

Structura antropologică, privită comparativ, a satelor Nucsoara și Cîmpu lui Neag

SUB REDACȚIA
ACAD. ȘTEFAN MILCU
ȘI
PROF. HORIA DUMITRESCU

EDITURA
ACADEMIEI
REPUBLICII
SOCIALISTE
ROMÂNIA

**Structura
antropologică,
privită comparativ,
a satelor Nucșoara
și Cîmpu lui Neag**

Coperta de: *I. Petrescu*

ACADEMIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMANIA

BONAT A
Prof. St. M. Milcu

Structura antropologică, privită comparativ, a satelor Nucsoara și Cîmpu lui Neag

SUB ÎNGRIJIREA ACAD. ȘTEFAN MILCU

și
PROF. HORIA DUMITRESCU

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMANIA

BUCUREȘTI
1966

**COLECTIVUL SECȚIEI DE ANTROPOLOGIE CONTEMPORANĂ ȘI COLABORATORII
EXTERNI CARE AU PARTICIPAT LA CERCETAREA DE TEREN ÎN SATUL
NUCȘOARA ÎN INTERVALUL 20.06.1958—2.08.1958**

(în ordinea de succesiune a efectuării cercetărilor)

Înregistrarea și evidența populației: APOSTOLESCU VIORICA; prelevarea dactilogramelor: NEAGOE STANCA, laborantă; serologie: DUMITRU MARIA, medic; ROMAȘCU EUGENIA, soră; ALOMAN S., asistent medical; biochimie: BĂLUȚĂ VICTORIA, medic; BIVOLARU ERMINA, tehniciană; fotografii: AVAKIAN Gr.; somatometrie, somatoscopie, tipologie: DUMITRESCU-CIOVÎRNACHE MARTA, medic; DUMITRESCU H., medic; MAXIMILIAN V., medic; MACOVEI TATIANA, tehniciană; medicină generală: ANGELESCU ANGELA, medic; GAVRIȘ AR., medic; endocrinologie: DRĂGUȘANU M., medic; HOLBAN RUXANDRA, medic; radiologie: CORNEA G., medic; BABOȘ M., STELEA V., tehnicieni; stomatologie: FIRU P., medic, DRĂGĂNESCU CORNELIA, medic, ȘTEFĂNESCU ELVIRA, soră, AXENTE MARGARETA, tehniciană. Odată cu cercetarea medico-antropologică s-a desfășurat și activitatea din sectorul de antropologie socială, cu participarea următoare: social-economic: CARAMELEA V. V., sociolog; HERSENI TR., sociolog; MOTOMANCEA A., genealogist; **VUIA R.** etnograf; VOINESCU M., din sectorul tehnico-administrativ.

La cercetarea populației satului Cîmpu lui Neag, efectuată în vara anului 1959, participă aceeași echipă cu unele modificări în sectorul de medicină generală: CONSTANTINESCU M., medic; biochimie: DINULESCU ELENA, chimistă; POPESCU ELENA, tehniciană; ZAHARESCU V. GĂGESCU OV., fotografia.

CUPRINSUL

	<u>Pag.</u>
Introducere , de academicianul ȘTEFAN MILCU	7
Probleme sociodemografice de interes antropologic , de V. V. CARAMELEA.....	15
Mediul social-economic și cultural , de TRAIAN HERSENI și V. V. CARAMELEA....	35
Structura antropologică , de MARTA DUMITRESCU-CIOVÎRNACHE și H. DUMITRESCU	59
Relieful cutanat digital, palmar și plantar , de MARTA DUMITRESCU-CIOVÎRNACHE	93
Complexul pigmentar , de H. DUMITRESCU și R. CĂNCIULESCU.....	109
Frecvența factorilor sanguini și senzitivi , de MARIA TIBERA-DUMITRU și SERGIU ALOMAN.....	115
Unele constante biochimice sanguine , de VICTORIA BĂLUȚĂ, ELENA DINULESCU și H. DUMITRESCU	125
Unele aspecte ale profilului patologic , de ARTUR GAVRIȘ, ANGELA ANGELESCU și MIRCEA CONSTANTINESCU	135
Dinamica tonusului endocrin , de M. ȘT. DRĂGUȘANU	139
Studiul odontografic , de P. FIRU, AL. EPURESCU, ADINA GHERGA-NEGREA, CORNELIA DRĂGĂNESCU și ELVIRA ȘTEFĂNESCU.....	153
Încheiere , de H. DUMITRESCU	181
Anexe	187

SOMMAIRE

	<u>Page</u>
Introduction , par ȘTEFAN MILCOU Membre de l'Académie de la République Socialiste de Roumanie	7
Problèmes sociodémographiques d'intérêt anthropologique , par V. V. CARAMELEA	15
Le milieu social-historique , par TR. HERSENI et V. V. CARAMELEA.....	35
La structure anthropologique , par MARTA DUMITRESCO-CIOVÎRNACHE et H. DUMITRESCO	59
Le relief cutané digital, palmaire et plantaire , par MARTA DUMITRESCO-CIOVÎRNACHE	93
Le complexe pigmentaire , par H. DUMITRESCO et R. CÂNCIULESCO.....	109
La fréquence des facteurs sanguins et sensitifs , par MARIA TIBERA-DUMITRU et S. ALOMAN	115
Quelques constantes biochimiques sanguines , par VICTORIA BĂLUȚĂ, ELENA DINULESCO et H. DUMITRESCO	125
Quelques aspects du profil pathologique , par ARTUR GAVRIȘ, ANGELA ANGELESCO et MIRCEA CONSTANTINESCO.....	135
La dynamique du tonus endocrinien , par M. ST. DRĂGUȘANU	139
Etude odontographique , par P. FIRU, AL. EPURESCO, ADINA GHERGA-NĂGREA, CORNELIA DRĂGĂNESCU et ELVIRA ȘTEFĂNESCU.....	153
Conclusions , par H. DUMITRESCO	181
Annexes	187

I N T R O D U C T I O N

PAR

ȘTEFAN MILCOU

DE L'ACADÉMIE DE LA RÉPUBLIQUE SOCIALISTE DE ROUMANIE

La nécessité d'une étude anthropologique comparative, concernant deux populations situées dans la même région, à proche distance, s'est imposée à la suite de la publication des deux monographies sur *Clopotiva* et *Bătrina*, dont chacune a marqué une étape dans l'évolution de nos recherches anthropologiques.

En adoptant une conception biologique-sociale de l'anthropologie — comme science se rapportant à l'homme — nous sommes obligés d'employer une méthode complexe de recherches et, en même temps, d'établir la contribution des facteurs intervenant dans l'apparition, la persistance et l'évolution des caractères anthropologiques d'une population. L'investigation comparative des deux communautés humaines situées à petite distance l'une de l'autre (environ 60 Km) dans le même aréal géographique, nous permet de constater dans quelle mesure d'autres facteurs que ceux écologiques interviennent dans leur apparition, tout comme l'identité écologique, socialo-historique, nous permet de connaître la contribution des facteurs génétiques (endogènes) dans les particularités des populations étudiées.

Les villages *Nucșoara* et *Cîmpu lui Neag* s'adaptent à l'étude comparative réalisée en 1958 et 1959 par les équipes du Centre d'Anthropologie, sous la direction du Professeur H. Dumitresco.

Comme il ressort de nos recherches, les deux localités ont les coordonnées géographiques suivantes: *Nucșoara* est située sur le versant nord du massif Retezat, et *Cîmpu lui Neag* sur le versant sud. La région est sous-montagneuse, avec des plateaux et des endroits restreints pour l'agriculture.

Du point de vue production, elle s'encadre dans le type sylvopastoral.

Dans les documents de la région, les deux villages sont connus depuis plus de 500 ans (*Nucșoara*, 1359). Le régime social-économique dans la féodalité a été la commune, dont les vestiges se sont conservés bien tard dans le capitalisme.

Séparés par un haut et vaste massif montagneux, les deux villages ont eu un développement biologique et social-économique différent; *Nucșoara* tendant en général vers Țara Hațegului et la Transylvanie; *Cîmpu lui Neag* vers la Vallée du Jiu et l'Olténie.

L'emplacement et les différentes conditions sociales-historiques des deux villages ont paru correspondre à une étude comparative anthropologique.

L'investigation des populations des villages *Nucșoara* et *Cîmpu lui Neag* a été effectuée par la méthode complexe qui siège à la base de toutes les investigations entreprises dans le passé.

Nous considérons qu'il est fort nécessaire d'exposer dans l'introduction la structure de cette méthode complexe, ainsi que sa genèse. Nous intégrerons, en même temps, certaines conclusions et le commentaire des recherches comparatives de deux villages. De cette façon, il sera possible

de mettre plus clairement en évidence les avantages et la problématique de cette méthode d'investigation. D'ailleurs, nous sommes convaincus que l'étude comparative de ces deux communautés villageoises aurait été plus pauvre et privée de perspective sans l'application de cette étude multilatérale, qui nous a permis de nous approcher davantage de la réalité.

I. SUR LA MÉTHODE COMPLEXE DE RECHERCHE ANTHROPOLOGIQUE

La manière méthodique de recherche dans l'anthropologie a constitué pour nous une préoccupation permanente, phénomène pleinement justifié si nous tenons compte du caractère complexe de l'anthropologie, située à la limite des sciences de la nature et des sciences sociales.

Il est notoire que la méthodique d'une science est déterminée aussi par la conception théorique qui est à sa base. Le choix des méthodes et des techniques de recherche nous montre aussi, en anthropologie, l'étroite liaison qui existe entre l'orientation des investigations et la méthodique.

En adoptant la conception sur l'anthropologie — comme une science biológico-sociale — nous avons été obligés d'employer une méthode complexe, capable de mettre en évidence les particularités biologiques, historiques, démographiques, etc., qui définissent une population.

Nous nous sommes posés de tels problèmes dès 1950, lorsque le Centre de Recherches Anthropologiques — alors Institut d'Anthropologie — a passé dans le système d'institutions de l'Académie. A cette époque, on a élaboré une méthode étroitement attachée à la conception théorique, qui nous a guidé dans nos recherches d'anthropologie et qui — de plusieurs points de vue — présente un caractère propre à l'école roumaine. Premièrement, il s'agit de la méthode complexe d'investigation, caractérisée par l'utilisation d'équipes de spécialistes de différente formation, qui appliquent diverses méthodes d'investigation actionnant concomitamment sur un groupe de population, dans le but de la définir du point de vue anthropologique. L'adaptation d'une méthode complexe de recherche reflète en réalité notre conception théorique sur la complexité de la représentation anthropologique d'une population et de l'impossibilité de la connaître en employant une méthode unique. Cette méthode complexe nous oblige d'intégrer les aspects biologiques — qui sont essentiels dans la recherche anthropologique — dans les facteurs: de milieu naturel, social, historique et de production.

★

La méthode anthropo-biologique est réalisée par un complexe de techniques. L'anthropologue est obligé traditionnellement de faire une investigation morphologique basée sur l'anatomie de l'homme, en utilisant l'anthropométrie, l'ectoscopie, la physiologie, la dactyloscopie, la photographie anthropologique, etc.

Le caractère spécifique de ces techniques est bien connu. Personne n'oserait entreprendre une recherche anthropologique sans connaître les techniques mentionnées et sans les maîtriser, en les appliquant avec compétence sur les individus et la collectivité.

C'est toujours à l'investigation spécifiquement anthropologique d'ordre biologique qu'appartient l'investigation physiologique — moins utilisée dans le passé proche dans l'anthropologie.

Nous avons considéré indispensable la méthode morphologique et nous nous sommes efforcés de l'appliquer le plus correctement, cherchant en même temps à la dépasser tant dans l'investigation que dans l'interprétation.

Nous avons cherché à introduire également l'investigation physiologique à objectif anthropologique, tout en étant conscients des grandes difficultés que son application impliquerait dans l'étude d'une population. Un exemple de début dans cette direction est constitué par les études endocrinologique et biochimique que nous avons effectuées dans nos recherches de Țara Hațegului — et notamment dans celles du village *Bătrina* — sur certains groupes de population. Dans la dernière monographie, a été communiquée — pour la première fois dans la littérature anthropologique roumaine — une recherche physiologique, endocrinienne et biochimique.

Employer la biochimie dans une recherche anthropologique apparaît plus qu'une audace. Chez la population du village *Bătrina*, on a cherché la glycémie, le cholestérol, le calcium et les protéines. Les résultats obtenus dans cette investigation biochimique sur un collectif de population normale — avec d'autres objectifs que la recherche clinique — est du plus grand intérêt.

Il est possible qu'à l'avenir l'anthropologie se dirige plus fréquemment vers ce type de recherche, où se reflète l'adaptation de l'homme aux conditions de vie naturelles et sociales. Au niveau biochimique, on peut cueillir des éléments caractéristiques pour le métabolisme de la population respective, comme facteur déterminant dans l'ontogénèse et l'habitus d'une population. C'est avec surprise que nous avons trouvé chez la population des deux villages situés à une altitude différente — d'approximativement 500 m — la glycémie et le cholestérol en quantités polairement opposées. Ce phénomène nous montre qu'à part les caractères morphologiques et physiologiques de la population des deux villages, il existe aussi des particularités biochimiques, indicatrices de deux importants métabolismes influencés par : l'alimentation, les facteurs de milieu et ceux de production.

A l'avenir, grâce à la biochimie hormonale, nous pénétrerons dans le mécanisme d'adaptation et dans le tonus biologique dans une plus grande mesure que celle que la métrie, l'ectoscopie ou la biochimie humorale le permettent.

Certaines recherches effectuées chez la population de l'Inde nous montrent que l'élimination des hormones 17-cétostéroïdes — qui expriment le tonus fonctionnel de la corticosurrénale et du testicule — se situe presque à la moitié de la quantité enregistrée chez la population européenne. Ce bas niveau est en directe liaison avec le tonus biologique de cette population.

Les investigations physiologique, endocrinienne et biochimique complètent la méthode morphologique et ouvrent de nouvelles perspectives quant à la définition d'une population et à l'interprétation de ses particularités typologiques. Le fait est qu'en grande partie la morphologie représente aussi une expression des structures métaboliques organisées dans la suite des temps par la permanence du processus d'adaptation au milieu.

La méthode médico-anthropologique est caractéristique à l'école roumaine d'anthropologie. Nous ne connaissons pas d'école anthropologique au monde qui utilise cette méthode. Le début de ce type de recherches nous le devons au Professeur Rainer, qui les a initiées dans la période 1928—1933.

Dans cette période, l'investigation médicale a été employée non pas pour définir la pathologie de la population étudiée du point de vue anthropologique, mais pour l'attirer vers les équipes d'investigation. Rainer, pourtant, était convaincu de l'importance du pathologique dans la recherche anthropologique. En fait, il est possible que l'on confonde — dans l'examen d'un individu ou d'un groupe d'individus — les caractères pathologiques avec certains caractères morphologiques, en ignorant ainsi l'influence exercée sur ces derniers par les facteurs pathologiques.

Ce point de vue, nous l'avons appliqué dans les recherches sur la population contemporaine, affermis dans la conviction que nous sommes obligés d'investiguer concomitamment les aspects

pathologiques, sur des positions anthropologiques. De ce point de vue, l'intervention du goitre endémique sur certains caractères anthropologiques dans la modification du type constitutionnel est l'une des plus démonstratives. L'endémie de goitre signifie hypothyroïdisme et tonus général endocrinien diminué. La dystrophie modifie premièrement la taille des individus, leur structure somatique, les proportions du corps, l'âge de la maturation sexuelle, etc. La date où la puberté apparaît se répercute — à son tour — sur les proportions, sur les dimensions des membres inférieurs, sur le tonus musculaire, sur le développement de la musculature, de l'ossification, du système collagène et sur la fécondité.

L'investigation familiale et démographique est employée aussi par d'autres écoles d'anthropologie. Par un processus propre de réflexion prenant sa source dans notre activité, nous sommes arrivés à la conclusion que c'est une erreur que de considérer les individus ou les groupes d'individus comme apparitions accidentelles, individus que nous étudions anthropologiquement. Nous ne pouvons faire abstraction de leur fond génétique, dont dépendent toute une série de caractères anthropologiques, ni de leur appartenance à une famille précise qui garde et transmet, le long des générations successives, les caractères morphologiques, pathologiques, psychologiques, etc., du biotype.

Le matériel récolté par l'étude de la famille et de l'arbre généalogique comparativement avec les caractères anthropologiques nous permet de suivre leur succession historique, particulièrement pour ce qui est de la taille, de la structure du visage, de la pigmentation de la peau, de l'iris, etc. Dans les monographies sur *Clopotiva* et *Bătrina*, sont exposées nos premières recherches de ce genre.

Il faut mentionner qu'à cause des moyens réduits d'interprétation et de l'insuffisante maîtrise de la génétique, il existe dans ce matériel de vastes possibilités interprétatives incomplètement valorifiées. En fait, nous nous trouvons dans ce domaine dans la phase sémiologique.

La méthode démographique a été introduite en partant d'un point de vue théorique, semblable à celui familial. Un groupe de populations, étudié anthropologiquement, appartient en même temps à une famille, à un groupe de familles et à une communauté qui, historiquement, s'est constituée dans une zone géographique. Cette population évolue de plusieurs points de vue corrélativement, phénomène dont l'anthropologie doit tenir compte.

Les familles à grande fécondité imposeront — dans 100—150 ans — leur facies anthropologique à une communauté formée par des groupes de familles fécondes et infécondes. Les caractères portés par les familles à fécondité réduite seront biologiquement vaincus et, dans ce cas, la structure anthropologique de la population sera déterminée par l'action de ces facteurs démographiques. Outre les facteurs de mouvement intérieur, intervient celui de mouvement extérieur, d'immigration et d'émigration. Si le processus d'immigration ou d'émigration atteint une certaine intensité, le facies anthropologique d'une population peut être changé.

L'interprétation démographico-anthropologique des populations que nous avons étudiées n'est pas menée, elle non plus, aux dernières conséquences possibles.

L'investigation écologique du milieu naturel de vie d'une population nécessite une brève présentation. Dans notre pays — de ce point de vue — les différences sont relativement modestes. Toutefois, des différences sensibles existent entre les populations de la plaine, de la montagne, des collines, etc., chez lesquelles se reflètent les conditions de vie, spécialement celles qui impliquent la nutrition et les formes de production. Chez ces populations, la nutrition n'est pas identique, ce qui a une répercussion sur le métabolisme, qui — à son tour — influence le biotype.

L'importance des différents facteurs de milieu naturel est inégale. Il est possible que, parmi ceux-ci, la lumière occupe une place principale auprès de celle de la température. La lumière exerce une forte influence sur la biosynthèse de certaines vitamines liposolubles; l'excitation

lumineuse se concentre au niveau de l'hypothalamus et des zones végétatives et stimule les fonctions de réglage thermique, de sommeil et de veille, ainsi que celle de l'activité sexuelle, etc. L'anthropologie moderne ne peut ignorer l'écologie des populations investiguées.

La méthode d'investigation sociologique a été également utilisée dans nos recherches.

Dans la recherche anthropologique, il faut tenir compte de la structure sociale d'une population et de son mode de production. La conception matérialiste-dialectique nous oblige à penser de la sorte et à actionner en conséquence.

La structure de classe d'une société, les relations de classe, les formes de production agissent intensément sur les caractères anthropologiques, avec une évidence plus proche ou plus éloignée.

La collaboration avec les sociologues est traditionnelle dans l'école anthropologique de Bucarest, car aux premières recherches effectuées par l'école anthropologique Rainer — dans la période 1926 — 1928 — ont pris part aussi les équipes sociologiques sous la direction du Professeur Gusti.

Depuis la période 1932—1933, aucune autre investigation sociologique, ayant trait à l'anthropologie, n'a été entreprise dans notre pays. Nous considérons que la recherche sociologique en anthropologie nécessite une méthode aux éléments spécifiques, en quelque sorte différente de celle de l'ethnographie ou de l'histoire.

Le sociologue activant en anthropologie est obligé d'étudier l'intervention des relations sociales sur les facteurs anthropologiques. C'est ainsi que la structure d'une société et le niveau économique des groupes ou des classes sociales influencent positivement ou négativement la natalité et l'excédent de population, facteur démographique, qui dans le temps peut changer son aspect anthropologique.

La méthode historique s'est avérée aussi particulièrement nécessaire. On a investigué — dans chaque région — le mouvement dans le temps et dans l'espace géographique d'une population, le mouvement des biens, le changement des rapports de classe, les modifications biologiques produites par les guerres, les calamités, les transmutations, etc. L'étude historique de la population de la Vallée de Bistrița, dans la zone du lac d'accumulation, a mis en évidence l'intensité de la composition transylvaine et maramureshenne, ce qui permet une correcte compréhension du biotype.

Les documents historiques ont mis de même en évidence le rôle que le flottage a eu, le long des temps, dans le mouvement de la population dans la vallée de la rivière, dans sa descente des zones nordiques vers le sud et ses liaisons avec les zones voisines d'au-delà des Carpathes et du Sireth. Dans le Hațeg, les aspects historiques sont tout aussi intéressants. Les quatre portes de pénétration dans le quadrilatère montagneux de cette région ont ouvert des perspectives de compréhension de certains aspects anthropologiques qui diffèrent à de fort petites distances. A moins de 10 km, il y a des villages différents du point de vue anthropologique, dont la structure ne peut être comprise sans l'histoire de la région respective. Le défilé du Jiu et les cols des monts Parîng ont permis les passages dans les deux sens. Dans le nord de l'Olténie, on trouve une population d'origine transylvaine et, dans certains villages de la Vallée du Jiu transylvaine, le phénomène a été inverse, vu les relations de production et d'échange avec l'Olténie et, dans certains cas, à cause des invasions étrangères.

★

Le développement de la méthode complexe dans la période 1950—1964 a été déterminé par la capacité technique d'investigations et par les conditions concrètes d'activité sur le terrain de nos collaborateurs.

La recherche anthropologique complexe — de par sa définition — est plus large et capable de nous permettre la compréhension plus approfondie d'une population que chaque méthode prise à part. Un problème d'avenir est celui de la façon d'utiliser et de combiner ces méthodes et techniques diverses, qui nécessitent des spécialités de formation variée.

La méthode complexe, propre au Centre d'Anthropologie de Bucarest, est le résultat d'une expérience profonde du groupe de travail qui s'est engagé dans l'effort nécessaire à l'application et au développement sur le terrain, pour dépasser les limites d'une étroite spécialisation.

Son apparition dans ce Centre n'a pas été fortuite. A la Faculté de Médecine de Bucarest, l'anthropologie a évolué le long d'un demi-siècle. Les premiers anthropologues de notre pays ont été les docteurs : Obedenaru — qui a soutenu sa thèse de doctorat à Paris, avec Broca, à la fin du siècle dernier; dès les deux premières décennies de notre siècle, Mina Minovici a introduit l'anthropologie judiciaire, et les professeurs Obreja et Parhon ont utilisé l'anthropologie et le diagnostic constitutionnel dans la psychiatrie et l'endocrinologie.

Ce n'est pas fortuitement qu'après 1925 on a consolidé à Bucarest la recherche anthropologique sous la direction du Professeur Rainer et que l'on a créé en 1940 l'Institut d'Anthropologie, dont les collections et la bibliothèque ont été initiées et réalisées — en grande partie — à l'aide du matériel récolté dans la Faculté de Médecine.

II. PARTICULARITÉS DE L'ÉTUDE COMPARATIVE ANTHROPOLOGIQUE DE LA POPULATION DES VILLAGES *NUCȘOARA* ET *CIMPU LUI NEAG*

Les recherches anthropologiques comparatives des villages *Nucșoara* et *Cîmpu lui Neag* ont été réalisées à l'aide de la méthode complexe exposée en résumé dans le chapitre précédent. Une brève présentation des particularités des résultats obtenus est pleinement indiquée. L'exposé suivra le schéma de la méthode employée.

Comme il ressort du contenu de la présente monographie, les recherches anthropobiologiques occupent une place prépondérante dans l'économie du travail. Le chapitre II contient les investigations concernant: la structure anthropologique des populations des deux villages, le relief papillaire digital — palmaire et plantaire —, le complexe pigmentaire de la population, la fréquence des facteurs sanguins et sensitifs et — finalement — l'étude chimique du sang.

La présentation comparative des caractères morphophysiologiques trouvés chez la population des villages *Nucșoara* et *Cîmpu lui Neag*, similaire à celle initiée par Rainer dans son étude monographique sur 3 villages des Carpates ¹ s'est avérée fort difficile si nous considérons la nécessité de dépasser l'étape descriptive. Nous espérons que les nouvelles possibilités créées par l'application des moyens techniques modernes de la statistique et du calcul des probabilités nous permettent — à l'avenir, — une plus profonde pénétration dans la dynamique des communautés étudiées.

Comme on peut le constater par consultation détaillée des observations consignées dans ce chapitre, les caractères morphofonctionnels expriment de manière significative les différents caractères génétiques des deux populations. Une explication de première étape de ce phénomène ressort de l'endogamie accentuée du village *Nucșoara* et de l'exogamie du village de *Cîmpu lui*

¹ Rainer: Enquêtes anthropologiques dans trois villages roumains des Carpates. Imprimeria Centrală București, 1937.

Neag. Les deux localités se situent dans la zone sinueuse de contact de ces deux grandes sources génétiques de base de notre peuple, à savoir :

— le contingent du sud, de population au complexe pigmentaire foncé et le contingent du nord, au complexe pigmentaire clair. Les problèmes que cette interpénétration biologique soulève sont d'un intérêt remarquable pour la compréhension de la structure anthropologique du peuple roumain.

Il va de soi que pour la seconde étape d'interprétation des phénomènes ressortant de la comparaison des deux populations, la provenance des caractères, dont nous signalons l'existence, ne pourra être abordée qu'après l'élaboration de l'Atlas Anthropologique de la Roumanie. Cette conclusion est d'ailleurs valable aussi pour les autres caractères de la population de ces deux villages.

Les dosages biochimiques du cholestérol, du glucose et du calcium mettent au jour également certaines différences dans le métabolisme de ces substances. Tout comme dans les recherches précédemment mentionnées, ces déterminations biochimiques doivent être appréciées seulement comme un sondage dans un vaste domaine qui nécessite des conditions techniques difficiles pour pouvoir permettre des conclusions plus fermes. Sont nécessaires des déterminations plus complexes exécutées sur un contingent nombreux d'individus, par une technique nouvelle, adaptée à l'investigation biochimique de masse.

Dans l'étude anthropologique comparative des villages *Nucșoara* et *Cîmpu lui Neag*, nous avons développé jusqu'à la limite maxima de nos possibilités l'étude medico-anthropologique, telle qu'elle ressort des trois études consacrées à ce problème, soit : le profil pathologique, la dynamique du tonus endocrinien et une étude odontologique. Dans ces chapitres, les aspects pathologiques se joignent aux aspects normaux, phénomène parfaitement explicable, vu leur coexistence au moment de l'examen et l'impossibilité de les séparer.

Pour créer des conditions favorables à la corrélation avec le reste des caractères anthropologiques, dans les schémas généalogiques des individus on a mentionné — à côté de l'image des caractères pigmentaires et biochimiques — le diagnostic pathologique et constitutionnel endocrinien. De cette manière, leur investigation corrélée devient possible, processus insuffisamment réalisé dans l'étape actuelle de nos recherches, étant donnés les moyens techniques inadaptés à l'équation à résoudre et les références insuffisantes. Pourtant, même dans cette étape, les résultats ont permis d'aborder un vaste domaine d'investigation qui pourrait élucider certains caractères morphologiques et physiologiques. Pour les facteurs pathologiques avec action de courte durée, nous nous rapportons aux caractères physiologiques et biochimiques et, pour les facteurs avec action de durée prolongée, aux caractères morphologiques.

Un chapitre est consacré aux problèmes socio-démographiques des villages *Nucșoara* et *Cîmpu lui Neag*. On a traité également les problèmes se référant à l'endogamie, à l'exogamie et à la famille. De même que dans les études précédentes, l'investigation de la famille, de la branche généalogique et des indices démographiques s'est avérée d'une utilité toute spéciale à la connaissance des particularités biologiques et sociales de la population des deux villages. La mise en évidence de l'endogamie accentuée dans le village de *Nucșoara*, et de l'exogamie — avec tendance à panmixie — dans celui de *Cîmpu lui Neag* a influencé et — surtout — influencera la génétique et la distribution des caractères anthropologiques, biologiques et biopathologiques, de la population de ces deux villages. Il est à supposer que dans la densité du complexe pigmentaire foncé de *Cîmpu lui Neag* et de celui clair de *Nucșoara*, ces facteurs soient intervenus de manière décisive.

Les implications des caractères démographiques de ces populations n'ont pas été épuisés dans notre étude. De nouvelles investigations comparatives et corrélées s'imposent, afin de surprendre leur dynamique et notamment leurs tendances évolutives.

Un chapitre particulièrement intéressant et riche en faits et idées est celui de l'analyse du milieu social-historique de ces deux villages étudiés. Dans le sous-chapitre d'introduction, on expose et commente la nécessité et la logique des recherches sociales dans l'anthropologie moderne. En accord avec notre manière de penser dans ce domaine est la logique des investigations complexes dans une science complexe telle que l'anthropologie, ainsi que la place importante occupée par les recherches sociologique et historique dans l'anthropologie d'une population. L'adoption de ce point de vue est essentielle pour dépasser le stade descriptif anatomique de l'anthropologie classique. Dans la conception matérialiste-historique qui siège à la base de nos recherches anthropologiques, il est superflu d'argumenter sur la nécessité d'investigation des populations humaines comme unités biologiques qui vivent dans une communauté sociale qu'ils créent et dont ils sont influencés dans une mesure complexe et permanente. Malgré tout — tel qu'il ressort de ce chapitre — le passage de la théorie à son application concrète, reste encore un problème insuffisamment éclairci. Nous avons affirmé, il y a de cela plusieurs années, et les auteurs le confirment, la nécessité d'investigations sociologiques, historiques, démographiques, etc. sur des positions anthropologiques et non pas exclusivement de chaque discipline à part. La difficulté de ce passage ressort aussi de la manière dont les matériaux ethnographique et historique sont traités dans ce chapitre. Il est évident qu'une telle intégration nécessite une longue expérience dans la confrontation des séries susceptibles de phénomènes sociaux, ethnographiques, démographiques et surtout d'une méthode et technique adéquates à ce type d'investigations complexes qui — il faut bien le reconnaître — est, elle aussi, insuffisamment élaborée.

Dans l'étude comparative de ces deux villages, ont été consignés aussi les caractères descriptifs du milieu physique: l'altitude, la conformation géographique, le climat, etc. Nous sommes enclins à accorder un rôle important — auprès des conditions de vie et de travail de ces populations — aussi aux facteurs écologiques dans la genèse des particularités biochimiques, métaboliques et endocriniennes, exposés dans les chapitres respectifs. Nous pensons en premier lieu à l'hypotonie thyroïdienne (goitre endémique), déterminée à son tour par carence iodique géochimique, caractéristique des zones sous-montagneuses. Les nombreux aspects qui découlent de cette pathologie et biologie géographique sont signalés dans les chapitres sur la dynamique du tonus endocrinien et le profil pathologique.

Les recherches présentées dans la monographie donneront un aperçu de l'anthropologie de ces populations, intégrée dans leur histoire et leur culture matérielle et spirituelle. La valeur des recherches dépend aussi des méthodes utilisées — fait qui nous a déterminé à les présenter sommairement dans ce chapitre d'introduction.

L'étude monographique comparative de ces deux villages constitue pour nous un échelon qui précède la monographie de synthèse de Țara Hațegului, tout comme les monographies de *Clopotiva* et de *Bătrina* ont constitué des échelons qui ont précédé la monographie de *Nucșoara* et *Cîmpu lui Neag*.

La possibilité d'une étude comparative manifestée dans cette monographie et l'intérêt des problèmes apparus par la confrontation du matériel nous autorisent à attendre une vision plus large et une compréhension plus profonde des problèmes posés par l'étude des populations de ce foyer millénaire de notre peuple.

PROBLEME SOCIODEMOGRAFICE DE INTERES ANTROPOLOGIC

DE

V. V. CARAMELEA

Apariția, permanența și distribuția unor caractere antropologice în cadrul unor colectivități pot să fie, între altele, și consecința unor factori de ordin sociodemografic.

Se pune problema cunoașterii contribuției acestor factori la ivirea și desfășurarea a o serie de procese antropologice în cursul evoluției grupurilor umane.

În cazul unor comunități închise sau care se închid demografic (de exemplu grupul de populație Nucșoara) datorită unor condiții geografice și mai ales social-economice, se mențin vreme îndelungată o serie de fenomene caracteristice așa-ziselor „izolate“ umane, în măsura în care astăzi s-ar mai putea vorbi de astfel de unități sociale. Se dezvoltă aici generație de generație — prin practicarea unor moravuri endogamice — o populație consanguină, un grup de rude mai mult sau mai puțin apropiate, chiar dacă primele familii din care s-au dezvoltat colectivitățile actuale nu erau înrudite prin sînge, așa cum ne-ar arăta-o istoria lor. În astfel de comunități endogamice, sub aspect social-economic și cultural se constată o dezvoltare pe loc. În ele populația se dezvoltă prin procesul natural de reproducție, prin mișcarea naturală, o dezvoltare interioară sau o „autodezvoltare“ a grupului uman. În „izolate“, antropologii și geneticienii, cu ajutorul sociologilor și al demografilor, au putut studia o serie de probleme privind mecanismul evoluției umane.

La fel și în condițiile unor comunități în care populația se dezvoltă nu numai prin mișcarea naturală, ci și prin cea migratorie.

În astfel de colectivități umane, continuu și larg deschise admigrațiilor de populație, pot interveni amestecuri între populații. Se pot amesteca adeseori grupuri cu oarecare deosebiri sau particularități antropologice, deci există posibilitatea metisajurilor biologice prin exogamie, în urma cărora apar și pot fi urmărite o serie de probleme de ordin genetic, morfologic și fiziologic. Dacă astfel de comunități erau, pînă la apariția fenomenului migrațiilor, „izolate“ și ajunseseră la crearea unor faciesuri antropologice locale ale unor populații omogene, după apariția migrațiilor acestea se pot schimba, populația se amestecă, particularitățile locale sau regionale dispar.

Se suprimă astfel, în final, deosebirile antropologice — dacă există — dintre grupele de populație care vin în contact și care se amestecă prin migrații, fenomen contemporan în plină desfășurare, mai ales în orașele noi și în satele vechi, endogame, cuprinse în procesul industrializării, în care sînt atrase forțe de muncă din diverse regiuni pe lîngă grupele umane locale, băștinașe.

Din această necesitate de punere a fenomenului antropologic în valoare gnoseologică s-a abordat, între alte probleme, în cadrul anchetelor antropologice și genetice studiul unui mare număr de indicatori demografici de pe pozițiile antropologiei¹.

Referitor la importanța studiului complex, corelativ prin analiza tuturor factorilor, și deci la solicitarea colaborării tuturor disciplinelor care pot aduce o contribuție la explicarea științifică a proceselor antropologice, cu privire la analiza aportului factorilor demografici în explicația formării caracterelor antropofizice Milcu² arată că studiul „aspectelor demografice... ne dă elemente de mare interes antropologic“, și „de regulă indicii demografici au o semnificație biologică și una istoric-socială. Este vorba să dăm și un sens antropologic, capabil să devină unul din factorii care să ne explice apariția, distribuția și permanența anumitor caractere fizice indicatoare ale tipului fizic“.

Acesta este scopul pentru care în interpretarea datelor antropologice — sistem folosit atât la noi, cât și de antropologii din alte țări — prezentarea rezultatelor este precedată de un studiu social-istoric și demografic cu privire la vechimea și dezvoltarea grupelor de populație cercetate.

Cercul indicatorilor demografici de interes antropologic este foarte larg: dinamica volumului populației, structura pe sexe, pe vîrstă, pe clase sociale, indicatorii principali reflectînd mișcarea naturală sau procesul de reproducție al populației: natalitatea, mortalitatea și nupțialitatea, cu seria de indicatori secundari, dar importanți pentru antropologie: fecunditatea, mortalitatea totală și infantilă, reproducția netă, durata vieții și evoluția acesteia, mișcarea mecanică sau migratorie (admigrațiile și emigrațiile etc.).

Pentru grupul de probleme demografice în relație cu antropologia este de mare utilitate calcularea unor indicatori caracterizatori ai formării și structurii familiei pentru cunoașterea dimensiunii, stabilității și socialității acestei unități, în condițiile căreia crește, se dezvoltă și se reproduce omul.

Pentru urmărirea circulației și a continuității unor caractere antropologice de-a lungul generațiilor, familiile trebuie înlănțuite pe „neamuri“, respectiv „genealogic“.

Acești indicatori trebuie cercetați, desigur, pe profil antropologic, de pe pozițiile acestei discipline, pentru solicitările ei, și nu atât fiecare dintre ei în mod separat, ci cît mai adîncit și mai complex, în corelația dintre ei și, mai ales, a lor cu a celorlalți factori de mediu. Indicatorii demografici pe profil antropologic trebuie cercetați, corelați și analizați în dinamica lor, aplicîndu-se „principiul istoric“³.

Grupele de populație ale satelor Nucșoara și Cîmpu lui Neag cercetate antropologic în anii 1958 și 1959, pe care noi le prezentăm comparativ sub aspectul dezvoltării lor, care în unele perioade a evoluat paralel (ca unități închise demografic, endogame), în altele aparte — una rămînînd mai departe endogamică, închisă demografic, alta deschizîndu-se demografic prin admiterea în sat și la căsătorii de parteneri nelocalnici (exogamie) — , au fost cercetate de noi aproape pe toți indicatorii de mai sus, precum și sub aspectul social-istoric.

Informația științifică a fost realizată pe baza a numeroase surse: documente istorice, texte și schițe cadastrale, diplome, conșcripții, tabelele vechilor recensămînturi, listele posesorilor, evidența curentă parohială și civilă; anchete asupra familiilor actuale și din trecut și asupra migrațiilor; observații directe asupra vetrei, cartiere constituite treptat în cursul timpului, prezența îndelungată sau dispariția unor nume de familii vechi și apariția altora noi etc.

¹ V. V. CAMELEA, *Studiul factorilor demografici în cercetările antropologice*, în *Probleme de antropologie*, V, Edit. Acad. R.P.R., București, 1960, p 183—192.

² *Cercetări antropologice în Ținutul Pădurenilor — satul Bătrîna*, Edit. Acad. R.P.R., București, 1961, p. 13.

³ ȘT.-M. MILCU, *Sist.inea d2 antropologi2*, Bucureș.i, 1962, în „Contemporanul“, nr. 27 (821).

De asemenea s-a efectuat o anchetă demogenealogică a tuturor familiilor vechi și noi din cele două sate printr-o metodă elaborată de noi în cadrul Secției de antropologie sociodemografică și culturală a Centrului de cercetări antropologice al Academiei Republicii Socialiste România.

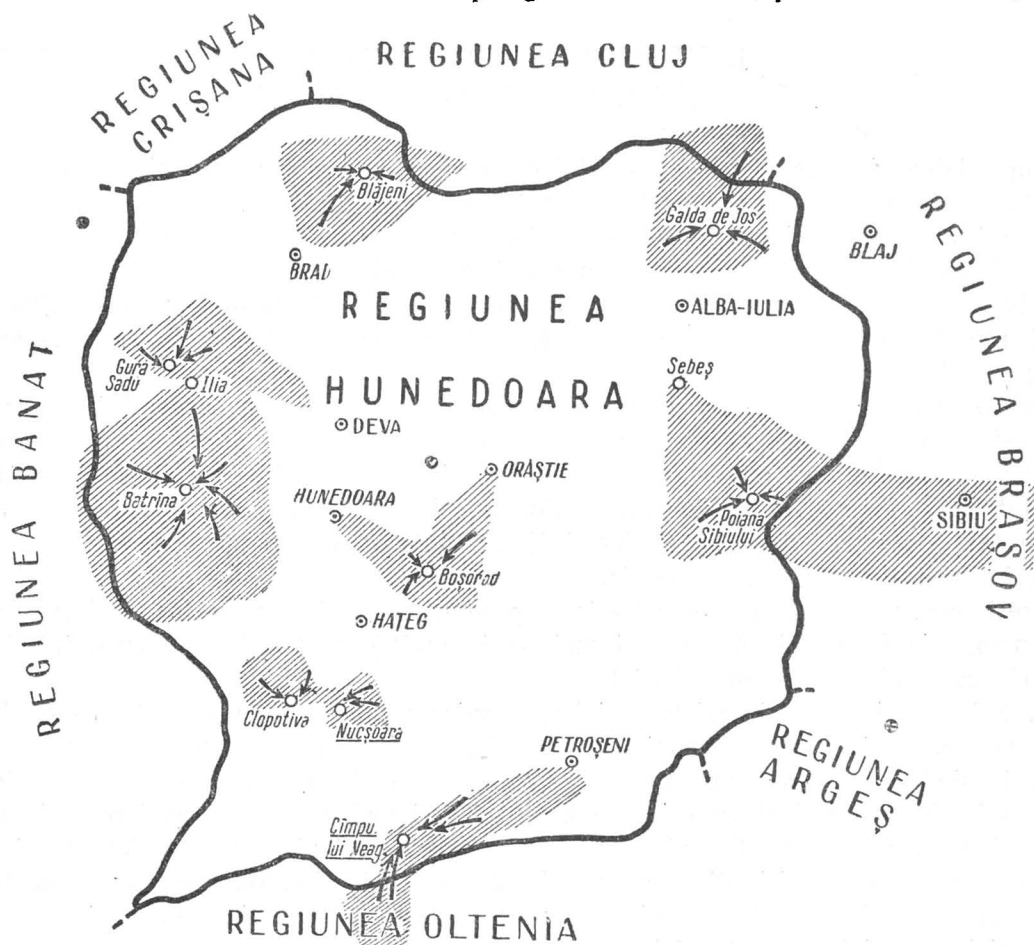

Fig. 1. — Regiunea Hunedoara cu zonele de admigrare ale satelor studiate.

Metoda a fost deci a statisticii demografice și a genealogiilor, adaptate de altfel, ca și analiza datelor obținute, nevoilor interpretărilor unor fenomene ale evoluției umane.

Dintre problemele demografice în relație cu antropologia și cu genetica în cazurile celor două grupe de populație studiate, de mare interes pentru contribuția lor la explicarea fenomenelor celor două discipline s-au conturat îndeosebi: istoria familiilor, dezvoltarea pe loc și prin admigații a populațiilor, endogamia și exogamia și importanța acestora în evoluția grupurilor umane, precum și studiul dimensiunii, stabilității și socialității familiei.

Alegerea pentru comparație a acestor două unități rurale teritorial vecine ni se pare potrivită. Într-un studiu de sinteză realizat prin sondaje asupra regiunii Hunedoara a rezultat că cele două sate reprezintă: Nucșoara unul dintre grupurile umane care s-a menținut cu un accentuat grad de endogamie pînă în ziua de azi, iar Cîmpu lui Neag una dintre comunitățile rurale larg deschise demografic, cu un mare import de parteneri, cu un ridicat grad de exogamie și cu începutul unui fenomen nou de căsătorii între nelocalnici ⁴ (fig. 1).

⁴ V. V. CĂRAMELEA, *Erdogami și exogami unor grupe de populații din regiunea Hunedoara. Aspecte social-culturale de interes antropologic*, Comunicare la Sesiunea de antropologie, București, 1962.

Studiul de față va scoate în relief această diferențiere în evoluția populațiilor celor două comunități sub aspect demografic.

I. SITUAȚIA DEMOGRAFICĂ A SATELOR NUCȘOARA ȘI CIMPU LUI NEAG ÎN DIFERITE PERIOADE ISTORICE

După datele de care dispunem, satul Nucșoara apare documentar pentru prima dată în 1359, când peste grupul uman și teritoriul unei vechi obști de țărani liberi se suprapune stăpânirea vechii familii românești Cânde, din satul vecin Rîu de Mori, cunoscută în istoria feudalismului din Transilvania sub numele înnobilat de Kendeffy ⁵.

Situația de sat aservit este confirmată mai târziu de o diplomă dată de regele Sigismund la anul 1401 ⁶, aceleiași familii nobiliare Cânde din Hunedoara, stăpînă peste un număr mare de sate din Transilvania.

Despre situația demografică a satului în forma obștii libere nu avem date. Avem însă știri — este drept mai târziu — asupra volumului demografic al satului Nucșoara din perioada feudalismului, care aruncă cît de cît o lumină și într-o epocă anterioară datei documentului.

Dintr-un manuscris inedit din 1722 ⁷ aflăm că satul Nucșoara era organizat pe 18³/₄ sesii, din care 14¹/₄ de iobagi, 4 ale incivililor și ½ a văduvelor. 7 sesii urbariale erau goale, probabil prin fuga iobagilor de pe moșie.

Acest număr de sesii ne îndreptățește să presupunem că la crearea lor satul era populat de un număr de familii de dimensiuni mai mari (lărgite), care la început au putut fi egale ca număr cu familiile sesiilor urbariale.

Trebuie menționat că în satele de iobagi, pentru a nu munci prea multe zile feudalului — zile care erau stabilite pe „curți“, pe „heiuri“, pe „fumuri“ —, forma familiei se păstra lărgită, locuind într-o curte mai multe persoane din diferite generații, părinți cu feciorii și fetele căsătorite, cumnați și cumnate cu copii, și deci mai numeroasă decît cea actuală. De altfel, cîțiva oameni bătrîni din sat au mai trăit la începutul vieții lor (Contea, de exemplu) în cadrul unor supraviețuiri tîrzii ale unor astfel de familii lărgite. Informațiile acestor bătrîni prezintă un mare interes pentru aprecierea cît mai aproape de realitate a situației demografice a populației din satele Transilvaniei în feudalism.

Astăzi au dispărut astfel de rămășițe ale familiei din forma mai veche feudală sau chiar prefeudală.

Așadar, la 1722, numai pe 11³/₄ sesii — probabil pe care există cele 12 „coturi“ sau „cătune“ actuale ⁸ din Nucșoara — deducem, după datele din manuscrisul citat, că trăiau 99 de familii de iobagi, 30 de familii de incivilini și 5 văduve, deci o populație destul de numeroasă (un volum demografic de aproximativ 650 de locuitori).

La sfîrșitul oficial al regimului feudal populația este și mai numeroasă. Cele 179 de drepturi stabilite la „segregare“ pentru familiile existente la 1848, descendente din iobagi îndreptății să intre în posesorul „foștilor iobagi“ de la Nucșoara ⁹, ne fac să apreciem cifra popula-

⁵ V. MOTOĞNA, *Familia nobilă Cânde în documentele veacului al XIV-lea*, în Revista istorică, anul III (1962). 4—6.

⁶ Publicată în Transilvania, anul V (1872), 16.

⁷ *Conscriptionem 1722*, manuscris, Muzeul Brukenthal, Sibiu, Colecția Zimmerman.

⁸ Vechea vatră ar fi fost mai la „Gura Plaiului“: „Știu de la bunici că, în trecut, vatra satului a fost la Gura Plaiului, unde sînt vetre vechi de colibe... de pe vremea dacilor. Aici s-au găsit un blid mare de piatră și o drugă de fier, la un cap subțiată, un instrument de luptă“ (Inf. Moș Justin din Nucșoara).

⁹ *Foaia de posesiune, Composesoratul foștilor urbarialști*. Nucșoara, Arhiva Trib. Hațeg, Coalele funduare 1101—1263.

Născuți Pași

	Condiciona Ancolat coru et Sanius	Sepium Populace	Hemarra, ntiles Surocha	Vinea	Vinea	Vinea	Vinea	Vinea	Vinea	Vinea	Vinea	Vinea	Vinea	
Iobagi	69	7 1/2	7 + 140	—	9336	—	—	61	271	09	00	2515	17	42
Ingulini	50	4	—	40	—	50	—	14	47	13	10	365	2	4
Vinea	5	2	—	—	—	9 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—
Tota sum.	104	11 1/2	7 + 100	—	903 1/2	—	—	75	320	105	07	290	10	46

	Impensio Campi in Civitate	Impensio in Civitate	Impensio in Civitate	Impensio in Civitate	Impensio in Civitate	Impensio in Civitate	Impensio in Civitate	Impensio in Civitate	Impensio in Civitate	Impensio in Civitate	Impensio in Civitate	Impensio in Civitate	Impensio in Civitate
492	—	623 1/2	510 1/2	635	—	783	—	61	6	—	102	991	
19	—	18	12	147	105	—	362	—	15	—	73	16	
2	—	1	—	4	5	—	—	—	—	—	12	—	
69	—	102	1669 1/2	803	—	115 1/2	—	1	21	—	1267	115 1/2	

Fig. 2. — a, b — Facsimil dintr-un manuscris din 1722.

ției la această dată ca fiind de aproximativ 850 de persoane, cifră care nu este de loc mare dacă o comparăm cu populația din 1869 (deci cu 20 de ani mai târziu), când după datele oficiale înscrise în lucrările unui recensământ — este de 946 de persoane¹⁰.

Satul Cîmpu lui Neag este și el un sat vechi, cu însemnate rămășițe ale unui regim social-economic de obște, care s-au menținut pînă tîrziu. Probabil însă ceva mai nou decît Nușoara.

Grupul uman din Cîmpu lui Neag a fost iobag al aceleiași familii Cînde-Kendeffy, stăpîna și a grupului Nușoarei. Cu acesta este și vecin teritorial, ca și cu Rîu de Mori, însă cu așezarea la poalele versantului sudic al masivului Retezat (celălalt sat fiind situat la poalele versantului nordic) (fig. 4).

¹⁰ Nepsamlalasa, 1900, Budapesta, 1902.

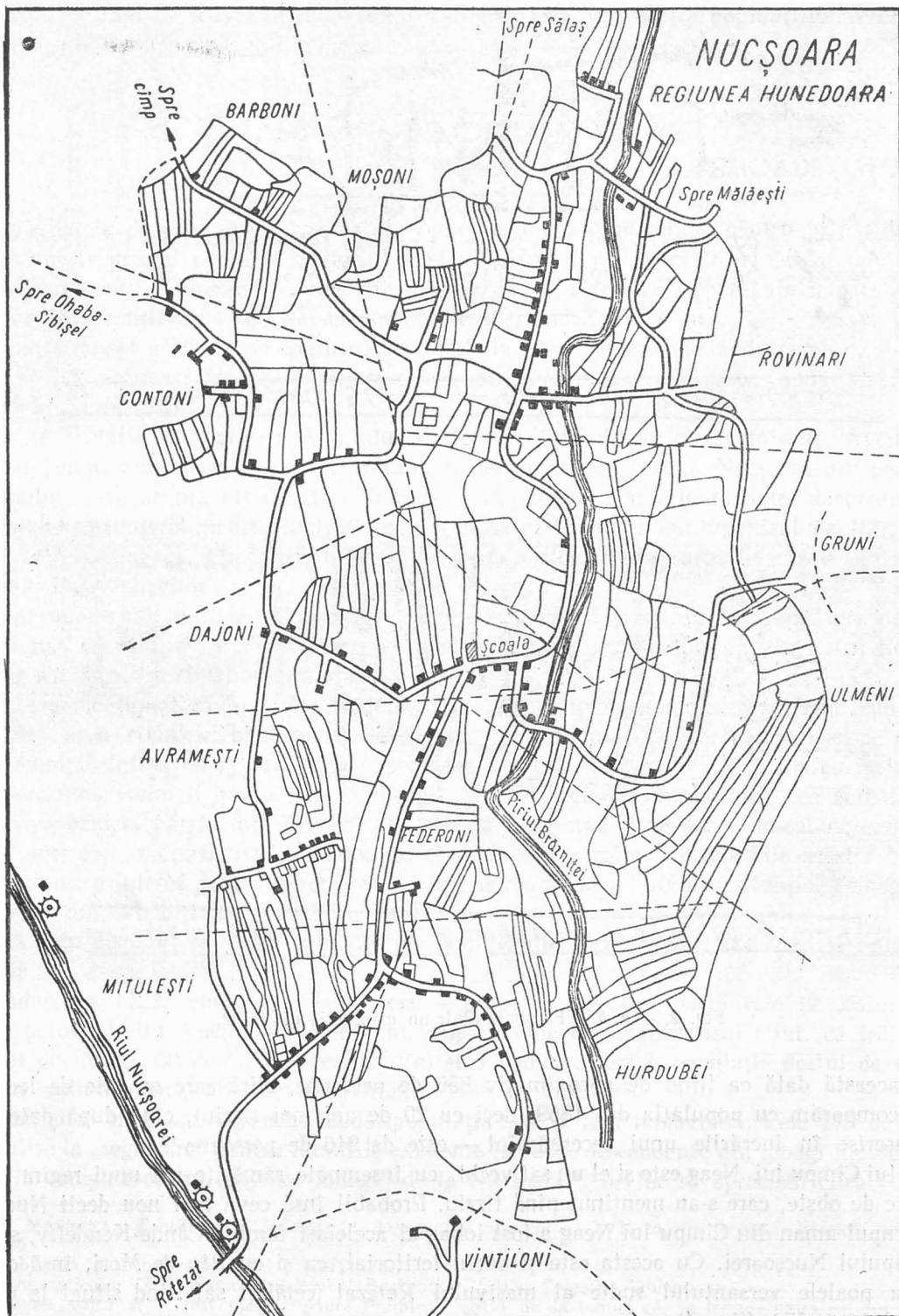

Fig. 3. — Schița coturilor celor 12 familii vechi.

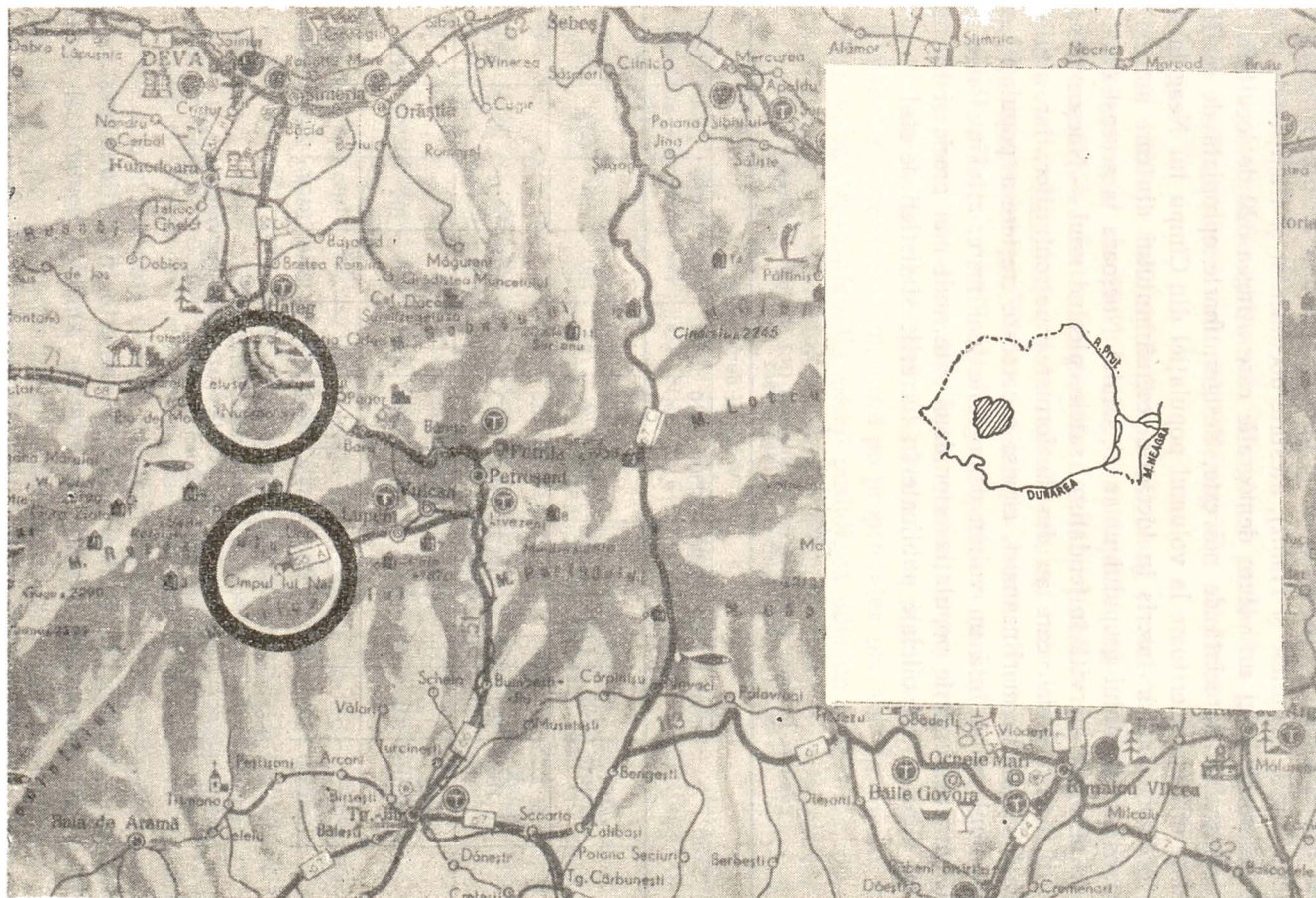

Fig. 4. — Amplasarea geografică a satelor Nușoara și Cîmpul lui Neag și regiunii Hunedoara (în vignete).

Grupul este însă mult mai mic. Spre deosebire de Nucșoara, familiile din Cîmpu lui Neag nu au făcut „coturi“, ci o singură vatră cu case risipite, de tip pastoral, avînd forma unei cetăți („case cu ocol întărit“).

La sfîrșitul feudalismului, satul avea 79 de familii, descendente din 5 familii mai vechi (Mojoatcă, Todea, Stanci, Manulesc și Hamz), atestate documentar și tradițional, avînd 79 de drepturi în composesorat. Deci un volum demografic care atingea 320 de locuitori.

Situația demografică apreciată de noi este, desigur, foarte apropiată de realitate, fiind confirmată de date oficiale referitoare la volumul populației din Cîmpu lui Neag la 1869, cînd găsim 332 de locuitori, număr înscris în lucrările recensămîntului din care am extras datele și pentru cunoașterea volumului grupului uman al satului Nucșoara la aceeași dată.

În perioada de obște aservită în feudalism, satele, plecînd unul — Nucșoara —, de la un grup de 12 familii mari-neamuri, care au dus la formarea patronimiilor, iar altul — Cîmpu-lui Neag —, de la 5 familii mari-neamuri, cuncsc o oarecare creștere a populației și o dezvoltare paralelă, unul avînd însă un volum demografic mai mare, altul mai mic.

De la 1869 putem cunoaște populația celor două sate mult mai precis și la intervale de timp mai scurte, după datele oficiale publicate în lucrările statisticii de stat.

Tabelul nr. 1

Evoluția totalului populației satelor Nucșoara (N.) și cîmpu lui Neag (C.N.) între anii 1869 și 1962

Satul		Volumul demografic									
		1869 *	1880 *	1890 *	1900 *	1910 **	1930 ***	1941 ***	1948 ***	1956 ***	1962 ****
N.	Cifre absolute	946	1 021	1 028	1 323	972	764	750	725	639	652
	% față de 1869	100,0	107,9	108,7	139,9	102,7	80,8	79,2	75,5	67,5	68,8
C.N.	Cifre absolute	332	434	435	536	562	458	550	817	832	837
	% față de 1869	100,0	130,7	131,0	161,4	169,2	141,0	165,0	246,0	250,0	252,1

* Datele din Nepsamlalasa, 1900, Budapesta, 1902.

** Magyar statistiki Kozlenek, vol. 48, Budapesta, 1912.

*** Recensămînturile populației, Direcția Centrală de statistică, București.

**** Datele sfaturilor populare Sălașul Superior (pentru Nucșoara) și Cîmpu lui Neag.

Din tabelul nr. 1 rezultă că populația fiecărui sat este în continuă creștere pînă către sfîrșitul secolului al XIX-lea, cînd numărul locuitorilor ambelor comunități sociale începe să scadă.

Grupul uman din Nucșoara între 1869 și 1900, în decurs de 31 de ani — interval pentru care dispunem de date certe, oficiale —, crește cu 377 de persoane (de la 946 la 1 323 de locuitori, adică un spor de 39,9%). Cifra de 1 323 de persoane se pare că reflectă volumul demografic maxim atins în dezvoltarea sa de grupul uman de la Nucșoara, de la stabilirea pe aceste locuri a primilor nucșoreni pînă în prezent.

Populația recenzată la 1900 apărându-ne prea mare în comparație cu aceea de la recensământul anterior, din 1890, ca și față de numărul locuitorilor din 1910, s-ar putea ca la sfârșitul secolului al XIX-lea să fi fost recenzată și o populație care la celelalte numărători să fi lipsit, — fie o subunitate militară, fie o colectivitate muncitorească, temporar aflată la Nucșoara.

În același interval se constată o dezvoltare paralelă a grupului uman din satul Cîmpu lui Neag, la care creșterea volumului demografic este încă mai accentuată decît la grupul vecin nucșorean.

Între anii 1869 și 1900 satul Cîmpu lui Neag crește de la 332 la 536 de locuitori, înregistrînd deci un spor de 204 persoane, care față de volumul mic al grupului uman reprezintă un plus de 61,4%, deci o creștere de o dată și jumătate în comparație cu creșterea realizată de populația din Nucșoara în cursul aceluiași interval.

Începînd cu secolul al XX-lea, populația satului Nucșoara descrește continuu pînă în perioada socializării agriculturii. Din această perioadă constatăm începuturile unui proces de redresare demografică. Noile condiții social-economice avînd la bază proprietatea de grup, se pare că au determinat pe nucșoreni să renunțe la practicarea limitării voite a natalității, consecință nefastă a vechiului regim, bazat pe proprietatea privată. În mediul rural, în vederea sporirii averii, se urmărea ca familia, pe cît posibil, să aibă un copil unic, ca din două familii să se realizeze la generația următoare numai una, reducîndu-se populația satelor la fiecare generație nu chiar cu jumătate, fiindcă sistemul nu era absolut general, dar destul de mult și în continuu practicat.

Descreșterea a putut fi observată încă din ultimele două decade ale secolului al XIX-lea, cînd dezvoltarea este neritmică, cînd într-una din decade (1880—1890) sporul natural este foarte mic, de numai 7 persoane.

Populația satului Nucșoara evoluează astfel încît în prezent, față de anul 1900 — în jurul cărei date se pare că satul a atins cifra maximă de locuitori din tot cursul dezvoltării lui demografice — , și-a redus volumul la jumătate (de la 1323 la 652 de persoane).

Grupul uman se micșorează cu 684 de persoane în 56 de ani (1900—1956). Dacă facem o comparație, luînd ca bază anul 1869, de cînd dispunem de date, constatăm că volumul populației este astăzi cu 32,5% mai mic decît acum aproape 100 de ani.

Către începutul secolului al XX-lea începe să scadă ca volum și populația satului Cîmpu lui Neag.

În perioadele 1886—1890 și 1891—1895 satul Cîmpu lui Neag înregistrează primele deficiți în procesul natural de reproducție al populației. De unde pînă la acea dată valoarea natalității acestui mic grup uman întrecea cu mult pe aceea a mortalității, acum situația se prezintă invers, după cum rezultă din tabelul nr. 2.

Cauzele descreșterii sînt în această fază nu numai începuturile procesului de limitare voită a natalității, proces care se accentuează îndeosebi în primele patru decade ale secolului al XX-lea, dar și o mortalitate ridicată datorită bolilor infectocontagioase, unor epidemii care în condițiile sociale și sanitare ale vremii nu erau combătute prin măsuri medico-sanitare.

Deci spre sfârșitul secolului al XIX-lea și la începutul secolului al XX-lea cele două grupuri umane Nucșoara și cîmpu lui Neag evoluează, sub aspect demografic paralel, cresc sau scad ca număr de locuitori aproape simultan. Desigur, procesul nu este la fel de intens.

Explicația constă în condiții de viață social-economică și culturală asemănătoare : două grupe umane vecine ca teritoriu, spațiu alimentar, două sate forestier-pastoral-agricole (chiar dacă unul este ceva mai pronunțat agricol), două sate fără migrații, care se autodezvoltă ca populație prin procesul natural de reproducție.

Începînd cu decada a 4-a a secolului al XX-lea, satele cunosc o dezvoltare a grupurilor umane aparte, după cum rezultă din tabelul nr. 1 și din figura 5.

În satul Cîmpu lui Neag constatăm că scăderea populației, apărută în același timp cu a grupului Nucșoara, se oprește.

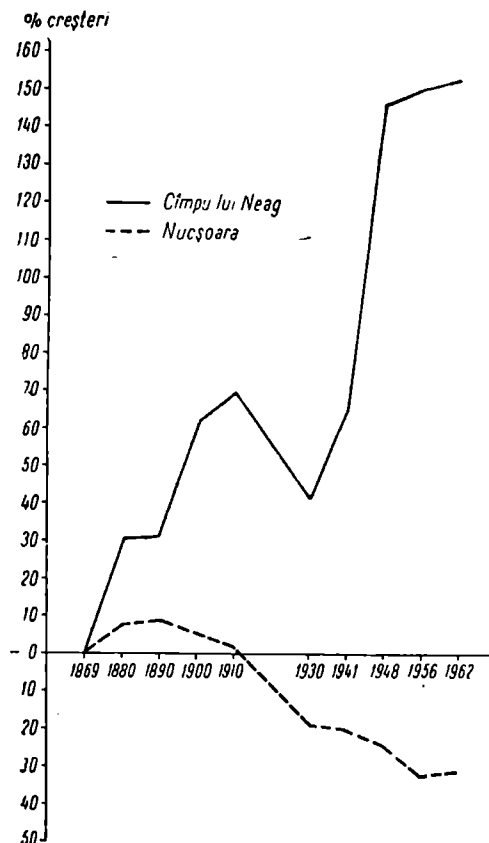

Fig. 5. — Dinamica populației satelor Nucșoara și Cîmpu lui Neag față de anul 1869.

Tabelul nr. 2

Mișcarea naturală a populației satului Cîmpu lui Neag între anii 1856 și 1910

Semidecade de ani	N	Mr	$\pm$ S
1856—1860	51	29	+ 22
1861—1865	39	14	+ 25
1866—1870	42	22	+ 20
1871—1875	39	25	+ 14
1876—1880	56	27	+ 29
1881—1885	45	24	+ 21
1886—1890	29	37	- 8
1891—1895	45	72	- 27
1896—1900	57	29	+ 28
1901—1905	64	58	+ 6
1906—1910	60	65	- 5
Total interval	527	402	+ 125

După datele recensămîntului din 1941, curba graficului prin care prezentăm comparativ dinamica populației devine din nou ascendentă, scoțînd în evidență reînceperea creșterii numărului populației.

Într-adevăr, după ce între 1900 și 1930 satul Cîmpu lui Neag scade în volum demografic cu 68 de locuitori (de la 536 la 468), în intervalul 1930—1941 crește cu 82 de persoane (de la 468 la 550 de locuitori).

Între recensămînturile din 1941 și 1948 populația satului crește ca număr cu 267 de persoane (de la 550 la 817 locuitori), iar între 1948 și 1962 cu 20 de persoane, de la 817 la 837 de locuitori stabili.

Deci în intervalul 1910—1962 observăm că în satul Cîmpu lui Neag se produce o schimbare de sens în dinamica populației, care însă, în general, este pozitivă, atît față de anul 1869, cît și față de anul 1900.

Or, în procesul acesta de creștere-scădere și iarăși de creștere a volumului demografic al satului nu pot concura decît doi factori: mișcarea naturală și cea migratorie a populației.

II. DEZVOLTAREA PRIN MIȘCARE NATURALĂ ȘI PRIN MIGRAȚII A CELOR DOUĂ GRUPE DE POPULAȚIE

I. PROCESUL NATURAL DE REPRODUȚIE A POPULAȚIEI

Evoluția demografică a satului Nucșoara, atît cît rezultă din materialul documentar, se caracterizează printr-o dezvoltare în interior a grupului băștinaș pe calea mișcării naturale fără o participare mai însemnată a mișcării migratorii, pe care dacă nu o putem socoti complet absentă, nu o putem socoti nici că a contribuit prea mult la modificarea volumului populației.

Satul se dezvoltă în principal ca urmare a creșterii și scăderii populației prin procesul natural de reproducție a celor 12 familii scotite băștinașe. La recensămîntul din 1941, pe caietul „Recensămîntul satelor” cele 12 familii mari („neamuri”) apar scindate în 15 grupuri : Rusani, Ranuțoni, Rovinari, Pășconi, Ormeni, Andreoni, Drăbunari, Vintiloni, Mitulești, Avrămești, Dăjoni, Ciconi, Contoni, Bărboni, Moșoni.

Cercetarea migrațiilor matrimoniale pe baza înregistrărilor de la parohii și comună, a celor profesional-economice pe baza anchetei din teren duce la o unică concluzie : o slabă mișcare migratorie în acest sat.

Analiza evoluției indicelui de endogamie în satul Nucșoara scoate în evidență și mai mult dezvoltarea în principal, în interior, a acestui grup uman.

Din a doua jumătate a secolului al XIX-lea și pînă în prezent, interval pentru care dispunem de datele recensămînturilor oficiale, de cele din registrele de botezați, morți și cununați de la parohie, ca și de evidența primară a stării civile ținută de Sfatul popular, rezultatele analizei demografice ne arată că fenomenele care duc la dezvoltarea populației evoluează în sensul celor afirmate mai sus.

Evoluția demografică a satului Cîmpu lui Neag pînă în a doua decadă a secolului al XX-lea se caracterizează și ea tot printr-o dezvoltare a grupului uman pe calea mișcării naturale.

În ultimii 50 de ani, satul Cîmpu lui Neag a suferit însă influența unei mișcări migratorii, obținînd un spor de populație și pe această cale. Acest spor s-a adăugat la cel natural. Prin el, cînd a început să fie mai însemnat, s-a putut acoperi deficitul demografic al mișcării naturale, care începuse să evolueze, și la Cîmpu lui Neag în sens negativ. Am văzut că la Nucșoara, lipsind un spor al mișcării mecanice, populația a scăzut în mod vizibil.

Studiul fenomenelor demografice care participă la desfășurarea procesului reproducției populației — natalitate, mortalitate, nupțialitate — ne arată că ele au evoluat aproape paralel în ambele sate, cu aceleași consecințe : creștere sau descreștere a populației.

De la 1869, de cînd avem date complete, am putut stabili că, datorită unei natalități ridicate, rezultă un spor de populație în primele decade ale celei de-a doua jumătăți a secolului al XIX-lea, spor care începe apoi să scadă la fiecare dintre cele două grupuri umane.

Fenomenul se produce simultan din aceleași cauze social-economice, cu aceleași consecințe, atît la Nucșoara cît și la Cîmpu lui Neag, doar că aici deficitul în mișcarea naturală a populației este mai mic decît la primul grup.

Din decada a doua a secolului al XX-lea ambele grupuri încep să scadă datorită mișcării naturale, care evoluează în sens negativ.

Foarte sintetic, procesul reproducției naturale a populației este redat de cifrele din tabelul nr. 3.

Pe baza datelor recensămînturilor din 1910—1956 și a datelor evidenței stării civile din anii 1956—1962 (a fost necesară pentru a aduce la zi studiul de față și însumarea sporului

Tabelul nr. 3

Sporul natural al populației celor două grupe rurale între anii 1910 și 1962

Indicatori	Satele	
	Nușoara	Cîmpu lui Neag
Născuți	365	542
Morți	880	477
Spor natural	-315	+ 65

Dacă analizăm corelativ sporul natural cu creșterea populației dintre recensămînturi (coloanele ultime din tabelele nr. 3 și 4), observăm că scăderea populației la Nușoara este aproape egală cu deficitul natural. Diferența de 5 persoane vom vedea că se explică prin sporul slabelor migrații stabilit pe cale directă, prin metode demogenealogice, spor care pentru Nușoara este și el negativ, și, probabil, prin numărul decedaților din anii 1914—1918 și 1941—1943, care nu au fost prinși în întregime în evidența oficială a acestui sat cu însemnate pierderi de populație în ambele războaie (38 și, respectiv 14 persoane).

La Cîmpu lui Neag însă se adaugă la sporul natural al satului (+ 65 de persoane) încă un spor al migrațiilor (+ 299 de persoane) care concurează la creșterea volumului demografic din interval.

Tabelul nr. 4

Satul	Nr. locuitori în		Creșteri-scăderi în interval
	1910	1962	
Nușoara	972	652	- 320
Cîmpu lui Neag	468	832	+ 364

Tabelul nr. 5

Populația satului Cîmpu lui Neag în 1962

Indicatori	Persoane	Familii
TOTAL POPULAȚIE, din care:	1 557	830
STABILI, din care în:	837	270
satul Cîmpu lui Neag	584	184
coloniile Buta și Arcani	253	86
FLOTANȚI	720	560

natural dintre 1956 și 1962 la numărul populației găsite în sate la recensămîntul din 1956) putem calcula creșterea-descreșterea absolută a volumului demografic al satelor Nușoara și Cîmpu lui Neag între anii 1910 și 1962.

Această creștere-descreștere a populației este redată de cifrele din tabelul nr. 4, din care rezultă că un sat scade (Nușoara), iar altul (Cîmpu lui Neag) crește ca număr de locuitori.

Din tabelul nr. 5, care reflectă situația populației satului Cîmpu lui Neag în octombrie 1962, rezultă că în sat există un mare număr de admi-granți care au format două colonii, una de muncitori stabili și alta cu un mare număr de muncitori flotanți.

Este de la sine înțeles că sporul natural — care, în fond, evoluează destul de slab — este influențat de numărul copiilor flotanților și de cei ai imigranților veniți la lucru la exploatarea forestieră Buta-Arcani și care și-au stabilit domiciliul în comună numai la câțiva km de vechea vatră a satului, dar ale căror așezări se întind acum pe Valea Jiului pînă la exploatarea Buta. Copiii flotanților și cei ai imigranților pentru lucru la Buta-Arcani sînt înregistrați tot la Sfatul popular Cîmpu lui Neag și nu sînt separați în situația demografică din 1962 de cei ai satului Cîmpu lui Neag.

Una dintre caracteristicile familiilor migranților este că au copii mai mulți decît ale băștinașilor, ceea

ce nu putea să nu influențeze evoluția sporului natural, care pînă în ultima vreme evolua negativ, ca și la Nucșoara.

Or, atît marele număr de migranți înregistrați la Cîmpu lui Neag între 1951 și 1962, precum și copiii lor, mai numeroși decît la familiile băștinașe, au putut în mod normal să influențeze asupra creșterii populației satului.

Între 1951 și 1962 s-au înregistrat în sat 114 cazuri de căsătorii, dintre care 44 exogame, deci cu un partener nelocalnic, și tot atîtea cu ambii parteneri nelocalnici — căsătorii între oameni care s-au întîlnit „întîmplător“ la muncă. Am notat în dreptul acestor familii pe acelea care puteau avea copii de la data încheierii căsătoriei pînă în perioada cercetării și am constatat că dominau ca frecvență între familiile cu copii cele realizate între nelocalnici și apoi cele exogame față de cele endogame.

Analizînd tabelul nr. 6, constatăm că, în fond, în mișcarea naturală a satului Cîmpu lui Neag este prezent același fenomen de descreștere a populației ca și la Nucșoara.

Tabelul nr. 6

Mișcarea naturală a populației satelor Nucșoara (N.) și Cîmpu lui Neag (C.N.) între anii 1911 și 1962

Semidecade de ani	N.			C. N.		
	N	M	± S	N	M	+ S
1911 — 1915	101	123	—22	55	54	+ 1
1916 — 1920	25	91	—66	30	53	—23
1921 — 1925	98	105	— 7	42	52	—10
1926 — 1930	82	133	—51	43	30	+13
1931 — 1935	67	76	— 9	42	27	+15
1936 — 1940	56	94	—38	59	57	+ 2
1941 — 1945	40	72	—32	51	50	+ 1
1946 — 1950	40	70	—30	31	46	—15
1951 — 1955	22	50	—28	86	32	+54
1956 — 1962	14	33	—19	103	76	+27
TOTAL interval	545	847	—302	542	477	+65

Între 1911 și 1950 nu se constată un spor de populație, ci un deficit și la Cîmpu lui Neag (— 16 persoane).

De un spor în cursul perioadei 1911—1962 pe calea procesului de reproducție a populației nu poate fi vorba la Cîmpul lui Neag decît între 1951 și 1962. În acest interval este acoperit și deficitul de 16 persoane înregistrat între anii 1911 și 1951 și avem și spor de 65 de persoane. Este și perioada în care satul trece spre organizarea socialistă și se înregistrează și migrații profesionale.

Intervalul 1951—1962 se caracterizează mai ales prin numeroase migrații profesionale. În legătură cu aceste migrații apare și un mare număr de căsătorii cu un partener nelocalnic, ca și un număr egal de căsătorii cu ambii parteneri nelocalnici.

Influența migrațiilor în creșterea populației ne apare în mod clar și în evoluția procesului natural de reproducție a populației, care are un spor pozitiv, spre deosebire de dinamica lui în satul Nucșoara și de desfășurarea lui în perioadele anterioare, cînd era negativ.

2. SPORUL POPULAȚIEI PRIN MIGRAȚII

Relația balanțieră dintre indicatorii : 1) creșterea-scăderea populației (cp) unei comunități sociale între două date; 2) sporul natural (sn) și 3) sporul datorit mișcării migratorii (sm) ne permite ca, atunci când cunoaștem cifrele reflectând doi dintre ei, să putem determina pe cel de-al treilea: $cp = sn + sm$.

În cazul nostru vrem să determinăm, pe bază de calcul, folosind o metodă indirectă, sporul adus de migrații în intervalul 1911—1962 în dezvoltarea populației celor două sate.

Relația creșterea-descreșterea populației este egală cu sporul natural + sporul migrațiilor în interval, termenul ultim $sm = cp - sn$.

Alcătuim un tabel simplu (nr. 7) în care creșterea populației și sporul natural al intervalului 1911—1962 ne sînt cunoscute.

Tabelul nr. 7

Sporul migrațiilor în intervalul 1910—1962 în satele Nucșoara (N.) și Cîmpu lui Neag (C.N.)

Satul	Creșterea-descreșterea populației între 1910 și 1962	din care prin	
		spor natural	migrații
N.	— 320	— 315	— 5
C. N.	+ 364	+ 65	+ 299

Prin migrații la Nucșoara înregistrăm deci o pierdere de populație, iar la Cîmpu lui Neag un spor destul de important.

Studiul migrațiilor în satul Nucșoara pe bază de documente, tradiție orală și urmele lor în structura social-teritorială a vetrei nu scoate în relief prezența și desfășurarea unui astfel de fenomen în trecutul mai îndepărtat sau mai apropiat al acestui grup de populație.

În feudalism, tradiția orală susține intrarea în grup a doi imigranți: Contea (de prin părțile Sibiului) și Vintilă (din Oltenia), care au dat patronimiile „Contoni” și „Vintiloni”. Aceste migrații sînt însă atît de vechi, încît urmașii „veniților”, prin amestecurile cu localnicii, au devenit și ei băștinași, mai întîi social și apoi biologic, rude de sînge.

De altfel, în regimul obștii, bazată pe devălmășia pămîntului, migrațiile pe orice motive, dar mai ales matrimoniale, erau rare.

În această epocă, partenerii pentru căsătorii — în cazuri excepționale, cînd trebuia să se recurgă la alte grupuri — erau căutați în satele învecinate, de dorit rude care ieșiseră din sat în generația anterioară și care aveau ceva pămînt în obștea lor de origine, Nucșoara.

Nucșoara este un tip clasic de unitate cu migrații rare și numai pe o arie în jurul satului.

În decurs de 100 de ani s-au produs în sat 30 de venituri și 46 de plecări (tabelul nr. 8), adică la 2—3 ani o venire și o plecare, ceea ce este, desigur, foarte puțin pentru un sat care nu este izolat geografic. Prin această endogamie împinsă mult prea departe el se va izola totuși social.

Proape toate venirile și plecările sînt motivate matrimoniale.

Zona de atracție matrimonială este cea mai puțin întinsă din satele cercetate în regiunea Hunedoara, chiar și față de satul Bătrîna din Pădureni, care este într-adevăr un „izolat” uman. Numai două venituri s-au produs dinspre marginile regiunii Hunedoara, în rest, toate din apropierea satului (fig. 6).

Din punct de vedere antropologic, rarele pătrunderi de nelocalnici în sat, ca și aria geografică de proveniență a admigrațiilor, prezintă o mare importanță. Este foarte posibil ca populația să aibă aceleași caractere fizice, și deci să se producă o omogenizare prin contactul ei cu cea băștinașă. În prezent, structura satului Nucșoara este foarte omogenă în acest sens.

Tabelul nr. 8

Venirile și plecările de populație din satul Nucșoara în ultimii 100 de ani

Localitatea	VENIȚI			PLECAȚI		
	♂	♀	Total	♂	♀	Total
Riu de Mori	1	—	1	2	4	6
Mălăești	1	6	7	—	11	11
Ohaba Sibișel	2	1	3	7	8	15
Ohaba Ponor	—	1	1	1	—	1
Valea Diljii	2	2	4	—	4	4
Petroșeni	—	—	—	—	1	1
Tg.-Mureș	1	1	2	—	—	—
Peștera	1	4	5	—	—	—
Bărești	—	—	—	1	—	1
Balta Verde	—	—	—	1	—	1
Săcel	—	—	—	—	1	1
Corăești	1	2	3	—	—	—
Sîmpetru	—	—	—	1	—	1
Sibișel	—	—	—	—	1	1
Sălașul inferior	—	1	1	—	—	—
Clopotiva	—	—	—	1	—	1
Tomnatec	1	—	1	—	—	—
Unciuc	—	—	—	—	1	1
Balomir	1	—	1	—	—	—
Cunța	—	1	1	—	—	—
Nedeterminat	—	—	—	1	—	1
Total	11	19	30	15	31	46

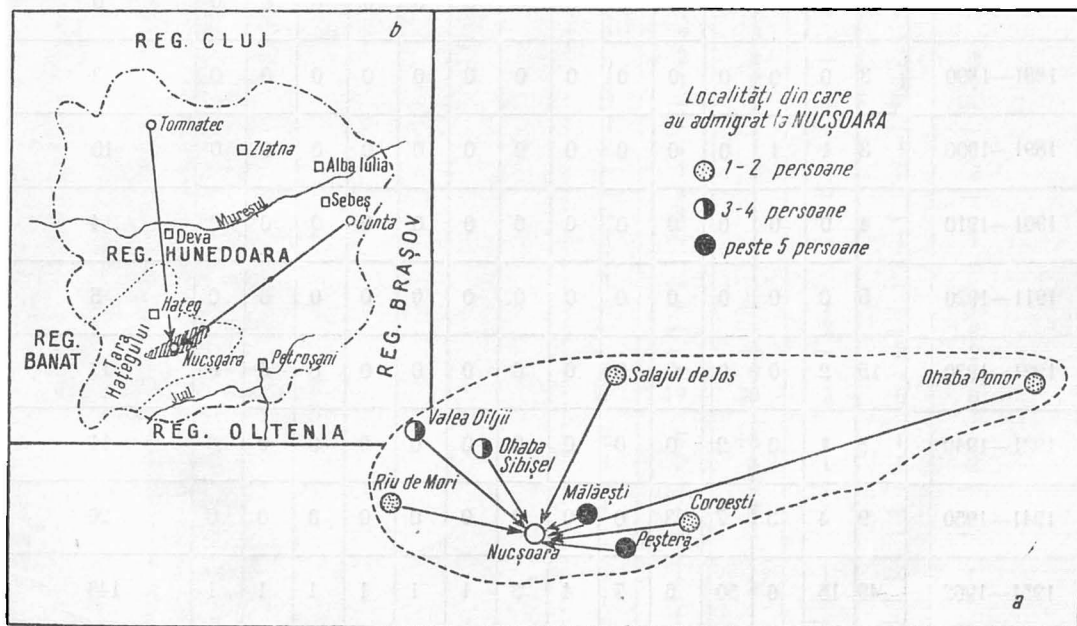

Fig. 6. — Satul Nucșoara. Admigrațiile din Țara Hațegului (a) și regiunea Hunedoara (b) în ultimul secol.

Studiul migrațiilor satului Cîmpu lui Neag ne arată o situație aproape identică cu cea din Nușoara pînă la sfîrșitul secolului al XIX-lea. Cercetarea documentelor și a registrelor parohiale (pentru migrații matrimoniale) între anii 1855 și 1880 nu ne arată nici un import de parteneri pentru căsătoriile încheiate în sat.

Nu se constată nici măcar admigrații profesionale, care ar fi fost urmate de căsătorii cu băștinași, fenomen care însă este semnalat de unele surse și metode de cercetare (metoda indirectă).

Fără îndoială că o mișcare migratorie matrimonială sau pe diferite alte motive a existat și în trecut, însă tradiția orală nu reține ca vreuna dintre cele 5 familii socotite băștinașe să fi venit din alt loc sau ulterior celorlalte. Tradiția le socotește ca intrate odată în sat și le-a unit biologic, ca descinzînd din „fugarul” Neagu.

Noi credem că este vorba mai mult de un proces de endogamizare, cu foarte rare migrații care, foarte repede, erau prinse în grupul de familii al satului, în rudenția lui. Migrațiile s-au împușinat ca urmare a devălmășiei averii sătești inițiale și apoi, în epocile mai noi, a valorificării cît mai bune a pămîntului, care în condițiile tehnice-economice ale capitalismului

Tabelul nr. 9

Imigrații matrimoniale înregistrate la Statul popular și în parohia Cîmpu lui Neag în intervalul 1861—1962

Intervalul	REGIUNEA													Total migrații	
	Hunedoara	Maramureș	Brașov	Oltenia	Banat	Cluj	Mureș	București	Argeș	Bacău	Dobrogea	Galați	Iași		Crișana
1861—1870	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1871—1880	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1881—1890	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
1891—1900	8	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10
1901—1910	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
1911—1920	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5
1921—1930	15	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	17
1931—1940	8	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11
1941—1950	9	4	3	7	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	26
1951—1962	49	15	6	50	6	7	4	3	1	1	1	1	1	1	146
TOTAL	101	23	10	59	9	7	4	3	1	1	1	1	1	1	222

se exploata mai bine dacă era cît mai aproape de sat. În consecință, se căutau pentru căsătorii parteneri localnici.

Prima admigație matrimonială în perioada pentru care avem date din evidența parohială și comunală (1855—1962) s-a produs la 1883 (un „venit“ din Paroșeni, Hunedoara). Trebuie să ținem seama de faptul că dispunem de o evidență numai a căsătoriilor înregistrate în sat și care deseori nu specifică locul de origine al viitorilor soți. În orice caz, fenomenul nu este de masă (cel puțin pentru familiile prinse ca rudenie de cele 5 neamuri băștinașe).

La începutul intervalului pentru care avem date (tabelele nr. 9 și 10), veniții sînt aproape toți transilvăneni, îndeosebi din regiunile Hunedoara și Maramureș.

Cei din regiunea Hunedoara sînt veniți în special din localitățile: Uricani, Paroșeni, Lupeni, Vulcan, deci din bazinul Petroșenilor. În intervalul 1861—1961, primul venit din Ol-

Tabelul nr. 10

Veniții profesional și matrimonial care s-au integrat în satul Cîmpu lui Neag prin căsătorii și plecații definitiv din sat (datele anchetei pe teren)

Zona (localitatea)	VENIȚI			PLECAȚI		
	♂	♀	Total	♂	♀	Total
TOTAL	84	103	187	38	59	97
din care:						
I. TRANSILVANIA (total)	65	82	147	26	53	79
din care:						
A. Reg. Hunedoara	52	78	130	22	53	75
din care:						
1. Uricani	16	34	50	3	17	20
2. Paroșeni	14	17	31	7	12	19
3. Lupeni	2	10	12	4	4	8
4. Vulcan	1	4	5	4	7	11
5. Baru Mare	4	1	5	—	1	1
6. Orăștie	4	—	4	—	—	—
7. Iscroni	1	2	3	1	1	2
8. Răchitova	2	1	3	—	—	—
9. Poiana Sibiului	1	2	3	—	—	—
10. Bărbăteni	—	2	2	—	3	3
11. Luncani	1	1	2	—	1	1
12. Livadea	2	—	2	—	—	—
13. Nădăștia	1	—	1	—	—	—
14. Livezeni	—	1	1	—	1	1
15. Coroești	—	1	1	—	3	3
16. Dealu Babi	—	1	1	—	—	—
17. Aninoasa	—	1	1	—	—	—
18. Muncelu Mare	1	—	1	—	1	1
19. Uric	1	—	1	—	—	—
20. Rîu-Bărbat	1	—	1	—	—	—
21. Pui	—	—	—	1	—	1
22. Petroșeni	—	—	—	2	—	2
23. Merișor	—	—	—	—	2	2
B. Reg. Maramureș	8	1	8	1	—	1
II. OLTEȚIA (total)	11	19	30	3	3	6
din care:						
1. Bîlta	6	9	15	1	1	2
2. Gorj	1	2	3	1	1	2
3. Peștișani	—	3	3	—	—	—
4. Topești	1	1	2	—	—	—
5. Broșteni	—	2	2	—	—	—
6. Ciuperceni	1	—	1	—	—	—
7. Frîncești	—	1	1	1	—	1
8. Negoești	1	—	1	—	—	—
9. Arcani	—	1	1	—	—	—
10. Gureni	1	—	1	—	—	—
11. Calafat	—	—	—	—	1	1

tenia, după datele de stare civilă, îl găsim înregistrat în decada 1931—1940, deci foarte târziu. Am cercetat și registrele de stare civilă în satul Bîlta, raionul Tg.-Jiu, regiunea Oltenia, principala localitate oltenească din care provin imigranții cei mai numeroși în Cîmpul lui Neag, așa cum rezultă din tabelul veniților și plecaților. Din situația de la Bîlta rezultă că există căsătorii înregistrate în interval tot după anul 1930.

Ar fi o greșeală să credem că legăturile satului Cîmpul lui Neag cu localitățile de peste Munții Carpați sînt de dată recentă. Ele sînt seculare. Nu le găsim însă înregistrate. Să ne gîndim numai la faptul că aceste porți de pe Jiu și Hațeg au ținut de formația politică creată încă din vremea lui Litovoi și care a mai revenit în stăpînirea Țării Românești, apoi că Munții Carpați au favorizat mai degrabă trecerea românilor dintr-o provincie în alta decît să constituie un hotar între satele românești.

Începînd din prima decadă a celei de-a doua jumătăți a secolului al XIX-lea, pădurile de pe teritoriul satului Cîmpul lui Neag devin obiectul exploatărilor forestiere.

Exploatările au atras brațe de lucru pe lîngă forța de muncă disponibilă oferită de grupul băștinaș, care era destul de mic ca volum demografic și mai era ocupat și cu creșterea vitelor, facerea finețelor, munca la cultura cartofilor. Acest fenomen aduce o deschidere demografică a grupului Cîmpul lui Neag.

Vin ca lucrători forestieri, treptat, mai ales după 1920, numeroși români transilvăneni, în afară de hunedoreni din jurul satului. Vin îndeosebi români maramureșeni, și cîte 1—2 familii sau persoane izolate de alte naționalități, italieni, sîrbi, nemți, maghiari.

După 1930 vin foarte mulți olteni și oltence ¹¹.

După 1950 vin la lucru tineri din aproape toate regiunile țării, băieți la tăiatul pădurii și fete la plantațiile de brad și la culesul fructelor de pădure. În majoritate sînt necăsătoriți.

Se înțelege că în sat — după cum se constată din datele reflectînd migrațiile din perioada cercetată — s-au produs și plecări. Ca și venirile, plecările se fac în aproape toate regiunile țării. Majoritatea sînt însă către regiunile din Transilvania și în primul rînd în Hunedoara (pentru motive matrimoniale și pentru lucru, urmate apoi de căsătorii), îndeosebi în centrele industriale de pe Valea Jiului, Uricani, Paroșeni, Vulcan, Lupeni etc.

Plecările sînt însă mult mai puțin numeroase decît venirile.

Pe baza tuturor surselor de date și a metodelor de cercetare și analiză rezultă un spor al migrațiilor care, alături de cel natural, va duce la creșterea populației satului Cîmpul lui Neag.

Pentru a dovedi sporul migrațiilor la Cîmpul lui Neag și pentru a întări susținerea noastră că migrații s-au produs în toate timpurile, dar mai ales în secolul nostru, vom folosi pentru Cîmpul lui Neag metoda indirectă de determinare a sporului prin migrații. Cifrele din tabelul nr. 11 reflectă o situație confirmată de teren.

Am împărțit intervalul 1869—1962 în două, deoarece pentru grupul uman din Cîmpul lui Neag, pentru perioada 1910—1962 dispunem de date asupra migrațiilor din mai multe surse de informație și comparabile cu Nucșoara, ceea ce nu avem pentru perioada 1869—1910.

Mișcarea migratorie aduce pînă în 1962 un spor de populație de 299 de persoane, integrate în grupul Cîmpul lui Neag, în afară de 253 de persoane (86 de familii), tot stabile, care au format coloniile Buta și Arcani, și de 720 de muncitori flotanți.

¹¹ „Foarte mulți veniți aici sînt din Oltenia, în special din comunele Bîlta, Peștișani și Arcani. Eu am fost notar 5 ani în comuna Bîlta. Acolo sînt oameni cu copii mulți. Au venit la muncă. Apoi s-au căsătorit pe aici“ (inf. Vasile Brediceanu, 59 de ani, secretar la Sfatul popular Cîmpul lui Neag).

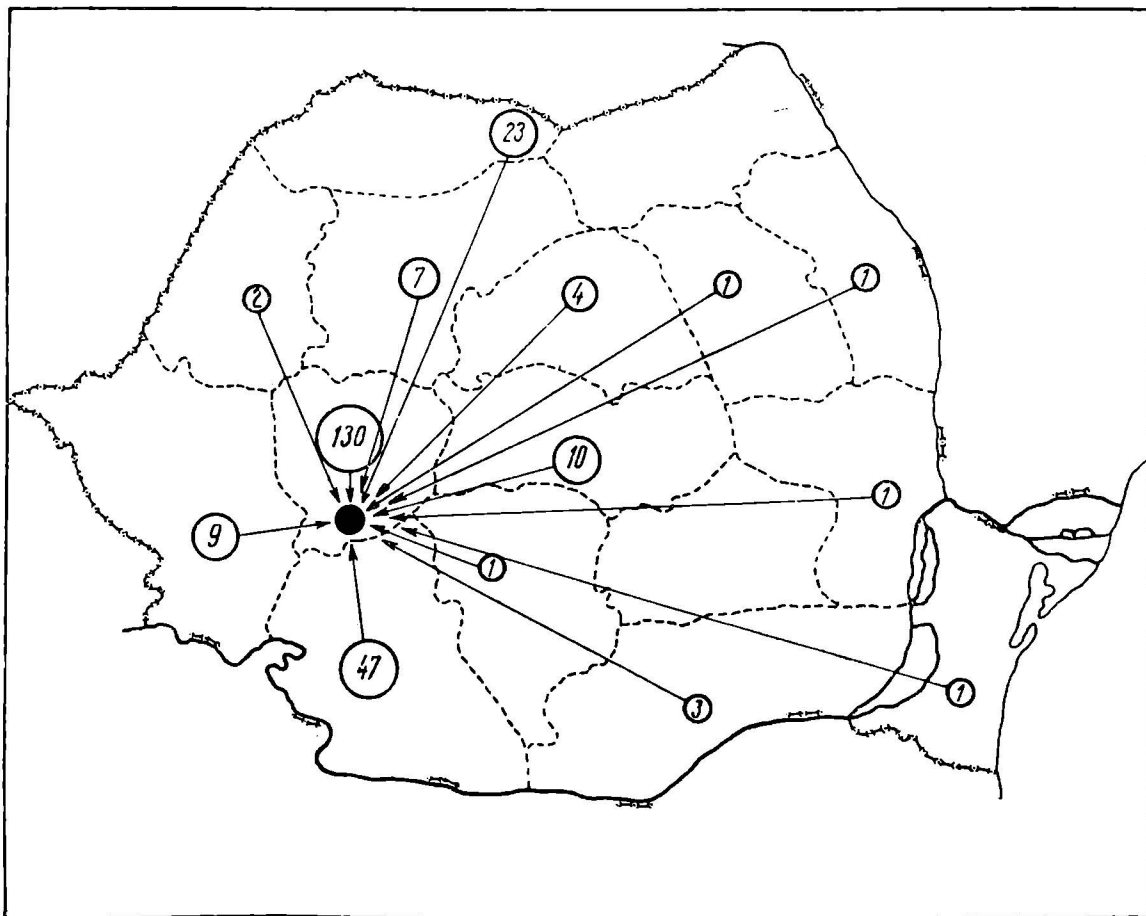

Fig. 7. — Imigrații în Cîmpu lui Neag între anii 1855 și 1961 pe regiuni de origine.

Tabelul nr. 11

Sporul prin migrații al satului Cîmpu lui Neag între 1869 și 1962

Perioada	Creșterea-descreșterea populației între anii 1869 și 1910	Prin spor natural	Prin migrații
1869—1910	230	+ 126	+ 104
1911—1962	275	+ 65	+ 210
1869—1962	505	+ 191	+ 314

Analiza corelativă a celor trei indicatori — volumul populației satelor Nucșoara și Cîmpu lui Neag înregistrat la recensămînturi, sporul natural și prin migrații — scoate în relief următoarele fenomene în cursul intervalului 1869—1961:

— scăderea populației din satul Nucșoara printr-un deficit de reproducere (provocat de epidemii, de limitarea voită a natalității etc.);

— o mișcare migratorie aproape absentă, iar cît se produce se înregistrează și prin ea un deficit în populația satului;

— o creștere însemnată a populației din Cîmpu lui Neag datorită, în special, sporului mișcării mecanice, care a atras și un spor natural ridicat în perioada de cînd se intensifică migrațiile.

Este un spor realizat, pe de o parte, prin îmbunătățirea condițiilor economice, apoi prin practicarea migrațiilor, a exogamiei, fenomen care se știe că aduce de cele mai multe ori un spor demografic nu numai prin parteneri aduși din afară, ci și prin numărul sporit de urmași ai acestor familii. Procesul natural de reproducere al populației cu cîteva decade înainte de intensificarea migrațiilor începuse să se desfășoare negativ, ca și la Nucșoara. Acest deficit este însă acoperit de un spor cu mult mai mare care atrage creșterea populației prin migrații.

Analiza corelativă a celor trei indicatori ne-a ajutat deci să descoperim factorul care a determinat schimbările demografice ale grupurilor umane cercetate și într-o oarecare măsură să descoperim și cauzele economice-sociale care au provocat apariția sau dezvoltarea neobișnuit de intensă a unor fenomene demografice care se manifestau mai lent.

În concluzie, compararea dezvoltării demografice a două grupuri umane vecine din regiunea Hunedoara scoate în relief o evoluție paralelă a două populații cînd ele trăiesc în condiții social-economice asemănătoare și o evoluție aparte cînd intervin schimbări care le fac să se deosebească între ele sub unele aspecte ale vieții sociale.

Nucșoara este un sat vechi, al cărui grup uman, în principal autohton, s-a dezvoltat în interior secole de-a rîndul prin procesul natural de reproducere. De la o anumită epocă, datorită unor condiții social-economice caracteristice vremii capitaliste, satul descrește ca volum demografic, începînd să se redreseze în perioada de trecere la socialism.

De remarcat că în perioada de sfîrșit a feudalismului și pînă în prezent grupul demografic nucșorean se închide demografic tot mai mult, devenind, prin viață pe care o duce — deci pe cale socială și nu prin situația lui natural-geografică —, un adevărat izolat.

Or, pentru antropologia fizică, izolatul uman prezintă o deosebită importanță. În condițiile lui se constituie faciesurile antropologice locale. Pentru antropologia genetică, izolatul, grupul uman închis demografic, înseamnă „dezvoltare pe loc“, „mutații întîmplătoare“ etc., iar pentru antropologia clinică izolatul, cu corolarul lui — endogamia —, poate explica persistența unor endemii, tare etc.

Ca și Nucșoara, satul Cîmpu lui Neag a cunoscut o bună perioadă de timp o dezvoltare demografică interioară, o autodezvoltare a grupului uman fără migrații. Și populația lui scade ca volum demografic în urma limitării voite a natalității, a cunoscut o endogamie în care individul se vedea înconjurat de rude.

Începînd însă îndeosebi din prima jumătate a secolului al XX-lea, satul Cîmpu lui Neag se deschide mult demografic, în urma faptului că pe teritoriul satului se produc exploatări forestiere care cer forțe de muncă peste ceea ce oferea micul grup uman local. Este atrasă populația din satele din jur, hunedorene și oltene, ca și din restul regiunilor țării. Nelocalnicii veniți la lucru la vîrsta aptă de muncă închie căsătorii în sat. Atît ei cît și descendenții lor sporesc volumul demografic al satului. Prin migrații, grupul uman se deschide demografic, pătrund caractere antropologice noi.

Se constată însă că fenomenul demografic al migrațiilor la Cîmpu lui Neag nu s-a produs de prea multă vreme. În consecință, nelocalnicii nu s-au integrat în grupul sătesc cu toții, ci sînt pe cale de integrare. Amestecul băștinașilor cu nelocalnicii este deci la început.

În consecință, caracterele antropologice ale grupului uman de la Cîmpu lui Neag ca, și cele ale populației nucșorene, nu pot fi în principal decît cele vechi, caracteristice zonei, deci unitare și asemănătoare, avînd în vedere endogamia de pînă de curînd, procesul amestecului, al modificărilor în faciesul antropologic desfășurîndu-se de abia de acum înainte.

MEDIUL SOCIAL-ECONOMIC ȘI CULTURAL

DE

TRAIAN HERSENI și V. V. CARAMELEA

L'idéal des sciences humaines est la recherche sur l'homme, dans la totalité de ses aspects biológico-sociaux. Dans la situation actuelle de la spécialisation, qui a assuré à la science son extraordinaire développement, cette recherche complexe sur l'homme peut être réalisée par une large synthèse, portant justement sur les données obtenues par les disciplines qui étudient à part, chaque côté, chaque aspect du phénomène „homme“.

Cette synthèse est d'autant plus facile à réaliser que les chercheurs du cadre des différentes sciences humaines prennent en considération — dans le cadre même de leur spécialité — les données scientifiques apparentées, et développent leurs recherches en étroite collaboration les uns avec les autres. Dans le cas des recherches d'anthropologie physique, la présence des démographes, des économistes, des sociologues s'avère nécessaire. En conformité avec ce principe méthodologique, dans les villages Nucșoara et Cîmpu-lui-Neag ont été étudiés, comparativement, tous les facteurs social-historiques que l'on apprécie pouvoir contribuer à l'explication de quelque phénomène anthropologique-physique, à savoir: les occupations (agricoles, pastorales, forestières) avec leur genre spécifique de travail et de vie; la production économique; les revenus; l'alimentation; l'habitation; les vêtements; l'hygiène; le degré d'instruction; les habitudes etc. Pour établir et pour vérifier exactement les corrélations entre les variables anthropologiques-physiques et les variables d'origine sociale, économique et culturelle, de nouvelles recherches — à des intervalles de temps des plus distancés possible — sont nécessaires. Les données présentées dans ce chapitre offrent, par conséquent, la base de départ — notamment pour les recherches futures — à côté de la possibilité d'expliquer certains phénomènes anthropo-physiques sociales et culturells.

Într-un anumit înțeles, *antropologia* ar trebui să cuprindă toate preocupările științifice privitoare la *natura umană*, de la biologie pînă la psihologie (inclusiv studiul vieții sociale și culturale). Unele tradiții științifice au restrîns însă sensul antropologiei la „antropologia fizică“, lăsînd în seama altor științe cercetarea naturii psihice, sociale, economice, culturale etc., ca și cum acestea nu ar fi semnificative pentru cunoașterea omului.

Această diviziune a muncii științifice, ivită din nevoia „specializării“, nu schimbă însă cu nimic unitatea reală, multilaterală a omului însuși, care este în același timp „natură, societate și cultură“, element al istoriei naturale și factor al istoriei sociale. Idealul tuturor științelor umane (naturale și sociale) este cercetarea *omului total*. Este clar azi că idealul acesta nu poate fi atins în detrimentul *specializării*, care a asigurat științei extraordinara ei dezvoltare, ci, pe baza acestei specializări, imbinînd în sinteze largi tocmai datele obținute pe această cale. Și este tot atît de clar că această sinteză nu o mai poate face un singur om, oricît ar fi de genial, ci trebuie să fie opera de colaborare a unui colectiv științific numeros, format din specialiști de toate categoriile din sectorul respectiv de cunoaștere.

Antropologia în sensul ei larg, *fizic-social-cultural*, ocupă un loc interesant în cadrul celorlalte științe, pentru că ea constituie prin înseși preocupările ei specifice o verigă de

legătură între științele naturii și științele sociale, întrucît omul aparține deopotrivă naturii și societății. Atîta timp cît antropologia se menține pe plan strict descriptiv (prin care se înțeleg și descrierea cantitativă, pe bază de măsurători, precum și operațiile adiacente de clasificare), ea nu are nevoie de concursul altor științe. Dacă însă trece la explicația cauzală a fenomenelor constatate, aceasta fiind chiar sarcina principală a oricărei științe, antropologia se găsește în fața unei cauzalități extrem de complexe, care cuprinde o mulțime de factori endogeni și exogeni, istorici și actuali, de ordin geografic (mediul fizic extern: climatologic, hidrografic, fizico-chimic etc.), de ordin biologic (mediul fizic intern: genetic, endocrinologic, biochimic, fiziologic, neurologic etc., deci atît filogenetic cît și ontogenetic), dar și factorii de ordin sociologic și psihologic (începînd cu factorii economici, demografici, igienă și sănătate publică, pînă la factorii politici, juridici, ideologici și psihologici, anume cei de psihologie individuală și socială). Această cauzalitate complexă apare cu atît mai uriașă, cu cît factorii enumerați se găsesc ei înșiși în corelații multiple (fie în interdependență funcțională, fie în interacțiune cauzală) și cu cît societatea considerată se găsește pe o treaptă mai înaltă de dezvoltare, cea ce înseamnă preponderența crescîndă a culturii față de natură, a factorilor sociali față de cei naturali.

Omul, în afară de organism și un sistem de relații cu mediul fizic și social, este și conștiință, cunoaștere, sensibilitate, voință, care se îmbină cu mediul său fizic intern și devin un factor activ alături de ceilalți în dezvoltarea umană. Deci cercetările antropologice sînt nevoite să țină seama în explicațiile lor cauzale atît de mediul fizic și social extern, cît și de factori fizici și sociali interni (aceștia din urmă în sens de socializare, culturalizare, educație, deprindere, atitudine, opinii, concepții etc.). Prin aceasta, rolul științelor sociale în cercetările antropologice, pe linie de explicare cauzală, crește enorm față de ceea ce s-a făcut în trecut. Antropologia face din ce în ce mai mult apel nu numai la ajutorul sociologiei, științei economice, demografiei, etnografiei, dar și la ajutorul psihologiei sociale și individuale care, în această perspectivă specială, devin științe de colaborare direct sau prin sintetizările antropologiei sociale, economice și culturale.

La începutul colaborării dintre cercetătorii din domeniul științelor sociale cu cei din domeniul antropologiei cei dintîi sînt tentați să procedeze ca și cum ar lucra de sine stătător, fără să facă efortul de corelare cu sarcinile antropologiei, rezultatul final, la nivelul redactării, fiind alăturarea mecanică, necorelată, juxtapunerea a două categorii de cercetări, fără nici o legătură precisă una cu alta. În chipul acesta, o monografie antropologică se îmbogățește cu o seamă de studii de altă specialitate care, privite în sine, pot fi foarte prețioase, dar care pentru promovarea antropologiei nu aduc nici o contribuție. Pentru a îndepărta acest risc, singura soluție este orientarea planificată a cercetărilor sociale spre țelurile antropologiei, încît toate eforturile lor să conveargă cu ale antropologiei, să ajute la rezolvarea cît mai precisă posibilă a aceluiași probleme. Deci științele sociale ca auxiliare ale antropologiei sînt chemate să cerceteze *numai* acele aspecte ale societății care *au o semnificație antropologică*, în înțelesul că pot contribui la descoperirea cauzelor care au determinat cîndva, cu consecințe prelungite, sau determină chiar în prezent fenomenele antropologice (natura fizică sau corporală a oamenilor). În această perspectivă, științele sociale sînt chemate să cerceteze însă *toate* aspectele societății, în măsura în care au o semnificație antropologică. Mai precis, aceasta înseamnă „*funcționalizarea*” cercetărilor sociale de profil antropologic în sensul matematic, nu fiziologic, de cercetare a fenomenelor sociale *în funcție* de cele antropologice, primele avînd în această perspectivă caracter determinant, iar cele antropologice caracter determinant, și numai în măsura în care această dependență de la cauză la efect apare cu adevărat.

Pe scurt, științele sociale ca auxiliare ale antropologiei cer o orientare cu totul specială și foarte precisă, în funcție de nevoile explicative ale antropologiei. Faptul acesta, la rîndul lui, cere o restructurare completă a acestui gen de cercetări, de la problematică și metodologie pînă la

tehnicile de culegere a materialelor, prelucrare, redactare și valorificare științifică a rezultatelor obținute. Aceasta nu poate fi însă opera unui singur om, ci numai a unei echipe de specialiști din care să facă parte, în afară de antropologi, cel puțin câte un reprezentant pentru fiecare știință socială amintită, care, pe lângă pregătirea teoretică de la sine înțeleasă, să aibă și suficientă experiență de teren în cercetări de tip antropologic, care e tot atât de necesară. Lucrul acesta este perfect posibil și asigură perspective mari de dezvoltare pentru cercetările antropologice complexe.

Așezările și teritoriul de muncă ale celor două grupuri umane — a căror structură antropologică a fost studiată în anii 1957 și 1958 — sînt situate de o parte și de alta a Munților Retezat, la poalele lor, Nucșoara în partea de nord, în „Țara Hațegului“, iar Cîmpu lui Neag în partea de sud, în „depresiunea Petroșenilor“.

Într-o „conscripție“ din perioada feudală găsim descrisă așezarea satului Nucșoara („Pagus Nuxora“) astfel : „... la poalele muntelui, pe un loc întins, dar mai înalt, se află acest sat românesc“¹.

Într-adevăr, sub aspect geografic, satul Nucșoara se află situat — vatra, locul semănăturilor și cel de fînețe — în zona „teraselor“ de sub Retezat, la o altitudine variind între 550 și 637 m (fig. 1). Însă zona de pădure și pășune în care sătenii și-au dus în trecut viața și o trăiesc în prezent, cel puțin unii dintre ei, o bună parte a anului din motive ocupaționale are o altitudine mai ridicată.

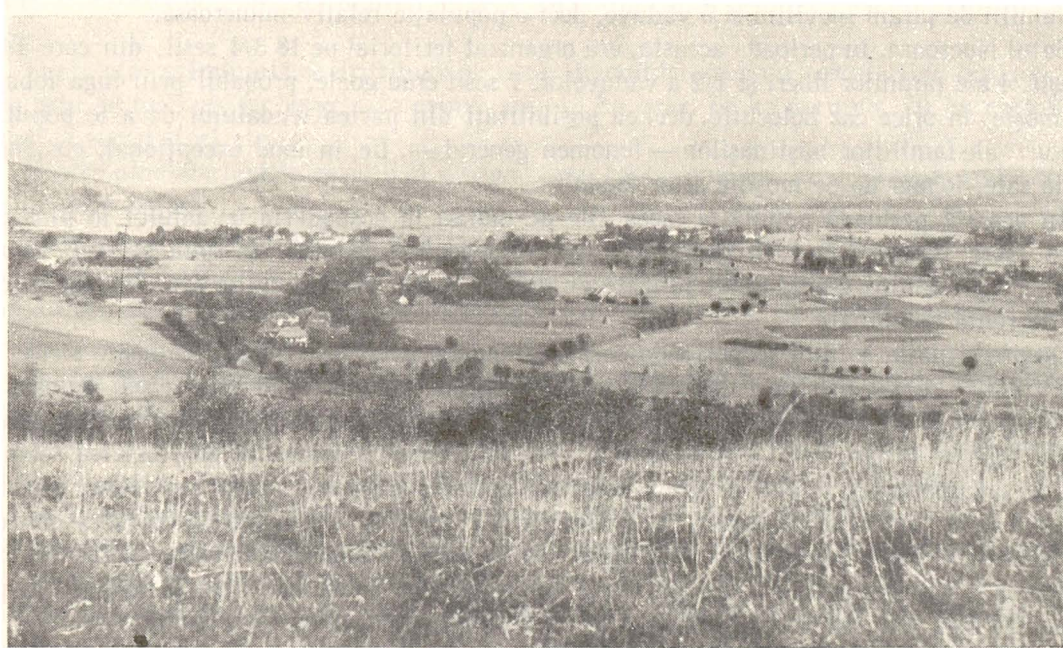

Fig. 1. — Vederea coturilor (cătunelor) aparținînd comunei Nucșoara, văzută dinspre răsărit, de la poalele Măgurii (foto Vuia, 1958).

Condițiile naturale ale dezvoltării acestei grupe de populație au fost și sînt în general cele ale zonei de contact între șes (podis) și munte înalt.

Pentru studiul mediului social-istoric în care s-a dezvoltat populația din Nucșoara avem surse de informație științifică scrise numai pentru o perioadă relativ mică.

¹ *Conscriptionem 1722*, Manuscris, Muzeul Bruckenthal, Sibiu, Colecția Zimmermann.

În datele documentare de care dispunem satul apare prima dată la anul 1359, când teritoriul vechii obști libere i se suprapune stăpînirea familiei Cînde, originară din satul vecin, Rîu de Mări, cunoscută în istoria feudalismului din Transilvania sub numele înnobilat de Kendeffy².

Vestigiile obștii, formă socială anterioară orînduirilor cu clase sociale, rămășițele unor obiceiuri bine păstrate care din punctul de vedere al originii aparțin unor epoci destul de îndepărtate și faptul că teritoriul satului Nușoara face parte dintr-o zonă de locuire umană timpurie, existența unor dovezi arheologice din perioada romană, dacică și cea protoistorică ne atestă vechimea acestei populații în regiune.

Adevărul că organizarea socială a fost pînă la data aservirii aceea de obște liberă rezultă din faptul că a fost nevoie de un document pentru a schimba această stare veche, care nu se confirmă de obicei, țărani liberi neavînd nevoie pînă la aservirea lor nici de ce și nici cui să ceară o recunoaștere a stării lor anterioare.

După forma de organizare socială a obștii libere, satul a trăit în forma obștii aservite o lungă perioadă de timp, populația muncind și producînd atît pentru nevoile ei, cît și ale feudalului.

Situația de sat aservit este confirmată mai tîrziu de o diplomă dată de regele Sigismund la anul 1404³ aceleiași familii înnobilate Cînde din Hunedoara, stăpînă pe un mare număr de sate din Transilvania.

Despre sat, ca obște încăpută sub stăpînirea unui senior, avem și alte documente scrise.

În conscripția de la 1722 constatăm că la această dată erau în sat 99 de familii de iobagi, 30 de familii de țărani incivilini și 5 văduve, deci o populație relativ numeroasă.

Satul Nușoara, în perioada aceasta, era organizat teritorial pe 18 3/4 sesii, din care 14 1/4 iobăgești, 4 ale țărănilor liberi și 1/2 a văduvelor. 7 sesii erau goale, probabil prin fuga iobagilor de pe moșie, în orice caz nelocuite, deci cu posibilități din partea feudalului de a le popula fie cu „roiuri“ ale familiilor băștinașilor — fenomen general —, fie, în mod excepțional, cu „fugari“ din alte sate, iobagi de pe moșiile altor feudali.

În această perioadă populația făcea zile de muncă la gospodăria feudalului în plus peste ceea ce lucra fiecare iobag în gospodăria lui. Munceau și femeile, ne spun bătrînii. Separat dădeau și o parte dintre produsele realizate de nușorenii din recolta culturilor, din vitele lor, o formă de rentă combinată.

Despre situația satului în perioada aservirii feudale avem, pe lîngă documente scrise, și o bogată tradiție orală, mărturia directă a unei rămășițe — un teritoriu aflat pînă deunăzi sub forma proprietății comune primitive căruia i s-a suprapus apoi stăpînirea feudalului — în „composessoratul foștilor urbarialiști“ din Nușoara, care în prezent a trecut în proprietatea socialistă aparte de sat (pădurea), și alta de grup, colectivă-sătească (pășunea, izlazul și pădurea măruntă). Este vorba de un fond al obștii folosit în devălmășie de nușorenii de-a lungul veacurilor și care după 1848, după suprimarea iobăgiei, la „segregare“, la separarea pămîntului între feudali și obștea țărănilor, a revenit sătenilor, care au căzut de acord să-l stăpînească tot în comun, în părți egale pentru toți. Este un sistem „negenealogic“, de stăpînire în comun pe „fumuri“.

Codevălmașii, descendenți din foștii iobagi, au renunțat astfel la sistemul „genealogic“ care era mai apropiat de sistemul proprietății private caracteristic regimului capitalist, formație social-economică în cadrul căreia composessoratele se constituie ca unități social-economice în majoritatea fostelor obști aservite de feudali⁴.

² V. МОТОГНА, Familia nobilă Cînde, în documentele veacului al XIV-lea, în Revista istorică, an. III, 1926, nr. 4—6.

³ Publicată în „Transilvania“, an. V (1872), nr. 16.

⁴ V. V. CĂRAMELEA, Composessoratele foștilor iobagi din Țara Oltului — Sistemul juridic consuetudinar negenealogic, în „Sociologia românească“, an. VI (1943), București, Institutul de științe sociale, p. 160—171.

După suprimarea iobăgiei, satul s-a dezvoltat în general în forma gospodăriilor mici și mijlocii, cunoscând o serie de fenomene social-economice caracteristice vieții rurale în capitalism.

În prezent, satul Nucșoara a pășit pe calea socializării producției agricole, nucșorenii unindu-se în cooperativa agricolă de producție „Retezatul“, în care au fost cuprinse și reorganizate și ultimele supraviețuiri ale formațiilor social-economice din trecut. La data cercetărilor antropologice (1958), satul Nucșoara nu trecuse la această formă superioară de cooperare în producție.

El se caracteriza printr-o economie pastorală, forestieră și agricolă, trei sectoare pe care le găsim de altfel, ca producție, și după socializarea agriculturii (1961).

Structura teritoriului satului, organizarea economică a solului atestă această economie mixtă, desfășurată de multe secole de grupul social local.

Suprafața de 5 826 ha se repartizează astfel: vatra 86 ha (1,5%) semănături 326 ha (5,6%), fînețe 513 ha (8,8%), pășune 2 275 ha (39,0%). Restul teritoriului îl formează pădurea, de 1 827 ha (31,4%), și locurile neproductive, 779 ha (13,7%), pășune slabă și pădure măruntă.

Suprafața destinată culturii cerealelor, legumelor și zarzavaturilor este destul de mică. Așa a fost și mai înainte. Din tabelul statistic care urmează după textul documentului de la 1722 rezultă clar caracterul economic mixt al satului și, totodată, mărirea suprafeței destinate agriculturii, care a fost cam aceeași ca cea de astăzi.

În documentul din perioada feudală se spune că „teritoriul semănăturilor este destul de mic față de numărul locuitorilor și culturile dau roade în cantitate mică“. De asemenea găsim scris că se cultiva la acea dată multă rapiță și varză din cauza recoltei „bogate, folositoare locuitorilor“.

Suprafața înșămînțată se distribuie pe feluri de culturi, în anul cercetărilor noastre, astfel: 72 ha grâu de toamnă, 60 ha grâu de primăvară, 15 ha ovăz, 68 ha porumb, 70 ha cartofi, 4 ha legume și zarzavaturi etc.

Dintre plantele textile se cultivă cînepa, care, ca și cerealele, este folosită exclusiv pentru nevoile gospodărești.

Pentru evaluarea aproximativă a cantităților de grâu, porumb și cartofi recoltate și deci a unei importante părți din produsele ce intră în alimentația grupului de populație locală, adăugăm că producția medie la ha înainte de colectivizare era mai puțin de 1000 kg la cereale și 6000 kg la cartofi.

După cum se vede, folosirea economică a teritoriului agricol al satului este îndreptată înspre cultura cerealelor, a porumbului, a cartofului și a fînețelor. Livezile de pomi ocupă o suprafață mică. Dintre pușinii pomi, prunul este cel mai des întîlnit, răsărit răzleț sau în livezi, urmat apoi de măr, păr și nuc, care în trecut se pare că a fost mai reprezentativ (satul Nucșoara).

Deși satul este relativ închis ca circulație a populației și s-au menținut puternice moravuri endogame, totuși teritoriul cît a fost proprietate privată, este aici destul de pulverizat, prezentînd toate dezavantajele ce decurg din această fărîmițare. La introducerea cărții funduare au fost intabulate în părțile de teritoriu din vatră, cîmp de arătură și fînețe un număr de 2 075 de parcele, a căror origine o constituie vechi ocupații libere, țineri private formate în decursul timpului în cadrul devălmășiei sătești.

Agricultura practică a fost în trecut aceea a moinei neregulamentate, cereale-pîrloagă, pe un ciclu de ani nedeterminat. Din acest sistem agricol primitiv am surprins importante supraviețuiri.

La anul 1722, satul folosea numai acest sistem agricol. Mai tîrziu, în orice caz după această dată, deci către sfîrșitul feudalismului sau în prima perioadă de dezvoltare a capitalismului, a fost introdus în sat, pentru o parte a teritoriului agricol (cel din jos de vatră), sistemul agricol bienal, alternînd în cultură „păioasele“ cu „porumbul“ (Documentul din 1722).

Pînă în timpul cercetărilor noastre se practică încă paralel, pe unele porțiuni din teritoriu, sistemul tradițional primitiv al moinii neregulate, pastorale-agricole, alternîndu-se cerealele cu iarba pentru fînețe sau pășunat, iar pentru alte „dricuri“ teritoriale sistemul mai avansat, bienal.

În legătură cu aceste sisteme de agricultură în moină, se explică faptul că pe Măgura și Plaiuri se văd urmele unor holde din trecut. Desigur, s-ar putea ca aceste teritorii să fi fost cultivate multă vreme în trecut, iar în cele din urmă au fost lăsate ca fînețe.

Terenul a fost lucrat în vremea noastră numai cu unelte mărunte. O statistică din 1941 și 1959, pe care o publicăm pentru comparație între Cîmpul lui Neag și Nucșoara, ne arată pe deplin această situație (tabelul nr. 1).

De fapt, Nucșoara a rămas pînă la colectivizare cu o agricultură înapoiată și s-a dezvoltat mai puțin, nu atît ca urmare a lipsei de teren agricol, a climei întrucîtva nefavorabile, ci mai ales a unei tehnici rudimentare.

În ceea ce privește ramura creșterii animalelor pentru lapte, carne și lînă, aceasta este mult mai dezvoltată decît aceea a culturii cerealelor. Posibilitățile de pășunat sînt destul de mari, iar în trecut cei cu un număr de vite ce depășeau îndreptățirile lor la pășunat într-un sat devălmaș, în care se respectau unele proporții în folosirea teritoriului comun, au practicat temporar „transhumanța“.

Cu privire la pășune, documentul din 1722 spune: „... Pășunile de lîngă sat în cîmp și cele de lîngă case, din împrejurime, sînt pe o suprafață potrivită, mai mare în munți... Pășunatul de vară nu lipsește acasă, cei care au totuși mai multe oi obișnuiesc să le mîne pentru iernat (subl. ns.) spre Lipova, după cum obișnuiesc să facă și localnicii din Clopotiva, Ostrov și din alte părți. Vii nu există. Pădurile la care se ajunge cu greu sînt pentru lemne de foc. Stăjeritul aparține nobililor“.

Documentul de la 1722 este unul dintre ațele vechi, din perioada feudală, care pune clar problema istoric-etnografică a corelației dintre devălmășie sătencească și perioada unui oierit transhumant la români, problemă care merită să fie analizată în mod separat.

La data cercetărilor nu se mai practica în sat decît forma de păstorit local desfășurată în cadrul hotarului satului.

Există în sat circa 1 500 de ovine, 200 de caprine, 750 de bovine (inclusiv tineretul), 50 de cabaline, 150 de porcine, deci animale pentru nevoile gospodăriei, și un oarecare surplus pentru valorificare. Mai sînt și aproximativ 1 000 de păsări și vreo 20 de stupi. Creșterea vitelor se orientează în mod preponderent spre bovine și ovine.

Oamenii din sat se socotesc mai mult crescători de vite decît agricultori. Bucate cumpără, nu vînd.

Creșterea vitelor variază — sau mai bine spus a variază — după cum este vorba de oi, pe care gospodarii le strîng la stîni, de vite mari, bovine, care sînt crescute în moduri mai variate, și de capre, care sînt îngrijite în jurul satului, în gospodărie. Noi redăm situația pînă la socializarea agriculturii, deoarece realitățile trecute se reflectă sau au iutervenit deja în dezvoltarea biologică a grupului uman actual și deci prezintă interes pentru antropologia populației studiate în 1953. Munca, hrana, nivelul de trai al populației după socializarea agriculturii ar fi de mai mare importanță pentru studiul antropologic al populației viitoare.

Locuitorul Hurdubeu Dajicu ne informează despre îngrijirea vitelor mari (deci despre munca oamenilor în ramura de producție agrozootehnică) astfel: „Acestea se iernează la grajd. Primăvara, prin april, se scot la cîmp. Se țin pînă la 15 mai pe hotarul satului, pe coastele din jur, la pădure, dar seara se aduc acasă. Aceasta durează pînă cînd se bagă pe brînză oile, cam pe la 1 iunie. Vitele mari și le păzește fiecare pe ale lui. La munte pun boari. Sînt oameni din fiecare casă care nu fac altă treabă decît se țin toată vara după vite. Păzesc 4—5 capete, pînă la 10, că nimeni nu are mai multe“.

Cît pentru oi, Pantilie Lepădat spune: „Satul are 2 stîni de strînsură, oile din toată comuna, stîna de la deal și cea din vale, amîndouă în Măgură. Sterpele și mioarele sînt în custură, sus la Obîrșie, o singură tîrlă la un singur bordei, făcut de ciobani din bolovani. Acolo sînt 2 ciobani, unul de miei și unul de mioare și de oi sterpe. Miei sînt vreo 330, iar mioare mai multe. Stînele sînt mai jos. La stîna de sus sînt 4 ortaci, la cea de jos sînt 5. Se rînduie proprietarii oilor care au de la zece oi în sus. Vin cite 4 și le vine rîndul la 4 săptămîni (4 schimburi), că nu stau decît cite o săptămîină. Se schimbă în fiecare duminică. Aceștia nu plătesc nimic. Îl plătesc pe el cei care au mai puțin de zece oi, care nu se rînduiesc“...

Deci la munca pastorală la munte participă o parte din vară aproape toți bărbații adolescenți, adulți și maturi din sat.

În ceea ce privește producția: „Pe două oi vine cam o vadră de brînză. În afară de brînză se mai dă și urda, altceva nimic“ (același informator).

Stînilor de la Nucșoara nu au baci, ca în alte părți. Vine fiecare proprietar de oi pe rînd și își face brînză.

„Cei cu mai mult de zece oi fac brînză și pentru cei cu mai puține. Mîncarea o duc oamenii cînd le vine rîndul la brînză. Tot ei strîng și lemnele pentru stîină“ (același informator).

Pentru stabilirea drepturilor la brînză oile se „măsurau“ în prima zi cînd erau duse la stîină. Pentru un deț de lapte (la Cîmpu lui Neag se numește cioi) se acordă 49 de deți (cioi), „adică un lapte din care faci brînză și urdă care e a ta“ (7 deți = 1 vadră; 7 vedre = 1 cupă).

În ultima vreme, lucrurile s-au mai schimbat, chiar înainte de a se trece la formele socialiste, la întovărășirea agrozootehnică și apoi la cooperativa agricolă de producție în scopul economisirii de timp.

A doua ocupație de bază a oamenilor de la Nucșoara este agricultura. Redăm și situația acestui sector economic căutînd să ne folosim pe cît posibil de propriile vorbe ale oamenilor din sat, pentru că din relatările lor se degajă mai bine aspectele umane care ne interesează și care au, fără îndoială, o importanță deosebită pentru studiul antropologic al populațiilor.

La Nucșoara se seamănă grîu, porumb, secară, cartofi, ovăz, orz. Lucernă și trifoi nu se pune.

„Iarna, cînd ninge, se scoate gunoiul (bălegarul) și se pune pe holdă, la capul sau la mijlocul locului, grămadă și se coace acolo. Primăvara, prin martie, încep oamenii a ara, a ogori și desmerci. Se ară pentru grîu de primăvară, ovăz și orz, apoi pentru cartofi. După arătură se rischie (resfiră) gunoiul pentru cucuruz“.

„Începînd de la 1 mai se seamănă cucuruzul, se pune cu mașina, nu cu mîna ca mai de mult. Tot atunci se sapă cu plugul și se oblește cu sapele. El se mai sapă o dată după ce răsare. Bagî plugul înainte, ca să se sape mai ușor. Asta prin iunie, acum e timpul pentru așa treabă. După aceea, cam la două săptămîni, după cum ține timpul, trebuie să-l îngropi cu plugul de îngropat, tot cu plugul, dar fără gheare. După asta nu mai ai treabă cu el pînă se coace. Se culege prin octombrie. Se culeg întii tuleii, apoi se taie cocenii de la pămînt cu seceră și se leagă cu paie pentru vite. Cocenii se culeg pînă iarna tîrziu, căci oamenii se grăbesc cu semănatul (pe cîmpul următor), căci aici cade zăpada devreme“ (informație Hurdubeu Dajicu, Nucșoara).

Grîul este de toamnă și de primăvară. La Nucșoara se pune și secară, care poartă numele de „hrană“. Grîul și seceră se seceră aici mai tîrziu, în august. Pînă atunci se mai face fîn prin grădinile caselor. Cînd se coace grîul, încep a seceră. După aceea se fac clăi (clănie). „Clăniile“ sînt transportate acasă, la adăpost.

„După aceasta mai lucrăm la fîn. Cînd am gătit cu finul, vin batozele de la țară și începem treieratul“ (același informator).

Toamna se ară, se grăpează și se pun semănăturile de toamnă pe locul unde a fost porumbul. Cîmpul e împărțit în două:

„Tot la 2 ani vine celălalt. Pe un hotar e cucuruzul și cartoful — și tot ce e de miriște, adică ce se seceră, se pune în hotarul celălalt. Anul celălalt, se schimbă“.

La muncile agricole, la strînsul fînățului, participă și femeile. „...Iarna se taie brazde și după noi (după bărbații care cosesc) o iau femeile cu furcerul de întorc brazdele și le împrăștie, ca să se zbicească. Cînd s-a zbicit (uscat), se adună fînul cu furcerul (furcă de fier cu 4 coarne) și cu grebla și se face purculeț. Dacă nu e uscat cît trebuie, se întinde iar. După ce se uscă îl adunăm și îl facem clanie“.

Iarna, în afară de îngrijitul vitelor și de scosul gunoiului la cîmp, se mai aduc și lemne din pădure pentru foc.

De fapt, în unele perioade locuitorii s-au ocupat și cu păduritul, care astăzi și-a micșorat importanța pentru economia satului. Pe lîngă culesul din natură și folosirea ei pastorală, oamenii aduceau din pădure lemne pentru construcția caselor, care în trecut erau de lemn și acoperite cu șindrilă.

La Nucșoara există o diviziune a muncii pe sexe, destul de precisă: la oi și la pădure lucrează numai bărbații; la paza vitelor mari participă și femeile, dar și aici mai mult bărbații; la bucătărie, spălatul rufelor, industria casnică (tors, țesut), la reparatul îmbrăcămînții numai femeile; la agricultură, împreună întreaga familie, bărbații săvîrșind lucrările mai grele (cositul, aratul), femeile și copiii pe cele mai ușoare. Cînd este nevoie însă, femeile mai tinere și sănătoase fac toate muncile ca și bărbații.

„Femeia vara merge cu bărbatul la lucru, iarna toarce, țese. Acasă ele fac și mîncare și spală. Lucrează mai mult femeia. Toarce toată noaptea în timpul iernii. Bărbatul iarna cu marhele (dă de mîncare la vite), rînește, merge după lemne, asta e treaba lui. Ai de lucru, dar femeile lucrează mai mult“ (Contea Mariș).

La Nucșoara, femeile duc greutatea pe cap, saci cu lînă, coșuri cu merinde (cînd duc hrana la cîmp) și chiar sacii mai mari cu bucate la moară. Bărbații duc sacul la moară cu un cap așezat pe un umăr și celălalt pe un bît (băț, ciomag), sprijinit pe celălalt umăr.

Există, după cîte am văzut, și o oarecare cooperare în muncă la păzitul vitelor, în special al oilor, ca să nu piardă toți timpul, mai ales cei cu oi puține. Oamenii se ajută și la munca cîmpului, în general însă se lucrează în gospodărie numai cu membrii familiei.

În ceea ce privește uneltele de muncă, se lucrează cu plugul, care e de două tipuri: unul mai vecni, zis „din lemn“ la care numai partea care taie brazde e din fier, altul în întregime din fier.

Pentru prășit folosesc „plugul de căpăluit“ (de săpat), care e în întregime din fier. Din plugul de căpăluit se face și plugul pentru îngropat la sapa a doua, adăugîndu-se „vulturul“ în spatele plugului care aruncă pămîntul în două părți.

Folosesc în mod obișnuit grapa, care e din lemn, cu colți de fier. Partea din lemn se face în sat, din lemn adus din pădure, iar colții se cumpără de la cooperativă și sînt lucrați de fierar.

Foarte necesar este carul, care aici este cu osia din lemn și îl fac lemnarii din sat și fierarii. La oiște se pun de obicei boi, uneori cîte 4 la jug, în care caz se adaugă tînjala în față. Cîțiva au și căruțe cu cai.

Coasa se cumpără de la cooperativă, iar dîrjala (partea de lemn) este făcută în sat de lemnari, așa cum se confecționează partea din lemn a celor mai multe unelte.

În gospodărie există diferite unelte: ferăstrău de tăiat lemne, secure, seceră, ciocan, clește, sfredel, mezdrea, jilău, răzuș, care toate se cumpără de la prăvălia cooperativei.

În afară de creșterea vitelor, de agricultură și de industria casnică, unii mai lucrează toamna și primăvara la pădure, mai ales bărbații mai tineri. Unii se duc la minele de la Petroșeni. Zidarii se aduc din satele din jur, mai ales din Sălaș. În sat sînt numai holoangăni (ajutoare de

zidari și salahori). Toți sălășenii lucrează în lemn și la zidit. Croitori sînt vreo doi, dar merg oamenii mai mult la Sălaș, cînd au nevoie.

„Cos mai mult femeile, ce se pricep și cum se pricep. N-avem nici cismari, că iarna purtăm opinci, iar vara galoși“ (opinci de cauciuc) (Contea Mariș).

Problema muncii era, în realitate, mai complexă pînă la socializarea agriculturii.

Este adevărat că la Nucșoara toate familiile aveau cîte o mică gospodărie care consta de regulă dintr-o casă cu dependențele respective, o grădină în jurul casei, cîteva parcele de teren agricol, iar altele de fînaș, precum și un număr oarecare de animale domestice. Pentru unele familii, gospodăria aceasta era îndestulătoare. Ea ocupa toată vremea pe membrii familiei și le asigura venituri suficiente pentru nivelul de trai mediu atins de populația satului Nucșoara. Existau însă un număr mare de familii care nu puteau trăi de pe urma gospodăriei proprii, care nu le asigura decît în parte existența materială. Aceste familii erau nevoite să lucreze și în afară de gospodărie.

Unii membri ai acestor familii, așa cum arată Herțeg Dumitru,

„lucrează la pădure și la baie la Petroșeni, la mine. La pădure se duc pe la tăieri, prin împrejurimi, la stat. La Petroșeni se duc care au timp, dar numai iarna, acum vin la agricultură“.

Numărul celor care lucrează la mină și la pădure se ridică iarna la peste 25 de persoane.

Înainte de socializarea agriculturii era însă foarte mare numărul celor care lucrau în timpul verii la alții, în cadrul unor schimburi de servicii, nu pe bani, mai ales în toiul muncilor agricole, cînd este totdeauna multă urgență în efectuarea lor, mai ales cînd climatul este deosebit de nesigur, vremea schimbătoare de la un ceas la altul, ca la poalele Retezatului. Unii mai lucrează și pe bani. Numărul acestora era în trecut relativ mic la Nucșoara — 15 — 20 de persoane. Ei erau folosiți de cei mai înstăriți în special la sapă și la coasă.

Alții însă munceau cu brațele un anumit număr de zile de lucru la cei bogați, pentru că, neavînd vite de muncă sau unelte agricole necesare le împrumutau de la aceștia, plătinindu-le în muncă: boii pentru arat sau transport, plugul, prășitoarea etc. Sistemul acesta era foarte răspîndit și a fost întotdeauna în defavoarea celor săraci, care continuau să fie exploatați sub forma aceasta, care avea tot un caracter capitalist.

Același lucru se poate spune și despre cei care erau angajați la paza vitelor (boarii, cio-banii etc.), care erau salariați ai celor cu vite sau oi mai multe, sub diverse forme (în bani, în natură, în dreptul de a paște un număr oarecare de vite sau oi etc.). În faza de lichidare a capitalismului la sate este încă tot o muncă exploatată. Colectivizarea agriculturii i-a pus capăt, ca și celorlalte forme de exploatare: muncă pe bani, muncă în schimbul împrumutării vitelor, uneltelor sau mașinilor agricole etc.

În urma colectivizării agriculturii, munca cîmpului, a fînețelor, a îngrijirii vitelor se face, desigur, atît în colectiv, în cadrul cooperativei agricole de producție, în care prin introducerea mașinilor agricole gradul de efort în munca fizică s-a diminuat mult, cît și individual, pe lotul acordat fiecărei familii.

Și în prezent populația satului își împarte activitatea în principal între îngrijirea vitelor și cultivarea cîmpului, strîngerea recoltei și a fînețelor.

Ocupații mai vechi, ca pescuitul, vînătoarea, culesul din natură, sînt slab reprezentate în sat, ca și alte două ocupații, care însă, probabil, se vor dezvolta mult în viitor, stupăritul și pomicultura.

Locuințele sînt, în general, bune.

În prezent se construiesc în sat tot mai multe case luminoase, încăpătoare, din cărămidă, acoperite cu țiglă, unele prevăzute cu baie, case de tip orășenesc.

Casele sînt distanțate unele de altele, sînt prevăzute cu curți mari, cu grajduri, șuri, ocoale pentru vite, împrejmuiri pentru fînețe și cu grădini de pomet.

Există în sat ici colo, pierdute printre casele noi, și rămășițele unor tipuri de case mai vechi, adevărate „piese de muzeu“, mărturie a ceea ce a fost în trecut, a locuinței de odinioară din această parte a țării noastre.

Din discuțiile cu bătrînii satului am putut stabili următoarea tipologie sub aspect istoric a casei, și deci a locuinței omului de la Nucșoara.

Un tip primitiv : case din lemn dintr-o cameră și cămară (dintre care numai camera de locuit este tencuită pe dinăuntru), cu tîrnațul îngust, la nivelul pămîntului.

Tipul mai evoluat : case cu pivniță de piatră, la demisol, cu două camere de bîrne, cu tîrnațul ridicat. Partea de jos nu este locuită de oameni.

Fig. 2. — Casă cu 2 rînduri. Rîndul de jos construit din zid, iar etajul din bîrne.

Tipul modern : casă de cărămidă cu tîrnaț în boltă, cu etaj, acoperită cu țiglă. Este tencuită în întregime și pe dinăuntru și pe din afară. Parterul, deși păstrează numele de „pivniță“ are ferestre, servește ca bucatărie și este locuit uneori și de oameni (fig. 4). Într-una dintre încăperi este cuptorul de piine. Tot acolo este cămara. Vara, membrii familiei dorm pe tîrnaț, iarna jos, în bucatărie. Camerele de sus, bine îngrijite și mobilate „orășenește“, sînt pentru mosafiri, praznice, ospețe. În ultimul timp, una dintre ele a început să fie folosită ca locuință (de familia mai tînără în cazul unei familii nou formate).

În cameră au mese, scaune, dulapuri, paturi, sobe de încălzit, lămpi (cu petrol) de luminat etc. (fig. 6). Au paturi de lemn fără saltele; pun paie și deasupra cîte un straiet sau pricoiță. Paiele

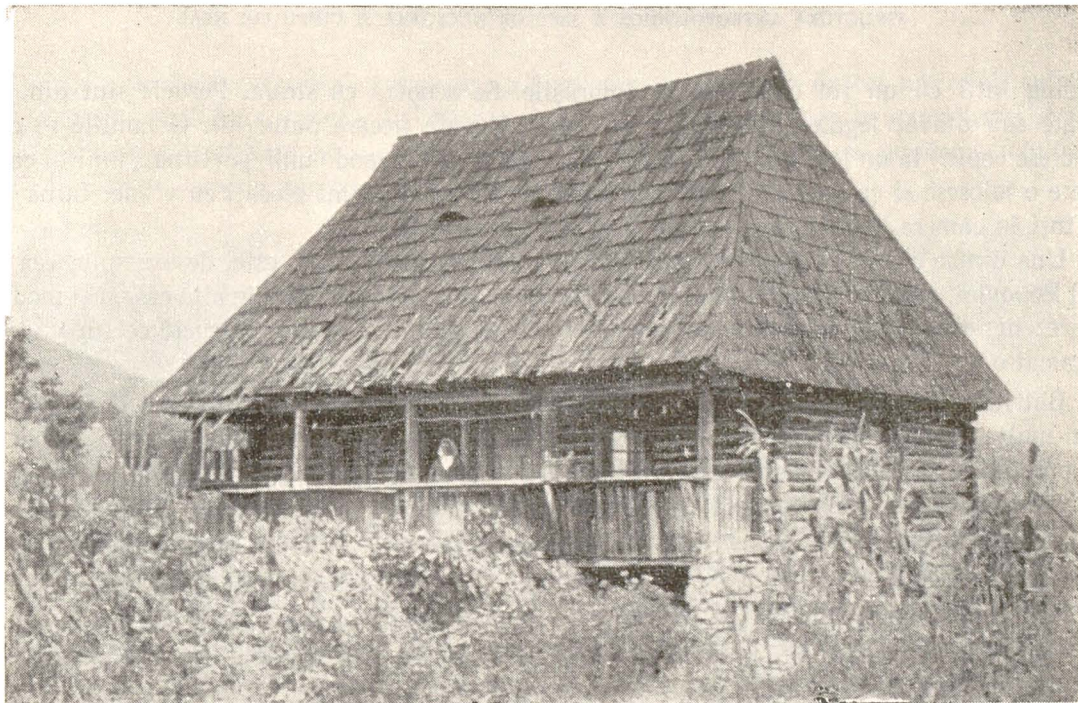

Fig. 3. — Casă veche tradițională, la un singur rând, construită din birne. Are 2 încăperi, fiecare cu intrare separată din afară. În față este un coridor deschis „țirnaț”.

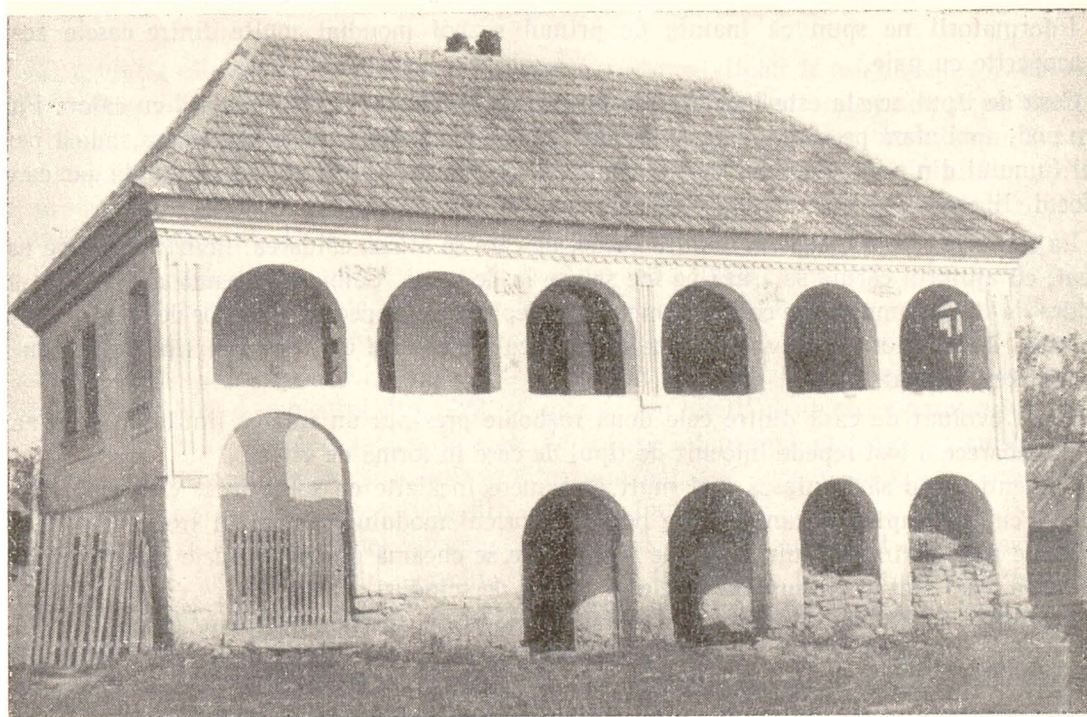

Fig. 4. — Casă cu etaj și cu țirnaț cu coloane și arcade (foto Vuia, 1958).

le strâng întii cu un țol ca să nu se împrăștie. Se acoperă cu straie. Pernele sînt din pînză cu paie sau otavă, legate într-o parte ca sacul. Nu are fiecare patul lui. O familie se culcă, pînă cresc copiii, la un loc; apoi se despart. Vara dorm mai comod, unii pe tîrnaț, unii în camera pe care o folosesc și ca bucătărie sau prin șopurile cu fîn, alții sînt plecați cu vitele. Iarna dorm însă toți în camera bucătărie, care este încălzită permanent.

Una dintre casele de tipul cel mai vechi, rămășiță astăzi în sat, este, de exemplu, cea a lui Ionuț Popovici, decedat, moștenită de feciorul său Ion, care locuiește însă în altă casă mai modernă. În prezent este deci părăsită. Se spune că ar avea peste 100 ani, întrucît cei în viață așa au apucat-o.

Bătrînii spun că așa erau în trecutul mai îndepărtat toate casele în care și-au dus deci viața multă vreme nucșorenii, ceea ce prezintă un deosebit interes antropologic (casele noi, care predomină astăzi, vor interesa antropologic mai mult dezvoltarea populației viitoare).

Casa lui Ionuț Popovici este așezată în partea satului care se cheamă Contoni. Este construită complet din lemn și este compusă dintr-o „casă” (cameră de locuit) cu ferestre și o cămară fără ferestre. În față are tîrnaț cu stobor (împrejmuire), camera de locuit are o fereastră spre curte, alta spre stradă, cu țagre (gratii de lemn).

La tîrnaț atîrnă o culme, adică o prăjină subțire, prinsă în gînjii sau cocleți (cîrlige de lemn) pentru uscat rufe și aerisit îmbrăcămîntea.

Lățimea încăperii este de 5 + 1,50 m tîrnațul.

Lungimea casei este de 8 m, din care 5,50 m cămara. Camera de locuit este „văcăluită” (tencuită), dar numai pe dinăuntru, aplicîndu-se întii pe peretele din bîrne laț de brad, apoi lut frămîntat și var. Are un ploatan (mașină de gătit) de cărămidă; podeaua este de pămînt și se cheamă vatră.

Înălțimea încăperilor este de 2,5 m, iar acoperișul de 4 m, din scînduri și șindrilă.

Informatorii ne spun că înainte de primul război mondial multe dintre casele acestea erau acoperite cu paie.

Casa de tipul acesta este încălzită de un cuptor bătrînesc, numit camniță cu călon. Fumul iese în pod, apoi afară pe stuhă, care se cheamă în alte părți fumar (ține loc de coș, adică pentru ieșitul fumului din pod). Camnița constă dintr-un tăpșan, o ridicătură de cărămidă pe care se face focul liber.

La camnițe este o cumpănă numită cocae, de care se atîrnă căldarea, învîrtindu-se pe un ax vertical, cu ajutorul căruia se așază pe foc sau se ia de pe el. Călon se cheamă azi numai dosca (scîndura de lîngă camniță) pe care se pun vasele. Separat este uneori un cuptor de pîine, construit din piatră. Informatorii mai vîrstnici ne asigură că pe vremea cînd erau ei tineri nu erau nici zece cuptoare în sat.

Tipul evoluat de casă dintre cele două războaie prezintă un interes limitat pentru antropologie, deoarece a fost repede înlocuit de tipul de case în formă de vile.

Oamenii încep să locuiască mai mult în camere încălzite cu sobe, încît camnița, călonul, ploatanul cu ler (cuptorul) rămîn piese pentru istoricul modului de trai în trecut.

Unele case au împrejmuiri joase de piatră care se cheamă grovat; pe cele dinspre stradă se poate ședea. Mai sînt și garduri de nuiele și palane de scînduri.

Au fîntîni construite din piatră, adînci și cu apă bună, aproape în fiecare gospodărie. Unele fîntîni sînt cu sul, lanț, ciută (găleată) și cocae (manivelă), iar în față au vălău pentru adăpat vitele. Altele sînt cu prăjină (cîrlig), colacii fîntînii se numesc stobor. De asemenea aproape toate gospodăriile au latrine cu scaun, construite și acoperite cu scînduri.

Gospodăria întregă, casa, șura, cocina, tot ce este la un loc se cheamă „conace”.

Cît privește îmbrăcămintea oamenilor, la Nucșoara se păstrează portul național, care este destul de bine adaptat la vremea schimbătoare și cu contraste mari de la un anotimp la altul, caracteristică acestei regiuni de munte. Cojoacele, pieptarele, căciulile și bundele cu glugă îi apără suficient pe oamenii din Nucșoara de frig, ploaie și zăpadă.

Fig. 5. — Ocol din Cîmpu lui Neag (foto Vuia, 1958).

Alimentația este destul de variată și îndeosebi creșterea vitelor le asigură un consum destul de ridicat de produse lactate. Oamenii se hrăneau și se hrănesc încă în principal cu mămăligă și cu pîine, cu lapte, brînză, ouă și mai puțină carne, legume și fructe. În trecut consumau foarte multă varză. La consumul de fructe trebuie avute în vedere și fructele culese din pădure, zmeură, mure, afine, fragi, care sînt folosite în alimentație atît de către populația ocupată cu creșterea vitelor, cît și de cea din sat.

Activitatea oamenilor, unii la vite alții la cîmp și la fînețe, ca și contactul foarte slab cu orașul sau cu satele mai evolute, circulația foarte redusă a populației au contribuit la menținerea unor obiceiuri alimentare după care produsele sînt trecute foarte puțin prin bucătărie.

Conchizînd asupra economiei, ocupațiilor și alimentației satului, ajungem la aceeași constatare consemnată în documentul din 1722, la care ne-am referit pentru comparație în nenumărate rînduri, anume că în acest sat „mijloacele de trai se întemeiază mai ales pe creșterea oilor și a vitelor, prelucrarea laptelui și a lînii și alte asemănătoare“ (document citat), fără a omite, desigur, producția și produsele rezultate din cultura cîmpurilor.

Se mîncă zilnic pită (pîine) sau mămăligă. Pîine mîncă mai mult cei din sat, cei de la oi și de la vite, în afara satului, consumă mai mult mămăligă. Se mîncă pînă la 1 kg de mămăligă sau de pîine pe zi și chiar mai mult, mai ales de către adulți și de către cei ce muncesc la pădure, la coasă, la plug etc.

În trecut foloseau grîul, uneori și porumbul, în loc de orez pentru „perișoare“ (sarmale). Grăunțele se pisează în pive de lemn cu pisălog de piatră, numite chietroni. Tot în piuă mărunțesc și sarea, pe care o cumpără bulgări. În piuă se pisează adeseori sîmburi de „curcubăte“

(dovleac) pînă se face făină, apoi se cerne și se amestecă cu „curcubăte“ fiartă, se bate cu lingura, cum bați fasolea, și constituie un fel de mîncare considerată bună și dulce.

Lîngă mămăligă sau pîine se mai mănîncă napi (cartofi), mazăre (fasole) și curechi (varză). Varza se mănîncă de obicei acră („curechi cu moare“).

Obiceiul este ca fiecare gospodărie să taie cel puțin un porc pe an, care se consumă în decursul muncilor de peste an sub formă de slănină și carne afumată.

„Se mai taie cîte un porc, într-ăla biruim. Se sarează și-l afumăm. Tot tăiem cîte o țîră, pînă se găte. Încolo lapte și brînză. Mai tăiem cîte o oaie, cîte un miel, cîte un ied. Animalele se taie la praznice, la mort, la nuntă; altfel nu. Se mai cumpără marmeladă de la cooperativă. Din poame se face vin-ars (țuică). Legume numai ceapă, salată, castraveți și ai (usturoi). Mai punem și ardeică (ardei iute), dar nu se prea face“ (Alb Zamfira).

„Mămăliga se mănîncă cu lapte dulce, cu lapte acru, lapte covăsit, cu brînză (mămăligă cu unt sau unsoare). Slănina și oasele de porc ne ajută la toate în bucătărie. Oasele de porc se afumă iarna și se mănîncă vara. Se fierb în oală cu pătrunjel și morcov, cu țaiței, cu cartofi sau orez și facem zeamă. Cînd le facem cu cartofi, punem și oțet. Cea mai bună mîncare la noi zicem că e cea de curechi cu perișoare sau afumătură (varză acră cu carne afumată sau sarmale)... Se mai taie cîte o găină. Se mănîncă și friptă în unsoare și în ulei. Ouăle se folosesc la mîncări. Se mănîncă fierte, se mănîncă ouă bătute amestecate cu lapte dulce și acru care se cheamă mentotuș. Se pune și făină de porumb și sare și se coace. Se mănîncă și ouă în laboș, ouă bătute și prăjite în unsoare“ (jumări).

„... La toate ciorbele punem oțet și rîntaș. Se mai mănîncă poame (uscate) fierte, cu mămăligă sau cu pită. De la cîmp se culeg lobodă, măcriș, ciuperci și bureți. Loboda se opărește, se fierbe, se stoarce, se toacă, i se pune rîntaș, se fierbe a doua oară și i se pune o mîină de brînză și lapte acru. Măcrișul se mănîncă primăvara, opărit, fiert în lapte dulce, cu rîntaș, cu ou și puțină smîntînă. Ciupercile și bureții se fierb sau se frig în unsoare, se mănîncă seci, cu pilă sau mămăligă. La noi, la mocani, se mănîncă plăcinte din făină de grîu. Se bagă și lapte în făină, la înmuiat. Înainte de dospit. Merge la cuptor umplută cu brînză, cu marmeladă sau dulceată. Facem și prăjituri din făină, lapte dulce, zahăr și drojdie“.

La Nucșoara se prepară brînză și din lapte de vaci.

Se gătește la cuptor și cuptoriță. Se folosesc cele de pămînt și metal, căldări pentru fierul laptelui și facerea mămăligii. Apa o țin în cantă (vadră, găleată).

Se mănîncă de trei ori pe zi: de prînz (pe la ora 9 dimineața), la amiază (pe la 2 după masă) și la cină (seara tîrziu, după ce se termină lucrul). Vara, în timpul muncilor agricole, femeile fac mîncarea acasă, apoi o duc la cîmp așezată în spenie (un coș lunguieț, cu fundul plat), pe care o poartă pe cap. Înainte de a pune spenia pe cap pun un cingeu (ștergar) de pînză făcut colac.

În sat mănîncă la mese joase făcute în sat, de 80/80 cm, cu 4 picioare. La cîmp mănîncă pe fețe de mese așternute pe pămînt sau pe alte pînzeturi.

Schimbul care se făcea în trecut prin negustori stabili și mai ales ambulanți și prin meșteșugari care-și desfăceau direct produsele prin sate (olari, lemnari, ciubărari) se face în prezent prin unitățile socialiste de stat și cooperatiste. Atît aprovizionarea sătenilor cît și valorificarea producției-marfă, cele două laturi ale schimbului dintre oraș și sat, se dezvoltă an de an. Prin magazinul cooperativei din sat se desfac atît produse alimentare și industriale de specific local cît și de tip orășenesc, ceea ce contribuie la schimbarea unor vechi obiceiuri locale în alimentație și îmbrăcăminte.

Nivelul cultural scăzut în trecut sub unele aspecte este în prezent în curs de transformare, înlăturîndu-se ultimele rămășițe ale unor fenomene negative.

Astfel se mai păstrau pînă de curînd unele sărbători băbești și unele practici magice legate tot de ocupațiile tradiționale ale satului. La 1 august era „ziua ursului“, în noiembrie, la începerea postului de crăciun, era „ziua laptelui“. I se spunea „lupul șchiop“. Atunci nu se lucra ca să nu le mănînce lupul și ursul oile. Era și sărbătoarea „păsărilor“ (să nu le mănînce păsările holdele).

Nici cêremoniile de familie nu se mai fac ca altă dată, ci au fost mult raționalizate. La nunți se fac ospețe, se petrece, se duc spenii (coșuri) cu daruri. La lăuze se duce plocon. La cei

morți în vîrstă tînă ră există un ceremonial special de căsătorie, cunoscut sub numele de „cîntecul bradului“. Mortul este căsătorit ritual cu un brad, adus cu un anumit ceremonial de la munte, care apoi se împlîntă la cimitir, pe mormînt.

Pînă nu de mult au crezut în strigoi. De aceea uneori exhumau pe unii morți bănuîți a se fi făcut strigoi, apăruți sub chipul unor lupi turbați, aducători de pagube. Cadavrele exhumate le ardeau. De fapt este vorba, probabil, de niște rămășițe păstrate răzleț, foarte tîrzii, ale unor rituri de incinerare practicate de daci, strămoșii pe una dintre linii ai populației din această zonă.

Obiceiurile vechi și practicile obscurantiste au fost înlăturate ca și analfabetismul populației, chiar a celei mai în vîrstă, dezvoltîndu-se elementele unei culturi noi, socialiste.

Geografic, satul Cîmpu lui Neag se află situat pe ambele coaste ale văii unuia dintre izvoarele Jiului, căruia i se mai spune și Jiul „românesc“, sau Jiul „oltenesc“.

Altitudinea teritoriului pe care își trăiește viața aproape tot timpul grupul social al acestui sat — fie cînd muncește la cîmp, fie cînd îngrijește animalele sau lucrează la pădure — este mai ridicată decît la Nucșoara. Variază între 814 m (vatra satului) și 2 302 m (virful muntelui). Satul este deci mai „montan“ decît Nucșoara, cu care vom căuta să comparăm datele noastre.

Din punct de vedere social-istoric, Cîmpu lui Neag a fost și el o obște sătească veche, înfeudată de familia Cînde-Kendeffy, ca și obștea țaranilor liberi din Nucșoara.

Populația satului, după tradiția orală, ar proveni dintr-un prolific descălecător în pustiu, un fondator de sat, Neagu. De altfel această tradiție orală locală referitoare la geneza satului, la originea grupului uman este prinsă și consemnată și în scris: „Cîmpu lui Neag (Hațeg) a fost un loc străin, o pustietate. Și aicea a venit un om cu numele Neagu și apoi pentru aia se cheamă Cîmpu lui Neag. Am auzit că a fost haiduc și a venit nu se știe de unde...⁵“.

Nu este altceva decît una dintre legendele care au dus la teoria greșită a eroului eponim fondator de sate⁶.

Satul ar fi avut prima oară vatra pe pîrîul Strugurului, „o veche așezare de colibaș“ (informație Hamz Ion Haotă, 81 de ani, Cîmpu lui Neag), după cum și Nucșoara ar fi avut inițial vatra la Gura Plaiului (informație Moș Justin, Nucșoara).

Ca și la Nucșoara, și la Cîmpu lui Neag au rămas supraviețuiri fragmentare ale organizației social-teritoriale de obște din faza satului aservit de feudali. Cele două composesorate „Scorota“, composesorat de tip familial⁷, și „Pleșa“, composesorat organizat pe 79 de familii descendente din foști urbarialiști, constituie o mărturie vie a situației acestor vestigii primitive, transmise pe sub învelișul societății feudale în capitalism, regim care, după segregare, a fost reorganizat, pentru a putea fi exploatare în sistemul proprietății private.

Despre perioada obștii libere nu avem știri documentare, avem însă din faza aservirii ei un document din 1499 prin care regele întărea lui Mihai Kendeffy locuri de pășune și arături în mai multe sate din zona Hațegului și a Petroșenilor, printre care și Cîmpu lui Neag (*Nykomenzm*).

Populația formațiilor sătești din Petroșeni, ca și a celor din Țara Hațegului, a depins, probabil, cîtva timp de conducătorii formațiilor cvasistatale de pe versantul sudic al Carpaților

⁵ O. DENSUȘEANU, *Graiul în Țara Hațegului*, p. 224.

⁶ G. H. STAHL, *Ipozeza sociologică greșită a eroului eponim, fondator la sate*, în „Sociologia românească“, V (1943), nr. 1—6, p. 30, București, Institutul de științe sociale; *Contribuții la studiul satelor devălmașe*, Edit. Acad. R.P.R.

⁷ V. V. CĂRAMELEA, *Tipuri de composesorate de foști boieri și grăniceri din Țara Oltului*, Sistemul juridic consuetudinar genealogic, Cîmpulung-Mușcel, 1945.

Meridionali, iar starea ei de relativă libertate s-a menținut și după cucerirea Transilvaniei și instaurarea relațiilor feudale.

Satul a cunoscut în capitalism exploatarea moșierului Andrassy din Budapesta, a capitalistului Treitel, a societății anonime siderurgice Titan-Calan-Nadrag, care au beneficiat atât de pădurile cât și de mîna de lucru a populației locale.

În vremea noastră (1959) satul se dezvoltă economic și ca nivel de trai pe baze noi, socialiste. În sat, familiile de producători agricoli și de crescători de animale s-au unit în întovărirea agrozootehnică „Drumul socialismului”. Un mare număr de bărbați între 18 și 60 de ani lucrează la întreprinderea forestieră Petroșeni, care are în exploatare păduri de pe teritoriul satului Cîmpu lui Neag. Alți locuitori din Cîmpu lui Neag lucrează ca mineri la Uricani, Petroșeni etc.

Pînă în perioada exploatărilor forestiere în sat, care, ca și Nucșoara, aparține sub aspect economic tipului forestier-pastoral-agricol, ramura de producție cea mai dezvoltată, era a creșterii animalelor.

Satul și-a desfășurat secole de-a rîndul viața socială în condițiile economiei pastoral-forestier-agricole. În prezent, preponderentă a devenit ramura forestieră. Din acest sector de activitate se obține principala parte din venitul fiecărei familii.

Structura economică a teritoriului reflectă economia mixtă a satului, economie influențată, desigur, și de condițiile naturale locale: munte și pădure multă, loc la șes mai puțin. Locurile de fînețuri și cultură au fost realizate îndeosebi prin munca oamenilor, care au lărgit „ochiurile” sau poienile naturale de prin pădure prin defrișări, „prin curățuri”, „runcuiri”, „lăzuri”, cu toporul și cu focul.

La data cercetărilor antropologice (1959) satul folosea tradițional teritoriul pe care l-a avut ca regiune alimentară grupul uman de la așezarea lui în aceste părți, teritoriu recunoscut de grupurile sociale vecine din satele Rîu de Mori, Nucșoara, Corlăești, Uricani etc.

Suprafața satului este foarte întinsă: 13 510 ha, deci de două ori și jumătate mai mare decît a teritoriului pe care trăiește grupul uman Nucșoara.

Acest teritoriu se repartizează astfel: 4 783 ha (35,4% din totalul suprafeței) agricol, din care arabil numai 28,25 ha (0,21%) și livezi de pomi 9 ha (0,06%); 923,10 ha (6,8%) fînețe naturale; 3 822,16 ha (28,3%) pășuni; 6 812 ha (50,4%) păduri; 1 914,98 ha (14,2%) alte terenuri, din care curți și clădiri 11,60 ha (0,08%), restul (14,1%) fiind socotit ca neproductiv, coaste repezi cu vegetație foarte slabă, stînci, locuri cu nisip, pietriș etc.

În trecut, ca și în prezent de altfel, culturile ocupau un loc destul de redus în economia satului. Se cultivau și se cultivă doar cartofi: „Cucuruzul numai pentru fript (copt), iar grîul, orzul și secara nu se cultivau de loc” (informator I. Bușniță, 67 de ani).

Satul dispune de un număr destul de însemnat de vite, mai mare decît cel găsit la Nucșoara. Locul de pășunat și de fînețuri este mult mai întins, deci condițiile economice naturale care influențează creșterea vitelor sînt mai favorabile decît cele de la Nucșoara.

Satul are 407 taurine (dintre care 232 de vaci cu lapte, 12 boi de muncă, restul tineret), 118 cabaline, 244 de porcine, 2 806 ovine, 17 caprine. Mai sînt în sat 126 de stupi (dintre care 7 primitivi), 524 de păsări, dintre care 475 de găini, iepuri de casă etc.

Folosirea teritoriului sătesc este deci dirijată în principal spre fînaț și pășunatul vitelor și, în secundar, pentru cultura cartofilor.

Livezile de pomi sînt neînsemnate (0,06%). Au fost numărați în sat 13 703 pruni în livezi masive (9 ha), 1 875 de pruni răzleți, 223 de meri, 74 de peri și 109 pomi diverși.

Prezentînd pentru comparație datele recensămîntului din 1941 și cele adunate de noi în anul cercetărilor antropologice (1959), date reflectînd economia satelor Nucșoara și Cîmpu lui Neag,

constatăm caracterul asemănător pastoral — aproape identic — al celor două sate și deosebirea dintre ele în ceea ce privește dezvoltarea agriculturii, mult mai redusă în ultimul.

Tabelul nr. 1

Cifra dintre principalii indicatori economici ai satelor Nucșoara și Cîmpu lui Neag

Indicatori	U/M	1941			1959		
		Nucșoara	Cîmpu lui Neag	% col. 2/1	Nucșoara	Cîmpu lui Neag	% col. 5/4
a	b	1	2	3	4	5	6
I. Total terenuri (a + b + c)	ha	5 848	14 341	254,2	5 826	13 510	231,9
din care:							
a) agricol	„	3 203	5 292	165,2	3 113	4 783	153,6
arabil	„	321	34	10,6	326	28,25	8,5
fiște-pășuni	„	2 877	5 248	182,4	2 788	4 745,26	170,2
livezi-pomi	„	5	9	180,0	5	9	180,0
b) păduri	„	1 828	6 829	373,6	1 827	6 812	372,8
c) teren neproductiv	„	817	2 220	271,7	779	1 914,98	245,7
II. Animale cai	capete	31	90	290,3	50	118	236,0
boi	„	833	525	63,0	750	407	54,3
oi	„	1 879	2 522	134,2	1 700	2 807	165,1
porci	„	73	150	205,5	150	244	162,6
III. Unelte și mașini pluguri	buc.	131	30	22,9	135	31	22,9
semănătoare	„	2	—	—	2	—	—
prășitoare	„	1	—	—	1	—	—
căruțe	„	149	13	8,7	150	15	10,0

Satul Nucșoara are un teritoriu de 2 ori și jumătate mai mic decât Cîmpu lui Neag. Are însă o structură economică diferențiată, ceva mai cerealieră decât Cîmpul lui Neag, întrucît suprafața arabilă este de zece ori mai mare.

De asemenea are de zece ori mai multe case, atelaje, de 5 ori mai multe pluguri și, în plus, câteva mașini agricole. „La noi, la Cîmpu lui Neag, nu prea e de arat. De arat ară doar vreo zece inși, care au plug. Ară pe bani și la cei ce n-au plug. La noi mai mult se sapă“ (informator I. Hamz, 81 de ani).

Au vite în număr aproape egal datorită faptului că nucșorenii dispun în plus, ca furaj, și de paie de secară, de cocenii de porumb și de o fînețe mai bună decît cei din Cîmpu lui Neag, care au teritoriul mai montan și mai acoperit de păduri și care în completare pentru asigurarea furajelor fac și „frunzare“.

„... Facem frunzari de salcă, frasin (e ăl mai bun), stejar n-avem, c-ar mînca (vitele). Noi, aici (la Cîmpu lui Neag) cît fin avem, atîtea vite ținem. Nu umblăm ca poienarii cu oile iarna prin țară, că n-au fin“ (informator I. Todea, Cîmpu lui Neag).

(Se referă la marele păstorit transhumant al poienarilor de la Sibiu, care au turme mult prea mari fiecare față de capacitatea de pășunat și de fînețuri a satului lor.)

Sub aspectul muncii, în mult mai largă măsură decît în satul Nucșoara oamenii obțin cele necesare existenței combinînd diferite îndeletniciri. Ne referim la cei care au și o gospodărie în sat, întrucît în prezent sînt un număr de familii în sat, însă foarte mic, care trăiesc numai din munca la pădure sau la minele de cărbuni din Uricani (mai ales nelocalnicii care s-au stabilit cu domiciliul în sat).

„O săptămînă munceam la coasă și una la oi (avea 70 de oi), și la exploatare (la pădure), că era nevoie de bani“, ne arată cum combina munca un țăran mai înstărit, care în fiecare lună trebuie să facă și o săptămînă la paza oilor.

Gospodarul Muntean Gheorghe, de 57 de ani, care în trecut s-a ocupat de rînd cînd cu ciobănia, cînd cu lucrul la pădure, ne spune:

„Din 1941 lucrez la pădure. Pînă atunci am lucrat acasă. Făceam vara la rînd la oi cu ceilalți oameni. În restul timpului făceam fin, otavă și frunzari. Mai munceam și la cartofi cu nevasta și copiii, căci o dată săpăm sau arăm locul, o dată îl prășim, o dată îl îngropăm, o dată la scos... Cînd alegem oile, coborîm de la munte tot la fînaț“.

„La noi, nici acum, în septembrie, n-am gătit coasa. Sînt locurile reci la pădure, la 850 m înălțime“ (informator D. V. Todea, Cîmpu lui Neag).

Arătînd că la Cîmpu lui Neag nici un gospodar nu făcea în trecut o singură muncă, vom prezenta, ca și la Nucșoara (uneori prin propria mărturisire a localnicilor), ocupațiile tradiționale, pentru a ne da seama de efortul în muncă, durata lui zilnică pe anotimpuri și perioade ale vieții oamenilor, aspecte de mare interes pentru interpretările antropologice.

Muncile de bază, în trecut și în prezent, în sat — la care participă aproape toți membrii grupului social de ambele sexe, de la vîrsta de la care pot să facă ceva, pînă la bătrînețe, atîta timp cît mai pot lucra — sînt în legătură cu îngrijirea și obținerea producției de la vite, care aici ca și la Nucșoara s-a dezvoltat pe două ramuri: ovine și bovine.

Sistemul de îngrijire a vitelor vara la pășune și iarna acasă, ca și cel de obținere a producției, sînt aproape identice cu cele de la Nucșoara. Înseamnă că au moștenit și au transmis, din generație în generație, un sistem pastoral, care, istoric, ar putea aparține deopotrivă aceluiași „neam“ de oameni, menținut și de vecinătatea lor teritorială nemijlocită, de legătura lor comună cu Retezatul etc.

În trecut, munca la pădure i-a învățat pe oamenii de la Cîmpu lui Neag să coopereze, ca și cei de la Nucșoara, la paza vitelor îndeosebi vara, primăvara și toamna. Ne referim la trecut pentru că în prezent (1959), prin întovărășirea agrozootehnică din Cîmpu lui Neag și cooperativa agricolă de producție din Nucșoara îngrijirea și obținerea unei producții maxime a vitelor au început să se facă din ce în ce mai rațional, cu un consum de forță de muncă limitat la strictul necesar.

Cu privire la oieritul din Cîmpu lui Neag, Gh. Muntean ne spune că oile se pășunează între 1 iunie și 15 septembrie la munte, apoi, după ce s-a ridicat fînețul, pe izlazul și hotarul satului. Iarna le duce fiecare în gospodăria lui. La munte, la îngrijitul oilor nu merg decît bărbați. Pe lîngă soț mai participă la paza vitelor și femeile, iar în sat, la gospodărie, toți membrii familiei, în măsura în care nu sînt ocupați cu altă treabă.

„Ieșim cu oile la munte între 1 și 6 iunie. Ducem oile la munte la Pleașa, în Buta, în Scorota, în Cîmpu Selului. Erau 3 sau 4 stîni de cîte 3 sau 400 de mînzări fiecare. Sterpele le ducem la Piuele. La munte la stîna sînt ciobani de rost (permanenți), plătiți de proprietarii de oi care nu ciobănesc (salariați la vreo întreprindere sau bătrîni) și sînt ciobani cu rîndul (proprietari de oi care în felul acesta își scutesc oile de plata pazei). Se pune cioban cel care are nevoie de bani la cei care nu pot ciobăni, au altă ocupație sau au oi prea puține“ (informator V. Todea Dănilă).

„Am făcut însă și rîndaș, ca să fie 4 ciobani, că era greu de muls numai trei ciobani la 400 de oi. Eu am făcut pază o săptămînă. Cu această săptămînă am scos 16 oi, iar pentru 16 am plătit (informator Gh. Muntean).

La munte muncesc în permanență 3 șefi de stîna (la Scorota, Buta și Pleșa), cam 20 de ciobani și 3 strunguri. Șefii de stîna sînt stabiliți pentru toată vara. Sînt și cîțiva ciobani de rost și strunguri permanenți. Restul de ciobani sînt cu „rîndul“. În această categorie se perindă vara aproape toți proprietarii de oi, ca să scutească plata pazei și să-și ia totodată dreptul de brînză.

Producția se realizează, aproape fără vreo deosebire, ca la Nucșoara.

Oile se măsoară în prima zi de brînză în fața celor întovărășiți într-o stîna. Se folosește pentru măsură aceeași unitate și multiplii, doar aici i se spune „cioi“ în loc de „deț“ (7 cioi = o găleată; 7 găleți = o vadră; 7 vedre = o cupă). La măsuratul oilor se face și ospăț. Fiecare își ia brînză după cantitatea de lapte mulsă în prima zi, și anume de 49 de ori cît a muls la măsurat.

Pentru 30 de oi, Gh. Muntean a muls cu ciobanii 2 zile cele 400 de oi ale stîinii și a luat tot laptele (6 mulsori), cîte 2 vedre la mulsoare, cam 12 litri la vadră, din care a făcut 2 ciubere mari de brînză.

După rāvășiț (desfacerea stîinii), oile sînt aduse pe „dealurile satului“ și se desfac în ciopoare (turme) mai mici. Unii gospodari le dau în pază la cioban (cu plată), alții le îngrijesc singuri sau se asociază 3—4 familii. Oamenii caută să-și îngrașe locurile prin tîrlirea lor cu oile toamna și primăvara și prin mîncarea fînului cu vitele pe locurile de pe care îl cosesc.

În prezent însă (1959) ocupația pe care o socotim de bază pentru populația aptă de muncă de la Cîmpu lui Neag este de muncitor forestier.

Antropologii vor putea compara în viitor indicii la cele două populații din Cîmpu lui Neag și Nucșoara, care se diferențiază din ce în ce mai mult ocupațional.

Probabil că se vor obține după cîtăva vreme valori deosebite la populația viitoare din Cîmpu lui Neag, comparată cu cea înregistrată antropologic în 1959 ca urmare a influenței unor schimbări social-profesionale, deci a unor factori de mediu social, alături de aportul metisajului, urmare a migrațiilor pentru lucru la pădure.

Aproape toți localnicii mai vîrstnici care lucrează la pădure și-au început viața cu ciobănia și „munca acasă“, cum spun ei în gospodărie (la cartofi, la fîn, la oi), iar la pădure mai mult pentru nevoile casei.

Munca la pădure se prestează în prezent de către marea majoritate a lucrătorilor în mod permanent, pentru a beneficia de pensie, de concediu, de ajutor familial etc. Mai sînt însă și unii temporari care mai alternează munca de pădure cu cea din sat, din cadrul gospod. riei, și cu cea pastorală, combinînd deci ocupațiile, conform obiceiului.

La pădure, muncile sînt foarte variate; în general fiecare le face pe toate — cel puțin tăiatul și „corhănitul“. Se doboară brazi, se cepuiesc, se face „spronțul“, clăritul (buștenii se teșesc cu toporul la capătul cel mai gros pentru a aluneca cînd sînt dați la vale și pentru a nu se

sparge în mers). Se corhănește cu țapina, adică se tîrăsc lemnele la locul de tras cu boii sau cu tractorul.

Iată muncile făcute în decursul a 20 de ani de către Gh. Muntean: „Am făcut tot felul de lucru, numai bocșe n-am făcut. Asta mi-a fost urît (oamenii din sat nu făceau bocșe în trecut și din cauza portului național cu cămăși și cioareci, care se innegresc prea tare la pregătirea cărbunelui de lemn). Am tăiat lemne din picioare (copacii din pămînt), am cojit (lemnul de brad de coajă), am jengurit (tăiat crengile), am cepuit, am corhănit (tîrît buștenii cu țapinele împreună cu alți 3—6 tovarăși la locul de coborît, la locul de încărcare). Am pluit și pe Jiu, plutire sălbatică, că nu e nici o instalație (amenajare a cursului apei în vederea transportului). Le scoatem afară pe rampă, la „Greblă” (stăvilă la Lupeni pentru oprirea buștenilor). Cînd era apa mare se duceau singuri. Era mai ușoară munca. Eram plătiți cu ziua sau cu acordul. Cînd venea cîte o apă bună, ieșeam bine”.

Uneori, copacii doborîți nu sînt la loc bun de tras la apă sau de încărcat. Atunci ei folosesc canale uscate (jilipuri), pe care alunecă lemnul (și care se ung adeseori cu parafină). Alteori se folosesc „roluri” cu apă, care trebuie construite, și ca să nu se piardă apa sînt îndesați „mușchi” din pădure printre buștenii canalului.

Primii care au făcut astfel de roluri în această regiune au fost muncitorii italieni. De la ei, și apoi de la „maramureșeni”, au învățat și cei din Cîmpu lui Neag să le construiască.

În vederea transportului buștenilor cu ajutorul apei se făceau și lacuri, „zătoni” sau „tăuri” (sistemul „haiturilor” de pe valea Bistriței Moldovenești).

Se ridică din lemn un baraj și se oprea apa, făcîndu-se un lac căruia i se dădea drumul zilnic sau de mai multe ori pe zi, după cum era nevoie, după cantitatea de apă adunată în lac (pe Neagra, pe Dorna, se formează „releuri” de astfel de lacuri, prin haiturile cărora oamenii plutesc buștenii pînă în apa mare a Bistriței Moldovenești).

„Am făcut și „zătoni” pe pîrîul Strugurelui, pe Toplița, pe Bilug, pe pîrîul înfundat, din bușteni ciopliți, încheiați din coastă în coastă. Căutam unde era coasta mai strîmtă și mai bună fundația de piatră, căci dacă nu e fundație fuge apa pe dedesubt și atunci n-ai făcut nimic. La lac aveam un „berbec”, care avea o „cheie”. Cînd slobozeam „ștanga” de sus, da în cheie și se slobozea zătonul cam un sfert de oră. Toți buștenii care erau „îndrăceluiți” pe vale (pregătiți pentru ca să fie transportați pe apă) îi lua apa și-i corhănea mai departe. Și iară îi îndrăceluiam și iar dădeam drumul la zătoni pînă ajungeam cu buștenii la vale la Jiu, la drumul bun de transport. Băgam și bușteni; pluteam și țăpligă (lemne mai scurte, metri). Necazul ne-a învățat meseria. La pădure am dat lemne și pe rolul uscat și pe cel cu apă. Rolul de apă trebuie „muschiat”, să nu piardă apa. Și în prezent oamenii mai lucrează cu astfel de roluri, jilipuri pentru datul lemnului la vale, în locuri mai rele”.

„Se face plancă în capul canalului pentru adunatul materialului fasonat, fără a se construi scocuri de lemn, ci din așezarea groșilor (bușteni cu diametrul mai mare) la margini și a celor subțiri la mijloc, pentru a se da posibilitatea de alunecare a materialelor. Jilipul sec, fără apă, se construiește din cinci blăni pentru scoaterea (alunecarea) lemnului de foc” (informator Oprea Vasile).

În prezent s-a mecanizat mult din procesul de producție, atît la exploatare, cît și la transport, cam 50% din operații. S-a redus astfel în aceeași proporție efortul fizic al oamenilor. Copacii sînt tăiați cu ferăstrăul acționat de motoare cu explozie. Restul de 50% din operații sînt realizate cu unelte tradiționale — toporul și roanța (joagărul). Lemnele sînt corhănite cu țapine de oameni și trase cu boii din ce în ce mai puțin. Se folosește tot mai mult tractorul și funicularul. Lemnele sînt îngrămădite în tasoane, iar de aici se fac sarcini, legături care sînt transportate cu funicularul Wiesen, care este montat prin arbori.

În ceea ce-i privește pe lucrători, maistrul Oprea, care are sarcina de a angaja oameni, ne spune: „Angajăm oamenii de aici, din Cîmpu lui Neag, sînt vreo 40 între 18 și 60 de ani. Mai avem lucrători din Oltenia, din Maramureș și Oășeni (din Țara Oașului). Cei de la Cîmpu lui Neag sînt permanenți. Iau doar concedii pentru coasă”.

Deci în ceea ce privește majoritatea populației din Cîmpul lui Neag (bărbați și femei, bătrîni și tineret), încă trebuie privită ca făcînd munci combinate — îngrijirea vitelor; munca la cîmp, la coasă, la cultura cartofilor, la pădure. Apare însă un început de specializare ocupațională aproape exclusivă pentru o parte dintre membrii grupului muncitorilor forestieri — generația mai tînără îndeosebi.

În ceea ce privește alimentația, ea rezultă, în general, din producția realizată în sat (în special cartofi, carne, lapte, fructe, ouă, miere, pește, fructe de pădure) și folosită în interior pentru hrană, din care trebuie să se scadă sămînța și ceea ce au valorificat locuitorii în afara satului și să se adauge ceea ce s-a adus pentru consum în sat prin schimb de produse, prin aprovizionări de pe piața organizată (comerț de stat și cooperatist) și cumpărările de pe piața neorganizată.

Hrana, care e necesar să fie urmărită, diferențiat de familii după bugetul fiecăreia și nu numai atît, ci și pe membrii ei după locul unde se află „răspîndiți“ la muncă în cursul anului, trebuie cercetată și după felul cum locuitorii știu și concep să se alimenteze.

La Cîmpul lui Neag oamenii consumă în general trei părți din ceea ce produc. Cumpără pe banii obținuți — în trecut mai ales prin vînzarea animalelor și produselor lor, iar în prezent în principal de pe urma muncii la pădure — mălai, făină și pîine, precum și unele mărfuri alimentare (zahăr, orez, griș, paste, dulciuri, conserve, untdelemn, măsline, sare) de la magazinele comerțului socialist, inclusiv de la secțiunile de aprovizionare a muncitorilor forestieri (S.A.M.).

În sat și la munte se mîncă după sezon și după felul muncii și bineînțeles, după puterea economică a fiecărei familii. Ca și la Nucșoara, oamenii se hrănesc cu mămăligă și pîine, ciorbe și mîncăruri gătite din fasole, cartofi, varză, carne, lapte, ouă.

Oamenii la pădure se hrănesc diferențiat, față de sat și de munte.

„... Ce mîncam, cum mîncam, cît și cînd mîncam în trecut? Mămăligă. O făceam întovărășiți cu toți ciți stăm la pădure într-o colibă (cabană). Fiecare avem un fandilac (laboș) de tinichea. Puneam în ea untură, slănină sau ulei. Prăjeam napi (cartofi) sau curechi (varză). Mîncam la ora 8, la ora 1 și seara la ora 9 la lumina focului. Făceam și mîncare caldă, „zamá“, sau ciorbă de fasole cu cartofi“ (inform. Gheorghe Muntean, Cîmpul lui Neag).

În prezent, „merindele se scot de la magazie. Se dau 7 kg de mălai sau de pîine de lucrător pe săptămînă. Se gătește și în oală, aparte și asociați, doi-trei tovarăși. Se bagă și bucătărese. Se mîncă cald, gătit. Se mîncă: slănină, brînză, cartofi, fasole, varză, conserve de carne, pește etc. Băutura nu. Sînt foarte mulți localnici care merg seara acasă“ (informator Vasile Oprea, Buta-Arcanu).

În general, la toate exploatările forestiere se găsește pîine, dar la Cîmpul lui Neag muncitorii preferă mămăliga, pe motivul că, mîncînd-o caldă, cu brînză sau cu ceva prăjit în tigaie, îi încălzește, „se simt mîncăți“. În trecut, ca și azi, mămăliga, grăsimea și brînză au stat la baza alimentației muncitorilor forestieri. În trecut însă unii mîncău adeseori și mămăliga cu „zeamă“, fără grăsime și brînză, pentru că alimentele acestea costînd scump, iar plata muncii fiind foarte scăzută, dacă muncitorul se hrănea normal, nu putea duce mai nimic acasă pentru ceilalți membri ai familiei.

Datorită circulației populației venite pentru munca la pădure și introducerii aprovizionării prin S.A.M. la locul de muncă, constatăm schimbarea unor obiceiuri alimentare, precum și introducerea și consumul (datorită plății bune a lucrătorilor forestieri) a o serie de produse ale industriei alimentare, alături de cele luate din gospodăria proprie sau direct de la producători.

Gospodar în sat, păstor la munte, muncitor la pădure, omul de la Cîmpul lui Neag a fost preocupat, desigur, și de asigurarea unui adăpost stabil sau temporar (la pădure și munte), care să-i protejeze organismul de intemperii, în care să se odihnească după munca zilnică.

În sat oamenii locuiesc în case de diferite tipuri, de la cele mai simple pînă la cele mai moderne, care se apropie tot mai mult de oraș.

Dintre toate tipurile de case mai vechi, dar nu cea mai veche, întâlnim la Cîmpul lui Neag tipul de „casă cu ocol întărit“ (fig. 5) (din care un exemplar a fost adus la Muzeul satului din București).

Este tipul de casă care ne indică un sat format la un moment dat din tipul de gospodărie predominant pastorală, închisă de jur împrejur ca o cetate prin diferite construcții (unele pentru adăpostul vitelor, diferitelor acareturi gospodărești), vitele fiind adăpostite în interiorul curții (fig. 6, 7).

Casa aceasta este însă aproape complet înlocuită, introducându-se tipul modern de casă, cu mai multe camere, cu curte deschisă, cu grădină împrejmuită cu gard de ulucă sau de scîndură de brad.

Membrii gospodăriei locuiesc într-una sau chiar în 2—3 camere, după numărul și situația lor (căsătoriți, tineri, bătrîni), avînd între camere și una de curat, în care se țin hainele bune (nu cele de muncă), cu paturi frumos așternute, pregătite în orice moment pentru primirea de musafiri.

În zona pastorală sînt locuințe de piatră și de lemn, o gamă de varietăți dintre care unele ne duc mult către trecutul îndepărtat al poporului nostru.

La pădure, în prezent, muncitorii din Cîmpul lui Neag, cînd nu vin acasă, dorm, ca și nelocalnicii, în cabane de lemn și cărămidă, în paturi de fier, cu saltele din paie și lînă, cu pînză de iută, cu pături, cearceafuri și pernă, curat înfățate. Aceste locuințe de la locul de muncă sînt prevăzute cu sobe atît pentru încălzit cît și de gătit.

Înainte, „la pădure, dormeam în surle, în colibe de lemn. Jos, ca așternut, puneam cetină. În mijloc făceam foc. Ne înveleam cu șuba, gluga, țol sau pricoiță. Pe acoperiș puneam tot cetină sau blăni de lemn și pămînt pe ele. O înfundam cu lemne. Băgam printre lemne frunză, cetină“ (informator Gheorghe Muntean).

Îmbrăcămintea se caracterizează în acest sat, pentru trecut îndeosebi, prin purtarea costumului popular asemănător cu cel de la Nucșoara, confecționat local, în bună parte din lînă, cîneapă. La fel ca la Nucșoara, îmbrăcămintea varia după sezon, ocupație și starea materială a oamenilor.

Admirațiile și nelocalnicii atrași de exploatarea forestieră, din care cei mai mulți au rămas în sat, în special oltenii, au adus unele schimbări în portul vechi popular.

Dezvoltarea exploatărilor forestiere de pe teritoriul Cîmpul lui Neag, ca și a celor miniere din localitatea vecină, Uricani, pe o serie de considerente practice economice duce însă la înlocuirea portului național cu costumul orășenesc.

În ceea ce privește nivelul cultural, în afară de școală există în sat cămin cultural, bibliotecă satească, sînt prezentate filme documentare și artistice care contribuie la ridicarea cunoștințelor științifice, practic agricole și de îngrijire a sănătății populației.

După lichidarea încă în urmă cu mai mulți ani a analfabetismului au fost părăsite o serie de sărbători și obiceiuri fără rost, legate, ca și la Nucșoara, de viața pastorală („ziua ursului“, „ziua lupului“, „grădinetele“), pentru îndepărtarea fiarelor sălbatice care le omorau adeseori animalele. Ca și la Nucșoara au început să se dezvolte și în satul Cîmpul lui Neag formele noi ale vieții social-culturale socialiste.

Acestea sînt în general condițiile de mediu care, în decurs de mai multe generații, de cînd se dezvoltă aceste grupuri de populație teritorializate în regiune, au putut interveni în oarecare măsură în biologia omului, constituind deci cauza probabilă a unor particularități de amănunt în antropologia colectivității din Nucșoara și Cîmpul lui Neag.

Schimbările produse în viața social-economică a satului, în producție, în muncă, în urma cooperativizării agriculturii, forțele și relațiile noi de producție vor aduce, probabil, modificări corespunzătoare în modul de trai material și spiritual al celor două colectivități, ceea ce nu va

Fig. 6. — Interiorul ocolului lui Corlopan din Cîmpu lui Neag (foto Vuia, 1958)

Fig. 7. — Coleț pentru vaci și staor pentru oi: La Dosu Pribeagului — Cîmpu lui Neag (foto Vuia, 1958).

rămîne fără importanță pentru dezvoltarea biologică în viitor a omului din aceste două grupuri rurale.

Străduindu-ne să prezentăm un material privind corelațiile dintre fenomenele antropologice fizice și fenomenele antropologice social-culturale din trecut, fără îndoială că nu am izbutit decît în parte. Totuși, înregistrînd cu grijă, cu metode și tehnici științifice corespunzătoare, pe lîngă datele reflectînd natura fizică a oamenilor din zilele noastre, și pe acele ce reflectă condițiile sau mediul lor natural și social de viață, deschidem perspectiva metodologică, pe care noi o considerăm foarte fecundă, ca peste cîteva decenii sau chiar după o perioadă mult mai largă alți cercetători să reia munca noastră cu aceleași metode și tehnici, pentru a stabili cu precizie ce s-a petrecut în acest răs timp.

Cercetările noastre au deci în vedere și pregătesc cercetări antropologice viitoare, cărora, prin datele concrete ale cercetărilor noastre, li se asigură o bază comparativă științific stabilită.

STRUCTURA ANTROPOLOGICĂ

DE

MARTA DUMITRESCU - CIOVÎRNACHE și H. DUMITRESCU

Dans ce travail on présente — comparativement — les résultats des caractéristiques morphologiques des populations de Nucșoara (456 sujets) et de Cîmpu-lui-Neag (147 sujets). L'analyse des variabilités somatiques se rapporte a la population adulte des deux sexes, la majorité de sujets allant de 20 à 40 ans. Les mensurations ont été effectuées a l'aide d'instrumentaire et selon la technique de Martin-Saller. La structure anthropologique des deux populations a été appréciée par l'analyse approfondie de la variabilité somatique qui caractérise l'ensemble de la population corroborée avec l'analyse de la composante typologique individuelle. Les différences constatées entre les deux populations sont plus prononcées pour les caractéristiques métriques que pour celles somatoscopiques. A Nucșoara, la population présente le complexe pigmentaire plus clair, la taille plus basse, la brachicéphalie et l'acrocéphalie moins accentuées qu'a Cîmpu-lui-Neag. Le fond typologique des deux populations est celui dinarique, dans le mélange duquel on décèle — de manière plus pregnante a Nucșoara — la composante nordique et méditerranide, tandis qu'a Cîmpu-lui-Neag se manifeste davantage celle alpine.

În capitolul de față sînt expuse comparativ rezultatele studiului caracteristicilor morfologice privind populația din satele Nucșoara și Cîmpu lui Neag. Din cei 514 subiecți examinați la Nucșoara și 208 în Cîmpu lui Neag au fost reținuți pentru analiza antropologică 456 la Nucșoara și 147 la Cîmpu lui Neag. Ca vîrstă se constată în ambele sate o predominantă netă a subiecților între 20 și 40 de ani, perioada corespunzătoare unei stabilități mai mari morfologice. În funcție de sex, la Nucșoara numărul bărbaților examinați este aproape egal cu cel al femeilor, în timp ce la Cîmpu lui Neag există o mai bună reprezentare a seriei feminine.

Recoltarea¹ datelor și prelucrarea lor statistică² s-au efectuat cu instrumentarul și după tehnicile și metodele menționate în lucrări anterioare (1), (3).

REZULTATE

Variabilitatea metrică cefalică și corporală a populației din Nucșoara și Cîmpu lui Neag este redată în tabelele nr. 1, 2, 3 și 4 și în figurile 1—8. În cele ce urmează vom trece la analiza acestei variabilități.

FORMA GENERALĂ A CALOTEI CRANIENE

Prin valorile medii (Nucșoara 184,1 ♂, 176,5 ♀ și Cîmpu lui Neag 181,7 ♂, 175,3 ♀) populația din Nucșoara prezintă un diametru anteroposterior mijlociu de lung către lung, iar cea

¹ Măsurătorile corporale și somatoscopia au fost efectuate de Tatiana Macovei și Ileana Hiescu.

² V. Georgescu și Viorica Apostolescu.

Caracterizarea cefalică (metri și indici) la seria masculină

Dimensiuni (mm)	Satul	N	M	m	σ	v	V
1	2	3	4	5	6	7	8
1 G-op	N. C.N.	220 55	184,1 181,7	0,4 0,74	6,0 5,5	3,26 3,03	168—200 173—191
2 eu-eu	N. C.N.	220 55	153,9 156,9	0,4 0,66	5,8 4,9	3,77 3,12	142—172 145—167
3 ft-ft	N. C.N.	220 55	108,5 112,1	0,3 0,61	4,8 4,5	4,42 4,01	96—120 103—121
4 zy-zy	N. C.N.	219 55	140,1 144,0	0,4 0,67	5,7 5,0	4,07 3,47	121—153 130—155
5 go-go	N. C.N.	219 55	106,8 109,3	0,4 0,98	6,0 7,3	5,62 6,68	91—121 95—130
6 n-gn	N. C.N.	140 48	125,1 124,2	0,5 0,87	5,9 6,0	4,72 4,83	112—142 112—135
7 n-sto	N. C.N.	138 54	77,5 76,7	0,4 0,57	5,0 4,2	6,45 5,47	64—91 67—85
8 n-sn	N. C.N.	220 55	55,0 56,0	0,3 0,48	4,1 3,6	7,45 6,43	44— 66 49— 65
9 al-al	N. C.N.	220 55	34,8 34,9	0,2 0,38	3,0 2,8	8,62 8,02	28—44 30—41
10 t-v	N. C.N.	219 55	128,6 131,7	0,3 0,47	5,0 3,52	3,88 2,67	116—145 122—138
11 en-en	N. C.N.	219 54	31,7 31,8	0,2 0,33	3,2 2,4	10,09 7,55	23—43 27—37
12 ex-ex	N. C.N.	218 54	97,4 100,4	0,3 0,53	5,0 3,9	5,13 3,88	85—110 90—107
13 <u>extra-interoc</u> 2	N. C.N.	218 54	32,6 34,2	0,2 0,27	2,5 2,0	7,67 5,85	26,5—40,5 28,5—39,5
14 sa-sta. dr.	N. C.N.	219 55	63,6 64,5	0,3 0,57	4,3 4,2	6,76 7,51	53—74 55—75
15 sa-sta. stg.	N. C.N.	219 55	63,6 64,1	0,3 0,63	4,4 4,7	6,92 7,33	52—75 55—75
16 pra-pa dr.	N. C.N.	218 55	36,0 37,5	0,2 0,38	3,1 2,8	8,61 7,47	27—44 33—44
17 pra-pa stg.	N. C.N.	216 55	35,3 36,5	0,2 0,43	3,0 3,2	8,50 8,77	27—43 30—44

din satele Nucșoara (N.) și Cîmpu Iul Neag (C.N.)

Indici	2	3	4	5	6	7	8
1 eu-eu/g-op	N. C.N.	220 55	83,7 86,5	0,2 0,54	3,5 4,0	4,18 4,62	74,4—94,4 77,1—94,3
2 t-v/g-op	N. C.N.	219 55	69,9 72,7	0,2 0,44	3,1 3,3	4,43 4,54	62,1—78,1 67,2—79,4
3 ft-ft/eu-eu	N. C.N.	220 55	70,5 71,4	0,2 0,48	3,1 3,6	4,39 5,04	61,5—80,7 61,1— 88,1
4 zy-zy/eu-eu	N. C.N.	219 55	91,1 91,8	0,2 0,48	3,6 3,6	3,95 3,92	81,3—101,4 82,2— 99,3
5 t-v/eu-eu	N. C.N.	219 55	83,5 94,1	0,2 0,38	3,4 2,8	4,07 3,33	74,7— 92,9 76,2— 91,1
6 ft-ft/zy-zy	N. C.N.	219 55	76,5 77,6	0,2 0,42	3,1 3,1	4,05 3,99	68,9— 88,3 71,5— 85,2
7 go-go/zy-zy	N. C.N.	218 55	76,4 75,9	0,3 0,59	3,9 4,4	5,10 5,80	66,4— 92,0 66,9— 87,2
8 n-gn/zy-zy	N. C.N.	139 48	89,2 86,1	0,4 0,58	4,4 4,0	4,93 4,64	78,9—103,6 77,8— 94,1
9 en-en/zy-zy	N. C.N.	218 54	22,6 22,1	0,1 0,22	2,2 1,6	9,73 7,24	16,7— 29,2 18,0— 25,0
10 n-sto/n-gn	N. C.N.	137 48	61,8 61,8	0,2 0,32	2,6 2,2	4,21 3,56	55,4— 71,1 57,1— 66,2
11 al-al/n-sn	N. C.N.	220 55	63,0 62,6	0,5 0,89	7,6 6,6	11,95 10,54	45,5— 84,0 49,2— 77,5
12 sa-sta/pra-pa (dr.)	N. C.N.	218 55	57,0 58,2	0,3 0,57	4,5 4,2	7,89 7,22	43,6— 69,4 50,0— 67,7
13 sa-sta/pra-pa (stg)	N. C.N.	216 55	55,7 57,1	0,3 0,75	4,4 5,6	7,90 9,81	43,5— 69,0 47,6— 69,1

Caracterizare cefalică (metri și indici) la seria feminină

Dimensiuni (mm)	Satul	N	M	m	σ	v	V
1	2	3	4	5	6	7	8
1 g-op	N. C.N.	236 92	176,5 175,3	0,3 0,56	5,5 5,4	3,12 3,08	165—196 159—185
2 eu-eu	N. C.N.	236 92	148,8 152,1	0,3 0,51	5,3 4,9	3,56 3,22	134—162 141—164
3 ft-ft	N. C.N.	235 92	105,4 108,9	0,3 0,41	4,6 3,9	4,36 3,58	93—118 100—118
4 zy-zy	N. C.N.	235 92	131,4 135,5	0,3 0,44	5,3 4,2	04,3 3,10	116—148 124—145
5 go-go	N. C.N.	236 92	100,7 100,8	0,3 0,47	5,1 4,5	5,06 4,46	86—115 92—111
6 n-gn	N. C.N.	146 77	114,3 114,5	0,5 0,55	6,1 4,8	5,34 4,19	99—129 102—127
7 n-sto	N. C.N.	144 92	71,1 70,3	0,4 0,42	4,6 4,6	6,47 5,69	60— 82 60— 82
8 n-sn	N. C.N.	236 92	50,7 51,3	0,3 0,43	4,0 4,1	7,89 7,99	40— 60 42— 60
9 al-al	N. C.N.	236 92	31,9 33,1	0,2 0,23	2,7 2,2	8,46 6,65	20— 39 28— 37
10 t-v	N. C.N.	230 92	123,0 128,30	0,3 0,49	4,6 4,72	3,74 3,68	109—134 117—137
11 en-en	N. C.N.	235 92	31,4 31,4	0,2 0,30	3,2 2,9	10,19 9,23	21— 41 26— 40
12 ex-ex	N. C.N.	235 92	94,5 97,2	0,3 0,49	4,9 4,7	5,18 4,83	82—108 89—110
13 extra-interoc 2	N. C.N.	235 92	31,3 32,9	0,2 0,23	2,5 2,2	7,99 6,39	24,0—38,5 28,0—37,5
14 sa-sta dr.	N. C.N.	235 92	58,3 60,1	0,2 0,34	3,6 3,3	6,17 5,49	50—70 52—71
15 sa-sta stg.	N. C.N.	235 91	58,5 59,8	0,2 0,43	3,9 4,1	6,67 6,86	49—71 52—72
16 pra-pa dr.	N. C.N.	235 92	33,1 33,9	0,2 0,29	2,6 2,8	7,85 8,26	26—42 25—42
17 pra-pa stg.	N. C.N.	235 91	32,8 34,3	0,2 0,26	2,6 2,5	7,93 7,29	27—41 29—41

In satele Nucșoara (N.) și Cîmpu lui Neag (C.N.)

Indici	2	3	4	5	6	7	8
1 eu-eu/g-op	N. C.N.	236 92	84,4 86,9	0,2 0,35	3,6 3,4	4,26 3,91	74,0—92,9 75,8—94,1
2 t-v/g-op	N. C.N.	230 92	69,8 73,37	0,2 0,34	3,1 3,26	4,44 4,45	60,8—79,5 64,0—79,4
3 ft-ft/eu-eu	N. C.N.	235 92	70,8 71,7	0,2 0,28	3,0 2,7	4,24 3,76	62,7—77,0 65,0—78,0
4 zy-zy/eu-eu	N. C.N.	235 92	88,3 89,1	0,2 0,32	3,2 3,1	3,62 3,48	78,9—97,2 81,2—95,2
5 t-v/eu-eu	N. C.N.	230 92	82,6 84,59	0,2 0,34	3,1 3,38	3,75 3,98	74,8—91,2 77,4—93,1
6 ft-ft/zy-zy	N. C.N.	235 92	80,3 80,3	0,2 0,96	3,0 2,5	3,73 3,11	71,7—91,9 73,8—85,4
7 go-go/zy-zy	N. C.N.	235 92	76,7 75,4	0,2 0,33	3,4 3,2	4,43 4,29	67,9—85,3 65,4—81,7
8 n-gn/zy-zy	N. C.N.	146 77	86,7 84,1	0,3 0,49	4,0 4,3	4,61 5,11	77,5—96,9 76,3—94,8
9 en-en/zy-zy	N. C.N.	236 92	23,9 23,1	0,1 0,23	2,3 2,2	9,62 9,52	16,3—31,0 19,2—28,5
10 n-sto/n-gn	N. C.N.	144 77	62,1 62,2	0,2 0,25	2,5 2,2	4,02 3,54	53,3—70,7 57,8—66,7
11 al-al/n-sn	N. C.N.	236 92	63,6 64,9	0,4 0,65	6,9 6,2	10,85 9,55	46,7—85,7 52,8—76,7
12 sa-sba/pa-pa dr	N. C.N.	235 92	56,5 56,6	0,3 0,47	4,6 4,5	8,13 7,95	45,3—77,4 39,7—67,3
13 sa-sba/pa-pa stg.	N. C.N.	235 91	56,3 57,6	0,3 0,49	4,7 4,5	8,35 7,81	41,8—69,6 48,5—68,4

Caracterizare somatică (metrii și indici) la serla

Dimensiunea (mm)	Satul	N	M	m	σ	v	V
1	2	3	4	5	6	7	8
1 circ. torace (insp.)	N. C.N.	214 53	932,6 931,7	3,3 7,6	49,0 55,4	5,25 5,95	810—1 111 756—1 115
2 circ. torace (exp.)	N. C.N.	214 53	877,8 883,3	3,4 7,5	50,0 54,4	5,70 6,16	751—1 092 700—1 140
3 circ. antebraț (dr.)	N. C.N.	215 53	170,2 172,3	0,5 1,1	7,6 8,1	4,46 4,70	154—194 155—190
4 circ. antebraț (stg.)	N. C.N.	215 52	171,2 171,6	0,5 1,00	8,1 7,5	4,73 4,37	154—197 150—190
5 circ. abdomin.	N. C.N.	216 53	756,0 751,3	3,6 9,8	53,6 71,6	7,09 9,53	631— 993 610—1 120
6 circ. bazin	N. C.N.	214 52	871,7 875,1	3,2 7,2	46,4 51,7	5,32 5,91	749—1 044 725—1 120
7 greutate	N. C.N.	218 52	57,450 59,510	0,525 1,230	7,700 8,880	13,40 14,92	32,0— 82,4 37,3—103,9
8 statură	N. C.N.	164 31	1657,3 1682,2	4,8 13,3	61,0 74,3	3,68 4,42	1 483—1 813 1 562—1 815
9 sst-sy	N. C.N.	160 30	491,8 508,5	2,1 4,9	27,0 26,8	5,49 5,27	424—554 421—554
10 membrul inf.	N. C.N.	214 53	895,7 915,4	2,7 6,2	39,9 45,1	4,45 4,93	784—1 015 825—1 035
11 membrul sup.	N. C.N.	213 54	739,3 756,7	2,3 4,9	34,2 36,1	4,62 4,77	605—824 680—849
12 șezîndă	N. C.N.	163 30	867,5 881,5	2,8 8,0	36,2 43,8	4,17 4,97	773—973 753—918
13 a-a	N. C.N.	157 31	392,0 393,6	1,4 3,6	17,1 20,3	4,36 5,16	347—432 330—420
14 D. T. torace	N. C.N.	159 53	254,6 258,3	1,3 2,2	16,2 16,0	6,36 6,19	202—306 210—310
15 D.A.P. torace	N. C.N.	161 30	195,2 169,6	1,3 2,7	16,4 14,9	8,40 8,78	162—236 130—240
16 ic-ic	N. C.N.	218 53	276,3 274,9	1,1 2,4	16,6 17,2	6,01 6,26	240—324 245—310
17 tro-tro	N. C.N.	216 53	314,5 317,9	1,0 2,6	15,5 18,7	4,93 5,88	284—364 265—370

Indici	2	3	4	5	6	7	8
1 Rohrer	N. C.N.	163 30	1,285 1,26	0,013 0,025	0,167 0,14	13,0 11,11	0,82—1,74 0,90—1,57
2 $\frac{\text{sst-sy} \times 100}{\text{statura}}$	N. C.N.	160 30	29,4 30,2	0,1 0,17	1,1 0,94	3,74 3,11	25,7—328 28,4—31,5
3 $\frac{\text{M. inf.} \times 100}{\text{statura}}$	N. C.N.	161 30	54,2 54,1	0,1 0,27	1,30 1,49	2,40 2,75	49,2—58,7 49,9—56,8
4 $\frac{\text{M. sup.} \times 100}{\text{statura}}$	N. C.N.	159 31	44,7 44,4	0,1 0,40	1,3 2,22	2,91 5,00	41,2—49,3 42,8—47,0
5 $\frac{\text{Sezînda} \times 100}{\text{statura}}$	N. C.N.	163 30	52,4 52,4	0,1 0,18	1,3 0,97	2,48 1,85	47,8—55,2 50,8—53,8
6 $\frac{\text{M. inf.} \times 100}{\text{sst-sy}}$	N. C.N.	159 30	183,1 178,8	0,8 1,73	10,6 9,5	5,79 5,31	159,2—213,2 165,7—200,0
7 $\frac{\text{M. sup.} \times 100}{\text{sst-sy}}$	N. C.N.	157 30	151,1 147,5	0,7 1,15	8,5 6,2	5,62 4,20	136,7—172,4 139,8—161,5
8 $\frac{\text{a-a} \times 100}{\text{sst-sy}}$	N. C.N.	154 30	79,7 77,8	0,4 0,80	4,8 4,4	6,02 5,65	66,2—95,1 68,0—82,3
9 $\frac{\text{ic-ic} \times 100}{\text{sst-sy}}$	N. C.N.	160 30	56,2 52,8	0,3 0,67	3,9 3,7	6,94 7,01	48,2—66,1 46,2—58,2
10 $\frac{\text{D.A.P. tor.} \times 100}{\text{D.T. tor.}}$	N. C.N.	160 30	77,1 67,5	0,6 1,19	7,3 6,5	9,47 9,63	57,0—92,4 57,3—86,9
11 $\frac{\text{ic-ic} \times 100}{\text{a-a}}$	N. C.N.	157 52	70,5 70,4	0,3 0,65	4,4 4,7	6,24 6,68	59,1—84,3 62,2—83,2
12 $\frac{\text{tro-tro} \times 100}{\text{a-a}}$	N. C.N.	156 52	80,6 81,6	0,3 0,75	4,0 5,1	4,96 6,25	71,2—92,3 67,5—95,8
13 $\frac{\text{m. sup.} \times 100}{\text{m. inf.}}$	N. C.N.	211 53	82,5 82,6	0,3 0,34	4,7 2,5	5,70 3,03	72,9—90,6 78,2—92,5

Caracterizare somatică (metri și indici) la seria

Dimensiunea (mm)	Satul	N	M	m	σ	v	V
1	2	3	4	5	6	7	8
1 circ. torace (insp.)	N. C.N.	230 88	864,2 874,9	3,4 4,7	51,8 44,1	5,99 5,04	709—992 795—1 030
2 circ. torace (exp.)	N. C.N.	230 88	809,6 820,9	3,8 4,8	57,2 45,2	7,06 5,51	685—948 720—960
3 circ. antebraț (dr.)	N. C.N.	232 89	152,2 156,1	0,5 0,83	7,8 7,8	5,12 5,00	134—176 140—170
4 circ. antebraț (stg.)	N. C.N.	232 92	149,1 151,9	0,5 0,77	7,7 7,4	5,16 4,87	132—175 140—170
5 circ. abdominală	N. C.N.	230 86	676,4 681,5	4,4 5,7	66,4 62,6	9,82 7,72	545—905 580—905
6 circ. bazin	N. C.N.	231 85	903,1 913,9	4,6 5,3	69,4 58,5	7,68 6,40	749—1 105 830—1 090
7 greutate	N. C.N.	235 91	50,350 54,250	0,553 0,770	8,480 7,340	16,84 13,53	33,9—79,0 40,6—75,7
8 statură	N. C.N.	204 65	1 541,9 1 561,3	3,9 6,0	55,4 48,2	3,59 3,09	1 423—1 700 1 417—1 681
9 sst—sy	N. C.N.	202 63	465,1 476,9	1,9 2,8	27,4 21,9	5,89 4,59	385—542 408—518
10 membrul inferior	N. C.N.	228 88	839,1 847,6	2,4 4,0	35,9 38,1	4,28 4,49	748—924 739—921
11 membrul superior	N. C.N.	228 89	682,1 689,6	2,0 3,3	29,9 30,6	4,38 4,44	598—754 599—754
12 șezîndă	N. C.N.	204 64	817,0 834,8	2,3 3,5	32,4 27,7	3,96 3,32	722—912 756—900
13 a-a	N. C.N.	203 90	356,1 363,1	1,0 1,7	13,8 15,9	3,88 4,38	323—292 210—280
14 D.T. torace	N. C.N.	204 90	235,7 242,2	1,1 1,7	15,6 16,3	6,62 6,73	193—374 130—200
15 D.A.P. torace	N. C.N.	204 64	173,5 160,7	1,1 1,6	15,6 13,2	8,99 8,21	142—222 210—280
16 ic-ic	N. C.N.	229 90	277,5 280,7	1,0 1,9	15,7 18,2	5,66 6,48	225—314 220—320
17 tro-tro	N. C.N.	230 90	313,4 324,5	1,1 1,8	16,8 17,6	5,36 5,42	273—363 280—370

feminină din satele Nușoara și Cîmpu Iui Neag

Indici	Satul	N	M	m	σ	v	V
1 Rohrer	N. C.N.	203 64	1,397 1,450	0,015 0,024	0,213 0,19	15,25 13,10	0,99—2,29 1,09—1,99
2 $\frac{\text{sst-sy} \times 100}{\text{statura}}$	N. C.N.	202 63	30,2 30,6	0,1 0,14	1,4 1,19	4,63 3,89	26,4—34,3 27,1—32,7
3 $\frac{\text{M. inf.} \times 100}{\text{statura}}$	N. C.N.	200 63	54,6 54,2	0,1 0,18	1,3 1,42	2,38 2,62	50,5—58,4 51,6—57,1
4 $\frac{\text{M. sup.} \times 100}{\text{statura}}$	N. C.N.	202 62	44,4 44,3	0,1 0,16	1,2 1,30	2,70 2,93	40,9—48,5 41,8—46,9
5 $\frac{\text{șezîndă} \times 100}{\text{statura}}$	N. C.N.	204 65	53,0 53,4	0,1 0,17	1,5 1,40	2,83 2,62	49,5—58,2 50,0—58,5
6 $\frac{\text{M. inf.} \times 100}{\text{sst-sy}}$	N. C.N.	199 63	181,3 178,3	0,8 1,35	12,1 10,7	6,67 4,00	152,4—219 164,0—210,5
7 $\frac{\text{M. sup.} \times 100}{\text{sst-sy}}$	N. C.N.	200 62	147,4 145,9	0,7 1,03	9,2 8,1	6,38 5,55	125,9—180,4 131,9—171,0
8 $\frac{\text{a-a} \times 100}{\text{sst-sy}}$	N. C.N.	201 63	76,7 76,7	0,3 0,60	4,5 4,8	5,87 6,26	65,6—90,8 67,3—95,0
9 $\frac{\text{ic-ic} \times 100}{\text{sst-sy}}$	N. C.N.	200 63	59,8 58,8	0,3 0,50	4,7 4,0	7,86 6,80	47,8—77,4 49,6—66,4
10 $\frac{\text{D.A.P. tor.} \times 100}{\text{D.T. toc.}}$	N. C.N.	204 63	74,0 66,9	0,5 0,86	7,4 6,8	10,10 10,16	60,3—95,0 56,2—86,9
11 $\frac{\text{ic-ic} \times 100}{\text{a-a}}$	N. C.N.	200 89	78,5 77,4	0,3 0,64	4,7 6,0	5,99 7,75	65,3—71,4 63,1—97,0
12 $\frac{\text{tro-tro} \times 100}{\text{a-a}}$	N. C.N.	201 89	88,2 89,3	0,3 0,58	4,4 5,5	4,99 6,16	78,9—100 80,5—109,1
13 $\frac{\text{M. sup.} \times 100}{\text{M. inf.}}$	N. C.N.	224 88	81,2 81,6	0,3 0,27	4,4 2,5	5,42 3,06	72,2—88,6 77,4—92,3

din Cîmpul lui Neag un diametru mijlociu. Repartiția cazurilor pe categorii de dimensiune (fig. 1 a) arată la Nucșoara, la seria feminină 50% și la cea masculină 40% diametre anteroposterioare lungi și foarte lungi; la seria masculină din Cîmpul lui Neag categoria diametrelor scurte se echilibrează cu cea a diametrelor lungi (23%), constatăndu-se absența categoriei de diametre anteroposterioare foarte lungi. Sub raport comparativ, populația din Nucșoara prezintă o calotă mai lungă decît cea din Cîmpul lui Neag, și aceasta mai ales la seriile masculine.

Diametrul transvers cefalic arată în medie (Nucșoara 153,9 ♂, 148,8 ♀ și Cîmpul lui Neag 156,9 ♂ și 152,1 ♀) o calotă mijlociu de lată către lată la Nucșoara și mai mult lată la Cîmpul lui Neag. Această constatare se evidențiază și prin repartiția cazurilor pe categorii de dimensiuni (fig. 1 b): categoriile de calote late și foarte late sînt în minoritate la Nucșoara față de Cîmpul lui Neag, în timp ce variantele în minus ale categoriei calotelor mijlociu de lungi — calotele înguste și foarte înguste — sînt predominante la Nucșoara. Analiza comportamentului acestei dimensiuni arată, prin urmare, o calotă mai îngustă la populația din Nucșoara comparativ cu cea din Cîmpul lui Neag.

Lățimea calotei, raportată la lungimea ei, realizează în medie un indice brachicefal la Nucșoara (83,7 ♂, 84,4 ♀) și hiperbrachicefal (86,5 ♂, 86,9 ♀) la Cîmpul lui Neag.

Din repartiția cazurilor pe categorii de indici (fig. 2 a) reiese preponderența cazurilor de hiper- și ultrabrahicefalie la Cîmpul lui Neag (60% ♂ și 50% ♀), în timp ce pentru aceeași categorie de indici la Nucșoara se constată proporția de 30% la ambele sexe. Mezocefalia este mai bine reprezentată la Nucșoara (20%) decît la Cîmpul lui Neag (10% ♂ și 5% ♀).

Înălțimea calotei, ca dimensiune absolută — prin valorile medii —, este mai mare la Cîmpul lui Neag (131,7 ♂, 128,30 ♀) decît la Nucșoara (128,6 ♂, 123,0 ♀). Acest fapt este evidențiat și prin repartiția cazurilor pe categorii de dimensiune (fig. 1 c), deoarece se constată la Nucșoara, în comparație cu Cîmpul lui Neag, o proporție mai crescută de calote mijlocii și joase și una mai redusă de calote foarte înalte. În funcție de dimorfismul sexual, comportamentul seriilor feminine este același. Comparativ cu lungimea calotei, atît prin valorile medii ale indicelui vertico-longitudinal (Nucșoara 69,9 ♂, 69,8 ♀; Cîmpul lui Neag 72,7 ♂, 73,37 ♀) cît și prin repartiția cazurilor pe categorii de indici (fig. 2 b) populația din ambele sate prezintă o hipsicefalie accentuată. Raportată la lățimea calotei, înălțimea ei prin valorile medii ale indicelui verticotransversal arată la ambele populații o metrio- către akrocefalie (Nucșoara 83,5 ♂, 82,6 ♀; Cîmpul lui Neag 84,1 ♂, 84,39 ♀). Repartiția cazurilor pe categorii de indici (fig. 2 c) confirmă cele expuse mai sus, evidențîind, totodată, și faptul că la Nucșoara femeile prezintă comparativ cu cele din Cîmpul lui Neag o calotă mai puțin înaltă raportată la lățimea ei.

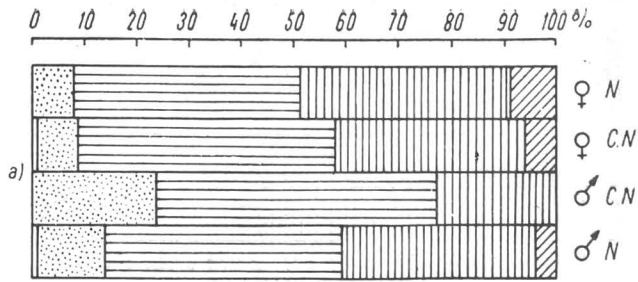
Din punctul de vedere al caracterelor descriptive menționăm următoarele caracteristici ale calotei:

Forma occipitalului văzută din profil este la ambele populații predominant mijlocie către plată. Repartiția cazurilor ne arată:

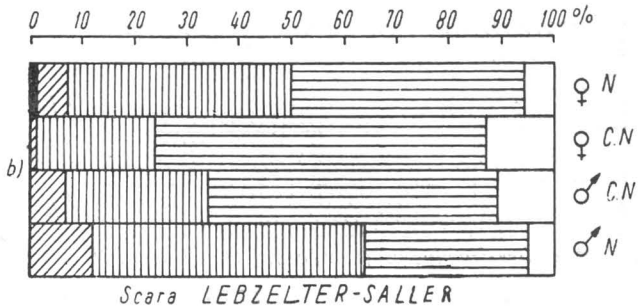
	Nucșoara		Cîmpul lui Neag	
	♂	♀	♂	♀
Occipitale plate	28,2%	37,6%	18,2%	46,7%
Occipitale mijlocii	46,8%	43,6%	45,4%	31,5%
Occipitale proeminente	25,0%	25,0%	36,2%	21,7%

La Cîmpul lui Neag comparativ cu Nucșoara se constată la seria masculină o frecvență mai crescută de occipitale proeminente, iar la cea feminină una de occipitale plate.

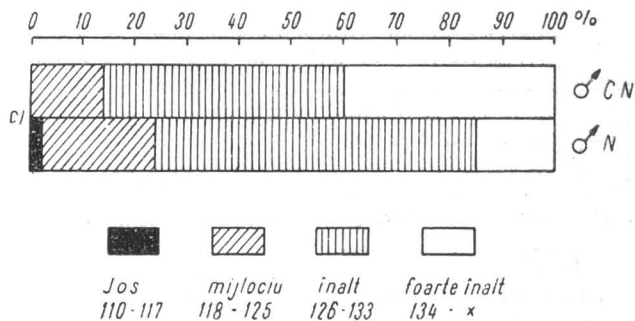

	foarte scurt	scurt	mijlociu	lung	foarte lung
♂ x -	169	170-177	178-185	186-193	194 - x
♀ x -	161	162-169	170-176	177-184	185 - x

Scara LEBZELTER-SALLER

	foarte îngust	îngust	mijlociu	lat	foarte lat
♂ x -	139	140-147	148-155	156-163	164 - x
♀ x -	134	135-141	142-149	150-157	158 - x

	Jos	mijlociu	înalt	foarte înalt
	110-117	118-125	126-133	134 - x

Fig. 1. — Caracterizarea metrică cefalică (dimensiuni absolute) a populației din Nucșoara (N.) și Cîmpu lui Neag (C.N.). Repartiția cazurilor pe categorii de dimensiuni.

a — Diametrul anteroposterior cefalic (g—op), scara Lebzelter Saller;
 b — Diametrul transvers cefalic (eu—eu), scara Lebzelter-Saller;
 c — Înălțimea capului (t—v) scara Rouitil.

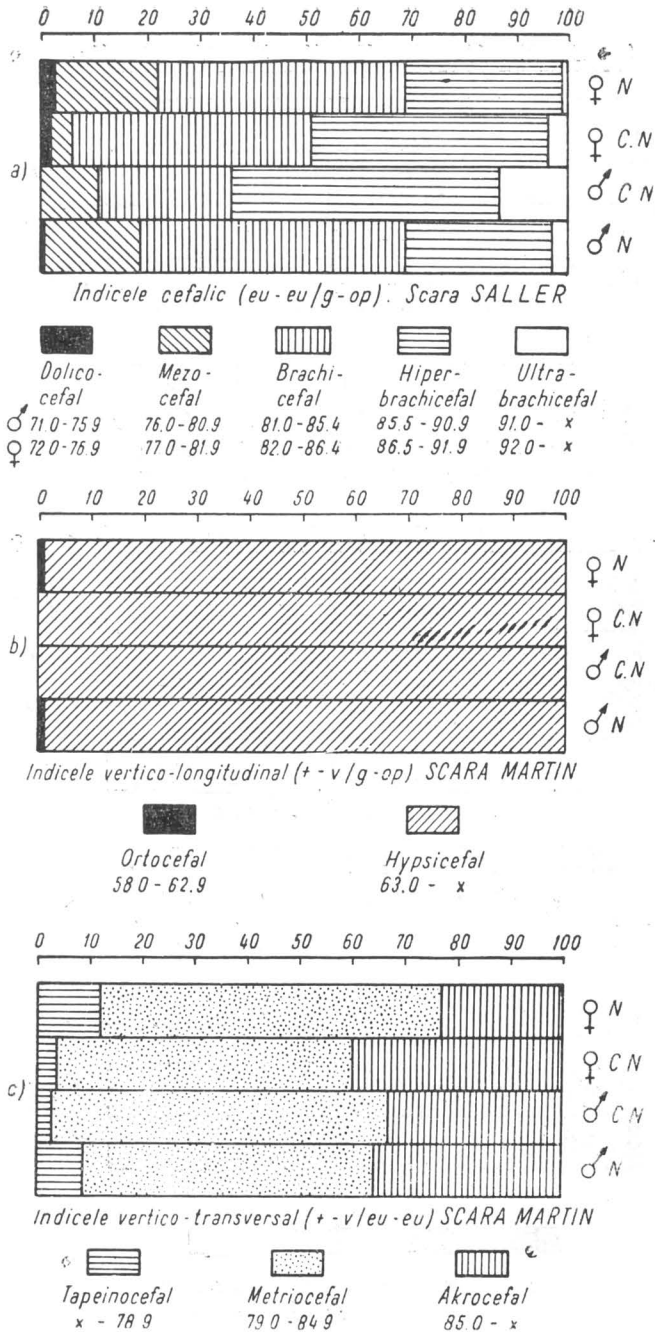

Fig. 2. — Caracterizarea metrică cefalică (indici) a populației din Nucșoara (N.) și Cîmpu lui Neag (C.N.). Repartiția cazurilor pe categorii de indici:

a — Indicele cefalic (eu-eu/g-op), scara Saller; b — Indicele vertico-longitudinal (t-v/g-op), scara Martin; c — Indicele vertico-transversal (t-v/eu-eu), scara Martin.

Direcția liniei creștetului este predominant ascendentă la Nucșoara și în aceeași măsură ascendentă și cu direcția intermediară între orizontală și ascendentă la Cîmpu lui Neag.

	Nucșoara (%)		Cîmpu lui Neag (%)	
	♂	♀	♂	♀
Linia creștetului orizontală	17,4	23,3	7,3	10,9
Linia creștetului intermediară	14,6	12,0	43,6	44,6
Linia creștetului ascendentă	68,0	60,7	49,1	44,6

Curbura liniei creștetului este atât la Nucșoara cât și la Cîmpu lui Neag predominant intermediară către ștersă.

	Nucșoara (%)		Cîmpu lui Neag (%)	
	♂	♀	♂	♀
Curbura liniei creștetului ștersă	39,3	46,9	18,5	27,3
Curbura liniei creștetului intermediară	53,2	48,2	77,8	69,3
Curbura liniei creștetului pronunțată	7,4	4,8	3,7	3,4

F O R M A F R U N Ţ I I

Ca dimensiune absolută, prin valorile medii la Nucșoara (108,5 ♂, 105,4 ♀) populația prezintă o frunte mai îngustă decât la Cîmpu lui Neag (112,1 ♂, 108,9 ♀). Aceeași constatare se menține și pentru dezvoltarea relativă a frunții față de lățimea capului (Nucșoara 70,5 ♂, 70,8 ♀; Cîmpu lui Neag 71,4 ♂, 71,7 ♀). Indicele fronto-zigomatic arată (în funcție de dimorfismul sexual al caracterului) la ambele populații o frunte mijlociu de lată către îngustă la bărbați și mijlociu de lată către lată la femei:

	♂		♀			
	Nucșoara	Cîmpu lui Neag	Nucșoara	Cîmpu lui Neag		
	69,9	0,5%	—	—71,9	0,4	8,7
	70,0—74,9	18,3% media	21,8 media	72—76,9	12,3% media	8,7% media
	75,0—79,9	58,4% 76,5	58,2% 77,6	77,0—81,9	57,9% 80,3	66,3% 80,3
	80,0—84,9	21,0%	18,2%	82,0—86,9	27,7%	25,0%
	85,0	1,8%	1,8	87,0	1,7%	—

Caracterele descriptive ale frunții ne arată (în funcție de dimorfismul sexual) următoarele: o frunte predominant înaltă la populația de ambele sexe din Nucșoara și la bărbații din Cîmpu lui Neag (femeile avînd o frunte înaltă către mijlociu de înaltă); ca direcție, ea este înclinată și mijlociu de înclinată la Cîmpu lui Neag și mijlociu de înclinată la bărbați și mai ales verticală la femeile Nucșoara. Văzută din profil, la ambele populații este dreaptă. La femeile din Nucșoara și la bărbații din Cîmpu lui Neag se constată și o frecvență de 20% frunți convexe (tabelul nr. 5).

Tabelul nr. 5

Caracterele descriptive ale frunții la populația din Nucșoara și Cîmpul lui Neag: repartit,ie procentuală

	Nucșoara		Cîmpul lui Neag	
	♂	♀	♂	♀
<i>Înălțimea frunții</i>				
scundă	1,4	1,3	—	8,7
mijlocie	11,5	17,2	16,4	35,9
înaltă	87,1	81,5	83,6	55,4
<i>Direcția frunții</i>				
verticală	31,5	63,7	3,6	11,9
mijlocie	41,6	32,0	30,9	52,2
înclinată	26,9	4,3	65,4	35,9
<i>Profilul frunții</i>				
convexă	8,8	20,6	18,2	7,6
dreaptă	85,6	78,1	76,4	92,4
concavă	5,6	1,3	5,4	—

F O R M A G E N E R A L Ă A F E Ţ E I

Lățimea feței este în medie mai mare ca dimensiune absolută la Cîmpul lui Neag (144,0 ♂, 135,5 ♀) comparativ cu Nucșoara (140,1 ♂; 131,4 ♀). Aceeași constatare o facem și la repartitia cazurilor pe categorii de dimensiune (fig. 3 a) unde, minus variantele categoriei centrale (fețele mijlocii), la Nucșoara se echilibrează cu plus variantele. La Cîmpul lui Neag minus variantele sînt numai prezente, în timp ce plus variantele (fețele late și foarte late) cumulează peste 50% din totalul cazurilor.

Media lungimii feței nu arată diferențe semnificative între cele două sate (Nucșoara 125,1 ♂, 114,3 ♀; Cîmpul lui Neag 124,20 ♂, 114,5 ♀), ea fiind considerată ca dimensiune absolută mai mult înaltă. Repartitia cazurilor pe categorii de dimensiune (fig. 3 b) arată un comportament asemănător al celor două populații, categoriile de fețe înalte și foarte înalte cumulînd peste 50% din totalul cazurilor. Categoria fețelor joase oscilează în jurul a 10%, constatîndu-se numai la seria feminină din Cîmpul lui Neag o frecvență în jur de 5%. Fețele mijlociu de înalte cumulează aproximativ 30% din totalul cazurilor atît la Nucșoara cît și la Cîmpul lui Neag. Variații nesemnificative ale mediilor în funcție de localitate se constată și pentru dezvoltarea etajului mijlociu al feței (n-sto) atît ca dimensiune absolută (Nucșoara 77,5 ♂, 71,1 ♀; Cîmpul lui Neag 76,7 ♂, 70,3 ♀) cît și față de lungimea întregului masiv facial (n-sto/ngn: 61,8 ♂, 62,1 ♀ Nucșoara și 61,8 ♂, 62,2 ♀ Cîmpul lui Neag).

Față de dezvoltarea transversală a calotei, dezvoltarea transversală a feței (zy-zy/eu-eu) este în medie mijlociu de lată către lată la ambele populații (Nucșoara 91,1 ♂, 88,3 ♀; Cîmpul lui Neag 91,8 ♂, 89,1 ♀).

Diametrul transversal al feței, raportat la cel longitudinal (indicele facial), arată, prin valorile medii, o față mai leptoprosopă la Nucșoara (89,2 ♂, 86,4 ♀) decît la Cîmpul lui Neag (86,1 ♂, 84,1 ♀). Repartitia cazurilor pe categorii de indici (fig. 4 a) indică un decalaj procentual marcat la Nucșoara față de Cîmpul lui Neag, în favoarea plus variantelor categoriei fețelor mesoprosope, în timp ce la Cîmpul lui Neag minus variantele, adică fețele joase și foarte joase, sînt bine reprezentate (25%).

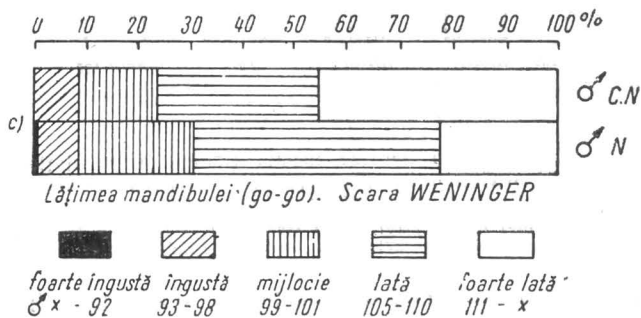
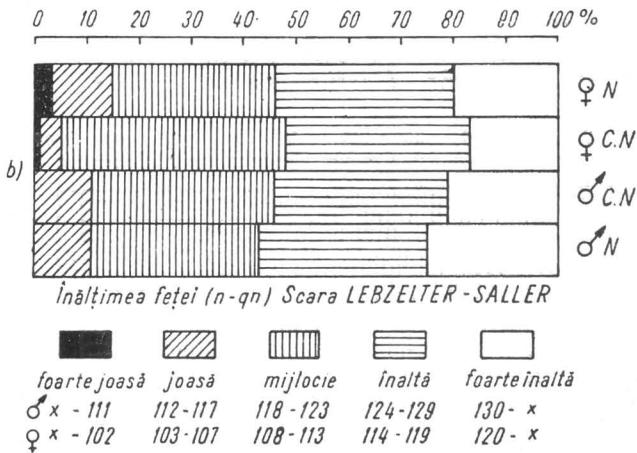
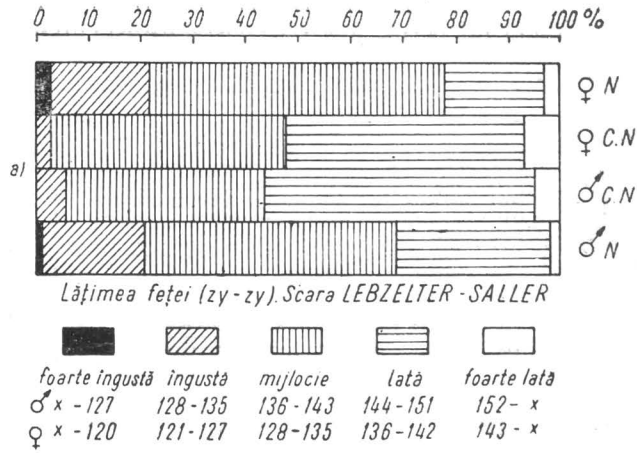

Fig. 3. — Caracterizarea metrică facială (dimensiuni absolute) a populației din Nucșoara (N.) și Cîmpu lui Neag (C.N.). Repartiția cazurilor pe categorii de dimensiuni:

a — Lățimea feței (zy-zy), scara Lebzelter-Saller; b — Înălțimea feței (n-qn), scara Lebzelter-Saller; c — Lățimea mandibulei (go-go), scara Weninger.

Dezvoltarea transversală a mandibulei arată prin valorile medii (Nucșoara 106,8 ♂, 100,7 ♀; Cîmpu lui Neag 109,3 ♂, 100,8 ♀) la seriile masculine o mandibulă lată către îngustă la Nucșoara și lată către foarte lată la Cîmpu lui Neag. Această constatare este întărită și de aspectul pe care

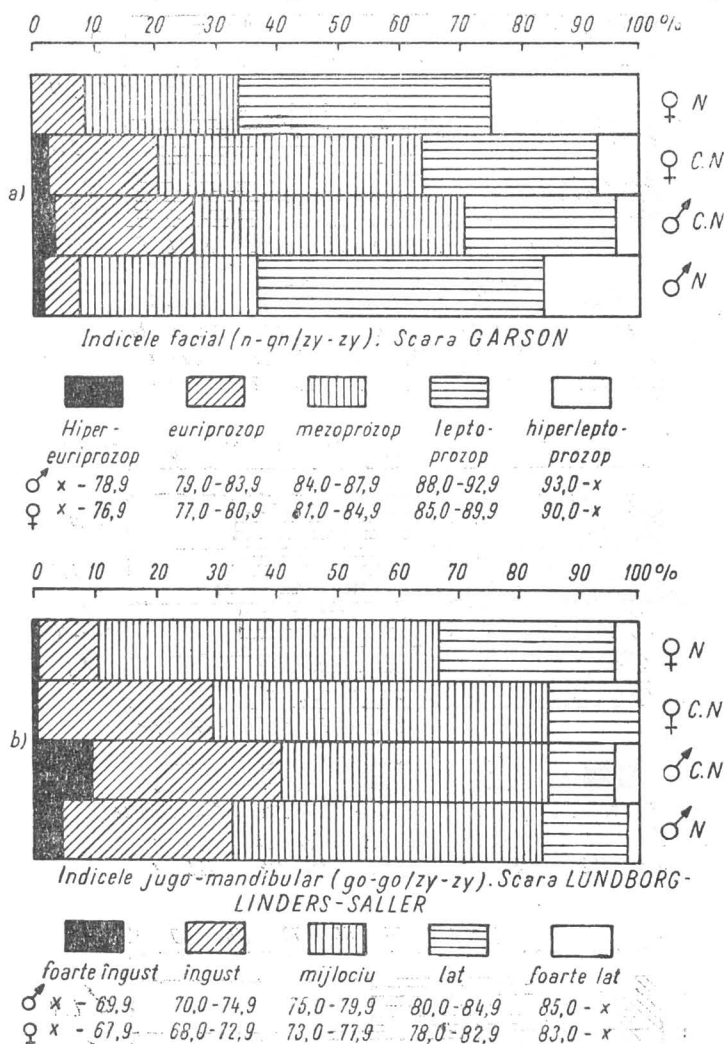

Fig. 4. — Caracterizarea metrică facială (indici) a populației din Nucșoara (N) și Cîmpu lui Neag (C.N.). Repartiția cazurilor pe categorii de indici.:

a — Indicele facial (n-gn/zy-zy), scara Garson; b — Indicele jugo-mandibular (go-go/zy-zy), scara Lundborg-Linders-Saller.

il îmbracă repartiția cazurilor pe categorii de dimensiune și de indici (fig. 3 c; 4 b). În funcție de dimorfismul sexual, seriile feminine prezintă o mandibulă mai puțin lată decât bărbații, fără a se constata diferențe semnificative în funcție de localitate.

CARACTERELE DESCRIPTIVE ALE FEȚEI ÎN GENERAL

Conturul feței (tabelul nr. 6) arată variații nu numai în funcție de dimorfismul sexual, dar chiar și în funcție de localitate. Astfel la seriile masculine se constată la Nucșoara o predominanță a conturilor pentagonale și apoi ascuțite, conturile dreptunghiulare fiind bine reprezentate,

În timp ce la Cîmpu lui Neag predomină conturul ascuțit, apoi cel pentagonal și oval. La seriile feminine predomină contururile pentagonale, urmate de cele ovale la Nucșoara și la Cîmpu lui Neag predomină conturul oval urmat și, în proporție egală, de contururile ascuțite și pentagonale.

Tabelul nr. 6

Repartiția procentuală a formelor de contur ale feței la populația din Nucșoara și Cîmpu lui Neag

Conturul feței	♂		♀	
	Nucșoara	Cîmpu lui Neag	Nucșoara	Cîmpu lui Neag
Oval	10,7	18,2	31,1	49,4
Pentagonal	40,0	29,1	43,9	19,8
Pătrat	—	—	—	—
Rotund	0,5	3,6	3,1	6,6
Dreptunghiular	20,5	12,7	7,6	3,3
Ascuțit	28,3	36,4	13,8	20,9

Umerii obrazului (tabelul nr. 7) sînt predominant nereliefați și orientați temporal la bărbați și intermediar de proeminenți către ștersi, avînd o orientare temporo-frontală și intermediară, la femei în ambele localități. Deosebiri în funcție de localități sînt mai marcate la seria feminină, și aceasta în special pentru orientarea malarelor.

Tabelul nr. 7

Repartiția procentuală pentru relieful și orientarea malarelor la populația din Nucșoara și Cîmpu lui Neag

	♂		♀	
	Nucșoara	Cîmpu lui Neag	Nucșoara	Cîmpu lui Neag
<i>Relieful malarelor</i>				
Șters	59,8	63,3	48,1	38,0
Intermediar	38,8	43,5	39,9	51,1
Proeminent	1,4	1,8	12,0	10,9
<i>Orientarea malarelor</i>				
Temporală	68,3	61,8	46,3	39,1
Intermediară	26,1	29,1	34,6	21,7
Frontală	5,5	9,1	19,0	31,9

Analiza descriptivă a caracteristicilor privind forma și mărimea buzelor dermice, poziția, forma și mărimea bărbiei (tabelul nr. 8) arată: la Nucșoara predomină buza dermică superioară mijlociu de înaltă către înaltă și de formă mai ales dreaptă. La Cîmpu lui Neag există o predominanță a buzelor dermice superioare mijlociu de înalte, urmate de cele scunde; ca formă, se constată mai frecvent forma de buză dreaptă și apoi cea concavă. Buza dermică inferioară este dominant intermediară ca poziție și dreaptă la Cîmpu lui Neag și dreaptă și convexă la Nucșoara. Văzută din profil, ramura descendentă a mandibulei este oblică și intermediară între oblică și orizontală. Bărbia este înaltă și mijlociu de înaltă, conturată și mijlociu de conturată și, ca poziție, mai mult dreaptă decît proeminentă sau retrasă.

Tabelul nr. 8

Caracteristicile morfologice ale buzelor dermice, bărbiei și ramurii descendente a mandibulei la populația din Nușoara și Cîmpul lui Neag; repartițiile procentuală

	♂		♀	
	Nușoara	Cîmpul lui Neag	Nușoara	Cîmpul lui Neag
<i>Buza dermică superioară</i>				
scundă	7,7	30,0	11,9	32,9
mijlocie	62,3	52,0	56,2	45,9
înaltă	30,0	18,0	31,9	21,2
<i>Forma buzei dermice superioare</i>				
concavă	18,3	36,0	21,2	40,0
dreaptă	60,3	58,0	64,4	55,3
convexă	21,4	6,0	11,4	4,7
<i>Poziția buzei dermice inferioare</i>				
aplecată	7,6	18,5	13,9	10,6
intermediară	81,0	81,5	84,8	89,4
aliniată	11,4	—	1,3	—
<i>Forma buzei dermice inferioare</i>				
concavă	7,6	1,8	7,0	8,2
dreaptă	51,3	94,9	53,8	90,6
convexă	42,0	3,7	39,2	1,2
<i>Poziția bărbiei</i>				
conturată	65,9	94,5	46,3	7,9
intermediară	26,8	5,4	37,9	90,9
ștearsă	7,3	—	15,8	1,2
<i>Înălțimea bărbiei</i>				
înaltă	57,8	49,1	36,2	26,1
mijlocie	37,9	47,3	53,9	63,6
joasă	4,4	3,6	13,9	10,2
<i>Ramura descendentă a mandibulei</i>				
orizontală	3,8	—	3,8	—
intermediară	44,1	41,8	39,9	30,7
oblică	52,1	58,2	56,3	69,3

F O R M A G E N E R A L Ă A N A S U L U I

Ca dimensiune absolută, prin valorile medii (Nușoara 34,8 ♂, 31,9 ♀; Cîmpul lui Neag 34,9 ♂, 33,1 ♀) ambele populații prezintă un nas mijlociu de lat și ceva mai îngust la seria feminină din Nușoara. Repartiția cazurilor pe categorii de dimensiune (fig. 5 a) arată o echilibrare a plus variantelor cu minus variantele categoriei centrale (a nasurilor mijlociu de late) la seria masculină. La seria feminină din Nușoara se constată o frecvență de 40% nasuri foarte înguste și înguste, confirmând și pe această cale constatarea unui nas mai îngust la femeile din Nușoara comparativ cu cele din Cîmpul lui Neag.

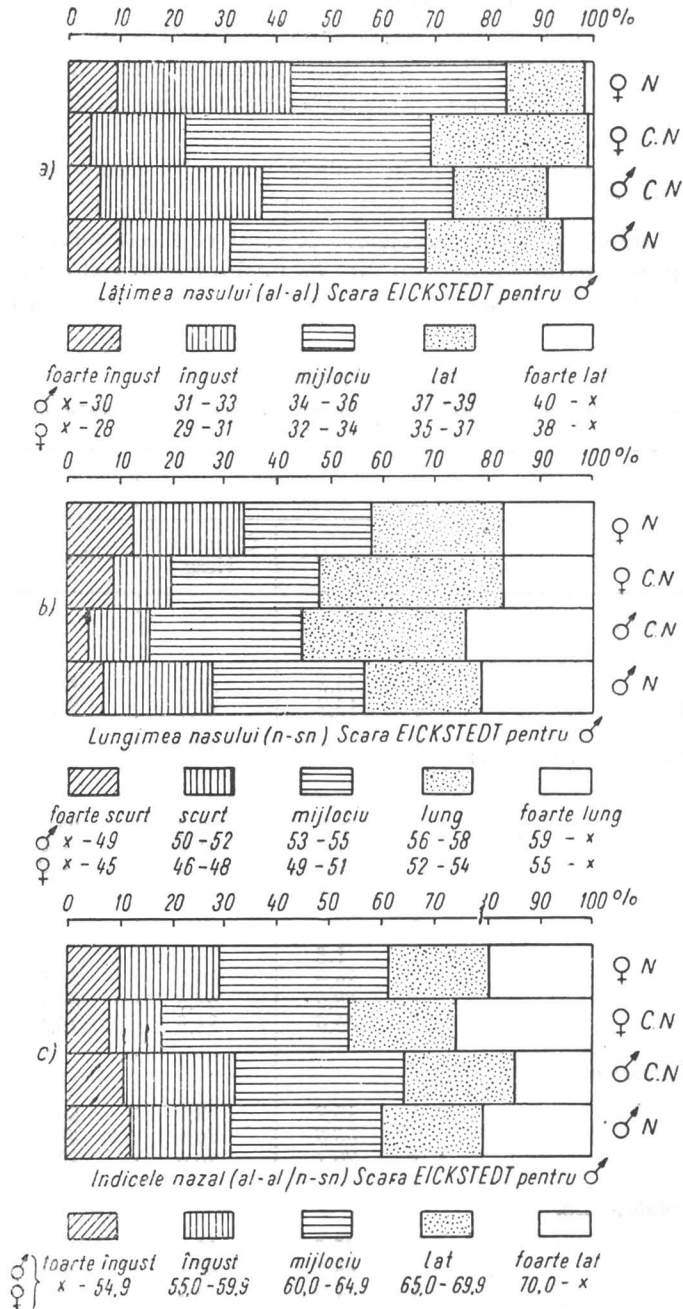

Fig. 5. — Forma nasului populației din Nușoara (N.) și Cișmăluș (C.N.). Repartiția cazurilor pe categorii de dimensiuni și indici.

a — Lățimea nasului (al-al), scara Eickstedt pentru seriile masculine;
b — lungimea nasului (n-an), scara Eickstedt pentru seriile masculine;
c — Indicele nazal (al-al/n-sn), scara Eickstedt pentru seriile masculine;

Lungimea nasului este în medie mijlociu de lungă către lungă (Nucșoara 55,0 ♂, 50,7 ♀; Cîmpu lui Neag 56,0 ♂; 51,3 ♀). Repartiția cazurilor pe categorii de dimensiune (fig. 5 b) arată la ambele populații o bună reprezentare a tuturor categoriilor de dimensiune, cu predominanță netă — mai bine de 40% la Nucșoara și peste 50% la Cîmpu lui Neag — a categoriilor de nasuri lungi și foarte lungi.

Indicele nazal este în medie mezin la ambele populații (Nucșoara 63,6 ♂, 63,6 ♀; Cîmpu lui Neag 62,6 ♂, 64,9 ♀). Repartiția pe categorii de indici (graficul 5 c) arată o bună reprezentare a tuturor categoriilor de indici. Din caracterele descriptive ale nasului (tabelul nr. 9) reținem: predominanța rădăcinilor înalte ale nasului față de unghiul intern al ochiului și a celor mijlociu de înalte și înalte față de planul frontal la populația din ambele sate. Profilul nasului arată o pre-

Tabelul nr. 9

Caracteristicile morfologice ale nasului la populația din Nucșoara și Cîmpu lui Neag; repartiție procentuală

	♂		♀	
	Nucșoara	Cîmpu lui Neag	Nucșoara	Cîmpu lui Neag
<i>Rădăcina nasului (față de unghiul intern al ochiului)</i>				
înaltă	86,3	78,2	78,5	68,59
intermediară	13,7	21,8	21,5	31,5
<i>Rădăcina nasului (față de planul frontal)</i>				
	47,0	34,5	54,5	23,9
	43,8	47,3	38,6	70,6
	9,2	18,2	6,9	5,4
<i>Profilul nasului</i>				
concav	1,8	—	3,9	8,7
ondulat	24,9	10,9	27,5	13,0
drept	39,6	67,3	53,2	71,7
convex	33,6	21,8	15,4	5,4
<i>Orientarea septului nazal</i>				
ascendent	15,2	9,1	29,5	27,2
orizontal	58,0	70,9	57,7	64,1
descendent	26,7	20,0	12,8	8,7
<i>Lungimea septului nazal</i>				
lung	25,8	16,4	11,6	10,9
mijlociu	66,7	65,4	70,8	57,6
scurt	7,5	18,2	17,6	31,5
<i>Rădăcina nasului</i>				
îngustă	30,3	54,5	14,2	15,2
mijlocie	68,3	45,4	79,6	81,5
lată	1,4	—	6,2	3,3
<i>Orientarea orificiilor nazale</i>				
sagitală	45,4	67,3	43,7	48,9
oblică	52,3	32,7	52,4	50,0
frontală	2,3	—	3,9	1,1

dominanță netă a formelor drepte urmate de formele convexe la bărbați și de cele ondulate la femei la Cîmpu lui Neag. La Nucșoara se constată o echilibrare a nasurilor convexe cu cele drepte și o bună reprezentare a celor ondulate la bărbați și o preponderență marcată a nasurilor drepte urmate de cele ondulate și apoi convexe la femei.

Septul nazal este preponderent orizontal și apoi descendent la bărbați și orizontal și ascendent la femei la populația ambelor sate, iar ca lungime este predominant mijlociu de lung. Privită din față, rădăcina nasului este preponderent mijlociu de lată; numai la seria masculină din Cîmpu lui Neag se constată o preponderență a rădăcinilor de nas înguste. Orificiile nazale sînt orientate mai ales oblic și sagital.

FORMA GENERALĂ A PLEOAPELOR ȘI A OCHILOR

Populația din Cîmpu lui Neag, prezintă ca valoare medie ochii mai mari decît cea din Nucșoara (extraoc-interoc 34,2 ♂, 32,9 ♀; Cîmpu lui Neag; 32,6 ♂, 31,3 ♀ Nucșoara).

Tabelul nr. 10

Caracterile morfologice ale plicii palpebrale la populația din Nucșoara și Cîmpu lui Neag: repartiția procentuală

	♂		♀	
	Nucșoara	Cîmpu lui Neag	Nucșoara	Cîmpu lui Neag
<i>Deschiderea fantei palpebrale</i>				
îngustă	9,2	1,8	6,0	1,1
mijlocie	72,3	72,3	63,5	57,6
largă	18,4	15,4	30,5	41,3
<i>Orientarea fantei palpebrale</i>				
dreaptă	62,7	90,9	56,1	69,6
intermediară	33,6	7,3	32,6	30,4
oblică	3,7	1,8	11,3	—
<i>Tipul de plică palpebrală după Erhardt</i>				
I	12,9	39,6	16,6	45,4
II	38,8	18,9	41,9	25,9
III	45,3	41,5	35,2	26,4
IV	3,5	—	3,2	2,3
<i>epicantus</i>	0,5	—	—	—

Analiza caracteristicilor morfologice ale deschiderii palpebrale și a pleoapelor (tabelul nr. 10) arată preponderența deschiderilor palpebrale mijlociu de largi și cu orientare dreaptă la ambele populații. Ca tip de plică palpebrală se constată la Nucșoara preponderența tipurilor II și III și la Cîmpu lui Neag a tipurilor I și III.

FORMA GENERALĂ A URECHII

Prin valorile medii ale dimensiunilor absolute ale urechii, ca și prin raportul lor de proporționalitate (tabelele nr. 1 și 2), populația din ambele sate prezintă urechi mijlociu de lungi către lungi. Repartiția procentuală a cazurilor pe categorii de dimensiune (scara Martin) vine în sprijinul celor afirmate mai sus;

	Nucșoara (♂)		Cîmpu lui Neag (♂)	
	Dr.	Stg.	Dr.	Stg.
x—54	2,7%	4,0%	—	—
55—59	11,9%	14,0%	9,1%	12,7%
60—64	51,2%	49,2%	40,0%	38,2%
65—x	34,2%	32,8%	50,9%	49,1%

Analiza caracterelor descriptive ale urechii (tabelul nr. 11) arată preponderența tipurilor de ureche 5 și 6 la Cîmpu lui Neag și 5, 6 și 4 la Nucșoara. Ca poziție, urechea la Nucșoara este preponderent depărtată total la bărbați și intermediară și lipită la femei. La Cîmpu lui

Tabelul nr. 11

Caracterele morfologice ale urechii la Nucșoara și Cîmpu lui Neag; repartiția procentuală

	♂		♀	
	Nucșoara	Cîmpu lui Neag	Nucșoara	Cîmpu lui Neag
<i>Forma urechii (după Schwalbe)</i>				
1	6,0	5,7	0,4	1,1
2	5,0	1,9	4,6	2,2
3	12,9	—	6,4	2,2
4	16,9	3,8	15,1	12,3
5	37,3	66,0	38,1	47,2
6	21,9	22,6	35,3	34,8
<i>Poziția urechii</i>				
lipită	10,3	1,8	35,0	29,3
intermediară	26,2	50,9	39,7	1,1
depărtată total	47,6	30,9	16,7	3,3
depărtată la vîrf	15,9	16,4	8,5	66,3
<i>Lungimea lobului</i>				
lung	80,4	38,2	72,5	27,2
intermediar	14,1	10,9	20,2	5,4
scurt	5,5	50,9	7,3	67,4
<i>Lățimea lobului</i>				
lat	76,3	46,7	60,1	46,7
mijlociu	21,9	31,5	36,9	31,5
îngust	1,8	21,7	3,0	21,7
<i>Dezvoltarea lobului</i>				
liber	65,0	76,4	43,3	61,1
mijlociu	17,8	3,6	25,3	8,7
lipit	16,4	20,0	31,3	27,2

Neag bărbații prezintă preponderent urechea intermediară și depărtată total, iar femeile pe cea depărtată prin vîrf. Ca poziție, lobul urechii este în ambele sate predominant liber și lat, iar ca lungime la Cîmpu lui Neag este scurt, iar la Nucșoara lung.

FORMA GENERALĂ A CORPULUI

Statura, prin valorile medii, este mijlociu de înaltă la ambele populații (Nucșoara 1657,2 ♂, 1541,9 ♀; Cîmpu lui Neag 1682,2 ♂, 1561,3 ♀). Se constată, în funcție de dimorfismul sexual al caracterului, o statură mai înaltă la Cîmpu lui Neag. Repartiția cazurilor pe categorii de dimensiune (fig. 6 a) ilustrează aceste observații.

Înălțimea șezînd, este, prin valorile medii (Nucșoara 867,5 ♂, 817,0 ♀; Cîmpu lui Neag 881,5 ♂, 834,8 ♀); mijlociu de lungă către lungă. Sub raport comparativ ea este mai lungă

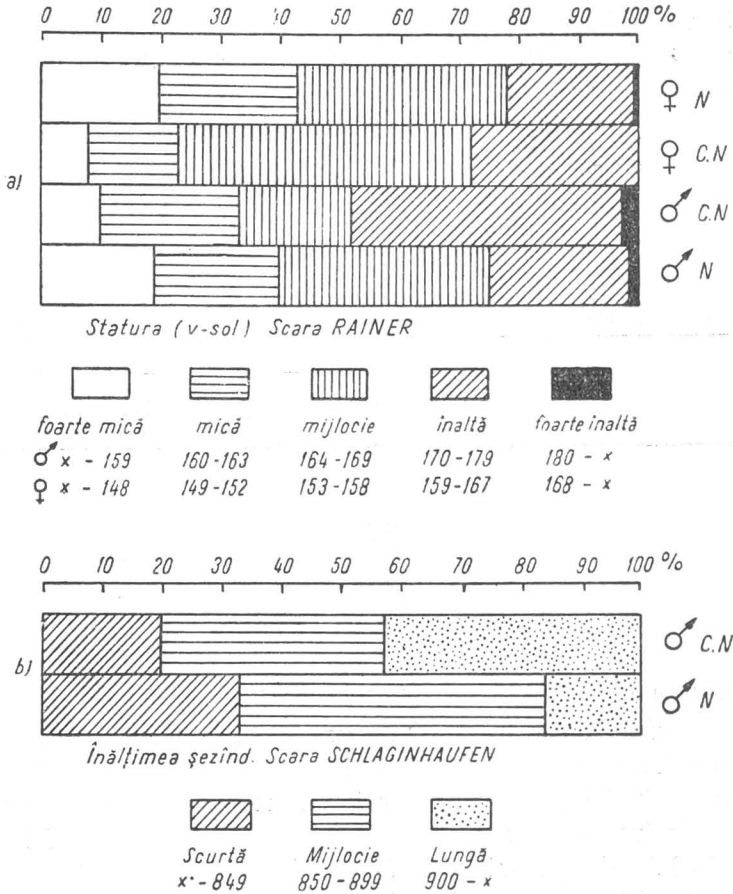

Fig. 6. — Caracterizarea corporală (dimensiuni absolute) a populației din Nucșoara (N.) și Cîmpu lui Neag (C.N.). Repartiția cazurilor pe categorii de dimensiuni:

a — Statura (v-sol), scara Rainer; b — Înălțimea șezîndă, scara Schlaginhaufen.

la populația din Cîmpu lui Neag, ceea ce reiese și din repartiția cazurilor pe categorii de dimensiune (fig. 6 b).

Pentru o serie de dimensiuni corporale: circumferințele toracice, cea abdominală și a bazinului etc. (tabelele nr. 3 și 4), se constată, în special la seriile feminine, un comportament diferit în funcție de localitate. Astfel, valorile medii sînt mai mari la Cîmpu lui Neag comparativ cu Nucșoara pentru circumferințele și diametrele transverse ale trunchiului (a-a, ic-ic, tro-tro), singura dimensiune care prin valoarea medie este mai coborîtă la Cîmpu lui Neag fiind diametrul

anteroposterior toracic. La bărbați, diferențele dintre mediile diverselor dimensiuni corporale (tabelul nr. 3) sînt minime, cu excepția diametrului anteroposterior toracic, care este mai mic la Cîmpu lui Neag comparativ cu Nucșoara.

P R O P O R Ţ I I L E C O R P O R A L E

Indicele Rohrer prin medii (Nucșoara 1,258 ♂, 1,397 ♀, Cîmpu lui Neag 1,260 ♂, 1,450 ♀) și repartiția cazurilor pe categorii de indice (fig. 7 a) arată în funcție de dimorfismul sexual, o stare eutrofică în ambele localități. Analiza tipurilor de conformație mai frecvent întîlnite demonstrează predominanța constituțiilor dolicomorfe și mezomorfe (tabelul nr. 12). În funcție de localitate, se mai constată la Cîmpu lui Neag o bună reprezentare a tipurilor de conformație mixtă; de asemenea femeile din Cîmpu lui Neag față de cele din Nucșoara prezintă o brahimorfie mai accentuată.

Tabelul nr. 12

Conformația corporală la populația din Nucșoara și Cîmpu lui Neag; repartiția procentuală				
	♂		♀	
	Nucșoara	Cîmpu lui Neag	Nucșoara	Cîmpu lui Neag
<i>Conformație</i>				
dolicomorfă	41,2	38,0	40,7	18,8
mezomorfă	44,2	31,0	23,9	25,0
brahimorfă	14,5	5,4	16,9	33,0
mixtă	—	25,6	18,5	23,2

Din modul de proporționare al diverselor segmente reținem :

Față de statură, prin valorile medii (Nucșoara 44,78 ♂, 44,4 ♀, Cîmpu lui Neag 44,4 ♂, 44,3 ♀) membrele superioare sînt la ambele populații mijlociu de lungi către lungi. Repartiția cazurilor pe categorii de indici (fig. 7 b), nu arată un decalaj procentual semnificativ în funcție de localitate. Membrele inferioare, raportate la statură prin valorile medii ale *indicii skelic* (Nucșoara 52,40 ♂, 53,0 ♀; Cîmpu lui Neag 52,4 ♂, 53,4 ♀), sînt scurte, la limita inferioară a scării. Repartiția cazurilor pe categorii de indici (fig. 7 c) arată însă o predominanță netă a mesatiskeliei în ambele sate.

Dezvoltarea relativă a centurii scapulare, prin valorile medii ale $\frac{a-a}{\text{statură}}$ (Nucșoara 23,5 ♂, 23,09 ♀; Cîmpu lui Neag 23,2 ♂, 23,6 ♀) arată o bună dezvoltare a umerilor în ambele sate.

Față de statură, dezvoltarea bazinului ($\frac{ic-ic}{\text{statură}}$) este în medie (Nucșoara 16,6 ♂, 18,0 ♀; Cîmpu lui Neag 16,1 ♂, 17,9 ♀) mijlociu de îngustă către îngustă.

Dezvoltarea relativă a diametrului anteroposterior toracic față de cel transversal arată prin valorile medii (Nucșoara 77,1 ♂, 74,0 ♀; Cîmpu lui Neag 67,5 ♂, 66,9 ♀), un torace mai îngust la Cîmpu lui Neag comparativ cu Nucșoara.

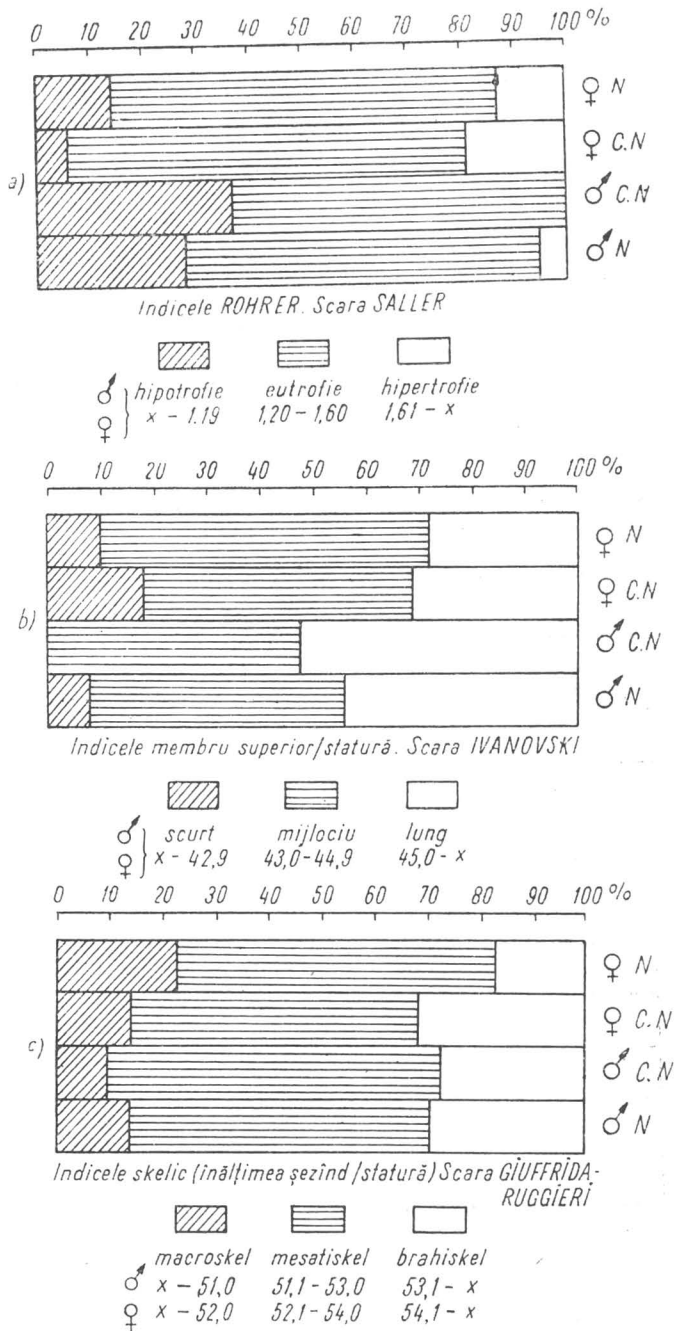
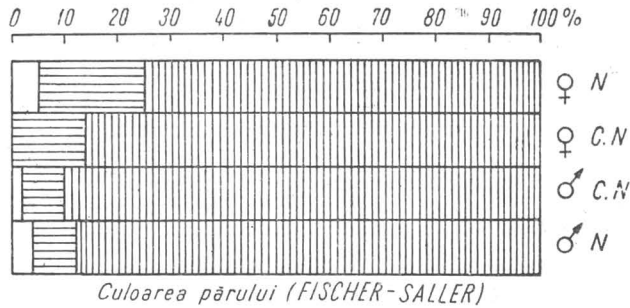
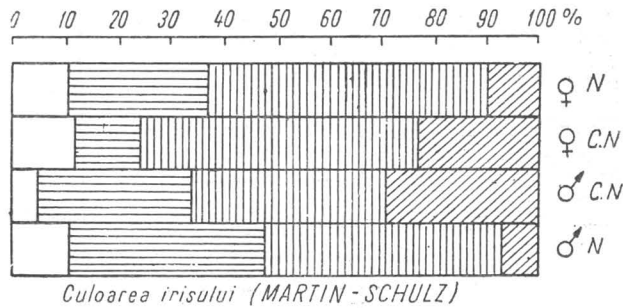

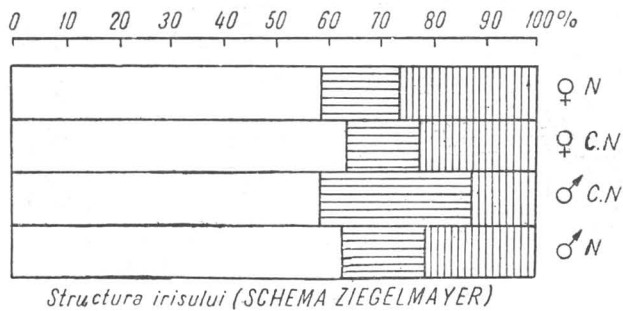
Fig. 7. — Proporțiile corporale la populația din Nușoara (N.) și Cîmpu lui Neag (C.N.). Repartiția cazurilor pe categorii de indici: a — Indicele Rohrer, scara Saller; b — Indicele membrul superior/statură, scara Ivanovski; c — Indicele skelic, scara Giuffrida-Ruggieri.

Bland
A-0
  Brun
P-T
  Brun-negru
U-Z

deschis
1-2
  interm. deschis
3-6
  interm. închis
7-11
  închis
12-16

a. Inelară
  b. Lacunară
  c. Radiată

Fig. 8. — Complexul pigmentar și structura irisului la populația din Nucșoara (N.) și Cîmpu lui Neag (C.N.).
Culoarea părului (Fischer-Saller); — Culoarea irisului (Martin-Schulz);
Structura irisului (Schema Ziegelmayer).

Culoarea părului (fig. 8) arată în ambele sate predominanța părului brun-negru. La Nucșoara, deosebit de Cîmpu lui Neag, se constată într-o proporție de 5% prezența nuanțelor de păr blond.

Ca formă de păr (tabelul nr. 3) predomină în ambele sate forma de unde largi.

Tabelul nr. 13

Forma părului la populația din Nucșoara și Cîmpu lui Neag. Repartiția %

Localitatea		Forma părului			
		a	b	c	d
Nucșoara	♂	2,6	31,4	53,1	12,9
	♀	0,9	51,9	42,0	4,7
Cîmpu lui Neag	♂	—	27,4	56,9	46,3
	♀	1,2	46,3	46,3	6,1

Pilozitatea facială și corporală (tabelul nr. 14), examinată în funcție de sex și de localitate, arată pentru populația de ambele sexe din Cîmpu lui Neag un grad de dezvoltare mai accentuat decît la Nucșoara.

Tabelul nr. 14

Pilozitatea facială corporală la populația din Nucșoara și Cîmpu lui Neag. Repartiția %

Pilozitatea facială	Nucșoara		Cîmpu lui Neag	
	%	%	%	%
redușă	22,6	91,1	20,7	58,9
mijlocie	57,2	8,9	49,0	37,8
abundentă	20,2	—	30,2	3,3
<i>Pilozitatea corporală</i>				
redușă	49,3	81,7	20,7	19,1
mijlocie	39,2	17,9	66,0	74,1
abundentă	11,5	0,4	13,2	6,7

Culoarea irisului (fig. 8) arată o frecvență mai accentuată de nuanțe deschise la Nucșoara comparativ cu Cîmpu lui Neag.

Structura irisului (fig. 8) este în ambele localități predominant inelară.

CONCLUZII PRIVIND TIFUL MIJLOCIU, DATELE COMPARATIVE ȘI STRUCTURA ANTROPOLOGICĂ A POPULAȚIILOR

Populația din ambele sate este de statură mijlociu de înaltă și cu o constituție predominant dolico- și mezomoră.

Proportional cu statura, membrele superioare sînt mijlociu de lungi, iar cele inferioare mijlociu de scurte, către scurte. Toracele este bine dezvoltat, cu umerii lași, iar bazinul mai mult îngust. Pilozitatea în funcție de dimorfismul sexual este mijlociu de abundentă. Forma părului cefalic este de unde largi. Complexul pigmentar arată o predominanță a nuanțelor închise (păr brun-negru, ochi intermediar închis și închis). Structura irisului este mai ales inelară (vezi capitolul Complex pigmentar).

Forma generală a capului este brahicefalică, realizată printr-un diametru anteroposterior mijlociu de lung și un diametru transvers mijlociu de lat. Înălțimea capului, atît ca dimensiune absolută cît și în raport cu lungimea și lățimea lui, este înaltă, către foarte înaltă. Forma occipitalului este mijlociu de plată către plată, direcția liniei creștetului este mijlociu de ascendentă către ascendentă, avînd o curbură mijlocie. Fruntea este mijlociu de lată atît ca dimensiune absolută cît și raportată la lățimea feței. Văzută din profil, ea este mijlociu de înaltă către înaltă și mijlociu de înclinată, cu profilul drept.

Fața este mezoprozopă către leptoprozopă, avînd o mandibulă mijlociu de lată, atît ca dimensiune absolută cît și raportată la lățimea feței.

Conturul feței este mai mult pentagonal, la bărbați constatîndu-se și variantele de contur dreptunghiular și ascuțit, iar la femei cel oval și ascuțit. Malarele sînt predominant șterse și cu orientare temporală.

Buza dermică este mijlociu de înaltă și dreaptă ca formă. Buza dermică inferioară este intermediară ca poziție între cea atîrnîndă și aplecată și, ca formă, mai mult dreaptă și convexă.

Bărbia, văzută din profil, este înaltă, dreaptă, conturată, ramura mandibulei fiind mai ales oblică. Forma generală a nasului este mezină; rădăcina nasului văzută din profil este înaltă. Profilul este drept către convex, septul nazal, orientat orizontal și descendent, este mijlociu de lung. Văzute din față, rădăcinile nasului sînt mijlociu de înguste, iar orientarea orificiilor nazale este predominant oblică și sagitală.

Deschiderea fantei palpebrale este mijlociu de largă și mai mult dreaptă ca poziție. Forma pleoapei — după schema Erhardt — este de tipurile II și III la Nușoara și II și I la Cîmpul lui Neag.

Urechile sînt mijlocii către lungi — ca formă predomină tipurile 5 și 6 (după clasificarea Schwalbe). Implantarea urechii este intermediară, constatîndu-se în multe cazuri și poziția depărtată, fie total, fie numai prin vîrf. Lobul urechii este liber și lung la Nușoara și scurt la Cîmpul lui Neag.

Sub raport comparativ se constată următoarele deosebiri între cele două populații:

Statura, membrele superioare și cele inferioare sînt mai scurte la populația din Nușoara decît la cea din Cîmpul lui Neag; dar în modul de proporționare a diverselor segmente cu statura nu se constată deosebiri între cele 2 localități. Toracele, atît ca valoare absolută cît și relativă, este mai îngust la populația din Cîmpul lui Neag.

Din punctul de vedere al constituției corporale se remarcă la Cîmpul lui Neag o tendință mai puternică de brahimorfizare, și aceasta mai ales la seria feminină. Tot la Cîmpul lui Neag se constată un procent important de tipuri constituționale mixte.

Pilozitatea arată un grad mai accentuat de dezvoltare la populația din Cîmpul lui Neag.

Pentru complexul pigmentar se constată atît pentru culoarea părului cît și a irisului o predominanță a nuanțelor deschise la Nușoara.

Ca formă generală a capului există o brahicefalie mai accentuată la Cîmpul lui Neag, realizată printr-un diametru anteroposterior mai scurt și un diametru transvers mai lat. De asemenea și hipsicefalia și acrocefalia sînt mai marcate la Cîmpul lui Neag datorită unei calote mai înalte ca dimensiune absolută.

Prin dimensiunile absolute, precum și în raport cu lățimea capului și a feței, la Cîmpul lui Neag populația are o frunte mai lată. Tot așa și mandibula. Ca formă generală a feței se constată la Nușoara o leptoprozopie mai accentuată decît la Cîmpul lui Neag.

Prin caracterele descriptive ale capului și feței, cele două populații se deosebesc mai puțin.

Față de stadiul actual al cunoștințelor noastre, analiza structurii antropologice a celor două populații pe bază de date genetice este greu de efectuat. Utilizînd cadrele schematice cu ajutorul

căror majoritatea antropologilor au căutat să simplifice mozaicul tipurilor umane actuale, bazați pe studiul particularităților ce se desprind prin caracterizarea de masă a populațiilor din Nucșoara și Cîmpu lui Neag, precum și pe aceea a diverselor grupări asociative ale tipurilor antropologice pe indivizi (tabelul nr. 15), putem spune că principala componentă tipologică a populației din cele două sate este cea dinarică (statură mijlociu de înaltă către înaltă, complex pigmentar brun-închis, craniu puternic brahicefal, hipsicefal și acrocefal cu occipital plat, linie a creștetului ascendentă, frunte înaltă și înclinată. O față leptoprozopă cu contur ascuțit, o ramură mandibulară oblică, înaltă și cu bărbia retrasă, adăugîndu-se la acestea un procent important de nasuri lungi și cărnoase, urechi mari și depărtate).

În structura antropologică a celor două populații se mai cunoaște și participarea altor componente tipologice, fie printr-o serie de însușiri proprii (nordic — complex pigmentar deschis, mezo- și dolicocefalie, leptoprozopie, leptorinie, statură înaltă etc; mediteranid — statură joasă, dolicocefalie cu tapeinocefalie, occipital bombat, mezorinie, profil de nas drept, deschidere palpebrală largă etc.; alpin — hiperbrahicefalie, euriprozopie, mezorinie; esteuropid — mezocefalie, contur de față pentagonal, malare reliefate cu orientare frontală, profiluri de nasuri

Tabelul nr. 15

Structura antropologică a populației din Nucșoara și Cîmpu lui Neag. Grupările asociative în funcție de componenta tipologică pe indivizi*

Nucșoara

Componenta *dinarică* preponderentă 216 (57%)

d 82	dn	46	dm	24	do	20
	dna	6		don	10	
	dno	7		dom	1	
		$\frac{59}{59}$		dot	$\frac{1}{32}$	

Componenta *nordică* preponderentă 78 (20,3%)

n 16	nd	42	na	5	no ₄	nm	2	nt	1
	ndo	7							
	nda	1							
		$\frac{50}{50}$							

Componenta *mediteranidă* preponderentă 48 (12,8%)

m 18	md	15	ma	11	mo	1
	mdo	1		mod	$\frac{2}{3}$	
		$\frac{16}{16}$			$\frac{3}{3}$	

Componenta *alpină* preponderentă 21 (5,6%)

a 11	ao	1	at	1	amd	5	ano	1
	aom	$\frac{2}{3}$						
		$\frac{3}{3}$						

Componenta *esteuropidă* preponderentă 16 (4,2%)

o 3	od	4	on	2	om	1	oa	1	ot	2
	odn	2								
	odt	$\frac{1}{7}$								
		$\frac{7}{7}$								

Cîmpu lui Neag

Componenta *dinarică* preponderentă 65 (48,9%)

d 18	dn	11	dm	7	do	10	da	7
	dno	2	dmo	1			dam	4
	dnm	1	dmmg	1			dan	2
		$\frac{14}{14}$		$\frac{9}{9}$				$\frac{13}{13}$

Componenta *alpină* preponderentă 28 (21,0%)

a 8	ad	5	an	3	am	8	ao	2
							aom	$\frac{2}{4}$
								$\frac{4}{4}$

Componenta *mediteranidă* preponderentă 16 (12,0%)

m 3	md	5	mo	1	ma	2	mna	1
	mdo	1		mad	$\frac{2}{4}$			
					$\frac{4}{4}$			

Componenta *nordică* preponderentă 12 (9,0%)

n 2	na	2	nd	2	no	3
			ndo	$\frac{2}{4}$	nod	$\frac{1}{4}$
				$\frac{4}{4}$		$\frac{4}{4}$

Componenta *esteuropidă* preponderentă 11 (8,3%)

o 1	oa	3	ond	5	od	1	om	1
-----	----	---	-----	---	----	---	----	---

* *d* = dinaric, *n* = nordic, *m* = mediteranid, *a* = alpin, *o* = esteuropid, *t* = turanid, *mg* = mongoloid.

ACADEMIA R.P.R.
CENTRUL DE CERCETĂRI ANTROPOLOGICE

Data
26.7.1953

FIȘA ANTROPOLOGICĂ

Nr. 50

LOCUL NAȘTERII					Domiciliul actual	
comuna		satul		cătunul		
Nucșoara					Nucșoara	
Numele		Prenumele		Porecla	Sexul	Naționalitatea
Daj		Roman		dup	♂	Română
Data nașterii			Virsta	Ocupația		ocupații sezoniere
Anul	Luna	Ziua		actuală	în trecut	
1937	Mai	14	22			
Starea civilă	copii		frați-surori		observații	
—	—		—		tată 127 mamă 536 bunică mamă 51	
Tatăl			Mama			
Nume		Locul de origine		Nume		Locul de origine
Daj Roman		Nucșoara		Stăncic Maria		Nucșoara
Locul de origine al bunicilor						
Din partea tatălui			Din partea mamei			
bunic		bunică		bunic		bunică
—		—		Stăncic Mihai		—

I	g — op (1)	179
II	eu — eu (3)	160
III	ft — ft (4)	110
IV	zy — zy (7)	142
V	go — go (8)	105
VI	n — gn (18)	122
VII	n — sto (19)	80
VIII	n — sn (21)	59
IX	al — al (13)	33
X	t — v (15)	133
XI	Lărgimea interoculară (9)	28
XII	Lărg. bi-oculară ext. (10)	94
XIII	Inălț. urechii (sa-sba) (29)	d 68 s 61
XIV	Lăț. urechii (pra-pa) (30)	36 34

I. cefalic: 89,2

I. jugo-
frontal: 77,5

I. jugo-
mandib: 73,9

I. facial: 86

I. nazal: 56

I. otolic: 53/55,8

XV	Greutatea	53,9
XVI	Statura (1)	177,3
XVII	sst — sol (4)	145,2
XVIII	sst — sy (27)	57,1
XIX	sy — sol (6)	93,5
XX	ls — sol (13)	107,6
XXI	a — sol (8)	146,5
XXII	da — sol (11)	66,0
XXIII	I. șezindă (23)	89,6
XXIV	a — a (35)	38
XXV	dt — toracic (34)	23
XXVI	d a.p. toracic (37)	20
XXVII	lc — lc (40)	31,8
XXVIII	tro — tro (42)	33
XXIX	I. m. sup. (a-sol) — (da-sol)'	
XXX	I. m. inf. (53 (4)) Dif. între (1) și (23)	

Circ. toracelui	Repaș	insp.	exp.
	80,5	86,5	78
Circ. antebrăzului	d	s	

Circ. abdomenului 69

Circ. basinelui 87

I. înălț. cap — lung.		I. înălț. cap — lăț.		I. schelle	I. troficitate (Rohrer)	I. formă mină		I. formă labă piclor	
						D	S	D	S
X I	74,3	X II	83,1	50,5	1°	44,7	45,3	—	—

F O T O G R A F I I

✓ Tipul antropologic

Dinaric (M).

EXAMENUL MORFOLOGIC AL CAPULUI DIN PROFIL OBSERVAȚII

Spatele capului	Turtit < total parțial	<u>mijlociu</u>	bombat < nordic mediteranid
-----------------	------------------------	-----------------	-----------------------------

Linia creștetului	direcție	ascendentă	mijlocie	<u>orizontală</u>
	curbura	<u>slabă</u>	mijlocie	pronunțată

F r u n t e a	înălțimea	scundă	mijlocie	<u>înaltă</u>
	direcția	<u>vert. cslă</u>	mijlocie	inclinată
	profilul	concav	<u>drept</u>	convex

Poziția rădăcinii nasului	a) față de unghiul int. al ochiului	joasă	mijlocie	<u>înaltă</u>
	b) față de planul frontal	adâncită	mijlocie	<u>continuarea frunții</u>

Profilul nasului	formă	concav	drept	convex	/ frint sus / frint jos \ acvilin	<u>ondulat</u>

Septul nazal	orientare	ascendent	<u>orizontal</u>	descendent
	lungime	scurt	<u>mijlociu</u>	lung

Buza dermică superioară	mărime	înaltă	mijlocie	scurtă
	formă	convexă	dreaptă	concavă

Buza dermică inferioară	poziție	aplecată	<u>mijlocie</u>	atârândă
	formă	convexă	dreaptă	<u>concavă</u>

B ă r b i a	poziția	<u>retrasă</u>	mijlocie	proeminentă
	conturul	ștearsă	mijlocie	<u>conturată</u>
	înălțimea	joasă	mijlocie	<u>înaltă</u>

Marg. inf. a mandibulei	<u>oblică</u>	mijlocie	orizontală
-------------------------	---------------	----------	------------

EXAMENUL MORFOLOGIC AL CAPULUI DIN FAȚĂ

Conturul feței	<u>ascuțit</u>	→ oval	rotund	pătrat	drept	pentagonal
----------------	----------------	--------	--------	--------	-------	------------

Despicătura palpebrală	deschidere	largă	<u>mijlocie</u>	îngustă
	orientare	orizontală	<u>mijlocie</u>	oblică

Plica palpebrală sup.	I	II	III	IV
	a b c	a b. c.		asimetrie

Rădăcina nasului	lată	mijlocie	<u>îngustă</u>
------------------	------	----------	----------------

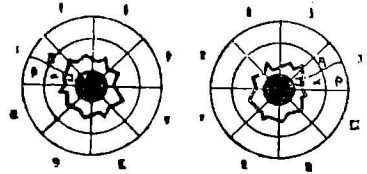
Orificiile nasului	orientare:	<u>sagitală</u>	→ oblică	frontală
--------------------	------------	-----------------	----------	----------

Umerii obrazului	relieful	<u>sters</u>	mijlociu	proeminent
	orientarea	<u>temporală</u>	intermediară	frontală

U r e c h e a	formă	1.	2.	3.	<u>4.</u>	5.	6.
	mărime	scundă	mijlocie		<u>lungă</u>		
	lățime	îngustă	<u>mijlocie</u>		lată		
	poziție	lipită	mijlocie		<u>depărtată</u>		virt. total

Lobul urechei	lung	scurt	mijlociu	<u>lung</u>
	lat	îngust	mijlociu	<u>lat</u>
	desv	lipit	mijlociu	<u>liber</u>

Culoarea pielii	În șanțul intermediar submamar în reg. epigastrică	
Culoarea irisului	10	
Structura irisului	a	b 5 c
Forma părului	a. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l.	Culoarea părului R

Pilozitatea	facială: redusă mijlocie abundentă
	corporală: redusă mijlocie abundentă tip o ⁺

	I	II	III	IV	V
Forma dig.itală	D Lu	Du	Du	Lsu	du
	S Lu	As	Lu	Lu	du

	A	B	C	D	n	H	T	II	III	IV	
D	4	5	7	9	0	0	Ar	0	0	L	t
S	4	5	6	7	0	0	Ar	0	0	L	t

	T	I	II	III	P
Forma plantară	D WR	P	D	0	0
	S WR	P	WS	0	0

Observații

Grup sanguin: O, mn, Rh, t, of, Se

Contormația corporală Dolico → Meso → Brachimorf
Dolico ← Meso ← Brachimorf

Diagnoza endocrină C. Hiperhipofizar; tiroidian (disoclat. simpt. hiper, hipo (hircotrop)) ortoCSR, ortogonadic cu tendință spre hipo.

Diagnoza medicală T.A. 13/9 - Debilitate - anemie
- Infiltr. TBC în antecedente? (apical dr.)

Diag: St. Rest. rad. minime. Parodontită marginală cronică

Examen bio-chimic
Colestrol = 2,3 gr. %
Glicemia = 0,83 %
Calcemia = !!!

concave cu planșeu ascendent etc.), fie prin modificarea fondului dinaric în sensul unei accentuări (în combinațiile dinaro-mediteranide, dinaro-alpine, componenta mediteranidă și alpină contribuie la realizarea unui complex brun-închis; în combinațiile dinaro-nordice componenta nordică mărește tendința de leptomorfizare a dinaricului) sau atenuări a fondului dinaric (leptorinia dinaricului, modificată de componenta alpină și esteuropidă, constatându-se o anumită tendință de brahi-morfizare: corporală, cefalică, facială). În suită descrescândă, celelalte componente tipologice care participă la structura antropologică a populațiilor din Nușoara și Cîmpul lui Neag sînt: nordică, mediteranidă, alpină și esteuropidă. La Nușoara se manifestă mai puternic componenta nordică și cea mediteranidă, în timp ce la Cîmpul lui Neag cea alpină.

BIBLIOGRAFIE

1. DUMITRESCU MARTA, DUMITRESCU H., *Tipul antropologic*, în *Cercetări antropologice în ținutul Pădurenilor, Bătrîna*, Edit. Acad. R.P.R., București, 1961.
2. MARQUER PAULETTE, *Etudes anthropologique du peuple basque*, Bull. Mém. Soc. Anthropol., Paris, t. 4, 11e série, 1963.
3. POP SUZANA, ENĂCHESCU T., GEORGESCU VL., *Tipul antropologic*, în *Cercetări antropologice în Țara Hațegului, Ciopotiva*, Edit. Acad. R.P.R., București, 1958.

Fig. 1. — Tipul dinaric

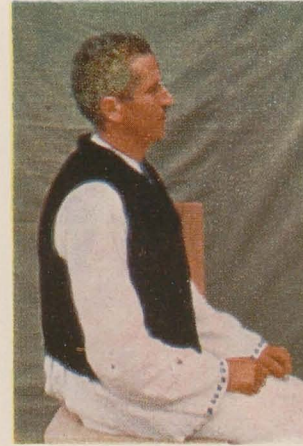

Fig. 2. — Tipul dinaric × nordic

Fig.1. — Tipul dinaric × nordic <https://biblioteca-digitala.ro/> / <https://www.antropologia.ro> Fig. 2. — Tipul mediteranid × nordic

Fig. 1. — Tipul dinaric

Fig. 2. — Tipul dinaric × nordic

Fig. 1. — Tipul dinaric

Fig. 2. — Tipul dinaric x nordic

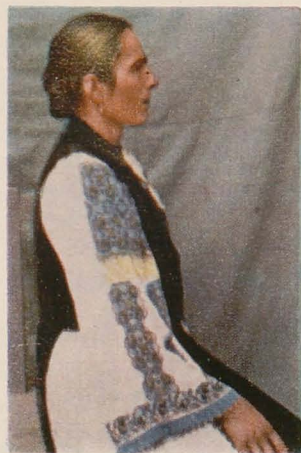

Fig. 3. — Tipul dinaric x mediteranean

Fig. 4. — Tipul dinaric x alpin

RELIEFUL CUTANAT DIGITAL, PALMAR ȘI PLANTAR

DE

MARTA DUMITRESCU-CIOVÎRNACHE

On présente les résultats de l'étude comparative des dermatoglyphes des populations de Nucșoara (252 ♂, 262 ♀) et de Cîmpu-lui-Neag (90 ♂, 133 ♀). Pour la classification des dessins on a utilisé les notations : Monique de Lestrangle, Meyer Heydenhagen, Cummins et Wichmann. Entre ces deux villages on constate des différences concernant l'orientation et la forme des dessins digitaux, la fréquence des dessins palmaires par régions, l'obliquité des lignes palmaires et des variations concernant la répartition des types de dessins plantaires. En conclusion sont présentés quelques aspects des dermatoglyphes des populations de Nucșoara et de Cîmpu-lui-Neag par rapport à deux autres villages de la même région, qui, au point de vue du relief cutané, présentent une structure génétique commune. Certaines particularités du relief cutané chez la population de Nucșoara peuvent être attribuées à l'endogamie qui s'avère plus prononcée dans ce village.

În capitolul de față sînt prezentate rezultatele studiului comparativ al dermatoglifelor celor două populații cu structură demografică deosebită (Nucșoara, sat endogam, și Cîmpu lui Neag, sat exogam).

Tehnicile de recoltare și de clasificare a materialului dactiloscopic au fost descrise în lucrările anterioare (1), (2).

Dactilogramele au fost recoltate (tehnician Neagoe Stanca) de la 514 subiecți (252 ♂ și 262 ♀) la Nucșoara și de la 223 de subiecți (90 ♂ și 133 ♀) la Cîmpu lui Neag.

REZULTATE

DERMATOGLIFELE DIGITALE

Orientarea și forma principalelor tipuri de desene digitale (tabelul nr. 1) nu arată deosebiri marcate între cele două populații. Totuși se constată la Nucșoara, față de Cîmpu lui Neag, o ușoară creștere a arcurilor și o scădere a lațurilor — indicele de *pattern intensity* fiind de 12,4 la Nucșoara și de 12,7 la Cîmpu lui Neag. Un ușor decalaj procentual se observă și pentru orientarea desenelor, în sensul unor procente mai ridicate de desene radiale la Nucșoara și de desene simetrice la Cîmpu lui Neag. Aceste constatări se mențin pentru forma desenelor digitale și la analiza diferențelor procentuale în funcție de sex. Pentru orientarea desenelor se observă însă o serie de particularități legate de dimorfismul sexual, și anume: bărbații din Nucșoara față de cei din Cîmpu lui Neag prezintă un procent mai scăzut de desene orientate radial și simetric, și unul mai crescut de desene orientate ulnar. La femei, se constată o proporție asemănătoare de desene orientate simetric în ambele localități, în timp ce desenele orientate radial sînt mai frecvente la Nucșoara, iar cele orientate ulnar mai frecvente la Cîmpu lui Neag.

Dacă se trece la analiza variabilității desenelor digitale în funcție de mînă (tabelul nr. 2), se constată la ambele populații rezultate concordante cu schema clasică, în care arcurile și lațurile

Tabelul nr. 1

Variațiile deseneor digitale în funcție de sex la populația din Nucșoara (N.) și Cimpul lui Neag (C.N.)

Localitatea	Sex	Nr. degete	A	Lr	Lu	LS	LR	ΣL	VR	VS	ΣV	r	s	u
N.	♂	2 487	138	117	1 338	231	60	1 462	597	290	887	235	435	1 817
C.N.		723	5,3 35 4,8	4,7 29 4,0	54,0 348 48,0	9,3 28 3,9	2,4 20 2,9	58,8 425 58,8	24,0 169 23,4	11,6 94 13,0	34,5 263 36,4	9,4 74 102	17,4 152 210	73,1 497 68,8
N.	♀	2 621	226	119	1 524	187	115	1 668	495	233	728	216	129	1 976
C.N.		1 310	8,6 62 4,7	4,5 27 2,0	58,1 744 56,8	7,1 66 5,1	4,4 35 2,6	63,6 872 66,5	18,9 269 20,6	8,9 107 8,2	27,8 376 28,8	8,2 79 6,0	16,4 212 16,2	75,4 1 019 77,2
N.	♂+♀	5 108	364	236	2 862	418	175	3 129	1 092	523	1 615	451	564	3 793
C.N.		2 033	6,9 97 4,7	4,6 56 2,9	56,0 1 092 54,0	8,2 94 4,6	3,4 55 2,5	61,2 1 297 64,0	21,4 438 21,5	10,2 201 9,8	31,1 639 31,3	8,8 153 7,5	16,9 364 17,9	74,2 1 516 74,6

Tabelul nr. 2

Desenele digitale după formă și orientare în funcție de mână și de localitate la Nucșoara (N.) și Cimpul lui Neag (C.N.)

Mîna dreaptă				Mîna stîngă				
N.		C. N.		N.		C. N.		
♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	
A	5,2	7,6	4,7	4,7	5,4	9,6	4,9	4,8
Lr	4,4	3,4	3,6	1,8	5,0	5,7	4,4	2,3
Lu	51,5	59,9	45,0	56,5	55,9	56,2	51,4	57,2
LS	2,5	4,5	3,3	5,3	2,3	4,3	4,4	4,8
LR	8,6	7,4	3,6	2,6	10,0	6,9	1,9	2,7
ΣL	56,1	64,0	55,5	66,2	61,5	63,2	62,1	67,0
VR	27,8	20,2	27,3	22,4	20,2	17,5	19,5	18,6
VS	10,9	8,1	12,5	6,7	12,4	9,6	13,5	9,6
ΣV	38,7	28,4	39,8	29,1	29,4	27,2	33,0	28,2
r	10,7	6,7	12,5	5,8	8,1	9,8	8,0	6,2
s	20,0	17,6	22,0	16,2	14,9	15,1	20,0	16,2
u	69,2	75,7	65,5	78,0	76,9	75,1	72,0	77,6

ulnare sînt mai frecvente la mîna stîngă și lațurile radiale și vîrtejurile la mîna dreaptă. Fac excepție femeile din Nucșoara, care prezintă lațuri ulnare mai frecvent la mîna dreaptă, și ambele sexe din Cîmpu lui Neag, care arată o frecvență egală a arcurilor la ambele mîini.

De asemenea se mai constată diferențe procentuale între mîna dreaptă și cea stîngă și pentru alte tipuri de desene. Lațurile dublu-centrice la populația din Nucșoara diferă foarte puțin în funcție de mînă, în timp ce același tip de desen este la bărbații din Cîmpu lui Neag mai frecvent la mîna stîngă și la femeile din aceeași localitate la mîna dreaptă. Lațurile monocentrice sînt mai frecvente la mîna stîngă la bărbații din Nucșoara, la bărbații din Cîmpu lui Neag și la femeile din Nucșoara sînt mai frecvente la mîna dreaptă, iar la femeile din Cîmpu lui Neag sînt în proporție egală la ambele mîini. Vîrtejurile monocentrice sînt mai frecvente la ambele populații la mîna dreaptă, în timp ce cele dublu-centrice sînt mai frecvente la mîna stîngă. Desenele cu orientare radială sînt mai frecvente la populația din Nucșoara la mîna dreaptă, iar la cea din Cîmpu lui Neag la mîna stîngă. În ambele localități frecvența desenelor simetrice este mai accentuată la mîna dreaptă. La Nucșoara orientarea ulnară este mai frecventă la mîna stîngă, în timp ce la Cîmpu lui Neag pentru această orientare dimorfismul bimanual lipsește. Analiza variabilității desenelor digitale în funcție de deget (tabelul nr. 3) arată pentru forma desenului rezultate

Tabelul nr. 3

Desenele digitale la populația din Nucșoara (N.) și Cîmpu lui Neag (C.N.) în funcție de deget

Total desene	♂									
	I		II		III		IV		V	
	N.	C.N.	N.	C.N.	N.	C.N.	N.	C.N.	N.	C.N.
A	1,0	2,8	13,9	12,5	8,2	5,5	2,4	2,0	2,2	1,4
Lr	0,2	—	19,8	18,8	1,8	0,7	1,6	0,7	—	—
Lu	43,5	41,4	30,5	20,0	69,2	59,8	44,4	41,5	81,0	78,0
LS	8,6	2,7	9,3	2,8	5,2	4,1	11,1	5,5	12,3	4,1
LR	—	—	3,4	1,4	2,6	—	4,0	8,3	2,0	4,1
ΣL	44,0	44,1	51,0	43,0	70,9	64,6	46,8	56,0	81,2	86,2
VR	26,1	25,6	22,7	27,8	14,3	20,0	43,8	34,5	12,9	9,0
VS	28,9	27,5	12,3	16,7	6,4	9,7	6,8	7,6	3,6	3,4
ΣV	55,0	53,1	35,1	44,5	20,7	29,7	50,6	42,1	16,5	12,4
r	3,6	—	34,6	42,1	5,4	6,2	3,2	2,0	0,6	—
s	23,3	35,2	25,4	26,6	12,1	16,7	22,2	22,8	4,0	4,8
u	73,1	64,8	39,9	31,3	82,2	77,1	74,5	75,2	95,4	95,2
Total degete	502	145	495	144	500	144	495	145	495	145
	♀									
A	3,6	2,7	15,9	12,2	15,0	4,9	5,7	1,9	2,8	1,9
Lr	0,4	—	18,2	9,5	2,2	1,7	1,1	—	0,2	—
Lu	49,6	47,4	32,2	35,9	66,1	75,2	56,9	46,2	86,1	79,0
LS	5,9	5,7	9,6	7,2	3,6	2,7	9,3	6,9	7,2	2,7
LR	0,8	1,2	2,9	1,5	1,9	1,5	11,8	5,3	4,6	3,8
ΣL	50,9	54,6	52,5	54,3	69,3	80,1	57,7	58,4	87,4	85,5
VR	21,4	18,3	22,2	22,5	10,8	12,6	32,8	37,1	7,2	12,3
VS	24,0	24,4	9,4	11,0	4,8	2,3	3,8	2,6	2,5	0,3
ΣV	45,4	42,7	31,6	33,5	15,6	14,9	36,6	39,7	9,7	12,6
r	3,8	—	29,5	26,3	4,6	1,9	3,0	1,5	0,3	0,3
s	18,1	22,5	27,4	25,2	18,5	12,2	13,9	17,2	4,0	3,8
u	78,1	77,5	43,1	48,5	76,9	85,9	83,0	81,3	95,6	95,9
Total degete	524	262	522	262	525	262	525	262	525	262

Tabl. I
Terminațiile lințiilor palmare în funcție de mână și de sex

	Localitatea	A						B					
		d		s		d+s		d		s		d+s	
		♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀
H	N. C.N.	1,2 4,2	0,3 4,5	2,0 2,7	0,4 9,1	1,6 3,5	0,4 6,8	—	—	—	—	—	—
3	N. C.N.	2,8 4,2	— 3,8	7,7 12,5	1,1 6,8	5,3 8,3	0,6 5,3	—	—	—	—	—	—
4	N. C.N.	38,2 59,7	25,8 52,3	47,2 64,0	41,0 60,0	42,7 61,9	33,4 56,0	—	—	1,2	—	0,6	—
5	N. C.N.	56,9 30,6	73,7 37,1	43,2 20,8	57,5 22,7	50,0 25,7	65,6 30,0	37,7 65,2	43,0 62,1	62,5 69,4	62,5 72,0	50,1 67,3	52,6 67,1
6	N. C.N.	0,4 —	— —	— —	— 0,7	0,2 —	— 0,4	4,8 4,2	4,6 9,1	8,5 1,3	8,4 9,8	6,7 3,0	6,5 9,5
7	N. C.N.	— —	— —	— —	— —	— —	— —	54,6 30,6	50,6 27,3	27,2 29,2	28,7 15,9	41,0 29,7	39,7 21,6
8	N. C.N.	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1,6 —	0,8 0,7	0,4 —	0,4 0,7	1,0 —	0,6 0,7
9	N. C.N.	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	0,7	—	—	—	0,3
10	N. C.N.	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	—	—	—	—	—
11	N. C.N.	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	—	—	0,7	—	0,3
12	N. C.N.	1,3	2,3	—	0,7	0,6	1,5	—	—	—	—	—	—
13	N. C.N.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
X-x	N. C.N.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	N. C.N.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,7	—	0,3
?	N. C.N.	0,4	—	—	—	0,2	—	1,2	1,1	—	—	0,6	0,6
Total	N. C.N.	246 72	263 132	248 72	261 132	494 144	524 264	247 72	263 132	246 72	261 132	493 144	524 264

la populația din Nucșoara (N.) și Cîmpu lui Neag (C.N.)

C						D					
d		s		d+s		u		s		A.L.C.	
♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀
			— —								
			— —								
			— —								
2,8 9,7	6,1 9,8	13,3 19,4	13,8 26,6	8,0 14,6	9,0 18,1						
6,1 1,3	5,3 6,8	8,1 4,2	8,0 5,3	7,1 3,0	6,7 6,0	0,4 5,6	0,8 —	5,2 7,0	2,7 3,8	2,8 6,2	1,7 1,9
19,4 26,4	20,1 16,7	21,4 23,8	28,3 19,7	20,4 23,6	24,2 18,1	11,6 15,3	13,3 19,7	28,9 30,6	29,7 35,6	20,2 22,9	21,5 27,6
—	—	—	0,7	—	0,3	0,8 —	0,8 3,0	0,4 —	0,4 2,3	0,6 —	0,6 2,6
56,3 50,0	49,8 42,4	27,0 30,6	24,1 24,2	41,6 40,0	37,0 33,4	29,1 54,2	31,5 47,7	40,6 40,0	39,8 41,6	34,8 47,0	35,6 44,6
0,4	0,8 1,5	— —	0,4 0,7	0,2 —	0,6 1,1	1,2	—	—	1,2	0,6	0,6
			— —			56,1 25,0	52,8 28,8	22,1 19,4	25,5 15,9	38,5 22,2	39,1 22,4
			— —			0,4	—	—	—	0,2	—
			— —			0,4	—	—	—	0,2	—
6,1 5,6	6,1 14,4	12,9 15,3	11,9 15,1	9,5 10,4	9,0 14,8						
2,0 7,0	5,7 6,8	10,9 7,0	9,5 6,8	6,5 6,9	7,6 6,8	0,4 —	— —	1,6 2,7	0,4 0,7	1,0 1,5	0,2 0,3
6,9	6,1 1,5	6,4	3,8 0,7	6,7	5,0 1,1	0,4	0,8 0,7	1,2	—	0,8	0,4 0,3
247 72	263 132	248 72	261 132	495 144	524 264	247 72	263 132	249 72	261 132	496 144	524 264

concordante cu schema clasică, cu excepția vârtejurilor. Mici variații procentuale sînt constatate atît la Nucșoara cît și la Cîmpu lui Neag cu privire la orientarea desenelor în funcție de deget.

Aceste variații sînt redată în mod schematic după cum urmează:

S C H E M A C L A S I C Ă

A	II > III > I > IV > V	} Se verifică în întregime pe materialul nostru, cu excepția V. I > IV, atît la Nucșoara cît și la Cîmpul lui Neag.
Lr	II > III # IV > I # V	
Lu	V > III > I # IV > II	
V	IV # I > II > III > V	
r	II > I > III # IV > V	{ Se verifică cu excepția III > I în ambele localități.
s	I ≥ II > III # IV > V	{ Se verifică în întregime numai la bărbații din Cîmpu lui Neag, în rest II > I # III.
u	V > IV # III > I > II	{ Se verifică în întregime, cu foarte mici diferențe privind degetele IV și III, în majoritatea cazurilor III > IV.

C. R. E. S. T. E. L. E P. A. P. I. L. A. R. E P. A. L. M. A. R. E

Direcția principalelor linii palmare (tabelul nr. 4), ca și formulele palmare principale (tabelul nr. 5), arată o transversalitate mai accentuată a liniilor palmare la Nucșoara comparativ cu Cîmpu lui Neag. Această constatare este confirmată și de valorile medii mai coborîte ale *Main-line*-indexului lui Cummins la Cîmpu lui Neag (tabelul nr. 5).

Tabelul nr. 5

Principalele formule palmare după Wilder și indexul *Main-line* lui Cummins în funcție de mîna și de deget la populația din Nucșoara (N.) și Cîmpu lui Neag (C.N.)

Mîna	Sex	11.9.7		9.7.5		7.5.5		Alte Fîrmule	MAIN LINE INDEX No								
		11.C.7		9.C.5		7.C.5			X		6		Variația mîni		No mîni		
		N.	C.N.	N.	C.N.	N.	C.N.		N.	C.N.	N.	C.N.	N.	C.N.	N.	C.N.	
Dreapta	♂	53,8	23,6	19,6	30,6	2,7	11,1	24,0	34,7	9,9	8,2	1,7	1,7	5—13	3—13	248	72
	♀	50,0	24,0	22,9	29,4	7,4	11,6	19,7	33,4	9,9	8,4	1,7	1,8	4—12	3—11	263	132
Stînga	♂	21,1	18,0	22,4	25,0	11,2	20,8	45,3	36,2	8,4	7,5	1,9	2,6	3—11	3—12	249	72
	♀	20,2	12,9	30,2	22,6	15,7	28,8	33,9	35,0	8,9	7,4	1,8	1,8	4—12	3—13	261	132
Dreapta + stînga	♂	37,5	20,8	21,0	27,8	6,9	16,0	34,6	35,4	8,9	7,8	1,5	1,5	4,5—11,5	3—12	497	144
	♀	34,9	18,4	26,6	26,0	11,6	20,3	26,8	34,0	9,5	7,9	1,5	1,5	5—12,5	4,5—12	524	264

Analiza aprofundată a terminațiilor liniilor palmare în funcție de mână, de sex și de localitate (tabelul nr. 4) arată că pentru linia A populația din Nucșoara prezintă cel mai frecvent terminația în 5 și apoi în 4. Pentru aceeași linie la Cîmpu lui Neag populația de ambele sexe prezintă mai frecvent terminația în punctul 4, apoi în 5. În funcție de mână, atât la Nucșoara cât și la Cîmpu lui Neag se constată la mîna stîngă, comparativ cu dreapta, o direcție mai oblică a traiectului liniei A. Pentru linia B, în ambele localități terminațiile prevalente sînt în 5 și 7; însă în timp ce la Nucșoara decalajul procentual în favoarea punctului 5 este de maximum 10 puncte, la Cîmpu lui Neag el este de mai bine de 30 de puncte. În funcție de mînă se constată, ca și pentru linia A, o oblicitate mai accentuată a liniei B la mîna stîngă comparativ cu dreapta, cu excepția seriei masculine din Cîmpu lui Neag, la care diferențele dreapta-stînga ale traiectului liniei B sînt foarte reduse. Pentru linia C, punctele finale prevalente atât la Nucșoara cât și la Cîmpu lui Neag sînt 9 și 7. Decalajul procentual cel mai ridicat dintre localități este înregistrat pentru punctul 5, a cărui frecvență la Cîmpu lui Neag — și aceasta mai ales la femei — este aproape de 2 ori mai ridicată decît la Nucșoara.

În funcție de mînă, în ambele localități decalajul procentual dintre mîna stîngă și cea dreaptă este în favoarea mîinii drepte pentru punctul 9 și în favoarea mîinii stîngi pentru punctele 7, 6 și 5. Pentru linia D există de asemenea un comportament deosebit în cele două localități. În timp ce la Nucșoara terminațiile acestei linii în punctele 11 și 9 arată frecvențe apropiate, decalajul procentual fiind de maximum 4 puncte în favoarea punctului 11, la Cîmpu lui Neag, frecvența maximă o arată punctul 9, aceasta fiind de 2 ori mai bine reprezentat decît pozițiile 11 și 7, care ambele înregistrează aproximativ aceeași frecvență.

În funcție de mînă se constată la Nucșoara un decalaj procentual în favoarea mîinii drepte pentru punctul 11 și în favoarea mîinii stîngi pentru pozițiile 9, 6 și 7. La Cîmpu lui Neag constatările sînt aceleași, cu excepția punctului 9, care la ambele sexe arată o frecvență mai accentuată la mîna dreaptă. Triradiile axiale (tabelul nr. 6) prezintă variații mai accentuate

Tabelul nr. 6

Triradiile axiale în funcție de mînă și de sex la populația din satele Nucșoara (N.) și Cîmpu lui Neag (C.N.)

Mîna	Sex	Localitatea	t	t'	t''	t'''	tu	tt'ttu etc.	O	N
Dreapta	♂	N. C.N.	66,9 38,9	6,8 25,0	1,6 4,1	0,4	6,4 4,1	16,9 23,6	0,9 4,1	248 72
	♀	N. C.N.	54,0 46,2	8,7 10,6	4,6	1,5 2,2	6,5 6,1	20,5 31,0	4,2 3,8	263 132
Stînga	♂	N. C.N.	68,3 37,5	9,6 30,6	5,5	2,4	2,0 5,5	16,5 20,8	1,2	249 72
	♀	N. C.N.	47,9 43,2	14,2 16,7	5,7 3,8	1,1 3,0	4,6 3,7	21,8 28,0	4,6 1,5	261 132
Dreapta + Stînga	♂	N. C.N.	67,6 38,2	8,2 27,8	0,8 4,8	1,4	4,2 4,8	16,7 22,2	1,0 2,0	497 144
	♀	N. C.N.	50,9 44,7	11,4 13,6	5,2 1,9	1,3 2,6	5,5 4,9	21,2 29,5	4,4 2,6	524 264

în funcție de localitate și de sex decât în funcție de mână. Astfel la Nușoara poziția proximală este net dominantă, în timp ce la Cîmpul lui Neag pozițiile intermediare și combinate cunosc o bună reprezentare. Aceste constatări sînt evidențiate în special de comportamentul seriilor masculine din cele două sate.

Tabelul nr. 7

Frecvența desenelor palmare pe regiuni în funcție de mână și de sex la populația din Nușoara (N.) și Cîmpul lui Neag (C.N.)

MÎNA	Număr subiecți		SEX	HIPOTENARĂ		TENARĂ		SPAȚII INTERDIGITALE					
	N.	C.N.		N.	C.N.	N.	C.N.	II		III		IV	
								N.	C.N.	N.	C.N.	N.	C.N.
Dreaptă	248	72	♂	24,1	30,4	23,3	19,3	8,5	5,4	65,0	46,0	41,0	46,0
	263	132	♀	27,9	26,3	20,0	15,9	6,4	6,8	59,7	47,8	46,2	44,0
Stînga	250	72	♂	19,2	29,1	28,8	29,1	4,0	2,7	36,0	35,0	58,8	59,7
	263	132	♀	27,4	35,0	27,1	27,3	1,9	2,2	30,0	27,3	62,4	65,9
Dreaptă + Stîngă	498	144	♂	21,7	30,0	26,1	24,2	6,0	4,0	50,6	40,3	50,0	52,8
	526	264	♀	27,6	35,6	24,2	21,6	4,0	4,4	45,0	37,6	54,3	55,0

Desenele palmare (tabelul nr. 7) arată diferențe procentuale în funcție de regiunile palmei și de dimorfismul bimanual; în anumite regiuni palmare se manifestă și un dimorfism sexual. În funcție de localitate, decalajul procentual cel mai ridicat dintre Nușoara și Cîmpul lui Neag este dat de regiunile hipotenare și de spațiul III interdigital.

Rezultatele pot fi schematizate în felul următor:

1) Variații în funcție de localitate și sex

Sp. IV > III > Hip. > Ten. ≥ Sp. II ♂ Cîmpul lui Neag

Sp. IV = III ≥ Ten. ≠ Hip. ≥ Sp. II ♂ Nușoara

Sp. IV > III ≥ Hip. ≠ Ten. ≥ Sp. II ♀ Nușoara

Sp. IV ≥ III ≠ Hip. > Ten. ≥ Sp. II ♀ Cîmpul lui Neag

2) Variații în funcție de mână

d < s Ten., sp. IV { Nușoara și Cîmpul lui Neag
s < d Sp. II și III {

s < d Hip. Nușoara ♂

s > d Hip. Cîmpul lui Neag ♀

s = d Hip. Cîmpul lui Neag ♂ și Nușoara ♀

C R E S T E L E P A P I L A R E P L A N T A R E

Decalajul procentual cel mai ridicat cu privire la forma desenelor plantare este în favoarea lațurilor distale la Nușoara și a lațurilor tibiale la Cîmpul lui Neag. Variațiile dreapta-stînga și cele în funcție de sex sînt nesemnificative (tabelul nr. 8). Aceste constatări se mențin și la analiza repartiției procentuale a desenelor plantare pe regiuni (tabelul nr. 9).

Tabelul nr. 8

Variațiile dreapta-stînga în funcție de sex ale desenelor plantare la populația din satele Nucșoara (N.) și Cîmpu Iul Neag (C.N.)

PICIOR	SEX	Nr.	LOCALI- TATEA	LAT			VİRTEJ		
				Tibial	Distal	Proximal	R.	S.	O
Dreapta	♂	1 259	N.	2,4	28,3	4,8	6,3	2,2	56,0
		365	C.N.	4,4	24,4	5,4	9,8	1,6	54,2
	♀	1 310	N.	1,7	28,0	4,9	6,3	1,8	57,2
		600	C.N.	6,0	20,6	4,7	5,0	3,0	60,7
Stînga	♂	1 258	N.	2,1	26,0	5,2	6,7	3,0	57,0
		365	C.N.	5,2	21,6	5,7	9,6	0,8	57,0
	♀	1 310	N.	1,4	25,0	6,2	7,3	2,7	57,3
		660	C.N.	5,1	18,3	4,8	6,0	3,8	61,9
Dreapta + Stînga	♂	5 137	N.	1,9	26,8	5,3	6,7	2,4	56,8
	♀	2 050	C.N.	5,3	20,6	5,1	7,0	2,6	59,4

CORELAȚII

Studiul asociațiilor dintre dermatoglife și o serie de caractere antropologice (morfo-serologice) efectuate într-o serie de lucrări anterioare (2), (3) a dat rezultate neconcordanțe.

Avînd în vedere structura demografică puternic endogamă a satului Nucșoara, am cercetat o serie de aspecte asociative privind dermatoglifele digito-palmare și plantare la populația acestui sat.

Luînd în considerație dimorfismul sexual și bimanual pe care-l prezintă dermatoglifele, analiza statistică s-a executat în funcție de sex și de lateralitate.

Din analiza tabelului nr. 10 se constată variații procentuale ale formelor de desene digitale în funcție de formula palmară atât la bărbați cît și la femei.

Testînd prin testul X^2 omogenitatea tipurilor de desene digitale în funcție de formula palmară pentru mîna dreaptă, am obținut: la seria feminină $X^2 = 5,128$; $n' = 5$; $0,50 < p < 0,30$, la seria masculină $X^2 = 2,971$; $n' = 4$; $0,70 < p < 0,50$.

La bărbați, datorită numărului redus de cazuri care prezentau formula 7.5. 5, testarea s-a efectuat numai între formulele palmare 11. 9. 7 și 9. 7. 5.

Variabilitatea desenelor digitale de la mîna stîngă la bărbații și femeile din Nucșoara în funcție de formulele palmare clasice (valorile absolute și relative) reiese din tabelul nr. 11.

Din analiza tabelului nr. 11 se constată și la mîna stîngă variații procentuale ale formelor de desene digitale în funcție de formula palmară la ambele serii, feminină și masculină.

Tabelul nr. 9

Variațiile desenelor plantare în funcție de sex și de regiune la populația din Nucșoara (N.) și Cîmpul lui Neag (C.N.)

REGI- UNEA	SEX	NUMĂRUL		LAȚ						VİRTEJ				ARC	
		N.	C.N.	Tibial		Distal		Proximal		R		S		N.	C.N.
				N.	C.N.	N.	C.N.	N.	C.N.	N.	C.N.	N.	C.N.		
Tenară	♂	503	146	8,4	19,9	50,6	37,7	0,2	1,4	26,5	30,0	4,1	2,7	10,1	8,2
	♀	524	264	5,7	22,0	56,9	42,8	0,6	0,3	24,6	18,6	6,3	7,2	5,9	9,1
Cîmpul I	♂	504	146	—	—	9,0	10,3	21,0	17,8	2,0	4,8	3,7	1,4	63,7	65,6
	♀	523	264	0,2	—	5,9	4,5	22,1	18,6	3,3	2,3	1,7	4,1	66,8	70,5
Cîmpul II	♂	503	146	—	—	54,7	55,5	3,2	6,8	2,2	7,5	4,6	1,4	32,9	28,8
	♀	524	264	—	—	55,0	41,3	3,3	3,8	6,1	6,4	3,4	5,3	32,2	43,2
Cîmpul III	♂	503	146	0,8	0,7	20,5	11,6	1,4	2,0	0,2	6,1	0,6	0,7	76,2	78,8
	♀	524	264	0,9	0,7	14,7	8,7	1,9	1,1	0,2	0,3	—	0,3	82,2	88,9
Hipotenară	♂	504	146	1,8	3,4	—	—	—	—	—	—	—	—	98,2	96,5
	♀	524	264	1,2	5,0	—	—	—	—	—	—	—	—	98,8	95,0

Tabelul nr. 10

Variațiile desenelor digitale de la mîna dreaptă la bărbații și femeile din Nucșoara în funcție de tipurile plantare clasice (valori absolute și relative)

Formula palmară	Sexul	Tipul desenelor digitale			
		A	L	V	Σ Desene
11.9.7 11.c.7 11.0.7	♂	28 4,7	319 54,1	243 41,2	590
	♀	47 7,8	376 62,7	177 29,5	600
9.7.5 9.c.5 9.0.5	♂	10 4,3	140 60,9	80 34,8	230
	♀	19 6,7	199 69,8	67 23,5	
7.5.5 7.c.5 7.0.5	♂	7 23,3	12 40,0	11 36,7	30
	♀	5 5,9	53 62,3	27 31,8	85

Tabel nr. 11

Formula palmară	Sexul	Tipul deseneleor digitale			
		A	L	V	Σ Desene
11.9.7 11.c.7	♂	10 5,0	129 64,5	61 30,5	200
11.o.7	♀	27 11,2	142 59,2	71 29,6	240
9.7.5 9.c.5	♂	16 6,3	153 60,0	86 33,7	255
9.0.5	♀	33 9,2	236 65,5	91 25,3	360
7.5.5 7.c.5	♂	9 5,3	99 58,2	62 36,5	170
7.0.5	♀	14 7,2	130 66,7	51 26,1	195

Testind prin testul X^2 omogenitatea tipurilor de desene digitale în funcție de formula palmară am obținut pentru mîna stîngă la seria feminină $X^2 = 4,23$; $n' = 5$; $0,70 < p < 0,50$ și la seria masculină $X^2 = 2,30$; $n' = 5$; $0,70 < p < 0,50$.

Prin urmare, din cele expuse reiese că nu se poate stabili pe materialul cercetat o asociație între forma desenului digital pe de o parte și formula clasică palmară pe de alta, ținîndu-se seama de dimorfismul sexual și bimanual.

Variabilitatea tipurilor de desene plantare la populația de ambele sexe din Nucșoara, indiferent de regiune, în funcție de formula palmară, apare în tabelul nr. 12.

Din analiza tabelului nr. 12 rezultă variații procentuale ale desenelor plantare de la piciorul drept, în funcție de formula palmară, și la bărbați și la femei. Testind prin testul X^2 omogenitatea materialului în funcție de formula palmară cu privire la formele de desene plantare, am obținut: la seria masculină $X^2 = 6,235$; $n' = 5$; $0,30 < p < 0,20$, testarea făcîndu-se pentru toate tipurile de desene plantare numai între formulele palmare 11. 9. 7 și 9.7.5.

La seria feminină am obținut $X^2 = 8,38$; $n' = 7$; $p = 0,30$. Testarea s-a efectuat pentru toate tipurile de desene plantare, cu excepția lașurilor tibiale.

În tabelul nr. 13 sînt arătate variațiile tipurilor de desene plantare la populația de ambele sexe din Nucșoara, indiferent de regiune, în funcție de formula palmară.

Testind prin testul X^2 omogenitatea materialului privind variațiile desenelor plantare în funcție de formula palmară pentru piciorul stîng, am obținut: la seria masculină $X^2 = 9,510$; $n' = 9$; $0,50 < p < 0,30$ și la seria feminină $X^2 = 3,75$; $n' = 7$; $0,90 < p < 0,80$.

La seria feminină testarea s-a efectuat ca și pentru piciorul drept pentru toate desenele plantare, cu excepția lașurilor tibiale.

Tabelul nr. 12

Formula palmară mîna dreaptă	Sex	Tipul desenelor plantare la piciorul drept					
		T	P	D	O	W	Σ Desene
11.9.7 11.c.7 11.0.7	♂	14 2,7	25 4,8	145 27,2	293 56,9	38 7,4	515
	♀	8 1,3	32 5,2	175 28,4	356 57,9	44 7,1	615
9.7.5 9.c.5 9.0.5	♂	1 0,5	4 2,2	55 29,7	110 59,4	15 8,1	185
	♀	4 1,4	8 2,8	78 27,9	169 60,3	21 7,5	280
7.5.5 7.c.5 7.0.5	♂	— —	— —	10 33,3	18 60,0	2 6,7	30
	♀	2 2,3	8 9,4	20 23,5	46 54,1	9 10,6	85

Tabelul nr. 13

(valori absolute și relative)

Formula palmară mîna stg.	Sex	Tipul de desen plantar (piciorul stg.)					
		T	P	D	O	W	Σ Desene
11.9.7 11.c.7 11.0.7	♂	5 2,8	6 3,3	53 29,4	97 53,9	19 10,6	180
	♀	3 1,1	19 7,3	66 25,4	146 56,1	26 10,0	260
9.7.5. 9.c.5 9.0.5	♂	5 2,2	14 6,2	52 23,1	140 62,2	14 6,2	225
	♀	4 1,1	17 4,6	92 24,9	217 58,6	40 10,8	370
7.5.5 7.c.5 7.0.5	♂	3 2,1	6 4,3	33 23,6	82 58,6	16 11,4	140
	♀	1 0,5	7 3,9	48 26,7	103 57,2	21 11,7	180

DESENE PALMARE

DESENE PLANTARE

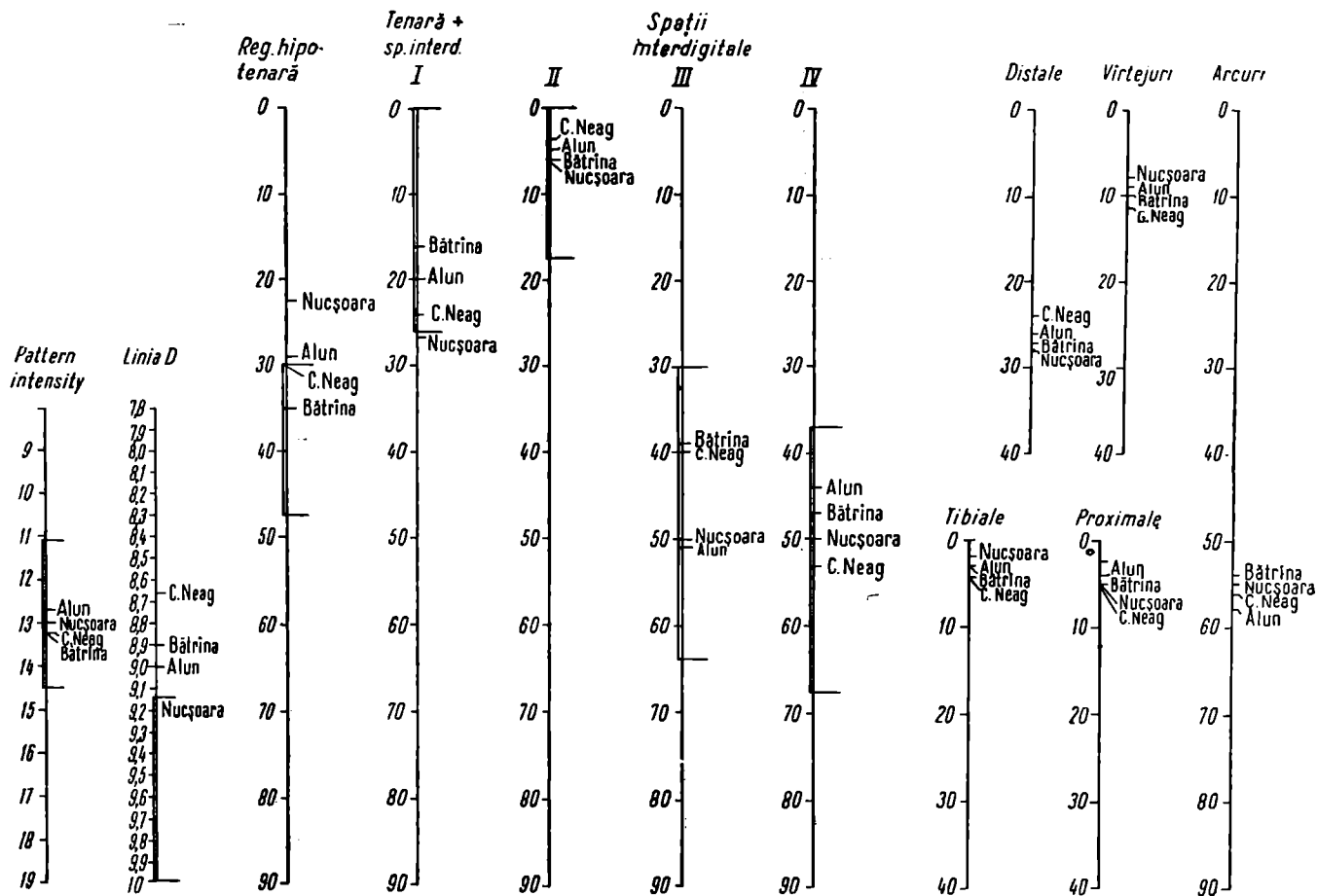

Fig. 1. — Date comparative privind indicele de *pattern intensity*, terminația liniei D₁ frecvențele procentuale ale desenelor palmare pe regiuni și ale desenelor plantare la populația masculină din satele: Nucșoara, Cimpul lui Neag, Bătrina și Alun (liniile groase indică aria de variabilitate europeană).

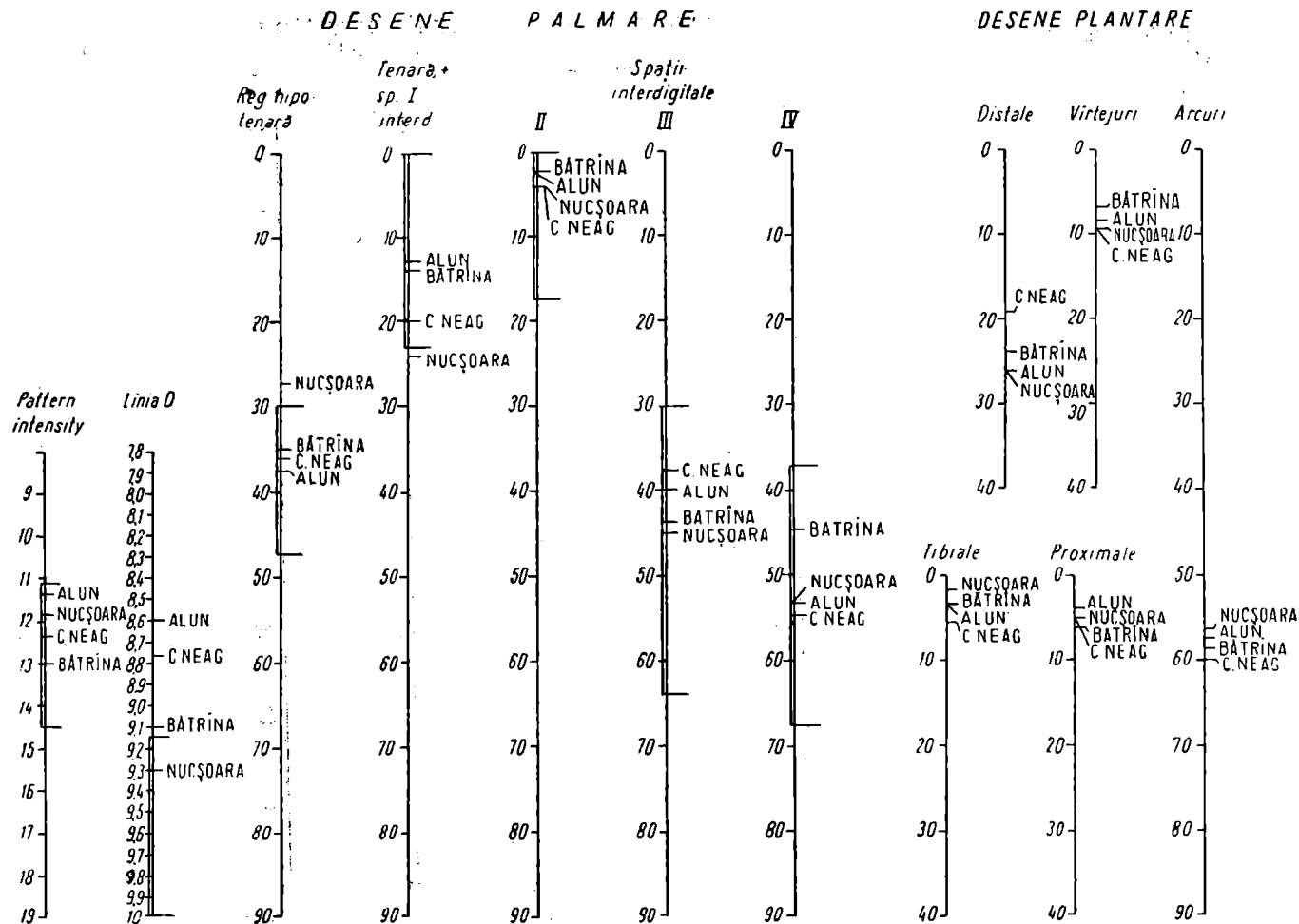

Fig. 2. — Date comparative privind indicele de *pattern intensity*, terminația liniei D, frecvențele procentuale ale desenelor palmare pe regiuni și ale desenelor plantare la populația feminină din satele Nușoara, Cîmpu lui Neag, Bătrîna și Alun (aria de variabilitate europeană este cuprinsă între liniile groăse).

Prin urmare, din cele expuse reiese că nu se poate susține existența unei asociații între formula palmară și tipul de desen plantar ținându-se seama de lateralitate nici la femei, nici la bărbați.

Încheiem rezultatele studiului nostru cu prezentarea comparativă a unor aspecte ale dermatoglifelor la populația din satele Nucșoara, Cîmpu lui Neag, Bătrîna și Alun (fig. 1 și 2). Ultimele două sate sînt reprezentative pentru Ținutul Pădurenilor, tot din regiunea Hunedoara.

Relieful cutanat digital și plantar prezintă aspecte puțin variabile între populațiile celor patru sate. Variațiile cele mai mari sînt arătate de desenele din regiunea hipotenară și din cea tenară și de direcția principalelor linii palmare. Aceste constatări pledează pentru susținerea — referindu-ne la relieful cutanat — a unei structuri genetice comune în satele din această regiune.

Aspectele particulare pe care le prezintă populația din Nucșoara (o transversalitate mai accentuată a liniilor palmare, diferențe nesemnificative între frecvențele desenelor din regiunea hipotenară și din cea tenară) pot fi atribuite procesului de endogamie mai pronunțat ce caracterizează populația acestui sat.

CONCLUZII

Studiul comparativ al reliefului cutanat digito-palmar și plantar la populația satelor Nucșoara și Cîmpu lui Neag a pus în evidență o serie de deosebiri, și anume: pentru forma și orientarea desenelor digitale, Nucșoara prezintă față de Cîmpu lui Neag o frecvență mai accentuată de arcuri și de desene orientate radial. Aceste constatări se mențin și la analiza variabilității desenelor digitale în funcție de sex, mînă și deget.

Relieful cutanat palmar la populația din Nucșoara arată o transversalitate mai accentuată a liniilor palmare; pentru decalajul procentual dintre desenele palmare pe regiuni, diferențele cele mai accentuate între cele două sate sînt constatate la desenele palmare din regiunile hipotenare și spațiile III interdigitale.

Relieful cutanat plantar arată la Nucșoara o frecvență mai accentuată de lațuri distale și la Cîmpu lui Neag una mai accentuată de lațuri tibiale.

Ipooteza unor aspecte corelative ale desenelor digitale cu formula palmară și ale desenelor plantare cu formula palmară nu poate fi confirmată statistic pe materialul nostru.

Comparativ cu populația altor sate din regiunea Hunedoara (Bătrîna și Alun), populația din Nucșoara și Cîmpu lui Neag prezintă variații nesemnificative ale reliefului digital și plantar, ceea ce ar constitui o indicație pentru o structură genetică comună a reliefului cutanat la populația satelor din această regiune.

Anumite particularități constatate la populația din Nucșoara, și anume o transversalitate mai accentuată a liniilor palmare, frecvențe procentuale foarte apropiate pentru desenele din regiunea tenară și hipotenară, pot fi atribuite procesului mai puternic endogam ce caracterizează populația acestui sat.

BIBLIOGRAFIE

1. DUMITRESCU MARTA și DUMITRESCU H., *Amprentele digitale, palmare și plantare la populația din satul Alun (Ținutul Pădurenilor, regiunea Hunedoara)*, în Probleme de antropologie, Edit. Acad. R.P.R., 1960, V, 193.
2. DUMITRESCU MARTA, *Impresiunile digitale, palmare și plantare, în cercetări antropologice în Ținutul Pădurenilor — satul Bătrîna*, Edit. Acad. R.P.R., București, 1961, 185.
3. CIOVÎRNACHE—DUMITRESCU MARTA și DUMITRESCU H., *Aspecte privind asociația dintre desenele papilare digitale și alte caractere antropologice*, în Probleme de antropologie, Edit. Acad. R.P.R., 1961, VI, 61.
4. CIOVÎRNACHE—DUMITRESCU MARTA, DUMITRESCU H., ȚURAI C., *Contribuția desenului tenarian „figura asimetrică” în cercetările de stabilire a filiațiunii*, în Probleme de antropologie, Edit. Acad. R.P.R., 1963, VII, 175.

COMPLEXUL PIGMENTAR

DE

H. DUMITRESCU și R. CÂNCIULESCU

Les observations sur la population de ces deux villages a profil démographique différent, mettent en évidence — en ce qui concerne la couleur des yeux et des cheveux — un pourcentage plus élevé de nuances claires à Nucșoara (village endogame), tandis qu'à Cîmpu lui Neag (village exogame) ce sont les couleurs foncées qui prédominent. La couleur foncée, rencontrée chez la population de ce dernier village, s'explique par les courant d'immigration de la population venue de la région sous-carpathique d'Olténie.

De même, il est a mentionner à Nucșoara un complexe pigmentaire discordant, bien marqué (yeux claires — cheveux foncés).

L'étude portant sur les familles — 67 couples avec 99 enfants — dans le cadre des 16 combinaisons de la couleur de l'iris, met en évidence la couleur verte de l'iris (couleur intermédiaire), qui apparaît dans tous les compartiments des combinaisons.

On a observé également la corrélation existant entre la couleur foncée des yeux et la structure radiaire de l'iris, surtout chez la population de Cîmpu lui Neag.

Într-o caracterizare antropologică a populației, un loc de seamă îl ocupă, alături de alte caracteristici, și notarea complexului pigmentar (culoarea ochilor, a părului și pielii). Pentru studiul de față, în care se prezintă comparativ două sate: Nucșoara și Cîmpu lui Neag, ambele aflate în regiunea Hunedoara, la distanță nu tocmai depărtată unul de altul, dar separate prin două creste de munți, aspectul diferit al tonurilor de colorație a acestor populații capătă un interes deosebit prin punerea în evidență a unei reparații regionale a tipurilor de pigmentație explicat printr-o dinamică demografică diferită. Pentru aceasta s-a cercetat aspectul culorii ochilor (irisului), al părului și pielii; structura irisului și culoarea acestuia cu tonul culorii ochiului; corelarea culorii părului cu aceea a ochilor. Folosind fișele genealogice arătăm — pe familii — modul de transmitere a culorii ochilor.

Este vorba aci de populația a două sate de pe teritoriul regiunii Hunedoara, regiune care se găsește cuprinsă geografic între $46^{\circ}15'$ — $46^{\circ}20'$ latitudine nord și $22^{\circ}22'$ — $23^{\circ}57'$ longitudine est. Satul Nucșoara situat la 367 m, iar satul Cîmpu lui Neag la 800 m altitudine. Unul situat la poale de munte, celălalt între munți. În lucrări anterioare (1) (2) am arătat în ansamblul regiunii tonurile de culori ale irisului ce caracterizează întreaga regiune. Din acest ansamblu se desprind variante locale din care Nucșoara și Cîmpu lui Neag fac obiectul studiului de față.

Pentru notarea culorii ochilor a fost utilizată trusa Martin-Schultz, pentru structura irisului s-a folosit schema Ziegelmayr, iar pentru culoarea părului trusa Martin-Saller (4). Modul de examinare a fost același cu cel arătat în lucrările anterioare (1), (3), (4).

Examenul culorii irisului (fig. 1) pentru populația satului Nucșoara ne arată 37% nuanțe de culori deschise (albastru și cenușiu) 52,7% ochi verzi și 10,3% nuanțe de culori închise căprui și negri).

Tabelul nr. 1
Asocierea dintre culoarea și structura irisului în procente

	Nucșoara				Cîmpu lui Neag			
	Albastru	Cenușiu	Verde	Căprui	Albastru	Cenușiu	Verde	Căprui
	10—25	3—6	7—11	2—16	10—25	3—6	7—11	12—16
Circular	7,8	14,8	30,9	3,7	8,4	9,5	29,4	9,5
Lacunar	0,8	8,7	7,0	0,8	—	2,1	7,4	6,3
Radiar	0,4	4,5	14,8	5,8	—	3,2	11,6	12,6

Neag populația prezintă nuanțe de culori deschise într-un procent mai scăzut (12,6), mai frecvent păr castaniu-închis 46,6% și 40,8% păr negru. Și aici, ca și la Nucșoara, există asociația între culoarea închisă a părului și culoarea închisă a ochilor.

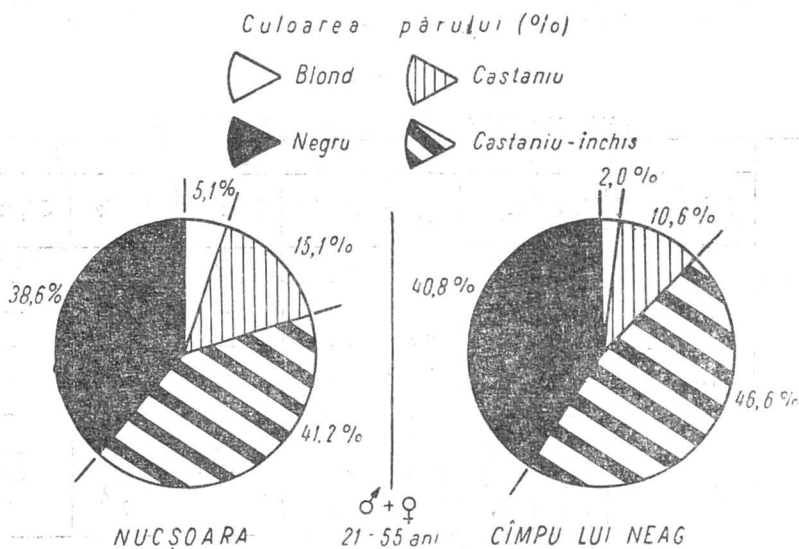

Fig. 2. — Grafic comparativ pentru culoarea părului la populația satelor Nucșoara și Cîmpu lui Neag.

Din graficul din figura 3, în care se arată asocierea dintre culoarea irisului și a părului, reținem ca fapt important pentru Nucșoara asocierea dintre culoarea verzuie a ochilor și nuanțele de culoare închisă a părului (43,7%). De asemenea și asocierea dintre culoarea cenușie a ochilor și culoarea închisă a părului (21%); în aceeași categorie, la Cîmpu lui Neag procentul este mai scăzut (14,5). Pentru acest din urmă sat se păstrează asocierea strînsă în proporție de 25,2% dintre ochii căprui și nuanțe de păr negru și castaniu închis (tabelul nr. 2).

Legăturile de familie întocmite după fișe genealogice efectuate la Nucșoara pe 67 de perechi (părinți) și 99 de copii au dat posibilitatea să se urmărească modul de transmitere la tonurile de culoare a irisului.

Dintre cele 16 combinații de culoare a irisului la cele 67 de perechi din satul Nucșoara rezultă aspectul de largă desfășurare a culorii verzuie a ochilor care apare în mai toate comparti-

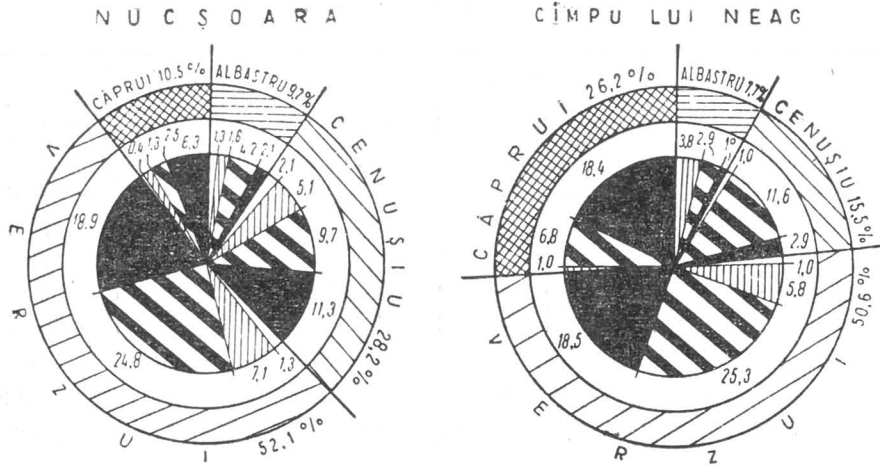

Fig. 3. — Asocieria dintre culoarea ochilor (irisului) și culoarea părului la populația satelor Nucșoara și Cîmpu lui Neag. (Legenda ca la fig. 1 și 2).

Tabelul nr. 2

Asocieria dintre culoarea irisului și culoarea părului

	Nucșoara					Cîmpu lui Neag				
	Albastru	Cenușiu	Verde	Căprui	Total	Albastru	Cenușiu	Verde	Căprui	Total
	10—25	3—6	7—11	12—16		10—25	3—6	7—11	12—16	
Roșu	0,4	—	—	—	0,4	—	—	1,0	—	1,0
Blond	0,4	1,7	1,3	—	3,4	—	—	—	—	—
Blond-închis	0,5	0,4	—	0,4	1,3	—	1,0	—	—	1,0
Castaniu-deschis	0,8	3,0	2,5	0,4	6,7	1,9	—	1,9	—	3,8
Castaniu	0,8	2,1	4,6	0,9	8,4	1,9	—	3,9	1,0	6,8
Castaniu-închis	4,2	9,7	24,8	2,5	41,2	2,9	11,6	25,3	6,8	46,6
Negru	2,1	11,3	18,9	6,3	38,6	1,0	2,9	18,5	18,4	40,8
Total	9,2	28,2	52,1	10,5	100,0	7,7	15,5	50,6	26,2	100,0

mente de combinație. Această culoare apare în toate cazurile de heterozigoție: combinația de albastru (δ 1 a-2b) cu cenușiu (3—6), albastru (δ 1 a—2b) cu verzui (φ 7—11), cenușiu (δ 3—6) cu cenușiu (φ 3—6), cenușiu (δ 3—6) cu albastru (φ 1 a—2b), cenușiu (δ 3—6) cu verzui (φ 7—11), verzui (δ 7—11) cu albastru (φ 1 a—2b); tot cu caracter de heterozigoție ochii căprui rezultă, din combinația: cenușiu (δ 3—6) cu verzui (φ 7—11), verzui (δ 7—11), cu verzui (φ 7—11) căprui (δ 12—16) cu verzui (φ 7—11). Analiza mai amănunțită poate fi urmărită în tabelul nr. 3, unde figurează toate datele procentuale.

Cercetarea privind complexul pigmentar al acestor două sate — într-o regiune unde procentul de nuanțe de culori deschise este mai ridicat — pune în evidență deosebirea de tonuri de culoare a irisului și părului între Nucșoara, unde procentul este mai ridicat pentru nuanțe deschise — sat închis din punct de vedere demografic, datorită procesului intens de căsătorii endogame — și satul Cîmpu lui Neag — sat deschis, care primind elemente alogene — , care prezintă un complex pigmentar închis.

Tabloul nr. 3

Nucșoara

Asocierea dintre culorile irisului părinților și culoarea irisului copiilor
Cifre absolute (N) și % ± Eσ

Părinți		Copii	Albastru	Cenușiu	Verzui	Căprui	Total cazuri		
			1 a—2 b	3—6	7—11	12—16	%	Nr.	
Tata albastru 1 a—2 b	Mama	Albastru	1 a—2 b	—	—	—	—	—	
		Cenușiu	3—6	2,0—1,4	—	2,0±1,4	—	4,0±2,0	4
		Verzui	7—11	—	1,1 ± 1,1	2,0±1,4	—	3,1±1,7	3
		Căprui	12—16	—	—	—	—	—	—
Tata cenușiu 3—6	Mama	Albastru	1 a—2 b	1,0±1,0	3,1±1,7	4,0±2,0	—	8,1±2,8	8
		Cenușiu	3—6	3,1±1,7	8,1±2,8	7,0±2,6	—	18,2±3,9	18
		Verzui	7—11	—	7,0±2,6	10,1±3,0	1,1±1,1	18,2±3,9	18
		Căprui	12—16	—	—	—	2,0±1,4	2,0±1,4	2
Tata verzui 7—11	Mama	Albastru	1 a—2 b	—	—	4,0—2,0	—	4,0±2,0	4
		Cenușiu	3—6	1,0±1,0	7,0±2,6	5,1±2,2	1,0±1,0	14,1±3,5	14
		Verzui	7—11	—	2,0±1,4	18,2±3,9	3,1±1,7	23,3±4,3	23
		Căprui	12—16	—	—	1,0±1,0	1,0±1,0	2,0±1,4	2
Tata căprui 12—16	Mama	Albastru	1 a—2 b	—	—	—	—	—	—
		Cenușiu	3—6	—	—	—	—	—	—
		Verzui	7—11	—	—	—	2,0±1,4	2,0±1,4	2
		Căprui	12—16	—	—	—	1,0±1,0	1,0±1,0	1
Total cazuri		%		7,1±2,6	28,3±4,5	53,4±5,0	11,2±3,2	100,0	99
		N		7	28	53	11		

67 de perechi (tata — mama)

99 de copii rezultați

N numărul copiilor

Eσ eroarea standard a procentului conform

$$E\sigma = \sqrt{\frac{p \cdot q}{N}}$$

% ± Eσ + procentul și intervalul de siguranță

Acesta este un rezultat al strânselor legături cu populația altor sate, legături stabilite prin curenții de imigrare a populației satelor din regiunea subcarpatică a nordului Olteniei (2), populația care prezintă un complex pigmentar mai închis.

Această concluzie vine să ilustreze pe cele ale studiilor demografice efectuate în aceste două sate.

BIBLIOGRAFIE

1. DUMITRESCU H., CÂNCIULESCU R., *La couleur des yeux et la structure de l'iris dans deux régions de la R. P. Roumanie, Hunedoara et Oltenie*, VII^{-e} Congrès International des Sciences Anthropologiques et Ethnologiques, Moscova, august 1964.
2. DUMITRESCU H., MARTA CIOVÎRNACHE, TATIANA MACOVEI, R. CÂNCIULESCU, *Repartiția teritorială a complexului pigmentar asociat al populației regiunii Oltenia și Hunedoara* (sub tipar).
3. KHERUMIAN R., ROUSSEAU, P. Y., *Fréquence et répartition régionale de la couleur des yeux et de la couleur des cheveux des étudiants de l'Université de Paris*, VI^{-e} Congrès International des Sciences Anthropologiques et Ethnologiques, Paris, 1960, Edit. Musée de l'Homme, Paris, 1962, p. 481.
4. MARTIN-SALLER, *Lehrbuch der Anthropologie in systematischer Darstellung*, Edit. G. Fischer, Stuttgart, 1957—1961.
5. SCHAEFFER M., *Augenfarbe und Irisstruktur*, *De Genetica Medica*, Edit. Istituto Gregorio Mendel, Roma, 1961.

FRECVENȚA FACTORILOR SANGUINI ȘI SENZITIVI

DE

MARIA TIBERA-DUMITRU și SERGIU ALOMAN

L'étude des groupes sanguins ABO et des sous-groupes, du système MN, Rh, du facteur salivaire sécréteur-non-sécréteur, ainsi que des facteurs gustatif (PTC) et olfactif, montre l'influence des facteurs démographiques, notamment en ce qui concerne le comportement des groupes sanguins. Ainsi, sous le rapport du système ABO, le village de Nucșoara est caractérisé par une fréquence plus marquée du groupe A, tandis que la population de Cîmpu-lui-Neag présente un pourcentage plus élevé pour les groupes B et AB.

Quant aux autres facteurs, de petites différences ont été décelées tant entre ces deux villages, que chez la population des localités des environs, étudiées.

În continuarea cercetărilor medico-antropologice din regiunea Hunedoara, din anii 1958—1959, au fost cercetate două sate diferite între ele atât prin situația geografică cât și prin considerente demografice: Nucșoara și Cîmpu lui Neag.

Pe cât a fost posibil, studiul a fost făcut pe indivizi originari din comună de trei generații, indiferent de gradul de rudenie. Din satul Nucșoara au fost studiați 538 de indivizi (88% din populația satului). Acest sat a mai fost studiat din punct de vedere serologic în 1937 (6). Cîmpu lui Neag este mai slab reprezentat: numai 205 indivizi (din circa 600, cât este populația satului), din care doar 78 sînt de trei generații din sat. Dintre ceilalți, 27% au în ascendența lor un părinte originar din sat, iar restul de 73% au pe ambele linii, fie maternă, fie paternă, un strămoș venit din altă parte.

Determinările grupelor sanguine, ca și prelucrarea statistică a datelor, s-au făcut după aceeași metodă ca cele utilizate în lucrări anterioare (7), cu unele modificări referitoare la utilizarea extractelor fitoaglutinice pentru determinarea subgrupelor A_1 , A_2 și a statusului secretor salivar. Pentru subgrupele A_1 și A_2 s-a utilizat extras de *Dolichos biflorus* la Nucșoara și extras de *Lunatus* la Cîmpu lui Neag, iar pentru statusul secretor salivar s-a utilizat extras de *Evonymus europea* la Nucșoara și extras de *Genista sagitalis* la Cîmpu lui Neag. Rezultatele obținute cu ambele metode sînt comparabile între ele, așa cum s-a arătat într-o lucrare anterioară (2).

Faciesul serologic al celor două sate fiind diferit pentru sistemul A B O, le vom studia separat pentru acesta, celelalte grupe fiind studiate comparativ.

Nucșoara se caracterizează printr-o frecvență crescută a grupei sanguine A (45,90%), din care 40,51 % reprezintă subgrupa A_1 și 5,39 % subgrupa A_2 , adică 19,8 % din totalul grupei A este repartizat pentru subgrupa A_2 (tabelul nr.1).

Rezultatele obținute sînt cuprinse în limitele de variație întîlnite în cercetările anterioare din țară pentru subgrupa A_2 (Bicaz 14,0%, Pădureni 27,5% din totalul grupei A). Față de cercetările din satele învecinate din Țara Hațegului (Clopotiva, Demsuș), unde se obține o medie de 12, 32%, adică 26,1 din totalul grupei A, se obține o diferență nesemnificativă din punct de vedere statistic, deoarece raportul $\frac{D}{E_{PD}} = 1,16$, inferior lui 3, socotit ca valoare prag.

Tabelul nr. 1

Sistemul A B O la Nucșoara și Cîmpu lui Neag

Satul	Nr.	A	A ₁	A ₂	B	O	AB	A ₁ B	A ₂ B
Nucșoara	538	246	217	29	67	193	32	19	13
		45,90%	40,51%	5,39%	12,45%	35,87%	6,94%	3,53%	2,41%
		± 2,15	± 2,11	± 0,97	± 0,63	± 2,08	± 1,09	± 0,79	± 0,61
Cîmpu lui Neag	205	58	55	3	44	71	32	30	2
		28,29%	26,83%	1,66%	21,46%	34,63%	15,61%	14,63%	0,96%
		± 3,13	± 3,09	± 0,83	± 2,86	± 3,16	± 2,53	± 2,46	± 0,68

Grupul sanguin B înregistrează 12,45%, fiind apropiat de rezultatele cercetărilor de la Clopotiva și din satele din jur, care prezintă o medie de 14,85%. Diferența observată nu este semnificativă statistic. În comuna Demsuş și în satele din jur, situate în nordul Țării Hațegului, se constată o medie de 21,5%, diferența observată fiind semnificativă statistic, raportul $\frac{D}{E_{PD}}$ fiind egal cu 5,49, fapt explicat prin așezarea mai deschisă a acestor sate, favorabilă infiltrațiilor alogene.

Grupul sanguin O reprezintă 35,87%, valoare apropiată de media obținută pentru Clopotiva (33,15%) și diferită statistic de Demsuş (26,62%), testul fiind 3,51.

Grupa AB realizează 6,94 procente, din care 3,53% pentru A₁B și 2,41% pentru A₂B, rezultatele fiind cuprinse între mediile obținute la Demsuş (9,56%) și la Clopotiva (4,71%).

Factorii p, q, r urmează frecvențele procentuale găsite: r=0,5989, q=0,0962, iar p=0,3053 %.

Valabilitatea rezultatelor a fost verificată prin testul calculat după metoda Prior, care a fost egal cu 0,02, deci diferența dintre valorile observate și cele calculate nu este semnificativă.

Compararea rezultatelor noastre cu cele obținute anterior în comuna Nucșoara (1937) ne arată diferențe minime, nesemnificative statistic, timpul scurs fiind prea mic pentru a modifica frecvențele grupelor A B O (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Frecvența (%) sistemului A B O în anchetele din anii 1937 și 1958 la Nucșoara

Anul	Nr.	A	B	O	AB	p	q	r
1958	538	45,90	12,45	35,87	6,94	0,3053	0,0962	0,5989
1937	493	43,8	11,7	36,7	7,7	0,2950	0,0916	0,6133

Pentru sistemul A B O, satul Cîmpu lui Neag se caracterizează printr-o frecvență foarte scăzută a grupei sanguine A (28,29%) față de majoritatea rezultatelor obținute atât în împrejurimi cât și în restul țării. De exemplu, media grupei A în Țara Hațegului este de 44,17%, iar la Centrul de transfuzie din Petroșeni (5) se obține o frecvență medie de 41,0%. Față de comuna Nucșoara (45,90%), diferența observată este statistic semnificativă (T=4,7).

Un procent similar nu se obține nici în comuna Runcu (tabelul nr. 3), situată pe versantul sudic al munților Vulcan, în regiunea Oltenia, la același nivel cu satul cercetat de noi, unde frecvența grupei A este de 38,2 (3). Testul de semnificație între procente în acest caz nu este semnificativ ($T=2,65$).

Tabelul nr. 3

Sistemul A B O în comuna Runcu

Nr.	A	B	O	AB
570	218 38,2±2,03	134 23,5±1,77	172 30,3±1,96	46 8,1±1,14

Subgrupele A_1 îi revin 26,83%, adică 95,6% din totalul grupei A, subgrupa A_2 realizând doar 1,46%, adică 4,4% din totalul grupei A, procent foarte scăzut față de toate rezultatele obținute în cercetările anterioare din țară. Aceste cercetări variază între 7,8% la Bicaz și 10,17% în ținutul Pădurenilor, respectiv 16,2 și 23,8% din totalul grupei A. Din această cauză indicele A_2/A_1 este foarte scăzut (0,054).

Grupa sanguină B realizează o frecvență foarte crescută (21,46%) față de majoritatea cercetărilor din împrejurimi (Nucșoara 12,79%, media Țării Hațegului 15,99%, Centrul de transfuzie din Petroșeni 17,0%). O frecvență similară se obține în comuna Demsuș din Țara Hațegului (21,33%) (1), ca și în comuna Runcu (23,5%).

Frecvența procentuală realizată de grupa O este foarte apropiată în majoritatea cercetărilor (Cîmpu lui Neag 34,63, Nucșoara 35,12, Petroșeni 34,0, Runcu 30,2 (8)).

O frecvență crescută realizează grupa A B (15,61%), din care 14,63% pentru A_1B și 0,98% pentru A_2B . În celelalte cercetări se obțin frecvențe procentuale mai mici: Nucșoara 5,06, Runcu 8,1, Petroșeni 8,0.

Frecvența crescută a grupelor sanguine B și AB demonstrează amestecul destul de recent al acestei populații.

Din cele expuse se vede că comportamentul grupelor sanguine A B O la Cîmpu lui Neag se apropie mai mult de comuna Runcu din reg. Oltenia (fig. 1a). Dar testul χ^2 între aceste două sate este semnificativ statistic, fiind egal cu 13,627 pentru $n = 3$ $P < 0,01$, semnificație dată de diferența mare observată între grupele sanguine A și AB din cele două cercetări. Testul de semnificație între procente realizate pentru grupa A B nu arată însă diferențe semnificative statistic, T fiind 2,7. Față de comuna Nucșoara, diferențele sînt semnificative statistic ($X^2 = 32,451$ pentru $n = 3$, $P < 0,01$). Diferențele mari s-ar explica prin compoziția eterogenă a populației de la Cîmpu lui Neag, prin aportul mare de indivizi din regiunea Oltenia veniți în ultimii 30 de ani, satul Nucșoara avînd o populație endogamă (vezi cercetările demografice).

Pentru verificarea rezultatelor obținute la Cîmpu lui Neag, am utilizat testul X^2 calculat între valorile observate și așteptate ale grupei A B după metoda Fisher și care nu ne arată diferențe ($X^2 = 0,620$, pentru $n = 1$, $0,50 < P < 0,30$), deci materialul studiat, verificat prin această metodă, este omogen.

Frecvențele factorilor $p q r$ sînt: $p = 0,2347$, $q = 0,1578$, $r = 0,6075$.

Factorul sanguin MN obține frecvențe apropiate în ambele sate cercetate (tabelul nr.4).

Pentru grupa M Nucșoara realizează 30,48%, iar Cîmpu lui Neag 27,3%. Față de cercetările anterioare, rezultatele obținute se înscriu în aria de variație obținută în cuprinsul Țării Hațegului (26,76% Demsuș, 37,68% Clopotiva, media pentru toată microregiunea fiind 31,33%) (8). Diferențele observate nu sînt semnificative (de exemplu față de Clopotiva $T = 2,1$).

Tabelul nr. 4

Sistemul sanguin MN

Localitatea	nr.	M	N	MN
Nușoara	538	160 30,48±196	71 13,19±1,45	307 57,24±2,13
Cîmpu lui Neag	205	57 27,83±3,12	28 13,65±2,39	116 58,52±3,42

Factorul *N* obține o frecvență procentuală mai scăzută în ambele sate față de cercetările anterioare din Hațeg (Nușoara 13,19, Cîmpu lui Neag 13,65, Clopotiva 19,93, Demsuș 18,68, iar la Bicz 19,5). Diferența este nesemnificativă atât pentru Hațeg ($T = 1,2$) cât și pentru Bicz ($T = 2,2$).

Grupa *MN* realizează 57,24 la Nușoara și 58,52% la Cîmpu lui Neag (fig. 1 b).

Ancheta serologică din 1937 de la Nușoara obține valori similare celor obținute de noi ($M = 29,21$, $N = 20,89$, $MN = 49,9\%$).

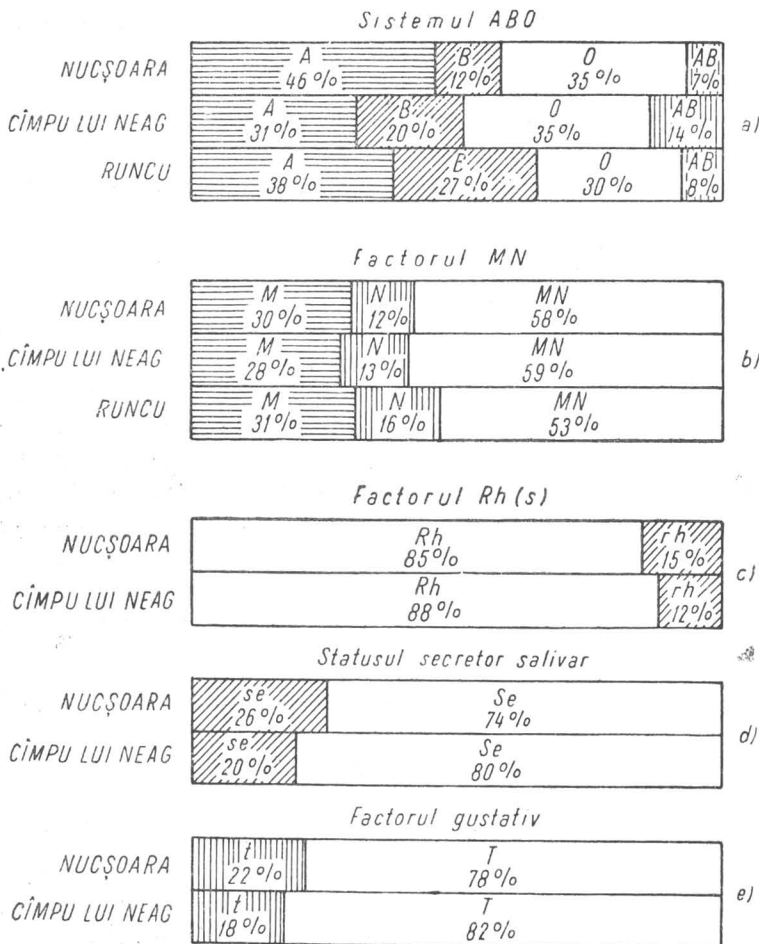

Fig. 1. — a) Grafic comparativ pentru sistemul ABO la Cîmpu lui Neag și Nușoara; b) Grafic comparativ pentru factorul MN la Cîmpu lui Neag și Nușoara; c) Grafic comparativ pentru factorul Rh (*D*) la Cîmpu lui Neag și Nușoara; d) Grafic comparativ pentru factorul gustativ la Cîmpu lui Neag și Nușoara; e) Grafic comparativ pentru statusul secretor salivar la Cîmpu lui Neag și Nușoara.

Față de cercetările anterioare din Țara Hațegului, sistemul Rh (D) realizează valori mai scăzute pentru factorul rh negativ (Nușoara 14,3%, Cîmpu lui Neag 11,22%) (tabelul nr.5) (fig. 1c); valori apropiate de media pe țară, ca și de media pentru regiunea Hunedoara, obținute la Centrele de transfuzie din Hunedoara și Petroșeni, (12,5%).

Tabelul nr. 5
Factorul Rh (D)

Localitatea	Nr.	Rh	rh
Nușoara	538	461 85,67±1,51	77 14,33±1,51
Cîmpu lui Neag	205	182 87,50±2,06	23 12,30±2,06

În cercetările anterioare din Țara Hațegului, aria de variație a factorului Rh era foarte întinsă, fiind cuprinsă între 15,66 și 35,86%. Diferența observată față de media procentuală înregistrată la Clopotiva (26,96%) este net semnificativă ($T = 5,23$).

Acest procent mare de indivizi rh negativi de la Clopotiva a fost explicat prin fenomenul de endogamie în această regiune. Era de așteptat ca în comuna Nușoara, unde acest fenomen este foarte intens, să obținem un procent tot atât de ridicat de indivizi rh negativi, ceea ce nu se observă pe materialul nostru. Eroarea de tehnică la Clopotiva fiind exclusă (s-au refăcut parte dintre determinări cu alte seruri standard și alt personal, rezultatul obținut fiind același), considerăm că eșantionul cercetat a fost insuficient și nereprezentativ.

Testarea gustului cu cristale de fenil-tio-carbamidă (tabelul nr. 6) ne arată în ambele sate existența unui procent destul de crescut de indivizi care nu percep gustul amar (Nușoara 22,43%, Cîmpu lui Neag 17,95%) (fig. 1 e). Rezultatul se apropie de cel obținut la Clopotiva și în satele din jur (21,88%), dar diferă semnificativ de Demsuș (12,20%). Diferența observată între Nușoara și Demsuș este semnificativă statistic ($T = 4,4$). La Bicz s-au obținut procente similare (19,95%).

Tabelul nr. 6
Factorul gustativ

Localitatea	Nr.	T	t —
Nușoara	517	401 77,57±1,83	116 22,43±1,83
Cîmpu lui Neag și împrejurimi	242	196 89,91±1,93	46 10,08±1,93

Factorul olfactiv cercetat cu soluție de cianură de potasiu înregistrează un procent crescut de indivizi care nu percep mirosul de migdale amare (Nușoara 29,06%, Cîmpu lui Neag 25,63%). Cercetări similare s-au făcut în comuna Demsuș și în satele vecine (20,51% indivizi care nu percep mirosul, Bicz 27,6%). Diferența observată între cele două sate cercetate nu este semnificativă ($T = 1,2$).

Tabelul nr. 7

Factorul olfactiv

Localitatea	Nr.	Olf.	olf —
Nușoara	516	366 70,94±1,99	150 29,06±1,99
Cîmpu lui Neag și împrejurimi	246	183 74,37±2,78	63 25,63±2,78

Statusul secretor salivar a fost cercetat la Nușoara pe 532 de indivizi, obținându-se un procent de 27,75 de indivizi nesecretori (vezi tabelul nr. 8), iar la Cîmpu lui Neag din 246 de indivizi 20,74% nesecretori (fig. 1/d). Cercetări similare în Ținutul Pădurenilor, în comuna Bătrîna și în satele vecine; procentul de nesecretori oscilează între 23,58 și 32,58, cu o medie de 34,91%. Testul de semnificație calculat față de comuna Bătrîna nu este semnificativ ($T = 1,49$). Față de media generală pentru Ținutul Pădurenilor, diferența este semnificativă ($T = 3,40$). În Clopotiva s-a obținut o frecvență de 28,17% indivizi nesecretori din 252 de indivizi testați. La Bicaz s-a obținut un procent apropiat (22,94%). Diferența observată între cele două sate cercetate nu este semnificativă ($T = 1,6$).

Tabelul nr. 8

Statusul secretor salivar

Localitatea	nr.	Se	se —
Nușoara	532	395 74,25±1,89	137 25,75±1,89
Cîmpu lui Neag și împrejurimi	246	195 79,26±2,58	51 20,74±2,58

Din cele arătate rezultă că faciesul serologic al celor două sate cercetate nu diferă decît prin comportamentul sistemului A B O, pentru celelalte grupe sanguine și ceilalți factori senzitivi obținându-se rezultate asemănătoare.

Numeroasele cercetări întreprinse pentru a se pune în evidență vreo asociație constantă între grupele de sînge și alte caractere antropologice au dat rezultate contradictorii, de cele mai multe ori negative, corelațiile întîlnite fiind explicate prin numărul insuficient de indivizi studiați, fie prin eterogenitatea materialului.

Deoarece încercările de a corela unele caractere bioantropologice cu vreo grupă sanguină nu au fost efectuate decît parțial pe un material familial, am cercetat, avînd la îndemînă un bogat material de familii cu strînse legături endogame, posibilitatea existenței vreunei legături corelative între diferitele grupe sanguine și factori senzitivi, ca și între sistemul sanguin A B O și cîteva constante biochimice cercetate în satele Nușoara și Cîmpu lui Neag, ca nivelul glicemiei, colesterolemia și calciuria.

Corelarea grupelor sanguine și a factorilor senzitivi cu sexul dă un rezultat doar slab pozitiv pentru factorul olfactiv, observându-se o frecvență mai mare de indivizi care nu percep mirosul la sexul masculin (36,1%) față de sexul feminin (26,5%), testul $X^2 = 5,716$ pentru $n = 1$, $0,02 > P > 0,01$.

Se observă o frecvență mai crescută de grup A_2 (68,0%) și B (63,5%) la sexul feminin, neverificată statistic.

La Nucșoara se observă unele asociații statistic semnificative între factorii senzitivi, gustativ și olfactiv, dată de frecvența mare a indivizilor care nu gustă și nici nu miros (45,9%), $X^2 = 68,529$, pentru $n = 1$, $P < 0,01$, ca și de frecvența mare a indivizilor nemirositori la grupele O (32,1%) și A_2B (58,4%) și M (38,2%) ($X^2 = 16,849$, pentru $n = 5$, $P < 0,01$).

Nesecretorii par să fie mai frecvenți în grupa sanguină M (36,9%), testul $X^2 = 14,503$, pentru $n = 2$, $P < 0,01$. Factorul Rh (D) nu corelează nici cu sexul nici cu vreo altă grupă sanguină sau vreun factor senzitiv.

Testînd posibilitatea unei corelații între nivelul glicemiei și frecvența grupelor sanguine clasice A B O, am ales cîte 100 de indivizi pentru grupele A și O și 61 de indivizi pentru grupele B.

Valorile glicemiei înregistrează în comuna Nucșoara o frecvență mai crescută în intervalul de clasă 1,1—1,2 pentru grupele A și B, iar pentru grupa O se obține o frecvență mai crescută în intervalul 0,9—1. Testul X^2 fiind egal cu 4,554, pentru $n = 4$ se obține o probabilitate cuprinsă între 0,50 și 0,30, deci corelația nu se verifică.

Cercetînd frecvența factorului gustativ în diferitele intervale de clasă ale glicemiei pentru 493 de indivizi, se observă o frecvență mai crescută pentru indivizii negustători între valorile 0,8 și 1,1. Testul X^2 obține o valoare egală cu 21,073 pentru $n = 6$, cu o probabilitate mai mică decît 0,01 pentru a fi socotită ca intervenție a hazardului. La această corelație contribuie intervalul de clasă 0,8—0,9 (41,4%), deci indivizii negustători au tendința la hipoglicemie.

Celelalte constante biochimice (colesterolemia și calciuria) nu corelează nici cu grupele sanguine, nici cu factorii senzitivi. De exemplu colesterolemia înregistrează o frecvență crescută pentru valorile 1,3—1,5 pentru grupa A, grupul B obținînd frecvența maximă la valoarea 1,3 iar grupul O avînd o variație mai întinsă, cuprinsă între 1,2 și 1,7, toate însă în categoria normalului.

Calculînd testul X^2 între factorul gustativ și nivelul colesterolului sanguin, nu se obține o corelație pozitivă, $X^2 = 0,832$ pentru $n = 2$, P fiind cuprins între 0,98 și 0,95.

Pe materialul de la Cîmpu lui Neag, corelațiile observate la Nucșoara nu se mai verifică, deoarece nu era vorba de un *linkage* ci de simple asociații.

S-a mai încercat să se stabilească dacă există o corelație între grupele sanguine și tipul antropologic, rezultatele obținute fiind negative. De exemplu, la 125 de indivizi de tip predominant dinaric, recoltați din materialul familial din satul Nucșoara, frecvența grupelor sanguine clasice nu diferă de frecvența generală găsită pentru întreaga populație (A = 44,8%, B = 10,2%, C = 39,2%, AB = 5,6%). Celelalte tipuri, fiind destul de dispersate și numeric slab reprezentate, nu se pot corela. La Cîmpu lui Neag, unde avem o populație dinaridă cu frecvente elemente mediteranide, est—europide și alpine, s-ar putea spune că frecvența crescută a grupelor B și AB ar fi în legătură cu frecvența elementelor mediteranide și est-europide, corelație neverificată statistic, testul $X^2 = 1,938$ pentru $n = 3$, P fiind cuprins între 0,70 și 0,50.

Pe materialul familial am urmărit modul de transmitere ereditară a grupelor sanguine și a factorilor senzitivi pe generații (frecvențele procentuale și modificările lor față de media globală pentru întreaga populație) pentru ambele sate cercetate (tabelul nr. 9).

Materialul se referă la 521 de indivizi dintr-un sat endogam (Nușoara) și la 135 de indivizi dintr-un sat exogam (Cîmpu lui Neag), repartizați pe trei și patru generații.

La Nușoara, sistemul A B O se menține în general la aceleași frecvențe pentru toate generațiile, frecvențe destul de apropiate și de media generală. De exemplu grupa A variază între 46,19 și 48,18%, media generală fiind 45,90%. Excepție face grupa sanguină B, care prezintă o frecvență mai crescută în F III (16,18%) față de generația parentală (11,1%), diferența observată nefiind semnificativă ($T = 0,8$). La Cîmpu lui Neag se remarcă frecvența foarte mare a grupei B în generația parentală și F II. Grupa sanguină A obține valori tot mai scăzute de la parentală (43,2%) la filiala II (26,1%). Frecvența merge în sens invers cu grupa A B, care crește de la 8,1% în parentală la 23,2% în F II. Aceste diferențe procentuale nu sînt însă semnificative (testul $X^2 = 5,917$ pentru $n = 3$, P fiind cuprins între 0,20 și 0,10).

Grupa sanguină O obține frecvențe mai scăzute la Nușoara în F III (26,47%), dar nici în acest caz diferențele observate nu sînt semnificative față de medie (35,87%), testul T fiind 1,4. La Cîmpu lui Neag grupul O obține valori apropiate în toate generațiile.

Factorul MN înregistrează la Nușoara diferențe mari între generații, diferențe semnificative statistic. De exemplu între parentală și F III diferența observată este semnificativă pentru factorul M ($T = 10,6$). Factorul N obține frecvențe apropiate pentru toate generațiile. Frecvența factorului MN este mai crescută în F III. La Cîmpu lui Neag, diferența observată pentru factorul MN merge în sens invers, factorul M scade de la parentală la F II (35,1—26,1), iar factorul N crește de la 8,1 la 17,4 în F II (tabelul nr. 30).

Factorul Rh negativ obține frecvențe foarte crescute în filiala III (35,29%) la Nușoara, ceilalți factori senzitivi și statusul secretor salivar realizînd frecvențe crescute pentru indivizii recesivi în toate generațiile.

La Cîmpu lui Neag (tabelul nr. 10), factorul Rh (D), factorii senzitivi și statusul secretor salivar arată, dimpotrivă, o scădere a indivizilor recesivi de la parentală la F II, ca urmare a infiltrării unor elemente noi. Astfel în generația parentală avem un procent de 35,1 originari din sat, 24,3 sînt nou veniți, iar 40,6% au în ascendența lor un individ din altă localitate. În F I 33,6% sînt originari din sat de trei generații, 16% sînt nou veniți și 50,4% au în ascendența lor un individ venit. În F II, 20,3% sînt nou veniți și 44,9% au în ascendență un individ venit din altă regiune.

Toate acestea ne arată că avem de-a face cu o populație extrem de amestecată cu indivizi din toate părțile țării, amestec care s-a făcut încă din timpuri vechi, cu toate că cercetările genealogice arată că avem de-a face cu 5 ramuri de familii, dar în care în decursul timpului s-au infiltrat numeroase elemente alogene, în special din regiunea Oltenia, în ultimii 30 de ani.

La Nușoara se remarcă creșterea indivizilor recesivi în F III ca urmare a procesului de endogamie foarte intensă.

CONCLUZII

Fenomenele demografice de endogamie și exogamie se răsfrîng și în faciesul serologic, în special pentru sistemul A B O, care diferă semnificativ în cele două sate, celelalte grupe sanguine și ceilalți factori senzitivi fiind puțin diferiți atît între cele două sate, cît și față de cercetări anterioare din alte regiuni. Sistemul clasic A B O caracterizează Nușoara printr-o frecvență ridicată de grup A, iar Cîmpu lui Neag prin procentul crescut de grup B și AB, caracteristic unui amestec de populație destul de recent.

Tabelul nr. 9

Frecvența procentuală a grupelor sanguine și a factorilor senzitivți la Nușoara, pe generații

Generație	nr.	A	B	O	AB	M	N	MN	Rh	rh-	T	t-	Olf	olf-	Se	se-
Parentală	110	53 48,2	13 11,8	34 30,9	10 9,1	22 20,0	12 10,9	66 60,0	95 87,2	15 12,9	75 68,8	34 31,2	66 60,6	43 39,4	80 74,1	28 25,9
F I	182	86 47,3	22 12,1	69 37,9	5 2,7	52 28,6	20 10,9	110 57,6	165 90,6	17 9,4	143 78,6	38 21,4	129 71,7	51 28,3	144 79,1	38 20,9
F II	171	79 46,2	27 15,2	53 30,9	12 7,2	37 21,6	27 15,2	107 62,6	157 91,8	14 8,2	141 82,9	29 17,1	127 74,7	43 25,3	120 70,2	51 29,8
F III	68	32 47,1	11 16,2	18 26,5	7 10,3	30 44,1	10 14,7	28 41,2	44 64,7	24 25,3	45 88,2	6 11,8	35 71,4	14 28,6	42 67,7	20 32,3

Tabelul nr. 10

Frecvența procentuală a grupelor sanguine și a factorilor senzitivți la Cîmpu lui Neag, pe generații

Generație	nr.	A	B	O	AB	M	N	MN	Rh	rh-	T	t-	Olf	olf-	Se	se-
Parentală	37	16 43,2	8 21,6	10 27,0	3 8,1	13 35,1	3 8,1	21 56,7	33 89,2	4 10,8	28 75,7	9 24,3	22 59,5	15 40,5	28 75,7	9 24,3
F I	63	21 33,6	11 17,6	20 32,0	11 17,6	16 25,6	8 12,8	39 62,4	53 80,0	10 16,0	50 80,7	12 19,3	44 71,0	18 29,0	59 77,6	14 22,4
F II	35	9 26,1	8 23,2	10 29,0	9 23,2	9 26,1	6 17,4	20 58,0	33 94,2	2 5,8	31 88,4	4 11,6	29 82,6	6 17,4	31 88,4	4 11,6

BIBLIOGRAFIE

1. ALOMAN S., TIBERA M., *Repartiția grupelor sanguine în comuna Demsuș și satele învecinate din Țara Hațegului, Regiunea Hunedoara*, în *Probleme de antropologie*, V., Edit. Acad. R.P.R., București, 1960.
2. ALOMAN S., *Diagnosis of salivary secretor status by Anti-H Phytagglutinins*, Arch. roum. Pathol. exp., 1959, 18, 4.
3. GEORGESCU D. C., *Schiță antropologică a satului Runcu, Gori*, Sociologia românească, 1936.
4. KHERUMIAN E., *Génétiqne et anthropologie des groupes sanguins*, Edit. Vigot Frères, Paris, 1951.
5. MIHĂILESCU M., *Repartiția grupelor sanguine A B O și a factorului Rh în România*, Viața medicală, 10 oct. 1958.
6. RÎMNEANȚU P., *The classical blood groups and the MN in the nations from Transilvania*, Le XVIIe Congrès International d'Anthropologie, București, 1937.
7. TIBERA M., ALOMAN S., *Cercetări serologice în satul Bătrina*, în *Cercetări antropologice în Ținutul Pădurenilor, satul Bătrina*, Edit. Acad. R.P.R., București, 1961.
8. TIBERA M., ALOMAN S., *Serologische Untersuchungen der Dorfbevölkerung von zwei Distrikten, Țara Hațegului und Ținutul Pădurenilor, Gebiet Hunedoara, Rumänien*, Bericht an die 6. Tagung der Deutschen Gesellschaft für Anthropologie, Kiel, 1958.

UNELE CONSTANTE BIOCHIMICE SANGUINE *

DE

VICTORIA BĂLUȚĂ, ELENA DINULESCU și H. DUMITRESCU

Les données statistiques sur la glycémie, la cholestérolémie, la protéinémie et la calciurie font ressortir chez la population de Nucșoara une tendance vers l'hyperglycémie et l'hypercholestérolémie, tandis qu'à Cîmpu-lui-Neag on a constaté un phénomène contraire, avec tendance vers l'hypoglycémie et l'hypocholestérolémie.

La protéinémie se présente dans des limites normales.

L'aspect de la calciurie offre des différences peu sensibles. Entre la calciurie et le type constitutionnel on a relevé une corrélation positive tant chez les hommes ($P < 0,01 \text{ ♂}$) que chez les femmes ($P < 0,01 \text{ ♀}$), de même que pour la cholestérolémie et la tension artérielle.

Le taux du cholestérol a été étudié sur 117 familles: chez 12 de ces familles la plus grande différence positive $\Delta + 0,85$ va de pair avec l'hypotonie thyroïdienne et l'hyperandrogénisme trichogénétique.

Il est à relever encore une incidence entre les hypocholestérolémiques, l'hypotonie thyroïdienne et l'hypotonie corticosurrénalienne et androgène, suivant une voie parallèle à un Rohrer abaissé.

Prezentăm aspectul câtorva constante biochimice sanguine (glicemia, colesterolemia, proteinemia) precum și acela al unui produs mineral al metabolismului, calciul (calciuria). Aceasta cu scopul de a explica apariția și persistența tipului fizic al unei populații studiate din punct de vedere antropologic. Fenomene biologice totale, metabolismele, iau parte la realizarea fenomenului homeostatic prin combinațiile acestuia pe de o parte cu factorii alimentari, cu cei care constituie condițiile naturale (climă, aer, sol, etc.) și procesul muncii. De aceea, pentru adîncirea studiului asupra tipului fizic, cercetarea fenomenelor metabolice este de o deosebită importanță. putînd da rezultate apreciable în interpretare.

Într-o lucrare anterioară (2), ca rezultat al cercetărilor de ansamblu făcute la populația unui număr de sate din regiunea Hunedoara, am arătat prin date statistice cum se comportă populațiile satelor situate la diferite altitudini. Un metabolism glucidic, lipidic și proteic către minim pentru populația satelor de altitudine, în timp ce populația satelor de cîmpie arată contrariul.

Tipul antropologic își păstrează aspectul caracteristic atît timp cît condițiile locale de viață se păstrează, dacă metabolismele individuale rămîn aceleași, procesul de endogamie sau exogamie contribuînd la conturarea mai accentuată a tipului antropologic sau la împrăștierea lui în condițiile de exogamie.

Pentru g l i c e m i e s-a folosit metoda reductometrică (Hagedorn-Iensen). Deși această metodă nu determină „glucoza adevărată“, deoarece prin „resturile de reducție“ valorile obținute

---

* La Nucșoara aceste determinări au fost efectuate de Victoria Băluță biochimistă și asistenta tehnică Elvira Bivolaru, iar la Cîmpu lui Neag de Elena Dinulescu biochimistă și asistenta tehnică Elena Popescu; soră recoltatoare Eugenia Romașcu.

sînt cu 15—30 mg% mai ridicate, am păstrat-o și în această cercetare, metoda fiind folosită în toate cercetările noastre de teren. În felul acesta rezultatele păstrează game uniforme. Am socotit normal intervalul 0,70—1,20 ‰ considerînd hipoglicemia la valoare sub 60% (3). Colesterolul a fost determinat prin metoda Sakett (colorimetric normal 1,2—1,8 gr. ‰), iar pentru proteine s-a folosit metoda refractometrică normal 7,15 gr%¹. Calciuria a fost cercetată prin reacția Sulkowitch (1).

Este vorba de o populație cu ocupație prevalent pastoral-agricolă pentru Nucșoara, forestieră și pastoral-agricolă pentru Cîmpul lui Neag. Din punct de vedere antropologic este o populație de statură mijlocie către înaltă, cu indice de robusticitate în limite normale și cu unele caracteristici somatoscopice deosebite între aceste două populații. Este de remarcat printre altele complexul pigmentar deschis la Nucșoara și cel închis la Cîmpul lui Neag.

Alimentația de bază este aceeași în ambele sate, poate există un consum mai mare de lapte și a derivatelor sale la Cîmpul lui Neag.

Figura 1 reprezintă repartiția glicemiei la populația satului Nucșoara și Cîmpul lui Neag, bărbați și femei. Din felul grupărilor se observă cum accentul mai ridicat este cuprins la bărbați între valorile 0,85 și 1,05 ‰ cu un punct mai scăzut la valoarea 0,95. Din maximum 1,10 curba coboară la 1,25 ‰, execută o pantă puțin înclinată la 1,45, un cîrlig la 1,55, ca apoi să se prelungească la 1,70 ‰. La femei accentual maxim fiind de 0,95 coboară la 1,35 spre a se prelungi la 1,65. În ansamblu curbele de frecvență prezintă maximum între valorile 0,70 ‰ și 1,10 ‰ cu o deplasare a întregului tablou spre valorile mai ridicate spre dreapta graficului.

La Cîmpul lui Neag (fig. 1) curba valorilor se ridică la 0,95 la bărbați, coboară la 1,15 se oprește la 1,25 ‰. La femei maximum valoric este la 0,85, se menține la 0,95 ca apoi să coboare la 1,15 oprindu-se la 1,25.

Curbele de frecvență sînt între 0,95—1,35 ‰ pentru bărbați și 0,65—1,25 ‰ la femei. Tabloul glicemiei pe grafic se află spre stînga lui, spre valorile mici.

Graficul din figura 2, arată curba valorilor colesterolului la Nucșoara un maximum la 1,45 ‰ și coboară în pantă pînă la 1,65 cu accente la 1,85 și 2,05. Graficul arată curba valorilor întinsă pînă la valoarea de 2,60. În ansamblu curbele de frecvență a valorilor sînt cuprinse între 0,80—2,60 ‰. La femei cu mici variante curbele de frecvență păstrează același traseu. Ținînd seama că valorile normale sînt între 1,20—1,80 ‰, curba arată o deplasare pe grafic a tabloului colesterolemiei spre dreapta domeniului fiziologic, spre hipercolesterolemie. La Cîmpul lui Neag (fig. 2) valorile sînt cuprinse între 1,25 și 2,05 ‰ la bărbați și 1,25—2,05 ‰ la femei. O înclinare pe grafic spre stînga, tendință spre hipocolesterolemie. Graficul fig. (3 c) care reprezintă aspectul proteinemiei, arată intervalul curbelor de frecvență a valorilor cuprinse între 5,75 și 7,75, cu accent maxim la 7,25 la bărbați și femei¹.

Figurile 4 și 5 arată variațiile valorilor maxime și minime pe grupe de vîrstă a glicemiei la Nucșoara și Cîmpul lui Neag. Valorile sînt distribuite în jurul liniei de 0,8 ‰ la bărbați între 20 și 60 ani. Același comportament și față de medie. Valorile maxime le prezintă bărbații între 51—60 ani, iar femeile între 11 și 20 ani și 61 și 70 de ani. La Cîmpul lui Neag raportate la linia minime de 0,78, valorile pentru femei sînt mai accentuate la vîrstele de 21—30 de ani, cu o scădere între 51—60 de ani. În jurul mediei de 0,94 ‰ valorile scăzute sînt pentru vîrsta de 20 ani și se grupează în jurul acestei medii pentru vîrstele 41—60 de ani. Vîrstele de 51—60 de ani ating maximum de frecvență. Maxima fiind 1,14.

¹ Limitele normale ale proteinemiei sînt largi (6,5—8,0 g la %).
La Cîmpul lui Neag proteinemia se ridică la 7,25 (v. grafic 3).

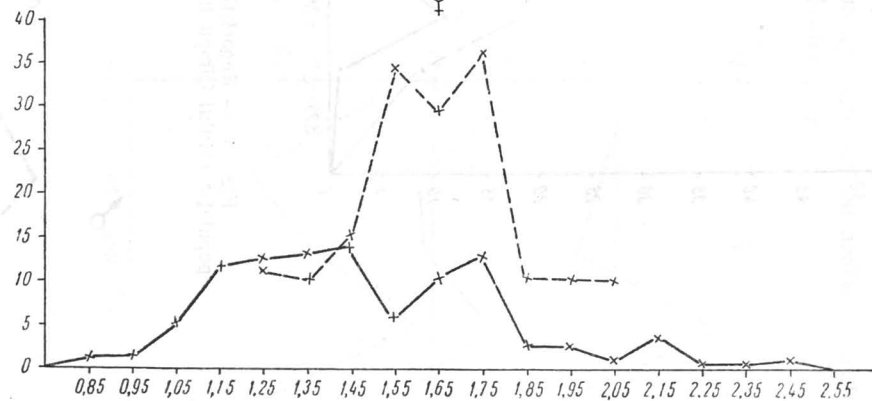
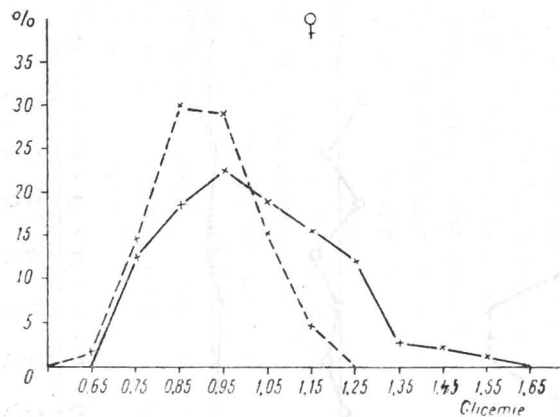
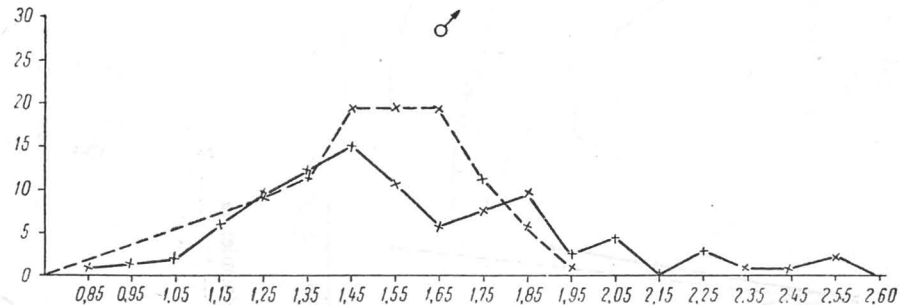
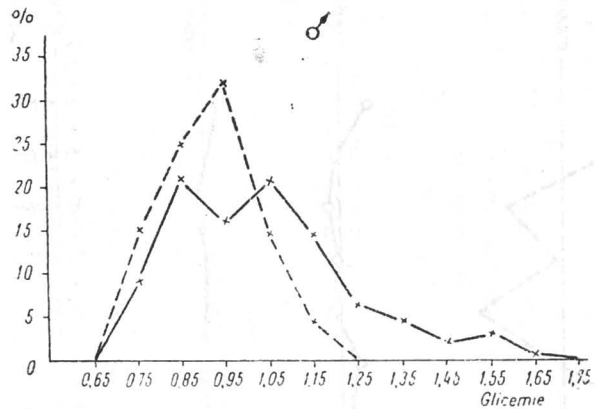

Fig. 1. — Variația glicemiei (pe sexe) la populația satelor Nucșoara și Cîmpu lui Neag;
 ----- Nucșoara; ————— Cîmpu lui Neag.

Fig. 2. Variația colesterolului la populația satelor Nucșoara și Cîmpu lui Neag.
 Legenda ca la fig. 1.

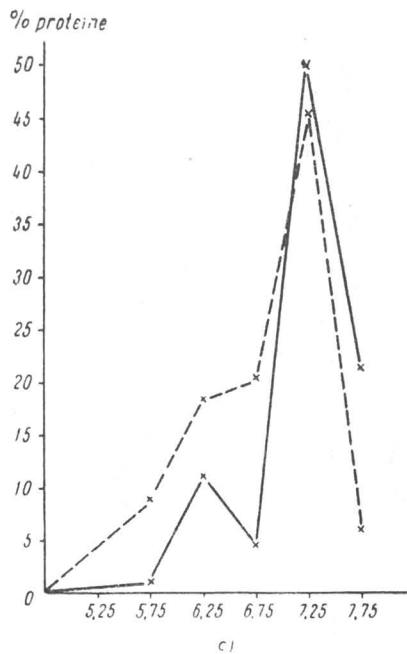

Fig. 3. — Repartiția proteinemiei la populația satului Cișmănuș de Jos. — ♂; ..... ♀.

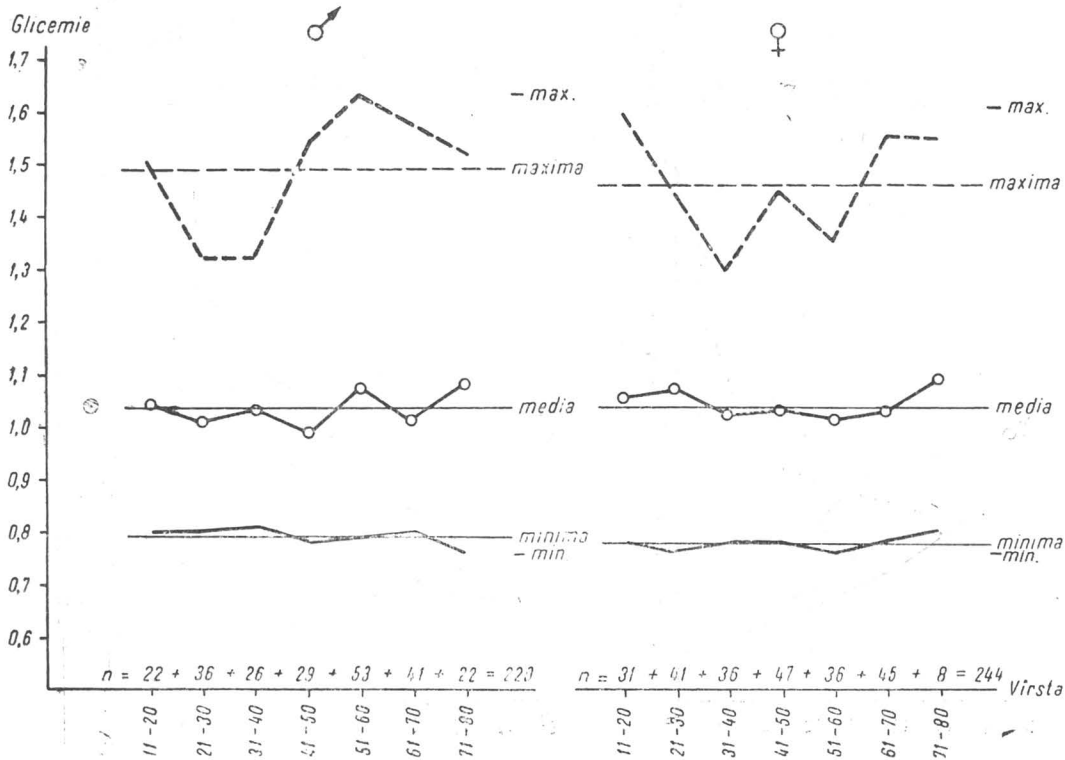

Fig. 4. — Variația valorilor glicemiei în funcție de vîrstă la populația satului Nucșoara.

La Cîmpu lui Neag valorile minime pentru femei se plasează la vîrstele de 21—30 de ani și 51—60 ani. Curba de frecvență se menține aproximativ cu același aspect dar mai grupat pe linia mediei de 0,90 ‰, iar maxima între 41—50 de ani.

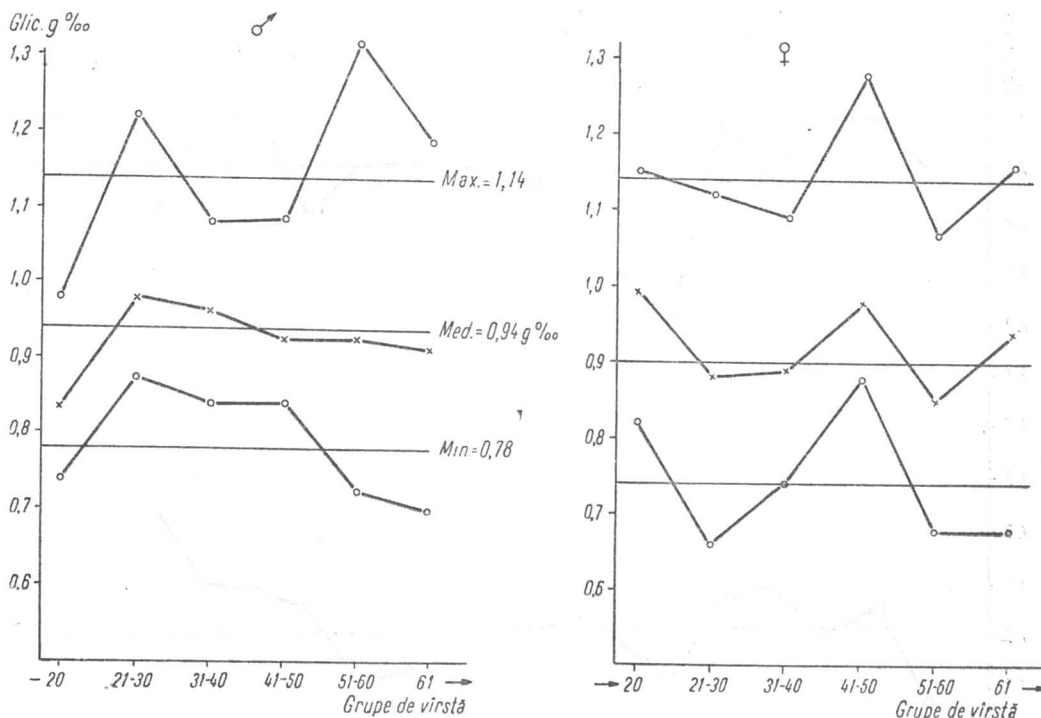

Fig. 5. — Variația valorilor glicemiei în funcție de vîrstă la populația satului Cîmpu lui Neag.

Variația valorilor colesterolului în funcție de vîrstă la Nucșoara arată o grupare în jurul minime de 1,00 ‰ la 21—30 de ani și 41—70 de ani. Între 31—40 ani, valoarea este ceva mai depărtată. Față de medie valorile se plasează între 1,5—1,7 la bărbați și maxima 2,60 ‰ la vîrstele 21—40 ani, cu o scădere la 2,20 ‰ la 61—70 de ani. la femei față de minimă curba valorilor este scăzută între 41—50 de ani, pentru medie curba valorilor se depărtează către 51—70 de ani, iar față de maximă curba valorilor este mai ridicată la 51—60 de ani.

Pentru Cîmpu lui Neag curba valorilor pe grupe de vîrste (fig. 7) se menține în jurul liniei de 1,34. Ceva mai ridicate la vîrsta de 20 ani. Față de media generală 1,55 valorile se plasează în jurul acestei linii, iar maximele se situează la vîrstele de 51—60 de ani și scoborîte la 20 de ani și 61 de ani. Pentru femei valorile se mențin între vîrstele 20—30 de ani, 51—60 și 61 de ani. Față de media generală (1,69), valorile sînt aproape grupate. Iar față de maximă (2,12), vîrstele de 31—40 de ani prezintă accentul valoric cel mai ridicat 2,98 ‰.

Comparativ repartiția glicemiei și colesterolemiei la populația satului Nucșoara și Cîmpu lui Neag, se observă atît la bărbați cît și la femei o deplasare a curbelor de frecvență spre dreapta graficului — spre hiperglicemie la Nucșoara și o deplasare spre stînga pe grafic a curbelor de frecvență — spre hipoglicemie la Cîmpu lui Neag. Graficul 2 ne arată gradul de dispersie al valorilor colesterolemiei, desfășurat pe plan larg la Nucșoara, cu valori către hipercolesterolemie la bărbați. La femei se observă același areal larg de dispersie dar cu valori mai grupate spre stînga fiziologicului normal. La Cîmpul lui Neag aria de dispersie este mai restrînsă la femei, grupîndu-se în jurul axului de 1,65 ‰, cu tendințe egale spre hipo și hipercolesterolemie.

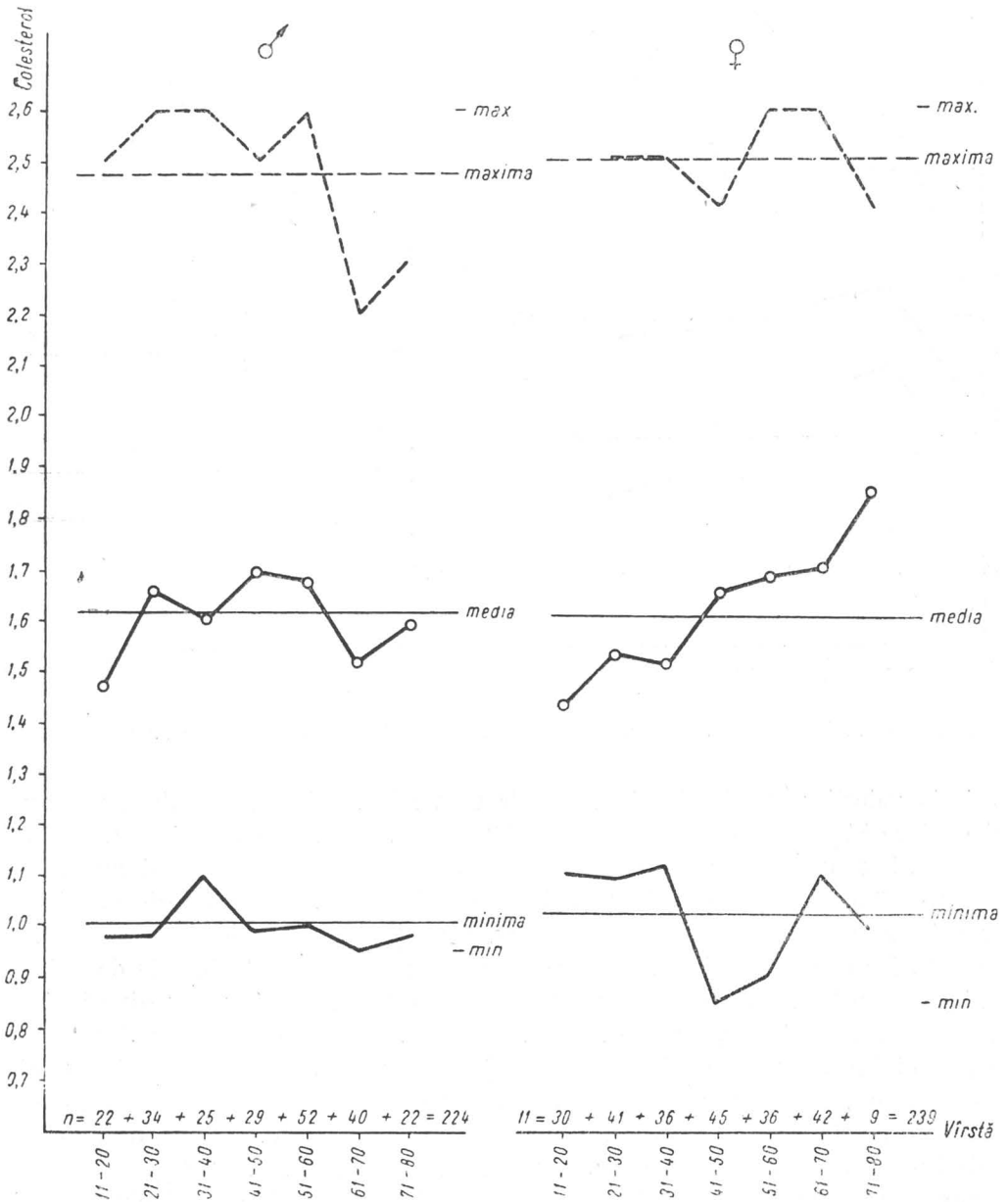

Fig. 6. — Variația valorilor colesterolului în funcție de vîrstă la populația satului Nucșoara.

Urmărind comportamentul colesterolului din cercetarea aspectului biochimic al singelui pe cele 254 persoane, cu legături certe familiale, din lotul de 117 familii care compun întreg lotul, prezentăm aspectul caracteristic dat de colesterol la 12 dintre aceste familii. Se observă că cea mai mare diferență pozitivă (fig. 8), $\Delta + 0,85$; corelează cu o hipotonie tiroidiană și hiperandrogenism tricogenetic.

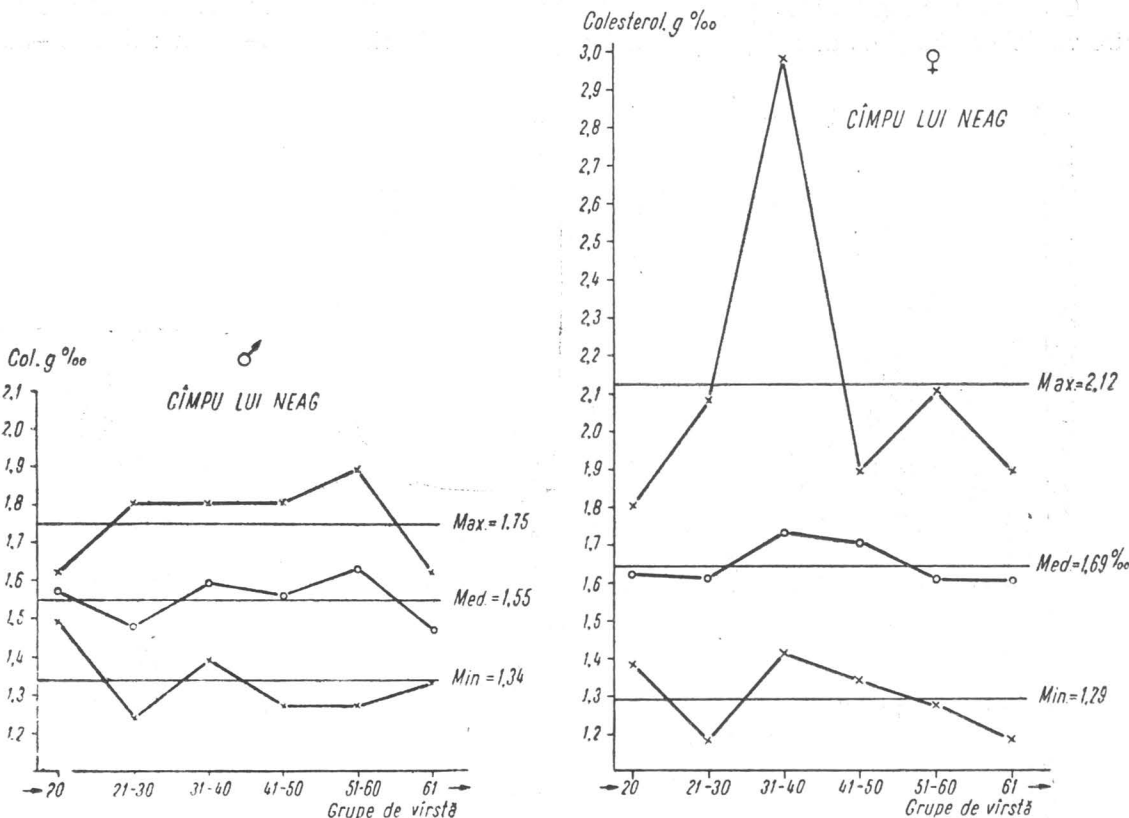

Fig. 7. — Repartiția colesterolului, în funcție de vîrstă la populația din Cîmpu lui Neag.

Din grupajul familiei 10—11 se observă transmiterea de la mamă la fiică a unor cifre apropiate de Δ pozitiv și care sînt incidente cu hipotonie tiroidiană actuală sau anterioară timp îndelungat (colesterol 2,20 la mamă, 2,05 la fiică). Indicele Rohrer fiind 1.578.

În cazurile cînd nu se obțin corespondențe endocrine poate fi susținută transmiterea unui caracter genetic dominant chiar disociat, de alte corelații.

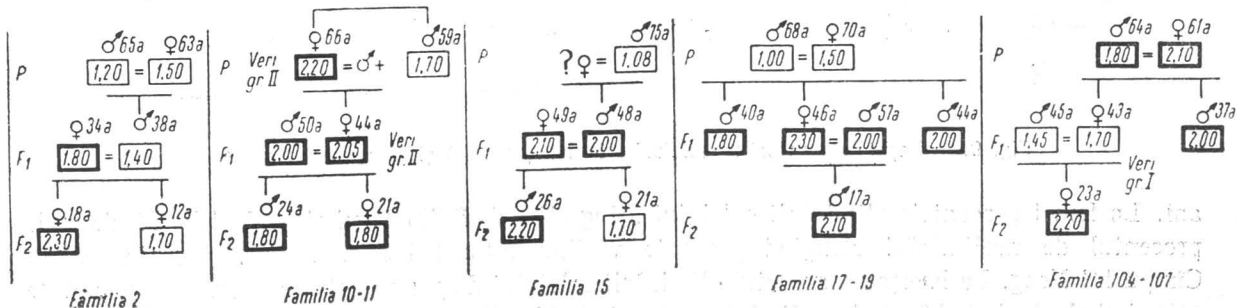

Fig. 8. — Colesterolemia la 5 familii din satul Nucșoara.

Din aceste observații se constată la hipocolesterolemici incidența cu hipertonie tiroidiană și hipotonie corticosuprarenală și androgenă care merg paralel cu un indice Rohrer scăzut. La indivizii hipercolesterolemici (cu $\Delta +$) se observă incidențe cu hipotonie tiroidiană și hipertonii corticosuprarenale și androgenă cu indice Rohrer crescut și transmisibilitatea preferențială ginoidă (M. Drăgușanu).

Graficele din fig. 9 care reprezintă eliminarea calciului, arată procente ridicate de eliminare între vîrstele de 35 și 40 de ani și o predominanță a neeliminării între 45—50 de ani și 60—65 de

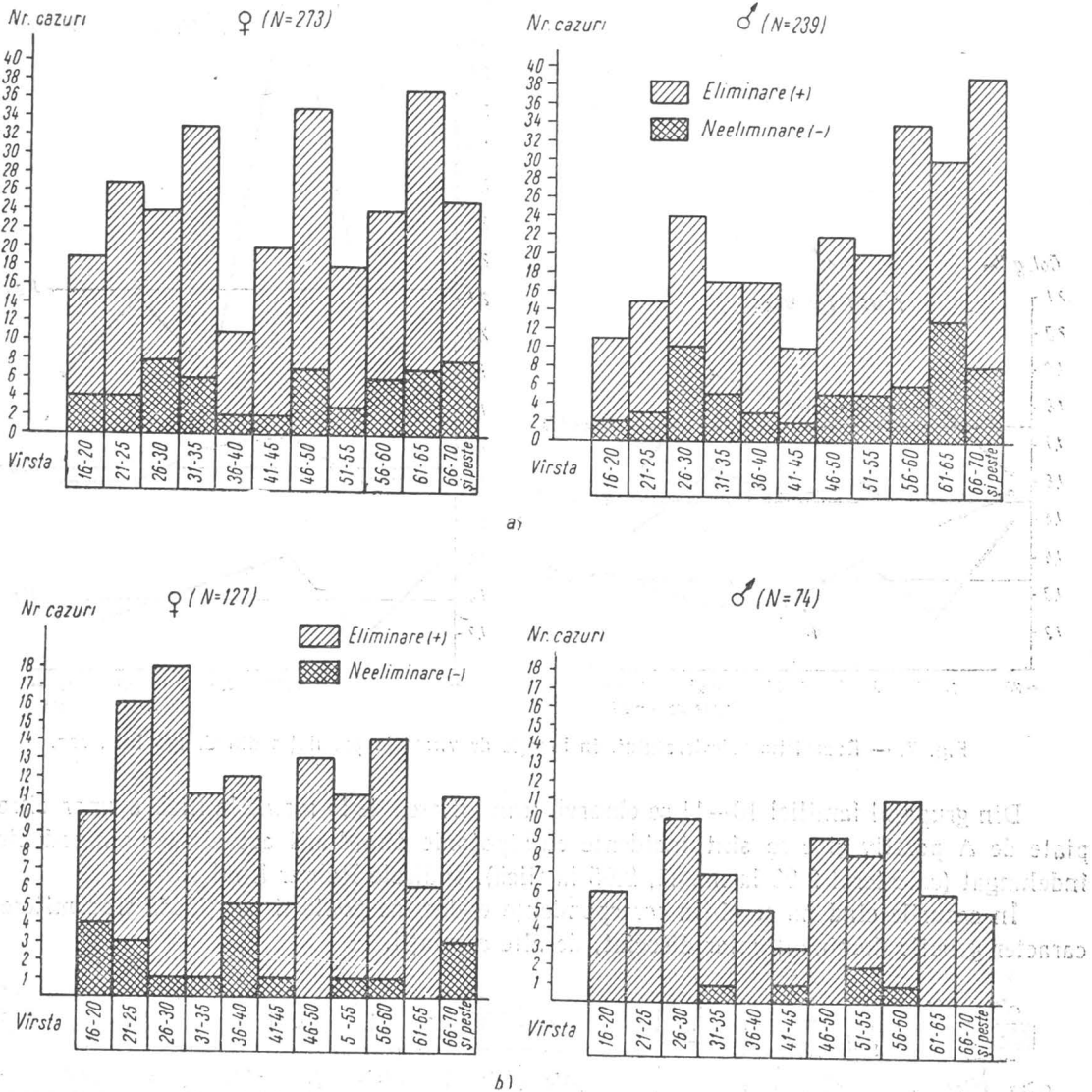

Fig. 9. — Repartiția valorilor calciuriei la Nușoara (a) și Cîmpu lui Neag (b).

ani. La femeii procentele eliminării calciului ating cifra de 2,7% la vîrstele de 50—55 de ani, procentul de neeliminări atingînd procente variind între 5,4% și 13,4%. Aceasta pentru Cîmpu lui Neag. La Nușoara aspectul eliminării calciului dispus pe cale de patru grupe, notate prin simboluri: simbol 0, cînd nu elimină calciu; simbol I, eliminare minimă; simbol II, eliminare

minoră, simbol III eliminarea medie și simbol IV, eliminare maximă, se observă la femei o eliminare medie a calciului între 20—50 de ani și maximă între 61—70 de ani.

Din analiza tabelului clinic endocrin al spiței mari de neam care cuprinde studiul făcut pe cele 254 persoane din Nucșoara și unde la care din 76 s-a diagnosticat un tonus hipoparatiroidian și la care proba neeliminării calciului în urină a dat un procent de 36,8, un procent de 10,8 de eliminare tip I; 10,7, de tip II; 10,3 tip III și 10,4 de tip IV, confirmă datele care arată corelația dintre rolul funcțional al glandei paratiroide și calciurie; unei hipofuncții paratiroidiene îi corespunde și o calciurie spre minim. Tabelul calciuriei cu aspecte diferite deschide un câmp larg de cercetare și adâncire a dinamicii calciului în cadrul larg al metabolismului organic general.

Cercetînd corelația între constantele biochimice sanguine (glicemia, colesterolemia, proteinemia) și calciuria pe de o parte și unele caracterizări antropologice: statura, greutatea, vîrsta, ind. Rohrer, ind. cefalic, ind. facial, ind. nazal, complexul pigmentar, tensiunea arterială, puls, tip constituțional, au fost găsite corelații pozitive între calciurie și tipul constituțional $P < 0,01$ la bărbați și între colesterolemie și tensiune arterială $P < 0,01$ la femei.

Dacă ținem seama că fenomenul eliminării calciului este strîns legat de activitatea metabolică a organismului; de aportul exogen de apă, electroliți și principii alimentare; de eliminările extrarenale (se știe că eliminarea prin urină scade în fața procesului de eliminare prin fecale,) calciuria capătă o deosebită importanță pentru cercetările care au în vedere studierea condițiilor de viață, de muncă și alimentație a populațiilor.

BIBLIOGRAFIE

1. HORIA DUMITRESCU și C. NEAȘU, în *Studiul biochimic al singelui populației din satul Bătrîna. Cercetări antropologice în Ținutul Pădurenilor — satul Bătrîna*, Editura Academiei R.P.R., București, 1960, p. 295.
2. H. DUMITRESCU, V. BALUȚĂ, E. BUȘILĂ, E. DINULESCU, C. NEAȘU, *Constantes biochimiques dans la population de quelques villages de montagne de la plaine de la région de Hunedoara*, în *Actes du VI-e Congrès International des Sciences Anthropologiques et Ethnologiques*, Paris, 1960, **Z1**, p. 331.
3. * * * *Ghid de date biologice, normale și patologice*; sub redacția Prof. A. Păunescu-Podeanu, Editura medicală, București, 1962, p. 467.

UNELE ASPECTE ALE PROFILULUI PATOLOGIC

DE

ARTUR GAVRIȘ, ANGELA ANGELESCU
și MIRCEA CONSTANTINESCU

Paralel cu cercetările antropologice, populația satelor Nușoara și Cîmpu lui Neag a fost supusă, în 1958 și, respectiv, în 1959 unui control medical general, obținându-se, în oarecare măsură, un instantaneu al profilului patologic local. Cu această ocazie au fost examinate 998 de persoane aparținând satului Nușoara și împrejurimilor apropiate, precum și 432 de persoane din Cîmpu lui Neag. Sondajul a cuprins aproape toată populația satelor respective, adresându-se ambelor sexe și tuturor vîrstelor.

Obiectivul cercetării a vizat nu atît o înregistrare statistică a morbidității locale, cît mai ales precizarea tipurilor de îmbolnăviri prevalente, insistîndu-se în special asupra afecțiunilor cu caracter cronic, eventual recesiv. Cu această ocazie echipa de medici a dus și o muncă curativo-profilactică, dînd medicamente gratuit, efectuînd intervenții de mică chirurgie, făcînd consultații de puericultură etc. Bolile acute au fost supravegheate pînă la vindecare, iar afecțiunile cronice au fost date în evidența unității sanitare teritoriale pentru dispensarizare.

S-a efectuat seroreacția Bordet-Wassermann, examenul microradiografic pulmonar și s-a urmărit depistarea stărilor canceroase și precanceroase.

În cele ce urmează vom prezenta separat observațiile noastre asupra profilului patologic al celor două sate cercetate, încercînd apoi să interpretăm comparativ unele dintre datele obținute

A. *Nușoara*. Incidența diferitelor boli, grupate pe tipuri principale de afecțiuni (pe sisteme și aparate), așa cum se vede din figura 1, a fost, în ordine descrescîndă, următoarea: boli ale aparatului locomotor, afecțiuni urogenitale, boli cardiovasculare, boli digestive, boli respiratorii, sindroame carențiale, boli nervoase, neoplasme.

Astfel, pe primul plan ca frecvență s-a situat afectarea aparatului locomotor, 24,9%

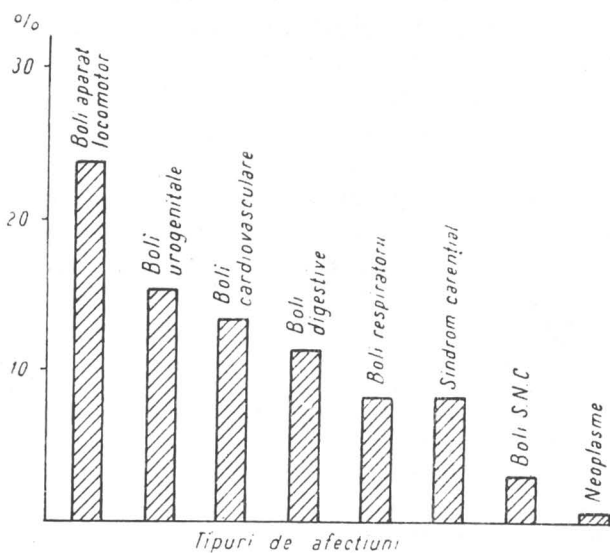

Fig. 1. — Profilul patologic, pe grupe de afecțiuni, al satului Nușoara.

din totalul persoanelor bolnave prezentînd diferite forme de reumatism, cu marea predominanță a reumatismului cronic: monoartrite, artroze, spondiloze, poliartrite cronice, discopatii etc. Formele acute (reumatismul poliarticular acut) sau cele cronice avolutive (poliartrita reumatoidă) au fost întîlnite într-o proporție mult mai redusă. Incidența relativ crescută a reumatismului la populația cercetată se explică prin existența unui număr foarte ridicat de infecții de focar, dentare, colecistice și genitale; atît infecțiile de focar cît și procesele reumatice secundare acestora au fost constatate într-o proporție de trei ori mai mare la sexul feminin față de cel masculin, fapt explicabil prin preponderența focarelor de infecție genitale și colecistice la femei. S-a constatat că activizarea proceselor reumatice cronice are un pronunțat caracter sezonier, avînd ca principal factor favorizant condițiile climatice locale. Satul Nucșoara, localitate de munte, situată la gura văii rîului Nucșoara, este supus variațiilor bruște de temperatură de la un sezon la altul, curenților de aer permanenți, precum și unei umidități crescute.

În al doilea rînd ca frecvență se situează bolile aparatului urogenital, cu o proporție de 16,9%, dată în exclusivitate de sexul feminin. Explicația constă, în parte, în lipsa de igienă genitală, generată de unele condiții improprie caracteristice localităților de munte. În majoritatea cazurilor s-a putut stabili coexistența metroanexitelor cronice cu reumatismul cronic de focar.

Afecțiunile cardiovasculare care urmează în ordinea frecvenței au reprezentat o proporție de 13,9%, înglobînd cardiopatii valvulare reumatice (4%), insuficiență coronariană (2,6%), dar, mai ales, boala hipertensivă (7,3%). Majoritatea cazurilor de boală hipertensivă a fost dată de populația presenilă și senilă, avînd drept factor etiologic principal ateroscleroza.

Afecțiunile digestive au avut o incidență de 11,3%. Un număr mic de cazuri (3,1%) au fost reprezentate de gastrite cronice și boala ulceroasă, în rest fiind frecvente, mai ales la femei, colecistitele cronice, colitele și visceroptoza (8,2%). Morbiditatea relativ ridicată a afecțiunilor digestive trebuie pusă în legătură și cu alimentația unilaterală — mese neregulate, formate din hrană rece, starea deficitară a dentației, toate elemente favorizante caracteristice modului de trai al populației cercetate.

Bolile aparatului respirator au prezentat o frecvență de 8,2%, procesele cronice (bronșite cronice, scleroză pulmonară) fiind mai frecvente decît cele acute (pneumonii). Tuberculoza pulmonară a fost depistată în procent mic (0,7%), morbiditatea prin această boală fiind mai redusă în comparație cu a altor regiuni. Au fost semnalate cîteva cazuri de tuberculoză ganglionară, peritoneală și cutanată.

S-a mai înregistrat un număr redus de afecțiuni ale sistemului nervos (3,8%) și boli ale pielii (2,4%), în mare majoritate micoze cutanate de proveniență animală sau supurații ale pielii (stafilococii, piodermite etc.).

În întreaga populație examinată au fost decelate 6 cazuri de neoplasm și stări precancerose (2 genitale, 4 cu alte localizări), reprezentînd o proporție de 0,6%; în aceeași proporție (0,6%) au fost depistate cîteva cazuri de lues.

Helmintiazele, în special ascaridioza și oxiuraza, au fost depistate anamnestic și clinic la 19,2% din totalul populației. Această cifră nu este, desigur, cea reală, procentul de infestare fiind, probabil, mult mai ridicat dacă cercetarea s-ar fi efectuat și prin examenul coproparazitologic. Helmintiazele au prezentat o frecvență ridicată la copii.

Tot legat de alimentație trebuie remarcat un procent ridicat (8,2%) de afecțiuni carentiale, în special ale vârstei tinere: anemii hipocrome, avitaminoze, rahitism etc. Consultațiile de puericultură au arătat de asemenea un număr ridicat de distrofii, explicate prin nerespectarea regulilor de alimentație corespunzătoare, vârstei.

În opoziție cu profilul patologic încărcat al afecțiunilor cronice, s-a remarcat la toate vîrstele o incidență foarte scăzută a bolilor acute transmisibile. Aceasta poate fi explicat prin

faptul că, prin specificul muncii lor — agricultura și creșterea vitelor — locuitorii din Nucșoara nu se deplasează nicăieri, trăind în bună măsură izolați.

B. *Cîmpu lui Neag*. Profilul patologic pe grupe de afecțiuni al satului Cîmpu lui Neag este schematizat în figura 2. Din acest grafic rezultă că, în ordine descrescîndă, incidența tipurilor de boală (după gruparea pe sisteme și aparate) este următoarea: boli cardiovasculare, boli digestive, afecțiuni ale aparatului locomotor, boli respiratorii, urogenitale, boli neuroase, neoplasme.

De la început se observă că în frunte stau bolile cardiovasculare, cu o proporție de 29,0% din totalul persoanelor bolnave. În cadrul afectării cordului trebuie să reținem procentul de 16,6 reprezentat de boala reumatismală (reumatism Bouillaud-Sokol-ski), procent repartizat egal pentru ambele sexe. Boala hipertensivă a fost întîlnită în 8,8% din cazuri, iar miocardopatiile în 3,6%.

Urmează, ca frecvență, bolile digestive (27,7%), din care 19,4% sînt gastroduodenite cronice (posibil și boală ulceroasă), iar 8,3% afectări hepatobiliare, și acestea predominante la femei.

Afecțiunile aparatului locomotor au fost întîlnite la 25,2% dintre bolnavi, reumatismul cronic reprezentînd o proporție de 23,1%.

Notăm că din procentul de 15,1 al afecțiunilor respiratorii tuberculoza pulmonară înregistrează o cifră ridicată, de 6,6%.

În rest notăm un număr relativ redus de boli urogenitale (4,7%), ale sistemului nervos (3,1%) și ale pielii (0,7%). Sindroamele carențiale au fost observate în 2,1% din cazuri, luesul în 2,6%, iar neoplasmele în 1,2⁰/₁₀₀.

Valorile procentuale (raportate la numărul total de bolnavi depistați în fiecare sat cercetat) ale diferitelor tipuri de afecțiuni, repartizate pe sexe și total, sînt înfățișate în tabelul nr. 1.

C. *Aspecte comparative*. De la început trebuie să atragem atenția că alăturarea cifrelor privitoare la cele două sate, așa cum a fost făcută în tabelul nr. 1, nu poate avea decît un caracter de orientare. Sondajul efectuat asupra stării de sănătate a populației din Nucșoara și Cîmpu lui Neag nu a fost făcut în condiții perfect identice (număr inegal de bolnavi, cercetare întreprinsă la un an interval etc.).

Totuși, din datele obținute trebuie reținute o serie de elemente care diferențiază, în oarecare măsură, profilul patologic ale celor două sate.

a) În primul rînd se detașează procentul ridicat de îmbolnăviri cardiovasculare la Cîmpu lui Neag, cu marea frecvență a bolii reumatismale cu valvulopatii cardiace; cifra procentuală este dublă față de cea de la Nucșoara. Acest fapt presupune un număr ridicat de infecții streptococice la Cîmpu lui Neag, fapt legat, foarte probabil, de circulația mai intensă a populației acestui sat deschis.

b) Procentul de tuberculoză pulmonară, aproape de zece ori mai mare, înregistrat la Cîmpu lui Neag față de Nucșoara credem că poate avea o explicație similară.

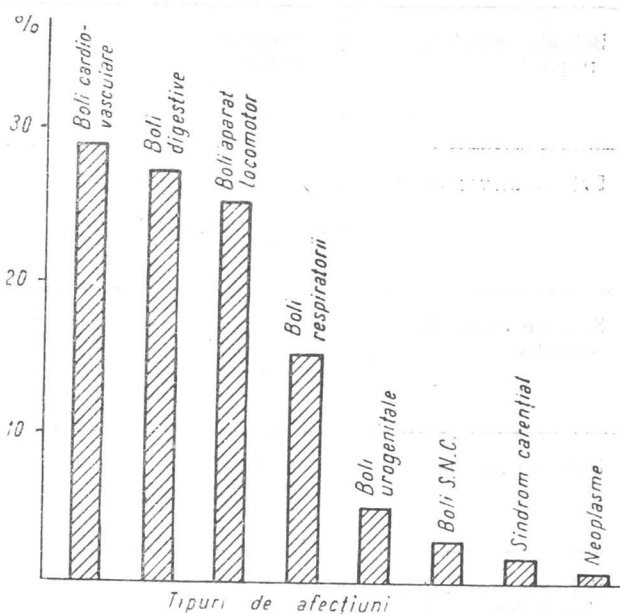

Fig. 2. — Profilul patologic, pe grupe de afecțiuni, al satului Cîmpu lui Neag.

Tabelul nr. 1

Valori procentuale comparative privind incidența pe tipuri de afecțiuni observate în rândul populației satelor Nucșoara și Cîmpul lui Neag

AFECȚIUNEA		NUCȘOARA			CÎMPULUI NEAG		
		♂	♀	TOTAL	♂	♀	TOTAL
Boli ale aparatului respirator	Pneumopatii acute	1,2	0	1,2	1,4	0	1,4
	Pneumopatii cronice	4,2	2,1	6,3	5,7	1,4	7,1
	Tuberculoză	0,7	0	0,7	5,9	0,7	6,6
	Total	6,1	2,1	8,2	13,0	2,1	15,1
Boli cardiovasculare	Boală reumatică	1,1	2,9	4,0	5,9	10,7	16,6
	Miocardopatii	2,6	0	2,6	2,4	1,2	3,6
	Boală hipertensivă	3,3	4,0	7,3	5,9	2,9	8,8
	Total	7,0	6,9	13,9	14,2	14,8	29,0
Boli ale aparatului digestiv	Gastroduodenite cronice și boală ulceroasă	3,1	0	3,1	9,4	10,0	19,4
	Boli hepatobiliare	0	8,2	8,2	1,2	7,1	8,3
	Total	2,1	8,2	11,3	10,6	17,1	27,7
Boli urogenitale	Metroanexite	0	14,9	14,9	0	3,5	3,5
	Pielonefrite	0	2,0	2,0	1,2	0	1,2
	Total	0	16,9	16,9	1,2	3,5	4,7
Boli ale aparatului locomotor	Reumatism cronic	3,1	19,5	22,6	10,9	12,2	23,1
	Boli ale oaselor	0	2,3	2,3	0	2,1	2,1
	Total	3,1	21,8	24,9	10,9	14,3	25,2
Boli ale sistemului nervos		1,2	2,6	3,8	2,4	0,7	3,1
Boli cutanate		0	2,4	2,4	0	0,7	0,7
Sindroame carentiale		1,2	7,0	8,2	0,7	1,4	2,1
Lues		0,6	0	0,6	1,2	1,4	2,6
Neoplasme		0,2	0,4	0,6	1,2	0	1,2

c) Numărul mai ridicat de infecții uteroanexiale, precum și al sindroamelor carentiale, la Nucșoara (aproape dublu față de cel de la Cîmpul lui Neag) poate fi de asemenea datorit poziției izolate a nucșorenilor, conservatori în deprinderi igienice și alimentare.

d) Profilul patologic asemănător în privința afecțiunilor aparatului locomotor, digestiv, sistemului nervos, precum și în privința luesului și neoplasmelor, observat în cele două sate este explicabil prin faptul că amîndouă sînt sate de munte, cu condiții naturale și deprinderi igienice și alimentare puțin diferențiate.

Pe lîngă scopul științific, sondajul medical efectuat asupra populației satelor Nucșoara și Cîmpul lui Neag a avut drept rezultat formularea unor indicații practice privind profilaxia principalelor cauze de morbiditate, în special referitoare la asanarea infecțiilor de focar și îmbunătățirea stării de igienă alimentară și individuală.

DINAMICA TONUSULUI ENDOCRIN

DE

M. ȘT. DRĂGUȘANU

Dans le cadre d'une méthode complexe de recherches d'anthropologie contemporaine, utilisée pendant plusieurs années et initiée par l'acad. S. M. Milcou, sont présentées les données de diagnose endocrinienne, de la dynamique du tonus endocrinien, de la typologie — comparativement — des populations provenant de „Nușoara“ et de „Cîmpu-lui-Neag“, avec certaines références concernant les résultats de la recherche „Bătrîna“. On remarque que, par rapport aux corrélations endocrino-anthropologiques, elles présentent les mêmes sens que ceux des études monographiques de „Bătrîna“.

Evidența intervenției sistemului endocrin în antro-po-morfogeneză, în apariția și dinamica structurală — constituțională, a menținut interesul pentru explorări simultane endocrinologice și antropologice, în anchete de masă cu caracter monografic, inițiate și conduse încă din 1954 de acad. S. M. Milcu (1).

Antrenarea aceluiași cercetători și respectarea unei metodologii unitare în investigarea tipologică endocrină și antropologică a adus evidente avantaje în prelucrarea și interpretarea materialului cules.

Baza teoretică a acestor cercetări a fost astfel conservată, materialele culese de la un an la altul, de la o etapă la alta, îmbogățind suportul factual al primelor constatări lărgind problema și confirmând experiența acumulată.

Conservarea constatărilor factice și a considerațiilor teoretice, interpretative, din cercetarea monografică a satului Bătrîna (1) ne obligă a relata mai sumar unele aspecte comune.

Intenția — amplificată progresiv — de a pune în evidență eventuala corelație a datelor endocrinologice și antropologice cu baza teoretică ce o constituie fenomenele metabolice și genetice, ne-a îndreptat către constatarea stabilității relative a criteriilor antropologice și a variabilității adaptative a criteriilor endocrinologice în limitele constituționale.

Asupra acestui fenomen de viraj al tonusului endocrin în decursul existenței, de dinamică a modificărilor constituționale, au fost făcute considerațiuni și în cercetarea citată mai sus. (2).

Dinamica modificărilor constituționale la același individ are la bază fenomene oscilatorii fiziologice, viraje adaptative, denivelări reactive ale tonusului endocrin.

Diagnoza endocrină clinică înregistrează analog sindroame tranzitorii, de instabilitate funcțională.

Consecințele modificărilor constituționale, în condiția imprimării unor caracteristici mai vechi întrucât cu altele mai noi, actuale, dar disociate, pot pune în derută fermitatea notației diagnozelor endocrine și cu atât mai mult încercările de corelații endocrino-antropologice.

Intenționăm să atragem atenția asupra acestor constatări și să încercăm a descifra cheia metodologică ce ne-ar permite eventual tentativa corelațiilor endocrino-antropologice.

M E T O D A

Respectarea unei metode unitare sub controlul aceluiași cercetător examinator are avantajul considerării unor parametri comuni și al realizării unor loturi statistice omogene explorate, comparabile.

Explorarea s-a efectuat după schemele dihotomice cuprinzând caractere morfologice și funcționale de hiper- sau hipocrinii glandulare distribuite polar, consemnate în monografia satului Bătrîna în capitolul referitor la terenul endocrin al populației (3).

Ca și în cercetarea citată, în afară de notația tonusului principalelor glande morfogenetice, reprezentarea endocrină a fost îmbogățită și cu înregistrarea caracterelor ginandromorfe.

Codificarea diagnozei endocrine a permis înscrierea individuală a explorării, anexată pentru considerente grafice, nu la capitolul endocrin, ci la tabelele 1 și 2 cuprinzând valorile somatometrice și caracteristicile antropologice precum și la tabelele spițelor de neam ale populației din satul „Bătrîna”, permițând astfel o mai bună evidență a corelațiilor (4).

Aceeași codificare fiind păstrată și pentru studiul de față, se poate analiza fiecare caz în parte, după tabelele anexe ale prezentei monografii, folosind următoarele coduri:

H = hipertonie; h = hipotonie; o = „orto”; f = funcțional; p = patologic; c = constituțional; C. V. = constituție veche; C. A. = constituție actuală; C. M. = constituție morfologică; C. F. = constituție funcțională; C. Pr. = constituție primitivă, primară, primordială; C. Pot. = constituție potențială; $\geq$ = stare disociată; supr. (suprad.) = supradenivelare; subd. = subdenivelare; Hy = hipofiza; T = tiroida; Pt = paratiroida; S.R. = suprarenala; CSR = corticosuprarenala; MSR = medulosuprarenala; Pcs = pancreas; Ins = insulină — insulinism; Go = gonade; Oes = estrogeni — estrogenism; Lut = luteinism; Andg = androgenism; Inf. (infect.) = infecunditate; Fert. = fertilitate; Gș = gușă; STH = somatotrop (hormon de creștere); TSH = tireotrop; ACTH = corticotrop; inef. (inefic.) = ineficiență.

Pentru ușurarea înregistrării în condițiile de teren, pentru economie de timp în favoarea examinării și mai ales pentru unitate metodică și statistică un avantaj deosebit ni l-a adus alcătuirea unei fișe endocrine codificate cu abreviațiuni, compartimentată, care cuprinde date succinte și esențiale reprezentării tonusului endocrin, preluate din schema dihotomică citată (fig. 1, a b).

DISTRIBUȚIA TONUSULUI ENDOCRIN

Examinarea unui număr de 456 de fișe analitice individuale recoltate din satul „Nușoara” și distribuția pe sexe în loturi apropiate numeric (220 de bărbați și 237 de femei) a permis extragerea și prelucrarea comparativă a datelor.

Deși lotul de fișe analitice prelevate din satul Cîmpul lui Neag este mai redus numeric (147) și distribuit inegal (55 de bărbați și 92 de femei) prelucrarea celor două colectivități comparativ, cu referințe și la colectivitatea din Bătrîna studiată anterior (5), permite constatări utilizabile.

I. — HIPOFIZA SOMATOTROPĂ

Din tabelul nr. 1 și figura 2 (a, b) reiese că în ambele loturi predomină hipohipofizia la femei (66,1% și 65,2%) în procente aproape identice, dar amîndouă mai ridicate ca la Bătrîna (36,4%) (6), în schimb distribuția tonusului hipofizar la bărbați este diferită: predomină hipertonia la Cîmpul lui Neag (52,7%) comparativ cu Bătrîna (43,6%) și Nușoara (37,3%) (unde repartiția pe diagnoze de tonus hipofizar la bărbați este destul de apropiată: H = 37,3%, o = 32,7%, h = 29,1%).

Nume..... Fișa ENDOCRINĂ Nr..... / F. Antr..... ani..... sex..... st. civ..... ocupația..... n..... d.....	
Anamneză: (T. s. și o)	APF: N..... M..... A..... V..... D..... C..... APP:.....
C. mf.: B. M. D. + b. m. d. cef. (Lp. M. Pc.)	C. antr. C. end. $\frac{Hy}{CSR}$ $\frac{T}{Go}$
C. fet.: Dg. R. Cr. Hst. hst. a. st.	SN: $\frac{Sz. - Cl.}{Iv. - Ev.}$ $\frac{P. E. S. Eq.}{S. I. L. D.}$
1. <u>Hy</u> : I..... G..... R. crș..... Schel..... H-hf. st..... H-hf. pd..... diast. d..... încălec. d..... lmb..... bz..... orbt..... oc..... nz..... extr..... R. Hy: îng. apă..... drz..... sete.....	
2. <u>T</u> : CG:..... cm. P:..... Mx. AVE/I:..... Gș. p. v. M. md. mc. f. n. prh. i. l. l. d. l. s. dr. ml. drs.? t. circ..... sfl..... Exo.—enoft.; desch. pb.....; tg. moi..... cd. ud. rz. aspre, reci, usc. desem. frf..... Hkz. f..... ampr. d..... fis. clc..... trf. fan..... plptț..... sm nct..... sm. dn..... insm..... smlț..... b-t. prg..... b-t. kz..... cefl..... cstp..... dree..... pf: cd—fg.? :.....	
3. <u>Pt</u> : Schel..... trf. d..... S. Chw..... W..... Trss..... acnz..... aepz..... fbrl. msc..... miocl..... anx..... spm. cp. pd..... trmss..... sp.t.dg.: cstp..... dskz. E—H:.....	
4. <u>Tm</u> : mt. r. st..... spl.:..... g. lf. mpalc.....	
5. <u>Epf</u> :.....	
6. <u>CSR</u> : Cpx. pg..... i. p..... mc. bc..... mc. lab..... ar. m..... plc. frçț..... piloz..... spr..... bz. s..... brb..... fv..... tor. a..... tor. p..... abd..... l. a..... anteb..... gb..... cps..... l. scr..... ins. fr..... ins. occ..... ț. m. ad..... cf. biz..... rg. pct..... gl. m..... d. tor..... l. tor..... fes..... abd..... șrț..... extr..... fc. rot..... plat..... gr. tmp..... b. Bich..... mșc. schel..... str. atrf..... a..... sdf..... rz..... vicee..... accn..... rez. ef..... ast. sp..... ast. ef..... TA:..... df. pd.....	

Fig. 1. — Fișa endocrină: a — față; b — verso

7. MSR: Emtv.....cz: frs.....er. pil..... (pl. gn.) met. imp .....sc. imp.....pld.....rș.....
usc. m..... sdț. rc..... rpts..... vlț..... agrsv..... anx.....

8. Pcs: pf. m..... rz in fm..... cfl..... prf. hdc..... ing. apă..... dz.....
gl. epg..... lptm..... zg. h. a.....

9. Go. f.: Mh..... M:..... / .....; q..... chg. .... cg. m..... mdy.....
d. l. a..... mt. abd..... pilz. pb..... ins..... data.....
ax..... l. a..... extr..... d. bacr..... b. tr..... cf. cps.....
căs..... n. t..... m..... f..... a. p..... a. s..... lb..... ogsm.....
ed. fc..... plb..... gh..... glz..... I. c. sx.....
u. c. sx..... u. s..... u. m..... lk.....
Go. m.: pilz. pb..... ins..... data..... fac..... I. rs.....
tor..... cap..... msc..... gl. m..... I. ecț..... I. ej..... s.....
I. c. sx..... ptț..... ej. rp..... ej. tdv..... căs..... m..... f.....
rz. ef..... ast..... pl. parot..... rx. crm. D..... S.....
r. c. abd. S..... M..... I.....

10. Gl. m.: m. o. M. mst..... ț. a/g.: ..... mmln..... e-i.....
ar. m..... dm..... col..... h. eu. H. glct. .... mrf.....
i. dsv..... gn. mst. la m.....

11. SN: rot..... c. abd..... pl. e..... pupl..... acm.....
dist..... ftm..... r. id. msc..... rvm..... dgf. a.....
rș.....

12. Dg. end. C. V.....
C. A.....
Pat. ....

13. Dg. VSC. ....

14. Dg. stm. ....

15. Tr. end.....

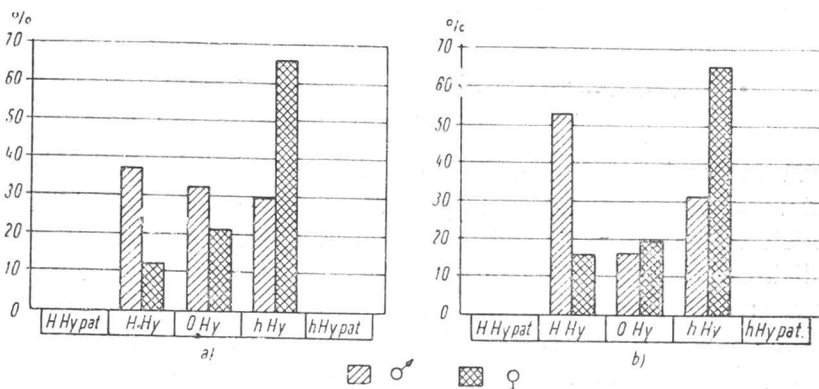
16. obs. ....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Tabelul nr. 1

Frecvența diagnozelor hipofizare distribuite pe sexe (cifre absolute și procentuale)

	Nucșoara						Cîmpur lui Neag					
	♂		♀		♂ + ♀		♂		♀		♂ + ♀	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
H Hy pat.	2	0,9	—	—	2	0,4	—	—	—	—	—	—
H Hy	82	37,3	29	12,3	111	24,3	29	52,7	14	15,2	43	29,2
O Hy	72	32,7	51	21,6	123	27,0	9	16,4	18	19,6	27	18,4
h Hy	64	29,1	156	66,1	220	48,3	17	30,9	60	65,2	77	52,4
h Hy pat.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Total	220	100,0	236	100,0	456	100,0	55	100,0	92	100,0	147	100,0

Fig. 2. — Hipofiza — Frecvența pe sexe a diagnozei:
a = Nucșoara; b = Cîmpur lui Neag

II. — TIROIDA

Distribuția tonusului tiroidian în cele două localități prezentate, cit și pe sexe este diferită (tabelul nr. 2, fig. 3 a, b): în Nucșoara procentele de 50,4% HT♂ și de 50,9% hT♀ (moderat predominente față de tonusul tiroidian polar opus al aceluiași sex) sînt între ele ca și egale și cu aceeași repartizare ca la Bătrîna (predominența hipertoneiei la bărbați și a hipotoniei la femei (7)),

Tabelul nr. 2

Frecvența diagnozelor tiroidiene distribuite pe sexe (cifre absolute și procentuale)

	Nucșoara						Cîmpur lui Neag					
	♂		♀		♂ + ♀		♂		♀		♂ + ♀	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
H Tpat.	3	1,4	4	1,7	7	1,5	3	5,5	1	1,1	4	2,7
H T	111	50,4	107	45,3	218	47,8	17	30,9	21	22,8	38	25,8
O T	12	5,5	4	1,7	16	3,5	—	—	1	1,1	1	0,7
h T	94	42,7	120	50,9	214	47,0	34	61,8	68	73,9	102	69,4
h T pat.	—	—	1	0,4	1	0,2	1	1,8	1	1,1	2	1,4
Total	220	100,0	236	100,0	456	100,0	55	100,0	92	100,0	147	100,0

în schimb în Cîmpul lui Neag predomină hipotonia tiroidiană față de hipertonie la ambele sexe, dar mai ales la femei (hT = 61,8% ♂ și 73,9% ♀); astfel dintre cazurile cu hipertonie predomină bărbații (HT♂ = 30,9%; ♀ = 22,8%)

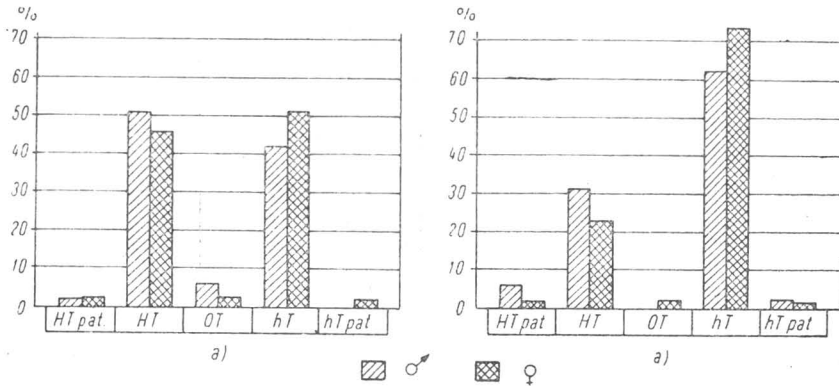

Fig. 3. — Tiroida — Frecvența pe sexe a diagnozei
 a = Nușoara b = Cîmpul lui Neag

Interpretarea acestor date trebuie efectuată prin interferența cu distrofia endemică tireopată depistată de noi în această anchetă. Acest proces influențează profund constituția morfologică endocrină și troficitatea generală a organismului (St. M. Milcu, 1949).

Incidența distrofiei endemice tireopate depășește procentul constatat la Bătrîna de 31,43% (8), mai ales la Nușoara : 54,8%, dar și la „Cîmpul lui Neag“ 48,3% din totalul populației examinate. Repartiția gușei pe sexe este diferită : predomină la femei (mai evident la Cîmpul lui Neag (63,0%) și Nușoara (65,3%)) și mai puțin la Bătrîna (38,6%); remarcăm că și bărbații din Nușoara prezintă un procent destul de ridicat de gușă (43,6%) față de celelalte două sate sensibil egale (Bătrîna = 23,08% și Cîmpul lui Neag = 23,6%).

III. — PARATIROIDA

Față de hipertonie predomină hipotonia paratiroidiană, mai ales la femei și mai evident la Nușoara (42,4% față de HPT♀ = 9,7%) similar ca la Bătrîna (9). În schimb predomină bărbații hipertoni la Cîmpul lui Neag (38,2%) față de cei din Nușoara (numai 16,4%)(tabelul nr. 3, fig. 4 a, b).

Tabelul nr.3

Frecvența diagnozelor paratiroidiene distribuite pe sexe (cifre absolute și procentuale)

	Nușoara						Cîmpul lui Neag					
	♂		♀		♂ + ♀		♂		♀		♂ + ♀	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
H PT pat.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
H PT	36	16,4	23	9,7	59	12,9	21	38,2	18	19,6	39	26,5
O PT	101	45,9	110	46,6	211	46,3	18	32,7	29	31,5	47	32,0
h PT	82	37,3	100	42,4	182	39,9	16	29,1	37	40,2	53	36,1
h PT pat.	—	—	1	0,4	1	0,2	—	—	—	—	—	—
Spasmofilie cu h PT	1	0,4	2	0,9	3	0,7	—	—	8	8,7	8	5,4
Total	220	100,0	236	100,0	456	100,0	55	100,0	92	100,0	147	100,0

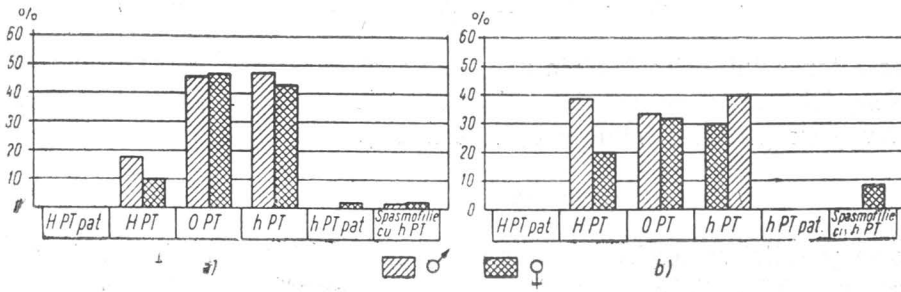

Fig. 4. — Paratiroida — Frecvența pe sexe a diagnozei
 a = Nușoara b = Cîmpu lui Neag

IV. — CORTICOSUPRARENALA

Ca și la Bătrîna, dar mai evident la Nușoara, observăm că predomină hipotonia CSR și mai ales la femeile (57,2% hCSR♀ față de 28,8% HCSR♀).

Dacă la femeile din Cîmpu lui Neag hipotonia predomină de asemenea — dar cu decalajul micșorat (50,0% ♀hCSR cu 43,5% ♀HCSR), bărbații predomină prin hipertonie (51,0% ♂HCSR cu 32,7% ♂hCSR)

Tabelul nr. 4

Frecvența diagnozelor corticosuprenale distribuite pe sexe (cifre absolute și procentuale)

	Nușoara						Cîmpu lui Neag					
	♂		♀		♂+♀		♂		♀		♂+♀	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
H CSR pat.	—	—	3	1,3	3	0,7	1	1,8	1	1,1	2	1,4
H CSR	73	33,2	68	28,8	141	30,9	28	51,0	40	43,5	68	46,2
O CSR	39	17,7	30	12,7	69	15,1	7	12,7	5	5,4	12	8,2
h CSR	106	48,2	135	57,2	241	52,9	18	32,7	46	50,0	64	43,5
h CSR pat.	2	0,9	—	—	2	0,4	1	1,8	—	—	1	0,7
Total	55	100,0	92	100,0	147	100,0	220	100,0	236	100,0	456	100,0

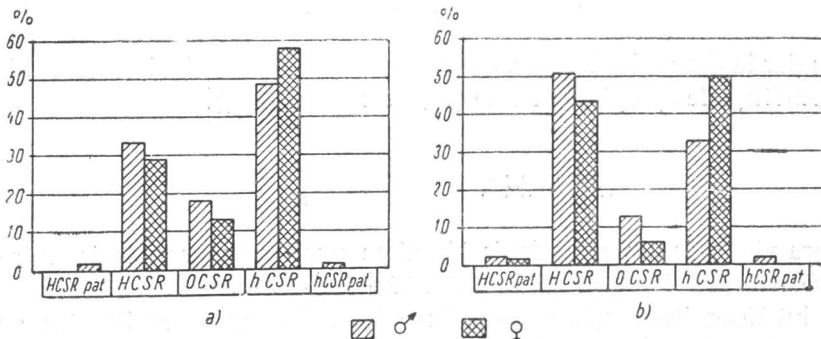

Fig. 5. — Corticosuprenala — Frecvența pe sexe a diagnozei:
 a = Nușoara b = Cîmpu lui Neag

V. — MEDULOSUPRARENALA

Tatonarea tonusului catecolaminic ne permite să apreciem predominanța hipertoniilor la Cîmpu lui Neag (61,2%) în comparație cu doar 8,1% la Nușoara; pe sexe predomină femeile, mai ales la Nușoara (12,3% ♀HMSR la 3,6% ♂HMSR).

VI. GONADE

Hipotonia gonadică se decelează mai frecvent la bărbați, față de femei, diferență mai evidentă la Nușoara (30,5% ♂hGo la 19,5% ♀hGo), unde femeile predomină ca ortotone cu 77,5%

Tabelul nr. 5

Frecvența diagnozelor gonadice distribuite pe sexe
(cifre absolute și procentuale)

	Nușoara						Cîmpu lui Neag					
	♂		♀		♂+♀		♂		♀		♂+♀	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
H Go	11	5,0	7	3,0	18	3,9	4	7,2	4	4,3	8	5,4
O Go	142	64,5	183	77,5	325	71,3	28	51,0	54	58,7	82	55,8
h Go	67	30,5	46	19,5	113	24,8	23	41,8	34	37,0	57	38,8
Total	220	100,0	236	100,0	456	100,0	55	100,0	92	100,0	147	100,0

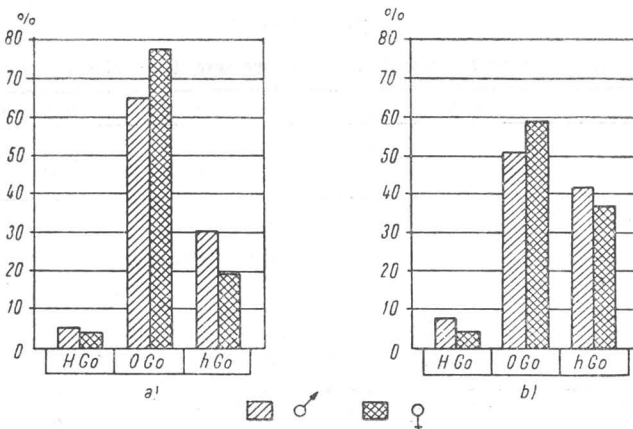

Fig. 6. — Gonada — Frecvența pe sexe a diagnozei
a = Nușoara b = Cîmpu lui Neag

ca și la Bătrîna; dar la Cîmpu lui Neag la întreaga populație procentual (38,8%) hipotonia e mai frecventă și cu tendință de apropiere pe sexe (41,8% ♂ cu 37,0% ♀).

MENARHA

La Nușoara vârsta dominantă este de 12 ani cu amplitudine cronologică între 10 și 18 ani și o tendință a distribuției dominante între 12 și 15 ani inclusiv.

La Cîmpu lui Neag distribuția apare mai regulată, deși cu o amplitudine cronologică mai extinsă către vârstele mai mari (între 12 și 20 de ani), vârsta dominantă fiind 15 ani și cu o tendință a distribuției dominante între 14 și 17 ani inclusiv.

Tabelul nr. 6

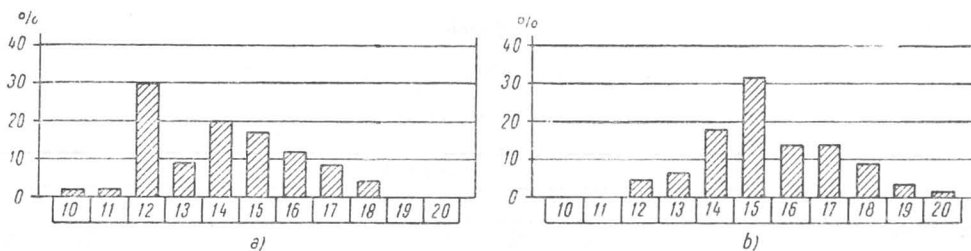
Frecvența pe vârste (ani împliniți) a apariției menarhei

a) Nucșoara

Vârsta	Ani împliniți									Total
	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
N	3	3	64	19	42	37	25	18	8	219
%	1,4	1,4	29,2	8,7	19,2	16,9	11,4	8,2	3,6	100,0

b) Cîmpu lui Neag

Vârsta	Ani împliniți									Total
	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
N	4	6	17	29	13	13	8	3	1	94
%	4,3	6,4	18,0	30,9	13,8	13,8	8,5	3,2	1,1	100,0

Fig. 7. — Frecvența pe vârste (ani împliniți) a apariției menarhei
a = Nucșoara b = Cîmpu lui Neag.

INVESTIGAREA ENDOCRINĂ A VÂRSTELOR MICI

În amîndouă localitățile am încercat definirea tendințelor de tonus endocrin la copii. La Nucșoara au fost examinați 58 de copii (33 ♂ și 25 ♀) și la Cîmpu lui Neag 61 (20 ♂ și 41 ♀).

S-a înregistrat: — predominența hipotoniei hipofizare la copiii din Cîmpu lui Neag (♂50,0%, ♀56,1%) diferentiat de cei din Nucșoara (♂hHy 12,1% și ♀hHy 4,0%);

— prezența gușei la 11 cazuri (6 ♂ și 5 ♀) în Nucșoara și la alte 11 cazuri în Cîmpu lui Neag (2 ♂ și 9 ♀);

— față de hipertonie predomină hipotonia tiroidiană distribuită aproape egal pe sexe la Nucșoara (51,5% ♂ și 52% ♀), dar evident predominantă la Cîmpu lui Neag (70% ♂ și 61% ♀);

— față de hipertonie (5% ♂ și 7,3% ♀) predomină hipotonia paratiroidiană, mai ales la Cîmpu lui Neag (50% ♂ și 43,9% ♀);

— tonusul CSR atinge procente de hipertonie mai mari la Cîmpu lui Neag decît la Nucșoara (55,0% ♂ și 48,8% ♀ față de 36,4% ♂ și 36,0% ♀); totuși procentele de hipotonie sînt distribuite pe cele două localități și sexe, mai mult la băieții din Nucșoara și la fetele din Cîmpu lui Neag, decît la sexul opus din respectivele localități. (N: 51,5% ♂ și 40,0% ♀ și C.N: 40% ♂ și 51,2% ♀.)

Se remarcă o frecvență crescută de hipertonie medulosuprarenală de 60,0% față de 12,1% din Nucșoara și o hipotonie gonadică de 40% (față de 18,2% ♂ din Nucșoara) la băieții din Cîmpu lui Neag.

DENIVELĂRI ÎN DINAMICA TONUSULUI ENDOCRIN

Tabelul nr. 7 prezintă comparativ decelarea virajelor de tonus endocrin. În ambele localități se constată ca și la Bătrîna (10) predominanța supradenivelărilor tiroidiene, mai ales la femei și mai evident la Cîmpu lui Neag. Restul tonicității glandulare arată că diminuează mai evident tonusul CSR, mai intens la Cîmpu lui Neag (unde predomină subdenivelarea la bărbați: 41,8% comparativ cu 32,6% femei ce subdenivelează), la Nuçoara procentele de subdenivelare CSR fiind ca și egale pe sexe: 22,7% ♂ și 22,0% ♀.

Observăm rare cazuri de supradenivelări pentru hipofiză dar mai ales pentru CSR (pentru ultima: 3♀ la Nuçoara și 4♀ și 1♂ la Cîmpu lui Neag, cu predominanță deci femei: 7 cazuri).

Uneori am putut decela pendulări repetate de tonus.

Cum cele mai frecvente viraje de tonus endocrin le întîlnim pentru tiroidă spre hipertonie și pentru CSR spre hipotonie — vom analiza cîteva cazuri exemplificatoare: (T = tabelat la nr. FA = fișa antropologică; FE = fișa endocrină).

Tabelul nr. 7

— Supra (S) și subdenivelări (s) endocrine —

a) Nuçoara

Sexul	Total cazuri cercetate	Supra sub	Glande endocrine											
			Hy		T		PT		CSR		Pcs		Co	
			N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
♂	220	S	1	0,5	58	26,4	—	—	—	—	—	—	—	—
		s	8	3,6	7	3,2	13	5,9	50	22,7	7	3,2	12	5,4
♀	236	S	—	—	69	29,2	—	—	3	1,3	—	—	—	—
		s	1	0,4	4	1,7	8	3,4	52	22,0	2	0,8	1	0,4
♂ + ♀	456	S	1		127		—	—	3		—	—	—	—
		s	9		11		21		102		9		13	

b) Cîmpu lui Neag

Sexul	Total cazuri cercetate	Supra sub	Glande endocrine											
			Hy		T		PT		CSR		Pcs		Go	
			N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
♂	55	S	—	—	14	25,4	—	—	1	1,8	—	—	1	1,8
		s	1	1,8	3	5,5	12	21,8	23	41,8	9	16,3	8	14,5
♀	92	S	1	1,1	33	35,9	—	—	4	4,3	2	2,2	1	1,1
		s	6	6,5	—	—	18	19,6	30	32,6	15	16,3	4	4,3
♂ + ♀	147	S	1		47		—		5		2		2	
		s	7		3		30		53		24		12	

1) ♂ T = 52, FA = 4, FE = 6: poartă o gușă veche, semiplonjantă, cu hipertonie reactivă la andropauză și la gastrocolecistită (constituție funcțională actuală) pe un fond constituțional vechi hipoton, realizând supra-denivelarea tiroidiană.

2) ♂ T = 53, FA = 8, FE = 15: 64 ani cu 167,7 cm, prezintă hipertonie CSR, cu hiperanabolism moderat; după ce făcuse la 21 de ani o congestie pulmonară, la 24 de ani, a crescut și mai mult ponderal pînă la 85 kg — fiind militar și ameliorat alimentar; intervenția elementului inflamator congestiv pulmonar, stressul vieții militare și ameliorarea alimentară au permis hipertonia reactivă, adaptativă a CSR, inițial pe linie cortizolică-metabolică, cu hiperanabolism; ulterior scade ponderal la 74,2 kg și se remarcă cu această ocazie o hipertonie CSR pe linie sexoidă-androgenă. Aceasta din urmă se reduce de un an, de cînd se constată hipertensiune arterială cu poliartagii. În acest caz supra-denivelarea s-ar putea să urmeze — în funcție de etapa de vîrstă — cele trei linii hormonale declanșate disociat, în trepte: — linia cortizolică — sexoid-androgenă — aldosteronică (— mineral-regulatoare).

3) ♂ T = 44, FA = 7, FE = 13: 56 ani, 168,5 cm, 64,9 kg, cu țesutul muscular dar mai ales adipos redus, considerat „orto” cu elemente de hipotonie CSR; ca disociere semeiologică, prezintă pilozitate bogată, iar anamnesic și prin examinarea imaginilor fotografice personale se pune diagnoza retrospectivă de constituție veche cu hipertonie CSR, precizîndu-se că a fost supraponderal — pînă la 80 kg — la 36 ani. Se apreciază o subdenivelare CSR cu hipertonie androgenă trichogenetică reziduală din fondul constituțional vechi.

4) ♂ T = 24, FA = 1, FE = 1: 174 cm, 65,3 kg cu deficit ponderal de 1 an, palpitații, hipsudorații, insomnii de doi ani, tegumente moi, calde, tendința la exoftalmie; țesutul glandular tiroidian palpabil: hipertonie tiroidiană oligosimptomatică reactivă recentă (de 1—2 ani), deci supra-denivelare, însă prezintă disociat: bradicardie, bradipragie, somnolență, reziduale de la un fond vechi hipoton, ca elemente funcționale disociate de hipotonie încă actuale.

Tonusul CSR însă a scăzut pe parcurs subdenivelînd. În 1957 a suferit de TBC pulmonar. Interpretăm că factorul etiologic bacilar deși nu a reușit să deprime — prin intoxicație — suficient de mult funcționalitatea CSR pentru a putea fi decelabilă clinic ca o suprarenalopatie, a subdenivelat doar în limite „constituționale” tonusul funcțional — reactiv CSR, și în schimb a reușit, să supra-deniveleze incomplet și disociat tonusul tiroidian.

5) ♂ T = 17, FA = 67, FE = 239: gușă cu C.V. hT., dar basedowifiată, deci HTcu supra-denivelare, alterîndu-și nu numai constituția funcțională dar și cea morfologică. I se face tiroidectomie în 1954 și subdenivelează; ulterior supra-denivelează iar, cu hipertonicitate a bontului, ca, — iatrogen, — ulterior să subdeniveleze moderat, astfel că în momentul examinării noi l-am surprins în a doua etapă a supra-denivelării corectate parțial, dar în tranziție spre subdenivelare postterapeutică.

6) ♀ T = 6, FA = 640, FE = 284: C.V. hT, cu supra-denivelare reactivă la focar bacilar.

7) ♀ T = 7, FA = 570, FE = 136: HCSR (C.V. = 84 kg la 19 ani) subdenivelare cu hiperpigmentare a buretelor articulare interfalangiene și 57,9 kg la 160,1 cm la 20 ani, deci C.A. hCSR.

8) ♀ T = 10, FA = 604, FE = 208: gușă mică cu ușoară hipertonie tiroidiană supra-denivelată, în gestație luna III-a; prezintă 46,9 kg la 150,7 cm — deficit ponderal, astenie la efort fizic, hiperpigmentare brună în mască de sarcină pe fondul unui complex pigmentar deschis, adică hipotonie cortico-suprarenală. Acuză deficitul ponderal anterior sarcinii după o stare precedentă de eutroficitate. La examen prezintă: striuri atrofile albe-sidelfii, semnele unei elastopatii cutanate prin hipertonie cortizolică disociată de fondul actual de hipotonie CSR.

S-ar putea încerca descifrarea inițial a unei subdenivelări spre hipotonie cu supra-denivelare incipientă, disociată, fiziologică în gestație.

9) ♀ T = 38, FA = 535, FE = 70: hT C.V. supra-denivelare → HT (C.A.), HCSR (C.V.) → subdenivelare → hCSR (C.A.); (scade ponderal de la 82 la 52 kg în 10 ani; TBC pulmonar cu hemoptizii la 11 ani = hCSR → supraalimentare + antibiotice — reacție iatrogenă = supra-denivelare: h → HCSR + 82 kg la 23 ani, ulterior H → hCSR: subdenivelare cu 52 kg greutate corporală.

În afara eventualităților citate, dacă ne referim și la denivelările de climacterium în cele două sensuri, cazuistica dinamicii tonsului endocrin capătă o amplitudine apreciabilă.

Nu este indiferent în ce moment morfogenetic intervine o astfel de denivelare.

Se cunosc modificările constituționale ginandromorfe la climacterium ale ambelor sexe. Dacă femeia androgenizată la climacterium mai suferă influența altui factor androgenizant, repercusiunile morfogenetice pot căpăta amplitudine și extensie cronologică; și reciproca: o ginecomastie moderată de andropauză stimulată de un alt factor estrogenizant (hepatită, hernie inguino — scrotală cu compresiune orhitică atrofiantă, cu deprimare și mai intensă a tonusului androgen, estrogeno-terapie și altele) poate altera dimorfismul sexual.

Dacă aceste procese se situează cronologic în zone mai labile morfogenetic — cu potențe prospective multiple la pubarhă de exemplu, apar condiții de oscilații și mai ample în dinamica tonusului endocrin cu implicațiile morfogenetice consecutive.

Aceste considerente ne-au obligat a fi cât mai circumspecți în stabilirea diagnozei endocrine, obligându-ne a o reconsidera dinamic, cât mai mult posibil inserată în istoria modelului uman ce ni se prezintă spre examinare cu o înfățișare reprezentând un mozaic de imagini suprapuse, destul de frecvent disociate. De aceea, încercarea de a stabili și corelații cu tipologia antropologică ni s-a părut inițial nu numai infructuoasă, dar și hazardată.

Totuși, tentativele făcute ne-au permis a elabora o schiță a metodice de incursiune în acest labirint de mozaicuri endocrine și antropologice, bazați pe constatarea existenței dinamice inegale ca viteză, intensitate și sens interferat al tonusului endocrin.

ÎNCERCĂRI DE CORELAȚII ENDOCRINO-ANTROPOLOGICE

— Corelații tipologice —

La 100 bărbați între 18 și 50 de ani, și la 100 de femei între 15 și 44 de ani din Nuçoara, cu diagnoza endocrină și tipologică antropologică stabilită, s-a calculat procentul de coincidență a notărilor tipologice antropologice — luate separat — cu unele diagnoze de tonus endocrin. Același procedeu a fost aplicat și la materialul de la Cîmpu lui Neag.

Am ținut cont de aspectele dinamice ale tonusului endocrin cu referință nu atât asupra oscilațiilor temporare tranzitorii, cât mai ales asupra tonusului cel mai constant sau a cărui influență morfogenetică a fost mai intensă. Rezultatele au prezentat distribuția ce urmează:

(Notații întâlnite: N = nordic, D = dinaric, M = mediteranid, A = alpin, E = esteuropid, Mg = mongoloid).

La Nuçoara, din 100 de indivizi ce purtau una sau mai multe notații antropologice au coincis cu notațiile endocrine în procente astfel:

N(44%) — cu HHy 56,8%, cu HT 54,5%, cu hCSR 45,5% la bărbați, iar la femei

N(32%) — cu HHy 37,5%, cu HT 62,5%, cu hCSR 53,1%.

D(95%): 57,9% cu HHy, 65,2% cu hT, 14,7% cu HPt, 40,0% cu HCSR, 16,8% cu HAndg, 7,4% cu HGo la bărbați și D(68%): 30,9% cu HHy, 73,5% cu hT, 10,3% cu HPt, 38,2% cu HCSR, 33,8% cu HAndg la femei

M(25% ♂ și 43% ♀) cu hHy: 32,0% și 46,5% la ♀, cu HT: 60% la ♂ și 62,8% la ♀, cu hCSR: 56,0% la ♂ și 55,8% la ♀, cu HAndg: 12% ♂ și 34,9% ♀, cu HOes.: 20,9% la ♀.

A(25% ♂ și 38% ♀): cu hT: 64% ♂ și 81% la ♀, cu HCSR: 28% ♂ și 50% ♀, cu hHy: 44% ♂ și 44,7% la ♀, cu HPt: 4% la ♂ și 13,2% la ♀, cu HAndg: 20% la ♂ și 31,6% la ♀.

E(23% ♂ și 29% ♀) cu hHy: 17,4% ♂ și 44,8% ♀, cu hT: 82,6% ♂ și 75,9% ♀, hCSR: 52,2% la ♂ și 48,3% la ♀, cu hGo: 47,8% la ♂ și 41,4% la ♀.

Mg (2% ♂ și 8% ♀) coincid cu notațiile: hT, hCSR, hGo = 62,5% și hHy = 37,5% la ♀, cei doi bărbați primind notațiile de: hT + hCSR unul, și hT + hGo celălalt.

La „Cîmpu lui Neag“ din 22 notații N la bărbați au coincis procentual cu 54,5% HHy, cu 63,6% HT și 40,9% hCSR; la femei din 26 notații N, au coincis cu 30,8% HHy, 57,7% HT, 53,8% hCSR; din 47 notații D au coincis cu 65,9% HHy, 76,6% hT, 48,9% HPt, 59,6% HCSR, 42,5% HAndg și 8,5% HGo (de notat eventualitatea ca toate notațiile de HGo întâlnite în acest lot să coincidă cu notația D, eventualitate posibilă și la alte notații); iar la femei din 56 notații D, cu 28,6% HHy, 85,7% hT, 17,9% HPt, 48,2% HCSR, 46,4% HAndg, 8,9% HGo.

Din 18 notații M la bărbați, au coincis cu 44,4% hHy, 72,2% HT, 55,5% hCSR, 22,2% HAndg, 11,1% HOes, 61,1% HMSR și la femei din 48 notații M au coincis cu 77,1% hHy, 56,3% HT, 75,0% h CSR, 37,5% HAndg, 31,3% HOes, 62,5% H MSR.

Din 17 notații A la bărbați au coincis cu 82,4% hT, 47,1% H CSR, 47,1% hHy, 35,3% HPt, 41,2% HAndg și la femei din 38 notații A au coincis cu 89,5% hT, 65,8% H CSR, 78,9% hHy (ineficiență de STH), 26,3% HPt, 44,7% HAndg.

Dintre 15 notații E întâlnite la bărbați au coincis cu 26,7% hHy, 73,3% hT, 40% hCSR, 73,3% hGo și la femei din 33 notații E cu 66,6% hHy, 84,8% hT, 54,5% în hCSR, 45,4% hGo.

Din cele două femei notate cu Mg ambele au hHy, hCSR, hGo și numai una are și hT.

Am remarcat că hiperandrogenismul mediteranidelor ar putea fi de proveniență gonadică, în timp ce hiperandrogenismul alpin ar fi posibil să aibă origină predominant corticosuprarenală.

Reamintim remarca făcută și în Monografia Bătrîna că hiperhipofizia dinaricilor are elemente morfologice acromegaloide iar la nordici gigantoide.

Am întâlnit uneori incidența notației dinaride cu hipertonia numai a liniei mineraloregulatorie-aldosteronice disociată de restul tonusului CSR; de asemenea, o anumită incidență repetată între N + HMSR și hPt uneori cu HTSH, cînd nu exista incidența cu HT, de asemenea, și D + HIns sau și cu HACTH.

Din tabelele satului Nucșoara comentăm următoarele exemple de incidențe:

T ♂ 18 = DM = HHy, hT (C.V. și C.M.) suprad. — o

— HT, HH — oPT, HCSR (C.V.), o — hCSR (C.A.) subd., hGo subd.

Într-o exprimare, poate mai puțin adecuată fenomenelor corelative ce ne trec prin față, uneori fără a le putea surprinde, comentăm că: „dinarismul“ a dominat dinamica tonusului hipofizar pe care l-a menținut în hipertonie cel puțin pînă cînd impregnarea hormonală necesară fixării semnelor de hiperhipofizie în morfogeneză s-a constituit stabil sau au fost surprinse de noi prin examinarea unui moment dinamic (de exemplu: hipertrofia staturală), că deși dinarismul corelează strîns cu hipotonia tiroidiană „a permis“ componentei mediteranide supradenivelarea tiroidiană spre hipertonie cu care mediteranidul corelează. Constituția veche HCSR și orto- (H?)Go (cu care a corelat dinarismul) subdenivelînd, a permis corelația întîlnită de altfel, dintre componenta mediteranidă cu h CSR a constituției actuale.

T ♂ = 50 NDE = o — HHy, H — oT, hCSR, hGo.

În acest exemplu, vedem „lupta“ dintre ND pe de o parte ce corelează cu HHy și — pe de altă parte —, E ce corelează cu h Hy și „trage“ de HHy spre oHy; N singur — ce corelează cu HT se menține în antiteză cu D și E, — ambele corelînd cu hT, — rezultă: H — oT.

În ce privește tonusul CSR, însumarea corelațiilor NE întîlnite frecvent cu hCSR înfrîng corelarea D cu HCSR.

Hipotonia gonadică corelată cu E anihilează de obicei, toate celelalte combinații ce ar putea menține sau crește hipertonia gonadică (D ș.a.).

T ♀ = 26 AMD = HHy, Gș. hT, H CSR;

A și D „corelează“ strîns cu coexistența endocrină hT + HCSR amplificîndu-și sinergic corelația. (Asupra corelațiilor interglandulare și coexistențelor de diagnostic endocrin, studiate în Monografia Bătrîna, nu am insistat în lucrarea de față, revenind ulterior).

Persistența corelației D + HHy frecvent întîlnită este posibil să dețină o matrice metabolică ergono-genetică mai sensibilă (în sens de declanșabilă), dar mai forte, mai stabilă și rezistentă tendinței de corelare a formulei A + M, ambele coincidente frecvent cu hHy (la A mai degrabă cu ineficiența hormonului de creștere pe cartilagiile blocate de hipertonia corticoidă — HCSR).

Remarcăm anihilarea aparentă a coincidențelor mediteranismului ($hHy + HT + hCSR$) că și coexistența sa cu inversul acestei formule: observăm însă că asocierea $A + D$ se potențează pe două dintre notațiile endocrine: $hT + HCSR$ cu intensitate și că D se menține la HHy puternic. Prezența în notația endocrină și a distrofiei endemice tireopate cu labilitate de tonus funcțional nu poate exclude, ci din contră mai degrabă permite, un viraj al tonusului tiroidian din constituția precedentă examinării noastre și care nu a putut fi surprins; această condiție permite de asemenea, eventualitatea de a realiza în viitor supradenivelarea care ar corela de această dată și cu M exclus în formularea corelativă de mai sus.

Aceste categorii de interpretări valorificate în tipologia aplicată endocrino-antropologic ar juca un rol deosebit de fructuos în șansele de diagnoză a constituției potențiale—viitoare, de prevedere și prevenire, de sesizare a perspectivelor de abateri ample periculoase, eventual patologice, în dinamica tonusului endocrin și implicit și a celui metabolic, biochimic, sprijinindu-ne pe punctele de reper mai stabile ale tipologiei antropologice.

Prelucrarea statistică ca și execuția graficelor a fost alcătuită în colaborare cu Radu Cănciulescu — de la Centrul de Cercetări Antropologice al Academiei R.S.R.).

Pentru contribuția adusă colectivului din teren în ancheta din Nușoara se aduc mulțumiri călduroase tov. Dr. Ruxandra Holban și tov. Farm. Livia Drăgușanu pentru participarea activă la despuieri de fișe și tabelări.

BIBLIOGRAFIE

1. MILCU ȘT. - M. și DRĂGUȘANU ȘT. M., *Terenul endocrin al populației satului Bătrâna în Cercetări antropologice în ținutul Pădurenilor. Satul Bătrâna*. Edit. Academiei R.P.R., București, 1961, p. 247.
2. idem, p. 248, §3.
3. idem, p. 249—256.
4. idem, p. 374—377 și 404—407.
5. idem, p. 256—277.
6. idem, p. 257.
7. idem, p. 263.
8. idem, p. 262.
9. idem, p. 270.
10. idem, p. 276.

STUDIU ODONTOGRAFIC

DE

P. FIRU, AL. EPURESCU, ADINA GHERGA-NEGREA,
CORNELIA DRĂGĂNESCU și ELVIRA ȘTEFĂNESCU

Les auteurs présentent un étude odontographique sur 229 mâles et 230 femmes en utilisant une fiche stomatologique appropriée. Leurs observations ont encadré la population de Nucșoara, Cîmpu lui Neag et les environs dans la population europide actuelle, ayant un indice de fréquence de la carie de 100% (à 30 ans) et un indice d'intensité variant de 14% — 92% par rapport avec l'âge. Les molaires sont surtout intéressés ainsi que les malocclusions en plan sagittal sont les plus fréquents (21%).

Les dysarmonies dento-maxillaires sont représentées par un pourcentage de 12% représentant le croisement de la population nordique et dynarique avec la population alpine et mediteranide de notre pays.

L'affection du parcdonte est assez rare, quoique la présence du tartre dentaire est presque totale. Ça montre un tissu conjonctif de bonne qualité chez la population rurale de Roumanie.

Cercetarea complexă medico-antropologică dă posibilitate specialiștilor din diverse sectoare să studieze sub mai multe aspecte o populație din aceeași regiune. Se pot aborda astfel teme situate la granița dintre specialități, se pot aduce date valoroase pentru apărarea sănătății.

Cercetarea aspectelor morfologice și patologice din cavitatea bucală, formație cu un trecut filogenetic atât de vechi, poate aduce elemente noi din acest teritoriu, care să ne ajute în caracterizarea unui anumit tip antropologic.

Aspectele patologice, mai ales dacă îmbracă o proporție de masă, ridică probleme de mediu, de alimentație, de preparare a alimentelor care ne obligă să colaborăm cu etnograful și economistul.

Antropologia, studiind omul în evoluția lui istorică, poate avea o vedere de ansamblu și asupra patologiei din acea epocă, poate sesiza anumiți factori etiopatogenici și poate deci iniția măsuri care să îmbunătățească starea de sănătate a oamenilor muncii dintr-o regiune dată.

Cunoașterea patologiei omului din diverse epoci poate aduce date foarte utile la aprecierea condițiilor de mediu, alimentației, obiceiuri etc., caracteristice în acea epocă.

Trei mari afecțiuni buco-dentare sînt cercetate de stomatologi: caria, paradontopatia și malocluziile dentare. Acestea sînt afecțiuni a căror frecvență a crescut vertiginos de la omul fosil spre cel actual ca „un fenomen însoțitor al civilizației” (Pikeril citat după (9)). Sînt tipuri regionale care sînt rezistente la aceste afecțiuni. Se pune întrebarea dacă aceste afecțiuni stomatologice pot constitui o caracteristică a unei populații dintr-o anumită regiune, dintr-o anumită epocă cu o anumită cultură.

A doua întrebare pe care ne-o punem ca ipoteză de lucru, este cercetarea aspectelor morfologice de interes antropologic.

MATERIAL ȘI METODĂ

În cadrul anchetei medico-antropologice din comuna Nușoara, regiunea Hunedoara s-au cercetat 229 de bărbați, 230 de femei, cuprinși între vîrstele de 17—80 ani și 66 de copii de vîrstă școlară. Copiii au fost cercetați separat în cadrul unei alte lucrări (4).

La Cîmpu lui Neag, regiunea Hunedoara, s-au cercetat 59 de bărbați și 82 de femei, avînd vîrsta cuprinsă între 17 și 70 ani.

Cercetarea a fost făcută pe baza unei fișe stomatologice care cuprinde următoarele date:

Incidența, intensitatea și stadiul cariei dentare;

Edentația;

Erupția molarului de minte;

Culoarea dinților;

Bolta palatină;

Uzura dentară;

Ocluzia dentară, după clasificarea Angle;

Forma arcadei alveolo-dentare;

Forma dinților incisivi;

Existența tuberculilor dentari;

Existența torusului palatin și mandibular;

Aspectul general al parodonțiului;

Aspectul exterior al limbii;

Aspectul amigdalelor.

Am cercetat de asemenea conținutul în fluor al apei de băut din 7 fîntîni, în perioada de vară (august).

S-a cercetat alimentația și modul de preparare al alimentelor la această populație din comunele Nușoara și Cîmpu lui Neag.

Condițiile geografico-economice ale celor două sate sînt prezentate pe larg în alte capitole. Completarea noastră privește în special alimentația.

Alimentația populației din comuna Nușoara variază cu sezonul și constă în general dintr-o fiertură de fasole, cartofi sau varză fără carne vara sau toamna, sau cu carne de porc afumată în timpul iernii.

Întrucît creșterea vitelor constituie una din ocupațiile de bază ale acestor săteni, laptele și produsele lui constituie alimentul proteic de bază al sătenilor din această regiune.

Carnea de cornute mari o folosesc mai rar, la fel și carnea de pasăre.

Se folosesc de asemenea fructele regiunii, din care — smeura, fragii și merele sînt cele mai obișnuite. Merele de obicei sînt uscate și folosite iarna sub formă de fiertură, ca o legumă oarecare. Mămăliga este folosită curent.

A început și la Nușoara să se introducă alimentația mixtă în care intră produse alimentare făcute în gospodărie, alături de cele conservate preparate prin industria alimentară.

În ceea ce privește populația satului Cîmpu lui Neag, aceasta folosește mai ales în ultimul timp pe scară întinsă, pe lângă produsele alimentare din gospodărie și produse alimentare conservate, produsele zaharoase sub diversele forme (bomboane, ciocolată etc.), făinoasele sub formă de piine neagră și albă, macaroane și biscuiți.

Copii în special consumă mult biscuiți, bomboane.

Alimentația din această regiune a început deci să se îndepărteze de cea naturală, făinoasele și zaharurile aducînd un important procent caloric.

Higiena alimentară buco-dentară este deficitară, iar autocurățirea prin fructe este cu totul întîmplătoare.

Apa de fîntînă este folosită curent de săteni; păstorii folosesc apa din sutele de izvoare ce brăzdează stîncile masivului Retezat.

Din cercetarea fluorului în cele 7 fântâni principale din comuna Nucșoara a reieșit că în 4 din 7 fântâni apa are o valoare protectoare medie, concentrația în fluor variind între 0,350—0,650 mg la litru de apă. În celelalte 3 fântâni, apa este neprotectoare la carie, concentrația în fluor fiind sub 0,350 mg la litrul de apă.

Regiunea este de obicei ploioasă, astfel încît concentrația în fluor a apei de băut variază. Recoltarea apei de băut din aceste fântâni a fost prelevată în același timp la sfîrșitul unei perioade fără ploaie de 10 zile.

Alimentația bogată în făinoase, dulciuri, modul de preparare (fiertură) precum și contactul cu produsele industriale de la oraș, fac ca alimentația populației celor 2 sate să fie cariogenă. Lipsa unei igiene buco-dentare adecvate, folosirea fructelor pe scară redusă permit declanșarea cariei dentare în special.

CERCETAREA CARIEI DENTARE

Am cercetat aici:

1. Indicele de frecvență al cariei după formula:

$$F = \frac{\text{Nr. subiecți cu carii} \times 100}{\text{Nr. subiecți cercetați}}$$

2. a) Indicele de intensitate al cariei (maladie) după formula:

$$I_1 = \frac{\text{Nr. carii} + \text{obturații} + \text{resturi radiculare} + \text{extracții} \times 100}{\text{Nr. dinților cercetați}}$$

b) Indicele intensitate pe cap de locuitor după formula:

$$I_2 = \frac{\text{Nr. carii} + \text{obturații} + \text{extracții} + \text{resturi radiculare} \times 100}{\text{Nr. subiecților cercetați}}$$

3. Indicele cario-topografic și anume:

a) Indicele cario-ocluzal după formula:

$$I O = \frac{\text{Nr. cariilor ocluzale} \times 100}{\text{Nr. dinților cariați}}$$

b) Indicele cario-proximal după formula:

$$I P = \frac{\text{Nr. cariilor proximale} \times 100}{\text{Nr. dinților cariați}} \text{ și}$$

c) Indicele cario-cervical după formula:

$$I C = \frac{\text{Nr. cariilor cervicale} \times 100}{\text{Nr. dinților cariați}}$$

Frecvența cariei dentare la populația din Nucșoara, variază cu vârsta și sexul, ajungînd la vârsta de peste 30 de ani la procentul maxim de 100% (fig. 1 a).

Între 17 și 20 de ani indicele de frecvență al cariei dentare pe cap de om (F) ajunge la 88%, atît pentru bărbați cît și pentru femei.

Între 20 și 30 de ani femeile prezintă un indice de frecvență de 98%, iar bărbații unul de 100%.

După această vîrstă toți oamenii cercetați au avut carii (F = 100%).

Comparativ, la populația dimprejurul comunei Nucșoara, cercetată cu aceeași ocazie, se constată un indice de frecvență al cariei dentare pe cap de om, ceva mai scăzut (fig. 1, b).

Astfel între 17 și 20 de ani femeile au un indice de frecvență de 60%, ajungând vertiginos la 100% la vârsta de 30 de ani în timp ce bărbații de aceeași vârstă au un indice de frecvență de 74%. După 10 ani ajung și ei la același procent mare de 100%.

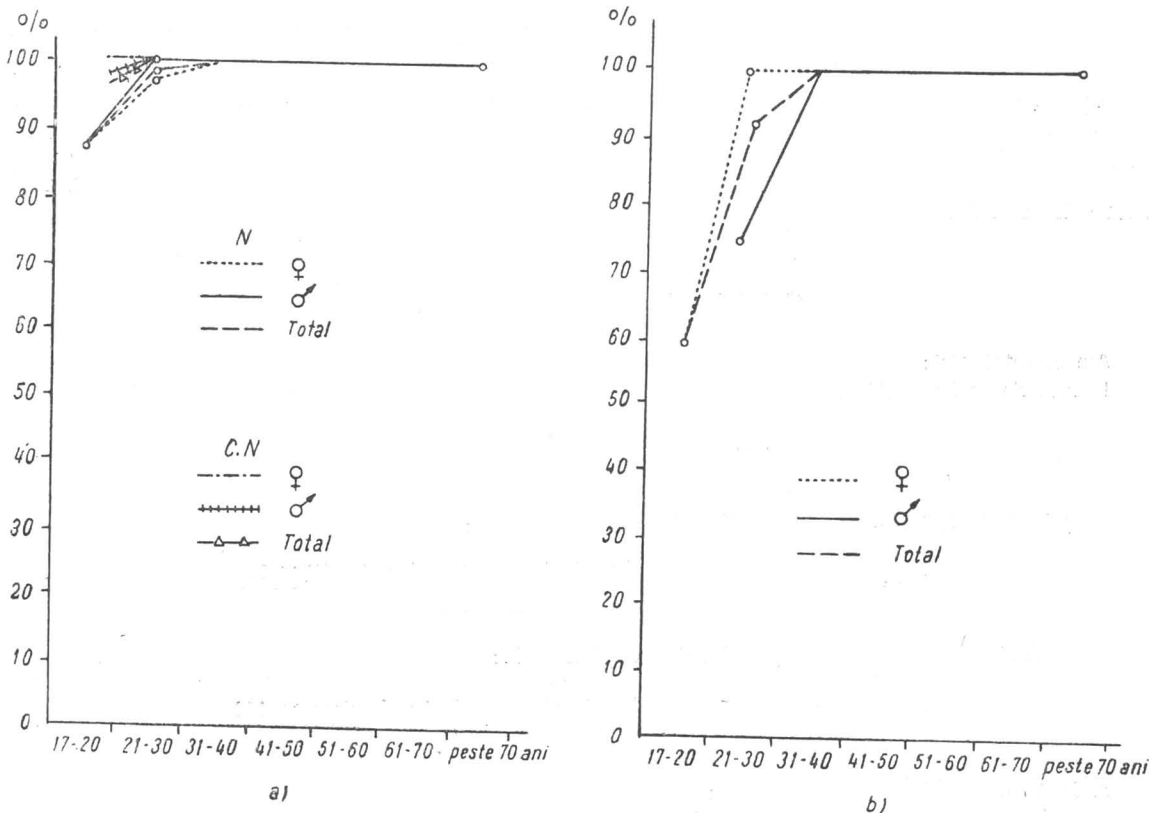

Fig. 1. — a): Indicele de frecvență al cariei în raport cu vârsta și sexul la populația din Nușoara și Cîmpul lui Neag; b): Indicele de frecvență al cariei în raport cu vârsta și sexul la populația din diferite localități din jurul Nușoarei.

Această mică diferență se datorește probabil unei alimentații mai naturale pe care o folosesc acești oameni, mai departe de oraș. Același indice mai scăzut a fost găsit și la populația din comuna Bătrîna din regiunea Hunedoara, cercetată cu un an înainte (96, 35%).

Indicele de frecvență mare la populația din Nușoara caracterizează populația actuală, care folosește produsele alimentare rafinate industriale și care pregătește alimentele prin fierbere îndelungată.

La Cîmpul lui Neag frecvența cariei dentare este și mai mare, astfel toți bărbații cercetați prezentau carii dentare, inclusiv cei ce aveau 20 de ani sau între 20—30 de ani. Indicele de frecvență al cariei la bărbații din acest sat a fost de 100%, mai mare decât în toate regiunile cercetate pînă acum. La femei acest indice este de 97,56%, ceea ce înseamnă că numai 2 femei (avînd vîrstele sub 20 de ani) din 82 nu prezentau încă carii (fig. 1, a).

Indicele de frecvență al cariei la întreaga populație din Cîmpul lui Neag este de 98,58%, urmare a consumului de ape potabile neprotectoare (conținutul în fluor al apei de băut este sub 0,35 mg ‰ (14)) și a folosirii unei alimentații predominant industriale (pîinea, făinoasele și dulciurile).

Indicele de intensitate (maladie) al cariei (I_1), variază mult în raport cu vârsta, sexul și grupul de dinți considerați. Indicele de intensitate maladie (I_1), crește vertiginos la bărbații din Nucșoara de la 14% — 19% (sub 20 de ani), pînă la 85% — 92% (la 50 de ani) (fig. 2, a).

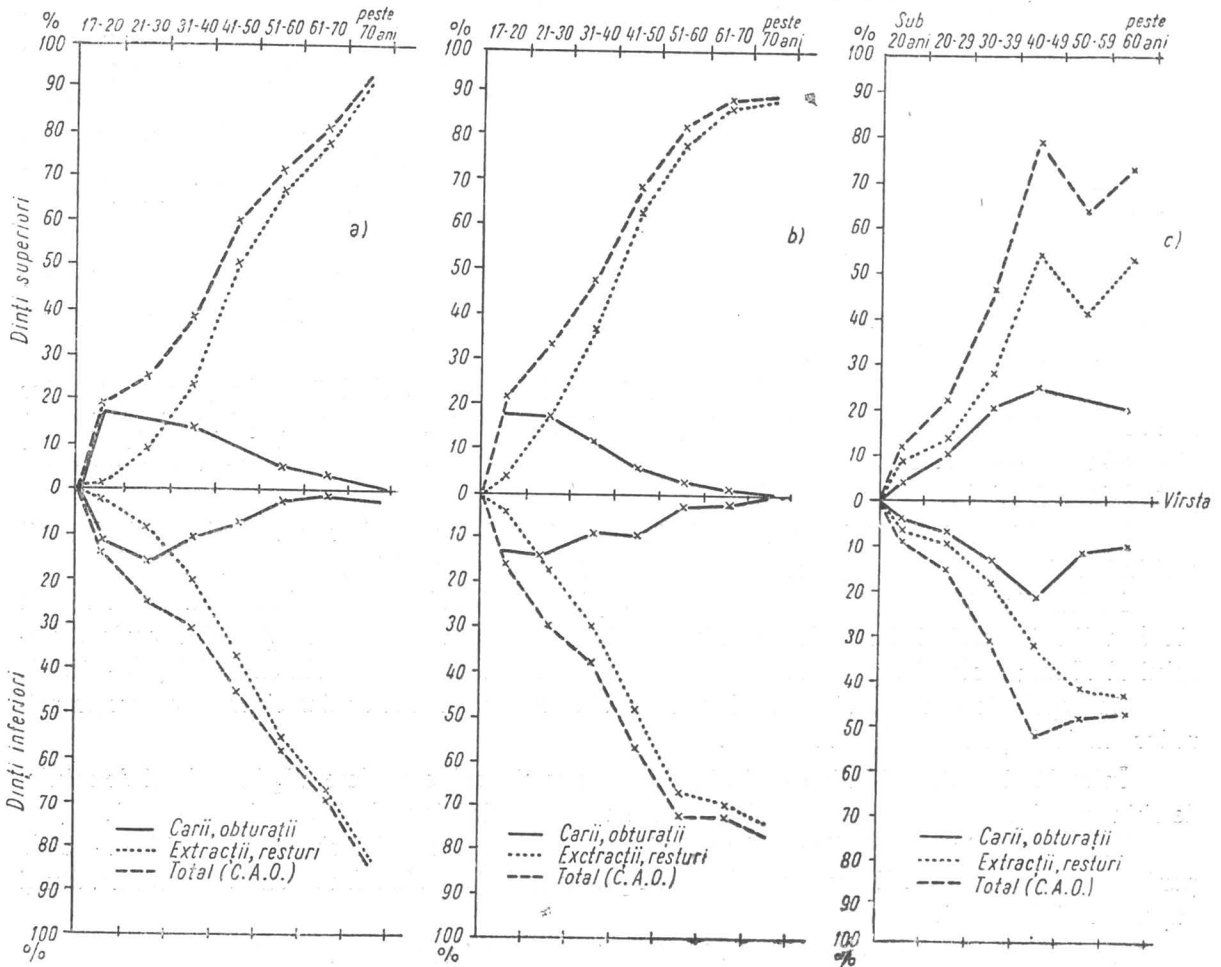

Fig. 2. — a) Indicele de intensitate al cariei în raport cu vârsta la populația din comuna Nucșoara; b) Indicele de intensitate al cariei în raport cu vârsta la populația din împrejurimile comunei Nucșoara; c) Indicele de intensitate al cariei în raport cu vârsta și sexul la populația din com. Cîmpu lui Neag.

La femeile din aceeași localitate, se observă procente mai mari la vârste mai tinere, astfel încît, după indicele de intensitate maladie, femeile pot fi considerate cu 10 ani mai în vîrstă. Dacă despuim valorile indicelui de intensitate și în special C.A.O. constatăm că numărul extracțiilor dentare și al resturilor radiculare cresc foarte mult cu vârsta, în timp ce noile suprafețe carioase și reconstituirile prin obturații scad progresiv cu vârsta. Cariile senile atît de mult discutate nu mai apar evidente pe aceste grafice.

La populația din împrejurimile Nucșoarei, se observă un I_1 la vârsta de 17—20 ani; procentul crește apoi vertiginos, depășind chiar cifrele găsite la populația din Nucșoara: 94% pentru femei și 92% pentru bărbați. I_1 la dinții inferiori oferă un procent mai mic, variind după vîrstă, sex și localitate de la 57 la 93% (gr. nr. 2 b).

La populația din Cîmpu lui Neag acest indice crește vertiginos la bărbați la arcada superioară de la 12,5% (20 de ani) la 79,16% (40—49 de ani), urmînd apoi o scădere relativă la vîrstele

următoare (fig. 2 c). O creștere asemănătoare se observă și la arcada inferioară, cu deosebirea că indicii sînt ceva mai scăzuți (de la 9,10% (20 de ani) la 52,08% (40—49 ani)). O creștere mai importantă a acestui indice se observă la femei (în special la arcada superioară (fig. 2 d), datorită foarte probabil unor factori favorizanți în producerea cariei (sarcini, alăptare, viață sedentară etc.).

Remarcăm și aici, ca și în alte localități, că I_1 are aproape aceeași incidență la cele două sexe, dar cu o diferență de vîrstă de 10 ani. Femeile apar și aici mai în vîrstă cu 10 ani decît bărbații lor, dacă ne referim la raportul dintre I_1 și vîrstă (grafic 2 c).

Acești indici cercetați se datoresc în special creșterii numărului extracțiilor dentare și a resturilor radiculare, după vîrsta de 20 de ani la femei și 30 de ani la bărbați. Cariile noi și reconstituirile cresc într-un număr mult mai lent pînă la 40 de ani la femei și 50 de ani la bărbați.

Comparativ cu I_1 la populația din Nucșoara și Bătrîna, populația din Cîmpul lui Neag se situează între ele, apropiindu-se mai mult de populația din Bătrîna. Fmarea (98,58%) asociat cu I_1 mare (54,8%) situează populația din Cîmpul lui Neag în grupul populației europide ce utilizează o alimentație bogată în glucide.

Indicele de intensitate al cariei pe grupe de dinți variază cu sexul și vîrsta, grupul posterior fiind cel mai interesant. Astfel între 17 și 20 de ani la bărbații din Nucșoara I_1 la molarul I și II ajunge la 50%—53%. Extracțiile acestor molari încep chiar din această perioadă (6% din molari sînt deja extrași la această vîrstă).

Urmează în ordine carii la dinții frontali superiori (1%) și a primilor premolari (13%). Caninii sînt indemni de carie, de asemenea molarii de minte care n-au erupt la această vîrstă.

La femeile din aceeași perioadă de vîrstă I_1 la primii molari ajunge la cifre mult mai mari (64% la dinții superiori și 66% la dinții inferiori). Această cifră este dată în special de caria molarului al II-lea; molarul I permanent a început să dispară de pe arcadă prin extracții (6%—15%).

La populația din împrejurimile Nucșoarei cifrele se aseamănă cu deosebire că extracția primilor molari permanenți predomină.

Între 21 și 30 de ani la bărbații din Nucșoara se observă o creștere a I_1 la molarii de minte, de abia erupți pe arcadă (46—50%) și o creștere a procentului de molari extrași (20—40%).

Femeile prezintă un indice mai mare de intensitate la aceiași molari, ajungînd la 42—59% pentru molarii de minte. Extracția molarului I permanent ajunge la cifra de 52—58% pentru dinții superiori și inferiori.

Cifre asemănătoare se observă în localitățile din jurul Nucșoarei.

La populația din Cîmpul lui Neag se constată o imunitate oarecare la carie a grupului incisiv-canin inferior (ca și la omul preistoric) (fig. 3). Se remarcă o incidență deosebită a cariei la dinții posteriori și în special la molarii inferiori. Această electivitate se datorește lipsei de autocurățire și retenției resturilor alimentare moi în șanțurile molarilor, populația din Cîmpul lui Neag folosind în mod sporadic și zarzavaturile crude. Spălarea grupului incisivo-canin cu saliva secretată în special de glandele submaxilare oferă acestor dinți o imunitate relativă.

Caria dentară scade după vîrsta de 31 ani, crește însă progresiv edentația posterioară, ajungînd la cifra de 91% la bărbații de 41 ani și la 87% la femeile de aceeași vîrstă și la 93% la bărbații din împrejurimile Nucșoarei (edentația este dată de curba „extracțiilor și resturilor dentare“).

Progresiv cu vîrsta, edentația totală superioară apare la mai mult de 55% la bărbații din Nucșoara de 50 de ani și la mai mult de 70% la femeile din Nucșoara de aceeași vîrstă. Peste 80% din bărbații din Nucșoara și peste 90% din femei de peste 50 de ani au o edentație posterioară inferioară.

Cariile și obturațiile reprezintă un proces cu totul neînsemnat, acea carie senilă nu mai apare pe graficele noastre. Edentația totală bimaxilară apare în proporție de peste 45% la băr-

bații din Nucșoara și la peste 62% din femeile din aceeași comună. Date asemănătoare se observă și la populația din jurul Nucșoarei.

I_1 pe grupe de dinți pare să fie mai scăzut în Ținutul Pădurenilor (13).

I_1 este mai mare la femeile din această regiune și împrejurimi în special între 21 și 40 de ani, datorită apariției unor factori favorizanți în producerea cariei (sarcină, alăptare, viață mai sedentară etc.), factori ce fac ca femeia să fie cu 10 ani mai în vârstă decât bărbatul.

Indicele de intensitate pe cap de locuitor (I_2) crește progresiv cu vârsta de la 5,1 carii pe cap de locuitor, la bărbații de 17—20 de ani, pînă la 28,3 carii pe cap de locuitor la vârsta de 70 de ani. Creșterea procentului se datorește în special extracției dentare ce devine îngrijorătoare chiar de la vârsta de 30 de ani. Observații asemănătoare se pot face pentru femeile din aceeași regiune cu deosebire că I_2 variază de la 11 la 28,33. Pe baza acestor date putem afirma că cel puțin la 50 de ani femeile sînt mai în vârstă biologic cu 10 ani decât bărbații lor de aceeași vîrstă cronologică, ținînd cont de valoarea acestui indice.

Valorile acestea mari pe care le dă indicele de frecvență și intensitate al cariei se datorește consumului mare de produse zaharoase și făinoase, se datorește modului de preparare prin fierbere al alimentelor, lipsei de autocurățire, fructele crude fiind rar consumate. Deși mai mult de 1/2 din fîntîni au o concentrație de fluor protectoare la carii, totuși indicii aceștia nu sînt modificali prea mult. Astfel indicele de intensitate al cariei este de 50% la familia Hurdubeu, care folosește apa cu concentrația cea mai mică de fluor și același indice este de 67% la familia Avramescu, care folosește apa cu cea mai mare concentrație în fluor (14).

La populația din Cîmpu lui Neag I_2 crește progresiv la bărbați de la 3 la 20—21 de ani, la 25 la vârsta de 40—49 de ani (tabel nr. 1).

Femeile au indice mai mare, crescînd de la 3,7 (la vârsta de 20 de ani) pînă la 25,6 (la vârsta de peste 60 de ani). Acești indici sînt comparativ mai mici decît cei întîlniți la Nucșoara.

Indicii mari de frecvență și intensitate ai cariei caracterizează populația europeană cu o alimentație bogată în produse zaharoase și făinoase. Modul de reacție al populației din Cîmpu lui Neag la acest mod de viață este asemănător cu cel observat la celelalte populații din Nucșoara și din Bătrîna (Ținutul Pădurenilor).

Indicele de frecvență și intensitate (maladie și pe cap de om) are o valoare antropologică, deoarece poate varia la diversele populații de pe glob și variază în aceeași regiune în raport cu epocile în care au trăit respectivele populații.

Aceiași indici au valoare etnografică, deoarece variația lor este strîns legată de alimentație (raportul dintre glucide, zaharuri, proteine etc.) și de modul de preparare al alimentelor. Acești

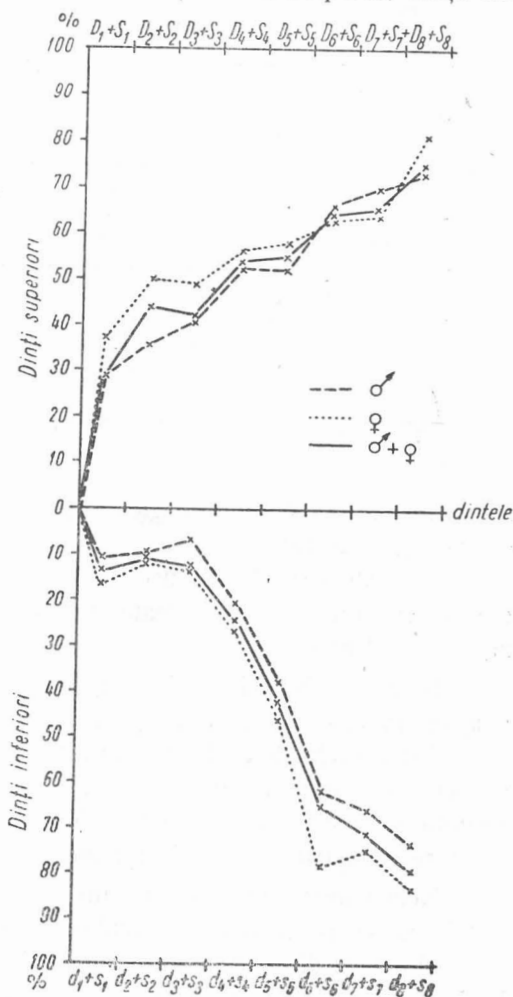

Fig. 3. — Indicele de intensitate al cariei pe grupe de dinți la populația din comuna Cîmpu lui Neag.

Tabelul nr. 1

Indicele de intensitate pe cap de locuitor, pe grupe de vîrstă și sex la Cîmpu lui Neag și Nucșoara

Localitatea	Cîmpu lui Neag				Nucșoara			
	♂		♀		♂		♀	
	Nr. cazuri	I_2	Nr. cazuri	I_2	Nr. cazuri	I_2	Nr. cazuri	I_2
Sub 20 de ani	4	3,0	7	3,7		5,1		11
20--29	9	6,1	21	12,5		8,3		13,1
30--39	15	17,4	20	14,8		19,4		22,8
40--49	6	21,0	14	19,9		22,0		21,9
50--59	20	17,8	12	19,5		25,3		26,2
60 și peste	5	19,2	8	25,6		28,3		28,3
Total	59	14,1	82	15,9	229	18,03	230	20,5

Total general:

 $\delta + \text{♀} = 141$ cazuri, $I_2 = 15,15$

indici au valoare epidemiologică și pot aduce date noi privitoare la măsurile profilactico-curative dintr-o colectivitate.

Din paleolitic pînă în neolitic F, I_1 au crescut progresiv, în special în ultimii 3 000 de ani, o dată cu consumul de cereale, iar în ultimul timp o dată cu consumul mare de produse de zaharuri rafinate.

În secolul XVIII, în Europa, F era de 10—20% la vîrsta de 20—30 de ani, în secolul XIX a ajuns la 75—80%, iar astăzi a ajuns la 90—98% (8).

Astăzi indicele de F și I_1 la diferitele populații de pe glob variază în special în raport cu alimentația. Indienii din Canada de Nord și eschimoșii din mediul rural cu o bogată alimentație carnată au F cuprins între 0,2 și 5,3%. Aceleași populații, venind în contact cu produsele alimentare industriale ajung la un indice de frecvență de 40%.

Negrii australieni din mediul rural au F = 20% (16); de îndată ce vin în contact cu produsele zaharoase și făinoase combinate, indicele crește progresiv ajungînd la 40%.

Mongolii din Coreea de Nord au F = 23% (7), iar populația orășenească din China a ajuns la F = 41,9% (Andersen citat din (1)).

I_1 se menține scăzut încă la eschimoșii din mediul urban (15%) sau la negrii și mongolii ce au venit în contact cu produsele industriale (1,4—2,1%).

Evoluția cariei la aceste populații este încă lentă, spre deosebire de populația europidă din secolul XX, la care indicele de intensitate al cariei ajunge la cifra de peste 90%.

Din datele din literatură și din cele observate de noi reiese că nu există o imunitate la carie la nici o populație de pe glob. Negrii și mongolii fac deopotrivă carii dentare dacă folosesc o alimentație bogată în produse zaharoase și făinoase, indiferent dacă aceste popoare continuă să trăiască în țara lor, sau dacă emigrează în centrele industriale din Europa (15).

F și I_1 al cariei nu pot caracteriza un tip antropologic; ele arată doar modul de reacție al diverselor tipuri antropologice, reacție care probabil în timp se va schimba și ea.

F și I_1 crescute la populația din Nucșoara, caracterizează populația europidă din epoca actuală, cu o alimentație bogată în produse zaharoase și făinoase.

Pentru stomatologi aceste date au valoare în stabilirea măsurilor profilactice curative. Limitarea consumului de produse zaharoase la maximum 10% din valoarea calorică, evitarea ingerării de dulciuri între mese și în special seara și spălarea obligatorie a dinților seara înainte de culcare (8) reprezintă primele măsuri profilactice ce se desprind din aceste date.

Indicele cario-topografic cercetat de noi are o valoare antropologică deosebită. Se pun de asemenea probleme privind etiologia cariilor dentare.

În ansamblu sînt mai multe carii la dinții superiori, decît la cei inferiori, fapt care determină apariția edentației totale superioare la 55% din bărbații din Nucșoara de 50 de ani și la mai mult de 70% din femeile din aceeași regiune și de aceeași vîrstă cronologică.

Acest fenomen se datorește, pe de o parte, solicitărilor mecanice deosebite la dinții superiori („arcada superioară este nicovală, iar cea inferioară este ciocanul” Rainer). Pe de altă parte dinții superiori nu beneficiază în aceeași măsură de rolul protector anticarios al salivei, cum beneficiază în special grupul frontal inferior. Acest fenomen se observă de altfel și la omul neolitic (10) și la negrii actuali din Africa (15).

Caria dentară se localizează de obicei în așa-zisele locuri de retenție, iar în aceste locuri au variat în cursul filogenezei; omul fosil prezenta de obicei caria cervicală (de colet), deoarece fața vestibulară a dinților săi prezenta bombare mai accentuată decît la dinții oamenilor contemporani și determina astfel un loc de retenție pentru resturile alimentare la acest nivel. La populația actuală, întîlnim carii frecvente pe suprafața ocluzală, în șanțurile dintre cuspidi, deoarece omul modern folosește alimente moi, preparate foarte fin ce nu prezintă o masticăție puternică, care să uzeze dinții.

Caria ocluzală caracterizează deci omul actual, iar caria cervicală caracterizează omul fosil.

În neolitic apare caria pe suprafețele proximale ca o consecință a reducerii filetice a arca-delor alveolare, reducere care nu merge în pas cu reducerea numerică sau dimensională a dinților.

Înghesuirea dinților, ca o consecință a acestei reduceri duce la șlefuirea timpurie a suprafețelor proximale, la pierderea punctului de contact, la apariția unor noi suprafețe retentive, loc de elecție pentru carii. Înghesuirea acestor dinți apare în special la dinții frontali, deoarece molarii sînt mai vîguroși și pe măsură ce erup pe arcadă, împing înainte grupul de dinți situați mezial.

Acest fenomen este mai evident la femei, la care procesul de reducere filetică al arcadelor dentare este mai accentuat.

La populația din Nucșoara indicele cario-ocluzal (IO) este foarte mare (67% la bărbați și 82% la femei) la vîrsta de 17—20 ani. Acest indice scade progresiv ajungînd la vîrsta de 40 de ani în jurul cifrei de 20% (fig. 4 a, b).

Această scădere se explică prin numărul mare de extracții care se fac pînă la această vîrstă.

Surprinzător este că acest indice crește ajungînd la 35% la bărbații de 60 de ani și la 31% la femeile de 50 de ani. Este o creștere relativă, deoarece indicele de intensitate al cariei, pe grupe de dinți ne arată o scădere continuă a curbei de intensitate, pe măsură ce vîrsta înaintează. Această creștere relativă se datorește unei mortalități crescute la această vîrstă, mortalitate care cuprinde în special oamenii edentați, cu o putere de apărare mai slabă. Rămîn după această vîrstă oamenii care mai au dinți și care au o alimentație mai completă și o reacție de apărare mai bună (5).

Indicele cario-aproximal crește și el progresiv pînă la 41 de ani, ajungînd la 66% (bărbați) și 62% (femei) la populația din Nucșoara. Această creștere progresivă se datorește în special apariției cariei la premolarii și frontalii superiori, care mai rămîn pe arcadă la această vîrstă, molarii fiind deja extrași la această vîrstă.

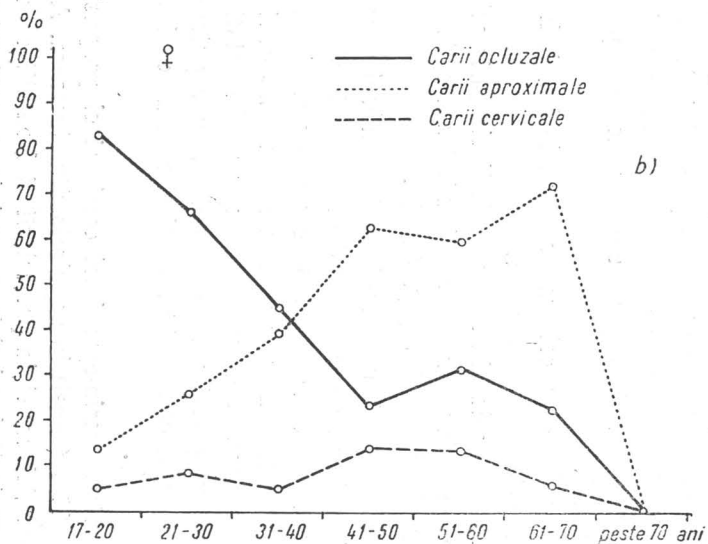
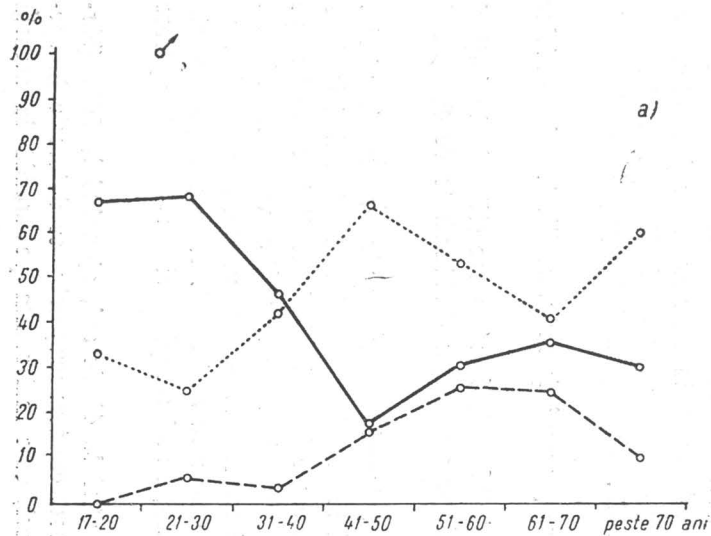

Fig. 4. — Indicele topografic al cariei la populația din Nușoara. a: bărbați; b: femei.

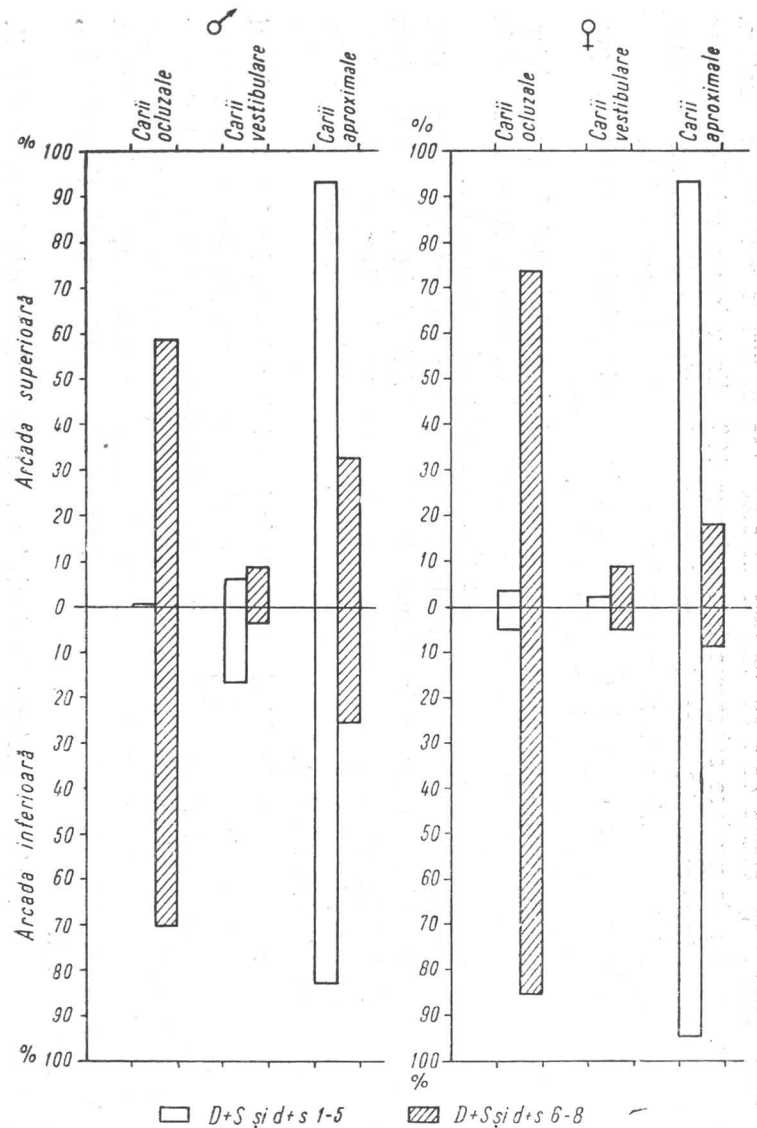

Fig. 5. — Indicele cario-topografic al cariei la populația din Cișmăluș. a: bărbați; b: femei.

O surprinzătoare creștere se observă și aici la 60 de ani la bărbați și la 50 ani la femei, explicată de noi prin aceeași mortalitate crescută la indivizii edentați.

Indicele cario-cervical crește progresiv de la vârsta de 30 de ani, ajungând la 25% (bărbați) și la 14% (femei) la populația din comuna Nucșoara.

Creșterea tardivă a acestor carii se datorește retracției mucoasei gingivale, la vârsta mai înaintată și dispariției prin extracție a molarilor de pe arcadă.

În comuna Cîmpu lui Neag dinții superiori prezintă de asemenea mai multe carii decât dinții inferiori.

Cariile ocluzale predomină la molari ajungând la femei la cifra de 85,4% (fig. 5). Cariile proximale ajung la cifra maximă tot la femei, la grupul frontal și premolar inferior (93,49%). Cariile vestibulare sînt slab reprezentate, ajungând la cifra maximă de 16,6 la molarii inferiori ai bărbaților. Această repartiție a cariilor caracterizează de fapt populația actuală, omul fosil avînd comparativ un număr mare de carii vestibulare (cervicale). Numărul mare de carii ocluzale la molari arată că la Cîmpu lui Neag populația are o igienă defectuoasă folosind sporadic fructele și zarzavaturile crude, făinoasele și dulciurile fiind preferate.

Indicele deosebit de crescut al cariei proximale la dinții frontali și premolari arată că procesul de reducere filetică, în zilele noastre, se manifestă în special la femei. Reducerea neproportională a arcadelor alveolare în raport cu reducerea dimensională a dinților, favorizează transformarea punctului de contact în suprafețe de contact, favorizează locuri de retenție pentru resturile alimentare, favorizează apariția cariei (4). Rolul protector al salivei nu se mai poate exercita astfel încît aceste carii proximale ajung la cifrele maxime de 94,88% la dinții inferiori (graficul 4 c). Procesul de carie începe deci cu o mare intensitate pe suprafețele ocluzale ale molarilor, se continuă cu cariile proximale la premolari și frontali și după 40—50 de ani, odată cu retracția mucoasei gingivale se dezvoltă pe fețele vestibulare (cervicale) pe ultimii dinți ce au mai rămas pe arcadă.

Procesul carios progresează deci dinapoi înainte, ducînd la edentația terminală la o vîrstă destul de tînră; continuă apoi cu edentația termino-laterală și apoi edentația totală.

Acest fenomen lipsește omul de unitatea masticatorie cea mai importantă — molarii — și contribuie la reducerea puterii de muncă. Omul respectiv nu poate să mai aibă o masticație sănătoasă, nu poate să mai aibă o alimentație completă, pentru că preferă produsele moi, zaharose și făinoase de obicei.

Caria molarilor evoluează rapid și dă în primul rînd complicații supurative perimaxilare de gravitate deosebită (6).

Caria complicată dă apoi infecție de focar din care bolile cardio-vasculare și reumatismul ocupă locul de frunte.

Edentația timpurie reduce puterea de reacție a organismului, alimentația devine unilateră și incompletă, astfel crește mortalitatea la bolnavii edentați.

Creșterea acestui indice pune probleme de profilaxie importante. Preocuparea medicilor trebuie să fie orientată în primul rînd asupra molarilor, care trebuie să fie tratați primii în stadiile incipiente de carie. Trebuie inițiat apoi în regiune un sistem de alimentație cu produse preparate dure (pîinea neagră tare, fructe, zarzavaturi crude) care să oblige omul să mestece puternic și să-și uzeze suprafața ocluzală a molarilor, să facă să dispară suprafețele retentive de la acest nivel și în consecință să dispară caria de pe acest grup de dinți.

Higiiena bucală trebuie instituită cu strictețe, cu obligativitatea spălatului dinților măcar seara înainte de culcare. Aceasta ar evita menținerea resturilor alimentare pe suprafețele ocluzale. Caria ocluzală și proximală caracterizează populația actuală ce folosește în special produsele industriale rafinate (zaharuri, făinoase).

EDENȚAȚIA

Paralel cu acest proces de carie evoluează și edentația.

Afectarea molarilor în primă etapă duce la apariția edentației terminale la o vîrstă destul de tînă. Apare apoi edentația laterală, frontală și în cele din urmă totală.

Se remarcă o scădere vertiginoasă a dentației complete de la vîrsta de 20 de ani la vîrsta de 40—49 de ani și o creștere progresivă a edentației mixte în special (fig. 6).

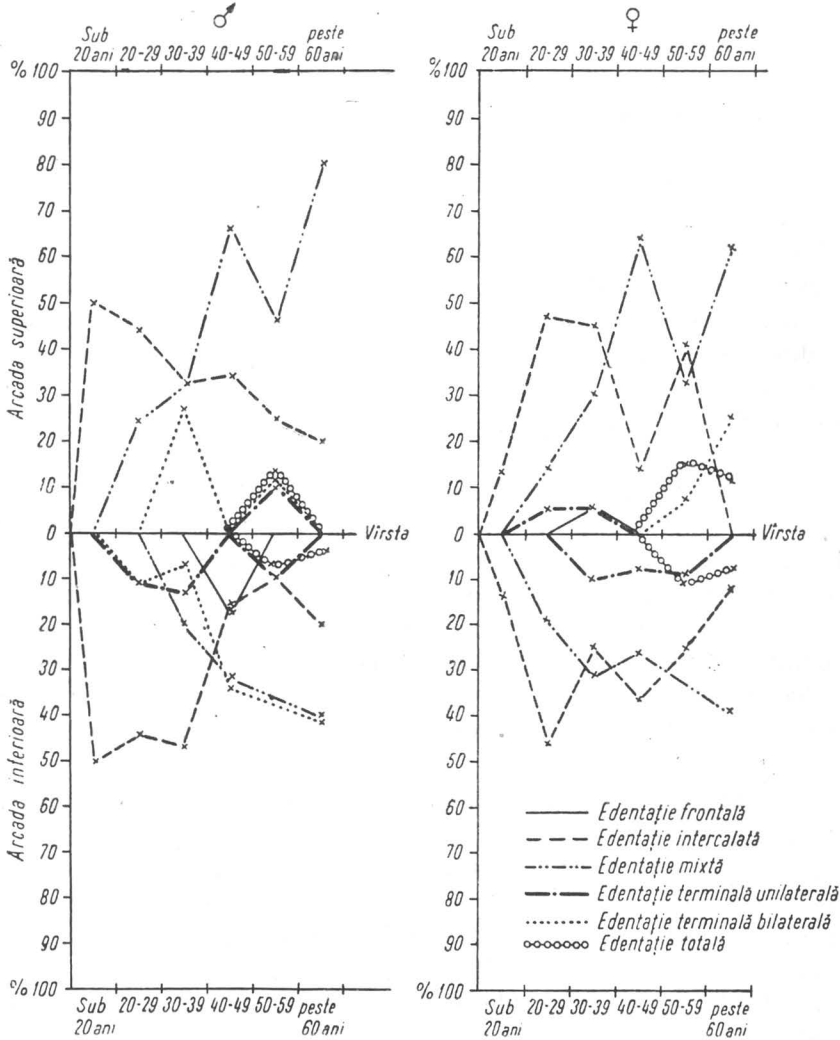

Fig. 6. — Tipul de edentație la populația din Cîmpu lui Neag.

Un fenomen aparte este creșterea edentației totale de la 40—59 de ani și o reducere a ei după această vîrstă; acest fapt verifică din nou un fenomen relatat și la populația din Bătrîna (6): după vîrsta de 50 de ani cresc decese în special la oamenii edentați, oameni ce au o rezistență scăzută a organismului la factorii nocivi externi, din pricina unei alimentații deficitare, cunoscută la edentați.

ERUPȚIA MOLARILOR DE MINTE

Molarul de minte apare pe arcadă între 18—24 ani. Neerupția acestor molari la populația sub 20 de ani poate fi considerată un fenomen normal. Neapariția molarilor de minte la vârsta de 20—29 de ani poate fi considerată sau ca o erupție întârziată, datorită unei hipotiroidii sau ca dispariția molarilor de minte ca un fenomen de reducere filetică în aparatul dentar uman. Neerupția molarilor de minte în proporție de 13,3% la bărbați și 20% la femei la populația din Cîmpu lui Neag între 30—39 de ani (tabelul nr. 4), exprimă neapariția acestui molar pe arcadă ca un fenomen de reducere filetică, exprimă gradul acestei reduceri la populația actuală. În literatură procentul acesta poate ajunge la valoarea de 25%, astfel încît populația cercetată de noi se situează pe o treaptă medie în procesul de reducere filogenetică a aparatului dento-maxilar. Un procent asemănător am întîlnit și la populația din Bătrîna (6).

Uzura dentară puternică „ad palatum” — este caracteristică omului fosil; ea arată o masticație viguroasă a unor produse alimentare dure, sumar preparate și predominanța mișcărilor de lateralitate ale mandibulei în timpul masticației.

Uzura dentară se accentuează în raport cu vârsta la populația din comuna Nucșoara.

Uzura de gr. I și II crește progresiv pînă la vârsta de 30—40 de ani (bărbați) ajungînd la procentul de 62,4%. După această vîrstă apare uzura de gr. III și IV ajungînd la un maximum la vârsta de 50—60 de ani.

La femei uzura de gr. I și II prezintă valori procentuale mai mici, maximum ajungînd la vârsta de 40—50 de ani (59,5%). După această vîrstă apare uzura de gr. III și IV care crește după vârsta de 70 de ani la valori procentuale mai mari decît la bărbați (22,2%).

Date asemănătoare se pot observa și la populația din jurul Nucșoarei. Această observație arată că:

— uzura dinților este mai puternică la bărbați decît la femei, datorită probabil unui aparat masticator mai bine reprezentat;

— valorile procentuale ale uzurei de gr. I și II la bărbați ajung la maximum cu 10 ani înaintea femeilor. O corelație asemănătoare se constată cu ocazia indicelui de frecvență și intensitate al cariei, unde valorile maxime ale acestor indici, în raport cu sexele, prezintă același decalaj de 10 ani. Este evidentă corelația strînsă dintre uzură și caria dentară: acolo unde este uzura mai puternică indicele de frecvență și intensitate al cariei este mai mic;

— valorile procentuale ale uzurei sînt incomparabil mai mici la populația actuală în raport cu populația fosilă, preistorică sau istorică (3).

Aceasta este strîns legată de modul de preparare al alimentelor și de modul de solicitare al aparatului masticator la populația actuală. Produsele alimentare industriale, apariția unei bucătării mai rafinate și mai unilaterale au dus probabil la diferențele procentuale atît de evidente între populația actuală și cea veche. Valorile procentuale ale uzurei dentare capătă astfel o valoare antropologică și etnografică.

La populația din Cîmpu lui Neag constatăm o uzură de gr. III și IV de 12,50% la arcada superioară și aproximativ 17% la arcada inferioară (fig. 7). Uzura dentară se accentuează în raport cu vârsta, în special la bărbați. Uzura de gr. I și II crește procentual pînă la vârsta de 39 de ani, cînd apare uzura de gr. III și IV. După 50 de ani dinții care mai persistă au o uzură de gr. III și IV (fig. 7). Totuși comparativ uzura de gr. I și II depășește mult uzura de gr. III și IV (62,4% la arcada superioară și 83% la arcada inferioară), ceea ce arată o inversare a gradului de uzură în raport cu populația veche din Republica Socialistă România (3). Bărbații prezintă o uzură mai accentuată decît femeile în raport cu vârsta, ceea ce arată o masticație mai viguroasă la bărbați.

Comparativ cu populația din Bătrînă și Nucșoara populația cercetată la Cîmpu lui Neag se situează la mijloc, așa cum de altfel am constatat și în legătură cu incidența cariei dentare. Populația din Cîmpu lui Neag deci merge spre o alimentație moale, rafinată, caracteristică

civilizației industriale și are tendința de a reduce uzura și de a mări procentul de carii. Corectivele alimentare ar putea preîntîmpina această situație.

Ocluzia dentară — exprimă fidel dezvoltarea armonioasă a arcadei alveolare și a dinților în raport cu dezvoltarea organismului în întregime.

Ocluzia psalidodontă (O.P.) reprezintă cea mai frecventă situație atât la bărbați cît și la femei, atât la Nucșoara cît și în împrejurimile ei (tabelul nr. 6). Această ocluzie caracterizează populația actuală și este astăzi considerată „normală”.

Ocluzia cap la cap (O.C.C.) prezintă valori destul de mari (13,1% la bărbați) și reflectă o bună dezvoltare a arcadei dentare inferioare și apropiere populația actuală din Nucșoara de populația veche la care această ocluzie era foarte frecventă.

Prognatismul fals (Pg.) reprezintă valori destul de importante (5,6% la bărbați și 4,7% la femei) și reprezintă foarte probabil o manifestare mai gravă a adenoidismului atât de frecvent la această populație.

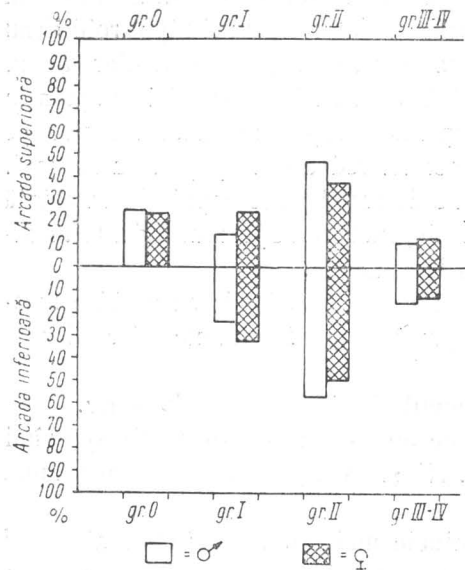

Fig. 7. — Uzura dentară la populația din comuna Cîmpu lui Neag.

Înghesuirea dinților frontali (cl. I B), destul de frecvent întâlnită, arată gradul de incongruență dintre mărimea maxilarelor și dinților ca o consecință a evoluției filogenetice. Se poate incrimina aici și încrucișarea dintre populațiile dinarice și nordice (leptoprosopi cu arcade mici și dinți mici) și populațiile mediteranide și esteuropide (cu arcade mari și dinți mari). Procentul de 12,2% la bărbați și 11,3% la femei exprimă tocmai acest grad de incongruență și, în parte, și gradul de încrucișare.

Ocluzia distalizată (O.D.) sau progenia are valori procentuale mai mici (3,5 la bărbați, 2,6 la femei) și exprimă în mare parte o altă manifestare a adenoidismului regional.

Ocluzia adîncă (OD) cu diversele grade (1/3, 1/2, 2/3, totală) prezintă în ansamblu valori destul de mari (21,7% la bărbați și 20,2% la femei). Cauza acestor valori mari trebuie cercetată în valoarea foarte crescută a indicelui de frecvență și intensitate al cariei la molari în special. Populația pierzînd de timpuriu molarii din cauza cariei, cum se observă în special după vîrsta de 30 de ani (tabel nr. 6), solicită mai mult dinții frontali în timpul alimentației care se uzează mai mult și capătă rapoarte de ocluzie noi (ocluzia adîncă). Această ocluzie este excepțională la populația veche la care pierderea molarilor este mult mai rară și la care predomină ocluzia cap la cap.

Ocluzia deschisă (O.A.) este excepțională (0,4% la bărbați) și se datorește mai mult unor factori locali de dezvoltare. Aceleași valori mici se constată și la compresia maxilarelor (C.o.) 0,9% la bărbați și 1,3% la femei.

Ocluzia încrucișată, unilaterală sau bilaterală (O. încr. unil. sau O. încr. bilat., tabelul nr. 2), are valori procentuale reduse și exprimă o altă formă a adenoidismului din regiune.

Din cercetarea ocluziei dentare reiese că la majoritatea populației din comuna Nucșoara există o dezvoltare armonioasă dintre maxilare și dinți, exprimate printr-o ocluzie psalidodontă și cap la cap. Alăptarea naturală a copiilor, lipsa obiceiurilor vicioase (sugerea degetului), endo-

Tabelul nr. 2

Ocluzia dentară în raport cu sexul și vîrsta, la populația din Nucșoara

♂

♀

Plan	Felul ocluziei	Vîrsta							Total	%	Vîrsta							Total	%
		17-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-90	71-80			17-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80		
		8	41	28	34	52	44	22			16	41	39	46	33	46	9		
Mezio- distal	O.P.	4	22	23	13	11	11	1	85	37,1	9	20	18	14	7	2	1	71	30
	O.c.c.	—	4	3	3	11	6	3	30	13,1	—	2	—	8	3	5	1	19	5,2
	P.g.	—	1	—	5	3	3	1	13	5,6	—	2	—	3	3	2	1	11	4,7
	Pr. cu inocluzie	—	—	1	—	—	—	—	1	0,4	—	1	—	—	—	—	—	1	0,4
	Cl I B	1	10	6	6	3	1	1	28	12,2	3	8	7	6	1	1	—	26	11,3
	O.D.	2	4	—	1	—	—	—	7	3,5	1	2	3	—	—	—	—	6	2,6
Vertical	Oa 1/3	—	—	—	1	3	—	—	4	1,7	3	4	7	2	1	—	—	17	7,3
	Oa 1/2	3	5	4	6	1	2	—	21	9,1	2	6	4	4	—	1	—	16	6,9
	Oa 2/3	—	3	2	1	2	1	—	9	3,9	1	2	5	1	—	1	—	9	3,9
	Oa tot	—	3	1	5	3	1	1	14	7	—	—	2	3	—	—	—	5	2,1
	O.d.	—	—	—	—	1	—	—	1	0,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Orizontal	C.o.	1	—	—	—	—	1	—	2	0,9	1	—	1	—	—	1	—	3	1,3
	O. incr. unilat.	—	—	2	—	1	—	—	3	1,3	2	—	1	1	—	—	—	4	1,7
	O. incr. bilat.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	0,4

gamia de-a lungul istoriei sînt elemente ce justifică această ocluzie normală la majoritatea populației.

Prognatismul, ocluzia distală, compresia de maxilare, ocluzia încrucișată și în parte și ocluzia adîncă, exprimă în mare parte aspecte diferite ale adenoidismului destul de frecvent la populația din Nucșoara. Acest fenomen trebuie luat în considerare în aprecierea aspectului feței și a elementelor morfologice de mare valoare în diagnosticul de tip mongoloid (ex. aplatizarea feței ce există în adenoidism la populația europidă și la populația mongoloidă fără adenoidism).

Înghesuirea dinților frontali apărută în procente destul de mari exprimă în mare parte încrucișarea diferitelor tipuri regionale de-a lungul veacurilor (dinaric, nordic cu mediteranoid, esteuropid).

Ocluzia adîncă destul de frecventă în special după 30 de ani se datorește căderii molarilor prin procese carioase.

Este necesar ca în aprecierea indicilor de lungime-lățime ai feței să se țină cont de procesul mare al ocluziei adînci la populația adultă din Nucșoara, întrucît diametrul vertical al feței scade la cei ce au ocluzie adîncă, prin pierderea timpurie a molarilor.

La populația din Cîmpu lui Neag ocluzia normală (psa idodontă) (graficul nr. 8) este destul de redusă procentual (27,2% la femei și 23,2% la bărbați), comparativ cu populația din Bătrîna și Nucșoara. Ocluzia cap la cap, considerată și ea normală, ajunge la valori mult mai mici (9,09% la femei și 3,57% la bărbați). În orice caz raportul dintre psalidodontie și ocluzie cap la cap este inversat la populația din Cîmpu lui Neag în raport cu populația veche din Republica Socialistă România (3). Procentul mare de ocluzie adîncă $1/2$ și chiar $2/3$ și totală (32,1% la bărbați, 27,2% la femei) exprimă în special pierderea timpurie a molarilor prin carie dentară. Această ocluzie coborîtă mai mult reduce diametrul vertical al feței și pune greutăți mari antropologului în aprecierea tipului regional în raport cu indicii faciali.

Malocluzia cl. I.B caracterizată prin înghesuirea dinților frontali, ajunge la valori importante (15,5% la femei și 12,3% la bărbați (tabel nr. 2), valori ce sînt foarte puțin mai mari decît cele din Nucșoara și Bătrîna (6,7). Acesta exprimă gradul de incongruență dintre mărimea maxilarelor și dinților, ca o consecință a reducerii filetice neproporționale a maxilarelor și, în parte, încrucișărilor dintre populațiile leptoprosope (dinarici și nordici) cu populațiile euriprosope (mediteranizi și esteuropizi).

Protruzia (cl. I.C) este reprezentată prin valori mici (3,57% la bărbați și 6,49% la femei). Este o consecință a aplatizării feței datorită în special unei forme mai grave de adenoidism. Aplatizarea feței și protruzia sînt de asemeni elemente caracteristice tipului mongoloid. Compararea acestor simptome cu adenoidismul ferește antropologul de greșeli în diagnosticul de tip.

Progenia este slab reprezentată la populația cercetată (1,7% la bărbați și 1,42% la femei), iar prognația n-a fost deloc întîlnită (ca și la populația din Bătrîna (13)). Aceasta exprimă o dezvoltare armonioasă a maxilarelor în perioada copilăriei.

Ocluzia încrucișată destul de frecventă (5,35% la bărbați și 2,59% la femei) exprimă într-o oarecare măsură gradul de adenoidism din regiune.

Ocluzia normală de la populația din Cîmpu lui Neag arată o dezvoltare armonioasă a maxilarelor și dinților, datorită unei alăptări naturale a copiilor, datorită lipsei obiceiurilor vicioase de sugere a degetului (mamele au suficient lapte) și datorită unei endogamii destul de marcată.

Ocluzia adîncă apare frecvent, ca o consecință a creșterii indicilor de frecvență și intensitate a cariei, datorită căderii premature a molarilor. Concomitent înălțimea feței scade și indicele lățime-înălțime al feței la această populație trebuie corectat în raport cu acest procent de ocluzie adîncă (44,59% la bărbați și 32,51% la femei).

Protruzia și ocluzia încrucișată sînt aspecte ale formelor mai grave de adenoidism, destul de accentuat în regiune. Ele contribuie la modificarea morfologică a tipului antropologic.

Malocluzia cl. I.B, caracterizată prin înghesuirea dinților frontali, exprimă o incongruență dintre maxilare și dinți, ca o consecință a reducerii filetice neproporționale a maxilarelor și dinților, în parte datorită încrucișărilor dintre populațiile leptoprosope și euriprosope (fig. 8).

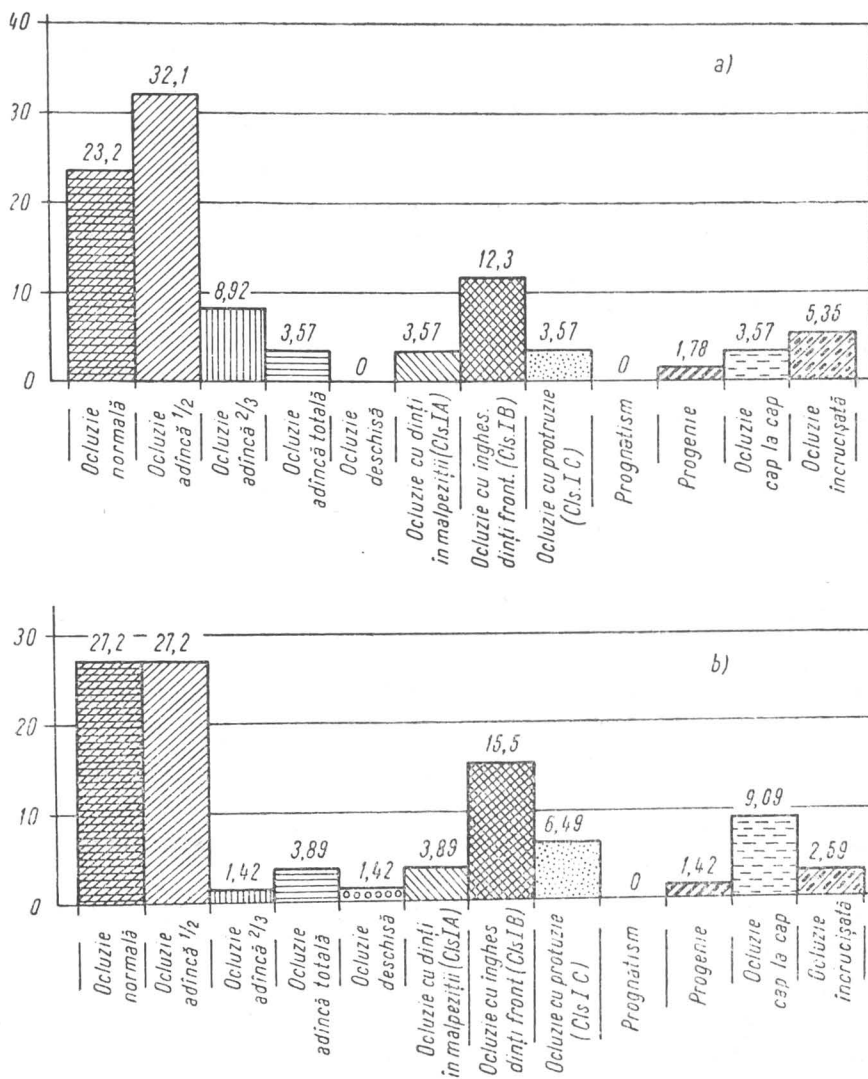

Fig. 8. — Ocluzia dentară la populația din Cîmpu lui Neag a:o, b:g.

Forma arcadelor exprimă modul de dezvoltare al maxilarelor. În general forma de semi-elipsă a arcadelor predomină la populația din Nucșoara și împrejurimi. Aceasta reprezintă unul din caracteristicile omului actual.

Remarcăm totuși că forma semieliptică predomină la arcada inferioară la populația tînără și apoi forma parabolică obține valori procentuale destul de mari. Inversul se constată la arcada superioară unde forma parabolică predomină la vîrsta tînără, pentru ca apoi să cedeze locul

formeii semieliptice. Acest fenomen se datorește procesului de erupție al molarilor de minte, care apar spre înăuntru al feței arcadei inferioare (ceea ce duce la apariția formeii semieliptice) și spre înafară a arcadei superioare (ceea ce duce la apariția mai frecventă a formeii parabolice).

În cursul dezvoltării ulterioare molarii de minte își iau o poziție normală pe arcadă sau cad datorită unui proces carios, ceea ce modifică procentajul formeii arcadelor alveolo-dentare.

Forma în „U” considerată de unii autori ca un caracter vechi este reprezentată la populația din Nucșoara cu un procent de 3,4—4%.

Forma în „V” a arcadei exprimă o manifestare a adenoidismului destul de frecvent la populația din Nucșoara și împrejurimi.

La populația din Cîmpu lui Neag întîlnim o arcadă semieliptică în proporție de 60,2% inf.) și numai 31,2% (sup.). Arcada parabolică este întîlnită în proporție de 63,8% (superioară) și 37,5% (inferioară). Procente mult mai mici întîlnim la populația din Bătrîna și Nucșoara. Forma parabolică este întîlnită destul de frecvent la arcada superioară, datorită erupției vestibulare a molarilor de minte superiori. Încetînd migrația linguală a molarilor superiori ca o consecință a reducerii filetice, arcada alveolo-dentară nu mai evoluează spre cea semieliptică și rămîne parabolică. La arcada inferioară procesul evolutiv este invers; molarii de minte inferiori făcîndu-și apariția lingual nu mai migrează vestibular astfel încît forma semieliptică persistă și după vîrsta de 30 de ani.

Forma de liră (omega) s-a întîlnit numai la arcada superioară (2,12%) ca o consecință a adenoidismului. Procente asemănătoare s-au întîlnit și la Bătrîna. Arcada în „V” apare atît la arcada superioară (2,83%) cît și la arcada inferioară (2,12%). Este o altă manifestare a formelor mai avansate de adenoidism.

Bolta palatină are o valoare adjuvantă în aprecierea tipului regional; ea are mai mult o valoare de diagnostic în aprecierea dezvoltării arcadelor și în special în diversele afecțiuni (rahitism, adenoidism).

Bolta cu înălțime medie predomină în general la populația din Nucșoara și împrejurimi, ajungînd la valori între 37—50%.

Urmează în ordine bolta înaltă, foarte frecventă în special la populația mai tînără (17—40 de ani).

Bolta joasă apare mai frecvent după 40 de ani, datorită procesului de edentație, care duce la resorbția crestei alveolare și deci la reducerea înălțimii boltei.

Bolta înaltă destul de frecventă la populația din Nucșoara (42,3% la bărbați și 39,1% la femei) exprimă pe de o parte un grad de manifestare al adenoidismului și pe de altă parte un element caracteristic leptoprosopilor (dinarici și nordici). Este greu de apreciat numai după adîncimea boltei care e procentul de nordici sau dinarici la populația din Nucșoara. Adîncimea boltei poate fi însă considerată ca un element de diagnostic tipologic dacă se face corectarea influenței adenoidismului în adîncirea boltei palatine.

La populația din Cîmpu lui Neag bolta medie este cel mai frecvent întîlnită (52,5% la bărbați și 67,07% la femei) urmînd în ordine descrescîndă bolta înaltă (44,6% și 25,6%) și bolta joasă (2,91% și 7,33%) (tabel nr. 11). Nu am găsit o corelație între forma boltei palatine și vîrstă sau sex.

Procentul mare de boltă medie și boltă înaltă ar corespunde cu existența unei populații leptoprosope (dinarici și nordici) și unor tipuri constituționale ectomorfe și mezomorfe. Numărul mic de bolte joase ar corespunde cu un procent redus de esteuropizi. Date asemănătoare au fost întîlnite și la Bătrîna.

TORUSUL PALATIN ȘI MANDIBULAR

La populația din Nucșoara se observă o scădere a frecvenței torusului palatin și mandibular în raport cu populația din comuna Bătrîna.

Astfel, așa cum reiese și din datele tabelului nr. 3 a, torusul palatin care s-a întâlnit cel mai frecvent este de formă foarte redusă la populația din Nucșoara (39,1%).

Tabelul nr. 3 a

Torusul palatin și mandibular la populația din Nucșoara

Vîrsta	Sex	Torus palatin						Torus mandibular						Nr. arcade cercetate
		1		2		3		1		2		3		
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
17—20 ani	♂	—	—	1	12,5	3	37,5	—	—	—	—	—	—	8
	♀	1	6,25	1	6,25	8	50,0	—	—	—	—	—	—	16
21—30 ani	♂	—	—	5	12,1	18	43,8	1	2,4	—	—	3	7,3	41
	♀	3	7,3	8	19,5	17	44,4	—	—	1	2,4	—	—	41
31—40 ani	♂	1	3,5	2	7,1	14	50,0	—	—	—	—	2	7,1	28
	♀	4	10,2	11	28,2	15	38,4	1	2,5	1	2,5	—	—	39
41—50 ani	♂	1	2,9	—	—	22	64,5	1	2,9	—	—	—	—	34
	♀	—	—	5	10,8	29	63,0	—	—	—	—	—	—	46
51—60 ani	♂	1	1,9	3	5,7	37	71,1	—	—	3	5,7	2	3,8	52
	♀	7	21,2	18	54,5	—	—	—	—	—	—	—	—	33
61—70 ani	♂	1	2,2	1	2,2	26	59,0	1	2,2	1	2,2	2	4,5	44
	♀	4	8,6	8	17,3	20	43,4	—	—	1	2,1	2	4,3	46
71—80 ani	♂	—	—	2	9,0	11	50,0	—	—	—	—	1	4,5	22
	♀	1	11,1	1	11,1	1	11,1	—	—	1	11,1	—	—	9
Total	♂	4	1,7	14	6,1	131	57,2	3	1,3	4	1,7	10	4,3	229
	♀	20	8,7	52	22,6	90	39,1	1	0,4	4	1,7	2	0,9	230

Tabelul nr. 3 b

Frecvența și gradul de dezvoltare a torusului maxilar și mandibular la populația din Cîmpu lui Neag

Vîrstă (ani)	Sexul	Nr.	TORUS MAXILAR							TORUS MANDIBULAR						
			Puter- nic	Mediu	Redus	Total	%	Puter- nic + Mediu	%	Puter- nic	Mediu	Redus	Total	%	Puter- nic + Mediu	%
sub 20	♂	4			1	1	25,0									
	♀	7	1	2	2	5	71,4	3	42,8		1		1	14,2	1	14,2
20—29	♂	9		3		3	33,3	3	33,3							
	♀	21	6	6	4	16	76,1	12	57,1	1	3		4	19,04	4	19,04
30—39	♂	15		1	5	6	40,0	1	6,66		3	2	3	20,0	3	20,0
	♀	20	1	7	3	11	55,0	8	40,0	1	3		6	30,0	4	20,0
40—49	♂	6		2	1	3	50,0	2	33,3	1	2		3	50,0	3	50,0
	♀	14	3	3	2	8	57,1	6	42,8	1			1	7,14	1	7,14
50—59	♂	20		2	6	8	40,0	2	10,0	1	3		4	20,0	4	20,0
	♀	12	4	1	3	8	66,6	5	41,6		1	2	3	25,0	1	8,33
60 și peste	♂	5		1	1	2	40,0	1	20,0	1			1	20,0	1	20,0
	♀	8		2	3	5	62,5	2	25,0		1		1	12,5	1	12,5
Total	♂	59		9	14	23	38,9	9	15,2	3	8		11	18,6	11	18,6
	♀	82	15	21	17	53	64,6	36	43,9	3	9	4	16	19,5	12	14,6
	♂ + ♀	141	15 (10%)	30	31	76	53,9	45	31,9	6 (4%)	17	4	27	19,1	23	16,3

Frecvența scăzută a torusului palatin arată că elementul nordic este slab reprezentat în Nucșoara. De asemenea elementul hipotiroidian este mai puțin reprezentat.

Torusul mandibular este și mai puțin reprezentat (4,3%) dar mai frecvent la populația din Nucșoara comparativ cu împrejurimile (2,1%). Totuși la Nucșoara se observă o valoare mai mică a hipotiroidiei în comparație cu populația din Bătrîna (14) și din Coreea de Nord (7).

La populația din Cîmpu lui Neag torusul palatin puternic este reprezentat printr-un procent de 10%, ceea ce ar reprezenta eventual componența esteuropidă din sînul acestei populații (tabel nr. 3 b).

Torusul palatin de dimensiune medie oferă alte 21,9% care ar suma eventual componența tipului nordic. O oarecare creștere a procentului de torus palatin în raport cu vîrsta se poate remarca la această populație, procentul cel mai mare fiind întîlnit la bărbați la vîrsta de 40—49 de ani, iar la femei pînă la 20—29 de ani. Aceasta presupune existența unui fenomen de hiperostozare supraadăugat, legat poate de factorii generali, din care hipotiroidia nu trebuie neglijată.

Torusul mandibular — este destul de frecvent la eschimoși (12) și destul de frecvent la populația din Bătrîna 45% (13). La populația din Cîmpu lui Neag torusul mandibular este mult mai redus (4%) (tabel nr. 3) comparativ cu cea din Bătrîna. Torusul de dimensiune medie se adaugă în încă 19% din cazuri. Frecvența cea mai mare de torus mandibular o întîlnim la 40—49 de ani la bărbați (50%) și la 30—39 de ani la femei (30%). Caracterul familial și regional al acestei formații permite caracterizarea acestei populații din punct de vedere antropologic.

Forma dinților. Există o strînsă corelație între forma dinților și forma feței, leptoprosopiei corespunzîndu-i dinți înalți dreptunghiulari sau triunghiulari, iar europsopiei corespunzîndu-i dinți lați, ovali sau dreptunghiulari.

Forma triunghiulară (tabelul nr. 14) prezintă valorile procentuale cele mai mari. Am presupune frecvența tipurilor dinarice, nordice la care există o leptoprosopie evidentă.

Forma de dreptunghi (17,4% la bărbații din Nucșoara) exprimă într-o oarecare măsură mezoprosopia din populația studiată.

Forma de dreptunghi înalt apare destul de frecvent și exprimă existența aceluiași tipuri de leptoprosopi dinarici sau nordici.

Forma de pătrat ocupă un loc mai modest și exprimă, ca și forma ovală, existența mai redusă a europsopiei observate mai ales la esteuropizi.

La populația din Cîmpu lui Neag remarcăm frecvența formei de dreptunghi înalt (10,6% la bărbați și 9,83% la femei) și forma de triunghi (43,6% la bărbați și 52,47% la femei), ceea ce corespunde cu frecvența mare a leptoprosopului dinaric și a tipurilor ectomorfe (tabel nr. 5).

Procentul mai scăzut de incisivi în formă de pătrat (14,8% la bărbați și 11,4% la femei) sau de oval (12,9% la bărbați și 13,1% la femei) exprimă o frecvență mai scăzută de europsopi (alpini sau esteuropizi), o frecvență mai scăzută de endomorfi.

Culoarea dinților permite să deosebim 3 aspecte:

Culoarea alb-albăstruie (1—10 cheia *de Trey's*) exprimă existența unei structuri mai slabe a colagenului. La populația din Nucșoara acest aspect este reprezentat prin 20—30%.

Culoarea alb-gălbuie (10—20 cheia *de Trey's*) exprimă o structură a colagenului dentar care apără dinții de fractură, de traumatisme, dar nu oferă rezistență la carii. La populația din Nucșoara acest aspect este reprezentat printr-un procent de 12—18%. În împrejurimile Nucșoarei se remarcă un procent mai mare (23—26%).

Aspectul pigmentat (20—30) este cel mai bine reprezentat în special la o vîrstă mai tînără la care diverse substanțe au impregnat suprafața dintelui dîndu-i pigmentația caracteristică. Procentul deosebit de mare (27—38%) exprimă gradul de impregnare al dinților la populația cercetată.

Tabelul nr. 4 -
Forma dinților la populația din Nuçoara

Vîrsta (ani)	Sex	Nr.	1a		1b		2		3		4			
			Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%		
17—20	♂	8	3	37,2	2	25,0	—	—	—	—	2	25%		
	♀	16	5	31,5	1	6,25	5	31,5	1	6,2	3	18,75		
21—30	♂	41	11	26,8	12	29,3	5	12,1	9	21,9	2	4,80		
	♀	41	6	14,6	15	36,6	5	12,1	7	17,0	4	9,70		
31—40	♂	28	3	10,7	8	28,9	5	17,5	7	25,0	2	14,3		
	♀	39	2	5,17	14	35,9	5	12,7	13	33,3	—	—		
41—50	♂	34	6	17,0	3	8,5	7	20,5	10	29,4	1	2,9		
	♀	46	2	4,3	9	19,6	5	10,6	7	15,8	—	—		
51—60	♂	52	5	9,6	9	17,3	8	15,3	8	15,3	—	—		
	♀	33	1	3,0	2	6,0	3	9,0	6	18,1	—	—		
61—70	♂	44	3	6,2	5	11,3	1	2,2	9	20,0	—	—		
	♀	46	—	—	2	4,3	2	4,3	3	6,3	—	—		
71—80	♂	22	1	4,3	1	4,5	—	—	1	4,5	—	—		
	♀	9	—	—	—	—	—	—	1	11,1	—	—		
Total	♂	229	32	13,9	40	17,4	26	11,3	44	19,2	7	3		
	♀	230	16	6,9	43	18,6	25	10,8	38	16,5	7	3		

Culoarea dinților ar putea constitui un element de caracterizare tipologică la o populație, numai la vîrstele mai tinere, la care nu au început procesul de pigmentare și impregnare cu diverse substanțe a suprafeței dinților.

Modificarea culorii dinților în raport cu vîrsta poate constitui obiectul unui studiu mai amănunțit.

Culoarea dinților — exprimă în special structura dinților. Culoarea alb-albăstruie se observă la dinții cu o structură mai slabă a colagenului. Acești dinți se fracturează ușor și se cariază

Tabelul nr. 5

Forma incisivilor superiori la populația din Cîmpu lui Neag

Forma incisivilor superiori		Bărbați		Femei	
		Nr.	%	Nr.	%
Dreptunghi (1)	A	5	10,6	6	9,83
	B	9	19,1	8	13,1
Patrat (2)		6	14,8	7	11,4
Triunghi (3)		20	42,6	32	52,47
Oval (4)		7	12,9	8	13,1
Total		47	—	61	—

foarte repede. La populația din Cîmpu lui Neag am întilnit un procent de 22,4% la bărbați și 33,4% la femei (tabelul nr. 6).

Culoarea alb-gălbuie este cel mai frecvent întilnită (56,3% la bărbați și 54,5% la femei) (tabelul nr. 6). Aceste valori sînt mult mai mari decît la populația din Nucșoara.

Tabelul nr. 6

Culoarea dinților la populația din Cîmpu lui Neag

Culoarea dinților	Bărbați		Femei	
	Nr.	%	Nr.	%
alb-albăstrui	13	22,4	26	33,7
alb-gălbui	33	56,3	42	54,5
alb-cenușiu	7	12,06	3	3,89
alb-marونی	5	9,24	6	7,91
Total	58	—	77	—

Observații:

Într-un caz la bărbați și în 5 cazuri la femei nu s-a putut stabili culoarea dinților din cauza edentației totale sau a coroanelor de viplă.

Forma alb-cenușiu și alb-marونی exprimă deficiența în calcificarea dinților încă din viața intrauterină. Nefiind bine calcificați, acești dinți sînt mai permeabili la diversele substanțe colorante din cavitatea bucală și se colorează. Procentele de 21,30% la bărbați și 11,80% la femei reprezintă valori mai mici decît la populația din Nucșoara.

Tuberculii dentari — pot aduce unele elemente de interes antropologic în sensul evoluției filogenetice în special.

Tuberculii Carabelli (C) (tabel nr. 17) ca o reminiscență a existenței unui dinte omolog (primul molar pe șirul intern dentar) este destul de puțin reprezentat (2,1% ♀, 6,5% ♂).

Tuberculul Bolk (B) este întâlnit numai într-un singur caz la vârsta de 35 ani.

Tuberculii dentari — ca fenomene de atavism au fost destul de rar întâlniți la populația din Cîmpu lui Neag.

Tuberculul Carabelli este reprezentat la populația cercetată în proporție de 1,7% la bărbați și 4,87% la femei.

Tuberculul Bolk, ca o reminiscență a existenței unui dinte omolog molarilor II și III de pe șirul extern (temporar), este reprezentat în 2 cazuri la femei (2,44%). Într-un caz acest tubercul apare la molarii de minte superiori (D_6S_6), iar în alt caz acest tubercul apare la d_6 , incidență extrem de rar întâlnită.

Mărimea și aspectul limbii aduc o serie de elemente antropologice mai mult de valoare regională.

Limba în general a avut o dimensiune medie (2) la populația din Nucșoara (71—88%). Limba mare (1) sau mică (3) este cu totul excepțională.

Aspectul de limbă cu cute medii este cel mai frecvent întâlnit (50—55%).

Limba netedă (1) ca și limba geografică (3) apar mult mai rar (15—35%). Aspectul limbii poate avea o valoare de individualizare.

Cutele medii (97,89%) caracterizează populația din Cîmpu lui Neag. Procente ceva mai mici întâlnim la populația din Nucșoara (50—55%), limba geografică este cu totul excepțională (0,70%); limba cu dimensiunea medie se constată aproape la întreaga populație.

Dimensiunea și aspectul amigdalelor reprezintă mai multe elemente ce ajută în aprecierea adenoidismului în sinul unor populații. Ceea ce este deosebit de important la populația din Nucșoara este existența unor amigdale medii ca dimensiune și criptice ca aspect la o populație adultă chiar. Aceasta arată marele grad de adenoidism ce există la această populație, care poate aduce tulburări în dezvoltarea maxilarelor și a feței, modificări ce schimbă aspectul dimensional și morfologic al feței. În aprecierea tipologică a populației din această comună s-a ținut cont de adenoidismul existent.

Procentul de 20,5% amigdalele mari la populația adultă și frecvență mare a amigdalelor criptice (58%) reflectă gradul destul de mare de adenoidism la populația din Cîmpu lui Neag. Pentru comuna Nucșoara nu sînt date legate de aspectul amigdalelor.

Parodontopatia este o a doua afecțiune stomatologică a cărei frecvență a crescut deosebit de mult la populația actuală.

Evoluția și gravitatea acestei afecțiuni este reprezentată în cercetarea noastră prin 5 aspecte: tartrul dentar, reacția inflamatorie gingivală, retracția gingivală, existența pungilor pioreice și a mobilității dentare.

Tartrul dentar este frecvent întâlnit la populația din Nucșoara, remarcîndu-se îndeosebi tartrul depus pe dinții frontali inferiori (27%).

Reacția inflamatorie gingivală, datorită în special tartrului (gingivita marginală) corespunde incidenței tartrului dentar și reprezintă cea mai simplă formă de parodontopatie.

Retracția gingivală este un fenomen normal ce apare îndeosebi după 40 de ani atît la bărbați cît și la femei.

Remarcăm în deosebi retracția gingivală a dinților frontali inferiori care în general rămîn ultimii dinți de pe arcade, ceilalți căzînd datorită procesului de cariere.

Mobilitatea dentară ca un element de gravitate al parodontopatiei este foarte redus, variînd de la 0,4%—7,3%. Aceasta arată că edentația se datorește în special cariei dentare. Deși populația

are frecvent tartru dentar și gingivită marginală, totuși nu întâlnim stadii avansate de parodontopatie, ceea ce arată o rezistență mare a parodonțiului.

Pungile gingivale ca ultim stadiu de evoluție al parodontopatiei și ca un factor de declanșare al bolilor de focar dentar (reumatism, boli cardiovasculare) reprezintă un procent mic (0,4—9,1%). Acest procent reflectă oarecare diferență între populația rurală și urbană, între populația veche și actuală, între populațiile cu culturi diferite.

Parodontopatia apare și la populația preistorică sau istorică din țara noastră, cu deosebire în epoca de bronz (2). Nu se observă însă nici la populația veche și nici la populația actuală din Nucșoara stadii avansate ale parodontopatiei care să ducă la căderea dinților.

Aproape întreaga populație din Cîmpu lui Neag (97,8%) prezintă tartru dentar. Tartrul seric este reprezentat numai prin 8,15% în timp ce cel mixt este reprezentat prin 89,3%. 76,5% prezintă o parodontopatie marginală superficială (gingivită marginală) și o retracție gingivală de gr. I și II. Am remarcat o mobilitate a dinților de gr. I și II, ceea ce reprezintă un procent de 31,2%. Pungile pioreice sînt destul de rare ajungînd la un procent total de 14,8%. Toate aceste observații arată că deși aproape toată populația rurală are tartru dentar mixt și gingivită marginală, totuși numai o mică proporție de 14,8% prezintă o parodontopatie marginală progresivă. Structura viguroasă a parodonțiului la această populație, precum și folosirea încă a unei alimentații dure permite apărarea atît de bună a parodonțiului. Puținele cazuri de parodontopatie marginală progresivă au fost întîlnite de obicei la subiectele cu edentație terminală bilaterală sau la cei cu malocluzii. Asocierea factorului iritativ cronic tartric cu alți factori locali (malocluzii) pot declanșa parodontopatia chiar dacă structura parodonțiului este viguroasă.

Dimensiunea și aspectul ganglionilor submaxilari încheie studiul variatelor aspecte din domeniul stomatologiei.

La Nucșoara în general, ganglionii submaxilari sînt mici (3)—44—52%, ganglionii mari apar cu totul excepțional cu ocazia unei amigdalite sau unor supurații dentare accidentale.

Procentul de 30—31% de ganglioni de dimensiune medie reprezintă totuși o stare de inflamație cronică în cavitatea bucală.

Dimensiunea și aspectul ganglionilor submaxilari reflectă în special difuzarea infecției odontogene la distanță, infecție ce se repercutează asupra dezvoltării organismului. Procentul de 3,54% ganglioni măriți de volum, din care 1,43% sînt fixați, reprezintă gradul de difuziune a acestei infecții odontogene la populația din Cîmpu lui Neag.

CONCLUZII

În concluzie, studiul odontografic al populației din comuna Nucșoara și Cîmpu lui Neag, aduce o serie de date utile în aprecierea condițiilor de mediu, în aprecierea elementului patologic buco-dentar, ce poate influența dezvoltarea fizică și modificarea tipului antropologic din regiunea Hașeg. Alte aspecte morfologice buco-dentare pot servi la determinarea tipului antropologic și la eventualele încrucișări ce au avut loc în Nucșoara și Cîmpu lui Neag de-a lungul veacurilor.

Elementul patologic predominant la populația actuală din Nucșoara și Cîmpu lui Neag este reprezentat prin caria dentară.

Indicele de frecvență de 100% chiar la populația tînă (30 de ani) arată că nu există imunitate la carie.

Indicele de intensitate maladie (I_1) crește vertiginos de la 14% la 92%, în raport cu vîrsta și sexul. Indicele de intensitate pe cap de locuitor crește în aceeași proporție în raport cu vîrsta de la 5,1 carii pe cap de locuitor la 28,3.

Creșterea paralelă a indicelui de frecvență și intensitate al cariei dentare caracterizează de fapt populația europidă din epoca actuală ce folosește o alimentație bogată în produse zaharoase și făinoase, o alimentație caracteristică civilizației industriale.

Indicele cario-ocluzal predomină la această populație 67%—82% arătând încă o dată rolul cariogen al alimentației folosite (făinoase, dulciuri).

Indicele cario-aproximal ajunge și el la 62—66% — arătând un oarecare grad de incongruență dintre mărirea maxilarelor și a dinților ca un fenomen de reducere filetică a masivului facial.

Indicele cario-cervical, destul de redus (14—25%) deosebește populația actuală din Nucșoara de populația preistorică din această regiune.

Este de remarcat că la femei frecvența și intensitatea cariei este mult mai mare decât la bărbați de aceeași vîrstă cronologică ceea ce ne-ar permite să afirmăm că vîrsta biologică a femeii este cu 10 ani mai mare decât a bărbatului.

13—20% din populația din Nucșoara și Cîmpu lui Neag nu au molari de minte, exprimînd gradul de reducere filogenetică a aparatului dento-maxilar la această populație.

Edentația timpurie, ca o consecință a complicațiilor cariei, aduce modificări în morfologia și dimensiunile feței, atît de valoroase în determinarea tipului antropologic. Edentația aduce de asemenea tulburări generale legate de o alimentație incompletă, ceea ce face ca mortalitatea populației edentate să crească în jurul vîrstei de 50—55 de ani.

Uzura dentară este mult redusă la populația actuală din Nucșoara (19,5—32,4%) sau Cîmpu lui Neag (12,5—17%), în raport cu uzura dentară de la populația preistorică din aceeași regiune. Aceasta arată folosirea pe cale întinsă a produselor alimentare industriale, a unei bucătării mai rafinate și mai unilaterale la populația actuală din Nucșoara.

Ocluzia dentară normală (psalidodonție și cap la cap) predomină, ceea ce arată o dezvoltare armonioasă a maxilarelor și dinților.

Înghesuirea dinților frontali (malocluzia cl. I. B) în proporție de 11,3—12,2% la Nucșoara și la 12,3—15,5% la Cîmpu lui Neag, exprimă totuși gradul de incongruență dintre mărirea maxilarelor și dinților, incongruenței legate de reducerea filetică a maxilarului facial și mai ales de gradul de încrucișări dintre populațiile dinarice și nordice cu cele mediteranide și esteuropide.

Ocluzia adîncă, ca un fenomen de pierdere timpurie a molarilor, apare destul de frecvent la populația din Nucșoara și la populația din Cîmpu lui Neag; această frecvență trebuie luată în considerare în aprecierea dimensiunilor verticale ale feței în cadrul determinării tipului antropologic.

Prognatismul, ocluzia distală și compresia de maxilare exprimă în mare parte adenoidismul endemic ce există la populația din Nucșoara și Cîmpu lui Neag, adenoidism care influențează mult dezvoltarea masivului facial în special.

Forma semieliptică și parabolică a arcadelor alveolodentare, exprimă dezvoltarea normală a maxilarelor la această populație actuală.

Bolta palatină adîncă, frecventă la populația din Nucșoara (39,1—42,3%) exprimă pe de o parte un grad de manifestare al adenoidismului, iar pe de altă parte participarea în aceeași proporție a leptoprosopilor (dinarici și nordici).

Torusul palatin și mandibular s-a întîlnit într-un procent de 50—71% la Nucșoara și numai 10% la populația din Cîmpu lui Neag, exprimînd participarea elementului nordic și al hipotiroidismului în sînul acestei populații.

Forma triunghiulară și dreptunghiulară a dinților este întîlnită în aceeași proporție ca și leptoprosopia caracteristică tipurilor nordice și dinarice.

Culoarea dinților se modifică cu vârsta, astfel încît nu putem corela acest element cu tipul antropologic.

Limba medie, cu cute medii este cel mai frecvent întîlnit la populația din Nucșoara. Ar putea fi considerată un caracter regional.

Amigdalitele criptice destul de frecvent întîlnite, pun problema adenoidismului endemic, ce duce la tulburări generale de creștere și în special tulburări în creșterea feței.

Parodontopatia este reprezentată în procente modeste (0,4—9,1%) ceea ce arată o dezvoltare normală a maxilarelor, o bună structură a parodonțiului și un metabolism normal.

Cunoașterea diverselor aspecte morfo-patologice buco-dentare, precum și a diverselor condiții de mediu și alimentație ale acestei populații, ne pot aduce elemente prețioase în caracterizarea tipului antropologic. Colaborarea etnografului, economistului, specialiștilor în diverse domenii medicale sub conducerea antropologului, permite descoperirea unor elemente utile nu numai pentru antropologie dar și pentru sănătatea publică.

BIBLIOGRAFIE

1. ACKER P., MOORTGAT P., *Étude dentaire dans les établissements françaises d'Océanie*, Actualités stomatologiques, 1957, nr. 37.
2. DORANCE G., *Transplatinus*, The central Cosmos, 1929, vol. LXXXI, nr. 3.
3. GHERGA-NEGREA A., Studiul odontografic al populației vechi din R.P.R. Lucrare de diplomă I.M.F. București, 1960.
4. FIRU P., STOICA L., GHÎTESCU IULIA, GALL CORNELIA, EPURESCU AL., *Morbiditatea stomatologică la copiii de vîrstă școlară din Țara Hațegului și Ținutul Pădurenilor*, Comunicare, Secția stomatologică a S.S.M., 12 noiembrie 1958.
5. FIRU P., NEAGU N., GEORGESCU VL., *Contribuții la studiul suturilor craniene*, Probleme de antropologie, 1957, vol. III.
6. FIRU P., BURLIBAȘA C., IANCU M., *Contribuțiuni la studiul suprațiilor perimaxilare*, Comunicare: Secția stomatologică a S.S.M., 11 iunie 1960.
7. FIRU P., AN PIONG ROK, *Indici de morbiditate la copiii coreeni de vîrstă școlară*, Stomatologia, 1960, nr. 1.
8. GONȚEA I., FIRU P., ISVORANU Z., *Alimentația și sănătatea dinților. Acțiunea cariogenă a produselor zaharoase*, Stomatologia, 1961, nr. 1.
9. HATTYASY D., *Zahnaries, ein Problem des Mediums und der Ernährung*, Budapest, 1936.
10. HARTWEG R., *Rémarques sur la denture et statistique sur la carie dentaire en France aux époques préhistoriques et protohistoriques*, Bull. mém. soc. Anthropologique, Paris, 1945, 9-ème serie, VI, 71—113.
11. IZARD G., *Orthodontie*, Edit. Masson, Paris, 1952.
12. MARTIN R., *Lehrbuch der Anthropologie*, Jena, 1936.
13. MILCU ȘT. M., DUMITRESCU H., *Cercetări antropologice în Ținutul Pădurenilor — satul Bătrina*, Edit. Academiei R.P.R., București, 1961.
14. POPESCU V. și colab., *Date preliminare privind raportul dintre indicii de carie și concentrația în fluor a apei de băut în regiunea Hunedoara*, Stomatologia, 1959, nr. 1.
15. PALES L., *Reflexions sur la rassiologie de la carie dentaire*, L'Anthropologie, 1957, t. 51, nr. 3, 4, 5, 6.

ÎNCHEIERE

DE

H. DUMITRESCU

Această monografie, urmînd celor două monografii despre Clopotiva și Bătrîna, este, în ordinea apariției, a treia din seria monografiilor antropologice privind satele din regiunea Hunedoara.

Din grupul localităților din această regiune, pentru satele Nucșoara și Cîmpu lui Neag care fac obiectul cercetărilor noastre, sprijiniți pe „concepția biologic-socială despre antropologie ca știința despre om“, s-a folosit metoda complexă de cercetare, alegînd prezentarea comparativă a acestor două sate cu profil demografic diferit. Și unul și celălalt sînt sate de munte, dar diferite prin structura lor demografică: Nucșoara, un grup demografic omogen, avînd într-o slabă proporție un contingent de populație alogenă și Cîmpu lui Neag cu o populație băștinașe dar cu numeroase elemente venite fie din satele învecinate, fie din regiuni mai îndepărtate.

Aceste două localități situate — unul (Nucșoara) pe versantul nordic al Masivului Retezat, iar celălalt (Cîmpu lui Neag) pe versantul sudic sînt situate la mici distanțe între ele. Coordonatele geografice pentru această regiune (Hunedoara) sînt: 46°15' — 46°20' latitudine nord și 22°22'—23°57' longitudine est. Ambele sate se încadrează ca producție în tipul silvo-pastoral, cu un grad ceva mai accentuat agricol pentru Nucșoara. Separate prin masivul muntos al Retezatului, aceste două sate au avut o dezvoltare social-economică și biologică diferită: Nucșoara gravitînd spre Țara Hațegului și Transilvania, Cîmpu lui Neag spre Valea Jiului și Oltenia. Investi-garea populațiilor s-a făcut cu ajutorul metodei complexe care a stat la baza investigațiilor din trecut.

Capitolele din lucrare scot în evidență atît orientarea cercetării cît și aspectul antropologic, istorico-social, medico-biologic și sanitar.

Satele Nucșoara și Cîmpu lui Neag potrivite unui studiu comparativ au fost cercetate în anii 1958 și 1959.

Aspectul antropologic prezentat în această lucrare are valoare de referință pentru acești ani.

Programul de cercetare cuprinde operațiile de recoltare și prelucrare a datelor metrice, observațiile somatometrice și somatoscopice, ale complexului pigmentar, a reliefului cutan digital, palmar și plantar, datele serologice privind sistemul A B O (cu subgrupele), sistemul M N, factorul Rh (D), testul gustativ P.T.C. și olfactiv. Constantele biochimice sîngelui: glicemia, colesterolul, proteinele totale, calciuria fac obiectul cercetărilor ale metabolismului organic al populației. Aspectul endocrin ca și cel stomatologic încheie capitolul corelațiilor acestora cu tipul antropologic.

Caracterizarea antropologică care rezultă din analiza datelor metrice și de observație, arată că sîntem în prezența unei populații de statură mijlocie de înaltă și cu o constituție predominant dolico și mezomorfă. Sub raport comparativ, se constată următoarele deosebiri între cele

două populații : Statura, membrele superioare și inferioare sînt mai scurte la populația din Nucșoara decît la Cîmpu lui Neag. În modul de proporționare ale diverselor segmente cu statura, nu se constată deosebiri între populațiile celor două localități. Toracele, atît ca valoare absolută cît și relativă este mai îngust la populația din Cîmpu lui Neag.

Populația din Cîmpu lui Neag se remarcă printr-o tendință mai puternică de brahimorfizare și aceasta mai ales la seria feminină. Se mai constată un procent important de tipuri constituționale mixte la Cîmpu lui Neag.

Pilozitatea corporală cu un grad mai accentuat de dezvoltare la populația din Cîmpu lui Neag. Iar pentru complexul pigmentar, pentru culoarea părului și a irisului, o predominanță a nuanțelor de culoare deschise la Nucșoara. Ca formă generală a capului, există o brahicefalie mai accentuată la Cîmpu lui Neag precum și o hipsicefalie și acrocefalie datorite unei calote mai înalte ca dimensiune absolută. La Nucșoara populația se caracterizează printr-o statură mijlociu de înaltă, cu o brahicefalie și leptorinie mai puțin marcate dar cu o leptoprosopie mai accentuată.

Aspectul endocrin al populației apare legat adesea de aspectul mozaicat antropologic.

Examenul reliefului cutan arată diferențe între aceste două sate privind formula decadac-tilă digitală, formulele palmare și desenele plantare.

Datele clasice nu corespund exact în ce privește orientarea desenelor digitale, diferențelor dreapta-stînga, repartiția tipurilor de desen și localizarea în funcție de deget. Nu s-a constatat asociația între formulele palmare și desenele digitale, nici între desenele plantare și palmare.

Repartiția grupelor sanguine arată un procent ridicat de la grupele A și O.

Examenul biochimic al sîngelui prin valoarea glicemiei și colesterolului arată o tendință spre valorile mai ridicate la Nucșoara decît la Cîmpu lui Neag.

Tabelele din anexe care conțin date metrice, somatoscopice și de analize bio-medicale, constituie un material prețios și bogat pentru cercetarea din domeniul geneticii de masă. Față de stadiul actual al cunoștințelor noastre, analiza structurii antropologice a celor două populații bazate pe date genetice este greu de efectuat. Dar folosind cadre schematică prin care a fost simplificat mozaicul tipurilor umane actuale și bazați pe studiul particularităților ce se desprind din caracterizarea de masă a populațiilor din Nucșoara și Cîmpu lui Neag și pe aceea a diverselor grupări asociative ale tipurilor antropologice pe indivizi, se poate spune că principala componentă tipologică a populației celor două sate este cea dinaridă, urmată în ordine descrescîndă de cea nordică, mediteranidă, alpină și esteuropidă.

La Nucșoara se manifestă mai puternic componenta nordică și mediteranidă, în timp ce la Cîmpu lui Neag se observă un procent ceva mai ridicat de componentă alpină.

Din expunerea geografică, istorică și a condițiilor economice și sociale se stabilește faptul că ne aflăm în prezența a două grupe umane autohtone stabilite *ab antiquo* pe teritoriul regiunii Hunedoara și care s-au dezvoltat pe loc dar în mod diferit la adăpost de principalii curenți de migrație.

Din studiul complexului pigmentar, se arată cum la nivelul acestor două sate își dau întîlnire cele două curenți de migrație cel nordic (complex pigmentar deschis) și cel mediteranid (complex pigmentar închis) venite să se adauge elementului autohton vechi, cel dinarid al acestei populații montane, marcat prin statură, indice cefalic, indice morfologic al feții, indicele nazal, indice otolic.

Datorit felului lor de viață, fiecare sat și-a păstrat structura antropologică caracteristică.

Aspectul se menține atît timp cît populația acestor sate își trăiește viața în satul său clăustrat. Azi însă cînd satele se deschid ca urmare a procesului de industrializare și de mecanizare a mijloacelor de producție și asistăm la începuturile de omogenizare a tipurilor ca urmare a procesului de panmixie, o atenție deosebită trebuie să acordăm cercetării antropologice în marile nuclee industriale.

CONCLUSION

PAR

H. DUMITRESCO

Cette monographie, suite des deux autres monographies sur Clopotiva et Bătrîna, est — dans l'ordre de parution — la troisième de la série des monographies anthropologiques concernant les villages de la région de Hunedoara.

Du groupe des localités de cette région, et pour les villages Nucșoara et Cîmpu-lui-Neag, qui font l'objet de nos recherches, — basés sur la conception biológico-sociale quant à l'anthropologie comme science concernant l'homme — nous avons utilisé la méthode complexe de recherche, choisissant la présentation comparative de ces deux villages au profil démographique différent. Et l'un et l'autre sont des villages de montagne, mais différents par leur structure démographique : Nucșoara, un groupe démographique homogène, ayant — en faible proportion — un contingent de population allogène, et Cîmpu-lui-Neag, avec population aborigène, mais avec nombreux éléments venus soit des villages voisins, soit des régions plus éloignées.

Ces deux localités situées : Nucșoara sur le versant nordique du Massif Retezat et Cîmpu-lui-Neag sur le versant du Sud, sont à petite distance l'une de l'autre. Les coordonnées géographiques pour cette région (Hunedoara) sont : 46°15'—46°20' latitude nord et 20°22'—23°57' longitude est. Les deux villages s'encadrent au point de vue production dans le type sylvo-pastoral, d'un degré agricole plus accentué pour Nucșoara. Séparés par le Massif montagneux de Retezat, ces deux villages ont eu un développement social-économique et biologique différent : Nucșoara gravitant vers Țara Hațegului et la Transylvanie, Cîmpu-lui-Neag vers Valea Jiului et Oltenia.

Les chapitres de ce travail mettent en évidence tant l'orientation de la recherche que les aspects : anthropologique, historico-social, médico-biologique et sanitaire.

Les villages Nucșoara et Cîmpu-lui-Neag adéquats à une étude comparative, ont été recherchés en 1958 et 1959.

L'aspect anthropologique présenté par ce travail a valeur de référence rien que pour ces années.

Le programme de recherche contenait les opérations de recueil et d'interprétation des données métriques, les observations somatométriques et somatoscopiques, le complexe pigmentaire, les reliefs cutanés digito-palmaire et plantaire, les données sérologiques concernant le système A B O (avec les sous-groupes), le système M N, le facteur Rh (D), le test gustatif P.T.C. et olfactif. Les constantes biochimiques du sang : la glycémie, le cholestérol, les protéines totales, la calciurie font l'objet des recherches se rapportant au métabolisme organique de la population. L'aspect endocrinien de même que celui stomatologique clôt le chapitre de leur corrélation avec les types anthropologique et endocrinien.

Le type physique des populations des villages Nucșoara et Cîmpu-lui-Neag — comme trait général — présente les caractéristiques suivantes: complexe pigmentaire brun, taille moyenne et une conformation corporelle prédominante dolico et mésomorphe. Par rapport à la taille, les membres supérieurs sont de longueur moyenne et ceux inférieurs sont moyens-courts vers courts. Le thorax est bien développé aux épaules larges et le bassin plutôt étroit.

La pilosité corporelle est d'abondance moyenne et celle faciale, chez les hommes, moyenne vers réduite.

La forme générale de la tête est brachycéphalique, réalisée par un diamètre antéro-postérieur de longueur moyenne et d'un diamètre transvers de largeur moyenne.

La hauteur de la tête, rapportée à la longueur et à la largeur de la tête est très haute, vers très haute.

La forme de l'occipital est moyennement aplatie, la crête est d'ascendance moyenne, allant vers ascendant, de courbure moyenne.

Le front est de largeur moyenne vers large, tant en dimension absolue que relative. De profil, il est moyennement haut vers haut et d'inclinaison moyenne.

La face est leptoprosope, à mandibule de largeur moyenne. En fonction du dymorphisme sexuel, le contour du visage est pentagonal, pointu chez les hommes et ovale chez les femmes.

Les pommettes sont plutôt effacées, à orientation temporale. Le nez mésorhin à racine haute et au profil droit et convexe.

La fente palpébrale est moyennement large vers large, avec orientation plutôt droite. Le repli palpébral est de type III et II. Les oreilles sont moyennes vers longues, et comme forme, prédominent les types 5 et 6.

Sous le rapport comparatif, nous constatons les différences suivantes entre ces deux populations: la taille, les membres supérieurs et inférieurs — comme dimensions absolues — sont plus courts chez la population de Nucșoara que chez celle de Cîmpu-lui-Neag, mais on ne constate pas de différence quant à la proportionnalité des divers segments par rapport à la taille.

Le thorax — tant comme valeur absolue que relative — est plus étroit chez la population de Cîmpu-lui-Neag. Au point de vue constitution corporelle, on remarque chez ceux de Cîmpu-lui-Neag une plus forte tendance de brachymorphisation et ceci notamment chez la série féminine.

Quant au complexe pigmentaire, on constate à Nucșoara — tant pour la couleur des cheveux que pour celle de l'iris — la prédominance des nuances claires.

Comme forme générale de la tête, la brachycéphalie est plus accentuée à Cîmpu-lui-Neag, réalisée par le diamètre antéro-postérieur plus court et celui transvers plus large. De même l'hypsocéphalie et l'acrocéphalie sont plus marquées à Cîmpu-lui-Neag par la calotte plus haute, comme dimension absolue. Toujours à Cîmpu-lui-Neag la population présente le front et la mandibule plus larges tant par leurs dimensions absolues que par le rapport avec la largeur de la tête et du visage. Comme forme générale de la face, on constate à Nucșoara la leptoprosopie plus accentuée qu'à Cîmpu-lui-Neag.

Par les caractères descriptifs de la tête et du visage ces deux populations diffèrent moins.

Sous le rapport comparatif, aussi dans le relief cutané digito-palmar et plantaire, ces deux villages présentent certains caractères distinctifs. Ainsi, pour le relief cutané palmar on remarque une transversalité plus accentuée des lignes palmaires de Nucșoara, fait soutenu par les valeurs moyenne de M.L.I. de Cummins et par la fréquence du type de formule 11.9.7. La répartition des dessins palmaires par région montre un pourcentage plus diminué de dessins dans la région hypothénare et un plus élevé dans l'espace III interdigital à Nucșoara, comparativement avec Cîmpu-lui-Neag. Le relief cutané plantaire met en évidence — à Nucșoara — une fréquence

plus accentuée de boucles distales (D) et à Cîmpu-lui-Neag des boucles tibiales (T), ces constatations étant mieux reliées par la répartition des divers types de dessins sur les régions plantaires. Certaines particularités constatées à Nucșoara, telles : transversalité plus accentuée des lignes palmaires, fréquence égale des dessins des régions thénare et hypothénare, peuvent être attribuées aux processus d'endogamie plus puissants à Nucșoara.

La répartition des groupes sanguins montre, dans les deux villages, une fréquence plus élevée pour les groupes A et O.

A l'examen biochimique sanguin on constate pour la glycémie et le cholestérol une tendance vers les valeurs plus élevées à Nucșoara qu'à Cîmpu-lui-Neag.

Les tableaux des annexes qui contiennent des données : métriques, somatoscopiques et d'analyses bio-médicales, constituent un matériel précieux de la génétique de masse. Par rapport au stade actuel de nos connaissances, l'analyse de la structure anthropologique de ces deux populations, basée sur des données génétiques est difficile à effectuer. Mais, en utilisant les cadres schématiques par lesquels la mosaïque des types humains actuels a été simplifiée, et basé sur l'étude des particularités qui se détachent de la caractérisation de masse des populations de Nucșoara et de Cîmpu-lui-Neag, et sur celle des divers groupements associatifs des type anthropologiques par individus, on peut affirmer que la principale composante typologique de la population de ces deux villages est celle dinaride, suivie en ordre décroissant, par celle nordique, méditerranéenne, alpine et esteuropéenne. A Nucșoara, les composantes nordique et méditerranéenne se manifestent avec plus de vigueur qu'à Cîmpu-lui-Neag où l'on observe un pourcentage un peu plus élevé de composante alpine.

L'aspect endocrinien de la population apparaît attaché à l'aspect de mosaïque anthropologique, où dominent l'hypertonie hypophysaire et thyroïdienne.

Des exposés : géographique, historique et des conditions économique-sociales on établit le fait que l'on se trouve en la présence de deux groupes humains autochtones établis ab antiquo sur le territoire de la région Hunedoara et qui se sont développés sur place, à l'abri des principaux courants de migration.

De l'étude du complexe pigmentaire il ressort qu'au niveau de ces deux villages se rencontrent les deux courants de migration : celui nordique (complexe pigmentaire clair) et celui méditerranéenne (complexe pigmentaire foncé) venant se joindre à l'ancien élément autochtone : celui dinaride, de cette population autochtone, marqué par : la taille, l'indice céphalique, l'indice morphologique du visage, l'indice nasal et celui otologique.

Grâce à leur genre de vie, la population dans chaque village a gardé sa structure anthropologique caractéristique.

Cet aspect se maintient tant que la population vit claustrée dans son village. Du fait que de nos jours les villages s'ouvrent—comme suite du processus d'industrialisation et de mécanisation des moyens de production—et nous assistons aux commencements d'homogénéisation des types, résultat de la panmixie, un devoir pour nous est de diriger les recherches anthropologiques vers ces grands nucléés industrielles.

ANEXE

A N N E X E S

VALORILE SOMATOMETRICE
ȘI CARACTERISTICILE ANTROPOLOGICE
ALE POPULAȚIEI DIN NUCȘOARA, CARE
FIGUREAZĂ ÎN SPIȚELE GENEALOGICE
ALCĂTUITE PE GRADE DE RUDENIE

LES VALEURS SOMATOMÉTRIQUES ET LES
CARACTÉRISTIQUES ANTHROPOLOGIQUES
DE LA POPULATION DE NUCȘOARA,
QUI FIGURENT DANS LES BRANCHES
GÉNÉALOGIQUES FORMÉES PAR DEGRÉS
D'APPARENTEMENT

P R E S C U R T Ă R I

Forma occipitalului

p = plat
x = intermediar (mijl. bombat)

Linia creștetului direcție

o = orizontală
x = mijlocie
a = ascendentă

curbura

s = slabă
x = mijlocie
p = pronunțată

Frunte

înălțime

s = scundă
x = mijlocie
î = înaltă

direcție

v = verticală
x = mijlocie
î = înclinată

profil

d = drept
cc = concav
cx = convex

Buza superioară mărime

î = înaltă
x = mijlocie
s = scurtă

Formă

cx = convex
d = drept
cc = concav

Buza inferioară poziție

ap = aplecată
x = mijlocie
at = atârândă

formă

cx = convex
d = drept
cc = concav

Rădăcina nasului

î = îngustă
x = mijlocie
l = lată

Orificiul nasului orientare

s = sagitală
o = oblică
f = frontală

Malare relief

s = șters
x = mijlociu
p = proeminent

orientare

t = temporală
x = intermediară
f = frontală

*Ureche**mărime*

s = scundă
 x = mijlocie
 l = lungă

lățime

î = îngustă
 x = intermediară
 l = lată

poziție

l = lipită
 D = depărtată total
 d = depărtată vîrf

*Lob**lungime*

l = lung
 s = scurt
 x = intermediar

lățime

l = lat
 x = mijlociu
 î = îngust

dezvoltare

lb = liber
 lp = lipit
 x = intermediar

Poziția rădăcinii nasului

j = joasă
 x = mijlocie
 î = înaltă

Profilul nasului

d = drept
 o = ondulat
 cc = concav
 cx = convex

*Septul nasal**orientare*

a = ascendent
 o = orizontal
 d = descendent

lungimea

s = scurt
 x = intermediar
 l = lung

*Bărbia**poziția*

r = retrasă
 x = mijlocie
 p = proeminentă

Conturul

ș = ștearsă
 x = mijlocie
 c = conturat

Înălțime

j = joasă
 x = mijlocie
 î = înaltă

Marginea inferioară a mandibulei

o = oblică
 x = mijlocie
 or = orizontală

Despicătura palpebrală orientare

d = dreaptă
 x = intermediară
 o = oblică

Plica palpebrală

l = largă
 x = mijlocie
 î = îngustă

Diagnoza tipologică

D = dinarid
 M = mediteranid
 N = nordic
 Mg = mongoloid
 E = esteuropid
 A = alpin
 T = turanid

ABRÉVIATIONS

Forme de l'occipital

p = plate
x = intermédiaire (moyen bombé)

Ligne du vertex direction

o = horizontale
x = moyenne
a = ascendante

courbure

s = faible
x = moyenne
p = prononcée

hauteur du front

s = bas
x = moyen
î = haut

direction

v = verticale
x = moyenne
î = inclinée

profil

d = droit
cc = concave
cx = convexe

Lèvre supérieure grandeur

î = haute
x = moyenne
s = courte

forme

cx = convexe
d = droite
cc = concave

Lèvre inférieure position

ap = inclinée
x = moyenne
at = pendante

forme

cx = convexe
d = droite
cc = concave

Racine du nez

î = étroite
x = moyenne
l = large

Orifice du nez orientation

s = sagittale
o = oblique
f = frontale

Malairé relief

s = effacé
x = moyen
p = proéminent

orientation

t = temporale
x = intermédiaire
f = frontale

*Oreille**grandeur*

s = basse
 x = moyenne
 l = longue

largeur

î = étroite
 x = intermédiaire
 l = large

position

l = collée
 D = distancée totalement
 d = distancée à la partie supérieure

*Lobe**longueur*

l = long
 s = court
 x = intermédiaire

largeur

l = large
 x = moyen
 î = étroit

développement

lb = libre
 lp = collé
 x = intermédiaire

Position de la racine du nez

j = basse
 x = moyenne
 î = haute

Profil du nez

d = droite
 o = ondulé (busqué)
 cc = concave
 cx = convexe

*Septum nasal**orientation*

a = ascendant
 o = horizontal
 d = descendant

longueur

s = court
 x = intermédiaire
 l = long

*Menton**position*

r = retiré
 x = moyen
 p = proéminent

contour

ş = effacé
 x = moyen
 c = contouré

Hauteur

j = basse
 x = moyenne
 î = haute

Marge inférieure de la mandibule

o = oblique
 x = moyenne
 or = horizontale

Fente palpébrale

l = large
 x = moyenne
 î = étroite

orientation

d = droite
 x = intermédiaire
 o = oblique

Diagnose typologique

D = dinaride
 M = méditerranide
 Mg = mongoloïde
 E = esteuropide
 A = alpin
 T = turanide
 N = nordique

I. BĂRBĂȚI (♂)

Nr. crt.	I. Date generale						II. Date antropometrice					
	Nr. fișei	Nr. foto	Numele și prenumele	Vîrsta	Locul de naștere	Locul de origine		g-op	eu-eu	ft-ft	zy-zy	go-go
						Tată	Mamă					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	250	93—94	Moș Ioan	18	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	181	160	116	138	105
2	221	203—204	Jurj Ionaș	19	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	185	159	115	142	105
3	202	157—158	Feder Leon	20	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	180	153	113	135	106
4	235	376—377	Alb Ion	21	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	170	148	102	128	102
5	278	460—461	Jurj Ion	22	Nucșoara	Nucșoara	Peștera	176	160	112	144	103
6	248	145—146	Gogîță Iulius	23	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	176	156	112	143	110
7	126	95—96	Moș Petru	23	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	195	164	116	150	110
8	158	364—365	Alb Viorel Gheorghe	24	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	175	155	112	140	105
9	201	51—52	Bruzan Ion	24	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	184	160	110	140	100
10	40	155—156	Feder Ion	24	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	178	160	109	135	110
11	176		Avramesc Ion	26	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	192	163	115	145	105
12	108	207—208	Daj Ion	26	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	175	156	96	135	100
13	243	169—170	Hobean Gheorghe	26	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	180	158	110	142	103
14	233	71—72	Moș Ion Pantilie	26	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	180	160	111	142	114
15	224	402—403	Moș Ionel	27	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	180	162	114	145	104
16	200	262—263	Moș Vasile	27	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	190	169	108	140	105
17	16		Alb Voicu	28	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	183	149	109	136	97
18	135	276—277	Dogar Ion	28	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	193	170	115	152	106

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
19	277	444—445	Moș Ion	28	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	195	162	117	145	107
20	97	434—435	Stăncic Viorel	28	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	182	158	114	147	107
21	219	27—28	Avramesc Nicolae	29	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	184	156	112	144	110
22	276	486—487	Daj Ioan Pantilie	30	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	193	150	118	145	106
23	209	312—313	Alb Dănilă Lic	32	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	193	155	110	137	110
24	238	181—182	Cerna Ion	32	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	189	163	105	144	107
25	10	105—106	Daj Gheorghe Grecu	32	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	190	147	104	140	108
26	197	442—443	Alb Dănilă	33	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	185	152	111	143	111
27	94	298—299	Gogiță Ștefan	33	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	198	157	110	141	107
28	79	248—249	Alb Gheorghe Aron	34	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	195	153	110	145	111
29	96	412—413	Moș Ion Justin	34	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	185	150	108	140	108
30	275	238—239	Stăncic Ion Iosif	35	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	196	160	112	139	112
31	191	35—36	Avramesc Ion Dan	36	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	180	156	112	150	112
32	131	384—385	Contea Ion	36	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	182	158	104	139	110
33	86	113—114	Daj Ion Blaj	36	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	187	156	108	140	98
34	237	324—325	Moș Nicolae	36	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	190	154	120	150	100
35	27	250—251	Alb Ion Aron	37	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	189	154	108	134	110
36	213	470—471	Daj Gheorghe	37	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	184	150	110	142	110
37	173	272—273	Moș Ion Dragu	37	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	185	155	110	145	100
38	210	7—8	Herțeg Valer	38	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	180	156	115	145	110
39	72	153—154	Hobean Ion Ionuț	38	Nucșoara	Nucșoara	Valea Dîljii	188	158	107	145	108

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
40	232	286—287	Moș Ion	38	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	189	145	108	144	112
41	205	117—118	Herțeg Trandafir	39	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	180	151	110	147	110
42	112	77—78	Moș Ștefan	40	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	190	148	106	130	95
43	76	213—214	Gogiță Valer	43	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	186	160	110	146	105
44	17	372—373	Alb Gheorghe Dănilă	44	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	173	149	103	132	94
45	189	89—90	Bontesc Petru	44	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	190	155	113	137	110
46	113	346—347	Herțeg Nicolae	44	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	182	156	115	142	113
47	264	322—323	Moș Gheorghe	44	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	179	150	114	140	95
48	38	500—501	Moș Ion Găgean	44	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	175	160	112	132	100
49	208	456—457	Jurj Ioan	45	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	188	155	113	145	110
50	229	167—168	Contea Ion Petcu	46	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	185	158	105	145	115
51	262	165—166	Hobean Gheorghe	47	Nucșoara	Nucșoara	Valea Dîljii	190	160	115	145	110
52	226	454—455	Jurj Roman	47	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	175	154	104	138	110
53	230	215—216	Contea Gheorghe Vila	48	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	191	154	115	150	117
54	263	143—144	Gogiță Gheorghe	48	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	175	155	110	140	95
55	25	360—361	Herțeg Gheorghe	48	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	180	156	110	134	104
56	161	229—230	Stăncic Petru	48	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	177	143	103	132	100
57	37	332—333	Stăncic Ion	49	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	184	156	108	141	99
58	149	125—126	Herțeg Ion Ulmean	50	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	193	168	113	145	116
59	123	17—18	Ranta Dănilă	50	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	190	154	114	146	112
60	171	47—48	Stăncic Ion Huț	50	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	178	153	103	—	102

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
61	99	422—423	Gogiță Pavel	51	Nucș ara	Nucșoara	Nucșoara	191	153	116	144	114
62	134	197—198	Jurj Ioan Duhănel	52	Nucșcara	Nucșoara	Nucșoara	183	154	114	144	112
63	30	236—237	Daj Dănilă Nicu	53	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	191	148	105	137	104
64	115	436—437	Alb Ștefan Nopcea	54	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	179	166	112	144	108
65	14	358—359	Barb D. Pantilie	54	Nucșcara	Nucșoara	Nucșoara	180	155	111	131	109
66	9	99—100	Contea Pantilie Grecu	54	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	189	153	106	139	103
67	77	233—234	Stăncic Ion	54	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	187	151	106	135	112
68	203	13—14	Moș Gheorghe Pasc	55	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	190	154	114	144	105
69	198	406—407	Moș Ioan	55	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	181	153	110	150	110
70	167	318—319	Lazăr Dajicu	56	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	185	154	100	135	110
71	7	79—80	Alb Alexandru	57	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	189	152	108	136	99
72	5	480—481	Daj Pantilie Tilucă	57	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	190	154	112	147	112
73	204	306—307	Stăncic Iosif	57	Nucșoara	Nucșoara	Valea Dîljii	180	140	110	141	106
74	159	179—180	Barb Petru Bărbuț	58	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	190	152	110	135	105
75	274	268—269	Daj Ion Șchiopu	58	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	185	150	106	138	110
76	98	426—427	Gogiță Victor	58	Nucșcara	Nucșoara	Nucșoara	181	156	107	138	105
77	258	504—505	Lepădat Ioan G.	58	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	182	150	103	134	108
78	172	266—267	Moș Vasile Dragu	58	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	185	159	111	149	105
79	6	478—479	Ranta Pantilie	58	Nucș ara	Nucșoara	Nucșoara	181	158	104	146	101
80	103	55—56	Cerna Ion	59	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	170	142	100	133	99
81	114	278—279	Dogar Petru	59	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	190	166	105	149	115

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
82	122	33—34	Stăncic Dan Pavel	59	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	173	141	97	133	104
83	69	189—190	Cerna Gheorghe	60	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	192	165	116	152	120
84	260	149—150	Feder Dumitru	60	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	181	152	107	135	110
85	249	506—507	Lepădat Dănilă	61	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	182	154	106	142	110
86	259	177—178	Cerna Petre Pec	62	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	177	148	108	138	103
87	269	101—102	Daj Dumitru Barb	62	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	186	143	102	135	106
88	245	133—134	Contea Gheorghe	64	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	183	153	108	140	105
89	212	462—463	Daj Gheorghe Nuț	64	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	186	148	108	140	115
90	156	282—283	Herțeg Gheorghe	64	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	180	160	110	150	115
91	144	3—4	Moș Ș efan Pasc	65	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	183	154	107	145	110
92	80	378—379	Avramesc Dan Dănăluță	66	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	184	155	104	135	106
93	240	75—76	Bontesc Stefan	68	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	177	150	102	129	100
94	157	368—369	Alb Gheorghe Dănilă	70	Nucșoara	Nucșoara	Mălzești	181	145	101	134	110
95	49	256—257	Lepădat Pintilie	70	Nucșoara	Nucșoara	Peș era	188	158	100	139	110
96	183	139—140	Barb Mitu Barb	72	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	190	154	110	145	111
97	271	173—174	Contea Ion Petcu	72	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	175	150	110	137	102
98	92	328—329	Cerna Pavel Brăila	73	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	180	160	111	144	110
99	178	354—355	Herțeg Simion	74	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	190	153	108	137	112
100	180	65—66	Bontesc Ion	75	Nucșoara	Nucșoara	?	180	147	103	135	107
101	181	109—110	Contea Mihai Mitu	75	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	185	157	102	138	106
102	89	476—477	Ranta Ioachim	75	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	187	153	109	144	105
103	29	448—449	Stăncic Gheorghe	80	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	180	150	109	140	101

nr. crt.	II. Date antropometrice																
	n-ng	n-sto	n-sn	al-al	t-v	inter ocular	extra ocular	Dreapta		Stînga		Circumferința toracelui			Circumferința antebrațului		Circumferința abdominală
								înălțime ureche	lățime ureche	înălțime ureche	lățime ureche	inspirat	expirat	normal	Dr.	Stg.	
	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1	118	78	60	37	133	33	108	60	35	60	35	890	785	850	165	165	665
2	125	76	55	33	130	35	104	61	37	61	37	920	870	895	170	170	745
3	123	73	50	32	125	33	100	61	34	64	32	940	870	905	175	175	775
4	112	73	53	30	130	28	88	55	30	55	30	800	760	785	155	155	645
5	130	—	57	34	137	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	195	—
6	114	70	50	30	126	31	99	60	30	69	30	845	790	800	160	155	650
7	128	80	60	34	135	36	103	60	35	56	34	950	860	—	170	165	785
8	116	70	53	35	130	30	97	53	28	52	27	920	860	—	180	170	740
9	129	81	60	34	130	33	103	63	39	64	40	985	940	945	175	175	750
10	125	76	54	32	135	30	99	63	34	62	30	950	870	—	170	175	740
11	120	75	55	38	126	35	102	56	31	58	—	1 010	930	—	170	170	780
12	123	73	52	30	129	29	88	58	34	58	36	880	810	—	170	165	700
13	127	81	57	33	130	31	105	54	32	57	32	890	800	860	165	160	695
14	112	70	50	31	129	30	100	58	33	57	32	930	840	870	165	160	740
15	130	81	57	36	132	32	102	65	35	67	35	950	810	910	175	170	730
16	123	74	53	39	137	32	100	60	31	60	35	940	860	890	160	165	710
17	121	70	48	35	131	35	94	62	33	60	32	960	900	—	180	175	780
18	130	78	58	34	134	32	105	64	34	60	33	980	910	—	180	175	780
19	124	75	57	35	126	35	105	60	36	65	36	980	920	950	180	180	790

nr. crt.	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
20	125	78	54	29	129	36	96	56	33	57	30	930	860	—	165	165	790
21	125	77	55	30	132	29	100	64	35	68	33	935	890	895	165	165	695
22	131	80	57	34	123	35	108	64	32	64	34	980	930	960	170	170	815
23	136	85	65	33	128	29	101	63	35	60	35	976	920	940	165	165	785
24	128	76	55	34	130	30	95	59	32	60	35	960	900	920	165	165	790
25	124	78	59	33	122	28	95	63	35	65	35	930	900	—	170	170	750
26	126	78	53	33	128	32	103	56	32	61	30	850	811	815	170	170	665
27	120	76	52	40	126	33	98	62	38	61	38	920	850	—	165	165	760
28	127	76	56	35	131	34	100	67	34	68	35	1 010	910	—	190	195	815
29	130	81	58	35	130	33	99	60	37	60	37	970	900	—	170	160	780
30	129	77	46	33	145	33	100	62	32	60	34	1 000	920	950	175	170	840
31	119	75	55	32	127	32	103	66	41	66	41	1 000	940	955	185	180	810
32	123	79	60	30	131	28	99	60	37	61	35	940	870	—	165	160	780
33	133	80	56	30	129	33	95	66	37	65	39	890	830	—	170	165	795
34	130	82	56	34	130	30	99	64	35	65	36	930	880	900	160	160	740
35	127	73	53	37	133	32	92	66	37	65	34	990	970	—	180	180	820
36	127	77	55	33	123	31	101	68	38	68	34	950	860	900	165	165	775
37	120	75	53	38	129	30	98	69	36	64	34	940	870	—	170	165	760
38	129	82	60	35	129	32	97	64	33	64	35	980	905	945	170	170	800
39	117	73	48	38	123	30	97	59	36	60	36	960	911	—	190	180	795
40	140	88	66	30	130	29	99	62	34	62	34	955	880	940	165	165	760

nr. crt.	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
41	127	77	51	35	127	27	104	65	34	65	33	960	890	920	165	165	720
42	120	70	45	36	127	31	103	54	37	56	33	910	845	—	160	160	720
43	135	80	61	33	122	30	98	55	38	65	30	1 060	1 000	—	185	180	890
44	117	—	55	31	125	28	91	53	32	52	32	900	850	—	155	160	675
45	122	79	55	33	132	34	100	65	33	64	33	950	880	—	170	165	730
46	120	71	51	34	130	32	92	63	43	65	38	1 010	930	—	165	170	830
47	126	82	54	35	133	28	101	61	32	63	35	880	800	830	150	150	725
48	122	80	60	34	120	29	96	58	35	60	34	900	855	—	155	150	730
49	131	85	60	39	126	38	101	68	34	60	30	1 060	1 000	1 030	185	185	910
50	133	85	57	34	130	32	99	66	36	64	37	900	800	915	165	165	775
51	123	81	55	36	130	32	107	65	35	63	30	965	911	925	180	175	800
52	128	76	60	37	128	28	90	71	40	70	40	885	825	860	185	175	750
53	134	80	55	36	135	33	100	66	38	67	37	970	910	925	175	175	790
54	125	77	55	30	123	33	89	59	31	60	30	920	870	900	165	165	830
55	116	77	60	36	127	27	95	62	34	62	33	830	800	—	170	170	710
56	120	78	53	37	128	29	95	63	35	60	36	940	900	—	165	165	700
57	127	77	52	37	132	31	91	57	37	56	34	870	820	—	100	170	715
58	129	73	51	38	143	36	94	66	40	66	40	920	865	—	175	175	750
59	130	81	59	35	130	35	104	64	38	63	34	940	880	—	170	165	750
60	121	86	63	34	126	28	93	65	36	63	28	880	810	—	170	165	705
61	126	75	50	31	128	35	96	66	35	66	35	930	920	—	175	175	780

n .crt.	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	21	25	26	27	28	29	30
62	—	—	59	30	115	33	96	60	39	60	38	880	810	—	175	175	725
63	—	—	54	40	130	35	95	50	34	59	34	960	930	—	170	170	740
64	—	—	51	36	129	31	100	60	37	66	38	865	810	—	165	165	730
65	122	74	56	33	120	32	91	63	37	61	36	930	910	—	165	165	740
66	118	70	52	35	123	32	86	61	35	62	36	890	860	—	165	165	770
67	—	—	49	33	130	32	93	65	39	63	38	970	920	—	170	170	820
68	—	—	55	37	132	33	103	71	41	72	38	890	840	860	160	160	715
69	129	80	60	33	126	35	95	61	37	60	36	1 000	960	—	185	185	810
70	132	86	60	35	136	29	90	67	40	69	36	910	870	—	175	175	720
71	—	—	49	35	132	38	96	74	40	75	38	1 110	1 090	—	190	185	980
72	134	85	63	35	126	34	104	71	42	70	41	1 040	1 050	—	185	185	900
73	126	60	55	32	119	28	97	71	40	75	41	950	910	930	175	170	790
74	123	75	53	34	132	30	97	62	40	62	37	970	915	—	170	170	825
75	122	77	57	35	120	23	96	66	40	65	37	920	890	910	165	160	780
76	—	—	50	31	120	32	92	56	35	57	30	930	850	—	170	170	750
77	—	—	57	35	124	29	93	58	31	61	30	845	825	870	160	160	740
78	—	—	53	38	133	30	97	66	39	67	—	910	865	—	170	170	755
79	125	80	58	35	126	32	93	63	39	63	37	930	910	—	160	165	770
80	—	—	58	30	126	24	100	63	35	60	34	875	820	—	165	165	730
81	—	—	57	35	126	38	100	65	36	67	33	960	905	—	175	165	805
82	—	—	50	29	116	29	93	65	39	63	36	890	830	—	160	160	720

nr. c. t.	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
83	--	--	60	39	135	32	98	73	41	74	42	960	910	--	175	165	785
84	--	--	52	35	--	30	93	65	38	66	38	855	820	845	165	155	670
85	--	--	58	32	126	34	99	69	40	67	39	900	840	850	160	170	730
86	--	--	52	38	125	30	98	62	35	62	35	900	840	870	160	160	700
87	122	75	60	35	122	29	90	60	36	69	36	870	830	855	165	160	690
88	--	--	48	37	125	32	93	69	36	64	35	910	860	880	175	170	755
89	127	77	56	39	126	33	97	70	40	68	40	920	880	900	170	170	720
90	130	89	65	35	129	32	100	64	36	65	34	960	940	--	170	170	730
91	--	--	59	36	123	29	98	70	--	70	41	1 015	965	--	175	170	855
92	--	--	62	39	132	27	90	67	42	64	39	--	--	--	--	--	--
93	--	--	55	34	122	32	88	60	36	59	36	840	795	810	150	160	660
94	--	--	53	38	121	32	90	66	39	60	34	920	850	--	170	170	730
95	--	--	57	37	135	28	98	69	40	70	39	965	935	--	185	180	750
96	--	--	55	38	127	33	98	67	37	70	37	1 000	970	--	180	180	825
97	--	--	55	38	124	35	97	62	36	62	35	875	850	860	170	165	710
98	--	--	54	40	127	31	93	60	39	64	34	950	930	--	170	175	800
99	--	--	56	36	128	28	98	63	40	69	42	900	830	--	160	165	690
100	--	--	51	35	116	35	96	61	40	60	30	880	840	--	170	165	785
101	129	80	59	37	140	34	93	67	37	70	40	930	895	--	176	170	760
102	--	--	57	37	131	38	100	63	37	64	36	920	865	--	160	160	765
103	120	79	60	40	130	26	100	66	37	64	40	860	820	--	170	170	711

nr. crt.	II. Date antropometrice												III. Indici			
	Circumferința bazinului	Greutatea	Statura	Sst-sy	Membrul inferior	Membrul superior	Înălțimea șezândă	A-A	D.T. Torace	D.A.P. torace	ic-ic	tro-tro	eu-eu/g-op	t-v/g-op	ft-ft/eu-eu	zy-zy/eu-eu
	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46
1	845	51,4	1 719	495	958	738	865	380	250	175	260	320	88,4	73,5	72,5	86,3
2	875	58,6	1 793	536	925	773	906	400	250	195	280	320	86,0	70,3	72,3	89,3
3	900	60,9	1 709	462	973	800	850	410	260	185	280	325	85,0	69,4	73,9	88,2
4	780	43,3	1 596	461	876	721	823	380	230	160	260	290	87,1	76,5	68,9	86,5
5	—	—	1 761	554	965	753	900	425	300	185	290	—	90,9	77,8	70,0	90,0
6	800	48,3	1 665	505	898	752	876	385	240	160	260	300	88,6	71,6	71,8	91,7
7	900	61,2	1 653	490	901	727	866	390	260	190	270	311	84,1	69,2	70,7	91,5
8	860	54,7	1 634	466	916	675	833	410	280	190	275	300	88,1	73,9	72,3	90,3
9	885	62,3	1 791	537	878	746	903	420	270	170	270	330	87,0	70,7	68,8	87,5
10	875	57,2	1 671	491	899	776	890	415	260	170	285	320	89,9	75,8	68,1	84,4
11	875	60,0	1 610	476	888	740	838	380	260	210	260	310	84,9	65,6	70,6	89,0
12	870	55,4	1 714	498	922	769	890	400	230	160	280	310	89,1	73,7	61,5	86,5
13	880	57,2	1 730	532	914	757	911	410	260	175	260	310	87,8	72,2	69,6	89,9
14	815	52,8	1 594	509	813	708	865	380	250	175	255	290	88,9	71,7	69,4	88,8
15	900	61,2	1 661	489	895	744	884	420	260	190	280	330	90,9	73,3	70,4	89,5
16	850	59,1	1 682	519	882	744	902	400	250	180	270	300	89,0	72,1	63,9	82,8
17	940	69,3	1 706	518	926	754	883	420	270	170	260	320	81,4	71,6	73,2	91,3
18	880	63,4	1 659	494	895	756	885	410	255	210	270	315	88,1	69,4	67,7	89,4
19	920	65,0	1 636	469	880	748	870		260	200	260	330	83,1	64,6	72,2	89,5

n. crt.	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46
20	825	57,5	1 699	475	944	760	871	390	260	185	280	280	86,8	70,9	72,2	93,0
21	850	59,3	1 763	534	943	774	914	410	260	190	280	300	84,8	71,7	71,8	92,3
22	900	65,5	1 666	479	923	770	863	410	280	180	265	315	77,7	63,7	78,7	96,7
23	885	62,8	1 775	521	938	761	934	400	250	190	230	320	80,3	66,3	71,0	88,4
24	880	60,6	1 624	490	897	711	842	390	265	180	300	310	86,2	68,8	64,4	88,3
25	870	58,0	1 708	528	933	—	887	410	270	200	280	310	77,4	64,2	70,8	95,2
26	820	51,6	1 658	498	896	714	800	370	250	190	270	300	82,2	69,2	73,0	94,1
27	860	59,1	1 695	498	894	716	888	400	260	180	270	310	79,3	63,6	70,1	89,6
28	950	73,4	1 759	502	972	789	931	415	280	220	290	330	78,5	67,2	71,9	94,8
29	905	64,5	1 718	484	960	783	873	415	270	200	300	315	81,1	70,3	72,0	93,3
30	950	70,0	1 691	501	881	720	918	420	290	200	290	330	81,6	74,0	70,0	86,3
31	920	71,8	1 772	505	964	804	881	410	275	200	300	340	86,7	70,6	71,8	96,2
32	890	60,1	1 633	477	872	719	868	400	250	200	270	310	86,8	72,0	65,8	88,0
33	830	51,4	1 621	440	889	751	844	370	230	200	260	310	83,4	69,0	69,2	89,7
34	860	55,8	1 653	470	911	735	867	415	250	180	260	305	81,1	68,4	77,9	97,4
35	960	70,0	1 815	554	954	791	978	410	270	205	290	345	81,5	70,4	70,1	87,0
36	880	59,0	1 614	450	886	716	831	395	245	195	290	290	81,5	66,9	73,3	94,7
37	870	58,8	1 652	460	901	747	853	400	240	180	270	310	83,8	68,7	71,0	93,6
38	970	70,5	1 750	535	940	744	926	380	250	190	290	340	83,7	71,7	73,7	93,0
39	875	63,0	1 718	553	921	777	926	400	270	170	280	330	84,0	65,4	67,7	91,8
40	885	60,5	1 684	451	930	768	881	430	270	190	230	340	76,7	68,8	74,5	99,3

n . crt.	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46
41	860	58,2	1 605	489	868	725	849	385	250	190	270	300	83,9	70,6	72,9	97,4
42	860	61,5	1 583	461	884	719	830	380	240	190	305	310	77,9	65,8	71,6	87,8
43	955	74,9	1 722	528	932	777	904	400	305	210	280	335	83,0	71,0	68,8	91,3
44	810	48,1	1 614	469	876	723	836	375	250	170	270	300	86,1	72,3	69,1	88,5
45	850	53,9	1 544	495	810	679	843	370	240	190	260	300	81,6	69,5	72,9	88,4
46	975	69,2	1 700	509	915	778	898	420	280	200	290	340	85,7	71,4	73,7	91,0
47	820	50,0	1 604	479	840	721	839	390	230	180	260	290	83,8	74,3	76,0	93,3
48	820	47,9	1 582	448	871	708	819	380	260	170	260	300	91,4	74,3	70,0	82,5
49	940	80,7	1 719	529	927	786	902	400	270	235	290	320	82,5	67,0	72,9	93,6
50	870	61,2	1 683	479	903	752	889	395	250	190	265	300	85,4	70,3	66,4	91,8
51	960	68,2	1 755	541	921	777	948	425	255	210	305	345	84,2	68,4	71,9	90,6
52	930	61,3	1 688	480	931	777	868	385	230	190	310	335	88,0	73,1	67,5	89,6
53	930	66,2	1 721	505	939	737	892	405	250	215	280	330	80,6	70,7	74,7	97,4
54	890	58,8	1 573	478	856	720	825	380	240	200	260	310	88,6	70,3	71,0	90,3
55	820	47,7	1 528	451	825	682	797	—	260	160	265	295	86,7	70,6	70,5	85,9
56	840	52,6	1 626	483	864	719	856	370	240	200	265	300	80,8	72,3	72,0	92,3
57	850	52,0	—	—	901	716	—	—	—	—	240	290	84,8	71,7	69,2	90,4
58	900	60,8	—	—	889	737	—	—	—	—	285	330	87,1	74,1	67,3	86,3
59	870	57,9	1 623	511	869	703	778	390	240	210	290	310	81,1	68,4	74,0	94,8
60	840	48,2	1 630	503	853	730	855	385	240	180	280	320	86,0	70,8	67,3	—
61	875	59,5	1 648	500	894	728	897	410	265	205	260	315	80,1	67,0	75,8	94,1

nr. crt.	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46
62	860	51,8	1 625	490	880	736	834	400	235	205	290	320	84,2	63,8	74,0	93,5
63	870	57,6	—	—	911	757	—	—	—	—	265	320	77,5	68,1	71,0	92,6
64	795	47,7	—	—	911	763	—	—	—	—	280	295	92,7	72,1	67,5	86,8
65	870	57,2	—	—	889	733	—	—	—	—	270	310	86,1	66,7	71,6	84,5
66	870	51,5	1 604	454	887	720	825	380	255	195	290	315	81,0	65,1	69,3	90,9
67	910	59,1	1 571	476	824	674	846	380	250	205	270	310	80,0	69,5	70,2	89,4
68	810	51,2	1 654	488	923	729	826	385	240	190	270	300	81,1	69,5	74,0	93,5
69	915	67,9	1 695	512	915	759	900	420	275	215	305	325	84,5	69,6	71,9	98,0
70	870	56,5	1 611	475	858	728	853	390	230	210	260	320	83,2	73,5	64,9	87,7
71	1 050	80,2	1 670	520	876	753	897	390	265	220	310	360	80,4	69,8	71,1	89,5
72	940	70,0	1 698	491	903	785	870	410	290	230	300	330	81,1	66,3	72,7	95,5
73	890	66,4	1 705	484	965	810	867	415	250	230	300	340	77,8	66,1	78,6	100,7
74	865	58,6	1 585	486	834	727	865	360	250	210	260	290	80,0	69,5	72,4	88,8
75	810	54,0	—	—	910	781	—	—	—	—	280	290	81,1	64,9	70,7	92,0
76	840	51,8	1 579	468	849	691	849	380	240	180	260	300	86,2	66,3	68,6	88,5
77	810	46,6	—	—	886	730	—	—	—	—	250	310	82,4	68,1	68,7	89,3
78	870	56,8	1 627	505	845	709	866	405	250	190	260	315	86,0	71,9	69,8	93,7
79	850	54,0	1 694	—	995	805	—	380	250	210	265	310	87,3	69,6	65,8	92,4
80	845	49,2	1 605	459	898	723	838	—	290	200	270	310	83,5	74,1	70,4	93,7
81	860	56,7	—	—	938	773	—	—	—	—	305	330	87,4	66,3	63,3	89,8
82	830	50,3	—	—	908	717	—	—	—	—	255	290	81,5	67,1	68,8	94,3

nr.crt	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46
83	905	57,7	1 660	524	871	753	899	390	275	200	305	355	85,9	70,3	70,3	92,1
84	800	43,4	1 585	484	856	697	840	380	240	210	250	305	84,0	—	70,4	88,8
85	820	50,8	1 661	464	918	763	835	385	250	200	255	320	84,6	69,2	68,8	92,2
86	800	46,2	1 530	472	839	676	815	360	235	190	250	300	83,6	70,6	73,0	93,2
87	755	48,6	—	—	908	759	—	—	—	—	260	290	76,9	65,6	71,3	94,4
88	870	54,9	1 576	480	860	704	834	385	260	200	260	310	83,6	58,3	70,6	91,5
89	855	57,1	—	—	904	722	—	—	—	—	280	290	79,6	67,7	73,0	94,6
90	855	54,7	—	—	820	684	—	—	—	—	270	310	88,9	71,7	68,8	93,8
91	970	70,6	1 702	513	914	741	896	400	260	230	280	350	84,2	67,2	69,5	94,2
92	—	72,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	84,2	71,7	57,1	87,1
93	760	39,0	—	—	782	664	—	—	—	—	260	290	84,8	68,9	68,0	86,0
94	850	50,9	—	—	871	703	—	—	—	—	260	310	80,1	66,9	69,7	92,4
95	970	68,3	—	—	992	799	—	—	—	—	300	—	84,0	71,8	63,3	88,0
96	900	67,5	1 657	482	911	798	858	390	—	—	280	320	81,1	66,8	71,4	94,2
97	825	51,4	—	—	907	749	—	—	—	—	295	305	85,7	70,9	73,3	91,3
98	880	59,0	—	—	930	756	—	—	—	—	290	325	88,9	70,6	69,4	90,0
99	800	49,3	1 540	430	866	693	780	385	230	200	280	305	80,5	67,3	70,6	89,5
100	855	49,1	—	—	830	603	—	—	—	—	280	300	81,7	64,4	70,1	91,8
101	860	58,3	—	—	990	811	—	—	—	—	270	330	84,9	75,7	65,0	87,9
102	835	52,8	—	—	972	811	—	—	—	—	270	315	81,8	70,1	71,2	94,1
103	850	49,0	—	—	923	747	—	—	—	—	290	330	83,3	72,2	72,7	93,3

nr. crt.	III. Indici														
	t-v/eu-eu	ft-f/zv-zy	go-go/zy-zy	n-gn/zy-zy	interoc./zy-zy	n-sto/n-gn	al-al/n-sn	Lățimea ureche înălț. ureche		extra oc. intra oc. 2	I. Rohrer	sst-sy/talie	m. inf./talie	m. sup./talie	I. șezîndă/ talie
								dr.	stg.						
								47	48						
1	83,1	84,1	76,1	85,5	23,9	66,1	61,7	58,3	58,3	37,5	1,012	28,8	55,7	42,9	50,3
2	81,8	81,0	73,9	88,0	24,7	60,8	60,0	60,7	60,7	34,5	1,018	29,9	51,6	43,1	50,5
3	81,7	83,7	78,5	91,1	24,4	59,4	64,0	55,7	50,0	33,5	1,220	27,0	56,9	46,8	49,7
4	87,8	79,7	79,7	87,5	21,9	65,2	56,6	54,6	54,6	30,0	1,05	28,9	54,9	45,2	51,6
5	85,6	77,8	71,5	90,3	—	—	59,7	—	—	—	—	31,4	54,8	42,7	51,5
6	80,8	78,3	76,9	79,7	21,7	61,4	60,6	50,0	43,5	34,0	1,046	30,3	53,9	45,2	52,1
7	82,3	77,3	73,3	85,3	24,0	62,5	56,7	58,3	60,7	33,5	1,355	29,6	54,5	44,0	52,4
8	83,9	80,0	75,0	82,9	21,4	60,3	66,0	52,8	51,9	33,5	1,254	28,5	56,0	41,3	51,0
9	81,3	78,6	71,3	93,1	23,6	62,8	56,7	61,9	62,5	30,0	1,084	30,0	49,0	41,6	50,4
10	84,4	80,7	81,5	92,6	22,2	60,8	59,3	54,0	48,4	34,5	1,226	29,4	53,8	46,4	53,3
11	77,3	79,3	72,4	82,8	24,1	62,5	69,1	55,4	—	33,5	1,438	29,6	55,1	46,0	52,0
12	82,7	71,7	74,1	91,1	21,5	59,4	57,7	58,6	63,1	29,5	1,100	29,0	53,8	44,9	51,9
13	82,3	77,5	72,5	69,4	21,8	63,8	57,9	59,3	56,1	37,0	1,105	30,7	52,8	43,7	52,6
14	80,6	78,2	80,3	78,9	21,1	62,5	62,0	56,9	56,1	35,0	1,304	31,9	51,0	44,4	54,3
15	81,5	78,6	71,7	89,7	22,1	62,3	63,2	53,9	52,2	35,0	1,335	29,4	53,9	44,8	53,2
16	81,1	77,1	75,0	87,9	22,9	60,2	73,6	51,7	58,3	34,0	1,244	30,8	52,4	44,2	53,6
17	87,9	80,1	71,3	89,0	25,7	57,9	72,9	53,2	53,3	29,5	1,396	30,4	54,2	44,2	51,7
18	78,8	75,7	69,7	85,5	21,1	60,0	58,7	53,1	55,0	36,5	1,389	29,8	53,9	45,6	53,3
19	77,8	80,7	73,8	85,5	24,1	60,5	61,4	60,0	55,4	35,0	1,485	28,7	53,8	45,7	53,2

nr. crt.	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61
20	81,7	77,5	72,8	85,0	24,5	62,4	53,7	58,9	52,6	30,0	1,172	27,9	55,6	44,7	51,3
21	84,6	77,8	76,4	86,8	20,1	61,6	54,6	54,7	48,5	35,5	1,082	30,3	53,5	43,9	51,8
22	82,0	81,4	75,1	90,4	24,1	61,1	59,7	50,0	53,1	36,5	1,417	28,7	55,4	46,2	51,8
23	82,6	80,3	80,3	99,3	21,2	62,5	50,8	55,6	58,3	36,0	1,123	29,3	52,8	42,9	52,6
24	79,8	72,9	74,3	88,9	20,8	59,4	61,8	54,2	58,3	32,5	1,141	30,2	55,2	43,8	51,8
25	82,9	74,3	77,1	88,6	20,0	63,9	55,9	55,6	53,9	33,5	1,164	30,9	54,6	—	51,9
26	84,2	77,6	77,6	88,1	22,4	61,9	62,3	57,1	49,2	35,5	1,132	30,0	54,0	43,1	48,2
27	80,3	78,0	75,9	85,1	23,4	63,3	76,9	61,3	62,3	32,5	1,214	29,4	52,7	42,2	52,4
28	85,6	75,9	76,6	87,6	23,5	59,8	62,5	50,8	51,5	33,0	1,349	28,5	55,2	44,8	52,9
29	86,7	77,1	77,1	92,9	23,6	62,3	60,3	61,7	61,7	33,0	1,272	28,2	55,9	45,6	50,8
30	90,6	80,6	80,6	92,3	23,7	59,7	71,7	51,6	56,7	33,5	1,448	29,6	52,1	42,6	54,3
31	81,4	74,7	74,7	79,3	21,3	63,0	58,2	62,0	62,1	35,5	1,290	28,5	54,4	45,4	49,7
32	82,9	74,8	79,1	88,5	20,1	64,2	50,9	61,7	57,4	30,5	1,380	29,2	53,4	44,0	53,1
33	82,7	77,1	70,0	95,0	23,6	60,2	53,6	56,1	60,0	31,0	1,206	27,1	54,8	46,3	52,1
34	84,4	80,0	66,7	86,7	20,0	63,1	60,7	54,7	55,4	34,5	1,236	28,8	55,1	44,5	52,4
35	86,4	80,6	82,1	94,8	23,9	57,5	69,8	56,1	52,3	30,0	1,171	30,5	52,7	43,6	53,9
36	82,0	77,5	77,5	89,4	21,8	60,6	60,0	55,9	50,0	35,0	1,403	27,9	54,9	44,4	51,5
37	83,2	75,9	69,0	82,8	20,7	62,5	71,7	52,3	53,1	34,0	1,304	27,8	54,5	45,2	51,6
38	82,7	79,3	95,9	89,0	22,1	63,7	58,3	51,6	54,7	32,5	1,316	30,6	53,7	42,5	52,9
39	77,9	73,8	74,5	80,7	20,7	62,4	79,2	61,0	60,0	33,5	1,243	32,2	53,6	45,2	53,9
40	89,7	75,1	77,8	97,2	20,1	62,8	45,5	54,8	54,8	35,0	1,267	26,8	55,2	45,7	52,3

nr.crt.	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61
41	84,1	74,8	74,8	86,4	18,4	60,6	68,6	52,3	50,8	38,5	1,408	30,5	54,1	45,2	52,9
42	85,8	81,5	73,1	92,3	23,9	58,3	80,0	68,5	58,9	36,0	1,550	29,1	55,8	45,4	52,4
43	82,5	75,3	71,9	92,5	20,6	59,3	54,1	58,5	46,2	34,0	1,467	30,7	54,1	45,1	52,5
44	83,9	78,0	71,2	88,6	21,2	—	56,4	60,4	61,5	31,5	1,144	29,0	54,3	44,8	51,8
45	85,2	82,4	80,3	89,1	24,8	64,8	60,0	50,8	51,6	33,0	1,164	32,0	52,5	44,0	54,6
46	83,6	81,0	79,5	84,5	22,5	59,2	66,7	68,3	58,5	30,0	1,108	29,9	53,8	45,8	52,8
47	88,7	81,4	67,9	90,0	20,0	65,1	64,8	52,5	55,6	36,5	1,191	29,9	52,4	44,9	52,3
48	81,3	84,9	75,8	92,3	22,0	65,6	56,7	60,3	56,7	33,5	1,210	28,3	55,0	44,7	51,8
49	81,3	77,9	75,9	90,3	26,2	64,9	65,0	50,0	50,0	31,5	1,589	30,8	53,9	45,7	52,5
50	82,3	72,4	79,3	91,7	22,1	63,9	59,7	54,6	57,8	33,5	1,286	28,5	53,6	44,7	52,8
51	81,3	79,3	75,9	84,8	22,1	65,9	65,5	53,9	47,6	37,5	1,262	30,8	52,5	44,3	54,0
52	83,1	75,4	79,7	92,8	20,3	59,4	61,7	56,3	57,1	31,0	1,279	28,5	55,2	46,1	51,5
53	87,7	76,7	78,0	89,3	22,0	59,7	65,5	57,6	55,2	33,5	1,299	29,3	54,6	42,8	51,8
54	79,4	78,6	67,9	89,3	23,6	61,6	54,6	52,5	50,0	28,0	1,511	30,4	54,4	45,8	52,4
55	81,4	82,1	77,6	86,6	20,2	66,4	60,0	54,8	53,2	34,0	1,337	29,5	54,0	44,6	52,1
56	89,5	78,0	75,8	90,9	22,0	65,0	69,8	55,6	60,0	33,0	1,224	29,7	53,1	44,2	52,6
57	84,6	76,6	70,2	90,2	21,9	60,6	71,2	64,9	60,7	30,0	—	—	—	—	—
58	85,1	77,9	80,0	89,0	24,9	56,6	74,5	60,6	60,6	29,0	1,000	—	—	—	—
59	80,4	79,0	76,7	89,0	24,0	62,3	59,3	59,4	54,0	34,5	1,354	31,5	53,5	43,0	47,9
60	82,4	—	—	—	—	71,1	54,0	55,4	44,4	32,5	1,113	30,8	52,3	44,8	52,4
61	83,7	80,6	79,2	87,5	24,3	59,5	62,0	53,0	53,0	30,5	1,330	30,3	54,2	44,2	54,4

nr. crt.	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61
62	74,7	79,2	77,8	—	22,9	—	50,9	65,0	63,3	31,5	1,207	30,1	54,1	45,3	51,3
63	87,8	76,6	75,9	—	25,6	—	74,1	57,6	57,6	30,0	—	—	—	—	—
64	74,7	77,8	75,0	—	21,5	—	70,6	61,7	59,1	34,5	—	—	—	—	—
65	74,4	84,7	83,2	93,1	24,4	60,7	58,9	58,7	59,0	29,5	—	—	—	—	—
66	80,4	76,3	74,1	84,9	23,0	59,3	67,3	57,4	58,1	27,5	1,248	28,3	55,3	44,9	51,4
67	86,1	78,5	83,0	—	23,7	—	67,4	59,1	60,3	30,5	1,524	30,3	52,4	42,9	53,8
68	85,7	79,2	72,9	—	22,9	—	67,3	57,8	52,8	35,0	1,132	29,5	55,8	44,1	50,5
69	82,4	73,3	73,3	86,0	23,3	62,0	55,0	60,7	60,0	30,0	1,394	30,2	54,0	44,8	53,1
70	88,3	74,1	81,4	97,8	21,5	65,2	58,3	59,7	52,2	30,5	1,351	29,5	53,2	45,2	52,9
71	86,8	79,4	72,8	—	27,9	—	71,4	54,1	50,7	29,0	1,722	31,1	53,4	45,1	53,7
72	81,8	76,2	76,2	91,2	23,1	63,4	55,6	59,2	58,6	35,0	1,430	28,9	53,2	46,2	51,2
73	85,0	78,0	75,2	89,4	19,9	63,5	58,2	56,3	54,7	34,5	1,340	28,5	56,6	47,5	50,8
74	86,8	81,4	77,8	91,1	22,2	61,0	64,2	64,5	59,7	33,5	1,472	30,7	52,7	45,9	54,6
75	80,0	76,8	79,7	88,4	16,7	63,1	61,4	60,6	56,9	36,5	—	—	—	—	—
76	76,9	77,5	76,1	—	23,2	—	62,0	62,5	52,6	30,0	1,316	29,6	53,8	43,8	53,8
77	82,7	76,9	80,7	—	21,6	—	61,4	53,5	49,2	32,0	—	—	—	—	—
78	83,7	74,5	70,5	—	20,1	—	71,7	59,1	—	33,5	1,319	31,0	51,9	43,6	53,2
79	79,8	71,3	69,3	85,6	21,9	64,0	60,3	61,9	58,7	30,5	1,111	—	58,7	47,5	—
80	88,7	75,2	74,4	—	18,1	—	51,7	55,6	56,7	38,0	1,190	28,6	55,9	45,0	52,2
81	75,9	70,5	77,2	—	25,5	—	61,4	55,4	49,3	31,0	—	—	—	—	—
82	82,3	72,9	77,4	—	21,8	—	58,0	60,0	57,1	32,0	—	—	—	—	—

nr. crt.	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61
83	81,8	76,3	79,0	—	21,1	—	65,0	56,2	56,8	32,0	1,262	31,6	52,5	45,4	54,1
84	—	79,3	81,5	—	22,2	—	67,3	58,5	57,6	31,5	1,090	30,5	54,0	44,0	53,0
85	81,8	74,7	77,5	—	23,9	—	55,2	58,0	58,2	32,5	1,109	27,9	55,3	45,9	50,3
86	84,5	78,3	74,6	—	21,7	—	73,1	56,5	56,5	34,0	1,290	30,8	54,8	44,2	53,3
87	85,3	75,6	78,5	90,4	21,5	61,5	56,7	60,0	52,2	30,0	—	—	—	—	—
88	81,7	77,1	75,0	—	22,9	—	77,1	52,2	54,7	30,5	1,403	30,4	54,6	44,7	52,9
89	85,1	77,1	82,1	90,7	23,6	60,6	69,6	57,1	58,8	32,0	—	—	—	—	—
90	80,6	73,3	76,7	86,7	21,3	68,5	53,9	56,3	52,3	34,0	—	—	—	—	—
91	79,9	73,8	75,9	—	20,0	—	61,0	—	58,6	34,5	1,432	30,1	53,7	43,5	52,6
92	85,2	77,0	78,4	—	20,0	—	62,9	62,7	60,9	31,5	—	—	—	—	—
93	81,3	79,1	77,5	—	24,8	—	61,8	60,0	61,0	28,0	—	—	—	—	—
94	83,5	75,4	82,1	—	23,9	—	71,7	59,1	56,7	29,0	—	—	—	—	—
95	85,4	71,9	79,1	—	20,1	—	64,9	58,0	55,7	35,0	—	—	—	—	—
96	82,5	75,9	76,6	—	22,8	62,4	69,1	55,2	52,9	32,5	1,484	29,1	54,9	48,1	51,8
97	82,7	80,3	74,5	—	25,6	60,6	69,1	58,1	56,6	31,0	—	—	—	—	—
98	79,4	77,1	76,4	—	21,5	60,3	74,1	65,0	53,1	31,0	—	—	—	—	—
99	83,7	78,8	81,8	—	20,4	62,7	64,3	63,5	60,9	35,0	1,350	27,9	56,2	45,0	50,6
100	78,9	76,3	79,3	—	25,9	56,4	68,6	65,6	50,0	30,5	—	—	—	—	—
101	89,2	73,9	76,8	93,5	24,6	62,0	62,7	55,2	57,1	29,5	—	—	—	—	—
102	85,6	75,7	72,9	—	26,4	62,5	64,9	58,7	56,3	31,0	—	—	—	—	—
103	86,7	77,9	72,1	85,7	18,6	65,8	66,7	56,1	62,5	37,0	—	—	—	—	—

nr. crt.	III. INDICI								occi- pital	linie creștet		Frunte			Rădăcină nas		Profil nas	Sept nazal		
	m. inf./sst-sy	m. sup/sst-sy	A-A/sst-sy	ic-ic/sst-sy	DAP/torace DT/torace	ic-ic/A-A	tro-tro A-A	m. sup./m. inf.		direc- ție	cur- bură	înălț.	direc- ție	profil	unghi intern	plan frontal		orien- tare	lung.	
	62	63	64	65	66	67	68	69		70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
1	193,5	149,1	76,8	52,5	70,0	68,4	84,2	77,0	P	a	p	.	x	d	i	x	d	o	x	
2	172,6	144,7	74,6	52,2	78,0	70,0	80,0	83,6	P	o	S	i	v	cx	i	i	d	o	i	
3	210,6	173,2	88,7	60,6	71,1	68,3	79,3	82,2	n	x	x	i	x	d	i	x	o	a	s	
4	190,0	156,4	82,4	56,4	69,6	68,4	76,3	82,3	x	x	x	i	x	d	i	x	d	o	s	
5	174,2	135,9	76,7	52,3	61,7	68,2	—	78,0	x	—	x	—	i	—	i	—	cxs	o	—	
6	177,8	148,9	76,2	51,5	66,7	67,5	77,9	83,7	x	a	s	i	x	cx	i	i	cxs	o	x	
7	183,9	148,4	79,6	55,1	73,1	69,2	79,5	80,7	x	o	s	i	x	d	i	x	o	o	x	
8	196,6	144,8	88,0	59,0	67,8	67,1	73,2	73,7	P	a	s	i	v	d	i	i	cxs	d	x	
9	163,5	138,9	78,2	50,3	64,0	64,3	78,6	85,0	x	a	x	i	x	d	x	x	d	o	s	
10	183,1	158,0	84,5	58,0	65,4	68,7	77,1	86,3	x	a	s	i	v	cc	i	a	o	o	x	
11	186,5	155,5	79,8	54,7	80,8	68,4	81,6	83,3	x	o	x	x	x	d	i	i	d	a	x	
12	185,1	154,4	80,3	56,2	61,5	70,0	77,5	83,4	P	a	—	i	v	d	i	i	d	a	x	
13	171,8	142,3	77,1	48,9	67,3	63,4	75,6	82,8	P	a	x	i	i	d	i	i	cxs	d	l	
14	159,7	139,1	74,6	50,1	70,0	67,1	76,3	87,1	P	a	s	i	v	cx	i	i	d	o	x	
15	183,0	152,1	85,9	57,2	73,1	67,7	78,6	83,1	x	x	x	i	x	d	i	—	—	o	x	
16	169,9	143,3	77,1	52,2	72,0	67,5	75,0	84,3	P	a	x	i	x	d	i	i	o	d	i	
17	178,6	145,5	81,1	50,2	63,0	61,9	76,2	81,5	x	a	x	x	v	d	x	i	o	a	x	
18	181,2	153,0	83,0	54,6	82,3	65,8	76,8	84,5	x	o	x	i	x	cx	i	i	cxj	d	x	
19	187,6	159,5	—	55,6	76,9	—	—	85,0	x	x	x	i	i	d	i	i	d	d	l	

nr. crt.	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
20	198,7	160,0	82,1	58,9	81,1	71,8	71,8	80,5	p	a	s	i	i	d	i	x	o	o	x
21	176,6	144,9	76,8	52,4	83,1	68,3	73,2	82,1	x	x	x	i	x	d	i	i	d	i	x
22	192,7	160,7	85,6	55,3	64,3	64,6	76,8	83,4	x	o	x	i	i	d	i	i	o	d	x
23	187,0	146,1	76,8	55,7	76,0	72,5	80,0	81,1	p	a	x	i	i	d	i	i	d	d	l
24	183,1	145,1	79,6	61,3	67,9	76,9	79,5	79,3	x	a	x	i	x	d	i	i	d	d	x
25	176,7	—	77,6	53,0	74,1	68,3	75,6	—	x	o	s	x	i	d	x	x	o	a	s
26	179,9	143,4	74,3	54,2	76,0	73,0	81,1	79,7	x	a	x	i	x	d	x	x	d	a	s
27	179,5	143,8	80,3	54,2	69,2	67,5	77,5	80,1	n	a	x	i	v	d	x	a	o	d	x
28	193,6	157,2	82,9	57,8	78,6	69,9	79,5	81,2	x	a	p	i	i	d	i	i	d	o	x
29	198,3	161,8	85,3	62,0	74,1	72,3	75,9	81,6	n	a	x	i	v	d	i	x	cxs	o	x
30	175,8	143,7	83,8	57,9	69,0	69,0	78,6	81,7	p	a	x	i	v	d	i	i	d	o	x
31	190,9	159,2	81,2	59,4	72,7	73,2	82,9	83,4	p	a	s	i	x	d	l	x	cxs	o	l
32	182,8	150,7	83,8	56,6	80,0	67,5	77,5	82,4	x	a	x	i	x	d	l	i	cxs	d	x
33	202,0	170,7	84,1	59,1	86,9	70,3	83,8	84,5	x	a	x	i	x	d	i	x	cxs	a	s
34	191,3	154,4	86,2	54,6	72,0	62,6	73,5	80,7	x	a	s	i	i	d	x	x	d	o	x
35	172,7	142,8	74,0	52,3	75,9	70,7	84,1	82,6	x	o	x	i	v	d	i	i	o	o	x
36	196,9	169,8	87,8	64,4	79,7	73,4	73,4	80,8	x	x	x	i	x	d	x	x	d	a	s
37	195,9	162,4	86,9	58,7	75,0	67,5	77,5	82,9	p	a	s	i	x	d	i	i	o	o	x
38	175,7	139,1	71,0	54,2	76,0	76,3	89,5	79,1	p	a	x	i	x	d	i	x	cxs	d	l
39	166,5	140,5	72,3	50,6	63,0	70,0	82,5	84,4	x	a	x	i	x	cx?cc	i	x	o	a	l
40	206,2	170,3	95,3	64,3	70,4	67,4	79,1	82,6	p	a	x	i	x	d	i	i	cxs	o	x

nr.crt.	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
41	177,5	148,3	78,7	55,2	76,0	70,1	77,9	83,5	x	a	p	i	x	d	x	x	cc	a	s
42	191,7	156,0	82,4	66,2	79,2	80,3	81,6	81,3	p	a	x	i	i	d	x	x	d	o	x
43	176,5	147,1	75,7	53,0	68,8	70,0	83,7	83,4	p	o	s	i	i	d	i	x	cxs	o	x
44	186,8	154,1	79,9	57,6	68,0	72,0	80,0	82,5	x	a	s	i	v	cx	i	i	o	o	x
45	163,6	137,2	74,7	52,5	79,2	70,3	81,1	83,8	x	a	x	i	v	d	i	i	cxs	o	x
46	179,8	152,8	82,5	57,0	71,4	69,0	80,9	85,0	x	a	x	s	v	cc	i	x	o	d	x
47	175,4	150,5	81,4	54,3	78,3	66,7	74,3	85,8	p	a	s	l	x	d	x	x	d	a	s
48	194,4	158,0	84,8	58,0	65,4	68,4	79,9	81,3	p	a	s	i	d	cx	i	i	o	o	x
49	175,2	148,6	75,6	54,8	87,0	72,5	80,0	84,8	x	x	x	i	x	cx	i	x	d	o	x
50	188,5	157,0	82,5	55,3	76,0	67,1	75,9	83,3	p	o	x	i	i	d	i	i	d	o	x
51	170,2	143,6	78,5	56,3	82,3	71,8	81,2	84,4	x	o	x	i	i	d	i	i	d	a	l
52	193,9	161,9	80,2	64,6	82,6	80,5	87,0	83,4	p	a	x	i	i	d	i	x	cxs	d	l
53	185,9	145,9	80,2	55,4	86,0	69,1	81,5	78,5	n	a	p	i	x	d	i	i	d	o	l
54	171,1	150,6	79,5	54,5	83,4	68,4	81,6	84,1	p	a	s	i	v	d	i	i	cxs	d	x
55	182,9	151,2	—	58,7	61,5	—	—	82,7	x	a	x	x	v	d	i	x	o	a	x
56	178,9	148,9	76,6	54,9	83,2	71,6	81,1	83,2	x	a	p	i	v	d	i	i	cxs	o	x
57	—	—	—	—	—	—	—	79,5	x	x	x	i	x	cc	i	x	cxs	o	x
58	—	—	—	—	—	—	—	82,9	p	a	p	i	x	d	i	i	d	a	l
59	170,0	137,6	76,3	56,7	87,5	74,3	79,5	80,9	n	o	s	i	v	d	i	i	d	o	l
60	169,6	145,1	73,5	55,7	75,0	72,7	83,1	85,6	p	a	p	x	x	d	i	x	cxs	o	x
61	178,8	145,6	82,0	52,0	77,3	63,4	76,8	81,4	x	o	x	i	i	d	i	a	d	a	x

nr. crt.	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
62	179,6	150,2	81,6	59,2	87,2	72,5	80,0	83,6	x	a	s	i	v	d	i	x	o	o	l
63	—	—	—	—	—	—	—	83,1	n	x	x	x	x	d	i	x	d	a	x
64	—	—	—	—	—	—	—	83,7	x	x	x	i	v	cc	i	x	cxs	d	l
65	—	—	—	—	—	—	—	82,4	x	o	s	s	v	d	i	i	o	a	x
66	195,4	158,6	83,7	63,9	76,5	76,3	82,9	81,2	p	o	s	i	i	d	i	a	o	o	x
67	173,1	141,6	79,8	56,7	82,0	71,0	81,6	81,8	p	a	x	i	i	cc	i	i	o	o	x
68	189,1	149,4	78,9	55,3	79,2	70,1	77,9	79,0	x	x	s	i	x	d	i	i	d	o	l
69	178,7	148,2	82,0	59,6	78,2	72,6	77,4	82,9	p	a	s	i	x	d	i	x	cxs	o	x
70	180,6	153,3	82,1	54,7	91,3	66,7	82,0	84,8	p	a	s	i	v	d	i	i	cxs	a	x
71	168,5	144,8	75,0	59,6	83,0	79,5	92,3	85,9	x	a	x	x	x	d	i	a	o	o	x
72	183,9	159,9	83,5	61,1	79,3	73,2	80,5	86,9	x	a	s	x	i	d	i	x	o	d	x
73	199,4	167,3	85,7	62,0	92,0	72,3	81,9	83,9	p	a	s	i	x	d	i	x	o	o	x
74	171,6	149,6	74,1	53,5	81,0	72,2	80,5	82,2	x	a	p	i	i	d	i	i	d	a	x
75	—	—	—	—	—	—	—	85,8	x	a	s	i	i	d	i	x	cxs	d	x
76	181,4	147,6	81,2	55,5	75,0	68,3	78,9	81,5	p	a	x	x	v	cc	i	x	d	o	l
77	—	—	—	—	—	—	—	82,4	p	a	x	i	x	d	i	i	cxs	o	x
78	167,3	140,4	80,2	51,5	76,0	64,2	77,8	83,9	p	x	x	i	x	d	x	x	d	a	x
79	—	—	—	—	84,0	69,7	81,6	80,9	p	o	s	i	i	d	x	x	cxs	d	l
80	195,6	157,5	—	58,8	69,0	—	—	80,5	x	a	p	x	v	d	i	i	d	o	x
81	—	—	—	—	—	—	—	82,4	x	a	s	i	i	cx	i	x	d	o	x
82	—	—	—	—	—	—	—	79,0	x	o	s	i	x	d	i	x	o	o	x

nr. crt.	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
83	166,2	143,7	74,0	58,2	72,7	78,2	91,0	86,4	p	a	s	i	i	d	i	x	d	d	x
84	176,8	144,0	78,5	51,6	87,5	65,8	80,3	81,4	x	x	x	x	x	d	x	a	cxs	d	l
85	197,8	164,4	83,0	54,9	90,0	66,2	83,1	83,1	p	a	s	i	x	d	i	i	cxs	d	x
86	177,7	143,2	76,3	53,0	80,8	69,4	83,3	80,6	p	x	x	i	v	d	i	i	d	d	l
87	—	—	—	—	—	—	—	83,6	n	a	s	i	i	d	i	i	cxs	o	x
88	179,2	146,7	80,2	54,2	76,9	67,5	80,5	81,9	p	o	s	i	x	d	x	x	d	a	s
89	—	—	—	—	—	—	—	79,9	p	a	s	i	x	d	i	x	cxs	o	x
90	—	—	—	—	—	—	—	83,4	p	a	p	i	i	d	i	i	cxs	o	x
91	178,2	144,4	78,0	54,6	88,5	70,0	87,5	81,1	p	a	p	i	v	d	i	i	cx	o	l
92	—	—	—	—	—	—	—	—	x	a	x	i	v	cx	i	i	cxs	o	x
93	—	—	—	—	—	—	—	84,9	p	o	s	i	v	v	i	i	cxs	—	—
94	—	—	—	—	—	—	—	80,7	x	a	s	i	x	d	i	x	o	d	x
95	—	—	—	—	—	—	—	80,5	x	a	x	x	i	cc	i	a	o	o	x
96	188,8	165,6	80,9	58,1	—	71,8	82,0	87,7	p	x	p	i	x	d	i	x	cxs	o	x
97	—	—	—	—	—	—	—	82,6	p	o	s	i	i	—	i	i	d	o	x
98	—	—	—	—	—	—	—	81,3	x	o	x	i	v	d	i	i	cxs	d	x
99	201,4	161,2	89,5	65,1	86,9	73,7	79,2	80,0	p	a	x	i	v	d	i	i	d	d	l
100	—	—	—	—	—	—	—	72,6	p	a	x	i	v	d	x	x	d	o	x
101	—	—	—	—	—	—	—	81,8	p	a	s	i	i	d	i	a	d	o	—
102	—	—	—	—	—	—	—	83,4	x	a	s	i	v	d	x	x	d	o	x
103	—	—	—	—	—	—	—	80,9	p	a	x	i	v	cx	i	x	cxs	d	l

IV. Date de observație

nr. crt.	buza superioară		buza inferioară		bărbie			marg. inferioară a mandibulei	contur față	fantă palpebrală		plica palpebrală	rădăcina nasului	orificiile nazale	malare		ureche			
	mă-rime	formă	po-ziție	formă	po-ziție	contur	înăl-țime			deschi-dere	orien-tare				relief	orien-tare	formă	mă-rime	lățime	po-ziție
	81	82	83	84	85	86	87			88	89				90	91	92	93	94	95
1	x	cx	x	cx	x	x	x	x	pentagonal	i	o	I c	x	o	x	f	6	s	x	l
2	s	cc	x	cc	p	c	i	or	oval	l	d	II h	x	s	s	t	5	l	l	d
3	x	d	x	d	p	c	i	o	ascuțit	x	d	I c	x	o	s	t	4	l	x	d
4	s	cc	x	cc	r	x	j	o	dreptun-ghiular	l	d	II b	i	o	s	t	6	s	x	d
5	—	d	—	—	x	—	i	x	oval	x	o	—	x	—	s	x	—	l	—	d
6	s	cc	x	cc	r	x	x	x	pentagonal	l	t	II b	i	s	s	t	6	x	x	d
7	x	cc	at	d	r	p	i	x	pentagonal	x	x	II b	x	o	x	x	?	s	x	d
8	i	d	x	d	x	c	i	o	pentagonal	i	d	I b	x	o	s	t	?	s	x	d
9	i	d	x	cc	p	c	x	o	ascuțit	l	d	II b	x	o	s	t	4	x	x	d
10	x	d	x	d	r	c	x	x	pentagonal	x	x	II a	x	s	s	t	5	s	x	d
11	x	cc	x	d	p	c	x	x	pentagonal	x	x	II b	x	o	s	t	5	x	x	d
12	x	d	at	d	p	c	x	x	pentagonal	l	x	II c	x	s	s	t	4	x	x	d
13	x	d	x	cc	r	c	x	o	ascuțit	l	d	II b	x	o	s	t	5	x	x	d
14	x	d	x	cc	p	c	x	x	pentagonal	l	d	II b	i	o	x	t	6	x	x	x
15	x	xx	x	cx	x	x	x	x	oval	l	d	I c	x	o	s	c	3	x	i	x
16	x	t	x	d	p	c	x	x	pentagonal	x	d	II b	x	o	s	c	5	l	l	d
17	x	d	x	cx	x	x	x	x	oval	x	x	—	x	s	x	x	5	s	i	x
18	x	cc	x	cx	x	c	i	o	pentagonal	x	x	III	x	o	x	t	6	s	x	d
19	s	cc	x	cc	p	c	i	o	dreptunghi	l	d	III	i	s	s	t	6	x	l	d

nr. cr	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
20	x	d	x	d	r	c	i	o	pentagonal	x	d	III	x	s	x	x	6	x	x	x
21	i	d	x	d	t	c	i	x	dreptunghi	l	d	III	i	s	s	t	4	l	x	d
22	i	cc	x	d	p	c	i	o	dreptunghi	l	d	III	x	s	s	t	6	x	x	x
23	x	d	x	d	x	c	i	x	ascuțit	l	d	II b	i	o	s	t	6	x	x	d
24	x	d	x	d	r	c	i	o	ascuțit	x	x	II c	x	o	x	x	6	x	x	l
25	x	d	x	cx	x	x	x	x	dreptunghi	i	o	II c	x	s	s	t	6	x	x	d
26	x	d	ap	cx	r	c	x	o	pentagonal	x	d	III	i	o	x	x	5	x	l	d
27	x	d	at	d	r	s	i	o	pentagonal	x	x	III	x	t	s	t	3	x	x	x
28	x	cc	x	d	p	c	x	x	pentagonal	x	x	II a	x	s	p	x	5	l	x	x
29	x	d	x	d	x	c	i	o	ascuțit- pentagonal	x	x	II c	x	s	s	t	5	x	x	x
30	i	d	x	d	x	c	x	o	dreptunghi	x	d	III	i	o	s	t	5	x	x	d
31	x	cc	x	d	p	c	i	x	pentagonal	l	d	II b	i	s	x	x	l	l	l	d
32	x	cc	ap	cx	x	c	x	o	pentagonal- ascuțit	x	d	II b	i	s	s	t	5	x	x	D
33	i	d	x	d	r	x	i	o	ascuțit	x	x	III	i	s	s	t	5	l	x	D
34	i	cx	x	cc	p	s	j	x	pentagonal	x	x	II b	x	o	x	x	5	x	x	l
35	x	d	x	cx	x	c	i	x	pentagonal	x	d	I a	x	s	s	t	6	l	x	l
36	x	cx	x	cx	p	c	x	x	pentagonal	x	d	III	i	o	s	x	6	x	x	d
37	i	d	x	d	r	c	i	or	pentagonal	x	d	III	x	o	x	t	5	x	x	x
38	x	d	x	d	x	c	i	x	dreptunghi	l	d	III	i	o	s	t	5	l	x	d
39	i	d	x	cx	x	c	i	or	pentagonal	i	d	II a	x	o	x	x	5	x	x	x
40	i	d	x	cx	r	c	x	o	ascuțit	x	d	III	i	o	s	t	5	l	x	D

nr. cr.	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
41	i	d	x	d	r	x	x	x	pentagonal	i	o	I b	i	s	x	f	6	x.	x	D
42	x	cc	x	cx	r	c	i	o	ascuțit	l	d	—	x	o	s	t	—	x	x	D
43	x	d	ap	d	r	s	i	o	pentagonal- ascuțit	x	x	III	x	s	x	x	5	l	x	D
44	x	d	x	d	x	c	x	or	dreptunghi	l	d	III	i	s	s	t	4	s	i	d
45	x	cx	x	cx	x	c	x	o	pentagonal	x	d	IV	x	o	s	t	4	l	x	d
46	x	d	at	d	p	c	i	o	pentagonal	i	d	IV	x	f	p	f	2	l	x	x
47	x	cx	x	d	x	c	x	x	pentagonal	l	d	II b	x	o	x	x	5	x	x	D
48	x	cx	x	cx	x	x	x	x	pentagonal	l	d	III	x	s	s	t	6	s	x	x
49	i	cx	at	cx	r	s	j	x	dreptunghi	x	d	I c	x	o	x	t	5	l	x	D
50	i	cc	x	cx	x	c	i	o	dreptunghi	x	x	II b	x	o	x	x	3	l	x	d
51	x	cx	x	d	p	c	j	o	oval	x	d	II b	i	o	s	t	4	x	x	x
52	x	cc	x	cx	r	c	i	o	ascuțit	x	d	III	i	o	s	t	l	x	l	D
53	x	cc	x	d	p	c	i	o	dreptunghi	x	d	II h	x	o	s	t	4	l	x	d
54	x	d	x	d	r	c	i	o	ascuțit	x	d	I a	i	o	s	t	5	x	x	x
55	x	d	x	d	r	c	x	x	ascuțit	x	d	II h	—	—	s	t	5	x	x	x
56	i	d	x	cc	p	c	x	x	dreptunghi	x	d	II b	x	o	s	t	6	l	x	x
57	x	cx	x	cx	r	x	i	x	pentagonal	x	x	II h	x	s	x	x	6	s	x	d
58	i	d	at	cx	p	c	i	o	oval	x	o	I a	x	o	x	x	l	x	l	d
59	x	d	x	d	r	x	i	or	pentagonal	x	x	III	x	s	x	x	5	x	l	d
60	i	cx	x	cx	r	s	x	o	ascuțit	x	d	III	x	s	s	t	l	l	x	d
61	i	d	x	cx	r	x	i	x	pentagonal	x	x	III	x	s	x	x	3	l	x	D

nr. cr	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
62	—	—	—	—	p	c	i	x	—	x	d	III	x	s	s	t	6	l	x	d
63	i	d	x	cx	x	c	i	x	dreptunghi	x	d	III	x	o	x	x	5	x	x	D
64	s	d	x	d	r	s	x	o	—	l	x	III	x	s	s	t	5	x	x	x
65	x	d	x	cx	r	s	x	o	pentagonal	l	d	—	i	s	s	t	4	s	x	l
66	x	d	x	cx	x	x	x	or	dreptunghi	x	d	—	x	s	x	t	—	x	l	D
67	—	—	x	cx	x	x	j	x	pentagonal	x	d	III	x	s	s	t	5	x	x	x
68	—	—	—	—	p	c	i	x	dreptunghi	l	d	III	x	s	x	t	5	l	l	D
69	s	d	x	cx	p	c	x	x	dreptunghi	x	d	III	i	o	x	x	5	l	x	D
70	x	cx	at	—	r	c	i	o	ascuțit	x	d	III	i	s	s	t	l	l	l	D
71	—	—	—	—	—	—	x	x	dreptunghi	l	d	—	x	s	s	t	4	l	x	l
72	x	cx	x	cx	x	x	i	x	dreptunghi	x	d	—	x	s	x	x	l	l	x	x
73	—	—	x	d	x	c	x	or	dreptunghi	x	d	I c	x	o	s	x	2	l	x	l
74	i	d	ap	d	p	c	i	x	pentagonal	x	d	II b	x	s	s	t	4	l	x	D
75	x	d	x	cx	r	x	x	o	pentagonal	i	d	III	i	s	s	t	5	l	x	d
76	—	—	—	—	r	c	i	x	pentagonal	x	x	III	x	s	x	f	4	x	x	D
77	—	—	—	—	—	—	—	—	oval	x	d	III	i	s	s	t	3	l	x	d
78	—	—	—	—	r	x	x	x	pentagonoid	x	d	II b	x	o	x	f	5	l	x	d
79	i	d	at	cx	p	c	i	o	ascuțit	x	d	—	x	s	s	t	6	l	x	l
80	—	—	—	—	r	x	i	o	ascuțit	x	x	III	x	s	s	t	3	x	x	D
81	i	d	at	d	r	c	i	o	pentagonal	x	x	III	l	s	x	x	5	l	x	x
82	—	—	—	—	p	c	i	o	—	x	d	III	i	s	s	t	4	x	x	x

nr. cr.	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
83	—	—	—	—	—	c	—	x	pentagonal	x	x	II b	x	s	x	x	6	l	x	x
84	—	—	—	—	—	—	—	—	—	x	x	III	i	o	x	x	3	l	l	d
85	i	d	x	d	p	c	x	o	oval	x	d	III	i	o	s	t	6	l	x	x
86	—	—	—	—	r	c	i	o	ascuțit	x	d	I c	x	o	s	t	3	l	x	x
87	—	—	—	—	x	c	i	o	dreptunghi	i	x	II b	x	o	s	t	5	x	x	D
88	—	—	x	d	r	c	x	o	pentagonal	l	d	cc	x	o	x	t	3	l	l	x
89	—	—	—	—	x	x	x	o	pentagonal	l	d	II b	x	o	s	t	5	l	l	D
90	x	cx	x	cx	r	c	i	x	ascuțit	x	d	IV	—	o	s	t	3	x	x	x
91	—	—	—	—	r	x	i	o	ascuțit	x	d	I a	i	o	s	t	l	l	l	d
92	—	—	x	d	x	x	i	o	dreptunghi	x	x	—	x	s	s	t	—	x	x	x
93	—	—	—	—	—	—	—	—	—	x	d	III	x	o	s	t	6	x	x	d
94	—	—	x	cx	r	x	i	x	ascuțit	i	x	III	x	o	s	t	6	l	x	D
95	i	cx	x	cx	x	c	i	o	dreptunghi	x	d	II a	x	s	s	t	6	l	x	d
96	—	—	x	cx	x	x	x	—	pentagonal	x	d	II b	l	o	s	t	6	l	l	D
97	—	—	—	—	r	x	i	o	ascuțit	x	d	III	l	o	s	t	5	l	l	D
98	—	—	—	—	x	c	i	o	pentagonal	i	d	III	x	s	x	x	3	l	l	D
99	—	—	—	—	p	c	i	x	—	x	d	III	i	o	s	t	5	l	x	d
100	—	—	—	—	x	x	x	o	—	x	d	III	x	o	s	t	6	x	x	l
101	—	—	x	d	r	c	i	x	dreptunghi	x	d	III	x	o	s	—	2	l	l	D
102	—	—	—	—	p	c	i	o	ascuțit	x	x	III	x	s	s	t	2	x	x	x
103	—	—	—	—	—	—	—	o	ascuțit	x	x	III	x	s	s	t	4	l	l	D

IV. Date de observație

nr. crt.	Lob ureche			Culoare piele	culoare iris	Structură iris	Păr		Pilozitate		Diagnoza tip antropologic	Grupa sanguină
	lungime	lățime	dezvolta- tare				formă	cu- loare	fa- cială	corpo- rală		
	101	102	103				104	105	106	107		
1	s	x	lp	brun închis	12	c 5	c	W	r	0+	D A Mg	B N Rh T Olf Se
2	l	l	x	brun	1c	a 3	b	o	r	r	N A	A ₁ N Rh T Olf Se
3	l	l	lb	—	3	b 3	d	S	0+	0+	E N D	O MN Rh T Olf se
4	x	n	x	brun	8	c 2	c	V	r	0+	D N A	O M Rh t olf Se
5	—	—	—	—	7	—	—	T	—	—	N D	O MN rh t
6	l	x	lp	brun	1b/lc	a 3	c	P	s	—	A N	—
7	s	i	l	brun	11	a 4	c	W	r	r	D M E (A)	O MN Rh t Olf se
8	s	l	x	brun	9	a 2	c	X	x	x	A D	A ₁ M Rh T Olf se
9	l	l	lb	brun	11	c 3	d	W	x	r	D M	A ₁ M Rh T Olf Se
10	x	x	x	alb-gălbui brun	3	a 2	d	V	r	r	D E	A ₁ MN Rh T Olf Se
11	l	l	lb	brun	9	a 4	c	R	x	r	D A N	A ₁ M Rh T Olf Se
12	l	x	lb	—	8	a 6	b	V	x	x	D	A ₂ B M Rh T Olf se
13	l	l	lb	brun	10	a 3	c	V	r	x	D	O MN Rh T Olf Se
14	x	l	lb	brun	5	c 5	c	X	x	r	A M	A ₁ M Rh T Olf se
15	l	x	lb	brun	4b/6	—	d	W	x	x	D N A	A ₁ MN Rh T Olf Se
16	l	l	lb	brun	8	a 3	c	U	x	r	D A	O M Rh t olf Se
17	s	x	lp	brun	5	b	d	W	r	r	D N E	O N Rh T Olf Se
18	l	l	lp	brun	1b/lc	a 1	c	O	x	x	D M	A ₁ N rh T Olf se
19	s	l	lp	brun	1c	a 3	—	U	r	r	D N E	O M Rh T olf Se

nr.crt.	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112
20	l	l	x	—	11	a 6	c	V	x	r	D A	O M Rh T Olf se
21	l	x	lb	brun deschis	3	c 4	c	V	x	x	D N	A ₂ B MN rh t olf se
22	x	x	x	alb-roz/brun deschis	3	c 6	d	W	r	r	N D	A ₁ Mn Rh T olf Se
23	l	l	lb	brun	12	c 5	c	x	r	r	D M	A ₂ MN Rh T Olf se
24	x	x	lp	brun	11/9	c 4	d	x	x	x	D E	O N Rh T Olf Se
25	x	l	lp	alb-roz	l b	c l	b	W	r	r	N D E	O MN rh T Olf Se
26	l	l	lb	brun	6	b 5	—	X	a	a	D E	O MN Rh T Olf Se
27	l	x	lb	—	5	a 3	—	Y	x	r	N D E	O N Rh T Olf se
28	l	l	lp	—	6/9	b l	c	V	—	—	N D E	A ₁ B N Rh T Olf Se
29	l	l	lb	alb-roz	3	b 6	d	X	a	a	D N	O N Rh t olf Se
30	x	l	lb	alb-roz	8	c 5	c	V	x	r	D N A	A ₁ MN Rh T Olf Se
31	l	l	lb	alb-roz/brun deschis	8	a 6	d	V	a	x	N D A	O MN Rh T olf Se
32	l	l	lb	brun deschis	5	b 4	d	x	a	x	D N	A ₁ B N Rh T Olf Se
33	l	l	lb	—	4a/4b	b l	d	V	a	r	D N	A ₁ MN Rh T Olf Se
34	x	x	lp	brun	12	a 5	b	—	a	x	D E N	O N rh T olf Se
35	l	x	lp	—	13	a 6	a	x	a	a	D M	B MN rh T Olf Se
36	l	l	lb	brun	9	a 5	c	—	x	x	M A	A ₁ MN Rh T olf Se
37	l	x	lb	brun	7	a 3	c	V	x	x	A N	B M Rh T olf Se
38	l	x	lb	brun	8	b 2	—	V	x	x	D	A ₁ MN Rh T Olf Se
39	l	x	x	brun-roz	10	c l	d	X	r	r	E D N	O N Rh T Olf Se
40	l	l	lb	alb-roz-brun	10	c 4	c	V	a	x	D M	O M Rh t olf se

nr.crt.	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112
41	1	1	x	alb-roz = brun deschis	6/7	a 5	d	—	x	x	E D	O MN Rh T olf se
42	x	x	x	alb-gălbui	11	a 3	b	W	x	x	M D	O MN Rh T olf Se
43	1	1	1 b	—	11	c 1	b	V	x	r	D	A ₁ B MN Rh T Olf Se
44	1	x	1 p	alb-roz-alb	7	a 3	c	X	r	r	D N	A ₁ M Rh T Olf Se
45	1	1	1 b	brun	7	a 4	c	V	x	r	D N A	B MN Rh T olf se
46	1	1	x	—	10/11	a 4	—	—	a	x	D E	A ₁ M Rh T Olf se
47	1	1	1 b	brun	11	c 4	c	V	x	r	M D E	—
48	1	1	1 p	—	1 b	a 3	d	V	x	x	D A N	A ₁ MN Rh T Olf Se
49	1	1	1 b	alb-roz brun deschis	4 b	b 1	c	P	x	r	D N E	O MN Rh T Olf se
50	1	1	1 b	brun deschis brun închis	8	a 4	c	W	x	r	D X (E)	O MN Rh T Olf se
51	1	1	1 b	alb-roz	3	c 3	c	l	x	x	D N E	O MN Rh T Olf se
52	1	1	1 b	brun	4 b	a 5	—	U	r	r	D N	A ₁ MN Rh T Olf se
53	1	1	1 p	brun	6/7	a 4	c	—	a	x	N D	A ₁ MN Rh t olf Se
54	s	x	x	brun deschis	4 b	a 5	c	V	x	r	D X	A ₁ M Rh t olf se
55	x	1	x	—	11	a 5	—	x	x	a	D A X (M)	A ₁ M Rh T Olf se
56	1	1	1 b	brun deschis	7	a 3	b	blond	r	r	N D	O N Rh t olf Se
57	1	1	x	—	9	a 4	b	x	x	x	D E	A ₂ B N Rh T Olf Se
58	1	1	1 b	brun deschis	11	a 3	c	x	x	x	D A	A ₁ M Rh t olf Se
59	1	1	x	alb-roz	4	a 4	—	—	a	r	N D	B MN Rh T Olf se
60	1	1	1 b	alb-gălbui- brun	11	c 3	b	W	r	r	D E	A ₁ MN Rh t olf Se
61	1	1	1 b	brun-brun	8	b 1	d	x	a	x	D M	A ₁ MN Rh T Olf Se

nr. crt.	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112
62	1	1	1b	brun deschis brun deschis	1a/1b	a 1	b	—	x	x	N A	O N Rh T Olf Se
63	1	1	1b	—	7	a 3	c	U	x	r	N E	A ₂ M Rh T Olf Se
64	1	1	x	brun gălbui brun gălbui	4b/5	b 2	—	Y	x	x	D A (X)	O MN Rh t olf Se
65	x	x	1p	—	11	a 5	b	x	x	x	D M	A ₁ M Rh T Olf Se
66	s	x	1b	—	6	a 4	—	—	—	—	N E D	A ₁ M Rh T Olf Se
67	1	1	1b	brun-roz brun	8	a 4	c	X	a	x	D M X (A)	A ₁ MN Rh T Olf Se
68	1	1	1b	brun, brun închis	—	a 4	c	W	x	x	N D	A ₁ MN rh T Olf Se
69	1	1	1b	alb-roz brun-roz	3	b 4	c	—	x	x	D N	O M Rh T olf se
70	1	1	1b	alb-gălbui brun deschis	6	b 3	c	—	x	x	D N	B MN Rh T Olf se
71	1	x	1p	—	11	a 5	c	—	—	—	D M	O MN Rh T Olf Se
72	1	x	1p	—	6/7	b 4	x	x	x	x	D N	A ₁ MN Rh T Olf se
73	1	1	1b	brun deschis/ brun	7/6	b 2	c	—	x	x	N	O MN Rh T Olf Se
74	1	1	1b	alb-gălbui alb-gălbui	10	a 5	c	X	a	a	D M	A ₁ M Rh T Olf se
75	1	1	x	brun/ brun închis	4b	b 3	d	—	r	x	D N	O MRh t olf Se
76	x	1	1b	brun pal brun pal	8	a 5	b	V	x	r	D M (E)	A ₁ MN Rh T olf Se
77	1	1	1b	brun deschis brun	11	a 4	c	V	x	r	M D	O MN rh T Olf Se
78	1	1	1b	brun deschis brun deschis	6	a 5	b	X	r	r	D A	O M Rh t olf Se
79	x	x	x	—	6	a 3	c	X	—	—	D N	A ₁ MN Rh t Olf Se
80	1	1	1b	brun-alb brun alb	4b	b 1	—	—	r	r	D N (E)	A ₁ MN Rh t Olf Se
81	1	1	x	—	1b	a 3	c	—	a	x	D E N	O Mrh t olf se
82	1	1	1b	alb-gălbui/alb- gălbui	5/6	a 4	c	—	x	a	D N	A ₁ M Rh T Olf se

nr.crt.	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112
83	x	1	1b	—	2 a	c 2	b	blond	x	x	D E	—
84	1	1	1p	brun închis brun f. închis	10	a 5	c	—	x	r	D X (M)	A ₁ B MN Rh T Olf se
85	1	1	x	brun brun închis	8	a 4	b	negru	a	x	D M	O MN rh T Olf Se
86	1	1	1b	brun deschis brun	11	a 5	c	—	x	x	D M	O MN Rh T Olf Se
87	x	1	1b	brun brun închis	4 b	a 3	c	V	x	x	N D	O M Rh t olf se
88	1	1	1b	brun deschis brun deschis	4 b	a 4	c	Q	a	x	N D E	O M Rh T olf Se
89	1	1	1b	alb-gălbui brun	7	a 4	b	blond	x	x	N	A ₁ MN Rh T olf Se
90	1	1	1b	alb-roz brun deschis	11	a 5	c	închis	x	r	D	O M Rh t olf Se
91	1	1	1b	alb-roz brun deschis	1b	d 1	b	închis	x	r	D N	A ₁ N rh T olf Se
92	1	x	1b	—	9/10	d 5	—	cas- taniu	—	—	D N	O MN Rh T Olf Se
93	x	x	x	brun brun închis	6	a 4	c	—	x	r	D N	O N rh T Olf Se
94	1	x	x	brun brun închis	4b/9	b 3	b	închis	x	x	D N X	A ₂ M Rh T Se
95	1	x	1p	—	1b/6	a 3	b	—	x	a	D N	A ₁ MN Rh T Olf se
96	1	1	1b	alb-gălbui brun	4b/7	c 2	c	blond	x	r	N D	A ₁ MN Rh T Olf se
97	1	1	1b	brun-brun	11	a 4	—	—	—	r	D A	O MN Rh T Olf se
98	1	1	1b	brun deschis brun deschis	11	a 4	b	casta- niu	x	x	D A	A ₁ MN Rh t olf se
99	1	1	1b	alb-gălbui brun deschis	4b	a 3	c	blond	r	r	N D	O MN Rh T Olf Se
100	1	1	1p	brun-brun	6	a 5	b	—	x	x	D N	BM Rh T olf —
101	1	1	1b	brun deschis brun deschis	4 b	a 3	c	—	x	r	D N	A ₁ N Rh t olf Se
102	1	1	1b	—	4 b	a 1	—	închis	a	a	D X	A ₂ MN Rh t Olf se
103	1	1	1b	—	11	—	b	x	r	r	D	A ₁ MN Rh t Olf Se

nr. crt.	IV. Date de observație																	
	constante biochimice			Formula digitală										Formula palmară				
	Glicemie à j-un	Coleslerolemia	Calciurie	dreapta					stînga					dreapta				
				I	II	III	IV	V	I	II	III	IV	V	A	B	C	D	t
113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	
1	1,00	0,80	III	Lu	Lu	Lu	VRu	VRu	Lu	Lu	Lu	VRu	LSu	3 p	5	7	9	t
2	1,25	1,03	I	VRS	Lu	LSu	VRu	LRu	VSu	VSs	LSu	VRu	Lu	5'	5	c	9	t
3	1,05	1,03	(-)	VSu	VRs	VRr	VRs	Lu	Lu	VRs	Lu	Lu	Lu	5	6	7	10	tt'
4	1,8	0,95	(-)	VRs	VRu	LRu	VRs	VRu	VRu	Lu	Lu	LSu	Lu	4	5	9	9	tu
5	—	—	—	VRs	VRr	LSu	VSu	Lu	VSu	Lu	LU	LSu	Lu	4	5	7	9	t
6	—	—	—	Lu	LSu	Ar	Lr	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	5	7	9	7	t''''
7	1,55	0,81	(-)	VSu	VRr	LRu	Lu	Lu	LSu	Lu	Lu	Lu	Lu	4	7	9	11	t
8	1,85	1,29	III	VRs	Lu	Lu	Lu	Lu	VSs	Lr	Lu	Lu	Lu	5	?	?	11	t
9	1,8	0,80	I	Lu	VSr	Lu	VSu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	5	5''	6	7	ttu
10	1,7	1,06	II	Lu	Lr	Lu	Lu	Lu	Lu	Lr	Lu	LSu	Lu	5	7	?	11	t
11	1,6	1,05	(-)	LSu	Lu	Lu	Lu	Lu	VSu	Lu	Lu	VRr	LSU	5'	7	9	11	t
12	2,6	1,29	(-)	LSu	Lr	As	Lu	Lu	VSu	As	Lu	Lu	Lu	4	7	c	11	t
13	0,98	0,86	(-)	VSs	VRr	Lu	VRs	LSu	VRs	VRs	Lu	VRu	LSu	4	5	7	9	t
14	2,2	0,80	(-)	Lu	Lu	Lu	LRu	Lu	LSu	As	Lu	LSu	Lu	4	7	9	11	t
15	2,3	0,85	II	Lu	Lr	Lu	Lu	Lu	Lu	Lr	Lu	Lu	Lu	5'	7	9	11	t
16	1,4	1,19	(-)	Lu	Lu	Lu	Lu	LSu	Lu	As	As	LRu	LSu	4	5	7	9	t
17	2,00	1,05	III	VRs	VRr	VRr	VRu	Lu	Lu	VRr	VRu	VRu	Lu	5	7	c	11	t
18	2,00	0,98	I	VSu	VRs	VSu	VRu	VRs	Lu	VRs	VSu	VRs	VSu	5'	5	5''	7	tt''
19	—	0,80	(-)	VRs	VSr	VRr	VRu	Lu	VSu	Lu	Lu	VSu	Lu	5	7	9	11	ttu

nr.crt.	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130
20	1,35	1,07	II	VRs	VRs	LSu	VRs	Lu	VSu	VRs	Lu	Lu	Lu	5	7	9	11	t
21	1,5	0,92	(—)	VSs	As	Lu	LRu	Lu	VSu	As	Lu	Lu	Lu	4	5	7	9	tt'
22	—	1,20	(—)	VSs	LSu	Lu	LSu	Lu	VRs	VSr	Lu	LRu	Lu	5	7	9	11	t
23	1,9	0,86	II	VRs	—	Lu	VRs	Lu	VRs	VRs	Lu	LSu	Lu	4	7	9	11	ttu
24	1,3	1,03	I	VSu	VRu	Vrs	VRs	Vru	LSu	VSu	VRs	VRu	VRu	5'	7	9	11	t'
25	2,6	0,98	(—)	VSu	Lr	Lu	Lu	Lu	VSu	LSr	Au	Lu	Lu	4	5	6	7	t
26	1,2	1,05	IV	VRu	VRr	VRu	VRs	LSu	VRu	VRr	VRs	VSu	Lu	4	7	9	11	0
27	—	—	—	LSu	Lu	Lu	LSu	Lu	VSu	VSu	As	Lu	Lu	4	5"	7	9	t
28	1,28	1,26	II	LSu	VSs	Lu	LSu	LSu	VSu	LSr	Lu	VRu	LSu	4	7	9	11	t
29	1,4	1,29	I	VRs	VRr	Lu	VRs	LSu	VRs	VSr	VRs	VSs	Lu	4	5	7	9	t
30	—	1,00	II	Au	As	As	As	Au	Lu	As	As	As	Au	5	7	9	11	t
31	1,7	0,81	(—)	VSu	Lu	Lu	Lu	LRu	VSu	Lu	Lu	Lu	LSu	4	7	9	11	t
32	2,1	1,03	III	VRs	VRs	Lu	VRs	VRu	VRu	VRu	Lu	VRu	VRu	5'	5	7	9	tu
33	1,18	1,31	III	VSu	VSu	Lu	Lu	Lu	VSr	LSr	Lu	LSu	Lu	4	7	9	11	t
34	1,45	0,88	(—)	VRs	VRr	Lu	LSu	Lu	VRs	LSr	Lu	LRr	Lu	5'	5	6	7	t
35	1,30	1,02	I	Lu	LRu	Lu	Lr	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	4	7	9	11	ttu
36	2,0	1,05	I	Lu	As	Lu	Lu	Lu	Lu	Ar	Au	Lu	Lu	4	5	7	9	t
37	1,1	0,97	II	VSu	Lu	Lu	VRs	LSu	Lu	Lu	Lu	VRu	Lu	5'	6	7	9	t
38	1,4	1,05	III	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	VSu	Lr	LRu	LSr	Lu	5'	7	9	11	ttu
39	2,5	0,86	I	VRs	VRs	VRu	VRs	LSu	VSu	LSu	Lu	VRu	Lu	4	7	9	11	t
40	1,25	0,95	(—)	VSu	Lu	Lu	LRr	Lu	Lu	Lr	Lu	LSr	Lu	5	7	9	11	t

nr. crt.	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130
41	1,5	0,87	I	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	5'	7	c	11	t
42	1,8	0,86	IV	LSu	VSr	Lu	LSu	Lu	Lu	VSr	Lu	Lu	Lu	4'	7	9	11	t
43	1,30	0,88	III	LSu	LSu	Lu	VRs	Lu	VRr	VSr	Au	VRr	Lu	5'	7	9	13	t
44	2,5	0,89	(-)	Lu	Lr	Lu	LSu	Lu	Lu	Lu	Lu	LSu	Lu	5'	7	?	11	t
45	2,00	0,84	I	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	—	Lu	Lu	Lu	5'	?	?	7	tu
46	1,3	1,27	I	LSu	LRr	Lu	VRu	Lu	Lu	LRu	LRu	VRu	Lu	5'	7	9	11	t
47	—	—	—	VRs	Lr	Lu	Lu	Lu	VRu	Lr	Lu	Lu	Lu	4'	5'	0	9	ttu
48	1,6	0,88	I	VRs	VSr	Lu	VRs	VRu	VSs	VSr	VSs	VRs	VRu	5'	8	9	7	t
49	1,45	1,15	II	Lu	LRu	Lu	VRu	LSu	Lu	Lu	Lu	VRu	Lu	5'	5	7	9	t
50	1,45	0,89	II	LSu	VRr	Lu	Vru	VRu	Lu	VRs	VSu	VRu	VRu	5'	7	9	11	t
51	1,3	0,78	(-)	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	—	Lu	Au	Lu	5'	7	0	11	t
52	2,00	1,54	I	VRs	VRs	Lu	VRu	VRu	VRr	VRs	LRu	VRs	Lu	5'	5"	7	9	t
53	1,4	0,85	(-)	Lu	As	Lu	VRu	Lu	Lu	Lu	Lu	LSu	Lu	5'	5	6	8	t
54	1,8	0,84	(-)	VSu	Lu	Lu	VRu	VRr	Lu	Lu	Lu	VRs	LSu	5	5"	9	9	t"
55	1,16	1,12	IV	VSs	Lu	VSu	VRs	LSu	VSu	Lu	Lu	VSu	Lu	4	5	6	8	t
56	1,8	0,87	III	Lu	Lu	Lu	LSu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	5'	5"	c	9	t
57	1,5	0,85	I	VRs	VRs	VRu	VRu	Lu	VRu	VRs	VRu	VRs	Lu	4	5"	9	9	t"
58	1,76	0,86	III	Lu	LSu	VSr	VRs	Lu	Lu	Lu	Lu	VSu	Lu	5'	5"	7	9	tu
59	2,10	1,45	I	Lu	As	Au	As	Lu	Au	As	As	As	Au	4	7	9	11	t'
60	2,0	0,84	II	VRs	VSr	VSu	VRs	VSu	VRs	VRs	VRs	VRs	Lu	4	5'	7	9	t
61	1,6	1,39	I	VSs	VSr	VSu	VRu	Lu	VSs	VRr	LSu	VSu	Lu	4	5	5"	6	t"

nr. cr.	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130
62	1,55	1,02	(-)	VSu	Lu	Lu	LSu	Lu	VSu	Lu	Lu	LSu	Lu	4	7	9	11	t
63	1,5	1,25	(-)	LSu	As	Lu	Lu	Lu	Lu	As	As	As	Lu	5'	5"	?	9	t
64	1,95	0,81	I	VRs	VRr	VRs	VRr	LSu	VRu	LSr	VRs	VRs	LSu	5'	7	9	11	t
65	2,0	1,50	I	LSU	As	Au	VSu	As	VSu	Au	Au	LSu	As	4	5	7	7	tu
66	1,0	1,20	II	VSu	VSr	Lu	LRu	Lu	LSu	Lu	Lu	Lu	Lu	4	8	10	11	ttu
67	1,8	0,91	III	VSs	Lr	Lu	LSu	Lu	Lu	Lr	Lu	Lu	Lu	3 p	5	6	7	tu
68	1,60	0,90	(-)	VSu	VSs	Lu	VSr	VSu	VSu	VSs	VSu	VSr	LSu	5"	7	9	11	tu
69	1,5	0,90	I	VSu	VRs	Lu	LSu	Lu	Lu	LR	Lu	VSu	Lu	5'	7	9	11	t
70	1,8	1,63	I	Lu	Lr	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	5	6	9	7	t
71	2,00	1,28	II	VRu	Lr	Lu	Lu	Lu	Lu	LSr	Lu	Lu	Lu	5"	7	9	11	t
72	2,00	1,3	I	VRS	VRs	Lu	LSu	Lu	VRs	VRs	LSu	VSu	Lu	4	7	9	11	t
73	1,6	1,03	I	VRs	VRr	Lu	VRu	VRu	VSs	Lu	LSr	LSu	LSu	5'	5"	9	7	t'
74	2,8	1,21	III	Lu	Lr	Lu	Lu	Lu	Lu	Lr	As	Lu	Lu	4	5	7	9	o
75	1,20	1,35	(-)	VSr	Lr	Lu	VRs	VRu	LSu	Lr	VRu	LSu	Lu	5'	7	9	11	t
76	1,3	1,20	I	VSu	VRs	VSu	VRs	VSu	VSu	VRu	VRs	VRu	VRu	4	7	9	11	tt'
77	1,4	1,08	(-)	VSu	VRu	VRu	VRu	Lu	VSu	VSs	VSu	VRs	Lu	5	7	9	11	t
78	1,7	0,89	III	Lu	LRu	Lu	Lu	Lu	Lu	As	Lu	VRu	Lu	4	5	6	7	t
79	1,6	1,10	I	VSu	VSr	VRs	VRs	Lu	VSu	VSs	Lu	VSu	Lu	5'	?	?	11	t
80	1,7	0,80	(-)	LSu	Lr	As	Lu	Lu	Lu	Lr	Lr	Lu	Lu	5	7	9	11	t'
81	1,40	1,08	II	VSu	VSr	Lu	VSu	Lu	VSu	VRs	Lu	LSu	LSu	5'	7	9	11	t
82	1,80	0,81	III	Lu	LSr	Lu	VRu	LSu	Lu	LSr	LSr	VRu	LRu	5'	6	9	9	t

nr. cri.	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130
83	—	—	—	VRs	VRs	VRs	VRu	LSu	VRu	VRu	VRr	VRs	VRu	5'	7	?	11	t
84	1,7	0,96	(—)	Lu	Lr	Lu	VSs	Lu	Lu	As	Lu	Lu	Lu	4	5	9	9	t
85	1,2	0,88	(—)	VRs	VRr	VRr	VRs	LSu	VRs	VRs	VSs	VRs	Lu	5'	7	9	11	tu
86	1,25	0,88	(—)	VSu	VRr	LSu	VRs	VSs	VRu	VSu	VRr	VRs	VRs	5'	5	7	9	t''
87	1,50	1,00	(—)	VSu	As	Lu	VRu	Lu	LSu	As	LSu	VRu	Lu	5'	7	8	11	tu
88	1,3	0,80	(—)	Lu	VSu	Lu	VRu	LSu	Lu	LSu	Lu	Lu	Lu	4	7	9	11	tt
89	1,8	0,80	II	Lu	As	As	As	As	Lu	As	As	As	As	4	5'	5''	7	t
90	1,6	0,82	III	VRs	Lu	VSu	VRs	Lu	VRs	Lu	VSu	LSu	Lu	5'	7	9	11	t
91	0,95	1,2	II	VSs	LSr	Lu	VSu	Lu	VSu	VRs	Lu	VRu	Lu	4	7	9	11	t
92	1,4	1,04	III	LSu	VSu	Lu	VRu	Lu	VRr	Au	Lu	Lu	—	5'	7	9	11	t
93	1,00	1,07	(—)	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lr	AS	Lu	Lu	3 p	5	9	7	ttu
94	2,0	1,07	III	Lu	Lr	Lu	VRu	Lu	Lu	VSu	Lu	VRu	Lu	4	5	7	9	t
95	1,09	1,59	III	Lu	Lr	Lu	LRu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	5'	7	9	11	t
96	1,3	1,11	I	Lu	Lu	Lu	LSu	VRr	Lu	As	Lu	VRu	VRu	5	7	9	11	t''
97	1,5	1,30	I	VSu	VRs	VRs	VRs	VRu	LSu	Lu	LSu	VRu	VRu	5'	7	9	11	t'
98	1,4	1,22	(—)	VRs	Lr -	VRs	VRr	LRu	Lu	VRs	Lu	Lu	Lu	5'	7	c	11	t
99	1,48	0,98	I	VSu	As	Lu	Lu	Lu	VSu	Lu	Lu	—	—	4	5	6	7	t
100	1,08	1,53	III	Lu	As	Lu	Lu	Lu	Lu	Lr	Lu	Lu	—	4	5	9	9	tu
101	1,5	0,76	I	Lu	Lu	LRu	VRu	Lu	Lu	LRu	LRu	LSu	Lu	4	7	9	11	t
102	1,5	1,13	I	VSu	VSr	Lu	VRs	Lu	VSu	Lr	Lu	Lu	Lu	4	5	c	9	t
103	2,1	1,25	I	VRu	VRr	Lu	Lu	Lu	VRu	VRu	Lu	LSr	Lu	5'	5	6	7	t

nr. crt.	IV. Date de observație																
	Formula. palmară																
	dreapta						stînga										
	n	H	T	II	III	IV	A	B	C	D	t	n	H	I	II	III	IV
131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	
1	o	o	Ar	o	o	L	3 p	5'	5	7	t	o	o	Ar	o	o	L
2	9/7	o	Ar	o	L	L	4	5	7	9	t	o	o	Ar	o	o	o
3	o	Lu	Ar	o	o	L	4	5"	7	9	t	o	o	Ar	o	o	L
4	o	Lr	Ar	O	L	o	3 p	5'	5	7	t	o	o	Ar	o	o	L
5	o	o	Lr	o	o	L	5'	5	7	9	t	o	Ac	Lr	O	o	L
6	11/5 11/5"	o	Ar	D	W	W	5'	7	9	7	t"	11/5 11/6	o	Ar	L	W	W
7	o	o	L	O	L	o	4	5	5"	6	t	8/7	o	Q	o	o	D
8	o	o	Ar	o	?	o	5	7	c	11	tu	o	Lr	Ar	o	o	o
9	o	Lr	Ar	o	o	L	5'	5"	9	9	t	9/7	o	Ar	o	L	D
10	o	o	Ar	o	—	o	5	7	7	11	t	o	o	Ar	o	o	L
11	o	o	Q	o	L	o	5	6	7	9	t	o	o	Q	o	L	o
12	o	o	Ar	o	o	o	4	5	9	9	c	o	o	Ar	o	L	o
13	o	o	Ar	o	o	L	4	5	5"	7	t	o	o	Ar	o	o	L
14	o	o	Ar	o	L	o	3 p	7	9	11	t	o	o	Ar	o	L	o
15	9/7	o	Ar	o	L	D	5'	5	5"	7	t	11/5	o	Ar	D	O	L
16	o	o	Ar	o	o	L	4	5	7	9	t	o	o	Ar	o	o	L
17	o	o	Ar	O	o	o	5	7	—	11	t	o	o	Ar	o	—	o
18	o	Lu	Ar	o	o	L	4	5	7	9	tt"	o	Lu/Lr	Q	o	o	L
19	11/5	WS	Ar	D	L	o	5'	7	—	6	ttu	11/7	Lr	Ar	o	—	D

nr.crt.	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147
20	9/7 11/5	o	Ar	D	L	D	5'	7	7	11	t	o	o	Ar	o	o	L
21	o	Lu	Ar	O	o	L	5'	5	—	9	t	o	o	Ar	o	—	o
22	13/12	o	Q	D	L	o	5	7	9	11	t'	11/5	Ac	Ar	D	L	o
23	o	Lr	Ar	O	L	o	3 p	5	5	7	t	o	o	Ar	o	o	L
24	o	Ac	Q	o	L	o	3 p	5"	9	7	t'	9/7	Ac	Q	o	L	D
25	11/4 9/6	o	Q	D	D	L	4	5	6	7	ttu	9/5'	Lr	Q	o	D	L
26	o	o	Ar	o	L	o	4	7	9	11	t	o	o	Ar	o	L	o
27	9/7	o	Ar	o	L	D	4	5	c	9	t	o	o	Ar	o	L	o
28	o	o	Ar	o	L	o	4	7	o	11	ttu	o	Lr	Ar	o	o	o
29	o	o	Ar	o	o	L	4	5	7	9	t	o	o	Ar	o	o	L
30	o	o	Ar	o	L	o	5'	7	9	11	t	o	o	Ar	o	L	o
31	o	o	Q	o	L	o	4	5	6	7	t	o	o	Q	o	o	L
32	o	Lr	Ar	o	o	L	4	5	7	9	tu	o	Lr	Ar	o	o	L
33	o	o	Ar	o	L	o	4	5	9	9	t	o	o	Q	o	L	o
34	5/11	Ac	Q	D	o	L	4	4	6	7	t	o	o	Q	o	o	L
35	o	Lr	Ar	o	L	o	5'	7	c	11	t	o	o	Ar	o	o	o
36	o	o	Ar	o	o	L	4	5	o	9	t	o	o	Ar	o	o	L
37	o	o	o	o	o	L	4	6	7	9	t	o	o	Q	o	o	L
38	11/5	Lu	Q	L	L	o	5'	5"	7	9	tt'	o	Lu	Ar	o	o	L
39	o	Ac	Ar	o	o	o	4	7	o	o	t	o	Ac	Ar	o	o	o
40	11/5	Ac	Ar	D	L	o	5	7	9	11	t'	11/7	Ac	Q	o	L	D

nr. crt.	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147
41	o	o	Ar	o	o	o	5'	5"	7	9	t	o o	o	Ar	o	o	L
42	o	o	Q	O	L	o	4	5"	7	9	t	o	o	Ar	o	o	L
43	11/15	o	Ar	D	L	o	5	7	9	7	ttu	11/7 11/5	Lr	Ar	D	L	D
44	o	o	Ar	o	?	o	5'	5	o	9	t	o	o	Ar	o	o	o
45	11/7	Lr	Ar	o	o	?	5'	7	9	7	tt'	o	o	Ar	o	L	D
46	o	o	Lc	o	L	o	5'	7	9	11	t	o	o	Lc	o	L	o
47	9/7	WR	Ar	o	o	D	4	5	o	7	ttu	9/6	Lr	Ar	o	o	D
48	11/7	o	Q	o	L	o	5	5	5"	7	t	o	o	Q	o	o	L
49	o	o	Q	o	o	L	H	5	9	9	tt'	o	L	Q	o	L	o
50	o	o	Q	o	L	o	5"	7	9	11	t'	o	Ac	Q	o	L	o
51	o	o	Ar	o	o	o	5'	7	o	11	t	o	o	Ar	o	o	o
52	o	o	Q	o	o	L	5'	6	7	9	t	o	o	Q	o	o	L
53	o	o	Ar	o	o	L	4	5	6	7	t	o	o	Ar	o	o	L
54	o	o	Ar	o	L	o	4	5"	6	7	t'	o	Ac	Q	o	o	L
55	o	o	Ar	o	o	L	4	5'	9	9	7	9/7	o	Ar	o	L	D
56	9/7	o	Ar	o	L	D	5'	5	5"	7	ttu	7/7	Lr	Ar	o	o	D
57	o	Ac	Ar	o	o	o	4	5	9	9	t'	o	Ac	Q	o	o	o
58	o	Lr	Ar	o	o	L	5	6	9	9	tu	o	Lr	Ar	o	L	o
59	o	Ac	Ar	o	L	o	5'	7	9	11	t'	o	Ac	Ar	o	L	o
60	9/5	o	Q	o	L	D	4	5"	5"	7	t	9/5	o	Q	o	D	L
61	o	Ac	Ar	o	o	D	4	5	7	6	tu'	9/7	Ac	Q	o	o	L/D

n. crt.	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147
62	o	o	Q	o	L	o	4	5	c	9	o	o	o	Ar	o	o	o
63	o	o	Ar	o	?	o	5'	5	o	9	t	o	Ac	Ar	o	o	o
64	o	o	Ar	o	Q	o	4	5	7	9	t	o	o	Ar	o	L	o
65	9/7	o	Ar	o	o	D	3 p	5	o	7	ttu	9/7	Lr	Ar	o	o	D
66	o	As	Ar	o	L	o	5"	7	9	11	ttu	o	Lr	Ar	o	L	o
67	o	Ld	Ar	o	o	L	3 p	4	5	7	tu	o	Ld	Ar	o	o	L
68	o	Lu	Q	o	L	o	5"	5	9	9	t	o	o	Ar	o	L	o
69	9/7	o	Ar	o	L	D	3 p	5	7	7	o	9/7	o	Ar	o	o	L/D
70	9/6	o	Ar	o	D	L	5	6	7	9	t	9/7	o	Ar	o	o	L/D
71	11/7	o	Q	o	L	D	5'	7	9	11	t	11/7	o	Q	o	L	D
72	o	o	Ar	o	L	o	4	7	9	11	t	o	o	Ar	o	L	o
73	9/5"	o	Ar	o	L	D	5'	5	9	7	t'	9/5"	Ac	Ar	o	L	D
74	o	o	Ar	o	o	L	4	5	6	9	o	o	o	Ar	o	o	L
75	11/5	o	Ar	D	L	o	5	7	9	6	t	11/7 11/5	o	Ar	D	L	D
76	9/7	Lu	Ar	o	L	D	5'	7	9	6	t	9/7	o	Ar	o	L	D
77	11/5	o	Q	D	L	o	5'	7	9	11	t'	o	Ac	Lr	o	L	o
78	o	o	Ar	o	o	L	5"	5	9	7	t	9/6	o	Ar	o	L	D
79	o	o	Ar	?	?	o	4	5	c	9	t	o	o	Ar	o	o	o
80	o	Ac	Ar	o	L	o	4	7	9	11	t'	o	Ac	Ar	o	L	o
81	o	o	Ar	o	L	o	4	7	o	9	ttu	o	Lr	Ar	o	o	o
82	o	o	Ar	o	L	O	4	5	c	9	t	o	o	Ar	o	o	o

nr.crt.	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147
83	o	o	Ar	o	?	o	4	7	7	11	t	o	o	Q	o	O	L
84	o	o	Ar	o	L	o	4	7	c	11	t	o	o	Ar	o	L	o
85	o	WR	Ar	o	L	o	4'	5	7	9	ttu	o	Lr	Q	o	o	L
86	o	Ac	Ar	o	o	L	5'	5	c	9	tt''	o	Ac	Lr	o	o	o
87	o	Lu	Q	o	o	o	4	7	o	6	tu	9/7	Lr	Q	o	o	D
88	o	WS	Ar	o	L	o	5'	6	c	9	tt'	o	Lu	Ar	o	o	o
89	o	o	Ar	o	o	L	3 p	4	5'	7	t	o	o	Ar	o	o	L
90	o	Lr	Ar	o	L	o	4	6	9	9	tt'	9/7	Lu	Ar	o	L	D
91	o	o	Ar	o	L	o	4	5''	7	9	t	o	o	Ar	o	o	L
92	o	o	Ar	o	L	o	4	6	c	8	t	o	o	Ar	o	o	o
93	9/5''	Lr	Q	o	L	D	3 p	5'	9	7	ttu	9/7	Lr	Q	o	L	D
94	o	Lr	Ar	o	o	L	4	5	o	7	t	9/6	o	Ar	o	o	D
95	o	o	Ar	o	L	o	4	5	7	9	t	9/7	o	Ar	o	o	L/D
96	o	Ac	Ar	o	L	O	4	5	?	9	t''	5/11	Ac	Ar	D	o	D
97	o	Ac	Ar	o	L	o	4	5''	o	o	t'	o	Ac	Q	o	o	o
98	o	o	Q	o	o	o	5'	6	c	9	t	o	o	?	o	o	o
99	o	o	Ar	o	o	L	4	7	9	11	t	o	o	Ar	o	L	o
100	o	Lr	Ar	o	L	o	4	5	7	9	ttu	o	Lr	Ar	o	L	o
101	o	o	Ar	o	L	o	4	5	5''	6	t	o	o	Ar	o	L	o
102	o	o	Ar	o	o	o	4	5	5	7	t	o	o	Ar	o	o	L
103	o	Ld	Ar	o	o	L	t	5	5''	7	ttu	o	Ld	Ar	o	o	L

nr. crt.	IV. Date de observație										Diagnoza endocrină	conformația corporală
	Formula Plantară											
	Dreapta					Stînga						
	T	I	II	III	P	T	I	II	III	P		
148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	
1	D	P	D	D	O	D	D	O	O	O	uș Hhy, ht, o ⇌ hPt, Uș H Acth, hSR ⇌; H Andg. Post pub uș. H Andg.	D
2	D	O	O	O	O	D	O	O	O	O	uș. Hhy; uș. HT, hCSR, hPcs, o Go ⇌, rel. Hoes h. h. Andg?	D
3	D	P	D	P	O	WR	P	D	T	O	Hhy, HTc + H simp. o CSR, h Andg trchg hGo	M
4	D	O	D	O	O	D	O	O	O	O	hHy, HT, ? ⇌ o→ht, HPI, hCSR, hGo, uș Hoes	D
5	D	O	D	O	O	WR	D	O	O	O	ohy, hT, ⇌ HTcH, exoft. HAndg, ușhGo ⇌ Hoes rel.	D
6	D	O	WS	P	T	D	O	P	P	O	h → ohy. Gș. oT. hCSR	D
7	D	O	D	O	O	D	O	D	O	O	o → hhy, hT, CV, Gș, ușHTSH, hPt, ușHCSR, CV, subd. hGo.	D
8	O	O	D	D	O	O	O	D	O	O	Gș. HT. h — oCSR	M→D
9	D	O	D	O	O	D	O	D	O	O	HHy, rel. Gș HTc, Hsimp. H Acth ⇌ hCSR subd hPt, hPcs; o Go → h Andg.	D
10	D	O	O	O	O	D	P	D	O	O	h → oT, o → HCSR, ⇌ hGo ⇌	D
11	O	P	WS	O	O	D	P	WS	O	O	o → hHy, Gș, hT CV ⇌ HTCA hPt oSR ⇌ HCSR? HAndg, oPcs + HIns. rel.	B
12	D	O	D	D	O	D	O	D	O	O	H → oHy, HT, hCSR,	M→D
13	O	D	O	O	O	O	D	D	O	O	ușHHy, o → HT, h ⇌ → oSR hAndg. hGo	D
14	D	O	D	O	O	D	O	D	D	O	hHy, o ⇌ hT, hPt, HAndg. (CSR) trg.	D
15	D	O	O	O	O	D	O	O	O	O	oHy ⇌ HHy cef, hT c. hPt oSR ⇌ HActh? o Go uș. Hoes?	M→D
16	T	O	O	O	O	D	O	O	O	O	hTCR ⇌ HT CA o → hSR (CA) ⇌; HActh CV o → hPcs o → hCoCA	M→D
17	WR	O	O	D	O	WR	O	D	D	O	HHy, Gș, hT, HCSR, o Go ⇌ Hoes	M→D
18	D	D	D	WS	O	D	P	D	O	O	oHy, ⇌; ușHHy cef. Gș. hT ⇌ HTSH?	M
19	D	O	WS	O	O	D	P	WR	O	O	HT, hSR, oGo (hGoc?)	M

nr.crl.	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159
20	WR	O	D	O	O	T	O	D	D	O	$o \rightarrow \text{HHy}, \text{hTc} \rightleftharpoons \rightarrow \text{HTCA}, \text{Hsimp. HCSR}, \text{metab. hAndg?}$	M→D
21	D	O	D	O	O	D	O	D	O	O	HHy, HT, HPT, $o \rightarrow \text{hCSR}, \text{subd. hPcs subd.}$	D
22	T	O	D	O	O	T	O	D	O	O	HHy (pred. cef) HActh Gş, hT CV → HT CA HCSR CV CV $\rightleftharpoons \rightarrow o$; oGo?	M
23	D	O	O	O	O	D	O	D	O	O	HHy HT $\rightleftharpoons \text{hCSR hGo}$	B+D cef
24	T	P	D	O	O	T	P	D	O	O	HHy cef. Gş. hT CV HT CA HCSR CV $\rightleftharpoons \text{subd. oCSRCA HIns.}$	M
25	T	O	O	O	O	D	P	O	O	O	$o \rightarrow \text{HHy H} \rightarrow \text{ot hCSR hGo}$	D
26	WR	P	O	O	O	WR	O	O	O	O	Gş, HT (hT CV) $o \rightarrow \text{HSR}$	M
27	WR	O	D	O	O	WR	O	D	O	O	Gş. HT $\rightleftharpoons \text{(hT CV) hPt} \rightleftharpoons$; hSR $\rightleftharpoons$; $o \rightleftharpoons \text{hGo HAndg.}$	D+B cef.
28	D	O	D	O	O	D	O	D	O	O	HHy Gş hT hPt H → o CSR HIns. $o \rightarrow \text{HGo}$	M→D
29	D	O	D	D	O	D	O	O	D	O	HHy $o \rightarrow \text{HT? hT CVm; HCSR } o \rightarrow \text{HAndg}$	M
30	D	D	D	O	O	D	D	D	O	O	hT CV → HT CA?	M
31	D	WS	D	D	O	D	P	WS	D	O	HHy Gş. $o \rightarrow \text{HT suprad. } o \rightarrow \text{hCSR HGo?}$	B?
32	O	O	D	O	O	O	O	D	O	O	HHy $o \rightarrow \text{HT} \rightleftharpoons \text{(HTSH) HPt HCSR pred. HAndg}$ oGo; uş. HAndg.	M
33	T	P	O	O	O	D	O	O	O	O	$o \rightarrow \text{HPt HActh oSR} \rightleftharpoons$; hPcs hGo $\rightleftharpoons \text{Inf?}$	M
34	WR	O	D	D	P	WR	O	D	D	T	oHy → H ht HTSH? $o \rightarrow \text{HCSR subd. } o \rightarrow \text{hPcs}$	M $\rightleftharpoons$
35	O	O	D	O	O	O	P	D	O	O	HHy $o \rightarrow \text{hT HPt HAndg}$	D
36	D	O	D	O	O	WR	O	D	O	O	hHy $o \rightarrow \text{HT? } o \rightarrow \text{hCSR}$	M
37	O	O	D	O	O	T	O	D	D	O	oHy $\rightleftharpoons$; h - oT H→o Pt subd. HCSR HAndg. trg.	M
38	D	P	O	O	O	D	P	O	O	O	HHy oT HSTH? HPt $o \rightarrow \text{HRSR} \rightleftharpoons \text{hAndg. trg}$ oGo + uş. Hoes?	D
39	O	P	WR	O	O	O	P	WR	O	O	HHy Gş HT HPT $o \rightarrow \text{hSR HPCs uş. Hoes}$	D
40	WR	O	D	O	O	WR	O	D	O	O	HHy; HT + HTSH; H → o Pt; $o \text{ CSR pred. HActh}$ HAndg. $\rightleftharpoons$; Gş. p.	M

n°. crt.	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	153	159
41	D	P	O	O	O	D	P	O	O	O	oHy $\rightleftharpoons$ HHy cef; hT; o $\rightarrow$ hSR $\rightleftharpoons$; o $\rightarrow$ hGo	B—M
42	WR	O	D	O	O	WR	O	D	O	O	hHy oT $\rightarrow$ HT $\rightleftharpoons$ suprad.? hPt hGo	D
43	D	O	O	D	O	D	O	O	O	O	HHy p. hT hPt HCSR $\rightleftharpoons$; HPcs o $\rightarrow$ HGo	D + (B?)
44	D	O	D	D	O	WS	O	D	O	O	hHy HTsuprad. hPt hCSR $\rightleftharpoons$; oGo $\rightleftharpoons$ hAndg. Gş	D—M
45	D	O	D	D	O	D	O	D	O	O	hHy h $\rightarrow$ oT	M
46	T	P	D	O	O	T	P	D	O	O	HHy hTo $\rightarrow$ HCSR	M
47	O	O	D	O	O	O	P	O	O	O	oHy $\rightleftharpoons$ HHy cef.?, hT $\rightleftharpoons$ HTSH? HCSR subd. o $\rightarrow$ h Pcs	D
48	O	P	WS	D	O	O	O	WS	D	O	hHy HT hCSR $\rightleftharpoons$ uş. hGo Hoes.	M→B
49	D	O	O	O	O	D	O	O	O	O	HHy hT hPt subd. HCSR HGo.	B
50	D	D	D	D	O	D	D	O	O	O	o $\rightarrow$ HHy Gş. hT hPt; o $\rightarrow$ hSR; oGo hAndg.	D→M
51	O	O	D	O	O	D	O	D	O	O	HHy o T $\rightleftharpoons$ HTSH hPt, uş. HCSR HPcs.	D→M
52	D	O	P	D	O	D	O	D	O	O	o $\rightarrow$ HHy o $\rightarrow$ hT $\rightleftharpoons$; o $\rightarrow$ hCSR subd; h. Go $\rightleftharpoons$ subd. Hoes?	M
53	D	WS	P	O	O	WR	WS	O	O	O	uş. HHy (pred. cef.) hT $\rightleftharpoons$ HTSH uş. HCSR o $\rightarrow$ HPcs.	D—B cef.
54	D	O	D	O	O	D	O	D	O	O	HHy hT hPt HCSR $\rightleftharpoons$; gş	M
55	D	P	O	D	O	WR	P	D	D	O	hHy o $\rightarrow$ hT hSR	D→M
56	WR	O	D	O	O	WS	O	O	O	O	o $\rightarrow$ hT $\rightleftharpoons$; hPt hCSR	D→M
57	WR	O	O	O	O	WR	P	O	O	O	ht hPt o CSR $\rightleftharpoons$ subd.	M—D cef.
58	WR	O	D	D	O	WR	O	D	D	O	oHy $\rightleftharpoons$ facies HHy; hT; H $\rightarrow$ oPt; HCSR $\rightleftharpoons$ H Andg.	M→B
59	D	O	WS	O	O	D	WS	P	O	O	Gş. ht CV $\rightarrow$ HTz; o $\rightarrow$ hCSR; o (CR) $\rightarrow$ hGo sec.	M
60	D	O	D	O	O	D	O	D	O	O	HHy gig. HT $\rightleftharpoons$; hPt subd. hCSR hGo	D
61	D	P	D	D	O	D	O	WR	O	O	hT HCSR $\rightleftharpoons$. Gş.	M

nr crt.	148	149	150	151	152	153	144	155	156	157	158	159
62	WS	O	D	O	O	WR	O	D	O	O	Gş. HT ⇌; hPt hCSR ⇌; .o → hGo.	M
63	D	O	O	O	O	D	P	O	O	O	uş. HHy Gş o → HT o → HPt o → hCSR subd. o → hPcs o Go hAndg. rel.?	D
64	WR	P	O	O	O	WR	O	O	O	O	hHy Gş. HT ohPt hCSR; H MSR o → hGo relHoes?	M→B
65	WS	P	O	D	O	D	T	D	D	O	o → hHy o → HT suprad. hT CV? gş hCSR	M→B
66	ES	O	WR	D	O	WR	O	D	D	O	o → HHy o → HT o ⇌ hPt; o → hCSR o → hGo	M
67	WR	O	O	O	O	WR	O	O	O	O	hHy Gş. hT o → hPt	M→B
68	WR	O	D	O	O	WR	O	D	O	O	o → hHy subd. Gş. HT suprad. hPt h ⇌ cCSR	M→B
69	D	P	D	D	O	D	P	O	D	O	HHy hT HCSR	B
70	D	O	O	O	O	D	D	O	O	O	o → HHy suprad. hT ⇌; uş. HCSR ⇌	M+D cef.
71	WR	WS	D	O	O	WR	WS	D	O	O	o → hT HCSR	M→B
72	D	D	O	O	T	D	D	O	O	O	o → HHy hT uş. HPt HCSR	B+D cef.
73	D	D	D	D	O	D	D	D	D	O	HHy Gş. T ⇌ → HTsupr. H → oCSR subd.	D
74	D	O	O	O	O	D	O	O	O	O	o → hHy hTCV + HTSH? HCSR + HACTH HIins HAndg	B
75	WR	O	O	O	O	T	P	O	O	O	o → hHy ⇌; hCSR	M
76	D	P	O	O	O	D	P	O	O	O	hHy GşhTCV ⇌ → HT supr. hPt; o → hCSR hPcs subd.	B→M
77	D	O	D	O	O	D	O	D	D	O	o → HT o → hPt o → hCSR o → hPcs o → hGo	M→D
78	D	O	D	D	O	WS	D	D	O	O	HHy Gş. hT → suprad.? o → HPt HCSR CV subd. hPcs subd, HAndg.	D→M+B cef
79	D	O	O	D	O	D	O	O	O	O	o → HHy ⇌; HT ⇌; hPt o → hCSR subd.	M
80	D	O	D	D	O	D	O	O	D	O	hHy GşhT o → hPt hSR oGo + Hoes?	M→B
81	O	O	WR	O	O	O	O	WS	O	O	o → HHy?; Gş hT HCSR	B→M
82	T	P	D	O	O	WR	O	D	O	O	o → hHy HT hPt hSR	M→D

nr.crt.	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159
83	O	O	D	O	O	O	O	D	O	O	$o \rightarrow HHy \quad o \rightarrow hT \rightleftharpoons \text{supr.} \quad o \rightarrow HPT; \quad o \rightarrow hCSR \quad \nrightarrow$	M→D
84	D	O	D	O	O	D	O	O	D	O	$hHy; \quad u\$. \quad HT \quad hSR \quad hPcs \quad o \rightarrow hGo \rightleftharpoons hAndg.$	M→B
85	D	O	D	O	O	D	O	D	O	O	$G\$. \quad HT \rightleftharpoons (hT \quad CF?) \quad hPt \rightleftharpoons hCSR \quad hGo \quad \text{Hoes?}$	M
86	D	O	O	O	O	D	O	O	O	O	$o \rightarrow hHy \quad G\$. \quad o \rightarrow HT \quad hCSR \rightleftharpoons HMSR \quad o \rightarrow hPcs \quad hGo$	M→B
87	D	T	O	O	O	D	D	O	O	O	$o \rightarrow hHy \quad o \rightarrow HT \rightleftharpoons; \quad hCSR \quad hGo \quad \text{subd.}$	D
88	T	O	O	O	O	WR	P	O	O	O	$hHy \quad hT \quad hPt \quad hCSR \rightarrow$	M
89	WR	O	O	O	O	WR	O	O	O	O	$hT \quad hPt? \quad HCSR \quad CV \quad hCSR \quad \text{subd.}$	B
90	D	O	D	D	T	WR	O	O	O	O	$HAndg.? \quad \text{post clx.}$	B + D cef.
91	—	O	O	O	O	WR	O	O	O	O	$HHy \rightleftharpoons; \quad o \rightarrow HT \quad hPt$	M
92	T	O	D	O	O	O	O	D	O	O	$HHy \quad o \rightarrow hT \rightleftharpoons; \quad HPT \quad HCSR \quad \text{subd.} \quad hPcs$	D+B?
93	D	O	D	D	O	D	O	D	O	O	$hHy \quad o \rightarrow H \rightleftharpoons; \quad hCSR$	D
94	D	O	D	O	O	WR	O	D	O	O	$hHy \quad o \rightarrow HT \quad o \rightarrow hCSR \quad hGo \quad \text{rel. post. clx.}$	B→M
95	D	O	D	O	O	D	O	O	O	O	$HHy \quad G\$. \quad hT \quad HPT \quad oCSR \quad \text{subd.}$	D
96	D	D	D	O	O	D	D	O	O	O	$o \rightarrow hT \quad G\$, \quad hPt \quad o \rightarrow HCSR$	B
97	D	O	D	O	O	D	O	D	O	O	$hT \quad hPt \quad o \rightarrow hGo$	M
98	WR	O	O	O	O	WR	O	O	O	O	$G\$. \quad hT \rightarrow \text{supr}; \quad hPt \quad hSR \quad hPcs \quad o \rightarrow hGo$	M
99	D	O	O	D	O	WR	O	D	D	O	$hHy \quad HT \quad CV \quad hPt$	D?
100	D	O	D	O	O	D	O	D	O	O	$hHy \rightleftharpoons HCef. \quad o \rightarrow hT \quad o \rightarrow HCSR \quad G\$.$	B?
101	O	D	O	O	O	T	O	O	O	O	$HHy \quad G\$. \quad hT; \quad hPt \quad o \rightarrow hCSR \quad \text{subd.}$	M
102	WR	O	D	O	O	WR	O	—	—	O	$HHy \rightleftharpoons G\$. \quad HT \quad (hTCV) \quad o \rightarrow HPT \quad HCSR \quad CV \quad \text{subd.} \quad HAndg \leftarrow HAndg.$	D→M
103	WR	P	O	O	O	WR	P	O	O	O	$u\$\$HHy \quad G\$. \quad u\$\$ \quad HT \quad hCSR \quad o \rightarrow HGo \quad u\$\$ \quad \text{Hoes?}$	D

II. FEMEI (♀)

I. Date generale								II. Date antropologice				
nr. crt.	Nr. fișei	Nr. foto	Numele și pronumele	Vîrsta	Locul de naștere	Locul de origine		g-op	eu-eu	ft-ft	zy-zy	go-go
						Tată	Mamă					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	669	159—160	Feder Fira	16	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	183	150	106	127	97
2	756	300—301	Moș Gherghina	17	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	170	148	105	132	100
3	764	9—10	Herțeg Iosefa	18	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	167	150	—	136	105
4	539	350—351	Alb Maria Davidoni	19	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	171	150	109	129	98
5	796	338—339	Stăncic Samfira	19	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	170	150	107	133	92
6	782	195—196	Bruzan Ecaterina	20	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	185	148	105	127	100
7	735	219—220	Gogiță Maria	20	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	170	155	105	128	98
8	557	458—459	Moș Maria	20	Nucșoara	Nucșoara	Peștera	170	150	110	136	95
9	515	147—148	Alb Samfira	21	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	179	156	106	134	109
10	523		Daj Fira Nicu	21	Nucșoara	Nucșoara	Mălăești	171	155	107	135	100
11	521	73—74	Moș Fira	21	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	175	150	114	136	100
12	678	53—54	Stăncic Sofia	21	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	168	151	104	130	95
13	655	97—98	Contea Emilia	22	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	180	141	105	132	107
14	795	63—64	Moș Maria	22	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	170	147	110	130	100
15	563	231—232	Feder Elena	23	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	177	147	104	126	100

nr. crt.	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
16	588	43—44	Hobean Elena	23	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	170	148	103	128	103
17	550	472—473	Jurj Fira Gogîță	23	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	169	145	103	125	95
18	745	404—405	Hurdubeu Marioara	24	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	180	157	109	135	100
19	530	129—130	Stăncic Rozalia	24	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	185	160	112	141	106
20	616	488—489	Daj Eleonora Andronic	25	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	181	161	116	145	110
21	797	330—331	Moș Sofia	26	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	168	151	102	128	105
22	786	61—62	Cernea Sofia	27	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	170	148	106	135	97
23	558	225—226	Contea Fira	27	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	178	143	100	130	108
24	636	205—206	Daj Zamfira	27	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	175	162	118	144	100
25	623	29—30	Moș Ileana Hîcă	27	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	184	153	108	128	96
26	547	310—311	Stăncic Maria	27	Nucșoara	Nucșoara	R. Vilcea	181	155	105	134	105
27	736	440—441	Alb Elena Nopcea	28	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	176	155	109	138	105
28	628	386—387	Moș Elena Justin	28	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	175	158	99	133	100
29	626	244—245	Stăncic Maria Iosif	28	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	178	149	100	126	99
30	672	19—20	Avramesc Elena	29	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	183	158	114	136	104
31	663	59—60	Cernea Rozalia	29	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	167	145	100	128	94
32	768	115—116	Lepădat Zamfira	29	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	170	150	110	127	100
33	508	103—104	Daj Viorica	30	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	180	152	110	137	104
34	554	314—315	Alb Roza Lic	31	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	176	152	105	130	101
35	531	183—184	Cerna Maria	31	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	176	149	107	136	95
36	729	274—275	Moș Lucreția Dragu	31	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	178	152	110	137	108

nr. crt.	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
37	612	246—247	Alb Elena Aron	32	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	181	154	114	137	104
38	545	260—261	Alb Lucreția Aron	33	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	169	153	108	135	95
39	526	484—485	Daj Valeria	33	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	170	141	106	134	102
40	625	410—411	Moș Elena Hobeau	33	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	178	139	100	125	95
41	647	296—297	Moș Lucreția	33	Nucșoara	Nucșoara	Mălăești	175	149	103	128	95
42	640	123—124	Oneasa Sofia	33	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	170	146	105	139	106
43	639	348—349	Herțeg Sofia	34	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	182	150	114	134	96
44	657	5—6	Herțeg Zamfira	34	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	175	150	110	133	110
45	660	374—375	Contea Rozalia	35	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	172	143	95	120	90
46	670	284—285	Dogar Sofia	35	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	180	145	103	129	105
47	802	320—321	Moș Lucreția	35	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	172	146	108	130	94
48	634		Moș Roza	35	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	196	157	111	143	106
49	638	69—70	Moș Victoria	35	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	174	154	108	140	108
50	617	217—218	Contea Suzana	37	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	176	143	105	130	104
51	824	334—335	Stăncic Maria	38	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	177	154	110	133	90
52	751	39—40	Avramesc Rozalia Dan	41	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	170	155	116	137	100
53	551	468—469	Jurj Cătălina	43	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	173	142	103	132	97
54	517	362—363	Alb Sofia Dănilă	44	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	175	155	108	133	102
55	811	141—142	Gogiță Lucreția	44	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	180	159	109	133	100
56	624	420—421	Gogiță Maria	44	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	172	143	102	129	103
57	782	49—50	Stăncic Sofia Huț	44	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	185	152	109	133	102

nr. crt.	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
58	601	201—202	Gogiță Zamfira	45	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	170	145	106	133	102
59	688	127—128	Herțeg Sofia Ulmean	45	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	181	153	104	133	103
60	618	227—228	Stăncic Maria	45	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	180	150	107	132	107
61	507	81—82	Alb Sofia	46	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	174	146	100	120	94
62	729	430—431	Daj Lucreția Moțoc	46	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	183	148	112	136	105
63	783	151—152	Feder Lucreția	46	Nucșoara	Nucșoara	Valea Diljii	180	148	107	130	101
64	690	15—16	Moș Fira Pasc	46	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	178	152	106	132	100
65	548	498—499	Moș Maria Găgean	46	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	184	150	110	142	105
66	589	41—42	Contea Maria	47	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	172	152	104	134	95
67	757	280—281	Feder Zamfira Mitoi	47	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	175	155	101	135	107
68	759	400—401	Moș Samfira	47	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	180	143	108	127	95
69	715	438—439	Muntean Sofia	47	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	180	150	115	140	105
70	644	432—433	Alb Ana Nopcea	48	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	179	149	110	138	98
71	587	193—194	Cînda Maria	48	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	179	154	114	140	110
72	511	344—345	Barb Lucreția	49	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	172	157	109	129	110
73	762	342—343	Moș Maria Pantilie	49	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	168	156	109	134	100
74	785	57—58	Cerna Ruja	50	Nucșoara	Nucșoara	?	170	150	105	134	105
75	731	270—271	Daj Maria	50	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	185	160	113	144	112
76	535	242—243	Daj Sofia	50	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	179	146	102	132	104
77	529	294—295	Gogiță Maria	50	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	179	149	98	132	96
78	665	199—200	Jurj Lucreția	50	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	182	155	111	137	109

nr. crt.	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
79	649	23—24	Ranta Maria	50	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	180	147	106	131	105
80	666	175—176	Cerna Sofia Pec	51	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	181	154	104	134	104
81	505	482—483	Daj Maria Pantilie	52	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	179	146	112	132	95
82	803	308—309	Lazăr Maria	52	Nucșoara	Nucșoara	Valea Dîljii	182	145	106	132	100
83	656	91—92	Moș Sofia	52	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	188	144	103	132	102
84	680	187—188	Barb Lucreția	54	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	181	155	109	148	110
85	540		Bona Maria	54	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	171	149	93	125	91
86	565	382—383	Avramesc Ana Moană	55	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	173	151	94	125	97
87	525	31—32	Avramesc Iilnca	55	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	173	143	99	131	100
88	632	428—429	Stăncic Ruja	55	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	181	154	106	134	104
89	733	292—293	Dogar Sofia	56	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	183	159	108	145	110
90	627	235	Stăncic Maria Iosif	57	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	180	155	105	133	106
91	807	191—192	Alb Paraschiva	58	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	180	149	113	138	115
92	818	25—26	Daj Suzana Teșu	58	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	188	150	110	135	100
93	615		Hurdubeu Suzana	58	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	171	147	100	130	99
94	766	258—259	Moș Maria Dragu	58	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	175	150	105	125	100
95	732	107—108	Daj Sofia	59	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	180	149	104	136	99
96	707	290—291	Herțeg Maria	60	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	175	150	104	130	106
97	537	254—255	Alb Maria Aron	61	Nucșoara	Nucșoara	Peștera	174	153	99	138	101
98	763	340—341	Cerna Suzana	61	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	174	151	113	136	100
99	810		Contea Suzana	61	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	185	138	100	125	90

nr. crt.	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
100	503	464—465	Daj Maria	61	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	175	144	105	119	95
101	586	370—371	Avramesc Maria Dănălucă	62	Nucșoara	Nucșoara	Mălăești	177	147	103	125	101
102	812	416—417	Moș Floarea	62	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	175	141	101	129	96
103	740	494—495	Dănău Sofica	63	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	180	137	104	130	100
104	817		Jurj Suzana	63	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	180	140	108	132	99
105	794	1—2	Moș Fira Pasc	63	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	172	149	108	136	109
106	804	135—136	Concea Maria	64	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	180	160	108	132	100
107	518	366—367	Alb Maria Dănilă	65	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	178	146	101	124	98
108	502	450—451	Jurj Rozalia	65	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	180	151	104	132	107
109	790	45—46	Hurdubeu Sofia	66	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	173	150	106	135	100
110	760	396—397	Avramesc Maria	67	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	180	150	110	130	100
111	667	163—164	Contea Maria Petcu	67	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	184	154	103	132	111
112	641	111—112	Herțeg Ruja	67	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	178	151	100	135	105
113	716	466—467	Lepădat Sofia	68	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	180	160	110	130	102
114	524	492—493	Moș Sofia	69	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	184	140	105	125	94
115	761	87—88	Bontesc Sofia	70	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	190	147	107	126	95
116	828	37—38	Stăncic Anuța	70	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	174	143	100	127	103
117	742		Contea Sofia	71	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	180	150	105	130	100
118	788	356—357	Herțeg Mina	72	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	176	140	105	127	100
119	603	121—122	Herțeg Ana Ulmean	72	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	183	150	103	134	100
120	687	137—138	Barb Ilinca	74	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	170	147	98	116	90

nr. crt.	II. Date antropometrice																
	n-gn	n-sto	n-sn	al-al	t-v	inter-oculare	extra-oculare	dreapta		stînga		circonferința torace			circonferință antebraț		circonferință abdomen.
								înălțime ureche	lățime ureche	înălțime ureche	lățime ureche	inspirație	expirație	normal	dr.	stg.	
	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1	108	64	43	31	122	33	92	50	32	53	30	800	720	—	145	145	610
2	116	70	49	30	130	27	95	59	30	57	35	830	785	810	150	145	650
3	113	71	54	32	128	32	100	59	30	55	34	840	790	810	140	135	690
4	120	74	54	31	130	31	97	53	33	50	34	840	755	—	155	150	660
5	118	69	50	34	125	35	93	52	34	53	34	840	765	790	140	135	620
6	117	72	53	33	130	31	102	63	36	66	36	880	840	840	155	150	690
7	117	71	49	29	116	28	99	60	31	58	31	920	845	—	145	145	710
8	123	74	54	33	126	35	100	60	30	58	31	900	820	—	160	160	720
9	107	64	45	33	118	37	100	55	32	55	32	840	810	—	155	150	650
10	114	76	57	34	126	30	101	55	35	52	32	920	850	—	170	165	745
11	109	70	52	33	125	31	96	55	33	55	34	845	790	—	150	165	630
12	103	63	44	29	126	32	94	60	33	57	35	810	740	—	145	145	600
13	120	77	59	31	126	29	95	52	33	55	34	870	790	—	155	155	625
14	116	70	51	27	120	27	93	58	34	56	35	845	770	810	140	140	750
15	115	71	48	36	125	33	92	56	35	58	33	920	855	—	155	150	715
16	114	74	50	29	124	31	92	62	32	58	30	845	810	—	145	140	650
17	112	71	51	33	116	34	91	59	33	61	32	940	880	—	155	150	740
18	120	76	60	28	128	32	95	58	30	55	29	900	825	—	160	160	690

nr. crt.	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
19	119	74	47	30	129	34	107	56	39	56	38	910	870	—	160	160	710
20	113	67	49	38	126	33	100	56	34	56	34	920	860	—	160	160	780
21	119	72	50	32	126	30	94	59	32	50	35	860	790	816	140	135	650
22	117	73	54	25	118	28	93	54	32	56	32	800	730	735	140	140	605
23	123	72	54	34	119	35	98	54	31	53	31	950	900	—	150	145	755
24	121	72	52	30	130	35	104	60	37	60	37	800	730	—	145	145	640
25	116	73	55	29	130	33	100	57	30	53	32	930	860	—	160	160	735
26	125	81	59	34	130	29	95	65	33	64	34	915	840	—	170	170	700
27	123	74	55	30	123	30	100	60	33	57	35	865	775	—	160	150	660
28	122	76	57	28	127	25	93	52	32	55	33	825	760	—	155	155	660
29	103	64	45	31	126	32	90	57	33	56	32	900	840	—	150	145	730
30	118	71	53	34	133	35	102	63	34	60	35	840	770	—	150	145	640
31	104	63	46	30	122	25	95	52	33	54	33	825	750	—	135	135	590
32	112	70	53	30	120	33	96	59	30	60	29	895	850	890	140	140	730
33	114	69	50	34	126	31	89	59	35	58	36	850	810	—	165	160	640
34	121	74	53	30	127	24	100	60	36	61	35	880	835	—	165	160	705
35	114	74	50	32	121	31	108	59	40	59	38	860	810	—	165	160	660
36	129	78	55	32	118	33	101	55	29	55	30	920	840	—	160	150	750
37	116	72	51	35	123	34	99	60	32	60	35	1000	950	—	170	165	900
38	109	67	48	35	122	33	95	58	34	58	37	845	765	—	150	150	680
39	119	73	56	32	128	36	97	64	29	63	29	940	910	—	155	155	690

nr. crt.	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
40	112	69	55	31	114	32	97	54	34	51	33	910	860	—	155	150	715
41	113	69	46	30	122	29	92	52	33	54	30	800	750	—	150	150	620
42	113	67	48	30	120	31	95	56	32	56	34	920	840	—	155	150	730
43	109	69	46	32	124	36	101	59	33	63	34	900	820	—	155	150	665
44	108	67	52	29	124	31	95	57	31	60	29	810	760	—	145	140	630
45	107	70	53	30	123	27	94	59	31	59	31	765	700	—	145	140	600
46	121	80	57	30	122	29	93	59	30	57	30	860	790	—	160	150	640
47	117	78	59	30	123	25	95	58	34	60	32	860	800	830	145	145	685
48	123	74	48	30	126	35	97	57	32	53	31	915	830	—	160	155	740
49	117	70	54	33	130	31	95	53	34	53	32	885	815	—	160	155	—
50	126	80	55	36	120	29	93	60	35	65	34	915	870	—	155	155	750
51	113	63	46	32	128	32	95	57	32	56	32	850	790	820	140	140	640
52	120	75	52	32	—	34	101	61	35	60	32	810	760	770	140	140	570
53	117	81	57	32	117	31	96	66	34	64	35	900	850	—	155	150	670
54	—	—	47	29	126	30	99	54	40	56	39	855	830	—	160	150	670
55	107	70	48	26	122	28	96	61	35	59	30	845	780	810	145	140	680
56	106	65	45	27	119	29	90	56	29	56	30	870	790	—	145	145	655
57	118	77	56	32	130	29	99	62	32	58	36	890	830	—	160	155	650
58	112	69	48	34	120	31	95	57	32	59	33	905	840	—	160	155	730
59	116	69	46	29	120	35	91	55	38	58	35	950	875	—	155	155	765
60	112	70	51	31	125	35	94	57	34	55	30	800	750	—	150	145	640

nr. crt.	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
61	105	—	45	30	117	—	—	—	—	—	—	740	710	730	135	135	585
62	—	—	55	30	130	38	107	57	30	57	33	905	865	880	165	160	680
63	118	75	46	33	130	30	95	56	30	55	33	840	790	820	155	150	680
64	—	—	42	36	126	33	87	56	32	55	33	890	850	—	145	145	705
65	126	78	57	35	—	34	106	66	35	67	35	960	920	—	160	155	820
66	—	—	45	34	130	32	93	58	33	55	34	80	770	—	155	150	640
67	111	71	52	31	128	30	93	59	29	54	31	880	810	830	160	160	670
68	115	72	51	33	123	35	97	62	32	61	28	860	820	860	155	155	715
69	120	72	52	32	125	31	99	59	36	59	36	975	940	—	155	150	850
70	122	75	50	31	132	35	91	58	30	60	32	885	840	—	160	150	685
71	—	—	57	33	122	33	100	57	36	57	35	900	840	—	155	155	720
72	—	—	47	35	127	33	95	58	32	59	33	920	880	—	160	155	710
73	112	69	46	33	130	25	87	56	28	57	28	905	860	865	155	150	730
74	—	—	50	28	120	32	92	59	29	59	32	825	775	795	140	135	605
75	123	74	52	31	124	33	104	64	32	61	32	985	945	—	160	161	880
76	—	—	47	37	129	33	95	60	33	60	30	905	865	—	160	160	690
77	—	—	50	35	123	31	93	64	34	60	33	835	780	—	150	145	610
78	—	—	43	30	136	34	95	59	38	63	37	960	920	—	170	160	820
79	—	—	50	34	122	30	95	56	33	55	30	865	810	—	155	155	720
80	121	69	45	33	120	30	93	58	36	57	33	850	810	—	145	145	680

nr. crt.	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
81	117	77	55	33	114	33	94	60	35	61	36	900	870	—	150	150	740
82	—	—	54	32	122	28	101	62	36	62	37	905	840	880	160	160	740
83	—	—	53	34	127	34	94	56	32	55	29	880	810	—	155	150	710
84	—	—	49	35	126	37	96	66	36	71	36	930	870	—	160	160	690
85	—	—	48	31	115	32	86	56	36	56	37	760	725	—	140	135	570
86	—	—	51	33	115	32	83	53	32	54	33	775	710	—	150	145	580
87	—	—	47	30	118	28	97	62	42	60	41	995	940	—	160	160	855
88	122	65	50	30	130	35	95	55	32	55	30	880	825	—	160	160	690
89	—	—	54	33	119	30	96	65	31	65	32	840	800	—	150	150	650
90	—	—	48	34	131	30	95	57	32	57	33	940	850	—	160	160	705
91	—	—	52	30	123	30	98	70	38	67	35	830	780	810	155	150	630
92	111	71	52	35	123	34	103	57	32	55	32	880	820	850	170	175	710
93	108	65	44	30	119	28	87	57	31	59	28	805	765	—	150	150	620
94	—	—	50	32	120	30	91	60	34	62	34	860	810	840	150	146	620
95	—	—	50	32	130	30	91	61	34	60	32	810	750	—	150	145	600
96	—	—	52	34	118	27	93	56	33	58	32	840	780	—	150	150	670
97	—	—	48	36	126	38	99	62	33	62	32	870	830	—	160	160	690
98	—	—	49	35	—	35	99	66	35	64	30	960	920	940	160	150	760
99	—	—	53	33	116	28	90	62	31	61	32	855	795	820	150	145	775
100	—	—	51	35	—	32	95	62	34	65	32	975	940	—	160	155	178

nr. crt.	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
101	—	—	43	32	120	35	88	63	36	59	35	800	740	—	140	140	585
102	112	71	48	31	122	30	88	55	33	58	31	810	750	790	150	145	640
103	—	—	54	30	125	30	94	60	32	58	34	810	750	—	145	140	635
104	107	66	47	35	115	38	92	55	33	56	32	835	790	800	140	140	645
105	—	—	58	32	122	34	94	59	28	60	30	840	800	820	145	140	680
106	—	—	50	30	125	28	86	64	36	63	35	845	800	810	140	140	640
107	—	—	49	26	118	30	83	56	32	60	30	855	810	—	150	140	680
108	—	—	53	28	120	29	92	68	37	66	37	890	870	—	155	150	680
109	—	—	52	34	124	33	105	67	40	65	36	800	750	780	160	155	620
110	—	—	52	35	125	35	97	64	34	57	34	905	860	870	155	155	770
111	—	—	41	30	123	32	90	58	35	59	39	805	750	—	150	145	650
112	—	—	43	31	123	34	93	60	35	60	34	800	755	—	155	160	630
113	—	—	54	34	120	34	91	65	36	60	30	980	950	—	155	145	830
114	—	—	47	27	117	29	91	63	35	62	36	780	750	—	150	145	780
115	—	—	47	30	120	32	97	63	36	61	32	810	790	795	145	145	600
116	—	—	50	32	117	28	87	59	37	60	40	810	760	775	155	155	590
117	—	—	55	35	121	33	100	62	34	61	36	820	790	—	160	155	640
118	—	—	52	33	124	32	91	63	33	67	28	760	725	745	140	140	575
119	—	—	55	38	129	35	91	63	39	61	34	790	730	—	155	155	645
120	99	62	51	32	116	36	90	59	35	60	33	—	—	—	—	—	—

nr. crt.	II. Date antropometrice												III. indici			
	circumferința brazului	greutatea	statura	sst-sy	membrul inferior	membrul superior	înălțimea șezândă	A—A	D.T. = torace	D.A.P. Torace	ic-ic	tro-tro	eu-eu/g-op	t-v/g-op	ft-ft/eu-eu	zy-zy/eu-eu
	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46
1	840	42,1	1479	457	810	668	793	345	230	140	250	300	82,0	66,7	70,7	84,7
2	900	50,6	1595	481	853	713	837	370	230	180	270	315	87,1	76,5	71,0	89,2
3	970	53,7	1552	470	840	677	870	345	230	160	155	320	89,8	76,7	—	90,7
4	860	49,9	1588	508	827	693	849	370	230	150	250	300	87,7	76,0	72,7	86,0
5	870	47,3	1529	464	849	694	891	340	230	150	250	285	88,2	73,5	71,3	88,7
6	920	54,7	1607	517	852	711	856	360	235	185	280	310	80,0	70,3	71,0	85,8
7	900	54,0	1518	466	820	656	822	360	260	180	270	300	91,2	68,2	67,7	82,6
8	1080	69,5	1603	494	854	680	905	370	240	160	290	350	88,2	74,1	73,3	90,7
9	890	47,8	1577	454	862	713	810	360	235	150	270	320	87,2	65,9	68,0	85,9
10	1065	65,3	1599	502	835	691	875	380	260	160	320	350	90,6	73,7	69,0	87,1
11	880	46,7	1479	445	800	666	807	360	240	155	285	300	85,7	71,4	76,0	90,7
12	875	43,2	1487	478	757	648	820	360	230	155	270	315	89,9	75,0	68,9	86,1
13	860	51,4	1604	466	871	724	848	370	240	170	250	290	78,3	70,0	74,5	93,6
14	880	52,3	1551	469	845	687	811	380	250	150	290	320	86,5	70,6	74,8	88,4
15	940	54,5	1510	490	802	678	835	345	240	165	265	300	83,1	70,6	70,8	85,7
16	870	50,3	1596	497	861	699	826	360	230	170	240	300	87,1	72,9	69,6	87,1

nr. crt.	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46
17	1 010	61,9	1 599	466	893	683	812	360	250	165	280	330	85,8	68,6	71,0	86,2
18	970	58,3	1 599	507	868	706	840	380	270	180	300	350	87,2	71,1	69,4	86,0
19	1 020	63,3	1 646	500	880	672	862	350	250	160	290	330	86,5	69,7	70,0	88,1
20	1 005	66,6	1 615	468	906	736	837	370	270	180	255	335	89,0	69,6	72,1	90,1
21	860	47,0	1 580	478	865	712	838	370	210	170	295	300	89,9	75,0	67,5	84,8
22	880	47,0	1 571	481	874	696	811	370	230	150	280	320	87,1	69,4	71,6	92,2
23	990	60,3	1 490	445	822	656	797	345	240	160	280	310	80,3	66,9	69,9	90,9
24	880	50,3	1 659	542	882	711	883	370	230	160	290	320	92,6	74,3	72,8	88,9
25	970	62,5	1 582	475	872	708	815	370	240	170	270	330	83,2	70,7	70,6	83,7
26	1 030	64,7	1 594	494	867	705	854	350	240	170	290	345	85,6	71,8	67,7	86,5
27	870	53,2	1 561	465	875	694	820	360	230	175	290	300	88,1	69,9	70,3	89,0
28	890	46,8	1 544	470	864	686	810	350	240	160	—	325	93,0	72,6	62,7	84,3
29	920	53,6	1 558	488	834	675	835	360	230	180	290	310	83,7	70,8	67,1	83,6
30	915	50,0	1 578	456	859	713	822	350	230	175	280	330	86,3	72,7	72,2	86,1
31	830	41,6	1 517	466	829	644	805	360	230	165	275	290	86,8	73,1	69,0	88,3
32	945	50,0	1 418	372	804	624	720	335	230	180	255	310	88,2	70,6	73,3	84,7
33	890	51,5	1 562	477	837	683	822	370	240	160	275	300	84,4	70,0	72,4	90,1
34	980	61,2	1 626	501	880	700	845	390	260	160	280	340	86,4	72,2	69,1	85,5
35	945	56,7	1 634	503	—	749	864	370	240	165	280	310	84,7	68,8	71,8	91,3
36	955	63,3	1 597	519	863	705	851	380	250	170	290	330	85,4	66,3	72,4	90,1

nr. crt.	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46
37	1 055	71,8	1 537	449	860	685	789	360	260	205	300	330	85,1	68,0	74,0	89,0
38	895	49,6	1 506	454	818	672	808	360	230	160	265	300	90,5	72,2	70,6	88,2
39	915	58,0	1 620	490	905	750	858	370	270	200	290	320	82,9	75,3	75,2	96,0
40	930	59,2	1 588	475	888	685	830	370	250	190	290	310	78,1	64,0	71,9	89,9
41	910	51,5	1 585	512	824	669	860	340	220	170	275	320	85,1	69,7	69,1	85,9
42	980	56,3	1 501	498	—	667	836	360	250	170	275	320	85,9	70,6	71,9	95,2
43	830	57,7	1 585	498	852	695	852	370	240	170	295	320	82,4	68,1	76,0	89,3
44	840	40,4	1 542	476	817	664	841	330	240	165	270	295	85,7	70,9	73,3	88,7
45	840	41,7	1 521	464	815	653	834	340	220	150	280	300	83,1	71,5	66,4	83,9
46	885	48,4	1 523	483	822	661	835	360	240	175	280	305	80,6	67,8	71,1	89,0
47	920	53,1	1 596	486	863	708	833	360	235	170	280	325	84,9	71,5	74,0	89,0
48	930	50,6	1 640	493	904	733	860	380	260	175	280	320	80,1	64,3	70,7	91,1
49	940	57,6	159	495	865	700	829	360	270	170	280	320	88,5	74,7	70,1	90,9
50	940	59,5	1 629	486	876	712	863	360	260	180	290	325	81,3	68,2	73,4	90,9
51	870	45,7	1 480	457	826	655	775	335	220	175	250	310	87,0	72,3	71,4	86,4
52	820	39,4	1 526	444	838	710	797	350	190	150	275	310	91,2	—	74,8	88,4
53	995	56,7	1 575	460	880	680	811	350	270	190	300	330	82,1	67,7	72,5	93,0
54	860	48,6	1 479	421	825	660	784	350	250	155	260	300	88,6	72,0	69,7	85,8
55	830	44,3	1 550	454	855	684	802	350	240	170	260	300	88,3	67,8	68,6	83,7
56	935	50,7	1 512	478	805	646	824	360	235	160	270	315	83,1	69,2	71,3	90,2
57	940	55,2	1 559	494	829	681	846	380	260	170	280	330	82,2	70,3	71,7	87,5

nr. crt.	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46
58	890	52,6	1 525	455	840	672	798	350	250	180	280	320	85,3	70,6	73,1	91,7
59	975	64,1	1 630	462	911	729	823	385	260	190	300	340	84,5	66,3	68,6	86,9
60	875	48,0	1 485	490	790	634	805	325	220	165	260	300	83,3	69,4	71,3	88,0
61	770	35,8	1 426	464	802	630	764	330	230	175	270	295	83,9	67,2	68,5	82,2
62	930	55,7	1 506	449	831	669	811	360	240	180	—	310	80,9	71,0	75,7	91,9
63	890	50,7	1 503	471	811	688	809	—	250	160	285	300	82,2	72,2	72,3	87,8
64	875	45,8	1 425	389	819	656	730	340	250	170	270	310	85,4	70,8	69,7	86,8
65	1 040	73,6	1 659	507	921	—	852	380	250	180	290	340	81,5	—	73,3	94,7
66	890	48,3	1 537	482	831	685	839	360	240	150	250	320	88,4	75,6	68,4	88,2
67	870	49,9	1 549	—	—	692	816	365	240	170	280	310	88,6	73,1	65,2	87,1
68	940	53,3	1 534	473	838	647	808	360	230	170	270	335	79,4	68,3	75,5	88,8
69	1 000	61,9	1 474	449	799	662	789	365	250	190	300	330	83,3	69,4	76,7	93,3
70	890	51,4	1 512	462	806	640	816	340	245	170	290	320	83,2	73,7	73,8	92,6
71	970	54,3	1 508	477	807	664	838	360	245	170	310	340	86,0	68,2	74,0	80,9
72	970	56,7	1 466	462	764	673	810	375	255	160	275	330	91,3	73,8	69,4	82,2
73	960	55,0	1 442	440	767	659	820	360	240	170	270	320	92,9	77,4	69,9	85,9
74	885	43,8	1 525	465	830	667	814	350	210	170	310	330	88,2	70,6	70,1	89,3
75	950	66,4	1 494	404	834	689	782	360	250	220	290	—	86,5	67,0	70,6	90,0
76	900	55,0	1 554	496	824	681	836	350	240	185	280	310	81,6	72,1	69,9	90,4
77	835	42,5	1 499	448	817	649	804	355	230	175	280	310	83,2	68,7	65,8	88,6
78	1 020	66,7	1 560	465	883	678	824	370	250	200	290	330	85,2	69,2	71,6	88,4

nr. crt.	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46
79	880	54,2	1 598	456	893	730	812	350	230	160	280	320	81,7	67,8	72,1	89,1
80	835	46,7	1 531	468	833	674	826	360	240	170	250	295	85,1	66,3	67,5	87,0
81	885	51,5	1 562	469	860	705	793	350	240	190	265	300	81,6	63,7	76,7	90,4
82	980	60,3	—	—	852	—	—	—	—	—	300	345	79,7	67,0	73,1	91,0
83	990	61,0	1 648	500	588	712	864	380	230	190	300	350	76,6	67,0	71,5	91,7
84	930	49,8	—	—	855	712	—	—	—	—	310	340	85,6	69,6	70,3	95,5
85	810	36,1	1 432	447	766	629	763	335	210	155	250	280	87,1	67,2	62,4	83,9
86	835	39,3	1 446	452	774	628	793	330	210	155	270	310	87,3	66,5	62,2	82,8
87	1 090	70,0	1 542	466	820	670	841	380	270	190	280	340	82,7	67,4	69,3	91,7
88	890	50,2	1 472	386	831	652	763	330	230	180	300	310	85,1	71,8	68,8	86,4
89	815	41,1	1 461	440	780	672	779	345	230	195	280	300	86,9	65,0	67,9	91,2
90	925	56,0	1 620	475	874	730	870	380	260	200	315	330	86,1	72,8	67,7	85,8
91	880	44,0	1 480	455	797	673	813	355	235	175	295	325	82,8	68,3	75,8	92,6
92	900	54,2	—	—	917	752	—	—	—	—	290	335	79,8	65,4	73,3	90,0
93	800	39,8	1 438	428	777	646	762	330	215	170	270	275	86,0	69,6	68,0	88,4
94	940	52,2	—	—	769	641	—	—	—	—	280	320	85,7	68,6	70,0	83,3
95	840	39,7	1 520	443	802	689	780	340	230	170	295	315	82,8	72,2	69,8	91,3
96	865	45,1	1 476	421	838	671	766	250	230	180	280	315	85,7	67,4	69,3	86,7
97	950	58,5	1 717	470	968	741	884	370	245	210	295	340	87,9	72,4	64,7	90,2
98	1 015	64,6	1 458	455	810	669	774	365	265	200	270	340	86,8	—	74,8	90,1
99	840	47,4	1 512	446	839	674	793	345	235	185	270	285	74,6	62,7	72,5	90,6

nr. crt	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46
100	950	62,0	1 457	440	821	648	733	360	260	195	290	320	82,3	—	72,0	89,6
101	810	40,5	1 499	481	814	672	818	350	220	170	260	290	83,0	67,8	70,0	85,0
102	805	40,6	1 494	470	798	655	813	340	225	170	265	290	80,6	69,7	71,6	91,5
103	810	40,0	1 479	454	797	629	785	345	220	120	270	280	76,1	69,4	75,9	94,8
104	815	40,0	—	—	782	633	—	—	—	—	270	300	77,8	63,9	77,1	94,3
105	850	44,0	1 546	435	857	681	799	360	240	190	300	310	86,6	70,9	72,5	91,3
106	830	39,6	—	—	847	694	—	—	—	—	275	310	88,9	69,4	67,5	82,5
107	815	40,3	1 439	383	826	648	737	340	230	185	270	295	82,0	66,3	69,2	84,0
108	900	50,0	1 556	464	881	720	768	355	245	225	295	325	83,9	66,7	68,9	87,4
109	880	46,6	—	—	845	693	—	—	—	—	280	325	86,7	71,7	70,7	90,0
110	960	55,0	1 529	463	837	669	813	370	250	190	280	335	83,3	69,4	73,3	86,7
111	790	40,9	1 473	443	810	665	788	340	220	190	250	290	83,7	66,8	66,9	85,7
112	840	44,1	1 470	413	849	710	755	350	240	160	275	300	84,8	69,1	66,2	89,4
113	880	59,6	—	—	840	662	—	—	—	—	310	300	88,9	66,7	68,7	81,2
114	950	48,0	1 530	431	860	687	789	325	190	170	280	320	76,1	64,6	75,0	89,3
115	830	43,1	—	—	818	673	—	—	—	—	275	295	77,4	63,2	72,8	85,7
116	810	40,3	—	—	792	642	—	—	—	—	260	300	82,2	67,2	69,9	88,8
117	880	43,8	1 511	425	848	710	783	340	220	180	280	340	83,3	67,2	70,0	86,7
118	780	33,6	—	—	761	640	—	—	—	—	265	300	79,5	72,2	75,0	90,7
119	830	41,6	—	—	846	673	—	—	—	—	300	325	82,0	70,5	68,7	89,3
120	—	39,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	86,5	68,2	66,7	78,0

III. Indici

nr. curent	t-v/eu-eu	ft-ft/zy-zy	go-go/zy-zy	n-gn/zy-zy	inter. oc./zy-zy	n-sto/n-gn	al-a/n-sn	lațime ureche		extra occ.- intra occ. 2	I. Rohrer	sst-Sy/talie	m-inf./talie	m.sup./talie	I. țeșindă talie
								înălțimea ureche							
								dreapta	stînga						
								54	55						
47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	
1	81,3	85,0	76,4	85,0	26,0	59,3	72,1	64,0	56,6	29,5	1,301	30,9	54,8	45,2	53,6
2	87,8	79,6	75,8	87,9	20,5	60,3	61,2	50,9	61,4	34,0	1,247	30,1	53,5	44,7	52,5
3	85,3	91,9	77,2	83,0	23,5	62,8	59,3	50,9	61,8	34,0	1,437	30,3	54,1	43,5	56,0
4	86,7	84,5	76,0	93,0	24,0	61,7	57,4	62,3	68,0	33,0	1,246	32,0	52,1	43,7	53,5
5	83,3	80,5	69,2	88,7	23,3	58,5	68,0	65,4	64,2	31,5	1,324	30,3	55,5	45,4	58,3
6	87,8	82,7	78,7	92,1	24,4	61,5	62,3	57,1	54,6	35,5	1,318	32,2	53,0	44,2	53,3
7	74,8	82,0	76,6	91,3	21,9	60,7	59,2	51,7	53,5	35,8	1,544	30,7	54,0	43,2	54,1
8	84,0	80,9	69,9	90,4	25,7	60,2	61,1	50,0	53,5	32,5	1,688	30,8	53,3	42,4	56,1
9	75,6	79,1	81,3	79,9	27,6	59,8	73,3	58,2	58,2	31,5	1,219	28,8	54,7	45,2	51,4
10	81,3	79,3	74,1	83,4	22,2	66,7	59,7	63,6	61,5	35,5	1,598	3, 4	52,2	43,2	54,7
11	83,3	83,8	73,5	80,2	22,8	64,2	63,5	60,0	61,8	32,5	1,444	30,1	54,1	45,0	54,6
12	83,4	80,0	73,1	79,2	24,6	61,2	65,9	55,0	61,4	31,0	1,314	32,1	50,9	43,6	55,1
13	89,4	79,6	81,1	90,9	22,0	64,2	52,5	63,5	61,8	33,0	1,246	29,0	54,3	45,1	52,9
14	81,6	84,6	76,9	89,2	20,8	60,3	52,8	58,6	62,5	33,0	1,402	30,2	54,5	44,3	52,3
15	85,0	82,5	79,4	91,3	26,2	61,7	75,0	62,5	56,9	29,5	1,583	32,4	53,1	44,9	55,3
16	83,8	80,5	80,5	89,8	24,2	64,4	58,0	51,6	51,7	30,5	1,237	31,1	53,9	43,8	51,7

nr. crt.	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61
17	80,0	82,4	76,0	89,6	27,2	63,4	64,7	55,9	52,5	28,5	1,514	29,1	55,8	42,7	50,8
18	81,5	80,7	74,1	88,9	23,7	63,3	46,7	51,7	52,7	31,5	1,426	31,7	54,3	44,1	52,5
19	80,6	79,4	75,2	84,5	24,1	62,2	63,8	69,6	67,9	63,5	1,430	30,4	53,6	40,9	52,5
20	78,3	80,0	75,9	77,5	22,8	59,3	77,6	60,7	60,7	33,5	1,581	29,0	56,1	45,6	51,8
21	83,4	79,7	82,0	93,0	23,4	60,5	64,0	54,2	58,3	32,0	1,192	30,2	54,7	45,1	53,0
22	79,7	78,5	71,9	86,7	20,7	62,4	46,3	59,3	57,1	32,5	1,212	30,6	55,6	44,3	51,6
23	83,2	76,9	83,1	94,6	26,9	58,5	63,0	57,4	58,5	31,5	1,823	29,9	55,2	44,0	52,4
24	80,3	8,9	69,4	84,0	24,3	59,5	57,7	61,7	61,7	34,5	1,102	32,7	53,2	42,8	53,2
25	85,0	84,4	75,0	90,6	25,8	62,9	52,7	52,6	60,4	33,5	1,579	30,0	55,1	44,7	51,5
26	83,9	78,4	78,4	93,3	21,6	64,8	57,6	50,8	53,1	33,0	1,598	31,0	54,4	44,2	53,6
27	79,4	78,9	76,1	89,1	21,6	60,2	54,6	55,0	61,4	35,0	1,399	29,8	56,0	44,4	52,5
28	80,4	74,4	75,2	91,7	18,8	62,3	49,1	61,5	60,0	34,0	1,299	30,4	55,9	44,4	52,5
29	84,6	79,4	78,6	81,8	25,4	61,5	68,9	57,9	57,1	29,0	1,417	31,3	53,5	43,3	53,6
30	84,2	83,8	76,5	86,8	25,7	60,2	64,2	54,0	58,3	33,6	1,272	28,9	54,4	45,2	52,1
31	84,1	78,1	73,4	81,3	19,5	60,6	65,2	63,5	61,1	35,0	1,192	30,7	54,6	43,4	53,1
32	80,0	86,6	78,8	88,2	26,0	62,5	56,6	50,9	48,3	31,5	1,754	26,2	56,7	44,0	50,8
33	82,9	80,3	75,9	83,2	22,6	60,5	68,0	59,3	62,1	29,0	1,352	30,5	53,6	43,7	52,6
34	83,6	80,8	77,7	93,1	18,5	61,2	56,6	60,0	57,4	38,0	1,424	30,8	54,1	43,0	52,0
35	81,2	78,7	70,6	83,8	22,8	64,9	64,0	67,8	64,4	38,5	1,300	30,7	—	45,8	52,8
36	77,6	80,3	78,8	94,2	24,1	60,5	58,2	52,7	54,6	34,0	1,554	32,5	54,0	44,1	53,3

nr. crt.	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61
37	79,9	83,2	75,9	84,6	24,8	62,1	68,6	53,3	38,5	32,5	1,978	29,2	55,9	44,6	51,3
38	79,7	80,0	70,4	80,7	24,4	61,5	72,9	58,6	63,8	31,0	1,452	30,1	54,3	44,6	53,6
39	90,8	79,1	76,1	88,8	26,9	61,3	57,1	45,2	46,0	30,5	1,364	30,2	55,9	46,3	53,0
40	82,0	80,0	76,0	89,6	25,6	61,6	56,4	63,0	64,7	32,5	1,479	29,9	55,9	43,1	52,3
41	81,9	80,5	71,2	88,2	22,7	61,1	65,2	63,5	55,6	31,5	1,283	32,3	52,0	42,2	54,2
42	82,3	75,5	76,3	81,2	22,3	59,3	62,5	57,1	60,7	32,0	1,665	33,2	—	44,1	55,7
43	82,7	85,1	71,6	81,3	25,9	63,3	69,7	55,9	54,0	32,5	1,449	31,4	53,7	43,8	53,7
44	82,7	2,7	82,7	81,2	23,3	62,0	55,8	54,5	48,3	32,0	1,099	30,9	53,0	43,1	54,5
45	86,0	79,2	75,0	89,2	22,5	65,4	56,6	52,5	52,5	33,5	1,185	30,5	53,6	42,9	54,8
46	84,1	79,8	81,4	93,8	22,5	66,1	52,6	50,9	52,6	32,0	1,370	31,6	54,0	43,4	54,8
47	84,3	83,1	72,3	90,0	19,2	66,7	50,9	58,6	53,3	35,0	1,306	30,4	54,1	44,4	52,2
48	80,3	77,6	74,1	86,0	24,5	60,2	62,5	56,1	58,5	31,0	1,147	30,1	55,1	44,7	52,4
49	84,4	77,1	77,1	83,6	22,1	59,8	61,1	64,2	60,4	32,0	1,430	31,1	54,4	44,0	52,1
50	83,9	80,8	80,0	96,9	22,3	63,5	65,5	58,3	54,0	33,0	1,377	29,8	53,8	43,7	53,0
51	83,1	82,7	67,7	84,9	24,1	55,8	69,6	56,1	57,1	31,5	1,410	30,9	55,8	44,9	52,4
52	—	84,7	73,0	87,6	24,8	62,5	61,5	57,4	53,3	33,5	1,109	29,1	54,9	46,5	52,2
53	82,4	78,0	73,5	88,6	23,5	69,2	56,1	51,5	54,7	32,5	1,452	29,2	55,9	43,2	51,5
54	81,3	79,7	77,3	—	22,6	—	61,7	74,1	69,6	34,5	1,502	28,5	55,8	44,6	53,0
55	76,7	82,0	75,2	80,5	21,2	65,4	54,2	57,4	50,9	34,0	1,190	29,3	55,2	44,1	51,7
56	83,2	79,1	79,8	82,2	22,5	61,3	60,0	51,8	53,6	30,5	1,467	31,6	53,2	42,7	54,5
57	85,5	81,2	76,7	88,7	21,8	65,3	58,2	51,6	62,1	35,0	1,457	31,7	53,2	43,7	54,3

nr. crt.	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61
58	82,8	79,7	76,7	84,2	23,3	61,6	70,8	56,1	55,9	32,0	1,483	29,8	55,1	44,1	52,3
59	78,4	79,0	77,4	87,2	26,3	59,5	63,0	69,1	60,3	28,0	1,481	28,3	55,9	44,7	50,5
60	83,3	81,1	81,1	84,9	26,5	62,5	60,8	59,7	54,6	29,5	1,435	33,8	53,2	42,7	54,2
61	80,1	83,3	78,3	87,5	—	—	66,7	—	—	—	1,235	32,5	56,2	44,2	53,6
62	87,7	82,6	77,2	—	27,9	—	54,6	52,6	57,9	34,5	1,631	29,8	55,2	44,4	53,8
63	87,8	82,3	77,7	90,8	23,1	63,6	70,2	53,6	60,0	32,5	1,679	31,3	53,9	45,8	53,8
64	82,8	80,3	75,8	—	25,0	—	85,7	57,1	60,0	27,0	1,583	27,3	57,5	46,0	51,2
65	—	77,5	73,9	88,7	23,9	61,9	61,4	53,0	52,2	36,0	1,612	30,6	55,5	—	51,3
66	85,5	77,6	70,9	—	23,9	—	75,6	56,9	61,8	30,5	1,330	31,3	54,1	44,6	54,6
67	82,6	74,8	79,3	82,2	22,2	64,0	59,6	49,2	57,4	31,5	1,343	—	—	44,7	52,7
68	86,0	85,0	74,8	90,6	27,6	62,6	64,7	51,6	45,9	31,0	1,477	30,8	54,6	42,2	52,7
69	83,5	82,1	75,0	85,7	22,1	60,0	61,5	61,0	61,0	34,0	1,933	30,5	54,2	44,9	53,5
70	88,7	79,7	71,0	88,4	25,4	61,5	62,0	51,7	53,3	28,0	1,486	30,5	53,3	43,3	54,0
71	79,2	81,4	78,7	—	23,6	—	57,9	63,2	61,4	33,5	1,583	31,7	53,5	44,0	55,6
72	80,8	84,5	85,3	—	25,6	—	74,5	55,2	55,9	31,0	1,800	31,5	52,1	45,9	55,2
73	83,3	81,3	74,6	83,6	18,7	61,6	71,7	50,0	49,1	31,0	1,835	30,5	53,1	45,7	56,9
74	80,0	78,4	78,4	—	23,9	—	56,0	49,2	54,2	30,0	1,235	30,5	54,1	43,7	53,4
75	77,5	78,4	77,8	85,4	22,9	60,2	59,6	50,0	52,5	35,5	1,991	27,0	55,8	46,1	52,3
76	88,4	77,3	78,8	—	25,0	—	78,7	55,0	50,0	31,1	1,466	31,9	53,0	43,8	53,8
77	82,6	74,2	72,7	—	23,5	—	70,0	53,1	55,0	31,0	1,262	29,9	54,5	43,3	53,6
78	81,3	81,0	79,6	—	24,8	—	69,8	64,4	58,7	30,5	1,757	29,8	56,6	43,5	53,8

nr. crt.	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61
79	83,0	80,9	80,2	—	22,9	—	68,0	58,9	54,6	32,5	1,329	28,5	55,9	45,7	50,8
80	77,9	77,6	77,6	90,3	22,4	57,0	73,3	62,1	57,9	31,5	1,302	30,6	54,4	44,0	53,9
81	79,0	84,9	72,0	88,6	25,0	65,8	60,0	58,3	59,0	30,5	1,352	30,0	55,0	45,1	50,8
82	84,1	80,3	75,8	—	21,2	—	59,3	58,1	59,7	36,5	—	—	—	—	—
83	88,2	78,0	77,3	—	25,8	—	64,1	57,1	52,7	30,0	1,363	30,3	53,9	43,9	52,4
84	81,3	73,6	74,3	—	25,0	—	71,4	54,5	50,7	29,5	—	—	—	—	—
85	77,2	74,4	72,8	—	25,6	—	64,6	64,3	66,1	27,0	1,230	31,2	53,5	43,9	53,4
86	76,2	75,2	77,6	—	25,6	—	64,7	60,4	61,1	25,5	1,300	31,2	53,5	43,3	54,8
87	82,5	75,6	76,3	—	21,4	—	63,8	67,7	68,3	34,5	1,910	30,2	53,2	43,3	54,5
88	83,9	79,1	77,6	91,0	26,1	53,3	60,0	58,2	54,5	30,0	1,564	26,2	56,4	44,3	51,8
89	74,8	74,5	75,9	—	20,7	—	61,1	47,7	49,2	33,0	1,318	30,1	53,4	46,0	53,3
90	84,5	78,9	79,7	—	22,6	—	70,8	56,1	57,9	32,5	1,317	29,3	53,9	45,1	53,7
91	82,5	81,8	83,3	—	21,7	—	57,7	54,3	52,2	34,0	1,357	30,7	53,8	45,5	54,9
92	82,0	81,5	74,1	82,2	25,2	64,0	67,3	56,1	58,2	34,5	—	—	—	—	—
93	80,9	76,9	76,9	83,1	21,5	60,2	68,2	54,4	47,5	29,5	1,339	29,8	53,5	44,9	53,0
94	80,0	84,0	80,0	—	24,0	—	64,0	56,7	54,8	30,5	—	—	—	—	—
95	87,2	76,5	72,8	—	22,1	—	64,0	55,7	53,3	30,5	1,131	29,1	52,8	45,3	51,3
96	78,7	80,0	81,5	—	20,8	—	65,4	58,9	55,2	33,0	1,402	28,5	56,8	45,5	51,7
97	82,3	71,7	73,2	—	27,5	—	75,0	53,2	51,6	30,5	1,156	27,4	56,4	43,1	51,5
98	—	83,0	73,4	—	25,7	—	71,4	53,0	46,9	32,0	2,085	31,2	55,5	45,9	53,1
99	84,1	80,0	72,0	—	22,4	—	62,3	50,0	52,5	31,0	1,371	29,5	55,5	44,0	52,4

nr.crt.	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61
100	—	81,4	73,6	—	24,8	—	68,6	54,8	49,2	31,5	2,005	30,2	56,3	44,5	50,3
101	81,6	82,4	80,8	—	28,0	—	74,4	57,1	59,3	26,5	1,150	32,1	54,3	44,8	54,6
102	86,5	78,3	74,4	86,8	23,3	63,4	64,6	60,0	53,4	29,0	1,217	31,4	53,4	43,8	54,4
103	91,2	80,0	76,9	—	23,1	—	55,6	53,3	58,6	32,0	1,236	30,7	53,9	42,5	53,1
104	82,1	81,8	75,0	81,1	28,8	61,7	74,5	60,0	57,1	27,0	—	—	—	—	—
105	81,8	79,4	80,2	—	25,0	—	55,2	48,3	50,0	30,0	1,191	28,1	55,1	44,0	51,7
106	78,1	81,8	75,7	—	21,2	—	60,0	56,2	55,6	29,0	—	—	—	—	—
107	80,8	81,4	79,0	—	24,2	—	54,2	57,1	50,0	26,5	1,353	26,6	57,4	45,0	51,2
108	79,5	78,9	81,2	—	22,0	—	52,8	54,4	56,1	31,5	1,327	29,8	56,6	46,3	49,3
109	82,7	78,5	74,1	—	24,4	—	65,4	61,2	55,4	36,0	—	—	—	—	—
110	83,3	84,6	76,9	—	26,9	—	67,3	53,1	59,6	31,0	1,539	30,3	54,7	43,7	53,2
111	79,9	78,0	84,1	—	24,2	—	75,6	60,3	66,1	29,0	1,280	30,1	55,0	45,1	53,5
112	81,5	74,1	77,8	—	25,2	—	72,1	58,3	56,7	29,5	1,389	28,1	57,7	48,3	51,4
113	75,0	84,6	78,5	—	26,1	—	63,0	55,4	50,0	28,5	—	—	—	—	—
114	83,6	84,0	75,2	—	23,2	—	57,4	55,6	58,1	31,0	1,341	28,2	56,2	44,9	51,7
115	81,6	84,9	75,4	—	25,4	—	63,8	58,0	52,5	32,5	—	—	—	—	—
116	81,2	78,7	81,1	—	22,0	—	64,0	62,7	66,7	29,5	—	—	—	—	—
117	80,7	80,8	76,9	—	25,4	—	63,6	54,8	59,0	33,5	1,270	28,1	56,1	47,0	51,8
118	90,7	82,7	78,7	—	25,2	—	63,5	52,4	41,8	29,5	—	—	—	—	—
119	86,0	76,9	74,6	—	26,1	—	69,1	61,9	55,7	28,0	—	—	—	—	—
120	78,9	84,5	77,6	85,3	31,0	62,6	61,5	59,3	55,0	27,0	—	—	—	—	—

Nr. crt.	III. Indici								IV. Date de observație										
	M. inf./sst-sy	M. sup./sst-sy	A-A/sst-sy	ic-ic/sst-sy	DAP torace/ DT torace	ic-ic/A-A	tro-tro/A-A	M. sup./M.inf.	occipital	Linie creștet		Frunte			Rădăcină nas		Profil-nas	Sept. nazal	
	62	63	64	65	66	67	68	69		direcție	curbură	înălțime	direcție	profil	unghi intern	plan frontal		orien-tare	lungime
70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80									
1	177,2	146,2	75,5	54,7	60,9	72,5	86,9	82,5	x	a	s	i	v	d	i	x	d	a	x
2	177,3	148,2	76,8	56,1	78,3	73,0	85,1	83,6	P	a	s	i	v	d	i	i	o	o	x
3	178,7	143,8	73,4	54,2	69,6	73,9	92,7	80,5	P	o	s	i	v	d	i	i	d	d	x
4	162,8	136,4	72,8	49,3	65,2	67,6	81,8	83,8	P	o	s	i	v	cx	i	i	o	o	l
5	183,0	149,6	73,3	53,9	65,2	73,5	83,8	81,7	P	o	s	i	v	d	x	x	o	a	s
6	164,8	137,5	69,7	54,1	78,7	77,8	86,1	83,4	x	o	s	i	x	d	i	i	d	o	x
7	176,0	140,8	77,2	59,0	69,2	76,4	83,3	80,0	x	o	x	i	x	d	i	i	d	o	x
8	172,9	137,6	74,9	58,7	66,7	78,4	94,6	79,6	P	a	x	i	x	cx	i	x	o	o	x
9	189,9	157,0	79,3	59,5	63,8	75,0	88,9	82,7	x	o	s	i	v	cx	x	a	d	o	x
10	166,3	137,6	75,7	63,7	61,5	84,2	92,1	82,7	P	a	s	i	v	d	i	i	d	a	s
11	179,8	149,7	80,9	64,0	60,6	79,2	83,3	83,2	P	o	s	i	v	cx	i	i	cc	a	s
12	158,4	135,6	75,3	56,5	67,4	75,0	87,5	85,6	P	a	x	i	v	d	i	i	cxs	o	x
13	186,9	155,4	79,4	53,6	70,8	67,6	78,4	83,1	P	a	x	i	x	d	i	i	o	o	x
14	180,2	146,5	81,0	61,8	60,0	76,3	84,2	81,3	x	o	s	i	v	cx	i	i	d	o	x
15	163,7	138,4	70,4	54,1	68,7	76,8	86,9	84,5	x	a	x	i	v	d	i	i	o	o	x
16	173,2	140,6	72,4	48,3	73,9	66,7	83,3	81,2	P	o	s	i	x	cx	x	a	d	a	s

nr. crt.	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	
17	191,6	146,6	77,2	60,1	66,0	77,8	91,7	76,5	x	x	x	i	v	cx	i	i	o	a	x	
18	171,2	139,2	74,9	59,2	66,7	78,9	92,1	81,3	P	o	s	i	v	d	i	i	cx	s	o	x
19	176,0	131,4	70,0	58,0	64,0	82,8	94,3	76,4	P	a	s	i	x	cx	x	x	d	a	x	
20	193,6	157,3	79,0	54,5	66,7	68,9	90,5	81,2	P	a	s	i	x	d	x	x	d	o	s	
21	181,0	148,9	77,4	61,7	80,9	79,7	81,1	82,3	P	o	s	i	x	d	x	x	o	o	x	
22	181,7	144,7	76,9	58,2	65,2	75,7	86,5	79,6	P	o	s	i	v	cx	i	i	d	o	l	
23	184,7	147,4	77,5	62,9	66,7	8,1	89,8	79,8	x	x	s	i	v	d	i	i	o	a	x	
24	162,7	131,2	68,3	53,5	69,7	78,4	86,5	80,6	P	a	x	i	v	cx	x	i	o	o	x	
25	183,6	149,0	77,8	56,8	70,8	73,0	89,2	81,2	x	o	x	i	v	d	i	i	d	o	s	
26	175,5	142,7	70,8	58,7	70,8	82,8	98,6	81,3	x	a	x	i	v	d	i	i	d	o	x	
27	187,9	149,2	77,4	62,4	76,1	80,5	83,3	79,4	p	o	x	i	x	cx	i	i	cx	o	x	
28	183,8	145,9	74,5	—	66,7	—	92,8	79,4	x	o	x	x	v	d	i	i	o	o	x	
29	170,9	138,3	73,8	59,4	78,3	80,5	86,1	80,9	x	a	x	i	v	d	i	i	d	a	s	
30	188,4	156,3	76,7	61,4	76,1	80,0	94,3	83,2	p	o	p	i	v	d	i	i	o	o	x	
31	177,9	138,2	77,2	59,0	71,7	76,4	80,5	77,7	x	a	x	i	v	cx	i	i	o	o	x	
32	216,1	167,7	90,0	68,5	78,3	76,1	92,5	77,6	P	a	s	i	v	cx	i	i	d	a	s	
33	175,5	143,2	77,6	57,6	66,7	74,3	81,1	81,6	x	a	s	i	v	cx	x	i	cc	a	s	
34	175,6	139,7	77,8	55,9	61,5	71,8	87,2	79,5	p	a	x	i	x	cx	i	x	o	o	x	
35	—	149,2	73,7	55,8	68,7	75,7	83,8	—	P	a	x	i	v	d	i	x	d	a	x	
36	166,3	135,8	73,2	55,9	68,0	76,3	86,8	81,7	P	o	s	x	x	d	i	x	cx	s	o	x

n ^o . rf.	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
37	191,5	152,6	80,2	66,8	78,8	83,6	91,7	79,6	p	a	s	i	v	cx	i	i	o	o	s
38	180,2	148,0	79,3	58,4	69,6	73,6	83,3	82,1	P	x	x	i	v	cx	i	i	o	o	x
39	184,7	153,1	75,5	59,2	74,1	78,4	86,5	82,9	x	a	—	i	i	cx	i	i	o	o	x
40	186,9	144,2	77,9	61,0	76,0	78,4	83,8	72,1	N	o	x	i	v	cx	i	x	cx	o	x
41	160,9	130,7	66,4	53,7	77,4	80,9	94,1	81,2	x	a	x	x	v	d	i	i	o	a	x
42	—	133,9	72,3	55,2	68,0	76,4	88,9	—	x	a	s	x	v	d	i	i	d	a	x
43	171,1	139,5	74,3	59,2	70,8	79,7	86,5	84,2	N	o	s	i	v	d	i	a	d	a	x
44	171,6	139,5	69,3	56,7	68,7	81,8	89,4	81,3	p	o	x	i	v	d	i	x	o	o	x
45	175,6	140,7	74,3	60,3	68,2	82,3	88,2	80,1	M	o	x	i	v	d	i	i	d	a	x
46	170,2	136,8	74,5	58,0	72,9	77,8	84,7	80,4	N	a	p	i	i	d	i	i	o	a	x
47	177,6	145,7	74,1	57,6	72,3	77,8	90,3	82,0	P	a	x	i	x	d	i	i	cx	d	x
48	183,4	148,7	77,1	56,8	67,3	73,7	84,2	81,1	N	o	s	i	v	d	i	i	d	o	x
49	174,7	141,4	72,7	56,6	63,0	77,8	88,9	80,9	x	a	s	i	x	d	i	i	cx	o	l
50	180,2	146,5	74,1	59,7	69,2	80,5	90,3	81,3	x	a	x	i	v	cx	i	x	o	a	s
51	180,7	145,5	73,3	54,7	79,5	74,6	92,5	80,5	p	a	x	i	v	d	x	x	—	a	x
52	188,7	159,9	78,8	61,9	78,9	78,6	88,6	84,7	P	a	x	x	v	d	i	x	o	o	x
53	191,3	147,8	76,1	65,2	70,4	85,7	94,3	77,3	x	o	—	i	v	d	i	x	cx	a	s
54	196,0	156,8	83,1	61,7	62,0	74,3	85,7	80,0	p	o	s	i	v	d	i	a	o	a	s
55	188,3	150,7	77,1	57,3	70,8	74,3	85,7	80,0	p	o	x	i	i	d	x	x	d	a	s
56	168,4	135,1	75,3	56,5	68,1	75,0	87,5	80,2	p	a	s	i	x	d	x	x	o	o	x
57	167,8	137,8	76,9	56,7	65,4	73,7	86,8	82,1	P	x	x	i	x	d	i	x	cx	o	x

n°. crt.	02	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	
58	184,6	147,7	76,9	61,5	72,0	80,0	91,4	80,0	P	a	s	i	v	d	x	x	d	o	x	
59	197,2	157,8	83,3	64,9	73,1	77,9	88,3	80,0	P	a	x	i	v	d	i	i	d	a	x	
60	161,2	129,4	66,3	53,1	75,0	80,0	92,3	80,2	x	x	p	i	x	cx	i	x	d	a	s	
61	172,8	135,8	71,1	58,2	76,1	81,8	89,4	78,5	M	o	—	—	v	—	—	—	cx	s	d	—
62	185,1	149,0	80,2	—	75,0	—	86,1	80,5	p	x	—	i	v	d	x	x	o	o	x	
63	172,2	146,1	—	60,5	64,0	—	—	84,8	P	x	s	i	v	d	x	x	d	a	s	
64	210,5	168,6	87,4	69,4	68,0	79,4	91,2	80,1	x	o	s	i	v	d	i	i	o	o	l	
65	181,7	—	74,9	57,2	72,0	77,3	89,5	—	x	o	x	i	v	d	i	i	d	a	s	
66	172,4	142,1	74,7	51,9	62,5	69,4	88,9	82,4	P	o	s	i	v	d	i	a	cc	a	s	
67	—	—	—	—	70,8	76,7	84,9	—	P	o	x	i	x	d	x	x	d	o	x	
68	177,2	136,8	76,1	57,1	73,9	75,0	93,0	77,2	P	o	s	i	v	d	i	x	d	o	x	
69	177,9	147,4	81,3	66,8	76,0	82,2	90,4	82,8	x	a	s	i	x	d	i	i	d	o	x	
70	174,4	138,5	73,6	62,8	69,4	85,3	94,1	79,4	x	a	s	x	v	d	i	x	d	o	x	
71	169,2	139,2	75,5	65,0	69,4	86,1	94,4	82,3	M	o	s	i	i	cx	i	i	o	o	l	
72	165,4	145,7	81,2	59,5	62,7	73,3	88,0	88,1	P	a	s	x	v	d	i	a	cx	o	x	
73	174,1	149,8	81,8	61,4	70,8	75,0	88,9	86,0	P	a	s	i	v	d	x	x	d	a	s	
74	178,5	143,4	75,3	66,7	80,9	88,6	94,3	80,4	P	a	x	i	v	cx	x	x	d	o	x	
75	206,4	170,5	89,1	71,8	88,0	80,5	—	82,6	x	o	s	i	x	d	x	x	cx	s	o	x
76	166,1	137,3	70,6	56,4	77,1	80,0	88,6	82,6	x	a	x	i	v	cx	i	i	d	a	x	
77	182,4	144,9	79,2	62,5	76,1	78,9	87,3	79,4	x	a	s	x	v	d	i	i	o	d	x	
78	189,9	145,8	79,6	62,4	80,0	78,4	89,0	76,8	x	a	s	i	v	d	i	i	d	o	l	

n. crt.	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
79	195,8	160,1	78,9	61,4	69,6	77,8	88,9	81,7	x	a	x	x	v	d	x	x	d	o	x
80	178,0	144,0	76,9	53,4	70,8	69,4	81,9	80,9	P	a	s	i	x	d	i	x	d	o	l
81	183,4	150,3	74,6	56,5	79,2	75,7	85,7	82,0	P	o	s	i	v	d	i	i	d	o	x
82	—	—	—	—	—	—	—	—	x	x	x	i	x	v	i	x	d	o	x
83	177,6	142,4	76,0	60,0	82,6	78,9	92,1	80,2	M	a	x	i	v	d	i	x	o	d	x
84	—	—	—	—	—	—	—	83,3	p	a	s	i	v	d	i	i	d	o	x
85	171,4	140,7	74,9	55,9	73,8	74,6	83,6	82,1	P	o	s	i	v	cx	i	i	d	a	x
86	171,2	138,9	73,0	59,7	73,8	81,8	93,9	81,1	P	o	s	x	x	d	i	i	o	a	x
87	176,0	143,8	81,5	60,1	70,4	73,7	89,5	81,7	x	o	s	i	v	cx	i	x	o	o	x
88	215,3	168,9	85,5	77,7	78,3	90,9	93,9	78,4	P	o	x	i	v	d	i	x	cx	o	s
89	177,3	152,7	78,4	63,6	84,8	81,1	87,9	86,1	x	o	x	i	x	d	i	i	d	o	x
90	184,0	155,7	80,0	66,3	76,9	82,9	86,9	83,5	P	a	x	x	x	cc	x	x	d	a	s
91	175,2	147,9	78,0	64,8	74,5	83,1	91,5	84,4	P	a	x	i	x	d	i	i	d	o	x
92	—	—	—	—	—	—	—	82,0	p	a	s	i	v	d	i	i	d	d	l
93	181,5	150,9	77,1	63,1	79,1	81,8	83,3	83,1	P	a	x	i	v	cc	i	x	cx	a	x
94	—	—	—	—	—	—	—	83,3	x	x	x	i	x	v	i	i	o	o	x
95	181,0	155,5	76,7	66,6	73,9	86,3	93,6	85,9	M	o	x	i	v	d	x	x	cx	o	x
96	199,0	159,4	83,1	66,5	78,3	80,0	90,0	80,1	x	o	x	i	x	cx	i	x	o	a	x
97	205,9	157,6	78,7	62,8	85,7	79,7	91,9	76,5	x	a	x	x	v	d	i	l	o	o	x
98	178,0	147,0	80,2	59,3	74,5	74,0	93,1	82,6	P	a	x	i	v	d	i	x	d	o	x
99	188,1	151,1	77,3	60,5	78,7	78,3	82,6	80,3	x	o	x	i	x	d	i	i	d	o	x

nr. crt.	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
100	186,6	147,3	81,8	65,9	75,0	80,5	88,9	78,9	P	a	s	x	x	cx	x	a	d	d	x
101	169,2	139,7	72,8	54,0	77,3	74,3	82,8	82,5	x	a	x	x	v	d	i	x	d	o	x
102	169,8	139,4	72,3	56,4	75,5	77,9	85,3	82,1	x	x	x	i	x	d	x	x	d	o	x
103	175,5	138,5	76,0	59,5	54,5	78,3	81,1	78,9	x	o	x	i	x	d	i	x	cxs	d	l
104	—	—	—	—	—	—	—	80,9	x	x	x	i	x	d	x	x	cc	a	s
105	197,5	156,9	82,9	69,1	79,2	83,3	86,1	79,5	P	a	s	i	v	d	i	x	cxs	d	l
106	—	—	—	—	—	—	—	81,9	P	a	x	i	x	d	x	x	d	a	s
107	215,7	169,2	88,8	70,5	80,4	79,4	86,8	78,4	x	x	x	x	v	cx	i	i	xcs	a	x
108	189,9	155,2	76,5	63,6	91,8	83,1	91,5	81,7	x	x	x	x	v	d	i	i	d	o	l
109	—	—	—	—	—	—	—	82,0	x	a	s	i	x	d	i	x	o	o	x
110	180,8	144,5	79,9	60,5	76,0	75,7	90,5	79,9	P	x	s	i	v	d	i	x	cxs	o	x
111	182,8	150,1	76,7	56,4	86,3	73,5	85,3	82,1	x	a	x	i	v	d	i	x	d	a	l
112	205,6	171,9	84,7	67,7	66,7	78,6	85,7	84,6	x	a	s	i	v	d	i	a	d	o	x
113	—	—	—	—	—	—	—	78,8	P	a	s	i	x	d	i	i	d	a	s
114	199,5	159,4	75,4	65,0	89,5	86,1	89,5	79,9	x	o	s	i	v	d	x	x	o	o	x
115	—	—	—	—	—	—	—	82,3	N	x	s	i	v	d	i	i	d	o	x
116	—	—	—	—	—	—	—	81,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
117	199,5	167,0	80,0	65,9	81,8	82,3	100,0	83,7	x	a	s	i	x	d	i	a	cxs	d	l
118	—	—	—	—	—	—	—	84,1	x	a	s	i	v	d	i	x	d	d	l
119	—	—	—	—	—	—	—	79,5	x	a	x	x	v	d	x	x	d	d	x
120	—	—	—	—	—	—	—	—	x	o	x	x	i	d	i	i	cxs	d	x

nr. crt.	IV. Date de observație																			
	Buza superioară		Buza inferioară		Bărbie			Mărginea inferioară a mandibulei	Contur față	Fantă palpebrala		Plica palpebrala	Rădăcina nasului	Orificii nas	Malare		Ureche			
	mărime	formă	poziție	formă	poziție	contur	înălțime			deschidere	orientare				relief	orientare	formă	mărime	lățime	poziție
	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	x	d	x	d	x	c	i	x	pentagonal	l	d	—	x	o	x	x	5	x	x	x
2	x	d	x	cx	r	x	x	o	oval	l	d	II b	x	o	s	t	5	l	x	d
3	s	cc	x	d	x	c	x	x	pentagonal	l	d	II b	x	o	x	f	6	l	x	x
4	i	cx	x	cx	x	c	x	x	oval	l	d	IIa	x	x	s	t	5	x	x	x
5	x	cc	x	d	r	x	x	o	oval	l	x	IIc	x	f	x	f	6	s	x	l
6	x	cc	x	cc	p	c	x	x	dreptunghi	x	d	IIc	x	o	s	t	6	l	x	x
7	s	cc	x	cc	p	c	x	o	oval	l	d	III	x	o	s	x	4	x	x	d
8	c	d	ap	d	x	x	x	o	oval	l	d	III	x	s	s	t	6	x	x	x
9	x	cx	x	cx	r	s	x	o	pentagonal	x	o	—	x	s	p	f	—	s	x	x
10	x	d	ap	cx	x	x	x	x	oval	l	d	Ic	x	s	x	x	—	x	l	l
11	x	cx	x	cx	x	x	j	x	pentagonal	x	x	IIc	l	o	p	p	5	x	x	x
12	x	d	ap	cx	p	c	x	x	oval	x	x	Ic	x	s	p	x	5	x	x	d
13	x	cx	x	cx	x	c	i	x	pentagonal	l	x	cc	x	o	x	x	3	s	x	d
14	i	d	x	cc	r	x	x	x	oval	l	d	III	i	s	s	x	6	x	x	x
15	i	d	x	cx	x	c	x	x	pentagonal	x	d	Ic	x	o	x	x	6	x	x	l
16	i	d	x	cx	r	s	x	o	pentagonal	x	x	III	l	o	x	f	5	l	x	l

nr. crt.	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
17	s	d	x	cx	x	c	j	x	oval	l	d	IIb	x	s	x	x	5	x	x	x
18	x	cc	x	d	x	c	i	o	oval	l	d	IIb	i	s	s	x	5	x	x	x
19	x	d	x	cx	—	—	—	x	pentagonal	x	d	IIb	x	o	x	x	5	s	x	l
20	x	d	ap	cx	p	c	x	x	rotund	x	o	IIa	l	o	x	f	6	s	x	l
21	i	d	x	d	r	c	i	o	pentagonal	l	x	IIc	x	o	x	f	5	x	x	l
22	s	cc	x	d	r	s	i	o	ascuțit	l	b	III	i	s	s	t	4	x	x	l
23	x	cx	x	cx	r	s	x	x	oval	x	x	IIb	x	o	x	x	6	s	i	l
24	x	d	ap	cx	r	s	x	x	pentagonal	l	d	III	x	s	x	x	6	s	x	l
25	s	cc	ap	d	p	x	j	o	oval	l	d	IIc	x	o	s	t	2	s	x	x
26	x	d	at	cx	r	s	i	x	oval	x	x	IIc	x	o	p	f	—	l	x	l
27	x	cc	x	cc	p	c	i	o	oval	x	d	IIb	x	o	x	x	5	x	x	x
28	x	d	x	d	r	c	i	o	ascuțit	x	x	IIa	—	s	s	t	4	s	x	l
29	x	d	ap	cx	x	x	x	o	pentagonal	l	d	IIc	x	o	s	t	6	x	x	x
30	x	cc	ap	d	x	c	i	x	pentagonal	l	d	l	x	o	s	t	—	l	x	l
31	i	d	ap	cx	r	x	x	o	pentagonal	x	x	III	i	s	x	x	6	s	l	x
32	s	d	ap	d	p	c	j	o	rotund	x	o	Ic	x	o	s	t	6	x	x	l
33	i	cx	x	cx	r	s	j	o	pentagonal	l	o	—	x	o	p	f	4	x	x	l
34	x	cx	ap	cx	x	c	x	o	oval	l	d	IIId	x	s	s	t	—	x	x	x
35	i	d	ap	d	p	cx	x	o	oval	l	x	Ia	x	s	x	x	5	s	x	l
36	i	d	x	cx	p	c	j	o	ascuțit	x	d	III	x	s	p	f	6	s	x	l

nr. rt.	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
37	i	d	x	cx	x	s	j	or	rotund	x	x	IIb	x	s	s	p	6	x	x	l
38	x	d	x	cx	r	s	x	or	pentagonal	x	x	IV	x	o	x	f	4	x	x	x
39	x	d	x	d	p	x	i	o	oval	l	d	III	l	s	s	x	6	x	l	d
40	x	cc	ap	d	p	c	i	o	oval	x	x	IIa	x	s	x	x	5	s	x	l
41	i	d	x	d	x	x	i	o	pentagonal	l	b	IIb	x	o	s	p	5	s	i	x
42	x	d	x	d	x	s	x	x	rotund	x	o	IIa	l	o	p	x	6	x	x	x
43	i	cc	x	d	x	c	i	x	pentagonal	x	o	Ia	l	o	p	f	3	f	x	x
44	x	b	—	—	x	s	j	o	asimetric	x	d	—	x	o	x	x	3	x	x	l
45	x	d	x	d	p	x	j	o	oval	x	d	IIb	x	s	s	p	4	x	x	d
46	x	cx	ap	cx	r	s	x	o	oval	x	d	IIc	x	o	x	x	6	s	x	x
47	i	d	x	cp	r	c	i	x	oval	l	d	III	i	s	s	t	4	l	x	d
48	i	d	x	d	x	x	i	x	pentagonal	x	x	IV	x	o	x	f	—	s	i	l
49	x	cc	ap	d	p	c	x	x	pentagonal	l	d	IIb	i	o	p	f	6	s	x	l
50	x	cc	x	cx	x	x	j	x	dreptunghi	x	x	III	x	o	x	x	4	x	x	x
51	x	d	x	d	p	c	i	o	ascuțit	x	x	III	l	o	s	t	6	x	x	d
52	x	d	x	d	p	c	i	o	ascuțit	l	x	IIb	x	o	x	f	6	l	x	d
53	x	cc	x	d	r	—	—	or	oval	x	o	III	x	o	p	x	5	l	x	x
54	—	—	—	—	—	—	—	—	oval	x	x	IIb	x	s	x	x	5	x	x	x
55	x	d	x	d	r	x	j	o	pentagonal	l	d	III	i	s	x	x	5	x	x	x
56	x	d	ap	s	x	c	x	x	ascuțit	x	x	III	x	s	s	t	6	s	x	l
57	i	d	x	d	p	c	x	o	pentagonal	x	d	IIb	x	s	x	x	6	x	x	d

nr.crt.	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
58	x	d	x	d	x	x	i	x	pentagonal	x	x	IIb	—	o	x	f	6	x	x	l
59	i	d	ac	d	x	x	i	x	pentagonal	x	d	IIc	x	o	s	t	6	l	x	l
60	x	d	x	d	x	s	x	x	pentagonal	x	x	IIb	x	s	x	x	5	s	x	x
61	—	cc	—	—	r	—	x	o	ascuțit	l	d	—	—	—	p	t	—	x	—	l
62	—	—	x	d	r	x	x	x	pentagonal	i	o	Ia	x	s	p	f	6	x	x	l
63	i	d	x	cx	r	x	x	o	ascuțit	i	x	Ic	x	o	s	x	5	x	x	x
64	—	—	—	—	x	x	i	x	pentagonal	x	d	III	x	o	s	t	5	l	x	x
65	x	cx	x	cx	r	x	x	o	pentagonal	x	x	III	l	s	p	x	6	l	x	d
66	i	d	x	cx	x	c	j	—	pentagonal	x	x	III	—	o	p	f	6	x	x	d
67	x	d	x	d	x	x	x	o	pentagonal	x	d	III	x	o	x	x	6	l	x	d
68	x	d	x	d	x	x	x	x	dreptunghi	x	d	Ic	x	o	s	t	2	l	x	x
69	x	cc	x	cx	x	x	i	o	oval	x	d	III	x	s	s	p	6	x	x	d
70	—	d	x	d	x	x	x	o	pentagonal	i	x	IV	x	o	p	f	6	l	l	l
71	—	—	—	—	p	—	—	o	ascuțit	x	x	IIb	x	s	x	x	3	x	l	x
72	x	d	x	cx	x	s	x	x	pentagonal	x	—	—	x	s	x	f	4	x	x	l
73	x	cx	x	d	p	x	x	x	pentagonal	i	d	IIc	l	o	x	f	6	x	x	x
74	—	—	—	—	r	c	x	o	ascuțit	x	d	III	i	s	x	x	4	x	x	x
75	s	cc	x	cx	x	c	j	o	pentagonal	x	d	III	i	s	x	f	6	l	x	d
76	—	—	—	—	r	s	x	o	—	x	x	—	x	f	x	f	—	x	x	l
77	—	—	—	—	x	x	x	x	oval	x	d	IIb	x	s	x	x	5	l	x	d
78	x	cc	x	cx	x	x	x	x	pentagonal	x	d	III	x	o	x	x	6	x	x	x

nr. crt.	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
79	—	—	—	—	x	c	x	x	pentagonal	x	o	III	x	o	x	f	5	x	x	l
80	—	—	—	—	p	c	i	o	oval	l	d	III	x	o	x	x	5	x	x	x
81	x	cx	x	d	r	x	x	or	oval	x	d	—	x	s	x	x	3	x	i	l
82	i	d	x	cc	x	c	i	o	oval	l	d	Ic	i	s	s	t	3	x	x	l
83	—	—	—	—	x	x	x	o	pentagonal	x	x	III	x	s	x	x	2	s	x	d
84	—	—	—	—	p	c	j	or	pentagonal	i	o	IIa	x	o	p	f	5	l	x	d
85	—	—	—	—	r	s	i	o	—	l	d	IIb	x	s	x	—	5	x	x	d
86	x	d	x	d	r	t	i	o	oval	x	x	III	x	o	s	t	4	x	x	x
87	—	—	—	—	—	—	—	o	oval	l	—	IIb	x	s	s	t	5	l	x	l
88	i	d	x	cx	x	c	x	o	pentagonal	x	o	Ic	x	s	s	t	3	x	x	l
89	i	d	x	d	x	x	x	o	pentagonal	x	d	III	x	s	x	x	5	l	x	d
90	i	d	x	cx	x	c	x	o	pentagonal	x	o	IV	x	o	p	f	4	x	x	l
91	—	—	—	—	p	c	x	o	—	l	d	III	i	s	s	t	5	l	x	x
92	—	—	—	—	p	c	i	o	—	x	x	III	i	o	s	t	5	x	x	x
93	—	—	—	—	x	s	i	x	—	x	x	IIb	x	s	x	x	5	l	x	x
94	—	—	—	—	—	—	—	—	pentagonal	x	x	III	x	o	s	t	5	l	x	d
95	—	—	—	—	x	x	i	—	pentagonal	x	x	III	x	o	x	t	6	l	x	d
96	i	d	x	d	x	c	i	o	pentagonal	l	x	III	x	s	s	t	6	l	x	x
97	—	—	—	—	—	c	i	x	dreptunghi	x	x	IIb	x	o	x	x	6	l	x	x
98	—	—	—	—	x	x	j	x	pentagonal	x	d	III	x	o	x	x	4	l	l	d
99	—	—	—	—	p	c	x	o	dreptunghi	x	d	III	x	o	s	t	4	l	x	d

n. crt.	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
100	—	—	—	—	—	—	—	x	rotund	x	x	—	x	s	p	f	5	x	x	l
101	—	—	—	—	—	—	—	—	—	x	x	III	x	s	s	t	—	x	x	d
102	i	d	x	d	p	c	i	o	dreptunghi	i	d	Ia	x	o	x	l	4	x	x	x
103	—	—	—	—	p	c	x	o	—	x	l	IIb	x	o	s	t	6	x	x	l
104	x	cx	x	cx	r	s	j	o	pentagonal	i	o	III	x	f	x	f	4	x	x	d
105	—	—	—	—	—	—	—	—	ascuțit	x	d	III	x	s	s	t	5	x	x	x
106	—	—	—	—	—	—	—	—	oval	x	x	III	i	o	x	x	l	l	x	d
107	x	d	x	d	p	x	x	x	—	i	d	IIc	x	s	s	t	5	x	x	l
108	x	d	x	—	p	c	i	o	oval	x	o	IIa	x	s	s	t	5	x	i	x
109	—	—	—	—	—	—	—	—	—	x	d	III	x	s	s	t	6	l	l	d
110	—	—	—	—	p	c	i	o	ascuțit	x	d	Ic	x	o	x	t	5	l	l	d
111	—	—	—	—	p	c	i	o	—	x	x	Ic	x	o	x	f	6	l	x	x
112	—	—	—	—	—	—	—	—	—	l	—	III	—	—	—	—	5	l	l	x
113	—	—	—	—	—	—	—	—	—	x	d	IIb	x	o	x	x	3	l	l	x
114	—	—	—	—	—	—	—	—	oval	x	x	III	x	s	s	t	6	l	x	l
115	—	—	—	—	x	c	x	—	oval	l	d	IIc	x	o	s	x	6	l	x	d
116	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	IIb	—	—	—	—	5	—	—	—
117	—	—	—	—	p	—	—	o	—	x	d	IIb	x	o	s	t	6	l	x	x
118	—	—	—	—	—	—	—	—	—	x	d	III	i	o	s	t	2	l	x	d
119	—	—	—	—	—	—	—	p	pentagonal	x	x	Ic	x	o	s	t	5	x	x	x
120	—	—	—	—	—	—	—	—	—	x	x	III	x	s	s	t	5	l	l	d

nr. crt.	IV. Date de observatie										Diagnoza tip antropologic	Grupa sanguină
	Lob ureche			Culoare piele	culoare iris	Structura iris	Păr		Pilozitate			
	lungime	lățime	dezvoltare				formă	culoare	facială	corporală		
	101	102	103				104	105	106	107		
1	1	x	x	Brun deschis Brun închis	11/10	b 2	b	T	—	r	A M D	B MN Rh T Olf Se
2	1	1	1 b	Alb gălbui brun deschis	10	b 3	c	T	—	r	D M	O M Rh t Olf Se
3	1	1	x	brun brun închis	12	c 4	b	O	r	x	A M	A ₂ MN Rh T Clf Se
4	1	x	x	—	11	a 5	b	Q	r	r	D M	A ₁ MN Rh t Olf Se
5	x	x	x	brun deschis brun închis	8/7	a 4	c	T	r	x	D A Mg	B N Rh T Olf Se
6	1	1	1 b	alb gălbui brun	4a/4b	c 3	f	U	r	x	N D	A ₁ MRh T Olf se
7	1	x	1 b	brun deschis brun deschis	11	a 4	d	U	—	r	M A	A ₁ MN Rh T Olf Se
8	x	x	x	—	11/12	c 2	b	U	r	r	A D N	A ₁ MN Rh t Olf Se
9	x	x	1 p	—	7/9	—	—	P	r	r	Turanid	O MN Rh T Olf se
10	x	1	x	Galben alb brun	11/10	a 4	b	W	r	r	A M	A ₂ M rh T Olf Se
11	1	1	x	alb rozii alb rozii	6	b 3	b	V	r	r	—	A ₁ M Rh T Olf Se
12	x	1	1 b	alb gălbui brun deschis	11	c 3	c	U	—	x	A M X	A ₁ B MN Rh T Olf Se
13	1	1	1 b	alb brun alb brun	2a	a 1	c	B	r	r	N D E	A ₂ B M Rh T Olf Se
14	x	x	x	brun deschis brun	8	b 1	b	S	—	x	A N	O MN Rh T olf Se
15	1	x	1 p	—	6	a 4	d	S	r	r	A N E	O MN Rh T Olf Se
16	1	x	x	—	10	a 5	c	W	—	x	D U A	—

nr. crt.	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112
17	1	1	1b	alb roziu alb roziu	1b	a 3	c	K	r	r	D E T	A ₁ MN Rh t Olf Se
18	1	1	1b	alb gălbui brun roziu	6/8	c 5	b	V	x	r	D N	A ₂ MN Rh T Olf se
19	1	x	1p	—	12	c 4	d	S	r	r	A M X	A ₁ B M Rh T Olf Se
20	s	1	1p	--	12	a 3	b	W	—	x	A Mg	O N Rh T Olf Se
21	1	x	1p	brun deschis brun închis	12	c 5	b	V	r	r	D Mg E	B N Rh T Olf Se
22	x	x	1p	brun deschis brun închis	10	a 2	c	W	x	x	D A (MN)	A ₁ MN Rh T Olf Se
23	x	i	1p	alb roziu alb roziu	8/4b	b 2	b	S	r	r	A D N	B M Rh t olf Se
24	s	1	1p	roz alb roz alb	8	a 3	b	U	—	r	A D N	A ₁ N Rh T Olf Se
25	1	1	1p	alb gălbui gălbui brun	5	b 3	c	x	—	x	D M	O N Rh T olf Se
26	1	x	x	alb roziu alb roziu	5	a 3	—	Q	r	r	N T	B MN Rh T Olf Se
27	1	x	x	brun deschis brun închis	5	a 6	c	V	—	r	D T N	O M Rh T Olf Se
28	1	1	1b	—	c	b 3	c	V	r	r	D N X	A ₂ MN Rh T Olf Se
29	1	x	1b	—	6	b 6	b	I	—	x	A N E	A ₁ NRh T Olf Se
30	1	1	1b	alb gălbui brun	8	—	—	U	—	x	D A	A ₁ MN Rh T Olf Se
31	1	x	1b	alb gălbui brun deschis	11	c 1	c	Q	—	r	D A + MN	O N Rh T Olf Se
32	1	x	LP	brun deschis brun închis	12	c 5	b	X	x	x	A M X	A ₁ MN Rh T Olf Se
33	1	1	1p	alb gălbui alb	7	a 4	b	V	r	r	E D	A ₁ MRh T Olf Se
34	1	1	1b	alb roziu alb	11/10	c 1	b	V	r	r	D M E	B MN Rh T Olf Se
35	1	1	1p	alb brun-alb	11/10	a 4	b	X	r	r	D (AN)	O MN rh t Olf se
36	s	x	1p	alb alb roziu	11/10	a 4	c	S	—	x	D T	A ₁ M Rh T Olf se

nr. crt.	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112
37	x	l	lp	—	6	a 4	b	U	—	x	A (X N)	O M Rh T Olf se
38	l	l	x	brun roziu brun	8/9	a 3	—	U	r	r	A T	O M Rh T Olf Se
39	x	x	lb	alb brun brun	6	a 3	b	W	r	t	D N T	A ₁ M Rh R Olf Se
40	l	x	lb	alb roziu br. alb roz	7—6	a 5	b	W	x	r	N D T	B MN Rh T Olf Se
41	x	l	x	alb gălbui alb gălbui	1b/lc	b 1	c	W	—	r	D N	BMN Rh T Olf Se
42	x	l	x	—	6/7	a 3	b	U	r	x	E T	O MN Rh t olf se
43	l	l	lb	—	5	a 4	b	T	—	r	T N D	A ₁ MN rh T Olf Se
44	l	l	x	galben roziu	5	b 2	c	U	—	r	D N	O MN rh T olf Se
45	x	l	lb	brun brun	10	b 2	b	V-W	r	r	M D	A ₁ M Rh T Olf Se
46	l	l	x	alb gălb. des. alb gălb. inch.	10	a 3	b	V	—	x	M E	O M Rh T Olf Se
47	l	x	lb	brun deschis brun	4b	a 3	b	U	—	r	D N	B MN Rh T Olf Se
48	x	l	lb	alb gălbui alb gălbui	11	a 4	b	X	r	r	D E M	A ₁ M Rh T Olf Se
49	l	x	lb	—	l b	a 2	b	Q	—	x	D N E	A ₁ M Rh T olf se
50	l	l	lb	—	5	b 2	b	V	—	r	D M E	B M Rh t Olf se
51	x	l	lp	alb gălbui brun	11	a 4	b	U	—	r	A D	A ₁ M Rh t olf se
52	x	x	lp	brun deschis brun	10	b 2	c	V	—	r	D M —	—
53	l	x	lp	alb roziu alb roziu	5	b 2	d	T	r	r	E D T	A ₁ M Rh T Olf Se
54	l	l	x	alb roziu alb roziu	11	c 4	b	V	r	r	D E	A ₁ MN Rh T Olf Se
55	x	x	x	brun deschis brun	3	b 3	c	V	—	r	A E	O MN Rh t olf Se
56	l	x	lp	brun pal brun pal	10	a 6	b	V	—	x	D A M	O M Rh T Olf se
57	x	x	lb	brun deschis brun	9/8	b 1	c	W	—	r	D E	B MN Rh T Olf Se

rr. crt.	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112
58	x	x	1b	—	8/7	c 2	b	V	=	x	D E	A ₁ M Rh T Olf Se
59	1	1	1p	alb gălbui brun deschis	9/8	a 4	c	închis	—	—	D X	A ₁ M Rh t olf S
60	1	x	x	—	6	a 3	d	V	—	r	D M A X	BMN Rh T olf se
61	—	—	—	alb brun alb brun	4 b	a 4	—	X	—	r	D M T	B N Rh T Olf Se
62	1	x	1p	brun brun închis	12	c 5	b	V	r	x	M R M	O M Rh t olf se
63	1	x	1b	brun deschis brun închis	3	a 4	b	X	—	r	D E M	A ₁ B MN Rh t olf Se
64	1	1	x	alb gălbui brun deschis	11/12	c 2	c	V	—	r	A M	O MRh t olf Se
65	1	1	x	—	5	b 1	b	W	r	r	N T X	B MN Rh T Olf Se
66	s	x	1p	—	11	a 6	—	W	r	r	E D M	O MN Rh t Olf Se
67	1	1	1b	alb gălbui brun deschis	1 b	a 2	—	S	—	r	D E	O MN Rh T olf Se
68	1	1	1b	alb gălbui brun deschis	4 b	c 2	c	W	r	r	N	A ₁ MN Rh t Olf Se
69	1	1	1p	alb roziu alb roziu	1 b/9	a 4	b	V	r	r	A N D	O MN Rh T Olf Se
70	1	1	1p	—	11	a 4	—	V	—	x	D Mg M	O MN Rh T olf Se
71	1	1	1b	brun alb brun alb	8	a 3	b	1	r	r	M A	A ₁ MN Rh T olf Se
72	x	x	1p	alb alb	7	a 5	—	W	r	r	D A E	A ₂ MN Rh t Olf Se
73	x	x	1p	brun deschis br n	4 b	b 3	c	W	r	r	A E	A ₁ MN rh T Olf se
74	1	x	x	alb-galbui brun	11	c 5	b	W	r	r	D A M	O MN Rh T Olf se
75	1	x	1p	brun închis brun închis	1 b	a 2	c	S	—	r	A E D	O M Rh T Olf Se
76	1	1	x	—	11	—	—	X	—	—	A X	A ₁ MRh T Olf Se
77	1	x	1b	brun alb brun	7	a 3	b	T	—	—	N D E	O N Rh T Olf se
78	1	x	1p	brun deschis brun- deschis	5/7	a 3	c	blond	—	r	A N	A ₁ MN Rh T olf Se

nr. crt.	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112
79	1	1	1b	alb gálbui alb gálbui	8	a 3	b	U	—	r	D E N	A ₁ MN Rh T Olf Se
80	1	x	x	alb roziu alb roziu	10/11	c 2	c	Q	r	r	D N	O N Rh T Clf Se
81	s	i	1p	alb roziu	3/4 a	a 3	a	—	—	—	D N E	A ₁ MN Rh T Olf Se
82	1	1	x	brun deschis brun	—	a 4	c	negru	—	r	N D	A ₁ MN Rh T Olf Se
83	x	1	1b	brun brun	12	c 6	b	W	—	r	M D Mg	B MN Rh T Olf Se
84	1	1	1b	brun deschis brun închis	9/10	b 2	c	cast.	—	r	M D A	A ₁ M Rh T olf se
85	1	x	x	alb brun brun	11	c 3	b	U	r	r	M D	A ₁ MN Rh t Olf Se
86	1	1	1p	alb roziu alb roziu	4 b	a 5	b	blond	r	r	M X	A ₁ MN Rh t Olf Se
87	1	1	x	alb gálbui brun	11	c 1	b'	V	r	r	D N	O N Rh T Olf Se
88	1	1	x	brun alb brun alb	11	a 5	d	V	—	r	D Mg x	O M Rh T olf se
89	1	1	1b	brun deschis brun	9	a 4	c	—	blond	r	A N	O MN Rh T Olf Se
90	1	1	1b	brun pal brun pal	11	a 5	b	W	—	r	D E	O M Rh T Olf Se
91	1	x	1p	brun brun închis	7	a 5	c	U	—	r	D M	A ₁ MN Rh t olf se
92	1	x	x	brun închis brun închis	8	a 4	c	V	—	r	N X	A ₁ MN Rh Se
93	1	1	1b	—	1 a	a 1	c	U	—	r	D N	O M Rh T Olf Se
94	1	1	1b	brun deschis brun	2 b/3	b 3	b	U	x	r	D N	B MN Rh T Olf Se
95	1	1	1b	brun deschis brun închis	4 b	a 2	c	V	—	r	N	A ₁ N Rh T Olf Se
96	1	1	1b	brun deschis brun	11	a 3	b	X	r	r	D E	O M Rh t olf se
97	x	x	1p	brun roziu brun roziu	11	a 4	b	închis	r	r	D M	B MN rh T Olf Se
98	1	1	1b	brun deschis brun închis	7	a 5	c	V	x	r	A O	A ₁ MN Rh T olf se
99	1	1	1b	brun deschis brun	10	c 3	b	cast.	r	r	N D	

nr crt.	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112
100	x	x	1b	—	4 a	a 4	—	—	—	—	E D (F)	A ₁ MN Rh T Olf Se
101	1	1	1b	—	8/6	a 4	c	închis	r	r	M D	A ₁ MN Rh T Olf Se
102	1	1	x	brun brun închis	3	a 4	c	W	—	r	N E	O MN Rh T Olf se
103	x	x	1p	brun deschis brun închis	4 b	a 4	c	blond	—	r	N	A ₁ MN Rh T olf se
104	x	x	x	brun închis brun închis	4 b	a 2	c	U	—	r	E N	O N Rh T Olf Se
105	1	x	x	brun deschis brun	10	a 3	c	U	—	r	D (N X)	A ₂ MN Rh T Olf Se
106	1	1	1b	brun brun închis	10	a 4	c	—	—	r	D M	O MN Rh T olf Se
107	1	x	1p	alb rozii alb rozii	6	a 3	—	—	r	r	—	A ₁ M Rh T Olf Se
108	1	x	x	alb gălbui gălbui	1 b	a 4	—	P	r	r	N D	A ₁ MN Rh t Olf Se
109	1	1	1b	brun brun închis	11	c 5	c	—	—	r	D A	O N Rh T Olf Se
110	1	1	1b	alb gălbui brun deschis	8	a 5	c	—	r	r	N D	A ₂ MN Rh t Olf Se
111	1	1	1b	brun deschis brun închis	1 b	c 1	b	blond	r	r	E D	O N Rh T olf Se
112	1	1	1b	—	4b/5	a 3	b	V	r	r	N O	O MN Rh T Olf se
113	1	1	x	roziu roziu brun	8	a 3	b	—	r	r	—	A ₁ MN Rh T Olf Se
114	1	1	1p	alb brun alb brun	5	c 1	c	desc.	r	r	N	O MN rh T Olf Se
115	1	1	1b	brun deschis brun închis	11	a 6	c	negru	—	r	M	B MN Rh T Olf Se
116	—	—	—	brun deschis brun	8	a 3	c	negru	—	—	—	A ₁ MN Rh t olf se
117	x	1	1b	brun brun închis	8	b 1	b	blond	—	r	N D	A ₂ BMN rh T olf Se
118	1	1	1b	alb gălbui brun	11	c 5	c	închis	—	r	—	A ₂ MN Rh T Olf Se
119	1	1	1b	alb roz brun roz brun	11	c 3	b	V	—	r	D X	B M rh T olf se
120	1	1	1b	—	1 c	a 3	c	—	—	—	—	—

nr. crt.	IV. Date de observație																	
	Constante biochimice			Formula digitală										Formula palmară				
	Glicemie à jeun	Coleste- rolemia	Calciuria	dreapta					stînga					dreapta				
				I	II	III	IV	V	I	II	III	IV	V	A	B	C	D	t
	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130
1	1,7	1,30	III	VSu	LSr	Lu	VRu	Lu	Lu	VSu	VSs	VRs	Lu	5''	7	9	11	t
2	1,4	1,09	—	VSu	Lu	Au	As	VRs	VSu	LSr	Au	Au	VRu	5	7	9	11	t
3	2,3	0,80	II	LSu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	LR	VSu	VSr	VSu	5'	7	9	11	t
4	1,5	1,11	=	VSu	LSu	VSs	LSu	Lu	LSu	LSu	As	VRu	Lu	5	5''	0	9	ttu
5	1,2	1,15	—	VSu	VRr	LRu	VRu	Lu	Lu	VRs	Lu	VRu	Lu	5'	7	9	11	t
6	1,3	1,29	—	VSu	VRs	Lu	Lu	Lu	Lu	Lr	Au	Lu	Lu	5'	5	7	9	t
7	1,8	0,95	I	Lu	Ar	Au	Au	Au	Lu	Au	Au	Au	Au	5'	5	5''	7	t
8	1,4	1,22	I	VSu	VSu	Lu	LSu	Lu	Lu	VRu	Lu	Lu	Lu	5'	5''	9	7	t''
9	2,1	0,89	—	Lu	As	Lu	LRu	Lu	Lu	As	Lu	Lu	Lu	5'	7	9	11	tt''tu
10	1,45	0,04	IV	LSu	VRs	Lu	VRu	Lu	VSu	LSu	Lu	LSu	Lu	4	5	6	7	tt''
11	1,7	1,8	III	Lu	VRu	Lu	VSu	Lu	Lu	LSu	Lu	LSu	Lu	5'	5	5''	7	t
12	1,8	1,18	III	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Au	Lu	Lu	VRu	Lu	5'	5''	9	9	ttu
13	2,5	1,30	IV	VSs	As	As	Lu	Lu	Lu	As	As	As	Lu	5''	7	9	11	t
14	1,8	0,83	—	LSu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Au	As	Lu	Lu	4	7	7	11	t
15	1,80	1,20	IV	Lu	As	Lu	Lu	Lu	Lu	As	Lu	Lu	Lu	5	7	9	11	o
16	—	—	—	Lu	Lu	Lu	LRu	Lu	Lu	Lu	LSu	LSu	Lu	5	5'	c	7	t''

n. crt.)	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130
17	2,2	0,86	—	LSu	VRs	Lu	LRu	Lu	Lu	As	Lu	Lu	Lu	5'	5''	7	9	tt''
18	1,48	0,89	I	VSu	VRs	VRs	VRu	Lu	VRs	VRr	LSr	VRu	VSu	5	5	5''	7	t
19	1,09	0,16	II	As	Au	Lu	Lu	Lu	Lu	As	As	As	As	4	5	9	9	t
20	1,08	1,04	II	LSu	Lu	Lu	Lr	Lu	LSu	Lu	Lu	Au	Lu	5	7	0	11	t''
21	1,2	1,36	—	Lu	As	As	Lu	Lu	Lu	Lr	Lr	Lu	Lu	4	5	7	9	t
22	1,3	1,03	I	VRs	VRu	Lu	VRu	Lu	VRu	VRu	VRu	VRu	Lu	5'	7	9	11	t
23	1,7	1,44	I	VSu	Lu	Lu	VRu	LSu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	5'	7	9	11	t
24	1,2	1,87	I	VSu	Lu	Lu	VSs	LSu	VRs	Lu	Lu	Lu	LSu	4	7	9	11	ttu
25	1,18	1,22	—	Au	Au	Au	VRu	LSu	Au	Au	Au	VRu	Lu	4	5	—	9	ltu
26	1,32	0,85	—	Lu	As	Lu	LRu	Lu	Lu	As	As	As	Lu	5'	5''	7	9	ttu
27	2,00	1,17	II	VRs	VRs	Lu	VRr	VRu	VRu	VSu	Lu	VRu	Lu	4	5''	—	9	t
28	1,35	1,07	—	VRs	VSu	VSu	VRs	Lu	VRs	VSu	VSu	VRu	Lu	5	5	6	7	ttu
29	1,05	1,24	IV	Lu	Lu	Lu	LRu	LSu	LSu	Lu	LSu	Lu	LSu	5	8	10	11	tt''
30	1,35	1,16	II	VSs	VRr	Lu	LRu	Lu	VSs	Lr	Lu	Lu	Lu	5'	7	9	11	t
31	1,70	1,25	IV	VRs	VRu	Lu	VRr	LRu	VRu	LRr	Lu	VRu	Lu	5'	7	9	11	t
32	1,7	0,92	—	VRr	LRr	VRs	VRu	Lu	VRs	Lr	VRs	Vrs	Lu	5'	8	10	11	t
33	1,7	0,80	IV	Lu	Lu	Lu	Lu	LSu	Lu	Lr	As	LSu	LSu	5'	7	9	11	t
34	1,6	0,78	—	Lu	LSr	Lu	Lu	Lu	Lu	As	Au	Lu	Lu	5'	5''	7	9	t
35	1,7	0,98	I	VRs	Lr	Lu	Lu	Lu	VSs	Lr	Lu	Lu	Lu	5'	5''	7	9	tu
36	1,08	0,93	IV	Lu	VRr	Lu	LRu	Lu	Lu	LSu	Lu	LSu	Lu	5	5	5''	7	t'

nr. crt.	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130
37	1,2	1,17	II	VSu	As	Lu	VRu	Lu	VSs	As	Lu	VRu	Lu	5'	5''	c	11	t''
38	1,7	1,07	I	Lu	VRs	Lu	VRu	LSu	VRs	VRs	VRs	VRu	VRu	5	5''	—	—	t
39	1,2	1,05	—	Lu	Lu	VRu	VSu	Lu	VSu	LSr	Lu	Lu	Lu	5'	5''	9	7	t
40	1,2	0,8	I	VSu	VSs	VSu	VRu	VSu	VSu	VSs	VSu	VRu	LSu	5'	6	—	9	t
41	1,70	1,08	IV	LSu	Ar	As	Lu	Lu	VSu	Ar	As	As	Lu	5'	5	7	9	t
42	2,00	1,29	II	Lu	As	As	As	Au	Lu	As	As	As	As	4	6	9	9	t
43	1,35	0,93	I	Lu	LSu	Lu	VRu	Lu	Lu	Lr	Lu	VRu	Lu	4	5	6	7	t
44	1,8	1,03	—	LSu	Lu	As	Lu	Lu	Lu	Au	As	Lu	LSu	5	7	9	11	t
45	1,85	1,02	—	VRr	LRu	As	Lu	Lu	VRr	Lr	As	Lu	Lu	4	5	7	9	t
46	1,05	1,11	II	Lu	As	Lu	Lu	Lu	Au	Lr	Lu	LSu	Lu	5'	7	9	11	t
47	1,25	0,81	III	Au	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	As	Lu	Lu	Lu	5	7	9	11	o
48	1,3	0,78	II	VSu	Lu	Lu	LSu	Lu	VRr	VRu	VRu	VRu	Lu	5'	7	9	11	t
49	1,5	1,19	III	VRs	LSu	Lu	VRs	Lu	VSu	LSu	VRs	VRu	Lu	5'	7	9	11	t
50	1,2	0,95	I	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	LRu	Lu	5'	7	9	11	t
51	1,12	0,98	I	VRu	VRr	VRs	VRs	LRu	VRu	VRr	VRs	VRu	Lu	5	7	9	11	t
52	—	—	—	Lu	VRs	Lu	LSu	LSu	Lu	Lu	Lu	VRu	Lu	5'	5''	c	9	t
53	1,7	1,09	—	Lu	As	Lu	As	Lu	Lu	As	Lu	Lu	Lu	5	5	—	9	o
54	1,4	1,02	II	VSu	Lu	Lu	Lu	Lu	VRu	Lu	Lu	Lu	Lu	4	5	5''	7	tt''
55	1,4	0,80	I	VSu	VRu	Lu	VRs	Lu	VSu	Lu	Lu	LRu	Lu	5'	7	9	11	t
56	1,3	1,23	I	VRu	Lu	Lu	Lu	Lu	VRs	Lr	LRu	VRu	LSu	5	—	—	9	t
57	2,05	1,13	—	Lu	Lu	Lu	VRu	Lu	Lu	Lr	Lu	VRu	Lu	5''	7	9	11	t

nr. cr.	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130
58	2,8	0,98	III	VRu	Lr	Lu	Lu	Lu	VRu	Lu	Lu	Lu	Lu	5'	7	9	11	t
59	1,8	0,91	II	Lu	Au	Au	As	As	Lu	As	Au	As	As	4	5	—	9	t
60	1,6	0,95	III	Au	Au	Au	Lu	Lu	Lu	As	As	Lu	Lu	5	7	9	11	t
61	2,3	1,45	—	Lu	Au	As	Lu	Lu	Lu	As	As	Lu	Lu	5	7	9	7	t
62	1,3	1,11	IV	VSu	VRr	Lu	VRs	Lu	VSu	Lr	Lu	LSu	Lu	4	5''	9	11	t
63	1,8	0,86	I	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	LSu	Lr	Lu	LSu	Lu	5'	5''	7	9	ttu
64	1,8	1,09	IV	VRs	Lu	Lu	LSu	Lu	VRr	LRr	Lu	Lu	Lu	5'	5''	7	9	t
65	2,0	1,41	I	Lu	As	As	As	As	Lu	As	As	As	Au	5	6	—	9	t
66	1,6	1,16	IV	LSu	Lr	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	5'	5''	7	9	tt''
67	1,8	1,15	I	Lu	Lu	Lu	Lu	As	VSu	As	Ar	As	Au	4	5	7	9	tu
68	1,18	0,91	IV	VSu	VRs	Lu	Lu	Lu	VSu	LSu	Lu	Lu	Lu	5''	5''	7	9	t
69	2,4	0,82	II	LSu	Lr	Lu	Lu	Lu	Lu	Lr	Lu	Lu	Lu	5	7	9	11	t
70	1,35	0,92	III	Lu	Lr	Lu	LRu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	5'	5''	—	9	t
71	2,00	0,84	I	Lu	Lr	Lu	Lu	Lu	Lu	Lr	Lr	Lu	Lu	5'	7	9	11	t
72	2,3	1,30	III	Lu	Lr	LSu	LSu	Lu	Lu	LSr	Lsr	VSu	Lu	5''	5''	0	9	t
73	2,1	1,1	—	VSu	LRr	VRs	VSu	Lu	VRs	VSr	LSu	Lu	Lu	5'	7	9	11	t
74	1,4	0,93	—	VRs	VRr	VRs	VRu	VRu	VRs	VRs	VRu	VRu	LSu	5'	7	9	11	t
75	2,4	1,00	III	Lu	Lu	Lu	LSu	Lu	VSu	Lu	Lu	VSr	Lu	5'	6	7	9	ttu
76	1,8	1,16	I	VRs	VRu	LSu	VRu	LSu	VSu	VRu	VSu	VRu	Lu	5	7	9	11	t
77	1,5	0,93	I	Lu	Lu	Lu	VRu	Lu	Lu	LRr	LSu	VRu	Lu	4	5	5'	7	tu
78	3,00	0,96	I	VSu	LSr	Lu	VRu	LSu	Lu	Lu	Lu	LSu	Lu	4	5	—	—	t

nr.crt.	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130
79	1,80	0,90	III	VSu	VRr	Lu	VRu	Lu	VSu	VSs	Lu	VRu	Lu	4	5	—	—	t
80	1,70	1,11	—	Lu	VRu	VRu	VRs	LRu	Lu	Lu	LRu	VRu	Lu	5	7	9	11	t
81	2,6	1,05	I	VSu	VRs	Lu	Lu	Lu	VSu	VRs	Lu	Lu	Lu	5	7	9	11	t
82	1,5	1,15	—	VSu	LSu	Lu	VRs	Lu	Lu	LSu	Lu	VSu	Lu	5	7	9	11	ttu
83	1,87	1,20	IV	VRs	As	Lu	LRu	Lu	Lu	Lr	Lu	Lu	Lu	5	7	9	11	t
84	1,5	0,86	—	Lu	Ar	Lu	VRu	VRu	VRs	LSs	VRr	VRu	Lu	4	7	c	11	ttu
85	1,8	0,98	I	Lu	VSs	VRs	VRs	VRs	VRs	VRr	VRr	VRs	VRs	5	6	9	11	t''
86	2,2	0,89	IV	VRu	VRr	VRs	LSu	Lu	VRu	LSs	Lu	LRu	Lu	4	5	5''	7	t
87	1,5	1,02	II	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	LSu	Lr	LSu	LRu	Lu	5	5	7	9	t
88	1,47	0,93	I	Lu	Lr	Lu	Lu	Lu	Lu	VSu	Lu	Lu	Lu	4	5	c	6	t
89	1,45	0,84	I	Lu	Lr	Lu	Lu	Lu	Lu	Lr	Lu	Lu	Lu	4	7	9	11	ttu
90	1,39	1,16	II	Lu	As	As	Lu	Lu	Lu	As	Lu	As	Lu	4	7	9	11	t
91	1,9	0,76	IV	VRs	VRs	Lu	Lu	Lu	VRs	LSu	Lr	Lu	Lu	5'	7	9	11	t
92	1,5	1,00	—	VSu	Lu	Lu	VSu	Lu	VSu	LSu	Lu	VRu	Lu	5'	5	6	7	t
93	1,5	1,06	IV	Lu	LSu	Lu	LRu	Lu	Lu	LSu	LSu	VRu	Lu	5	5'	9	7	t
94	2,5	1,02	II	VSu	VSu	Lu	LRu	LSu	Lu	Lu	VSu	VRu	LSu	5'	5''	5''	7	tu
95	1,8	0,97	I	Lu	VSs	Lu	LSu	VRu	Lu	LSs	Lu	Lu	Lu	4	5	7	9	ttu
96	2,5	0,88	—	Lu	As	Lu	Lu	Lu	Au	As	As	Lu	Lu	5	7	8	11	tu
97	2,13	1,25	IV	VSu	Lr	Lu	LSu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	5	7	9	11	t
98	1,5	1,02	I	Lu	VRr	VRu	VRu	Lu	Lu	Lr	VRs	VRu	Lu	5	5	7	9	t
99	1,5	1,15	I	Lu	Lu	Lu	LSu	Lu	—	Lr	Lu	LRu	Lu	5	7	9	11	t

nr. crt.	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130
100	2,1	0,92	I	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	As	As	VRu	Lu	5	5''	6	7	t
101	2,2	1,25	II	VRr	VRr	As	LRu	VRu	VRs	—	Lu	Lu	Lu	4	7	7	11	t
102	1,7	0,81	II	VRs	VSs	LSu	VSu	LSu	VRs	VRr	As	VSs	VSu	5	7	9	11	t
103	1,4	1,00	I	Lu	VRs	Lu	LRu	Lu	Au	LSu	Lu	LSu	Lu	5	7	9	11	t
104	1,8	1,03	I	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	LSs	Lu	Lu	Lu	5	7	9	11	t
105	1,5	0,81	IV	VSu	As	Lu	LSu	Lu	VSu	LRs	Lu	Lr	LSu	5	7	c	11	t
106	1,4	0,88	II	Lu	Lu	Lu	VRu	Lu	Lu	VRs	Lu	VSu	Lu	5	7	9	11	t
107	1,17	1,14	I	VRs	VRs	Lu	LSu	VRu	VRu	VSu	Lu	LSu	Lu	5'	5''	6	7	t
108	2,6	0,88	III	VRs	VRr	VRu	VRs	Lu	VRs	VRs	Lu	VRu	LSu	5	7	9	11	t
109	2,2	0,97	—	LSu	Lu	Lu	VRs	Lu	Lu	Lu	Lu	LRu	Lu	5	5	9	9	t
110	1,45	1,00	—	VSu	As	Lu	As	Lu	VSu	Lr	Au	Au	Lu	5	7	9	11	t
111	1,3	0,94	—	Lu	VRu	Lu	LRu	Lu	Lu	VRr	Lu	Lu	Lu	5	7	9	11	t
112	1,8	1,27	II	Au	Lu	As	As	Lu	Au	Lu	Lu	Au	Lu	4	7	9	11	t
113	1,7	1,09	—	VRs	VRs	VRr	VRu	Lu	VSu	VRr	As	VRu	Lu	4	5	7	9	t
114	1,3	1,02	I	Lu	As	Lu	Lu	Lu	Lu	As	Lu	Lu	Lu	5'	6	7	9	t
115	1,5	1,11	—	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lr	Lu	Lu	5	7	9	11	t
116	—	1,05	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
117	2,00	2,14	—	VRu	VRr	Lu	VRs	Lu	VSu	VSu	Lu	VRu	Lu	4	7	9	11	tu
118	1,7	1,21	I	VSu	VSu	Lu	LSu	Lu	Lu	Lr	Lu	Lu	Lu	5	7	9	11	t
119	2,4	0,84	IV	Lu	Lu	Lu	VRu	LSu	Lu	Lu	Lu	VRu	Lu	4	5''	7	9	ttu
120	—	—	IV	VRs	VRs	Lr	VRr	Lu	—	—	—	—	—	5''	5	9	7	t

nr. crt.	IV. Date de observație																
	Formula palmară																
	Dreapta						Stînga										
	n	H	T	II	III	IV	A	B	C	D	t	n	H	I	II	III	IV
131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	
1	o	o	Ar	o	L	O	5'	7	9	11	t	o	o	Ar	o	I	o
2	O	o	Ar	o	L	o	5'	6	9	7	t	11/7	o	Ar	o	I	D
3	11/7 11/5	o	Ar	D	L	D	5'	5"	o	9	t	o	o	Ar	O	O	O
4	9/7	Ld	Ar	o	o	D	5'	5	o	o	ttu	9/7	Ld	Ar	o	o	o
5	o	o	Ar	o	L	o	4	6	9	9	t	o	o	Ar	o	L	o
6	o	o	Ar	o	o	L	4	5	6	7	t	o	Lr	Ar	o	o	L
7	o	Ac	Ar	o	o	L	5	7	9	10	t	o	o	Ar	o	L	o
8	9/7	Ac	Ar	o	L	D	5'	5	7	7	t"	9/6	Ac	Lr	o	o	L/D
9	o	LD	Ar	o	L	o	4	6	9	9	ttu	o	W	Ar	o	L	o
10	o	Lu	Ar	o	o	L	4	5	6	7	t	o	o	Q	o	o	L
11	o	o	Q	o	o	L	5'	5	9	9	t	9/7	o	Q	o	L	D
12	9/7	Lr	Ar	o	L	D	4	5"	9	7	ttu	9/6	Lr	Q	o	L	D
13	9/5 11/7	o	Ar	D	L	D	5'	5"	9	7	t	9/6	o	Ar	o	L	D/L
14	o	o	Ar	o	D	L	4	5'	7	9	t	o	o	Ar	o	o	L
15	o	Ar	Ar	o	L	o	5'	7	c	11	t"	o	Ac	Ar	o	L	O
16	9/7	Ac	Q	o	o	D	4	5	5*	7	t"	7/6	Lu	Ar	o	o	D

nr. cr.	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147
17	o	Lu	Q	o	o	L	5'	5	7	9	tt''	o	Lu	Q	o	o	L
18	o	o	Ar	o	o	Q	5'	5	5''	7	t	o	o	Ar	o	o	L
19	o	o	Ar	o	L	o	4	5	7	9	t	o	o	Ar	o	o	L
20	o	Ac	Ar	o	o	o	5''	7	o	11	t'''	o	Ac	Ar	o	o	o
21	o	o	Ar	o	o	L	5'	5''	c	9	t	o	o	Ar	o	o	L
22	o	Ac	Ar	o	L	o	5'	7	9	11	t''	o	Ac	Ar	o	L	o
23	o	o	Ar	o	L	o	5'	7	c	11	t	o	o	Q	o	o	o
24	o	Lr	Ar	o	L	o	4	5	9	9	t	o	o	Ar	o	L	o
25	o	Lr	Ar	o	?	o	4	5	6	7	ttu	o	Lr	Q	o	o	L
26	o	Ld	Ar	o	o	L	5''	6	7	9	ttu	o	Ld	Ar	o	o	L
27	o	o	Q	o	?	o	4	5	c	9	t	o	o	Ar	o	L	o
28	o	Lr	Ar	o	o	L	5'	5	6	7	ttu	o	Lr	Ar	o	o	L
29	11/5	Lu	Ar	D	L	o	5	7	9	11	tt'''	o	Lu	Q	o	L	o
30	o	Ac	Q	o	L	o	4	5	7	9	t	o	o	Q	o	L	o
31	o	o	Ar	o	L	o	5'	7	o	7	t''	11/7	Lr	Ar	o	o	D
32	o	Ar	Q	o	L	o	5'	7	9	11	ttu	o	Lu/Lr	Q	o	L	o
33	o	Lu	Ar	o	L	o	5'	5''	7	9	tt''	o	Lu	Ar	o	L	o
34	o	o	Ar	o	o	L	5'	5	5''	7	ttu	o	Ld	Ar	o	o	L
35	o	Lu	Ar	o	o	L	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	o	Ac	Ar	o	o	L	4	5	5''	7	t'	o	Ac	Ar	o	o	L

nr.crt.	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147
37	o	Lu	Q	o	o	o	4	5	c	9	tt'''	o	Lu	Q	o	o	o
38	o	o	Ar	o	?	?	5	5"	7	9	t	o	o	Q	o	o	L
39	9/7	Ar	Q	o	L	D	4	5	5"	7	t	o	A	Q	o	o	L
40	9/7	o	Ar	o	?	D	5'	7	9	11	t	9/7	o	Lr	o	L	D
41	o	Ar	Ar	o	o	L	4	5	5"	7	ttu	o	Lr	Ar	o	o	L
42	o	Lr	Ar	o	L	o	5'	5	7	9	ttu	o	Lr	Ar	o	o	L
43	o	o	Ar	o	o	L	4	5	6	7	t	o	o	Ar	o	o	L
44	11/7 11/5	o	Ar	D	L	D	5	5"	o	9	t	o	o	Ar	o	o	o
45	o	o	Ar	o	o	L	4	5	7	9	ttu	o	Lr	Ar	o	o	L
46	o	o	Q	o	L	o	4	5"	7	9	ttu	9/7	Lr	Q	o	L	D
47	11/5	o	Ar	D	L	W	5	5	5"	6	ttu	9/6	Lr	Ar	o	D	W
48	11/7	o	Ar	o	L	D	4	5"	7	9	tt"	o	Lu	Ar	o	o	L
49	o	Ac	Ar	o	L	o	5'	5"	?	9	t	o	o	Ar	o	o	?
50	o	o	Ar	o	L	o	4	6	7	9	t	o	o	Ar	o	o	L
51	o	o	Ar	o	L	o	5'	7	7	11	t	o	o	Ar	o	o	L
52	o	Ac	Ar	o	o	o	5'	5	c	7	t'	9/6	Ac	Ar	o	o	D
53	o	Ar	Ar	o	?	o	5'	5	7	9	t'	o	Ac	Ar	o	o	L
54	o	Lu	Ar	o	o	L	5'	7	9	9	tt"	o	Lu	Ar	o	L	o
55	o	Lc	Ar	o	L	o	4	c	7	9	tttu	o	Lr/Lu	Ar	o	o	o
56	o	Ws	Ar	o	?	?	5	5	5"	7	ttu	o	Lu/Lr	Ar	o	o	L
57	o	Ac	Ar	o	L	o	5'	5"	8	9	t	o	o	Ar	o	L	o

nr. crt.	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147
58	o	o	Q	o	L	o	5'	5"	c	9	t	o	o	o	o	o	o
59	o	o	Ar	o	?	o	4	5	?	9	t	o	o	Ar	o	?	o
60	o	Ar	Ar	o	L	o	4	7	9	11	ttu	o	Lu	Ar	o	L	o
61	11/7	o	Q	o	L	D	5	5	9	6	t	9/7	o	Q	o	L	D
62	9/7	o	Ar	o	L	D	4	5	5"	6	t	o	o	Ar	o	o	L
63	o	Lr	Ar	o	o	L	5'	5"	7	9	t'	o	o	Ar	o	o	L
64	o	o	Ar	o	L	o	5'	7	c	11	t	o	o	Ar	o	o	o
65	o	o	Ar	o	?	o	5	5	?	9	t	o	o	Ar	o	?	o
66	o	Lu	Q	o	o	L	5	5"	5"	7	t	o	o	Q	o	o	L
67	o	Lr	Ar	o	o	L	5	5	7	9	tu	o	Lr	Ar	o	o	L
68	o	o	Q	o	o	L	5'	7	9	11	t	o	o	Ar	o	L	o
69	o	Ac	Ar	o	L	o	4	6	c	9	t	o	Ac	Ar	o	o	o
70	o	o	Ar	o	?	o	4	5"	7	9	t	o	o	Ar	o	o	L
71	o	o	Q	o	L	o	5'	7	c	4	t	o	o	Q	o	o	o
72	o	Ac	Ar	o	o	o	5'	7	o	11	t"	o	Ac	Ar	o	o	o
73	9/7	o	Q	o	L	D	5'	6	9	7	t	9/7	o	Q	o	L	D
74	o	o	Ar	o	L	o	4	5	7	7	t	9/7	o	Ar	o	o	L/D
75	o	Lu	Ar	o	o	L	5'	5"	7	9	tu	o	Lr	Ar	o	o	L
76	o	o	Ar	o	L	o	5	6	9	9	tt"	o	Lu	Q	o	L	D
77	o	o	Ar	o	o	L	4	5	7	9	tu	o	o	Ar	o	o	L
78	o	Ac	Ar	o	?	?	4	5"	6	7	t	o	o	Ar	o	o	L

n°.crt.	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147
79	o	Ac	Ar	o	?	?	4	5"	6	7	t	o	o	Ar	o	o	L
80	o	o	Q	o	L	o	5'	7	o	7	t	9/7	Ac	Q	o	o	D
81	o	o	Q	o	L	o	5	7	9	11	t	o	o	Q	o	L	o
82	11/7	Lr	Ar	o	L	D	5'	6	9	9	t	o	o	Ar	o	L	o
83	o	o	Ar	o	L	o	4	5"	7	9	t	o	o	Ar	o	o	L
84	o	Lr	Ar	o	o	o	5'	5"	7	9	t	o	o	Ar	o	o	L
85	11/5	Ac	Q	D	L	o	5	7	9	7	t"	11/6	Ac	Q	o	L	D
86	o	o	Ar	o	o	L	4	5	5"	7	t	o	o	Ar	o	o	L
87	o	o	Ar	o	o	W	5'	5	5"	6	t	7/6	o	Ar	o	o	D
88	9/7	o	Ar	o	o	D	4	5	?	6	t	7/7	o	Ar	o	o	D
89	o	Lr	Ar	o	L	o	4	7	7	11	ttu	o	Lr	Ar	o	L	o
90	11/4	Ac	Ar	D	L	o	5'	7	o	11	t'	o	Ac	Ar	o	o	o
91	o	o	Ar	o	L	o	4	5	7	9	t	o	o	Ar	o	o	L
92	o	o	Ar	o	L	L	4	5	7	9	t	o	o	Ar	o	o	L
93	9/7	o	Q	o	L	D	5'	7	9	11	t	o	Ac	Ar	o	L	o
94	9/7	o	Ar	o	o	D	5'	5"	7	9	t	9/7	o	Ar	o	o	D
95	o	o	Q	o	L	o	5'	5"	7	9	t	o	o	Q	o	L	o
96	o	Lr	Ar	o	L	o	5	7	7	9	t"	o	Ac	Ar	o	o	L
97	o	o	Ar	o	o	L	5'	5	?	9	t	o	o	Ar	o	o	?
98	o	o	Ar	o	o	L	4	5'	5	7	t	o	o	Lr	o	o	L
99	o	o	Q	o	L	o	5'	7	9	11	t	o	o	Ar	o	L	o

n. crt.	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147
100	o	o	Ar	o	o	L	5	5"	6	7	t'	o	Ac	Ar	o	o	L
101	o	o	Ar	o	o	L	4	5"	7	9	t	o	Ld	Q	o	o	L
102	o	o	Ar	o	L	o	5'	5	o	9	t	o	o	Ar	o	o	o
103	11/7	o	Ar	o	L	D	5	5"	?	7	t	9/6	o	Q	o	o	D
104	o	Ar	Ar	o	L	o	4	5	7	9	t"	o	Ac	Ar	o	o	L
105	o	o	Ar	o	o	o	4	5"	7	9	t'	o	Ac	Ar	o	o	L
106	o	o	Ar	o	L	o	5	5"	7	9	t	o	o	Ar	o	o	L
107	o	o	Ar	o	o	L	5'	5"	5'	7	t'	o	Ac	Ar	o	o	L
108	o	o	Q	o	L	o	5	7	9	10	t	o	o	o	o	L	o
109	o	Ac	Ar	o	L	o	5'	5"	c	9	t'	o	Ac	Ar	o	o	o
110	o	Ac	Ar	o	L	o	5'	5"	7	9	t	o	o	Ar	o	o	L
111	o	o	Ar	o	L	o	5	7	9	7	t	11/7	o	Ar	o	L	D
112	o	o	Ar	o	L	o	4	7	9	11	t	o	Lr	Q	o	L	o
113	o	o	Ar	o	o	L	5'	5	5"	7	t	7/6	o	Q	o	o	D
114	o	o	Ar	o	o	L	5'	5	7	9	t	o	o	Ar	o	o	D
115	o	o	Q	o	L	V	5'	7	9	9	t"	9/7	Ac	Q	o	L	v
116	—	—	—	—	—	—	4	5"	o	9	t	—	o	Q	o	o	o
117	o	Lr	Ar	o	L	o	4	5	5"	7	tu	o	Lr	Ar	o	L	o
118	11/7	Ac	Ar	o	L	D	5'	5	6	7	t	o	o	Ar	o	o	L
119	o	Lu/Lr	Ar	o	o	L	4	5	7	9	ttu	o	Lr	Ar	o	o	L
120	9/5	o	Ar	o	L	D	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

nr. crt.	IV. Date de observatie										Diagnoza endocrină	Conformatia corporală
	Formula plantară											
	Dreapta					Stînga						
	T	I	II	III	P	T	I	II	III	P		
148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	
1	D	P	D	O	O	D	O	D	O	O	h→oHy uş. HT hCSR	M
2	D	O	D	O	O	WR	D	O	O	O	HT↔(de r ?; hT; (CV?) o→hCSR uş. HOes	D→M
3	WR	P	D	D	O	WR	?	D	D	O	hHy GşHT↔HT? (CM) o→hPt uş HAndg. Trg. ↔ o↔HGo?	M
4	T	O	D	D	O	T	WR	O	O	O	uşHHy↔o→H1↔hTCV hPt hCSR subd. CV o→HCSR? HOes hLut.	D→M
5	WR	O	WR	O	O	WR	T	D	O	O	hHy Gşo→hT HSCR hGo↔HAndg trg	D→M
6	O	O	D	O	O	D	O	D	O	O	o→HHy HT↔(hTCV?) o→hCSR suvd. hPcs hGo→hLut.	D→M
7	D	O	D	O	O	D	O	D	O	O	o→hHy↔GşhTCV supr. o→hPt? h→oCSR uş HOes	M→B
8	WS	P	D	D	O	WS	P	D	O	O	Gş hT↔→HT supr; H↔→oCSR HOes?	M
9	D	P	D	O	O	D	P	WS	O	O	GşhTCV; HT↔supr. hCSR subd. HPcs o→hGo	M
10	WR	P	D	O	O	WR	O	D	O	O	o→HT hPt o→hCSR↔	M
11	D	P	D	O	O	D	O	D	O	O	hHy GşHT hPt oCSR↔o→HGo? HOes	M
12	D	O	D	O	O	D	O	O	O	O	hHy o→hCSR	M-B
13	D	O	D	O	O	D	O	D	O	O	hT↔HTCM hPt h→oCSR↔hGo	M
14	D	O	D	O	O	D	O	D	O	O	GşHT hPt Subd. o→hCSR subd.	D
15	D	O	O	O	O	WS	O	D	D	O	hT hPt CV→hPt subd; HCSR HPcs HGo HAndg.	B
16	T	O	P	D	O	T	O	D	O	O	o→hHy GşHT hCSR↔	D

nr. crt.	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159
17	D	O	D	O	O	D	P	D	O	O	GşHT (f) hTCV + CM H→oPt H→oCSR HAndg som.	M
18	D	P	D	O	O	D	P	O	O	O	Uş HHy hT c→hPt HCSR pred. HAndg. trg. HOes hLut	M
19	WR	O	D	D	O	WR	O	D	D	O	HHy hT HCSR HAndg. som.	B→M
20	T	O	O	O	O	T	O	O	O	O	GşhT CM hPt o→HCSR	B
21	D	O	O	D	O	WR	O	D	D	O	o→hHy GşHT supr; hCSR hPcs o→hGo hLut	M+D
22	D	P	D	D	O	D	O	D	O	O	hHy GşHT CA+CF (hT CM+CV) o→hCSR subd. uşHAndg.	D
23	D	O	D	O	O	D	O	D	O	O	o→HHy⇔HACTH? hPt HCSR hT Gş? HOes hLut	B
24	WR	O	D	O	O	WR	D	D	O	O	uşHHy? Gş HT⇔(hTCV) o→HPt Uş HCSR⇔subd. HPeshGo pred hLut	M
25	D	O	D	O	O	D	O	D	O	O	oHy⇔HHy cef hT HPt CV HCSR HPcs HOes	M→B
26	D	O	O	O	O	D	O	O	O	O	o→hHy o→hTCM HCSR⇔	D
27	D	P	O	O	O	WR	O	D	O	O	oHy⇔HHy fac; Gş HT⇔(hT CV CM) o→hPt	M+B cef.
28	WS	O	D	D	O	WS	O	O	O	O	o→hHy⇔uş H cef.? GşHT hPt hSR subd. HOes hLut.	D→M
29	D	O	O	O	O	D	O	O	O	O	o→hHy o→hT⇔HTSH? Gş HCSR	M→B
30	WR	P	D	D	O	WR	O	D	O	O	o→hHy HTGş hPt HCSR	M
31	D	O	D	O	O	D	O	D	O	O	hHy GşoT⇔hPt hCSR hPcs hGo infec.	B→M
32	WR	O	O	D	O	WR	O	D	O	O	hHy⇔hT HCSR HOes?	B
33	T	O	D	D	O	T	O	D	D	O	Gş hT o→HPt HCSR	B
34	D	WS	D	D	O	D	D	D	D	O	o⇔HHy GşhT (supr.) uşHAndg, uşHCSR HOes	D→M
35	WS	O	O	O	O	WR	O	O	O	O	GşhT HPt o→HCSR HAndg.	D→M
36	O	O	WR	O	O	WS	P	WR	O	O	uşHHy pred cef Gş HT (hTCM) o→HPt HCSR⇔Hins. o→hGo pred hLut.	D→M

nr. cr.	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159
37	D	O	D	O	O	O	D	O	O	O	o→hHy Gş o→hT o→HPT o→HCSR	B
38	D	D	D	D	O	D	O	O	O	O	hHy hT HAndg. trg.	D→B?
39	T	O	D	O	O	D	D	D	O	O	o↔HHy cef. Gş hT hPt HCSR (p?) HAndg. trg. hGo?	M
40	WR	P	D	D	O	WR	P	D	D	O	o→hT? o→HCSR↔HOes hLut infec.	M
41	D	O	D	D	O	D	O	D	D	O	Gş HT CA (hT CV) hPt hCSR hPcs↔HOes	M
42	WR	P	O	O	O	WR	P	O	O	O	oHy↔hT HCSR HPcs HAndg.	B
43	WS	O	D	O	T	WR	O	D	O	T	Gş hThPt	M
44	WR	O	WR	D	O	WR	O	WR	T	O	hHy↔Gş rezid. HT recid. (P?) hCSR	M
45	WR	O	D	O	O	T	D	O	O	O	hHy HT hSr	D?
46	WR	O	D	D	O	WR	O	D	D	O	hHy→HHy fac.? HT CA CF (hT CV CM) HTSH?	D?
47	D	O	O	O	O	D	P	O	D	O	o→hHy↔GşHT o↔hPt hSR o↔hPcs HOes hLut	M
48	D	O	D	O	O	D	O	D	P	O	o→HHy HT CA CF (hT CM CV) o→HCSR↔; o→hGo↔uş HAndg	B
49	D	O	O	O	O	D	O	O	O	O	Gş hT (CMCV) HT supr.? hCSR	M
50	D	O	O	O	O	D	O	O	O	O	HHy pred. cef. hT hPt CF HPT CM; HCSR HAndg trg.	M
51	D	P	D	O	O	D	P	D	O	O	hHy hT hCSR	D?
52	D	O	D	O	O	D	O	D	O	O	hHy gş. uşHT hPt hCSR	M
53	WR	O	D	O	O	WR	O	D	O	O	o→hHy↔som. H cef.; o→hhPt o→hCSR subd. (HCSR CV) hLut	M→B
54	WS	P	T	D	O	WR	P	WS	D	T	hHy HT o→hPt hCSR↔HAndg trg HOes	M
55	D	O	O	O	O	WS	O	O	O	O	hHy Gş HT? hPt hCSR↔HAndg. HMSR o→hPcs	B→D?
56	D	D	O	O	O	WR	O	O	O	O	hHy uşHT CA CF (hT CM CV) hPt hSR CA subd. (HCSR CV CM) o→hPcs hGo.	B
57	D	O	D	O	O	D	O	D	O	O	uşHHy↔; Gş HT↔; hPt o→hCSR	D

nr. crt.	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159
58	D	O	O	O	O	D	O	O	O	O	hHy hCSR	D? B
59	D	O	D	D	O	D	O	D	D	O	Gş hT→HT supr.; o→HCSR uş HOes HAndg.	D
60	D	O	WR	O	O	D	O	WR	O	O	hHy o→HT hPt HCSR CV? subd; HAndg. HMSR? uş HOes o→HPcs?	B
61	WR	O	D	O	O	WS	O	D	O	O	hHy⇒Hcef. CM; Gş HT de r. hSR hPcs⇒ HOes?	B
62	WR	P	D	O	O	D	P	O	O	O	HHy cef.⇒; Gş hT HCSR	M
63	D	O	D	O	O	D	O	D	O	O	hHy hTCV HT supr. hPt hSR HOes	M→B
64	WR	O	D	O	O	WR	O	O	O	O	hHy som.⇒H cef; Gş hT hPt o→HCSR HAndg.	M
65	WR	P	WR	O	O	WR	P	D	D	O	o→HHy pred. cef. Gş. hT hPt HCSR HMSR? HGo?	M
66	D	O	D	D	O	WR	O	O	D	O	hHy hT subd. (post. op. T. ect.) hPt hCSR hPcs hInd.	M
67	D	O	O	O	O	D	O	O	O	O	hHy som; Gş. HT supr. (hTCV) hCSR	M
68	D	P	D	O	O	WR	WR	O	O	O	hHy som.⇒H cef. Gş. HT hPt Uş. HAndg.	B
69	D	O	O	O	O	WS	O	O	O	O	hHy som. HHy cef. Gş. hT hPt? HCSR hPcs hLut.	B
70	WR	O	O	O	O	D	O	O	O	O	hHy⇒Hcef. Gş. hT CM⇒HT? supr; HCSR CV clx.	M
71	D	D	O	O	O	D	O	O	O	O	hHy⇒HHy extrm. Gş. HT hPt hSR subd. HMSR HOes	D→M
72	O	P	D	T	O	O	T	D	?	O	hHy hT hPt HCSR supr.	B
73	D	O	D	O	O	WR	O	D	O	O	hHy Gş. hThPt HCSR HOes hLut	B
74	D	O	D	D	O	WR	O	D	O	O	hHy Gş. hTCV HT supr. şî CM; o→hPt hSR⇒HAndg. HMSR? hPcs hGo	B→M
75	D	P	WR	O	O	D	WR	WS	O	O	hHy som. H cef. Gş. hT hPt subd. HCSR HGo?	B
76	T	O	O	D	O	D	P	O	D	O	hHy GşhT hPt hSR subd. HAndg. HMSR?	M→B
77	D	O	P	O	O	D	O	O	O	O	hhy GşHT supr; hPt hCSR hGo	M
78	D	O	O	O	O	D	O	O	O	O	hHy som. H cef; GşhT hPt subd. HCSR HIns. uş. HOes	B

nr. crt.	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159
79	D	O	O	O	O	D	O	O	O	O	GşhTCV HT supr. hPt hSR hPcs HOes	M
80	D	P	D	O	O	D	O	D	O	O	hHy GşhTCV $\rightleftharpoons$ HT supr. hCSR	M
81	WR	P	D	T	O	WS	P	D	D	O	uşHHy cef. GşHT de r. uş. HAndg CM hLut	D cef.+M
82	O	O	WR	D	O	O	O	O	D	O	hHy som. $\rightleftharpoons$ cef. GşhT HCSR HMSR	M $\rightarrow$ B
83	D	O	D	O	O	D	T	D	O	O	o $\rightarrow$ HHy Gş.HT hPt hCSR $\rightleftharpoons$ HAndg.	M
84	WR	O	D	D	O	WR	P	D	O	O	hHy HTCM $\rightleftharpoons$ hT CF?; o $\rightarrow$ hPt hCSR subd. HOes hIns.	M
85	D	O	WR	P	O	D	P	WR	P	O	hHy HT hCSR HMSR?	M $\rightarrow$ B
86	D	O	O	O	O	D	O	O	O	O	hHy HTCA au. (hTCM CV) hCSR subd. uş. HOes	D
87	WR	P	D	O	O	WR	P	D	O	O	Gş HT supr. (hTCV) hPt o $\rightarrow$ HCSR HOes hLut clx	M
88	T	O	D	O	O	T	P	D	O	O	hHy som. $\rightleftharpoons$ H cef. GşhT (HTSH?) o $\rightarrow$ HCSR supr. HMSR HAndg. trg. şî CM; HOes	B
89	WR	O	O	O	O	WR	O	D	O	O	hHy Gş HT supr.? (hT CM) o $\rightarrow$ hCSR $\rightleftharpoons$; o $\rightarrow$ HGo?	M
90	O	P	D	O	O	O	WR	D	O	O	HHy $\rightleftharpoons$ pred. cef. hT HAndg. som.	D
91	D	P	O	O	O	D	O	O	O	O	hHy GşHT der. (hT CV)? hPt hCSR $\rightleftharpoons$ hPcs HOes hLut.	B
92	T	O	D	O	T	D	O	D	O	O	GşhTCV $\rightleftharpoons$ $\rightarrow$ HT CAF; h $\rightarrow$ o CSR	M
93	D	O	D	O	O	D	O	O	O	O	hHy som. $\rightleftharpoons$ H cef. hTCM hPt subd. o $\rightarrow$ hCSR $\rightleftharpoons$ subd. (HCSR CV?) HMSR HAndg.	M
94	D	D	O	O	O	D	O	O	O	O	hHy hTCV? HT CF A; o $\rightarrow$ HCSR; HAndg. trg.	M
95	T	O	O	O	O	WR	O	O	O	O	hHy GşHThPt hSR HOes CV	B $\rightarrow$ M
96	WR	ES	D	O	O	T	P	WS	O	O	hHy o $\rightarrow$ HT Supr. (hTCV) hPt hCSR hGo.	B
97	D	O	O	O	O	D	O	O	O	O	HHy Gş.hTCV CM o $\rightarrow$ hCSR subd. CA; HMSR?	D
98	D	O	D	O	O	WR	P	D	O	O	hHy hT hPt HCSR (spf?)	B
99	D	O	O	O	O	WR	O	O	O	O	hHy som $\rightleftharpoons$ cef; GşHT o $\rightarrow$ hCSR $\rightleftharpoons$ subd. uş HAndg.	M

nr. crt.)	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159
100	D	D	D	O	P	D	O	D	O	O	hHy som. $\rightleftharpoons$ H cef. hTCM hPt (spf.) o $\rightarrow$ HCSR	B
101	T	O	D	O	O	T	P	O	O	O	hHy hTCM hPt hCSR $\rightleftharpoons$ HMSR uşHOes	B?
102	D	D	O	O	O	D	O	O	O	O	hHy som $\rightleftharpoons$ fac; GşhT? hCSR	B?
103	D	O	D	O	O	O	O	D	O	O	hHy $\rightleftharpoons$ Gş o $\rightarrow$ hT o $\rightarrow$ hCSR subd.; o $\rightarrow$ hGo	D?
104	D	O	D	O	O	D	O	O	O	O	hHy Gş hT $\rightleftharpoons$; hSR o $\rightarrow$ hGo	B $\rightarrow$ M
105	WS	O	O	O	O	D	P	O	O	O	GşHT CACF (hTCV) o $\rightarrow$ hCSR subd; H Andg.	D?
106	D	O	O	O	O	D	O	O	O	O	hHy Gş HT hPt hCSR	M
107	WR	O	WR	O	O	WR	O	WR	D	O	hHy uş HT (hTCV?) hSR HGo?	B
108	WR	O	D	O	O	WR	O	D	O	O	o $\rightarrow$ HHy fac; GşHT $\rightleftharpoons$ hPt hSR HOes	D $\rightarrow$ M
109	WS	O	D	O	O	WR	O	D	O	O	hHy som. $\rightleftharpoons$ HCef. hT hPt oSR $\rightleftharpoons$ HMSR?	B
110	D	O	D	O	O	WR	P	D	O	O	hHy $\rightleftharpoons$ cef; Gş HT supr. (hTCV)	M
111	T	O	O	O	O	T	P	O	O	O	hHy GşhT supr. (CV CM HT?) hPt HCSR $\rightleftharpoons$ subd. (hSR CA) hPcs uş. HOes	B $\rightarrow$ M
112	D	O	O	O	O	D	P	O	O	O	hHy hTCV CM(HT CF? $\rightleftharpoons$) o $\rightarrow$ hPt o $\rightarrow$ hSR hGo $\rightleftharpoons$	B
113	D	O	D	D	O	WR	O	D	D	O	hHy hTCV hPt hCSR $\rightleftharpoons$ HAndg trg. HMSR?	B
114	P	O	D	O	O	P	O	D	O	O	hHy Gş HTCv? subd.; o $\rightarrow$ hCSR subd.	D?
115	WR	O	D	O	O	WR	O	D	O	O	hHy o $\rightarrow$ hTCM o $\rightarrow$ hPt o $\rightarrow$ hCSR	M
116	—	—	—	—	—	—	—	—	—	O	hHy Gş hT hPt hSR	M
117	D	O	O	O	O	D	O	O	O	—	hHy som $\rightleftharpoons$ cef (H?) Gş o $\rightarrow$ hT H $\rightarrow$ o CSR uş HAndg.	D
118	D	WS	O	O	O	O	P	WR	O	O	hHy GşhT CV (HT? supr) hSR $\rightleftharpoons$; HMSR hPcs	B $\rightarrow$ M
119	WR	O	WR	P	O	WR	WS	D	O	O	hHy $\rightleftharpoons$; Gş hT hPt HAndg.	M
120	O	O	D	O	O	O	D	O	O	O	hHy HT?; hCSR	B?

III. COPII (8)

I. Date generale								II. Date antropologice				
nr. crt.	nr. fișei	nr. foto	Numele și pronumele	Vîrsta	Locul de naștere	Locul de origine		g-op	eu-eu	ft-ft	zy-zy	go-go
						Tată	Mamă					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	1202	—	Daj Marinică	2	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	—	—	—	—	—
2	1 215	209—210	Daj Ionaș	3	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	161	133	93	103	85
3	1 212	424—425	Moș Doruț Justin	3	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	153	138	92	110	80
4	1 230	446—447	Alb Ion Nopcea	7	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	165	155	110	124	95
5	1 220	288—289	Dogar Nelu	7	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	165	152	100	120	82
6	1 234	302—303	Gogiță Valer	7	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	175	150	97	120	90
7	1 221	21— 22	Avramesc Ionel	8	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	175	154	113	120	100
8	1 238	336—337	Moș Ioan	8	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	165	150	97	118	90
9	1 237	474—475	Daj Ionel Nuț	9	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	173	149	110	134	95
10	1 236	119—120	Herțeg Ion	9	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	162	149	102	117	95
11	1 213	392—393	Moș Victor Justin	9	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	168	153	105	128	93
12	1 216	83— 84	Moș Victorian	9	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	162	150	100	125	90
13	1 211	221—222	Contea Ionel Vila	11	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	170	152	100	120	98
14	1209	252—253	Alb Ionel Aron	12	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	169	154	110	130	102
15	1 218	390—291	Contea Valeriu Dănăluță	12	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	170	150	102	121	89
16	1 207	131—132	Herțeg Ionel	13	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	170	150	105	128	96
17	1 232	388—389	Contea Ion Dănăluță	15	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	171	155	105	127	101
18	8	85—86	Alb Valeriu	17	Nucșoara	Nucșoara	Nucșoara	180	155	111	138	101

II. Date antropometrice

nr. curent	n-gn	n-sto	n-sn	al-al	t-v	interoculare	extraoculare	dreapta		stînga		Circonferința torace			Circonferința antebrăzului		circonferința abdomen
								înlățime ureche	-lățime ureche	înlățime ureche	lățime ureche	inspirație	expirație	normal	dr	stg	
								21	22	23	24	25	26	27	28	29	
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	87	56	39	28	—	28	90	49	33	52	33	—	—	—	—	—	—
3	81	50	32	23	—	26	83	46	30	50	31	—	—	525	105	105	505
4	104	65	46	31	—	31	99	50	32	53	33	610	580	—	125	120	570
5	99	61	41	27	130	30	91	53	30	54	31	605	550	—	120	115	520
6	101	62	45	26	—	27	90	55	34	53	34	570	530	540	115	115	490
7	107	70	50	30	—	33	96	66	39	65	38	680	600	—	120	115	540
8	107	66	45	28	—	28	86	59	37	56	33	580	340	550	110	110	510
9	117	70	49	32	—	35	99	61	36	59	33	750	640	660	103	103	505
10	95	60	42	27	—	31	94	51	30	50	30	580	530	545	110	105	494
11	108	70	49	28	—	29	93	53	36	55	36	660	600	—	135	130	570
12	95	60	42	30	116	30	90	50	30	51	30	640	590	—	120	120	530
13	108	61	53	31	—	27	94	59	40	59	38	730	650	—	—	—	575
14	112	67	50	30	126	32	100	61	37	63	33	785	725	—	140	135	640
15	94	57	40	31	126	30	99	55	30	50	27	720	645	—	140	135	595
16	105	65	44	31	—	33	90	58	31	56	32	750	680	—	140	145	605
17	115	75	53	33	135	33	99	65	39	63	37	830	770	790	160	160	650
18	127	78	58	36	130	32	97	65	37	65	38	890	820	—	175	175	710

nr. curent	II. Date antropometrice												III. Indici			
	circ. bazin	greutatea	statura	sst-sy	membrul inferior	membrul superior	înălțimea șezindă	A—A	D.T. torace	D.A.P. torace	ic—ic	tro-tro	eu-eu/g-op	t—v/g—op	ft-ft/eu-eu	zy-zy/eu-eu
	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	—	12,200	924	—	—	—	—	—	—	—	—	—	82,6	—	69,9	77,4
3	500	13,600	917	280	449	397	536	221	171	115	110	170	90,2	—	66,7	79,7
4	580	20,800	1 172	357	606	501	640	260	190	128	200	200	93,9	—	71,0	80,0
5	550	19,000	1 141	338	594	499	625	255	170	140	180	190	92,1	78,8	65,8	78,9
6	570	18,000	1 126	332	577	—	626	236	173	130	170	192	85,7	—	64,7	80,0
7	600	22,800	1 279	369	681	550	684	267	190	125	200	210	88,0	—	73,5	83,8
8	550	18,200	1 093	343	573	480	616	255	160	120	180	190	90,9	—	64,7	78,7
9	665	28,700	1 323	377	710	588	702	290	200	140	215	230	86,1	—	73,8	89,9
10	545	17,600	1 120	330	601	473	600	250	170	120	180	190	92,0	—	68,5	78,5
11	670	27,200	1 331	287	729	574	713	291	180	140	220	228	90,4	—	69,1	84,2
12	595	21,2	1 222	351	661	336	654	270	190	130	190	210	92,6	71,6	66,7	83,3
13	560	30,2	1 455	425	810	631	751	315	207	146	218	240	88,8	—	65,8	78,9
14	750	37,7	1 440	402	814	644	738	330	212	170	225	250	91,1	74,6	71,4	84,4
15	725	34,1	1 446	460	799	651	747	310	—	190	215	250	88,2	74,1	68,0	80,7
16	710	33,8	1 327	427	786	638	748	310	200	150	230	250	88,2	—	70,0	86,0
17	830	49,4	1 659	549	899	724	868	380	230	160	150	300	90,6	78,9	67,7	81,9
18	910	58,1	1 692	499	972	801	849	383	242	162	270	320	86,1	72,2	71,6	89,0

nr. curent	III. Indici														
	t-v/eu-eu	ft-ft/zy-zy	go-go/zy-zy	n-gn/zy-zy	inter oc./zy-zy	n-sto/n-ng	al-a/n-sn	lățime ureche		extra occ. intra occ. $\frac{2}{2}$	I. Rohrer	sst-sy talie	m. inf. talie	m. sup. talie	I. șezindă talie
								înălțime ureche							
								dreapta	stinga						
47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	—	90,3	82,5	84,5	27,2	64,4	71,8	67,3	63,5	31,0	1,54	—	—	—	—
3	—	83,6	72,7	73,6	23,6	61,7	71,9	65,2	62,0	33,5	1,76	30,5	49,0	43,3	58,4
4	—	88,7	76,6	83,9	25,0	62,5	67,4	64,0	62,3	34,0	1,29	30,5	51,7	42,7	54,6
5	85,5	83,3	68,3	82,5	25,0	61,6	65,8	56,6	55,6	30,5	1,28	29,4	52,1	43,7	54,8
6	—	80,8	75,0	84,2	22,5	61,4	57,8	61,8	64,1	31,5	1,26	29,5	51,2	—	55,6
7	—	87,6	77,5	82,9	25,6	65,4	60,0	59,1	58,5	31,5	1,14	28,8	53,2	43,0	53,5
8	—	82,2	76,4	90,7	23,7	61,7	62,2	62,7	58,9	29,0	1,39	31,4	52,4	43,9	56,4
9	—	82,1	70,9	87,3	26,1	59,8	65,3	59,0	55,9	32,0	1,24	28,5	53,7	44,4	53,1
10	—	87,2	72,6	81,2	26,5	63,2	64,3	58,8	60,0	31,5	1,25	29,5	53,7	42,2	53,6
11	—	82,0	72,7	84,4	22,7	64,8	57,1	67,9	65,4	32,0	1,15	29,1	54,8	43,1	53,6
12	77,3	80,0	72,0	78,0	24,0	63,2	71,4	60,0	58,8	30,0	1,16	28,7	54,1	43,9	53,5
13	—	83,3	81,7	90,0	22,5	65,7	58,5	67,8	64,4	33,5	0,98	29,2	55,7	43,4	51,6
14	81,8	84,6	78,5	86,1	24,6	59,8	60,0	60,7	52,4	34,0	1,25	27,8	56,3	44,6	51,1
15	84,0	84,3	73,5	77,7	24,8	60,6	75,5	54,5	54,0	34,5	1,13	28,8	55,2	45,0	51,6
16	—	81,4	74,4	81,4	25,6	61,9	70,4	53,4	57,1	28,5	1,16	29,9	55,1	44,7	73,9
17	87,1	83,7	79,5	90,5	26,0	65,2	62,3	60,0	58,7	33,0	1,08	33,1	54,2	43,6	52,3
18	83,9	80,4	73,2	92,0	23,2	61,4	62,1	56,9	58,5	32,5	1,20	29,5	57,4	47,3	50,2

II. Indici

nr. curent										linie cre. e.		Radăcină nas		Sept nazal					
	m. inf./sst-sy	m. sup./sst-sy	A-A/sst-sy	ic-ic/sst-sy	DAP torace/ DT torace	ic-ic/A-A	tro-tro/A-A	m.sup./m. inf.	occipital	direcție	curbură	înălțime	direcție	profil	unghi intern	plan frontal	Profil nas	orientare	lungime
	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	—	—	—	—	—	—	—	—	P	a	s	i	v	d	i	i	cc	a	S
3	160,3	141,8	78,9	57,1	67,2	72,4	76,9	88,4	l	a	x	i	v	cx	i	i	d	a	S
4	169,7	140,3	72,8	56,0	87,4	76,9	76,9	82,7	p	a	x	i	v	d	i	i	d	o	X
5	175,7	147,6	75,4	53,2	82,2	40,6	74,5	84,0	p	a	p	i	v	d	i	i	d	o	X
6	173,8	120,2	71,1	51,2	75,1	72,0	81,3	—	x	a	x	i	v	d	i	i	d	o	S
7	184,5	149,0	72,3	54,2	65,8	74,9	78,6	80,8	p	a	x	i	v	cx	i	i	o	a	X
8	167,0	140,0	74,3	52,5	75,0	70,6	74,5	83,8	p	a	x	i	v	d	i	i	d	a	S
9	188,3	156,0	76,9	57,0	70,0	74,1	79,3	82,8	p	a	x	i	v	d	i	i	d	o	X
10	182,1	143,4	71,7	54,5	70,6	72,0	76,0	78,7	p	o	s	i	v	d	i	i	d	a	S
11	188,4	148,3	75,2	56,8	77,8	75,6	78,3	78,7	p	a	x	x	v	d	i	i	o	o	S
12	188,3	152,7	76,9	54,1	68,4	70,4	77,8	81,1	p	a	x	x	x	d	i	x	c	a	S
13	190,5	148,5	74,1	51,3	40,5	39,2	76,2	77,9	p	a	x	i	v	d	i	i	d	o	X
14	202,5	160,2	32,1	56,0	40,2	28,2	75,7	79,1	p	a	s	i	v	d	i	i	d	o	X
15	292,1	156,5	74,5	51,7	—	69,3	80,6	81,5	p	a	p	i	v	d	i	i	d	o	S
16	184,1	149,4	72,6	53,9	75,0	74,2	80,7	81,2	p	a	x	x	v	d	i	i	d	a	X
17	163,7	131,9	39,2	45,5	39,6	65,8	79,2	80,5	x	a	x	i	v	d	i	i	d	o	X
18	194,8	160,5	76,7	54,1	66,9	70,5	83,5	82,4	p	a	s	x	v	d	i	i	o	o	S

Nr. crt.	VI. Date de observație																			
	buza superioară		buza inferioară		bărbie			Marginea inferioară a mandibulei	Contur față	fanta palpebrală		plica palpebrală	rădăcina nasului	orificii nas	malare		ureche			
	mărim	formă	poziție	formă	poziție	contur	înălțime			deschidere	orientare				relief	orientare	formă	mărime	lățime	poziție
	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	x	cx	x	cx	a	s	j	o	rotund	l	d	II a	l	o	s	t	5	x	x	d
3	x	cx	x	cx	—	—	j	x	rotund	l	d	I d	x	o	s	t	5	s	x	d
4	x	c	x	d	r	x	x	o	oval	l	d	II b	x	s	s	t	3	x	x	d
5	x	cc	x	d	x	x	j	o	ascuțit	l	d	—	x	s	s	t	6	x	x	x
6	x	d	x	d	r	x	j	o	oval	l	d	II b	x	o	s	t	5	l	l	d
7	x	cc	x	d	x	x	i	o	pentagonal	l	x	III	x	o	s	t	5	l	l	d
8	s	cc	a	cx	r	x	x	o	ascuțit	l	d	II c	x	o	s	t	6	l	l	d
9	x	cc	x	d	x	x	i	x	oval	l	d	III	x	o	s	t	5	l	x	d
10	s	ec	x	cc	r	x	x	o	oval	l	d	II b	x	o	s	t	6	x	l	d
11	x	cc	x	d	r	c	i	o	oval (ascuțit)	x	x	II a	x	s	s	t	5	x	x	x
12	x	d	ap	d	x	x	x	o	(ascuțit) pentagonal	x	x	II a	l	o	s	t	3	l	x	d
13	x	cc	x	d	r	s	x	o	ascuțit	x	x	II a	—	o	s	t	2	l	l	d
14	x	d	x	d	r	c	i	o	oval (ascuțit)	l	x	II a	x	s	s	t	4	l	l	d
15	i	d	x	d	x	x	x	or	rotund	l	d	I c	x	f	s	t	5	x	x	d?
16	x	d	x	d	x	c	x	x	oval	l	d	II a	x	s	s	t	4	x	x	x
17	x	d	x	d	x	c	i	o	oval	l	d	II b	—	o	x	t	5	i	x	d
18	s	cx	ap	cx	x	x	x	o	ascuțit	x	d	—	x	s	s	t	—	x	x	x

IV. Date de observație

nr. crt.	lob ureche			Culoarea pielii	culoarea iris	Structură iris	Păr		Pilozitate		Diagnoza tip antropologic	Grupa sanguină
	lungime	lățime	dezvoltare				formă	culoare	facială	corporală		
	101	102	103				104	105	106	107		
1	—	—	—	alb roz	11	c	b	K	—	—	—	—
2	1	x	1b	alb roz	10	a 5	b	F	o	o	—	A ₂ M rh Se
3	1	1	1 b	—	3	b 6	c	H	o	o	—	O M rh se
4	1	1	1 b	brun	11	a 6	c	V	o	o	—	O M rh T olf Se
5	s	1	x	alb-galben	5	a 1	—	L	—	—	—	A ₂ M Rh t olf Se
6	1	1	1 b	brun	10	c 4	c	W	o	o	—	O M rh T Olf Se
7	1	1	1 b	alb-galben	5	b 2	b	P	—	—	—	A ₂ B M Rh T Olf Se
8	x	x	1 b	brun	13	c 6	b	S	—	—	—	A ₁ MN Rh se
9	1	1	1 b	brun	4 b/7	a 3	c	P	o	o	—	A ₁ M rh T Olf se
10	s	1	1 p	brun deschis	12	c 5	b	U	o	o	—	A ₁ M rh T Olf se
11	1	1	1 b	alb-galben	4 b	b 6	—	P	—	o +	—	O M rh Se
12	1	1	1 b	—	11	a 3	b	R	o	o	—	A ₂ B M rh Se
13	x	1	1 b	—	8	—	—	V	r	r	—	A ₂ B MN Rh T Olf Se
14	x	1	x	—	11	b 2	c	V	o	o +	—	A ₁ MN Rh T Se
15	1	x	1 b	brun	12	a 5	b	R	o	o +	—	A ₁ M Rh T olf se
16	1	x	x	brun-alb	11/9	a 5	a	R	r	r	—	A ₁ M Rh T Olf Se
17	1	1	1 b	brun	11	a 5	b	V	a	x	D M	A ₂ MN Rh t Olf Se
18	1	x	1 p	—	7	c 1	b	V	r	r	D 8 A 2	B MN Rh T Olf

nr. crt.	constante biochimice			Formula digitală										Formula palmară				
	Glicemie à jeun	coleste- rolemia	Elimi- narea cal- ciului din urină	dreapta					stînga					dreapta				
				I	II	III	IV	V	I	II	III	IV	V	A	B	C	D	t
	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130
1	—	—	IV	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	1,53	1,20	II	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5'	7	9	11	t
3	1,5	1,16	(—)	VSs	VRs	VRr	VRs	VRs	VRu	VRs	Lu	VRu	Lu	5	5'	9	9	t
4	—	—	IV	VRs	VRs	VRu	VRs	VRu	VRs	VSr	VRu	VRu	Lu	5'	7	9	11	t'
5	—	—	II	VSu	VSs	Lu	VRr	Lu	Lu	Lu	Lu	VRu	Lu	5	7	9	11	ttu
6	—	—	—	VSu	Lu	Lu	As	Lu	VSu	Lu	Lu	Lu	Lu	5'	5"	c	9	t
7	—	—	(—)	VSu	Lr	Lu	Lu	Lu	VSu	Lr	Lu	Lu	Lu	4	7	9	11	tt"
8	—	—	IV	VRs	Lr	Lu	Lu	Lu	VSu	Lr	Lu	Lu	Lu	5	5"	7	9	t'
9	—	—	—	Lu	Lu	Lu	LRu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	Lu	4	5	6	7	t
10	—	1,14	I	VRs	Lr	Lr	LSu	Lu	Lu	VSu	Lu	Lu	Lu	5'	7	9	11	ttu
11	1,38	1,18	I	VSs	VRu	VRu	VRu	VRu	VSs	VSu	VRs	VRs	VSu	4	5"	7	9	t
12	—	—	(—)	LSu	LSu	Lu	VRu	Lu	Lu	Lu	VSu	VSu	Lu	4	7	9	11	t
13	1,15	0,89	III	LSu	Lu	Lu	VRr	Lr	Lu	As	Lu	LSu	Lu	5'	7	9	11	t
14	1,77	1,18	I	VSu	Lu	Au	VRu	Lu	VRu	As	Lu	VRu	LSu	3p	7	9	11	t
15	1,7	1,12	I	VSs	VSs	Lu	VRs	VRu	VRs	Lu	LSu	VRu	VSu	5	7	9	11	t
16	1,26	1,11	I	Au	As	As	LSu	As	Au	As	Lu	Lu	Lu	4	5	7	9	ttu
17	1,5	1,00	(—)	VRr	Lu	Lu	VRs	Lu	VSu	LSu	AS	VRu	LSu	4	5	6	7	tu
18	2,10	1,10	I	VSu	Lu	Lu	VRu	VRu	VSu	Lu	Lu	VRu	LSu	5'	7	9	11	t

nr. crf.	IV. Dată de observație																
	Formula palmară																
	Dreapta						Stînga										
	n	H	I	II	III	IV	A	B	C	D	t	n	H	I	II	III	IV
131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	o	o	Ar	o	L	o	4	5	c	9	t	o	O	Ar	o	o	o
3	o	o	Ar	o	L	o	4	5	5"	7	t	o	o	Ar	o	o	L
4	o	o	Ar	o	L	o	5'	7	9	9	l	o	o	Q	o	L	o
5	5/11	Lr	Q	D	I	o	4	5"	7	9	ttu	5/11	Lr	Q	D	L	o
6	o	o	Ar	o	o	o	5'	5	7	9	t	o	o	Ar	o	o	L
7	o	Lu	Ar	o	l	o	4	5	6	7	tt"	o	Lu	Ar	o	o	L
8	o	Ac	Q	o	o	L	5'	6	9	9	t	9/7	Ac	Q	o	L	D
9	o	o	Q	o	o	L	4	5"	5"	7	t	o	o	Ar	o	o	L
10	o	Lr	Ar	o	L	o	5'	7	9	11	t	o	o	Q	o	L	O
11	o	Ar	Lr	o	o	L	4	5	c	9	t	o	Ac	Ar	o	o	o
12	o	o	Q	o	L	o	5'	6	c	9	t	9/7	o	Q	o	o	D
13	o	o	Ar	o	L	o	4	5"	9	9	t	o	o	Ar	o	L	o
14	o	Ac	Ar	O	L	o	4	5	7	9	t	o	Ac	Ar	o	o	L
15	11/5	o	Ar	D	L	o	5	7	9	11	t	11/5	o	Ar	D	L	o
16	o	Lr	Ar	o	o	L	4	5	6	7	t	o	o	Ar	o	o	L
17	o	Lr	Ar	o	o	L	3p	5	5"	6	t	5"/6	o	Ar	o	o	D
18	11/7	o	Ar	o	L	D	5'	5"	9	9	t	o	o	Q	o	L	o

nr. crt.	IV. Date de observație										Diagnoza endocrină	conformația corporală
	Formula plantărilor											
	Dreapta					Stînga						
	T	I	II	III	P	T	I	II	III	P		
148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	
1	T	O	D	O	O	WS	O	O	O	O	HT hPt hCSR ⇌ HMSR ⇌	M?
2	D	O	D	O	O	D	O	D	O	O	o→HT hPt hCSR	M
3	WS	O	D	D	O	WR	O	D	O	O	hT HCSR HMSR ?	B
4	WR	O	O	O	O	WR	O	O	O	O	o→HHy o→HT	M-D
5	D	O	D	O	O	D	O	D	O	O	Gș hT CV Cm→HT CS hPt hCSR	D-M
6	D	O	D	O	O	D	O	O	O	O	hHy Gș hT	D
7	D	P	D	D	O	D	P	D	O	O	hT hPt o→HCSR ⇌	D?
8	WR	O	D	D	O	WR	O	D	D	O	O-hHy hT HCSR HACTH? o→hGo	B
9	D	O	D	D	O	D	O	D	D	O	hT spf°. o→HCSR ⇌	D?
10	D	O	O	D	O	D	P	O	O	O	uș HHy hTCV HRCA h SR ⇌ hPes.	M-D
11	WS	O	O	D	O	WS	O	O	O	O	Gș hT HCSR ⇌	B
12	D	O	D	O	O	WR	O	D	O	O	HT hCSR	M
13	WR	O	O	O	O	D	P	O	O	O	HHY HT o→hCSR	M
14	WR	O	P	O	O	WR	O	P.	O	O	o-HT CF (hT CM) hPt o→HCSR	D?
15	WR	O	O	D	O	WR	WS	D	O	O	hTHCSR	M
16	WR	O	D	D	O	WR	O	D	D	O	o-hHy o→HT o→hSR hGo	M-
17	WR	O	D	D	O	WR	O	D	O	O	HHy o→HT ohSR ⇌ HACTH?	D-M
18	WR	WS	D	O	O	WR	WS	D	O	O	HHy hT HCSR CV hCSR subd.	D

IV. COPII (♀)

I. Date generale								II. Date antropometrice				
nr. curent	Nr. fişei	Nr. foto	Numele şi pronumele	Vârsta	Locul de naştere	Locul de origine		g—op	eu—eu	ft—ft	zy—zy	go—go
						7	8					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	1 017	—	Avramesc Marioara	3	Nucşoara	Nucşoara	Nucşoara	160	145	105	110	75
2	1 002	490—491	Daş Dorica	6	Nucşoara	Nucşoara	Nucşoara	170	150	105	121	93
3	1 039	240—241	Stăncic Valeria	7	Nucşoara	Nucşoara	Nucşoara	165	140	96	112	95
4	1 007	316—317	Alb Gherghina Lic	11	Nucşoara	Nucşoara	Nucşoara	175	153	101	120	92
5	1 031	185—186	Cerna Tiţa Pec	11	Nucşoara	Nucşoara	Nucşoara	169	145	105	125	95
6	1 004	264—265	Alb Viiorica	12	Nucşoara	Nucşoara	Nucşoara	173	146	102	124	92
7	1 016	352—353	Herţeg Iosefa	12	Nucşoara	Nucşoara	Nucşoara	165	155	105	127	90
8	1 020	11—12	Herţeg Rozalia	12	Nucşoara	Nucşoara	Nucşoara	168	154	104	128	99
9	1 006	502—503	Moş Elena Găgean	12	Nucşoara	Nucşoara	Nucşoara	170	158	107	138	103
10	1 013	161—162	Hobean Maria Ionuţ	13	Nucşoara	Nucşoara	Nucşoara	184	144	104	125	96
11	1 036	326—327	Moş Rozalia	13	Nucşoara	Nucşoara	Nucşoara	165	150	103	128	95

nr. crt.	II. Date antropometrice																	circumferința abdomen
	n-gh	n-sto	n-sn	al-al	t-v	interoculare	extraoculare	dreapta		stînga		circumferința torace			circumferința antebrat			
								înălțime ureche	lățime ureche	înălțime ureche	lățime ureche	inspirație	expirație	normal	dr.	stînga		
																	17	
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
1	90	54	36	26	—	27	90	50	30	50	30	—	—	—	—	—	—	
2	96	61	42	25	—	31	93	50	30	50	30	605	565	—	120	120	535	
3	95	57	37	28	—	32	90	55	30	55	30	580	530	540	115	115	530	
4	108	67	47	30	122	31	97	57	33	58	31	705	630	—	135	135	575	
5	108	68	50	30	125	32	97	59	30	60	30	720	640	650	140	135	580	
6	103	66	46	30	114	31	94	59	35	56	36	725	635	—	145	140	540	
7	105	67	50	30	—	32	93	59	35	55	33	770	680	—	140	135	590	
8	—	59	40	29	124	29	91	55	32	56	34	720	635	—	135	135	570	
9	112	68	49	31	128	34	98	57	30	58	35	785	710	—	140	140	650	
10	108	67	48	30	119	34	96	59	32	59	34	820	760	—	160	155	610	
11	105	68	50	29	124	25	92	59	36	60	35	720	650	670	130	125	565	

nr. crt.	II. Date antropometrice												III. Indici			
	circumferința bazin	greutatea	statura	sst-sy	membrul inferior	membrul superior	înălțimea șezândă	A—A	D.T. torace	DAP torace	ic—ic	tro—tro	eu—eu/g—op	t—v/g—op	ft—ft eu—eu	zy—zy/eu—eu
	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46
1	—	—	950	—	—	330	529	—	—	—	—	—	90,6	—	72,4	75,9
2	595	20,2	1 108	343	579	548	630	255	180	115	180	200	88,2	—	70,0	80,7
3	600	19,1	1 100	345	538	447	627	250	160	120	190	195	84,8	—	68,6	60,0
4	700	29,5	1 319	381	722	577	711	300	200	130	210	230	87,4	69,7	66,0	78,4
5	740	34,2	1 424	436	770	609	750	310	210	150	220	250	85,8	74,0	72,4	86,2
6	710	33,0	1 427	401	817	653	741	320	210	135	220	240	84,4	65,9	69,9	84,9
7	775	35,7	1 438	440	772	631	773	320	220	—	240	260	93,9	—	67,7	81,9
8	740	33,4	1 433	420	810	641	750	305	200	130	220	260	91,7	73,8	67,5	83,1
9	800	39,6	1 416	437	773	590	765	320	220	145	230	265	92,9	75,3	67,7	87,3
10	830	45,0	1 559	447	870	689	804	350	235	165	240	285	78,3	64,7	72,2	86,8
11	715	31,2	1 434	414	804	648	731	320	200	125	230	260	90,9	75,6	68,7	95,3

nr. crt.	III. Indici														
	t-v/eu-eu	ft-f/Zy-zy	go-go/zy-zy	n-gn/zy-zy	inter.oc./zy-zy	n-sto/n-gn	al-al/n-sn	lăttime ıreche		extra occ. in ra—occ. 2	I. Rohrer	sst-sy/talie	m. inf./talie	m. sup./talie	I. rezidă talie
								ınăltime ıreche							
								dreapta	sınga						
47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	
1		95,4	68,2	81,8	24,5	60,0	72,2	60,0	60,0	31,5				34,7	55,7
2		86,8	76,9	79,3	25,6	63,5	59,5	60,0	60,0	31,0	1,48	30,9	52,2	49,4	56,8
3		85,	84,8	84,8	28,6	60,0	75,7	54,5	54,5	34,0	1,43	31,4	48,9	40,6	57,0
4	79,7	84,2	76,7	90,0	25,8	62,0	63,8	57,9	53,4	33,0	1,28	28,9	54,7	41,5	53,9
5	86,2	84,0	76,0	86,4	25,6	63,0	60,0	50,8	50,0	32,5	1,18	30,6	54,1	42,8	52,7
6	79,0	82,3	74,2	83,1	25,0	64,1	65,2	59,3	64,3	31,5	1,13	28,1	57,2	45,8	51,9
7		82,7	70,9	82,7	25,2	63,8	60,0	59,3	60,0	30,5	1,20	30,6	53,7	43,9	53,7
8	81,1	81,2	77,3	73,4	22,7	62,8	72,5	58,2	60,7	31,0	1,13	29,3	56,5	44,7	52,3
9	81,0	77,5	74,6	81,2	24,6	60,7	63,5	52,6	60,3	32,0	1,38	30,9	54,6	41,7	54,0
10	82,6	83,2	76,8	86,4	27,2	62,0	62,5	54,2	57,6	31,0	1,10	28,7	55,8	44,2	51,6
11	82,7	80,5	74,2	82,0	19,5	64,8	58,0	61,0	58,3	33,5	1,06	28,9	56,1	45,2	51,0

nr crt.	III. Indici																		
	M. inf./sst.-sy	M. sup./sst.-sy	A-A/sst. sy	ic-ic/sst. sy	DAP torace/ DT torace	ic-ic/A-A	tro-tro/A-A	m. sup./m. inf.	occipital	Linie creștet		Frunte			Rădăcină nas		Profil nas	sept nazal	
										direcție	curbură	înălțime	direcție	profil	unghi intern	plan frontal		orientare	lungime
62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	
1								P	a	s	x	v	d	i	i	d	o	x	
2	168,8	159,8	74,1	52,5	63,9	70,6	78,4	94,6	P	a	s	i	v	d	i	i	o	a	x
3	155,9	129,6	72,5	55,1	75,0	76,0	78,0	83,1	x	o	s	i	v	d	j	x	cc	a	s
4	189,5	151,4	78,7	55,1	65,0	70,9	76,7	79,4	B	a	s	i	v	cx	i	i	o	o	x
5	176,6	139,7	71,1	50,4	71,4	71,0	80,6	79,1	P	x	x	i	v	d	i	i	cc	a	s
6	203,7	162,8	79,8	54,9	64,3	68,7	75,0	79,9	P	a	s	i	v	d	i	i	o	a	x
7	175,4	143,4	72,7	54,5		75,0	81,2	81,7	P	a	x	i	v	d	i	i	o	o	x
8	192,8	152,6	72,6	52,4	65,0	72,1	85,2	79,1	P	a	s	i	v	d	i	i	d	o	x
9	176,9	135,0	73,0	52,6	65,9	71,9	82,8	76,3	P	a	s	i	v	cx	x	x	d	a	s
10	199,6	154,1	78,3	53,7	70,2	68,6	81,4	79,2	x	o	s	i	v	cx	i	i	d	a	x
11	194,2	156,5	77,3	55,5	62,5	71,9	81,2	80,6	P	a	x	i	v	d	i	i	d	a	s

IV. Date de observație

nr. crt.	buza super.		buza inf.		bărbie			Merg. infer. mandib.	contur față	față palpebrala		plica palpebrală	rădăcina nasului	orificii nas	mal are		ureche			
	mărime	formă	poziție	formă	poziție	contur	înălțime			deschidere	orientare				relief	orientare	formă	mărime	lățime	poziție
	81	82	83	84	85	86	87			88	89				90	91	92	93	94	95
1	x	cc	x	d	x	x	x	x	rotund	l	d	lc	x	s	s	t	5	x	x	x
2	x	cc	x	d	p	c	i	o	rotund	l	d	IIb	x	o	s	t	5	x	x	d
3	i	d	ap	d	x	s	x	x	oval	l	d	IIc	l	f	s	t	5	l	x	x
4	x	cx	ap	cx	x	c	x	o	oval	l	d	IIc	x	s	s	t	5	l	x	x
5	x	cc	x	cc	p	c	x	x	oval	l	d	IIb	x	o	s	t	6	l	x	lp
6	x	d	x	cx	r	x	x	x	oval	x	x	Ia	x	s	x	f	6	x	x	x
7	x	d	ap	d	x	x	x	x	oval	x	o	IIb	x	o	s	t	5	l	l	d
8	x	cc	x	d	x	x	x	x	penta- gonal	x	d	IIc	x	o	x	f	5	l	x	d
9	x	d	at	d	x	x	x	o	—	x	o	III	i		p	f	5	x	x	x
10	x	d	x	d	x	x	x	x	oval	x	x	IIa	x	o	x	f	5	x	x	x
11	s	cc	x	d	p	c	x	o	oval	l	d	IIb	i	s	s	t	2	l	x	x

IV Date de observație

nr. crt.	lob ureche			Culoare piele	culoare iris	Structură iris	păr		pilozitate		Diagnoza tip antropologic	Grupa sanguină
	lungime	lățime	devo- tare				formă	culoare	facială	corporală		
	101	102	103				104	105	106	107		
1	1	1	×	—	6—7	b1	b	I	—	—	—	A ³ M Rh Se
2	s	1	1p	—	13	a5	b	V	—	—	—	A ₁ M Rh T se
3	1	1	1b	Alb roziiu Alb roziiu	8	a4	b	O	—	—	—	O M rh
4	1	×	×		12	c5	b	V	r	r	—	A ² B N Rh T Olf Se
5	1	×	1p	Brun	12	c5	c	R	—	r	—	O M N rh t olf se
6	1	×	1b	Alb brun Brun	12	c6		T	r	r	—	B M N Rh T Olf se
7	1	1	1b	Alb brun Alb brun	7	a3	b	S	—	o	—	A1 MN Rh T Olf Se
8	1	1	1b	Brun Brun	5—7	b2	d	M	—	o	—	A1 M N Rh T Olf Se
9	1	1	1p	Alb brun Brun	11		b	U	r	r	—	O M Rh T Olf Se
10	S1	1	1b	—	11	a5	b	L	—	×	M	A ¹ N Rh T Olf Se
11	1	1	x	Brun Brun închis	1b	a3	c	Q		o	—	A ³ B M N Rh T Olf Se

nr. crt.	IV: Date de observație																	
	Constante bicchimice			Formula digitală										formula palmară				
				dreapta					stinga					dreapta				
	Glicemia à ,eun	Coles-ferolemia	calciuria															
113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	
1	—	—	IV	Lu	Lr	Lu	Lu	Lu	Lu	Lr	Lu	Lu	Lu	5'	7	9	11	t''
2	—	—	IV	VRu	Lu	Lu	VRs	Lu	VSu	VRu	Lu	Lu	Lu	5'	7	o	11	t''
3	—	—		VSu	As	As	VSs	Lu	Lu	As	As	Lu	Lu	5	7	9	11	t'''
4	1,2	1,60	1	VSu	LSu	Lu	LRu	Lu	VSu	VRs	Lu	VRu	Lu	5	6	7	11	ttu
5	1,5	1,92	(-)	VRs	VRs	VRs	VRs	VRu	VSu	VRs	VRs	VRs	VRu	5'	7	9	11	t
6	2,5	1,06	I	Lu	VRs	VRu	Lu	Lu	Lu	VSs	LRu	LRu	Lu	5'	7	9	11	t
7	1,4	1,07	I	Lu	Lu	Lr	Lu	Lu	Lu	Lr	As	Lu	Lu	4	5	5''	7	t
8	1,7	0,79	I	VSu	Lu	Lu	Lu	Lu	VSu	As	Lu	LRu	Lu	4	7	9	11	ttu
9	1,3	1,13	I	As	As	Lu	As	As	Au	As	Lu	As	As	5'	5''	7	9	t
10	—	—	—	LRr	Lu	Lu	LSu	Lu	LSu	Lu	Lu	LRu	Lu	5'	7	c	11	t'
11	1,12	0,95	I	Lu	LSu	Lu	Lu	Lu	VSu	LSr	Lu	Lu	Lu	5'	5''	6	8	t

nr. crt	IV. Date de observație																
	Formula palmară																
	Dreapta						Stînga										
	n	H	T	II	III	IV	A	B	C	D	t	n	H	I	II	III	IV
131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	
1	o	o	Ar	o	l	o	5	7	7	11	t	o	o	H2	o	o	l
2	o	Ac	Ar	o	o	o	5'	7	o	11	t''	o	Ac	Q	o	o	o
3	11/5	o	Ar	d	l	o	5	7	9	11	tt'	o	Lu	Lr	o	l	o
4	11/9 9/7	W	Ar	d	d	l	5'	5	6	7	t	o	Ac	Ar	o	o	l
5	o	o	Q	o	l	o	5'	7	9	11	ttu	o	Lr	Ar	o	l	o
6	o	o	Ar	o	l	o	5'	7	9	11	t	o	o	Ar	0	l	0
7	o	Ar	Ar	o	o	l	4	5	5''	7	t'	o	Ac	Ar	o	o	l
8	11/5	Lu	Ar	d	l	o	4	7	9	11	t''	11/7	Lu	Ar	o	o	d
9	o	o	Q	o	l	o	4	7	o	11	t	o	Ac	Q	o	o	o
10	o	Ac	Ar	o	l	0	4	5	7	9	t'	o	Ac	Ar	o	o	l
11	11/5	o	Ar	d	o	l	5'	5''	6	7	tu	o	Lr	Ar	o	o	l

IV. Date de observație												
nr. crt.	Formula plantara										Diagnoza endocrină	Conform. corporală
	Dreapta					Stînga						
	T	I	II	III	P	T	I	II	III	P		
	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157		
1	D	O	O	O	O	D	O	D	O	O	o→hT	B?
2	D	O	O	O	O	D	P	O	O	O	hT o→HCSR	M
3	D	WR	D	O	O	D	P	D	O	O	hT HCSR fac ⇔ hSR som hPcs	M—B
4	O	O	O	O	O	D	O	O	O	O	hT supr de r HSimp hSR ⇔ Andg hPcs hGo	D—M
5	T	O	D	O	O	T	O	D	O	O	HT CF (hT CM) HAndg?	M
6	D	O	O	O	O	D	D	O	O	O	hT = → HT supr HAndg trg	M
7	WR	O	D	O	O	WR	O	O	O	O	Gș hT CV CM uș supr → o ușh SRhPcs	M
8	WR	P	O	O	O	WR	P	P	O	O	o → HT (hT CV CM) hSR hPcs	D—M
9	WS	O	O	O	O	WS	O	O	O	O	GșhT o → HCSR	B
10	D	O	D	O	O	P	O	T	D	O	Gș HT (hT CM) o → hCSR	M
11	D	O	D	D	O	WR	O	D	D	O	HT der hT CV CM? hCSR	D

SPIȚELE GENEALOGICE ale familiilor principale din Nucșoara și gradele lor de rudenie

Legăturile între familii au fost stabilite pe baza informațiilor ample obținute atât prin interogări individuale, cât și prin apelul la confruntarea memoriei satului.

Tipologia grupelor sanguine a venit în ajutor prin aplicarea testului de paternitate.

Variabilitatea caracterelor somatice ale persoanelor care figurează în aceste spițe genealogice poate fi urmărită pe tabelele care prezintă valorile somatometrice și caracteristicile antropologice de la pag. 195—324*.

---

* Spițele de neam cu legăturile între familii au fost întocmite de *Viorica Apostolescu* din Secția de antropologie socială, demografică și culturală, Sectorul de antropologie demografică.

BRANCHES GÉNÉALOGIQUES des principales familles de Nucșoara et leurs degrés d'apparentement

Les liaisons entre les familles ont été établies sur la base des amples informations obtenues tant par interrogations individuelles que par l'appel à la confrontation de la mémoire du village.

La typologie des groupes sanguins nous est venue en aide par l'application du test de paternité.

La variabilité des caractères somatiques des personnes qui figurent dans ces branches généalogiques est à suivre dans les tableaux qui présentent les valeurs somatométriques et les caractéristiques anthropologiques de la page 195—324*.

---

* Les liaisons familiales de l'arbre généalogique ont été effectuées par *Viorica Așcs'olescu* de la Section d'anthropologie sociale, démographique et culturelle, Secteur d'anthropologie démographique.

1

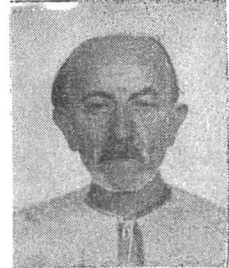
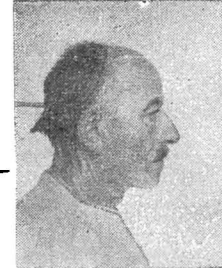

1

2

Moș Fira Pasc, 63 ani; Fișa 794; nr. crt. 105

+

3

4

Fam. 1

Moș Ștefan Pasc, 65 ani; Fișa 144; nr. crt. 91

5

6

Herțeg Zamfira, 34 ani; Fișa 657; nr. crt. 44

Fam. 2

7

8

Herțeg Valeriu, 38 ani; Fișa 210; nr. crt. 38

Bruzan Ion,
vezi panou 6

9

10

Herțeg Iozefa, 18 ani; căsătorită Bruzan;
Fișa 764; nr. crt. 3

11

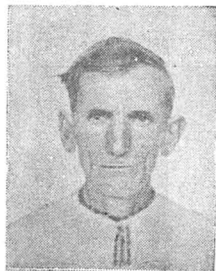
12

Herțeg Rozalia, 12 ani; Fișa 1020; nr. crt. 8

13

Moș Gheorghe Pasc, 55 ani; Fișa 203; nr. crt. 68

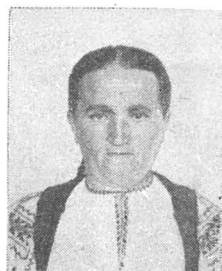
14

Fam. 3

15

Moș Fira Pasc, 46 ani; Fișa 690; nr. crt. 64

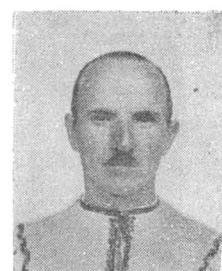

16

17

Ranta Dănilă, 50 ani; Fișa 123; nr. crt. 59

18

19

Avramesc Elena, 29 ani; Fișa 672; nr. crt. 30

20

Fam. 4

21

Avramesc Ionel 8 ani; Fișa 1221 nr. crt. 7

22

Avramesc Marioara 3 ani;
Fișa 1017 nr. crt. 1

Fam. 4

23

Ranta Maria, 50 ani; Fișa 649; nr. crt. 79

24

Fam. 6

Daj Ion

25

Daj Suzana Teșu, 58 ani; Fișa 818; nr. crt. 92

26

27

Avramesc Nicolae, 29 ani; Fișa 219; nr. crt. 21

28

29

Moș Ileana Hică, 27 ani; Fișa 623; nr. crt. 25

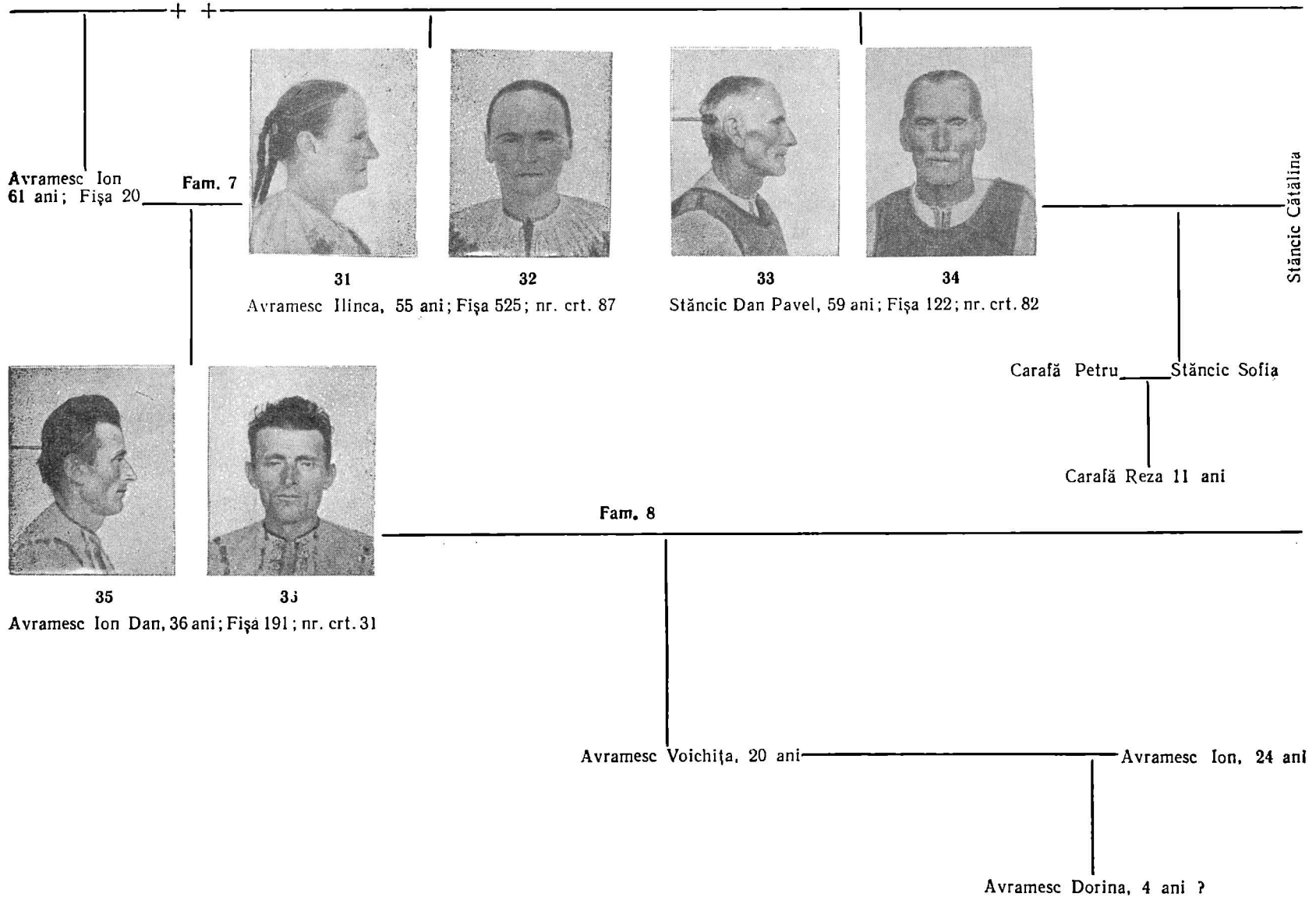

30

Moș Ion
Hică
(Ionel)

Moș Marioara, 3 ani

Moș Ionel, 5 ani

37

Stăncic Anuța, 70 ani; Fișa 828; nr. crt. 116

38

Bruzan Ion

39

Avramesc Rozalia Dora, 41 ani; Fișa 751; nr. crt. 52

40

Contea Ion Petcu, 46 ani;
Fișa 229; nr. crt. 50
(vezi panoul 16)

Fam. 9

41

Contea Maria, 47 ani; Fișa 589; nr. crt. 66.

42

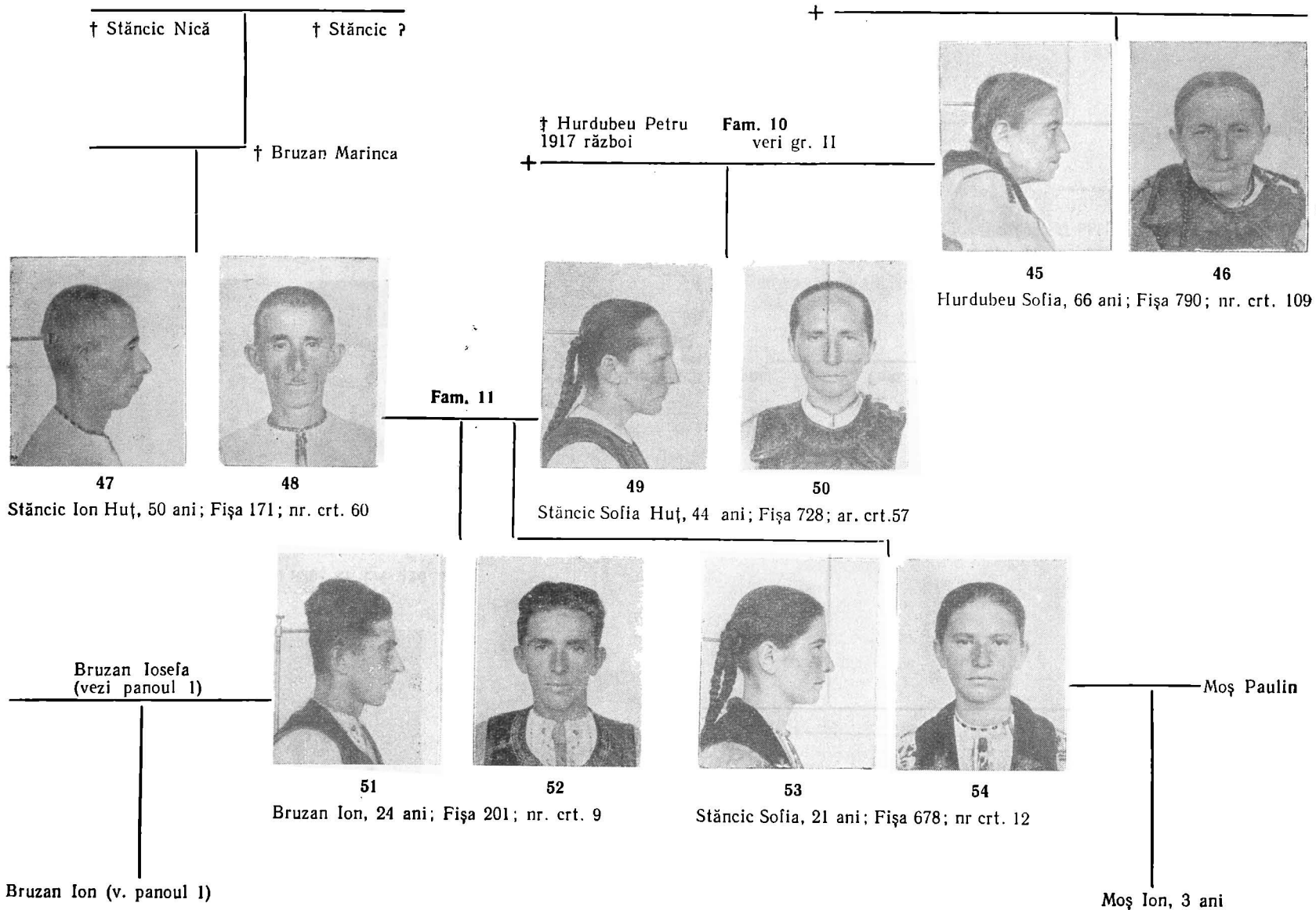

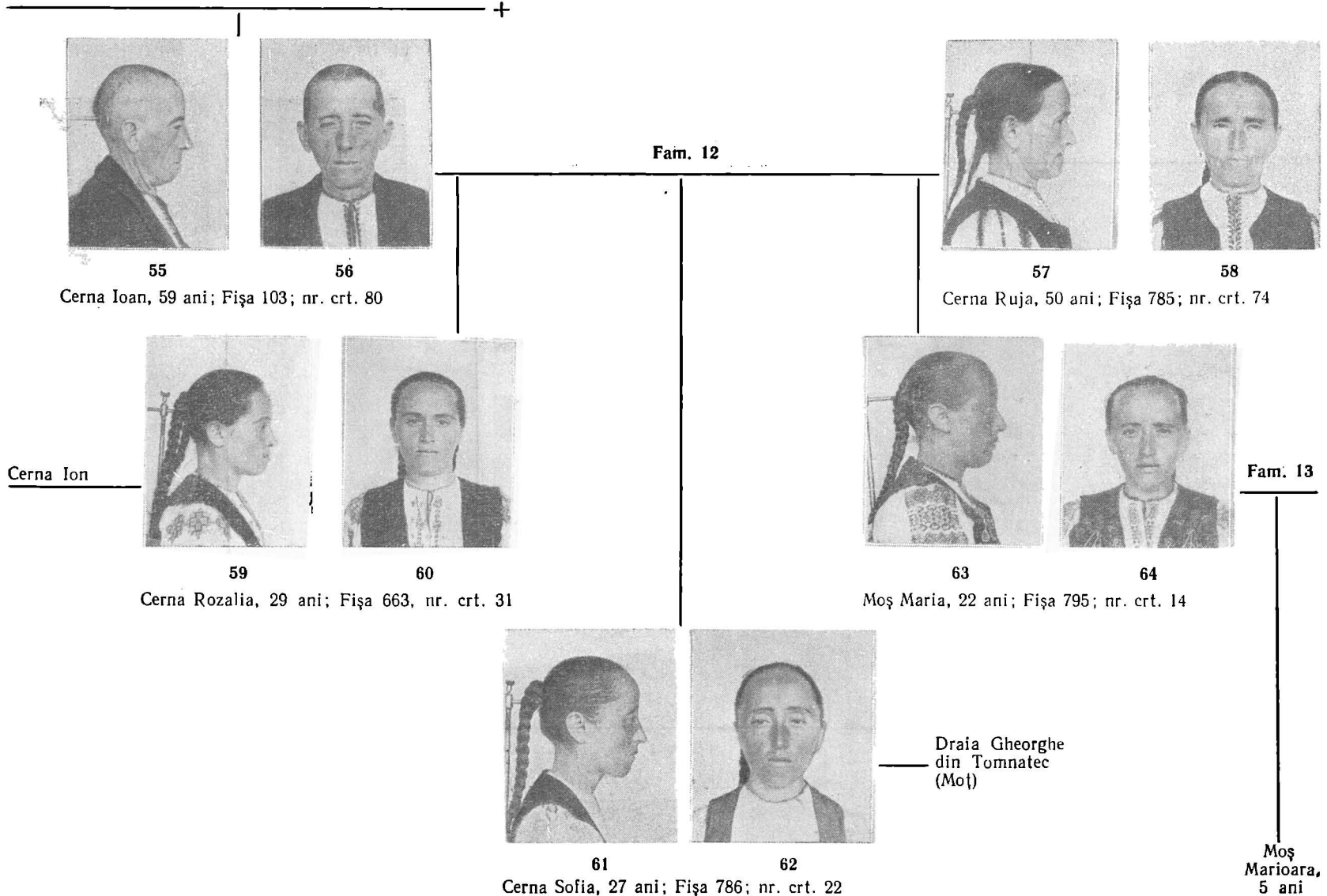
43

Hobeian Elena, 23 ani; Fișa 588; nr. crt. 16.
(vezi panoul 16)

44

Hobeian Gheorghe
(vezi panoul 16)Hobeian Doinei
(vezi panoul 16)

Moș Maria Pantilie, 49 ani;
Fișa 762: nr. crt. 73 (panou 31)

Fam. 15

71

Moș Ioan Pantilie, 26 ani; Fișa 233, nr. crt. 14

72

67

Moș Pantilie, 48 ani; Fișa 163

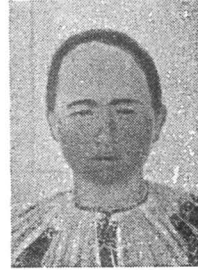

68

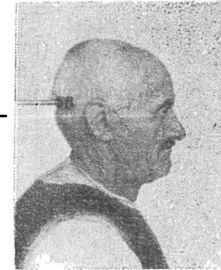
73

Moș Fira, 21 ani; Fișa 521; nr. crt. 11

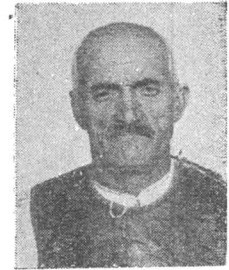
74

Fam. 14

65

Bontesc Ion, 75 ani; Fișa 180: nr. crt. 100

66

69

Moș Victoria, 35 ani; Fișa 638; nr. crt. 49
v. tabel. 9

70

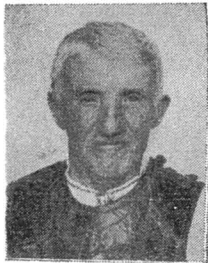
Sava Ion Moș

Moș Ion, 3 ani

75

76

Bontesc Ștefan, 68 ani; Fișa 240; nr. crt. 93

Fam. 17

77

Moș Ștefan, 40 ani; Fișa 112; nr. crt. 42

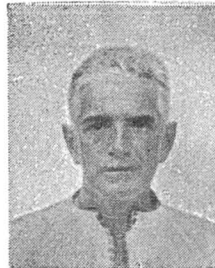

78

79

Alb Alexandru, 57 ani; Fișa 7; nr. crt. 71

80

Fam. 18

81

Alb Sofia, 46 ani; Fișa 507; nr. crt. 61

82

83

Moș Victorian, 9 ani; Fișa 1216; nr. crt. 12

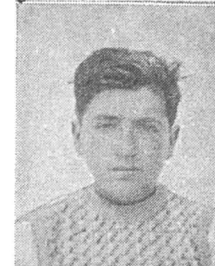

84

85

Alb Valeriu, 17 ani; Fișa 8; nr. crt. 18

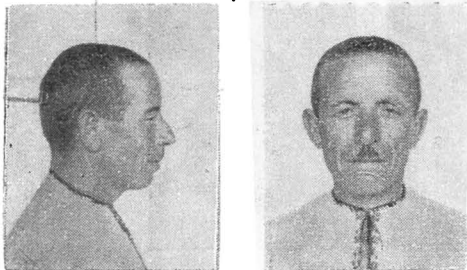
86

87

88

Bontesc Sofia, 70 ani; Fișa 761; nr. crt. 115

89

90

Bontesc Petru, 44 ani; Fișa 189; nr. crt. 45

Fam. 19

91

92

Moș Sofia, 52 ani; Fișa 656; nr. crt. 83

93

94

Moș Ioan, 18 ani; Fișa 250; nr. crt. 1

95

96

Moș Petru, 23 ani; Fișa 126; nr. crt. 7

Fam. 21

97

98

Contea Emilia, 22 ani; Fișa 655; nr. crt. 13

Moș Viorica

Fam. 20

99

100

Contea Pantilie Greco, 54 ani; Fișa 9; nr. crt. 66.

101

102

Daj Dumitru Barb 62 ani; Fișa 269 nr. crt. 87 (v. panoul 25)

Fam. 23

103

104

Daj Viorica, 30 ani; Fișa 508; nr. crt. 33

Fam. 22

105

106

Daj Gheorghe Greco, 32 ani; Fișa 10; nr. crt. 25

Daj Marinică, 2 ani ;
Fișa 1202; nr. crt. 1

107

Daj Sofia, 59 ani; Fișa 732; nr. crt. 95

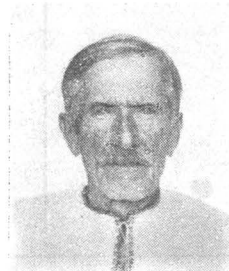

108

109

Contea Mihai Mitu, 75 ani; Fișa 181; nr. crt. 101

110

† Daj
Fica

111

Herțeg Ruja, 67 ani; Fișa 641; nr. crt. 112

112

113

Daj Ion Blej, 36 ani; Fișa 86, nr. crt. 33

114

Cerna
Maria

Daj Viorica Tima

115

Lepădat Samfira, 29 ani; Fișa 768; nr. crt. 32
(v. panoul 44)

116

Fam. 25

117

Herțeg Trandafir, 39 ani; Fișa 205; nr. crt. 41

118

119

Herțeg Ioan, 9 ani; Fișa 1236; nr. crt. 10

120

Fam. 24

121

122

Herțeg Ana Ulmean, 72 ani; Fișa 603; nr. crt. 119

Fam. 23

123

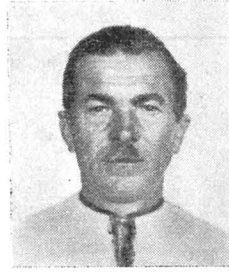

124

Oneasa Sofia, 33 ani; Fișa 640; nr. crt. 42

Oneasa
Petru

125

126

Herțeg Ion Ulmean, 50 ani; Fișa 149; nr. crt. 58

Fam. 27

127

128

Herțeg Sofia Ulmean, 45 ani; Fișa 688; nr. crt. 59

Stăncic Viorel
(vezi panoul 39)

129

130

Stăncic Dorica
(v. panoul 38)

Stăncic Rozalia, 24 ani; Fișa 530; nr. crt. 19

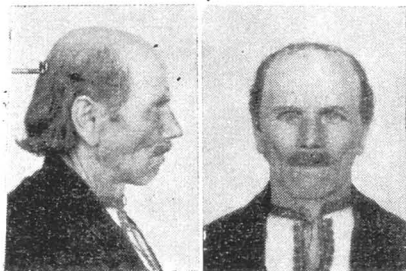

131

132

Herțeg Ionel, 13 ani Fișa 1207; nr. crt. 16

133

134

Contea Gheorghe, 64 ani; Fișa 245;
nr. crt. 88

Fam. 28

135

136

Contea Maria, 64 ani; Fișa 804;
nr. crt. 106

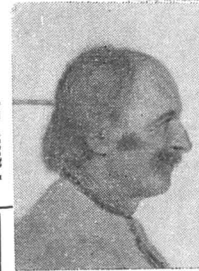

137

138

Barb Ilinca, 74 ani; Fișa 687;
nr. crt. 120

Fam. 29

139

140

Barb Mitu Barb, 72 ani; Fișa 183;
nr. crt. 96

141

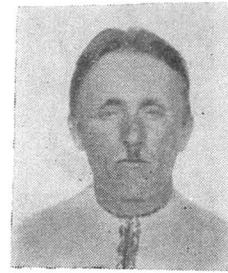
142

Gogița Lucreția, 44 ani; Fișa 911, nr. crt. 55

Fam. 30

143

144

Gogița Gheorghe, 48 ani; Fișa 263; nr. crt. 54

145

146

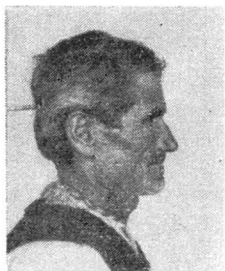

147

148

Alb Ion

149

150

Feder Dumitru, 60 ani; Fișa 260; nr. crt. 84

151

152

Feder Lucreția, 46 ani; Fișa 783; nr. crt. 63

153

154

Hobeian Ioan Ionuț, 38 ani; Fișa 72; nr. crt. 39

Fam. 31

Hobeian Maria n. Hurdubeu

Fam. 32

Contea Elena

155

156

Feder Ioan, 24 ani; Fișa 40; nr. crt. 10

157

158

Feder Leon, 20 ani; Fișa 202; nr. crt. 3

Barb Mărioara Ciul

159

160

Feder Fira, 16 ani; Fișa 669; nr. crt. 1

Feder Jenica
(vezi panoul 21)Căsătorită în 1960 cu
Cerna Ion a lui Cerna
Dumitru †

161

162

Hobeian Maria Ionuț, 13 ani; Fișa 1013; nr. crt. 10

163

164

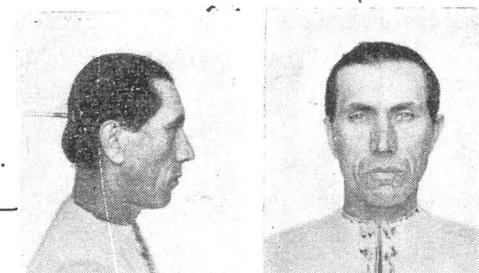
Contea Maria Petcu, 67 ani; Fișa 667; nr. crt. 111

165

166

Hobean Gheorghe, 47 ani; Fișa 262; nr. crt. 51

Fam.
35

Contea Maria, 47 ani;
Fișa 589; nr. crt. 66
(vezi panoul 5)

167

168

Contea Ion Petcu, 46 ani; Fișa 229; nr. crt. 50

169

170

Hobean Gheorghe, 26 ani; Fișa 243; nr. crt. 13

Fam. 34

Hobean Doinel
(vezi panoul 5)

171

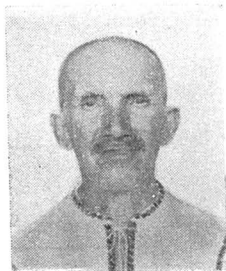
172

Hobean Elena, 23 ani; Fișa 588; nr. crt. 16,
născută Contea

173

174

Contea Ion Petcu, 72 ani; Fișa 271; nr. crt. 97

175

Cerna Sofia Petcu, 51 ani; Fișa 666; nr. crt. 80

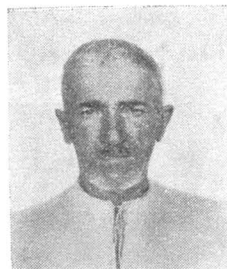
176

Fam. 37

177

Cerna Petcu Pec, 62 ani; Fișa 259; nr. crt. 86

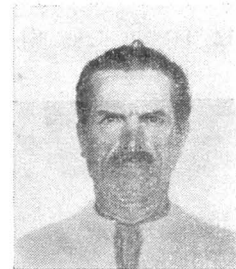
178

+

179

Barb Petru Bărbuț, 58 ani; fișa 159; nr. crt. 74

180

Fam. 38

181

Cerna Ioan, 32 ani; Fișa 238; nr. crt. 24

182

185

Cerna Tița Pec, 11 ani; Fișa 1031; nr. crt. 11
<https://biblioteca-digitala.ro/> / <https://www.antropologia.ro>

186

183

Cerna Maria, 31 ani; Fișa 531; nr. crt. 35

184

Fam. 39

187

188

Barb Lucreția, 54 ani; Fișa 680; nr. crt. 84

189

190

Cerna Gheorghe, 60 ani; Fișa 69; nr crt. 83, plecat la Ogaba-Sibișel

Contea Mihail

191

192

Alb Paraschiva, 58 ani; Fișa 807; nr. crt. 91

193

194

Cînda Maria, 48 ani; Fișa 587; nr. crt. 71 plecată la Ohaba-Sibișel

Prima căsătorie
cu Bruzan Ion

195

196

Bruzan Ecaterina, 20 ani; Fișa 782; nr. crt. 6

plecat la Ohaba-Sibișel

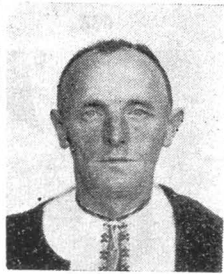
Căsătorită a 2-a oară

Fam. 41

Jurj Marinică

197

Jurj Ioan Duhănel, 52 ani; Fișa 134;
nr. crt. 62

198

Fam. 42

199

Jurj Lucreția, 50 ani; Fișa nr. 665; nr. crt. 78

200

201

Gogița Zamfira, 45 ani; Fișa 601; nr. crt. 58

202

203

Jurj Ionaș, 19 ani; Fișa 221, nr. crt. 2

204

205

Daj Zamfira, 27 ani; Fișa 636; nr. crt. 24

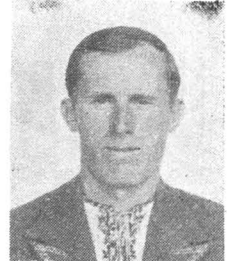
206

Fam. 43

207

Daj Ion, 26 ani; Fișa 108; nr. crt. 12

208

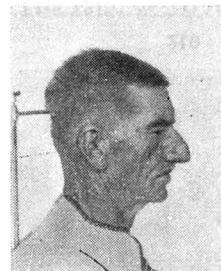

209

Daj Ionaș, 3 ani; Fișa 1215; nr. crt. 4

210

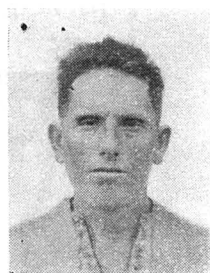

211

212

Contea Ștefan, 65 ani; Fișa 236 nr. crt

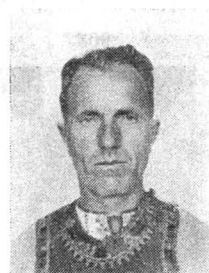
Fam. 44

213

214

Gogiță Valer, 43 ani; Fișa 76; nr. crt. 43

215

216

Contea Gheorghe Vila, 48 ani; Fișa 230;
nr. crt. 53

Fam. 45

217

218

Contea Suzana Vila, 37 ani; Fișa 617
nr. crt. 50

219

220

Gogiță Maria, 20 ani; Fișa 735; nr. crt. 7

Avramesc Ana — Avramesc Petru

Avramesc Ionel

Avramesc Ionel

221

222

Contea Ionel Vila, 11 ani; Fișa 1211;
nr. crt. 13

Fam. 46

223

224

Contea Sofia, 61 ani; Fișa 668

225

226

Contea Fira, 27 ani; Fișa 558; nr. crt. 23

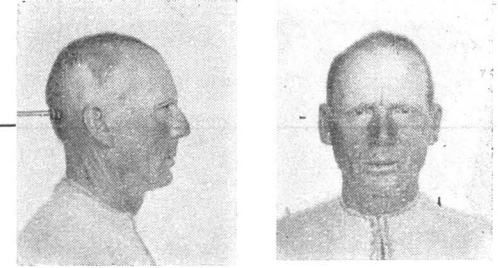

227

228

Stăncic Maria, 45 ani, născută Contea;
Fișa 618; nr. crt. 60

Fam. 47

229

230

Stăncic Petru, 48 ani; Fișa 161; nr. crt. 56

Feder Lucreția născută Hobeana ————— Feder Dumitru

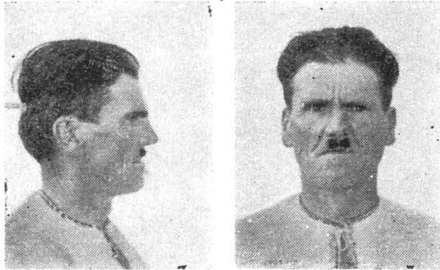
231

232

Feder Elena, 23 ani; Fișa 563; nr. crt. 15

Feder Ion (vezi panoul 15)

Feder Jenica

233

234

Stăncic Ion, 54 ani; Fișa 77; nr. crt. 67

Fam. 48

235 a

235 b

Stăncic Maria Iosif, 57 ani; Fișa 627;
nr. crt. 90

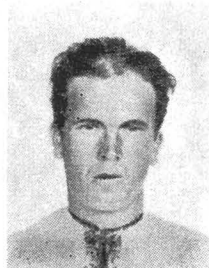
236

237

Daj Dănilă Nicu, 53 ani; Fișa 30; nr.
crt. 63

238

239

Stăncic Ion Iosif, 35 ani; Fișa 275; nr.
crt. 30

Fam. 49

240

241

Stăncic Valeria, 7 ani; Fișa 1039; nr. crt. 3

Fam. 51

242

243

Daj Sofia, 50 ani; Fișa 535; nr. crt. 76

Fam. 53

244

Stăncic Maria Iosif, 28 ani; Fișa 626; nr. crt. 29

245

246

Alb Elena Aron, 32 ani; Fișa 612; nr. crt. 37

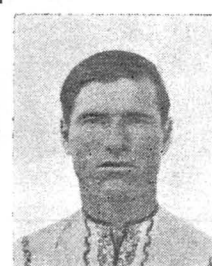
247

Fam. 52

248

Alb Gheorghe Aron, 34 ani; Fișa 79; nr. crt. 28

249

252

Alb Ionel Aron, 12 ani; Fișa 1209; nr. crt. 14

253

250

Alb Ion Aron, 37 ani; Fișa 27; nr. crt. 35

251

Fam. 54

520

721

254

Alb Maria Aron, 61 ani; Fișa 537; nr. crt. 97

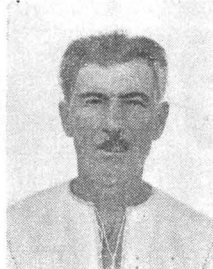

255

256

Lepădat Pintilie, 70 ani; Fișa 49; nr. crt. 95

257

258

Moș Maria Dragu, 58 ani; Fișa 766; nr. crt. 94

259

Fam. 53

Fam. 55

260

Alb Lucreția Aron, 33 ani; Fișa 545; nr. crt. 38

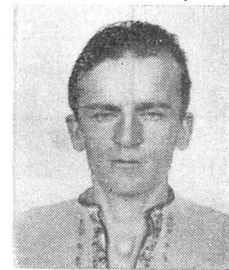

261

262

Moș Vasile, 27 ani; Fișa 200; nr. crt. 16

263

Bontesc
SofiaBontesc
Petru

264

Alb Viorica, 12 ani; Fișa 1004; nr. crt. 6

265

Moș Ionel

Daj Petru

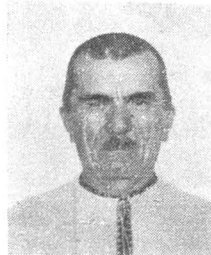
Barb Ruxanda

+

266

Moș Vasile Dragu, 58 ani; Fișa 172; nr. crt. 78

267

268

Daj Ioan Schiopu, 58 ani; Fișa 274; nr. crt. 75

269

Daj Dumitru Barb; F. 269 (v. panou 11)

Fam. 58

270

Daj Maria, 50 ani; Fișa 731; nr. crt. 75

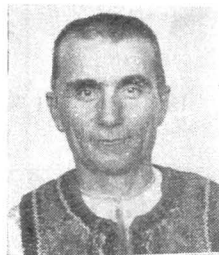

271

272

Moș Ion Dragu, 37 ani; Fișa 173; nr. crt. 37

273

Fam. 57

Moș Marioara Dragu

274

Moș Lucreția Dragu, 31 ani; Fișa 729; nr. crt. 36

275

276

Dogar Ion, 28 ani; Fișa 135; nr. crt. 18

277

Înfiat pe numele celui mort în război DOGAR GH. fratele lui Petru

Daj Gheorghe

Daj Iosefa

Daj Dorina

278

Dogar Petru, 59 ani; Fișa 114; nr. crt. 81

279

280

Feder Zamfira Mitoi, 47 ani; Fișa 757; nr. crt. 67

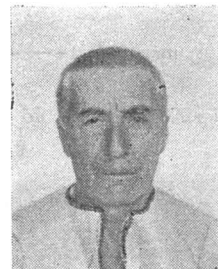
281

Dogar Gheorghe
† 1942

282

Herțeg Gheorghe, 64 ani; Fișa 156; nr. crt. 90

283

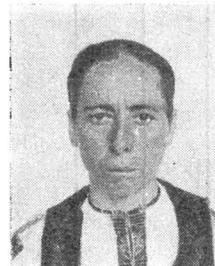
Fam. 61

Fam. 60

284

Dogar Sofia, 35 ani, născută Herțeg; Fișa 670; nr. crt. 46

285

286

Moș Ioan, 38 ani; Fișa 232; nr. crt. 40

287

288

Dogar Nelu, 7 ani; Fișa 1220; nr. crt. 5

289

290

Herțeg Maria, 60 ani; Fișa 707; nr. crt. 96

291

292

Dogar Sofia, 56 ani; Fișa 733; nr. crt. 89

293

294

Gogiță Maria, 50 ani; Fișa 529; nr. crt. 77

295

Fam. 63

† Gogiță
Ștefan

Fam. 62

296

Moș Lucreția, 33 ani; Fișa 647; nr. crt. 41

297

298

Gogiță Ștefan, 33 ani; Fișa 94; nr. crt. 27

299

Fam. 64

300

Moș Gherghina, 17 ani; Fișa 756; nr. crt. 2

301

Moș Paulin II

302

Gogiță Valer, 7 ani; Fișa 1234; nr. crt. 6

303

Moș Valeriu, 4 ani

304

Stăncic Paraschiva, 49 ani; Fișa 549.

305

Fam. 65

306

Stăncic Iosif, 57 ani; Fișa 204; nr crt. 73

307

308

Lazăr Maria, 52 ani; Fișa 803; nr. crt. 82

309

Fam. 67

310

Stăncic Maria, 27 ani; Fișa 547; nr. crt. 26

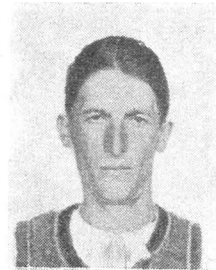

311

312

Alb Dănilă Lic, 32 ani; Fișa 209; nr. crt. 23

313

Fam. 66

314

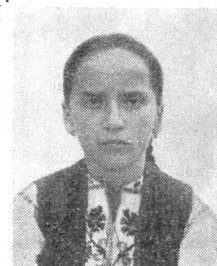
Alb Roza Lic, 31 ani; Fișa 554; nr. crt. 34

315

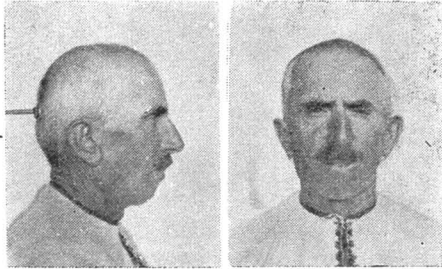

316

317

Alb Gherghina Lic, 11 ani; Fișa 1037; nr. crt. 4

318

319

Lazăr Dăjicu, 56 ani; Fișa 167; nr. crt. 70

Fam. 69

+

320

321

Moș Lucreția, 35 ani; Fișa 802; nr. crt. 47

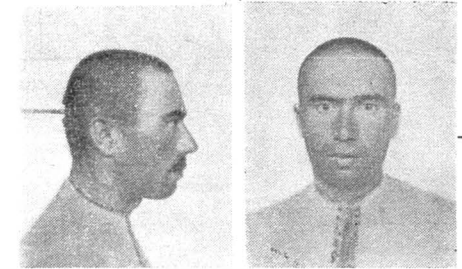
Fam. 68

322

323

Moș Gheorghe, 44 ani; Fișa 264; nr. crt. 47

324

325

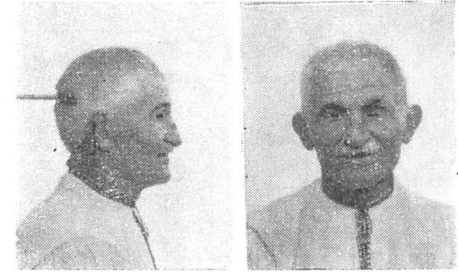
Moș Nicolae, 36 ani; Fișa 237; nr. crt. 34

326

327

Moș Rozalia 13 ani; Fișa 1036 nr. crt. 11

328

329

Cerna Pavel Brăila, 73 ani; Fișa 92 nr. crt. 98

Fam. 72

330

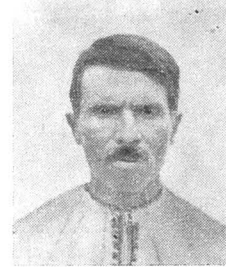

331

Moș Sofia, 26 ani; Fișa 797; nr. crt. 21

332

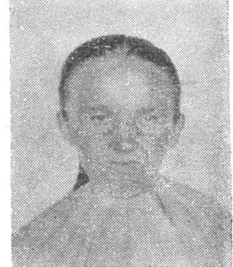
333

Stăncic Ion, 49 ani; Fișa 37; nr. crt. 57

Fam. 71

334

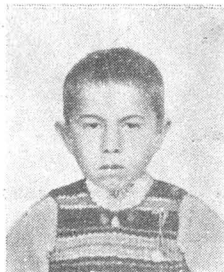

335

Stăncic Maria M., 38 ani; Fișa 824; nr. crt. 51

336

337

Moș Ioan, 8 ani; Fișa 1238; nr. crt. 8

338

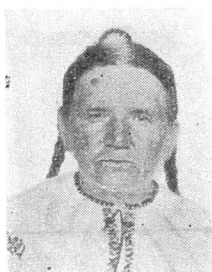
339

Stăncic Samfira, 19 ani; Fișa 796; nr. crt. 5

340

Cerna Suzana, 61 ani; Fișa 763; nr. crt. 98

341

342

Moș Maria Pantilie, 49 ani; Fișa 762; nr. crt. 73 (v. panoul 8)

343

Moș Pantilie

344

Barb Lucreția D., 49 ani; Fișa nr. 517; nr. crt. 72

345

Moș Ion

Moș Fira

Sava Ion Moș (Ionaș)

Fam. 75

346

Herțeg Nicolae, 44 ani; Fișa 113; nr. crt. 46

347

Fam. 78

348

Herțeg Sofia, 34 ani; Fișa 639; nr. crt. 43

349

Sava Ionel Moș

350

Alb Maria Davidoni, 19 ani; Fișa 539; nr. crt. 4

351

352

Herțeg Iosefa, 12 ani; Fișa 1016; <https://biblioteca-digitala.ro> / <https://www.antropologia.ro>

353

354

Herțeg Simion, 74 ani; Fișa 178; nr. crt. 99

355

356

Herțeg Mina, 72 ani; Fișa nr. 788; nr. crt 118

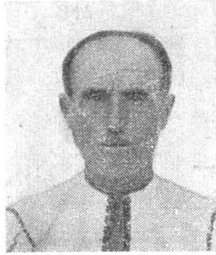

357

358

Barb Pintilie, 54 ani; Fișa 14; nr. crt. 65

359

360

Herțeg Gheorghe, 48 ani; Fișa 25; nr. crt. 55

361

362

Alb Sofia, Dănilă, 44 ani; Fișa 517; nr. crt. 54

363

364

Alb Dorina 3 ani
(Davidoni)

365

Alb Viorel Gheorghe, 24 ani; Fișa 158;
nr. crt. 8

366

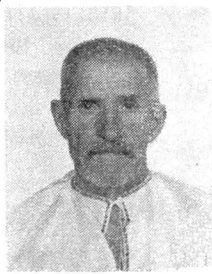
Alb Maria Dănilă, 65 ani; Fișa 518;
nr. crt. 107

367

Fam. 79

368

Alb Gheorghe Dănilă, 70 ani; Fișa 157;
nr. crt. 94

369

370

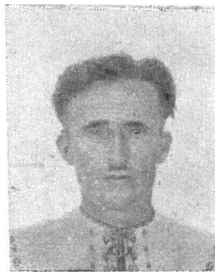
Avramesc Maria Dănălucă, 62 ani; Fișa
586; nr. crt. 101

371

Fam. 81

372

Alb Gheorghe Dănilă, 44 ani; Fișa 17;
nr. crt. 44

373

374

Contea Rozalia, 35 ani; Fișa 660;
nr. crt. 45

375

376

Alb Ioan, 21 ani; Fișa 235; nr. crt. 4

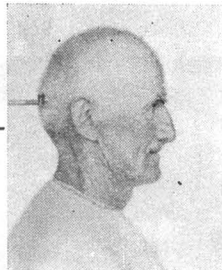
377

Alb Maria

Alb Nelu

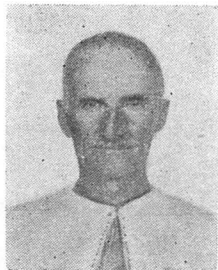
Hurdubeu Sofia,
căsăt. 1962

Contea Marioara, 6 luni

378

Avramesc Dan Dănalucă, 66 ani; Fișa 80;
nr. crt. 92

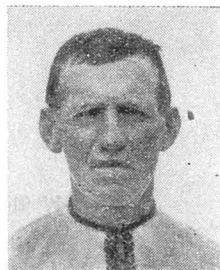

379

380

Avramesc Ion Moană, 63 ani; Fișa 28

381

Fam. 84

382

Avramesc Ana Moană, 55 ani; Fișa 565;
nr. crt. 86

383

Fam. 83

384

Contea Ioan, 36 ani; Fișa 131; nr. crt. 32

385

386

Moș Elena Iustin, 28 ani; Fișa 628;
nr. crt. 28

387

Fam. 85

388

Contea Ion Dănalucă, 15 ani; Fișa 1232;
nr. crt. 17

389

390

Contea Valeriu Dănalucă, 12 ani; Fișa 1218;
nr. crt. 15

391

392

Moș Victor Iustin, 9 ani; Fișa 1213;
nr. crt. 11 (v. panoul 36)

393

396

Avramesc Maria, 67 ani; Fișa 760; nr. crt. 110, † 1962

397

Fam. 86

398

Avramesc Simion Hica, 69 ani; Fișa 87

399

Moș Ioan Iustin, 34 ani;
Fișa 96; nr. crt. 92
(v. panoul 36)

400

401

Moș Samfira 47, ani; Fișa 759; nr. crt. 68

Fam. 87

Moș Doruț Iustin, 3 ani;
Fișa 1212; nr. crt. 6
(v. panoul 37)

Moș Elena (v. panoul 3)

402

403

Moș Ionel, 27 ani; Fișa 224; nr. crt. 15

404

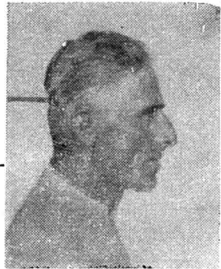
405

Hurdubeu Marioara, 24 ani; Fișa 745; nr. crt. 18

Moș Ionel, 4 ani

Moș Marioara, 2 ani

+ Moș Ștefan

406

Moș Ion, 55 ani; Fișa 198; nr. crt. 69

407

408

Moș Petru Mărean, 58 ani; Fișa, 39

409

Moș Trandafir

Moș Marincea

+ Moș Suzana

410

Moș Elena Hobean, 33 ani; Fișa 625; nr. crt. 40

411

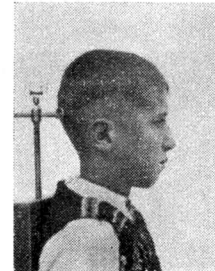
412

Moș Ioan Iustin, 34 ani; Fișa 96; nr. crt. 29

413

Fam. 90

414

Moș Victor Iustin, 9 ani; Fișa 1213; nr. crt. 11

415

Apare de 2 ori, odată
în familia Avramesc și
a doua oară în familia
Moș

+ Moș Ruxanda nepoată de
văr gr. III (unchi cu
nepoată) veri cruce

416

417

Fam. 91

Moș Dumitru

Moș Floarea, 62 ani; Fișa 812; nr. crt. 102

418

419

Moș Elena Iustin, 28 ani; Fișa 628; nr.
crt. 28 (v. panoul 34)

420

421

Gogiță Maria, 44 ani; Fișa 624; nr. crt. 56

Fam. 92

422

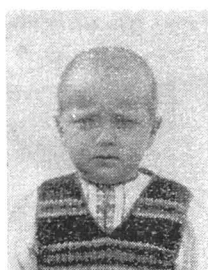

423

Gogiță Pavel, 51 ani; Fișa 99; nr. crt. 61

424

425

Moș Doruț Iustin, 3 ani; Fișa 1212; nr.
crt. 3

426

427

Gogîță Victor, 58 ani; Fișa 98; nr. crt. 76

Fam. 94

428

429

Stăncic Ruja, 55 ani; Fișa 632; nr. crt. 88

430

431

Daj Lucreția Moțoc; 46 ani; Fișa 779; nr. crt. 62

Daj Petru

432

433

Alb Ana Nopcea, 48 ani; Fișa 644; nr. crt. 70

Daj Valeriu

434

435

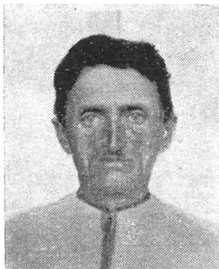
Stăncic Viorel, 28 ani; Fișa 97; nr. crt. 20

Stăncic Rozalia
(v. panoul 13)Stăncic Dorica
(v. panoul 13)

Fam. 96

436

437

438

439

Alb Ștefan Nopcea, 54 ani; Fișa 115; nr. crt, 64

Muntean Sofia 47, ani; Fișa 715; nr. crt. 69

Fam. 99

Moș Ion Trifon

440

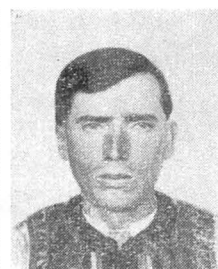
441

Alb Elena Nopcea, 28 ani; Fișa 736; nr. crt, 27

Fam. 98

442

443

Alb Dănilă, 33 ani; Fișa 197; nr. crt. 26

444

445

Moș Ioan, 28 ani; Fișa 277; nr. crt. 19

Fam. 102

446

447

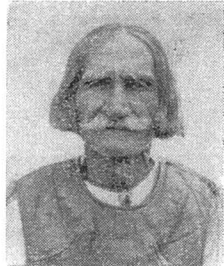
Alb Ioan Nopcea, 7 ani; Fișa 1230; nr. crt. 4

Moș Irina Trifon
7 ani

448

Stăncic Gheorghe, 80 ani; Fișa 29; nr. crt. 103

449

Fam. 100

Fam. 103

450

Jurj Rozalia, 65 ani; Fișa 502; nr. crt. 108

451

452

Jurj Suzana, 46 ani; Fișa 516.

453

Fam. 101

Văr II cu
Moș Ion
Trifon

454

Jurj Roman, 47 ani; Fișa 226; nr. crt. 52

455

456

Jurj Ioan, 45 ani; Fișa 208; nr. crt. 49

457

Veri gr. I

Văr cruce
văr III,
Părinți
veri II

458

Moș Maria, 20 ani; Fișa 557; nr. crt. 8

459

460

Jurj Ioan, 22 ani; Fișa 278; nr. crt. 5

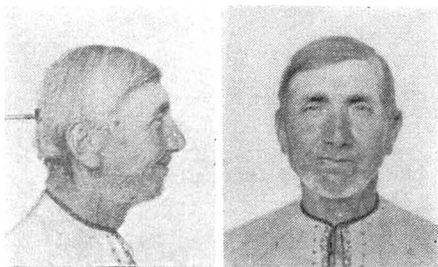
461

Veri gr. II

Fam. 105

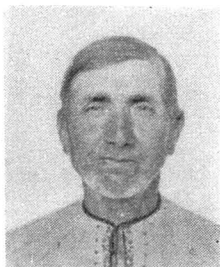
Jurj Marioara, 4 ani

462

Daj Gheorghe Nuț, 64 ani; Fișa 212; nr. crt. 89

463

Fam. 106

464

Daj Maria, 61 ani; Fișa 503; nr. crt. 100

465

466

Lepădat Sofia, 68 ani; Fișa 716; nr. crt. 113
(v. panoul 43)

467

Fam. 104

468

Jurj Catalina, 43 ani; Fișa 551; nr. crt. 53

469

470

Daj Gheorghe, 37 ani; Fișa 213; nr. crt. 36

471

Fam. 108
Veri gr. II

472

Jurj Fira Gogîță, 23 ani; Fișa 550; nr. crt. 17

473

474

Daj Ionel Nuț, 9 ani; Fișa 1237; nr. crt. 9

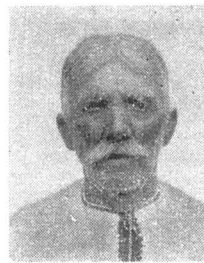

475

Fam. 110

476

477

Ranta
Marișca

478

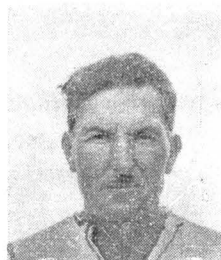
479

Ranta Ioachim, 75 ani; Fișa 89; nr. crt. 102

Ranta Pantilie, 58 ani; Fișa 6; nr. crt. 79

Văr gradul I cu
Daj Gheorghe Nuț

480

481

Daj Pantilie Tilucă, 57 ani; Fișa 5; nr. crt. 72

Fam. 109

Văr gr. I
Moș Maria Găgean

482

483

Daj Maria Pantilie, 52 ani; Fișa 505; nr. crt. 81

Săvoane Petru
† 1943 război

484

485

Daj Valeria, 33 ani; Fișa 526; nr. crt. 39

486

487

Daj Ion Pantilie, 30 ani; Fișa 276; nr. crt. 22

Fam. 111
Veri gr. II

488

489

Daj Eleonora Andronic, 25 ani; Fișa 616;
nr. crt. 20

Daj Marinică Tilucă, 3 ani

490

491

Fam. 113

492

493

Moș Sofia, 69 ani; Fișa 524; nr. crt. 114

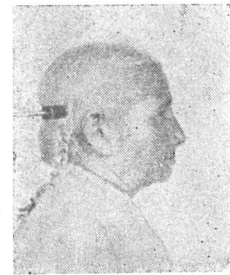

494

495

Dănău Sofica, 63 ani; Fișa 740; nr. crt. 103

496

497

Lepădat Sofia, 68 ani; Fișa 716; nr. crt. 113
(v. panoul 41)

498

499

Moș Maria Găgean, 46 ani; Fișa 548;
nr. crt. 65

Fam. 114

500

501

Moș Ioan Găgean, 44 ani; Fișa 38; nr. crt. 48

502

503

Moș Elena Găgean, 12 ani; Fișa 1006; nr. crt. 9

Dănău Radu,
căsătorită 1962

Fam. 116

504

505

506

507

Lepădat Ioan G., 58 ani; Fișa 258; nr. crt. 77

Lepădat Dănilă, 61 ani; Fișa 249; nr. crt. 85

508

509

Lepădat Samfira, 29 ani; Fișa 768; nr. crt. 32

Herțeg Trandafir
(v. panoul 12)Herțeg Ion
(v. panoul 12)

POSTFAȚĂ

Dificultățile inerente ale unui studiu antropologic complex comparativ a două populații explică în bună măsură apariția în acest an a monografiei despre satele Nucșoara și Cîmpu lui Neag din regiunea Hunedoara. Lucrarea cuprinde principalele aspecte ale cercetărilor întreprinse în anii 1958—1959.

În calitate de conducător al Centrului de antropologie în acea perioadă*) am avut largi posibilități de organizare a unor investigații desfășurate pe baza unei concepții și metodei caracteristice școlii moderne de antropologie, așa cum sînt expuse mai amplu în introducerea monografiei.

Și mai mult ca în monografiile precedente Clopotiva și Bătrîna, se evidențiază încercarea de a corela aspectele biologice cu cele sociale și istorice—cu intenția de a detașa—prin comparație—intervenția factorilor ecologici și genetici, la determinismul antropologic al celor două populații.

Studiul indivizilor grupați în familii ne-a permis să întreprindem unele cercetări correlative care deschid interesante perspective în studiul distribuției de-a lungul generațiilor a unor caractere somatice de interes antropologic.

Apreciind valoarea documentelor de bază recoltate în teren de echipele medico-antropologice, le adresăm mulțumirile noastre în speranța că vor continua în viitor linia directoare imprimată cercetărilor de antropologie contemporană.

Exprimăm în același timp mulțumirile noastre Conducerii Editurii Academiei Republicii Socialiste România, personalului redacției medicale și tehno-redacției din editură pentru nivelul redacțional și grafic de bună calitate al monografiei.

Academician ȘTEFAN MILCU

---

*) Acad. Ștefan Milcu a condus Centrul de Antropologie din București în perioada 1950—1964 (N.R.).

Adresăm pe această cale mulțumiri călduroase
harnicilor locuitori ai satelor Nucșoara și Cîmpu lui
Neag pentru dragostea și sprijinul dat la realizarea
acestei lucrări.

COLECTIVUL DE REDACȚIE

Redactor responsabil : Dr. VLAD CIPRIAN
Tehnoredactor : PETRU BRUMA

---

*Dat la cules 09.12.1965. Bun de tipar 20.02.1966. Apărut 1966.
Tiraj 730 ex. legate. Hirtie velină I A de 70 g/m², 610×840.
Coli editoriale 22,98. Coli de tipar 47. Planşe policromi 3
A 1380/1965. C. Z. pentru bibliotecile mari 572.5(408). C. Z.
pentru bibliotecile mici 57 R.*

Intreprinderea Poligrafică „13 Decembrie 1918”,
Str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97, Bucureşti,
Republica Socialistă România
Comanda nr. 2323.

